

ལ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འདུམ་དཔེ་ཚོགས།

༡༡། ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འདུམ། ། ཀ་པའི་སྤང་ཆ།

ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འདུམ་ཀ་པའི་སྤང་ཆ།

མཛད་པ་ལོ། ལ་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ།

རྒྱ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་ལྷ་ཆེན་པདྨེ་ལེགས་པ་ཞུ་ལྷོང་།

༡༡། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
རྩོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་
ཉི་མ་ཆེན་པོ་དང་། དཔལ་གསལ་བ་འདུས་
པའི་རིམ་བུ་དང་པོའི་ལམ་ལ་
སློབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་
བཞུགས་
སོ། །

པོད་ཀ་པའི་སྤྲད་ཆ།
སྤྱིའི་དབ་སྤེང་བཅུ་གཉིས་པ།

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱི་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་།

ཡ་རྒྱལ་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འེ་གསུང་འབྲུམ།
ཐོད་ཀ་པའི་སྒྲུང་ཆ།

བྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་སྐྱབས་ཅན་རྒྱལ་གྲ་ཚང་ནས་
པར་ཐེངས་དང་ཐོར་དེབ་གངས་ ༣༠༠ དཔར།

© Namgyal Tantric College, 2014
All rights reserved
Compiled, edited and published
by Namgyal Monastery
www.namgyalmonastery.org

འབྲེལ་ཡུལ་ཞལ་བྱང་།

NAMGYAL MONASTERY
P.O. Mcleod Ganj-176219
Dharamsala Distt Kangra (H.P.) INDIA
Off:91+92184-14777/ 92184-15777/221492
E-mail: namgyalmonastery@gmail.com

ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།

རབ་དཀར་གངས་རིའི་སྒྲེང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཅིང་། འཛམ་གླིང་གོ་ལ་ཆེན་པོའི་
སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆགས་པའི་མཐོ་སྒྲོང་བོད་ཅེས་གྲགས་པའི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར། འབགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་པ་སྤྱེལ་ཀླན་བྱང་སེམས་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་སྤྲུལ་
མ་བུ་སྤྱན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་འབགས་པའི་གཟུངས་སྤྲུལ་ཡིག་དྲུག་གི་གངས་ལྗན་
མིའུ་གཏུང་དྲུག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་།
སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་
ཅི་རིགས་གསར་གཏོད་དང་། འཕེལ་རྒྱས་རིམ་པར་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུས་རབས་
བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ས་གསུམ་ན་སྟན་པའི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྒོང་བཙན་སྐམ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཆོག་གང་གི་མཁའ་བཙུན་བཙུགས་པའི་བྱེད་ལས་ཉག་
གཅིག་གི་མཐུ་ལས། བོད་ཀྱི་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཀྱན་ལ་བྱུང་བར་བྱས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐའ་དག་རྗེ་བཞིན་སྟོན་པར་བྱས་
པ། ཆོས་རྒྱུ་མཆོར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་སྒོལ་གཏོད་མཛད་
ལ། སྤྱི་རྒྱུའི་པན་བདེའི་གཞི་རྩ་ནང་ཆོས་བོད་དུ་བསྐྱུར་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། དུས་རབས་
བཅུད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྟུང་བཙན་ཀྱིས་སད་མི་བདུན་ཀྱིས་ཐོག་བྱངས་རབ་བྱུང་
གི་སྤེ་དང་། དགོན་སྤེའི་ཐོག་མ་བསམ་ཡས་མི་འགྲུར་ལྷན་ཀྱིས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
གསར་བཞེངས་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་བསྐྱུར་ལོ་པཎ་གླིང་གི་སྒྲོན་གྲ་ཐོག་མར་བཙུགས་ནས་
སྒོ་རིག་བཟང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དུ་མ་གསོ་སྐྱོང་གནང་སྟེ། ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་ནང་དོན་

རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྤྱིང་བཅུད་སྒྲ་ཚོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་
སུ་ནང་འདྲེན་དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་། ཤེས་རིག་མཛོད་བརྒྱའི་སློ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེ་བ་
སྟེ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱ་
བརྟེས་ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སློལ་བཟང་བཏོད། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་འུ་བཅན་དང་།
རྒྱལ་རབས་ཁེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་དམ་ཆོས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་པའི་ནང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཐོས་
བསམ་སློམ་གསུམ་དང་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མངའ་དབང་བརྟེས་པའི་མཁས་གྲུབ་
གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་ལྟར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་
བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། གསར་ཅོམ་
མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཅག་ལྟ་བུས་ཆེ་གང་ངལ་བ་བསྟན་ནས་བབྲངས་
ཀྱང་བབྲང་བར་དཀའ་བས། བོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྒྲིགས་བམ་ཐམས་ཅད་
གཞི་གཅིག་ཏུ་བཅིགས་ན་རི་རྒྱལ་ལྟན་པོའི་དབངས་ལའང་སྐྱེངས་པ་སྟེར་བུས་སོ་ཞེས་
སྤྲས་ཀྱང་འུད་མི་ཆེ་བར་སེམས།

དེ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་བྱོན་འཕགས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བཅུ་དྲག་རིག་པའི་གཞུང་བཟང་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་ཐེང་རིམ་
བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་ཅ་ཆའི་རིག་གཞུང་ལྗོངས་པའི་ནད་བརྒྱ་འཛོམས་པའི་སྟན་
མཆོག་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་རོ་བཅུད་རྣམས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་ལུས་སེམས་སུ་
ཤོག་བུ་སྐྱུ་ཆོས་བཞིན་དུ་སེམས་པ་ནས་བཟུང་། སྐྱེ་བོ་པལ་བ་དག་གི་མྱང་དོར་འབྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཆེས་མཐོན་པོར་སོན་ཏེ་སློ་གསུམ་དགེ་བཅུའི་ལས་ལ་བཅོན་
པ་དང་། དུམས་དང་སྤྱིང་ཇེས་རྒྱད་དུལ་ཞིང་། ཡ་རབས་དང་གཞིས་བཟང་གི་མཛེས་སྤྱད་

རང་ཆས་སུ་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཁྱད་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུར།
དང་གི་དུས་སུ་འང་འཛམ་གླིང་ཤར་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆབ་དཔལ་རིག་གསུམ་སྤྱི་དང་།
ཡང་སྒོས་ཆན་རིག་ཅེར་སོན་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དག་གི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་
དང་མི་རིགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སློ་ཁ་སྤྱོད་གས་ས་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཞིག་
ཏུ་འཛིན་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ཉམས་དམས་སུ་སོང་བའི་ཉེར་ལེན་
ལས། གྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ ༡༩༥༤ ལོར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་དམར་པོའི་
ལྷ་བར་ངོ་ལོག་མཁའ་ལ་པར་སྒོལ་དང་རྒྱུད་རིག་གཏོང་བའི་སྤྱི་མཆོང་གི་ལས་འགུལ་སྤེལ་
བས། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་ཡོད་ཆད་
རྒྱུ་བཞེད་གས་སུ་བཅུས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་ཆབས་ཆེན་བྱས་པའི་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་
སྤོང་གསུམ་རིན་ཆེན་བདུན་གྱིས་བཀའ་སྤྱོད་ཡོན་དུ་སྤེལ་ཡང་སྤྱི་ཐབས་བྲལ་བའི་བོད་གངས་
ཅན་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་ཀོར་དང་། ཡངས་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སྤྱི་ཀོར་ཏེ། གསུང་རབ་པར་
ཤིང་དང་བཅས་པ་པལ་མོ་ཆེ་མེ་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷའི་ཞལ་དུ་སྤེལ་བེན་པ་དག་ནི་བསྐྱར་གསོ་བྱ་
རྒྱུའི་བྱས་མཐུ་རང་ཅག་སུ་ལའང་མེད་ལ། དུས་ངན་དེ་ལྷ་བུའི་ཁྲིད་ནས་སྤྱི་དབང་སྤྱབས་
ལེགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ས་སྤྱོད་དུ་སྤྱག་ལུས་བཀའ་བསྟན་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལྷ་ལྷ་
མཆོག་སྤྱི་ཐོང་རིམ་སྤོན་གྱི་གཞུང་བཟང་པལ་མོ་ཆེ་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ཏུ་གྱུར་
སྤྱབས་དང་སྤྱབས་ལུལ་བཞག་རིག་གནས་དངོས་རྩིས་ཀྱི་ལས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བདག་
སྤྱང་བྱེད་དགོས་སྤྱོད། རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་མ་ཐུབ་
པར་བརྟེན་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་རྗེ་བཞིན་མ་གྲུབ་པའི་ཁར། དེ་བས་ཉེན་ཆབས་ཆེ་
བ་ཞིག་ནི་འབྱུང་བཞི་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་ས་སྤྱོད་དུ་ཅ་བརྒྱག་མི་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་
གཤིས། འདི་ཀྱན་བདག་ཅེས་སྤྱང་སྤྱོད་གནད་ལ་འཁལ་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ནི། གོ་ལ་འདིའི་

ཐོག་གི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་མེས་འཇུག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སྒོས་
ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཞོ་ཤས་ལེགས་པར་འཆོ་ཞིང་། སྤྱན་འབྲས་
ལྟར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་གི་མཆོན་གནས་
རྗེས་འབྲེལ་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་རྣམས་ལ་བདག་
ཅེས་སྤྱང་སྒྲོབ་གནང་བྱུང་པ་ཅམ་མིན་པར་དེ་བས་གཤམ་གནང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། གསུང་བཟང་
རྣམས་ལ་འཆད་ཅིང་ཅིང་གསུམ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
བ་སྤྱར་གསོ་དང་། མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན། ཡང་སྒོས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་དང་། མཐོང་
བརྒྱད་ཕྱག་ལེན་གྱི་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་བཟང་ཆད་མེད་རྒྱན་འཛིན་བྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་
ཐད་རང་ཅག་རྣམས་ལ་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་འགན་འབྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

ལྷག་པར་གངས་ལྷོངས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་པོ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྟོན་པ་
ཆེན་པོ། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་སྐབས་མཆོག་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་
མངའ་བདག་ཡུལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་
གསུམ་གྱིས་མཆོན་མཛད་འཕྲིན་ཡངས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐ་གྲུ་ཀུན་དུ་བྱུང་བཞིན་
པའི་སྐལ་བཟང་གི་དུས་སྐབས་འདིར། མཛད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་མཛད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་འགྱུར་རེ་དང་། དེ་ཡང་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་
མགོན་ཡསྐབས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྗོད་ཉིད། མདོ་རྒྱུད་
བསྟན་བཅོས་དུ་མ་དང་། ལྷག་པར་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབྲུམ་
སོགས་སྟོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་དམ་པ་ཆོས་ལུང་གིས་ཡང་ཡང་བསྐྱགས་པ་ལྟར།
འཁྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས་ཀྱང་།

མགོན་ཁྱིད་གང་འདུལ་སྤུལ་པའི་རྣམས་གར་ཏེ། །

འཕགས་ཡུལ་སོ་བྲལ་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ། །

པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་སོགས། །

སྐུ་འཕྲེང་གསེར་རིའི་ཕྱེང་བ་ཆར་དུ་དངར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམས་ཐར་
ནི། རྒྱལ་ཀྱན་སྙིང་རྩེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་མཆོག་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གིས་དག་
དང་མ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་སྤྱུ་མེད་པ་ན་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་
པའི་རོལ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཛད་པ་
ལས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷག་གི་སྐུའི་སྤུལ་
པ་གྲགས་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ནས་རྒྱལ་པོ་དགེ་བ་དཔལ་བར་འཕགས་
ཡུལ་སོ་བྲལ་དང་། བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ཆེ་བ་གཉའ་
ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བར་གངས་རིའི་ཆོས་རྒྱལ་བཅུ་དང་། གཞན་ཡང་
འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་པའི་འབྲུང་གནས་ནས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་མཁྱེན་རབ་ཆོས་རྩེའི་
བར་བསམ་བཞིན་སྐུ་སྐྱེ་བཞེས་པའི་འཕགས་པོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སྐུ་ཕྱེང་བཅོ་ལྔ། ཡང་སྒྲོས་
ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ནས་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་
བཞི་པ་ཆེན་པོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་བར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ནི། ལུས་ཅན་འགྲོ་བ་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒྲོས་པོད་གངས་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁམས། ཐུབ་བསྟན་
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ལྷག་དོན་སྐུ་བཅར་རྣམས་རྒྱལ་གྲུ་ཆང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྲིང་བཅས་ལ་
གཟིགས་པ་དུས་ལས་གཡོ་བ་མེད་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་
བསྐྱུངས་པའི་ཚུལ་བསམ་བཞིན་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཁག་རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱོང་རིམ་བྱོན་ནམས་ནི། བདག་ཅག་གངས་ཅན་པ་ནམས་ཀྱི་
ལྷ་སྐལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཉིད་མིའི་ནམ་རེལ་ཏུ་ཐེབས་པར་སོང་སྟེ་བ་ནས་ཆེ་
རབས་སྤང་བར་གདུལ་བྱ་བདག་ཅག་ཐོད་འབངས་ནམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོད་མེད་ཀྱི་བཀའ་
བློན་རྗེས་བྲན་དང་། ལས་སྒོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲ་བརྟན། སྒོས་སྤྱ་གལ་ཆེའི་ལས་འཆར་ཆ་
ལག་ཡོངས་སྤྱ་ཆར་བ་འདི་ལྟ་བུ་ད་བར་སྤྱས་ཀྱང་བཅམས་གནང་མེད་པར་མངོན་པས།
ཡ་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱན་དང་གཅིག་རང་རེ་བསོད་ནམས་གསོག་པ་དང་གཉིས།
ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་འབྲེན་མཆོག་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱ་ཆེ་
ཡཞབས་པད་རྩི་རྩེ་ཆོས་བདུན་གྱི་རོ་པོར་བརྟན་པའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སྤྱད་ཐིགས་ནས་
འདི་ག་སྐྱ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆར་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོའི་ཟླ་
བ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉིན་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱོང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྤྱི་ག་ལྷ་རྒྱུའི་
ལས་འཆར་གསར་སྤྱི་ག་གིས་ལས་གཞི་དབུ་འཛུགས་ལྷས།

དེ་ཡང་གངས་ལྷོངས་སྟེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ལྷ་ན་མ་མཆིས་
པ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྟོ་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་སྐྱོང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་རྩེ་
བཅུན་འཇམ་དཔལ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱད་གསུམ་དབང་
བསྐྱེད་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྟེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ཐོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༥༣ དང་། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༥ ལོར་དགྲུང་གངས་བརྒྱད་ཅུ་བཞིས་པར་བརྟེན། པན་བདེའི་མཛད་བཟང་ནམས་ལ་
མངོན་པར་གཟེངས་སྤྱ་བསྟོད་ཅིང་། ཡ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བློན་རྗེས་བྲན་ལྷ་བའི་འགངས་ཆེན་
ཀྱི་དུས་ཆོགས་བྱུང་འཕགས་ཅན་ཡིན་སྟབས། གཞིས་བྱེས་ཐོད་འབངས་ཡོངས་ཅམ་མ་
བད། འཇམ་སྤྱིང་རྒྱལ་ཁབ་པལ་ཆར་དུ་གཏོགས་པའི་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་བརྟོ་མིའི་
ནམ་པར་རེལ་པ་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འབངས་དང་། ཞི་
བདེར་མོས་པའི་འཇམ་སྤྱིང་སྟེ་པོ་ཀུན་གྱིས་གུས་བསུའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེ་ལྷ་བ་དང་ཆབས་

ཅིག་འཛམ་གླིང་བསྟན་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་གཉེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་དུ་
སྐྱེ་ཆེ་ཡེན་བས་བད་མགོན་པོ་ཆེ་དང་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རོ་ཐོར་འཆོ་གཞེས་གསལ་
ཞིང་བཞུགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་དགའ་སྟོན་ལོ་འཁོར་འབྱུང་མོར་སྤྱད་བཅི་ཁྱེ་བའི་དུས་བཟང་
དང་། ལྷ་ར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཡལོང་ས་ཡ་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས།
གངས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འབྲལ་ཕྱགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་དང་། འཛམ་གླིང་
འགྲོ་བ་ཀྱན་གྱི་པན་བདེའི་གཞི་སྒོ་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆའི་སྒོ་ག་མཐུད་པའི་མཛད་བཟང་
བསྐྱུངས་དང་སྐྱོང་བཞེད་ཀྱི་ཕྱགས་སྟོབས་ལྷག་པར་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱལ་བཟང་ཉིས་
བཅེགས་དང་། གཏམ་བཟང་སྤུམ་བཅེགས་སྟབས་དང་བསྟན་གྱིས་སྐྱབ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱ་
ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་ནམ་བུར་བྱན་མོང་ནས་གཟིམ་ཆུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་
དང་། ལྷག་པར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་བྱོགས་བསྐྱེགས་པར་སྐྱོན་
ཁྱེ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལྟར། སྐྱབ་བཅར་སྐྱེ་ཞབས་སྒོ་བཟང་དགའ་བ་ལགས་བརྒྱད་
ལྷ་སྟན་སྟོན་འབྱུང་ཁྱེས་པར་བཀའ་འཁོལ་དང་བཅས། <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཤེང་རིམ་བྱོན་
གྱི་གསུང་འབྱུང་དཔེ་ཆོགས་>> ནམས་བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་འབྱུང་མཆོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བཟང་སྐྱེ་བའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་ཐེབས་པ་ལྟར། ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྱུང་དང་། གསུང་འབྱུང་ཁག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་
ཤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་བཅས་འབྱུང་པར་དུ་འཇུག་འགོད་ཀྱིས་ཁྱེས་དག་ངེས་འདོངས་
ཐོག་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྱོན་ཁྱེས་ཏེ་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྱུང་གྱི་མཛད་སྟོའི་རྟེན་
འབྱུང་གི་འབྱུང་མཆོན་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་སྐྱལ་བཟང་ཐོབ་པ་ནི་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱགས་
བསྐྱེད་སྟོན་ལས་དང་། རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་སྤར་བསགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པར་གོར་མ་ཆག

འདི་ག་སྐྱབ་བཅར་ནམ་རྒྱལ་གྱ་ཆང་དང་། གཞིས་བྱེས་ནམ་བུར་བྱན་མོང་ནས་ཡལོང་

ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་ཟླས་བསྟན་འགྲོའི་མགོན་དབྱང་དམ་པར་སྐྱེ་ཆེ་
ཡུལ་ས་པད་མགོན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རོ་བོར་བརྟན་ཅིང་། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་ཐུགས་བཞེད་
མཐའ་དག་སྟོན་གྱིས་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དུ་མའི་སྤྲད་དུ་ཡུལ་ས་མགོན་པོ་གང་
ཉིད་དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་བཞེས་པར་གཟིམ་ཅུང་བརྟན་བཞུགས་བསྟར་འབྲུལ་ཁྱེ་རྒྱུའི་
སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་དང་བསྟན་ནས་དགྲུང་གངས་དང་མཉམ་པའི་གསུང་པོད་བརྒྱུད་
ཅུ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་ཏེ་གཟིམ་ཅུང་བརྟན་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་བ་དགེས་པའི་མཆོད་
སྤྱོད་དང་བཅས་འབྲུལ་མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲུལ་ལམ་ཁྱེ་རྒྱུ་མ་བཟོས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་སྟེ་
ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དང་པོ་རྗེ་དགེ་འདུན་བྲུག་པ་ནས་ཡུལ་མཆོག་སྐྱེའི་བཅུ་གསུམ་པ་
ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོའི་བར་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་རྣམས་ལ་གསུང་འབྲུམ་དེབ་སྤྲེང་ ༤༡ བཞུགས་
པ་དང་། ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་དུག་པ་རིན་ཆེན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་དང་
ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་བཅས་ཆབས་ཅིག་
པོད་ ༡ གསར་དུ་བྱོགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་དང་། གོང་གསལ་གསུང་འབྲུམ་དེ་དག་ཏུ་མ་
ཚུད་པའི་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་དེབ་སྤྲེང་ ༤ དང་། ཡུལ་མཆོག་སྐྱེ་
སྤྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་ཐར་དང་བཀའ་
སློབ་ལམ་སྟོན་དེབ་སྤྲེང་ ༤ བཅས་བསྟན་ནས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་སྤྱིའི་དགྲུང་གངས་
དང་མཉམ་པའི་པོད་སྤྲེང་བརྒྱུད་ཅུ་ཐམ་པ་ལེགས་བསྐྱེད་ཁྱེས་པ་ཡིན།

ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཤེའི་མཆོན་དོན་ནི།
དེ་ཡང་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གང་ལ་ཕོག་པའི་སྒྲ་སྐལ་འཕགས་མཆོག་
སྤྱོད་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྲུགས་ཡིག་དུག་ལས་ཨོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་
ཐུགས་གསུམ་མཆོན་པས་ན། གསུང་འབྲུམ་སྤྱེད་ཁྱེས་པམ་འདི་དག་ཏུ་འད་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
གསུམ་གྱི་མཆོན་དོན་ཆང་བ་སྟེ། ཐོག་མར་གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ཀྱི་དབྱར་སྐྱེ་ཡི་མཆོན་དོན་

དུ་མཇེད་པ་སོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེས་ཐང་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་སྐྱེས་པར་རེ་དང་། བར་དུ་གསུང་འབྲུམ་
དངོས་ཀྱིས་གསུང་མཆོན་པ་དང་། མཐའ་མར་ཐུགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་
ཀྱི་རིམ་བཅས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས། གསུང་འབྲུམ་པོད་རེར་སྐྱེས་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་
གསུམ་ཆང་བའི་མཆོན་དོན་ཀྱི་བཀོད་པ་བྱས་ཡོད་ལ། མ་ཁི་ལོར་བུ་སྟེ་སྐུན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་ཕྱག་མཆོན་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཀྱི་སྒྲེང་བ་སྒྲེགས་བམ་ཀྱི་རྒྱབ་ཤེལ་ཟུར་ཀྱི་སྟེང་ཕྱོགས་སུ་
སྟོར་གཟུགས་གཉིས་ཅན་དུ་བཀོད་པའི་སྒྲེང་བའི་སྟོར་གཟུགས་སྟེང་མའི་ནང་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་
སྐྱེས་ཐང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གོ་རིམ་ཨང་དང་། སྒྲེང་བའི་སྟོར་གཟུགས་འོག་མར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེས་
སྒྲེང་སོ་སོའི་གསུང་འབྲུམ་ཀ་ཁའི་ཨང་། སྒྲེགས་བམ་ཀྱི་སྟེང་ཟུར་དུ་ཕྱག་མཆོན་མེ་རྟོག་བསྐྱར་
བཀོད་པའི་སྟེང་དུ་ <<ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་དཔེ་ཆོགས་>> ཀྱི་
པོད་གཅིག་ནས་བརྒྱད་ཅུ་བར་ཀྱི་གོ་རིམ་ཨང་གི་བཅས་བཀོད་ཡོད།

དེ་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་ཐང་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུམ་འབྲུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁུ་བའི་བརྒྱད་
རིམ་ནང་། སེར་གཙུག་ནང་བསྟན་དཔེ་རྟེང་འཆོལ་བསྐྱེས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁང་དང་། པོད་ཀྱི་དཔེ་
མཛོད་ཁང་གཉིས་ནས་གསུང་འབྲུམ་ཀྱི་མ་ཡིག་ཐོག་ཕྱག་རྟོགས་གནང་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཕྱག་རྟོགས་གནང་མཁན་དང་། ལེགས་སྤེལ་ཉིས་འགོག་
གི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཆང་མར་ད་ལན་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ཐུགས་ཇེ་བཀའ་བྲིན་
ཟླ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ང་ཆོའི་ལས་གཞི་འདིར་ནམ་གྲུ་ལྟན་སྟེང་ནས་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་གཟིགས་སྟོང་ཟླ་མེད་དང་། འགྲོ་བྱོན་ནར་གཏོང་གནང་བ་དང་། མཁྱེན་
དཔྱེད་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་། ལྷག་བསམ་དུང་ལྟར་དཀར་བའི་འབྲེལ་ཡོད་དུ་མས་ལས་
འཆར་འདིར་གདེང་འཛོག་ཆད་མེད་དང་། མ་ནོར་ལམ་སྟོན། མ་དཔེ་མཁོ་འདོན། ཞུ་དག་
གི་རྟོགས་མགོན་གནང་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན། ང་ཆོར་བྱར་བ་བྱུ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷན་མེད་
རྒྱབ་སྟོར་དང་། ལྷག་པར་གཞིས་བྱེས་ནམ་ཟུར་ཐུན་མོང་ནས་པར་སྐུན་ཐོག་རྟོགས་རམ་

ཤུགས་ཆེ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་
ཆབས་ཅིག་འབྱུང་འབྱུར་ཡང་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་རྩ་ཆེའི་ལས་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་
དང་། རོགས་པན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་སྤུས་མཐུན་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཐུན་ཞེས་ཞུ།

ཡུལ་དབང་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཚོགས་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཁུ་བའི་
བརྒྱུད་རིམ་ནང་དཔེ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ་གྲུས་པ་རྣམས་ལ་སྤུས་མཐུན་ཡང་འཕེལ་དང་། ལས་
རོགས་ས་རྣམས་སློབ་གྲྭ་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་ཆེ་དཔག་རྟོ་རྗེ་བྱང་ནས་ཞོགས་སྤྲེལ་ངས་
དང་། དགོང་ཕྱི་ཉལ་ཐོག་ལོ་ཤས་རིང་དཀའ་བ་བྱུང་བས་ད་དང་། ངས་བ་དང་ལེན་གྱིས་གསུང་
འབུམ་གྱི་ཡིག་འདུག་དང་། དཔེ་བསྐྱར་ཞུ་དགམ་དཔེ་ཐབས་འཛོལ། དཀར་ཆག་གསར་
སྒྲིག་དེབ་གཟུགས་རྩལ་འགོད་སོགས་གང་ཅིར་བཅོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཞུས་ཤིང་། ཡང་སློབ་
རྒྱལ་ཆེན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཁྱེད་ཀྱི་མེས་པར་རྒྱན་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་རུང་ཞེས་
ཆགས་དང་། བཟོ་བཀོད་གང་མཛེས་ཡོང་ཐབས་སོགས་སློ་ཀྱན་ནས་འབད་བཅོན་ཞུས་
ཞུལ་ལགས། འོན་ཀྱང་དཔེ་སྒྲིག་པའི་ལྷན་བསམ་ལ་མ་མེད་ལ། བསམ་བཞིན་ཆེད་བཟོས་
མིན་ནའང་ཤེས་ཡོན་དང་། འཛོན་ཐང་། ཉམས་སྤྱོད་བཅས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བས་ཆད་ལྷག་ནོར་
འཁྱལ་འབྱུང་སྤིད་པས་དེ་རིགས་མཆིས་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་
བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ དགེ་བར། །

དཔེ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

གཞུང་བཟང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ལྔའལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་ཉིལ་པོའི་ནང་བསྟན་འགྲུའི་མཛད་བཟང་དང་། ལྷག་
པར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་ཀྱི་མཛད་པ་སྤྱི་ནི་
མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་རྣམ་དང་། ལྟོད་ཆ་གཡང་པ་ཆོས་རྗེ་དང་། སྤང་ཆ་ཆོས་
རྗེ་དཀོན་མཚོག་སྐུ་བས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར། <<རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་ཀྱི་ལྡན་ཤིང་>> སོགས་ཡོངས་གྲགས་རྣམ་
ཐར་ཁག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས་ཤིང་། བྱད་པར་དུ་ཉེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས།

མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །

མཛད་པ་མཚོག་ཡིན།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་མཛད་པ་ཀུན་ལས་མཚོག་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་གཙོ་བོ་
གསུང་གི་མཛད་པ་ལ་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་གནད་ལས་བརྒྱམས་པའི་གསུང་འབྲུམ་པོད་གསུམ་
བཅུགས་པ་རྣམས་ནི། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་རྗོད་
བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཉུང་ཞིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱས་ལ། ཁ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་བྱད་
ཆོས་མ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གནད་དེང་གི་མཁས་དབང་རྣམས་ལ་མཐུན་སྦྱང་དུ་གྲུབ་
པ་འདི་ལགས།

འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་རྣམས་ལྔའལ་མཚོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྐྱེ་བཟང་
རྒྱ་མཚོའི་སྐྱེ་དུས་ནས་ཤིང་པར་དུ་འཁོད་ཡོད་ཀྱང་། དུས་འགྱུར་བྱུང་རྗེས་ཆ་ཆང་བའི་
གསུང་འབྲུམ་ཞིག་ཆེས་དཀོན་པར་གྱུར་པ་དང་། མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་སྐྱགས་གཉེར་

གནང་མཁན་རྣམས་དང་། རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་
འགྱུར་མི་བྱའུ་ཅིང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་དཀོན་རིགས་རྣམས་སྤྱར་སྦྱོར་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པས་
ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། སྐྱེ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་ནས་ཡུལ་
དབང་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་ཆེ་ཆུང་འཆོམ་ཞིང་། ཀུན་གྱིས་
གཟིགས་བདེའི་སྦྱང་དུ་པོད་རེར་བྲག་དེབ་སྦྱོང་སྦྱང་གཉིས་གཉིས་ཏེ། ཁྱོད་བྲག་དེབ་བྲངས་
བྲུག་ <<ཡུལ་དབང་སྐྱེས་པའི་བྱོན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཆོགས་>> གྱི་སྤྱིའི་དེབ་སྤྱིང་
༡༡ རྣམ་ ༡༩ བར་ལེགས་བསྐྱིགས་དང་། གལ་ཆེའི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་གཞུང་དོན་ས་
བཅད་ལྟར་ཞིབ་སྤྱིའི་དཀར་ཆག་ཀྱང་གསར་བསྐྱིགས་གྱིས་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྱད་ཞུས་
ཏེ་རྒྱ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོའི་སྤྱན་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན། ཡུལ་དབང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་བཟང་
དཔེ་གཟུགས་པོད་གསུམ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཤོག་བྲངས་མང་ཞིང་། གསུང་པོད་སྤྲུལ་མཐོ་
བས་དཀར་ཆག་དང་། ལེ་ཆོན་བཅས་གོ་རིམ་མ་འབྲུགས་པར་སྤྱར་ཡོད་གཅིགས་འཛིན་
ཞུས་ཐོག་མཇུག་སྒྲིག་དང་། ཉར་ཆགས་གཅིས་འཛིན་འཇུག་པ་བདེ་སྦྱང་དེབ་གཟུགས་
སྦྱོང་སྦྱང་ལྟ་བུ་ལེ་ཆོན་ཆ་བགོས་བཀྲིས་ཏེ་པོད་བྲངས་འཕར་ནའང་ལེགས་ཆོགས་ཆེ་བ་
བཅས་སུ་གཏན་འབེབས་ཞུས་པའོ། །

དེ་ལྟར་གསུང་འབུམ་གྱི་སྒྲིགས་བམ་དང་། ཆོས་ཆོན་སོ་སོའི་རྟགས་དང་གོ་རིམ་ནི།
སྤྱིའི་དེབ་སྤྱིང་བཅུ་གཅིག་པར། པོད་དང་པོ། ༡༩༽ ཆ་༽ ལ་ཆོས་ཆོན་བྱེད་དང་བྲུག་ཡོད་
པ་ལས། ༡༽ རྗེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ༢༽ རྗེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར། ༣༽
སྤྱི་མའི་བསྦྱོང་ཆོགས། ༤༽ སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྦྱོང་ཆོགས། ༥༽ ཞལ་གདམས་
མགྲར་མའི་སྒྲོར། ༦༽ སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་མ་མཆོད་པའི་ཁྱིད་ཀྱི་སྒྲོར།

དེབ་སྤྱིང་བཅུ་གཉིས་པར། པོད་དང་པོ། ༡༩༽ ཆ་༽ མཆོན་ཡང་དག་པར་
བཞུགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྗེ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་

པོ། ཉེ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་དགུ་ཡོད་པ་
ལས། ཉེ་རྡོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་
བའི་སྟོན་མེ་དང་། ཟེ་རྒྱ་རོ་ཆོས་བྱུག་གི་དམིགས་རིམ་ཡི་ཤེས་མཁའ་འབྱེད་ཞལ་ལུང་།
དེ་བློ་བྱ་ལྟ་ལྟའི་སྒྲུབ་ཐབས་དངོས་གྲུབ་བང་མཛོད། ནེ་བདེ་མཆོག་བློ་བྱ་ལུགས་
ཀྱི་སྟོན་སྟེགས་པེ་བློ་བྱ་ལུགས་དཀྱིལ་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ། པེ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་བསྐྱེད་
རིམ་འདོད་འཛོའི་སྟོང་པོ། པེ་བློ་བྱ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྟ་
གསལ་བྱེད། མེ་ཡི་དམ་སྒྲུབ་སྒྲོར་དང་རྗེས་གནང་གི་རིམ་པ། ཅེ་དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་
ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒྲུབ་ཐབས།

དེབ་ཐེང་བཅུ་བཞི་པར། བོད་གཉིས་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བདུན་ཡོད་པ་ལས།
ཆེ་རབ་གནས་བཟུ་ཤིས་སྟེ་མ་དང་། ཇེ་གནས་བརྟན་ལུག་མཆོད། མེ་རྣམ་འབྱོར་
དབང་ལུག་སྒྲོ་བློས་སྒྲས་པའི་མཁའ་འབྱེད། ཉེ་བཅུད་ལེན་ཀྱི་གདམས་པ་རིམ་པ་ལྟ་བུ།
ཟེ་དཀར་གཏོར་དང་གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅའི་རིམ་པ། འེ་བྲང་རེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དཀར་འབྱེད་
དཔོངས་པ་རབ་གསལ། ཡེ་དབུ་མའི་རྣམ་བཤད་དཔོངས་པ་རབ་གསལ།

དེབ་ཐེང་བཅུ་ལྔ་པར། བོད་གསུམ་པ། རྒྱུད་ཆ་ེ་ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས། རེ་
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་དབུ་མའི་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ་དང་། ལེ་རྟེན་
འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཆོག་དོན་གསལ་བྱེད་སྒྲ་མེད་འཇུག་དོགས། ཤེ་སྟོན་མ་ལུག་འཆོལ་
ཉེར་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད། སེ་འཛིགས་བྱེད་ཆོགས་མཆོད། ཉེ་མཆོད་ཡར། ཨེ་ར་
མཆོད་ཅུ་འབྲེལ། ཨེ་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཆོར་འཇུག་པའི་བྱ་རྩིངས། ཨེ་དཀར་ཆག་སྟོན་
དག་སྒྲོར། ཨེ་དགེ་སྟོང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གསལ་སྟོན་འདུལ་བའི་སྟོང་པོ། ཨེ་སྟོན་ལམ་
བདུན་ཅུ་པའི་རྟེན་རྒྱལ་སྒྲས་འཇུག་དོགས།

དེ་བ་ཐོང་བཅུ་བྲག་པར། རོད་གསུམ་པ། །སྤྲོད་ཆ་། ལ་ཆོས་ཆེན་བཅུ་ཡོད་པ་ལས།
ཟུ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོའི་བེུ་བྱས་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། ཆེ་རིང་མཆེད་ལ། རྩེ་རྩེ་གྲགས་
རྒྱལ། གཡུ་སྤོན་མ། འཕྱོས་ལྷ། ཀོང་བཅུན་དེ་མོ། འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་མཆོད།
ཟུ། འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཅ་ནའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩེས་གནང་བཅས། རི། ཆོས་སྦྱང་ཁག་གི་
གསོལ་ཁ་བསྟོད་པ་དང་བཅས་པ། རྩི། ཆབ་ཤོག་སྤྲོད་ཁག་གི་སྟོར། ལི། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་
སྤོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད། ལྷི། རོན་རྒྱན་སོ་ལྷའི་དཔེར་བརྗོད། ཨེ། བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་
བམ་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན། ཨི། བརྟན་བཞུགས་ཀྱི་སྟོར། ཨོ། སྤོན་སྒྲའི་ཤིས་བརྗོད། ཨོྱ། བརྒྱ་
བཞིའི་ཆོ་ག་བཅས་སོ་བྱང་སོ་ཏ་ལར་བཞུགས་པའི་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་གསུང་འབྲམ་
དགའ་ལྷན་སྤྲོད་ཆོགས་སྤིང་གི་པར་མ་གཞིར་རྩེ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེགས་པ་ཡིན།

དེ་ཡང་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གསུང་འབྲམ་རྣམས་འཕྲིན་ལས་བྱེད་མེད་
དང་དུས་དང་མཐུན་པའི་དེ་བ་གཟུགས་སུ་པར་སྤྲོད་དང་། སྤར་སྟོལ་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་མི་
ཉམས་རྒྱན་གནས་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོད་བྱིན་མ་
བྱིར་དཔེ་སྤྲོད་པ་དང་། འཆོལ་བདེ་བའི་ཆེད་མ་དཔེའི་ཤོག་གངས་དང་རྒྱབ་མདུན་ནམ་
ཉིན་སྤོབ་ཀྱི་བསྐྱུས་ཏྲགས་ (༡ན) (༡བ) འདིའི་ནང་བཀོད་ཡོད། པར་རྩ་བྱས་དག་བྱེད་
སྐབས། ཐོག་མའི་བྱས་དག་དང་། བསྐྱར་བྱས། ཡང་བྱས། བྱས་ཆེན་བཅས་བྱེད་དག་གི་
རིམ་པ་བཞི་ལྷག་བརྒྱད་ཅིང་། ཆོག་སྤྲོད་དང་། ལྷག་བཅས། རྒྱན་སྤྲོད་གསུམ་ཀྱི་སྤྲོད་དང་
དག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་རེ་བྱང་དག་བཅོས་བྱས་པ་སྤྱད། སྐབས་དེའི་ཡི་གེའི་འབྲི་སྟོལ་
ལས། དང་སྐབས་དང་འབྲི་སྟོལ་མི་འབྲ་བའི་རིགས་རྣམས་མ་དཔེ་སོར་བཞག་བྱས་པ་ལས་
རང་འཆོམ་ཀྱིས་བསྐྱར་བཅོས་གང་ཡང་བྱས་མེད།

སྤྲིར་ན་ཆོག་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་བྱས་དག་ཐེར་ངེས་སུ་རྫོམས་ཀྱང་། རེད་རྣམས་
རྩེ་སྤོབ་ཀྱི་ཉམས་སྦྱང་ཞན་པ་དང་། ཤེས་རིག་ནོར་ཀྱིས་དབྱལ་བས་སྤོབས་གང་ཐད་

ནས་མི་ལྟེང་བའི་ཆ་སོགས་སྟོན་དང་ནོར་འཁྲལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་ངེས་པས། རྒྱ་ཆེའི་
མཁའ་ལྷན་ནམ་པས་ལེགས་སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་དགོངས་འཆར་ལྷན་སྟེན་གནང་རོགས་
ཞེས་བཞུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་མ་བཟད། ལྷན་པར་ངེད་ཆོའི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལྷན་བསམ་ནམ་
དག་གིས་སྟོབ་སྟོན་དང་། ཡིག་ཆ་མཁོ་འདོན། ལྷན་གྱི་རོགས་པན་གནང་མཁན་གྱི་
གཞིས་བྱེས་སྤྱི་སྤེར་ནམས་དང་། ཡང་སྟོས་མཐུན་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་སྟོར་ཆད་མེད་གནང་
མཁན་ནམ་བུར་བུན་མོང་བཅས་ཆང་མར་སྟོང་དབུས་ནས་བྱགས་རྩེ་ཆེ་ཞེས་ཀྱི་རྒྱ་བཅས་
བྱེ་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༡ ལ། །

ཡུལ་དབང་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལས།

རྟ་ནག་རྩས་ཆེན་སྟེན་དར་རིགས་སུ།

བལྟམས་ནས་གསུམ་ལོར་སྐྱེ་དབྱངས་ཐོལ་བྱང་གསུངས།

གནས་སྒོ་འབྲེད་ཅིང་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཅན།

མཚུངས་མེད་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོར་གསོལ་བ་འདེབས།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུང་འདི་དག་མཛད་པ་པོ་ཡུལ་དབང་སྐྱེའི་གཉིས་པ་
དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་ནི། གཙང་གཡས་རྩའི་ཁོངས་རྟ་ནག་ཡུལ་གྱི་སོ་ནམ་པའི་བྲིས་
དུ་གསང་སྟགས་གསར་ཉིད་གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྣེ་རྣེ་འཆང་ཡབ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་དང་། ཡུམ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༢༤ ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས། ཡལོང་ས་རྩེ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་མཛད་
ནམ་ལས། ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡༢ ཚེས་ ༣ ཉིན་གཙང་གི་རྟ་ནག་ཡོལ་
དཀར་རྩེ་རྩེ་གདན་དུ་སྐྱེ་འབྲུངས་ཞེས་གསལ། ཡུམ་གྱི་མཚན་ལྟས་ལྟར་རྒྱུད་ཁྲིའི་མཚན་ལ་
སངས་རྒྱས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། དབྱང་ལོ་གསུམ་དང་བཞིའི་རིང་ལོ་མ་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་ཡབ་
ཀྱིས་སྐྱེ་ཡོན་བསྐྱོན་བ་ལྟར། ཡབ་ཀྱི་རྩེས་སུ་ཀམ་པའི་གསང་སྟགས་ལ་གསན་སྤྱོད་མཛད།
དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ཡུལ་དབང་གི་ནམ་ཐར་སྐབས། དབྱང་ལོ་བདུན་ལ་ཐོས་བསམ་
སྤྱིད་གི་ཀྱན་མཁུན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་གིས་ཡུལ་བ་དག་འདུན་གྲུབ་པའི་སྤུལ་སྤྱུར་
ངོས་འཛིན་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲུང་ལེལ་མེ་ལོང་
ལས། ས་བྲི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༩ ལོར། རྩེ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོའི་ཉེ་གནས་དག་སྤྱོད་སྤྱོལ་

མ་དང་། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཐོས་བསམ་སྤྱི་གི་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱོར་དཔལ་བཟང་ནཱ་
གཉིས་ཀྱིས་རྗེ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཏུ་ལའི་བླ་མ་སྤྱི་ཕྱི་དང་པོ་དགོ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་
དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས། ཞེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤྲང་ངོ་། །

དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ཆུ་ལོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༡༣ ལོར་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཕེབས་
ནས་པཎ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་མཛམ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཕེབས་པ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༥ ལོར་པཎ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞེས་དང་། གངས་ཅན་མཁས་
གྲུབ་རིམ་བྱོན་ཀྱི་མིང་མཛོད་ལས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཡ་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཐོག་སྤྱི་མ་རྗེ་
དགོ་འདུན་གྲུབ་པའི་ཡང་སྤྱི་ལོ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་
བཀོད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་གྲ་སར་ཞུགས་ཏེ་དགོ་བཤེས་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་
དགོ་ཆུལ་གྱི་སྡོམ་པ་མཐོས། དེ་ནས་རུང་མ་འགོར་བར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས་ཏེ་གནས་
རྟེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་དབྱུང་ཆ་དཔར་གསུམ་ལ་མཁས་པར་སྤྲངས།
ཞེས་གསལ་ལ། གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནཱ་ཐར་མདོར་བསྤྲུལ་ལས། མེ་ཏྲ་
(སྤྱི་ལོ་༡༧༡༦) ལོར་པཎ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་ནས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས།
མཚན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེ་རང་གི་དགྲུན་ཆོས་སྐབས་གནས་རྟེན་ཀུན་
དགའ་བདེ་ལེགས་པས་མཁན་པོ་དང་། པཎ་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོས་སློབ་དཔོན་མཛད་
དེ་དགོ་ཆུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་ཞེས་འཁོད། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལས། པཎ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེའི་བྱུང་དུ་ཆད་མ་ནཱ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡང་རྒྱགས་འབྲུལ་མཛད་ནས་གཞུང་ཆེན་པོ་
ལ་སློབ་གཉེར་གནང་། ལོ་དེར་གནས་རྟེན་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་པར་དགོ་ཆུལ་
བསྐྱབས། ཞེས་འཁོད།

དེ་རྗེས་པཎ་ཆེན་ལོ་ཤེས་ཅེ་མོ་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་སར་ཕེབས་པ་ཡོངས་འཛིན་
དུ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མང་པོ་གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བྲག་ཅམ་ལ་སྟོན་

ངག་གི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་ལེགས་པར་མཛད་དེ་སློབ་ཤིང་གི་སྤྱང་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་
རྒྱས་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་ལ་སྙན་ངག་གི་ཆོག་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོད་པ་བཅས་ས་
པའི་དབུ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཕེབས་པ་ཚུ་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོར་དབུ་པར་གི་
གཞུང་ལ་ཐུགས་གཉེར་མཛད། དགུང་ལོ་བཙུ་བརྒྱད་པ་ཚུ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༣ ལོར་དབུ་
མའི་འཛིན་གྲར་ཕེབས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་སོགས་ལ་ཕེབས་ཤིང་། དེ་
སྐབས་སྤར་ཐང་གི་མཁན་པོ་རྒྱལ་བ་གྲགས་པས་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་ཡབ་ལ་ཏ་ཅང་མི་
མཉེས་པའི་དབང་གིས། མི་འདིའི་བྱ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་མི་ཡོང་བར་བ་སོགས་
གིས་བཀའ་ཤིས་སྤྱན་པོར་བཞུགས་བཅོད་མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། བཅོད་
པའི་གོ་ཆ་སྤྱིང་པོར་བཞེས་ཏེ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུར་ཕེབས་པ་
ཤིང་སྤྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༧ ལོར་འབྲས་སྤངས་པའི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འཇམ་དབྱངས་
ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་སོགས་གིས་དབུས་སུ་གདན་ཞུས་ལྟར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས། ལོ་
གསུམ་རིང་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་ཆོས་གི་བྱང་ནས་པར་ཆད་དང་། འདུལ་མཛོད། མཛོན་
པ་གོང་འོག་མདོ་སྡེ་རྒྱན་སོགས་ནང་དོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དུ་མའི་མཚུབ་བྲིད་དང་།
རྗེ་ཡབ་སྤྱི་ལོ་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་དབང་ལུང་མང་པོ་ཞིག་ལེགས་པར་གསན།

གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྐྱས་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་
ཕེབས་པ་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༥ ལོར་གནས་རྟིང་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་གིས་མཁན་
པོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་གིས་ལས་སློབ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྡོམ་པ་བཞེས་པར་གསལ་ཞིང་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ལྟར་ན། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་
ཏུ་ཕེབས་པ་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༩༦ ལོར་གནས་རྟིང་ཆོས་རྗེའི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་གི་
སྡོམ་པ་བཞེས་པར་གསུངས། དེ་ནས་བྱང་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་བྱོན་ནས་ཉེན་རྣམས་མཛུལ། དེ་ནས་
བསམ་ཡས་དང་། ལྷོ་ཁ། འབྱོངས་རྒྱས། ཅེད་ཐང་སོགས་ལ་ཞབས་གིས་བཅགས་ཏེ་དམ་

པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆད་མེད་སྟེ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་ལ་བཤ་ཆེན་མཆོག་ལྷ་འོད་ཟེར་གྱིས་འཕྲོངས་སྐྱུ་རི་པོ་བདེ་ཆེན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། དེར་གནས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐུ་ན་སྤྱོད་མོ་འདི་ལྷ་བྱ་ལ་སྒོ་གྲོས་སུ་ལྷ་བྱུང་བ་དེ་འབྲ་བ་ནི་རྒྱལ་དབང་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་གོར་མ་ཆག་ཅེས་དད་གུས་སུ་ལྷ་བྱུང་བ་མཛད། ཁོང་གིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཐོག་མ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། སྒྲེ་གདོང་གོང་མ་དག་དབང་བཟུང་ཤིས་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཆེན་པོས་ཀྱང་གཟིགས་སྐྱོང་ཆེན་པོ་གནང་། རྗེ་མཆོག་གིས་ཅེད་ཐང་བྲམས་ར་ཆེན་མོའི་གྲང་ལྷེབས་སུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་འབྲ་སྐུ་བཞེངས། དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་པ་བཟང་པོ་གསར་དུ་བཙུགས།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྷུང་པེབས་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༠ ལོར་ལྷ་སར་པེབས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ནང་མོ་བྲག་དཀར་བ་སྤིང་ཆོས་རྒྱལ་པོས་མཐུན་རྒྱུར་ཉེ་བྲག་ཡེར་བར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་དང་། བྱུང་མཐའ་སྤྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་བཀའ་ཚུམ་མཛད། ལྷོ་ཁ་ཁུལ་རིན་ཆེན་སྒང་དུ་མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་མདུན་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ཅིས་ཆ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་སྤྱོད་ཀྱི་བཤད་ལུང་སོགས་དབང་བཀའ་མང་པོ་གསན། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་སོགས་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་སྤྱན་ལམ་དུ་ཕབ་པས་སྤྱགས་ཀྱི་བུམ་བཟང་གང་བས་དགེས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལ་པེབས་པ་ཚུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༣ ལོར་འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། མཁས་བྱུང་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྤྱོད་མར་བསྐྱེན་ནས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསན་ཅིང་། འཆད་ཚུམ་ཚུམ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་བསྐྱེངས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགྲུང་པེབས་པ་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༥ ལོར་ཡབ་ཀྱིས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གདན་དྲངས། བཟུང་ལྷན་དུ་བཤ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་བྱང་དུ་བྲག་འབྲེལ་དང་། དགོན་པར་མང་།

ང་གཅིག་ཕུལ་ཆོག་པ་ཞུས་ཀྱང་དོན་སྤྲོད་མ་བྱུང་བར་ཡབ་ཀྱི་སར་རྟ་ནག་ཏུ་ཕྱིར་ཕེབས།
སྤར་ཡང་རྒྱུ་དུ་ཐེངས་གཉིས་པ་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་གདམས་པའི་གནས་ནམས་མཇེལ།

དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༠༩ ལོར་རྒྱལ་རི་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ངོས་དེར་ཐེག་ཆེན་ལོ་བྲང་ཞེས་པའི་གཟིམ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་ནས་གཞི་པབ།
ལོ་དེར་དྲགས་སྟོད་རྒྱལ་དུ་དཔལ་ལྷན་དམག་ཐོར་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་མཆོ་མཇེལ་བར་ཕེབས་
ཏེ་ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཆོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཨ་མོ་རྣམས་སྤྱོད་བདག་མཛད་ནས་ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཀ་ཆེན་བདུན་ཅུ་དང་། གཙང་ཁང་ཀ་ཆེན་བརྒྱད། མགོན་ཁང་ཀ་
བ་བཞི་བཅས་ཁྱོད་ཀ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་མོ་ཏོག་ཐང་གི་དགོན་
པའི་ས་མང་བཞིང་ནས་ལོ་གསུམ་ནང་ཕྱག་འདེབས་ལེགས་པར་བྱུག། རྟོན་གཙོར་བཟོ་བོ་
བལ་པོ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བཞེངས་པའི་གསེར་ཟངས་ཀྱི་བྱམས་ཆེན་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་
རྒྱལ་ཕྱག་བཏབ་པ་ནས་བཟུང་ཁོང་ཉིད་དགུན་དཔྱིད་ལ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་དང་།
དབྱར་སྟོན་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་གནང་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་
པ་ཚུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཐོག་ཏུ་ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཆོའི་གནས་སྒོ་ཕྱེ་བར་མཛད།
དེ་ནས་དཀར་པོ་ཀུན་གྲགས་པས་བསམ་ཡས་ཞིག་གསོ་བྱུང་པའི་རབ་གནས་སུ་གདན་
བྲངས། ལོ་དེར་བཀ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོའི་གདན་ཞུས་ལྟར་བཀ་ཤེས་ལྷན་པོར་ཕེབས་ཏེ་
ཁྱི་ཐོག་ལྷ་པ་མཛད།

དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ཚུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༣ ལོར་འོལ་དགའ་དང་། ཆོས་
འཁོར་རྒྱལ་ཞུ་དུ་ཀོང་དམག་དང་འབྲི་གྲང་པའི་དམག་ལྷགས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ལ་
ཕེབས་པ་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར་ཐོས་བསམ་སྤིང་གི་སྒོ་བཟང་བཤེས་གཉེན་དང་།
ཤར་ཅེ་སྒོ་ཐོས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ཁྱི་ཆབ་ཏུ་བསྐྱོས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕེབས། དུང་དཀར་
ཆོག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་དྲངས་ཤེས་མོ་ལོང་ནང་། མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༧ ལོར། ཏུ་ལའི་

ཆུ་མ་སྐྱ་ཐང་གཉིས་པ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོས་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་།
ཡང་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་དེའི་ཡ་རྒྱལ་བའི་ཆུ་ཐང་གི་སྐབས་སུ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་
ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་དབལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་ཁྱི་བ་དགྲུ་པ་ཡང་
མཛད་ཅེས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སྤང་ངོ་། །

ལོ་དེར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ལྷ་ལྡན་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་གསར་འཛུགས་གནང་ནས་ལོ་དགྲུ་
བཅུ་གོ་གཅིག་རིང་བསྟར་ཆགས་སུ་ཚུགས་ཀྱང་སྤྱིད་ཤོད་ཀྱི་ཁ་བདག་རིན་སྤངས་པས་
མཛད་ནས་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་གསང་བ་བྱ་བ་དང་། ཀམ་པ་སོགས་ཁེར་རྒྱུ་གིས་སློན་ལམ་ཚུགས་
པ་དེ་སྐོར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་པག་བྱ་གོང་མར་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སློན་ལམ་ལ་ཞུགས་ཆོག་པའི་སྟན་
སེང་བཀའ་འཁོལ་བྱུང་དོན་ལྟར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པ་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༡༩ ལོར་
རྗེ་ཉིད་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་དགྲུང་ཐེབས་པ་མ་ཟད། འདིའི་ལོ་ནས་སེའུ་འབྲས་གཉིས་སྤང་ཡང་
སྤར་རྒྱུན་ལྟར་སློན་ལམ་ཆེན་མོ་ཚུགས་པར་ཐེབས། ལྷེ་གདོང་གི་མི་དབང་གོང་མ་ཆེན་པོ་
བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོར་ཤག་རྩེ་ཁང་སྤྲོན་མོ་རྗེ་འདི་པར་ཕུལ་རྗེས་
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བྱད་མིང་ལ་དགོངས་ཏེ། མཆོན་ལའང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དུ་འདོགས་པར་
མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ཐེབས་པ་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༠ ལོར་འོན་མངའ་རིས་གྲ་
ཆོང་ཕྱག་བཏབ་ཚུལ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་ཞེས་དུང་དཀར་མཛོད་དུ་གསལ།

དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་དུ་ཐེབས་པ་ཚུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༣ ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་རྒྱལ་བ་
བྱམས་པའི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་འགོ་ཚུགས་ཞེས་དུང་དཀར་ཆེག་མཛོད་ཀྱི་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་
ཤེལ་མེ་ལོང་དུ་གསལ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆུ་ཐང་སྐབས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་དགྲུ་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་
དུ་གསེར་བྲངས་ཀྱི་རྗེ་བཙུན་མི་པམ་མགོན་པོའི་སྐུ་མཐོ་བཙུའི་ཆོད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གསར་
བཞེངས་མཛད་ཅེས་འཁོད་པ་དང་། ཡང་ལོ་ཆེགས་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་ལས། དགྲུང་ལོ་ལྔ་
བཅུར་ཐེབས་པ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༣༥ ལོར་སེ་རའི་མཁན་པོ་མཛད་ཅེས་དང་། ཡང་དཀར་

ཆོག་མཛོད་དེའི་རྣམ་ཐར་སྐབས། དགྲུང་ལོ་ང་གཉིས་ལ་སྡེ་སྤྱིད་ངག་དབང་བཟུ་ཤེས་
གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་གི་ཁྲི་པ་ཡང་མཛོད་
ཅེས་གསལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དྲུག་ལ་ཐེབས་པ་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འོན་མཛོད་
མངའ་རིས་གྲུ་ཆང་བྱག་བཏབ།

གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་དང་། དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད། ཡལོང་
ས་རྩུ་ལའི་ཁྲི་པ་སྐྱེའི་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོས་སྤྱིད་མཛོད་རྣམ་བཅས་སུ་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༩ ལོའི་བོད་ཁྲི་ ༣ ཆོས་ ༡ ཉིན་འབྲས་
སྤངས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཆུ་ལ་གསུངས་ཤིང་། སྐྱེ་བུ་དུང་དུ་ལ་གསུང་
ཞིག་འབྲས་སྤངས་ཆོགས་ཆེན་དུ་བཞུགས་པ་དེའོ། །

ལྷ་སྐབ་པས་མཛོད་པའི་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དོན་རྒྱལ་རབས་སུ། དགྲུང་ལོ་རེ་ལྷའི་སྤྱིང་སྐྱེ་
གཤེགས་པར་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་གངས་ཅན་མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་
མཛོད་བསྐྱུས་ལས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་ཅུ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤང་
སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༡ ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས་ཞེས་འཁོད་པ་འདི་དག་ནི། རྩེ་དགེ་
འདུན་རྒྱ་མཚོས་མཛོད་པའི་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་དང་། །ལྷུ་འདི་དགེ་སྤྱིང་དཀོན་མཆོག་སྐབས་
ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྩེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བཛོད་དཔག་བསམ་ལྡོན་ཤིང་།
རྩེ་ཆེ་ཉན་ཞབས་དུང་གིས་མཛོད་པའི་བསྐྱེད་ཅེས་ཀྱན་བཏུས་སོགས་དང་མི་མཐུན་པས་
ནོར་བར་སེམས་སོ། །

ཡུལ་དབང་འདི་པར་གསུང་འབུམ་པོད་གསུམ་བཞུགས་ཤིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་
གཤེད་ཆུ་ཆད་དུ་སྟན་ངག་ལ་མཁས་པར་གྲགས། གསུང་ལས་སྤྱིས་པའི་སྤྱོད་པ་ཡང་ཁྲི་
རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བ་ཅན་པ་ཆོས་རྩེ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་མང་དུ་བྱོན་པ་བཅས་
སོ། །

དཀར་ཆག

༡༽	ཐོག་མའི་སྒྲེང་གཞི།	A
༡༽	དཔེ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།	I
༣༽	མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་སྤྲིང་བསྐྱུས།	1

དང་པོ། མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་རྒྱ་ཆར་བཤད་པ་ནི་རྗེའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ།

ལེའུ་དང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽	མཚན་བཟོད་དང་། བརྩམ་པར་དམ་བཅད།	1
༡༽	སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ།	3
1)	སླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཏུ་བཟོད་པ།	3
1}	མི་གསལ་བར་སྤྲས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་དང་།	5
2}	མ་སྤྲས་པར་གསལ་བར་འཆད་པ།	6
2)	མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	12
1}	མཚན་བཟོད་ཀྱི་བཟོད་བྱའི་སྤྲིང་པོ་ངོས་བཟུང་།	12
2}	དེ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་གྲངས་དང་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་ བཀྲལ་བའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བཟོད་པ།	15

3) མཚན་བརྗོད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད། ...	17
4) དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ།	19
1) མཚན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་གནས་གང་དུ་གསུངས་པ་སོགས་	19
བཤད་པའི་སྒྲུང་སྒྲུང་བ།	19
2) བཤད་བྱའི་རྒྱ་དེ་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་བ།	21
3) ཆེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་དེ་བསྐྱུས་དོན་ལུས་ནམ་པར་གཞག་པ་བཤད་བ། ..	23
9) ཅ་བའི་ཆེ་གདོན་བཤད་པ་དངོས།	30
1) རྒྱ་དོན་ལ་འདུག་པའི་ཡན་ལག་ཁྲུས་ལན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་བ།	31
1) ཁྲུས་པའི་ལེན།	31
1) གང་གིས་ཁྲུས་པ་སྟུང་པ་པོའི་བྱུང་བར།	31
1) སྤྱི་དོན།	32
2) ཡན་ལག་གི་དོན།	37
2) སྟུང་པ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོ་གསུམ་ཀྱི་བྱུང་བར།	43
3) རི་ལྟར་ཁྲུ་བའི་ཚུལ་ཀྱི་བྱུང་བར།	46
4) དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་ཁྲུས་པའི་བྱུང་བར།	51
5) གང་ལ་ཁྲུས་པ་ཡུལ་ཀྱི་བྱུང་བར།	55
6) གང་ཁྲུས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར།	56
1) རི་མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས།	56
2) གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ཀྱི་ལུགས།	60
7) གཞུང་བར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་བྱུང་བར།	62

ལེའུ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གཉིས་པ་ལན་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་ཟླ།	65
༡༽ རྟོན་པ་དང་སྐྱའི་ཆོ་འབྲུལ་བྱན་སྲུང་ཆོགས་པ།	65
༢༽ གསུང་གི་ཆོ་འབྲུལ་བྱན་སྲུང་ཆོགས་པ།	71
༣༽ སྤྱད་པ་པོ་ལ་ལེགས་སོ་རི་ལྟར་གནང་བའི་ཚུལ།	72
༤༽ ཆོས་རྟོན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་མཉན་པར་གདམས་པ།	73
༥༽ སྤྱད་པ་པོས་གྲུས་པས་ཉན་པར་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཚུལ།	74

ལེའུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གཉིས་པ་ཁྲུས་ཤིང་ལན་སྦྱལ་བའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	75
༡༽ བརྗོད་བྱའི་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ།	75
1) རིགས་དྲུག་ལ་གཞིགས་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།	76
1} དང་པོ་ལ་དེ་མེད་འོད་གྱི་ལུགས།	76
2} འགྲེལ་མཛད་གཞན་གྱི་ལུགས།	79

ལེའུ་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གཉིས་པ་སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།	83
༡༽ དེ་མེད་འོད་གྱི་ལུགས།	83
1) གསུང་བ་པོ་གང་གིས་དངོས་པོ་གང་གསུངས་པ།	83

1} སྤྱིའི་དོན།	84
2} ཡན་ལག་གི་དོན།	85
2) དེ་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།	86
1} མཚམས་སྦྱར་བ།	87
2} སྤྲུགས་དངོས་ཀྱི་དོན།	87
༩༩ འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ཀྱི་ལུགས།	93

ལེའུ་ལྔ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༩ གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	98
༡༩ དེགས་རྒྱག་པ་རྩོམ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།	98
1) མདོར་བསྟན་པ།	99
2) རྒྱས་པར་བཤད་པ།	104
1} དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བཤད་པ།	104
2} སྤྲུགས་དང་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བཤད་པ།	113
3} དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་བཤད་པ།	113
1) དག་པ་རྣམ་ཐར་བཞི།	113
2) དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ལྔ།	115
3} འབྲས་བུ་སྐྱེ་བཞི།	117
4} ལམ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ།	120
5} སྐྱེ་བཞིའི་མཛད་པ་བཤད་པ།	122

ལེའུ་བྲུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

ཀ། ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་ལེའུ་ལྷ་བཤད་པ།	127
༡། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།	127
1) དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བསྟོམ་པའི་ཚུལ།	128
2) གཞུང་གི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ།	128
1} འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གི་དག་པ་བཤད་པ།	129
1] འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གི་རྣམ་གཞག།	129
2] དབང་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་བཤད་པ།	133
༡) འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་བཅུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ།	134
1། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་བཤད་པ།	134
2། ས་བཅུ་བཤད་པ།	135
3། ཤེས་པ་བཅུ་བཤད་པ།	136
4། ལྟོབས་བཅུ་བཤད་པ།	136
5། ཡི་གེ་བཅུ་བཤད་པ།	137
༡} སྤྱིའི་དོན།	137
༡] རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་ལྷགས་སྦྱབ་ཚུལ་བཤད་པ།	137
༡] བསྐྱབས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་མཆོན་དོན་བཤད་པ།	138
༡} ཡན་ལག་གི་དོན།	140
༡) དབང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ།	141
2} གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སྟོབ་མའི་མཆོན་ཉིད།	143
3} གང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མཆོན་ཉིད།	144

1] ལམ་གང་ལ་གནས་པའི་བྱེད་པར།	144
2] རོན་གང་གིས་བྱ་བའི་བྱེད་པར།	145
4] ཐེག་པ་གསུམ་དང་དབང་བཞི་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ།	148
1] ཐུན་མོང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།	148
2] ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དབང་བཞི་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།	149
1) མདོར་བསྟན་པ།	149
2) རྒྱས་པར་བཤད་པ།	149
1] ཐུམ་དབང་།	149
2] གསང་དབང་།	150
3] ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་།	150
4] དབང་བཞི་པ་ངོས་གཟུང་བ།	150
5] འབྲས་བུ་སྐྱེ་བཞིའི་མཚན་ཉིད།	151
1] རྒྱས་པར་བཤད་པ།	152
2] མཐུག་བསྟུ་བ།	157
༡༥] 6] ཐུག་པ་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་ཐུག་བཤད་པ།	159
1] ཡན་ལག་ཐུག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གོང་ལོག་དཔྱད་གསུངས་ནས་གསུངས་པར་བསྟན་པ།	160
2] དེ་དག་འཇུགས་སྡེབ་པའི་སྟོན་པ་ཡན་ལག་ཐུག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	160
1] སྦྱིའི་དོན།	160
2] ཡན་ལག་གི་དོན།	160
1] ཡན་ལག་ཐུག་གི་གངས་དང་གོ་རིམ་བསྟན་པ།	161
2] ཡན་ལག་གང་དང་གང་གཞུང་གང་དང་གང་གིས་བཤད་པའི་	

གཞུང་སྤྱི་ལོ་བཟུང་བ་བཤད་པ།	164
1] སྒོམ་པ་པོ་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཆན་ཉིད།	164
2] དེས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་དྲུག་སོ་སོའི་ངེས་པ།	165
1) ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་ཉེན་བཤད་པ།	165
2) དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡན་ལག་དྲུག་བཤད་པ།	166
1) དང་པོ་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ཡན་ལག་	166
2) སོར་སྤྱད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྒོམ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	166
3) དེ་ལས་ཉགས་ཇི་ལྟ་བུ་འཆར་བའི་རྣམ་གཞག་	169
3] བསྒྲུབས་པ་ལས་ཉམས་ཉགས་ཇི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ།	170
2) གཉིས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་	173
3) གསུམ་པ་སྟོག་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག་	175
4) བཞི་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་	177
5) ལྷ་པ་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་	180
6) དྲུག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་	182
3) བསྐྱབས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འོ་པོ་བཤད་པ།	185
4] འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འོ་པོ།	186

ལེའུ་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

1) གཉིས་པ་མེ་མོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	188
1) དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ཇི་ལྟ་བུ་བའི་ཚུལ།	188
2) གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་དངོས།	189

1) སྐྱའི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།	189
2) གསུང་གི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།	190
3) ཐུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།	191
4) འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།	192
5) ཡོན་ཏན་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།	194

ལེབ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གསུམ་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེབ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	197
༡༽ དབྱེབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་རི་ལྗང་བྱ་བའི་ཚུལ།	197
༩༽ ལེབ་འཁྱུར་གཞུང་བཤད་པ་དངོས་ལ་འབྱུག་པ་ལ་གསུམ།	198
1) དབང་བཞི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མདོར་བསྟན་པ།	198
1} ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	198
2} དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	203
3} སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	206
1] ཚེས་སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	206
2] སྐྱལ་སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	208
3] ལོངས་སྟོན་རྟོགས་པའི་སྐྱ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	209
2) རོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	211
1} དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	211
2} སྐྱའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	212
1] སྐྱར་བཤད་པ།	213

2) བྱ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	213
3) ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་མཛུགས་བསྟུ་བ།	221
1) དབང་གི་མཛུགས་བསྟུ་བ།	221
2) ལམ་གྱི་མཛུགས་བསྟུ་བ།	222
1) སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།	222
2) ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།	223
3) དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།	223
3) འབྲས་བུའི་མཛུགས་བསྟུ་བ།	227

ལེའུ་དགུ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

4) བཞི་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།	229
5) དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།	229
6) གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཛུགས་པ།	230
1) སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།	230
1) མདོར་བསྟན་པ།	230
2) རྒྱས་པར་བཤད་པ།	231
1) སྦྱལ་བའི་སྦྱས་གཞན་དོན་མཛད་ཚུལ།	231
2) ཆོས་ཀྱི་སྦྱས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཏུ་ཚུལ།	232
3) ཁོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྦྱས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཚུལ།	233
2) ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	235
3) དེས་པར་འབྲུང་བ་སྦྱིར་བསྟན་པ།	237

1} མདོར་བསྟན་པ།	237
2} རྒྱས་པར་བཤད་པ།	237
3} རོན་བསྟུ་བ།	242
4} སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	243
5} ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།	245

ལེའུ་བཅུ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ ལྷ་པ་བྱ་བ་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	247
༡༽ དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་།	247
༡༽ གཞུང་གི་རོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འདུག་པ།	248
1) ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་བཤད་པ།	248
2) དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བཤད་པ།	249
3) ལམ་ཉམས་སྤྱོད་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བཤད་པ།	258

ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་འདུག་བསྟུ་བ།	262
༡༽ རིགས་ལྷ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།	262
1) མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།	262
2) ཚས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།	265
3) མོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།	265

4) མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།	266
5) བྱ་བྱ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།	266

ལེའུ་བཙུ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ སྤྲགས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།	268
༡༽ ཅ་སྤྲགས་བཤད་པ།	268
༡༽ སྤྲན་བྲང་བའི་སྤྲགས་བཤད་པ།	269
༡༽ འཕྲེང་སྤྲགས་བཤད་པ།	270

ལེའུ་བཙུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༽ གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ལེའུ་འོན་ཡང་བརྗོད་པ།	272
༡༽ མཇུག་གི་རིམ་པ།	275

གཉིས་པ། དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རིམ་པ་ དང་པོའི་ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ། འདུས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།	279
གཉིས་པ། ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་འོས་གཟུང་བ།	281
གསུམ་པ། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱང་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ།	281
བཞི་པ། ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།	283
༡༽ བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།	283
༡༽ རྩོགས་རིམ་གྱི་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱེད་རིམ་འགོ་དགོས་པ།	283
༢༽ བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཉིད་བཤད་པ།	285
༡) མདོན་རྩོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་ཡན་ལག།	285
1) རོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ།	285
1) སྒྲིབ་འགོ་གཏོར་མ་རིམ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཚུལ།	285
1) བསང་བ།	286
2) སྤྱང་བ།	286
3) བསྐྱེད་པ།	287
4) བྱིན་གྱིས་བརྒྱུ་བའི་ཚུལ།	287
2) བདག་སྐྱེད་ཀྱི་མཚོན་པ་བྱིན་རྒྱལ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ།	288
1) བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚོན་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱུ་བ་དངོས།	288
2) དེ་ཉིད་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཡུལ་གང་ལ་འབྲུལ་བ།	289

3]	རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་བརྒྱས་བྱེད་པའི་ཚུལ།	289
2)	མཐུན་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་ཅིང་སྒྲོམ་བ་གཟུང་བ།	291
1]	ཆོགས་ལ་སྦྱན་འབྲེན་བ།	291
2]	དེ་ལ་མཆོད་བ་འབུལ་བ།	292
3]	དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བ།	293
4]	སེམས་བསྐྱེད་སྒྲོམ་བ་གཟུང་བ།	295
1}	སྒྲིག་པ་བཤགས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱི་རང་བསྒྲོམས་པའི་ སྒྲོན་ས་དགེ་ཅ་སྒྲ་མེད་རྗེགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བའི་ཚུལ། ...	296
2}	སྐྱབས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་ཚུལ།	296
3}	ཐུན་མོང་བའི་སྒྲོམ་བ་བཟུང་ནས་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ།	298
4}	ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོམ་བ་བཟུང་བའི་ཚུལ།	298
3)	འགལ་ཆེན་འགོག་པའི་ཕྱིར་བསྐྱང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ།	300
1]	རྟེན་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་བ།	301
2}	བརྟེན་བ་ལྷ་བསྐྱེད་བ།	302
1}	ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གདན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།	302
2}	ལྷ་དངོས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།	302
3}	བགེགས་ལ་ཕུར་བྱ་གདབ་བ།	304
4}	ཁོར་ཡུག་ར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱང་འཁོར་བསྒྲོམ་བ།	307
4)	མངོན་རྟོགས་དངོས་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ།	307
1)	མངོན་རྟོགས་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བའི་ཆིངས་པ་བཤད་བ།	308
1]	བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆིངས།	308

2] རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཆེང་ས།	310
3] ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེང་ས།	310
4] དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེང་ས་བཤད་བ།	311
2) མངོན་རྟོགས་བསྐྱེད་ཚུལ།	312
1] དང་པོ་སྦྱར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་བ།	312
1) འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེར་བའི་ལམ་འབྱེར་ལྷག་མོས་བཤད་བ།	313
1) གང་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་རྟོན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་བ།	313
1 སྟོད་སྤྲ་མ་སྟོངས་པའི་བསྐྱལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་	
ཡེ་ཤེས་གྱི་ས་བསྐྱེད་ཚུལ།	313
༡ ཆོས་མཐུན་ཡུལ་སྟོད་སྤྲ་མ་སྟོངས་པའི་ཚུལ།	313
༢ དེ་དང་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་གྱི་སའི་སྟོང་ཉིད་བསྐྱེད་ཚུལ།	316
2 སྟོད་ཕྱི་མ་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྟོ་རྗེའི་ས་བསྐྱེད་པའི་	
སྒོ་ནས་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་བསྐྱེད་ཚུལ།	317
2) དེར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་བ།	321
1 ལྷག་མོས་གྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་ཚུལ།	321
2 ལྷག་མོས་གྱི་ལྷའི་མཛད་བ།	322
3 ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་བ།	323
3) རི་ལྷར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་	
འཇུག་ཚུལ་བཤད་བ།	324
2) བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེར་བའི་ལམ་འབྱེར་མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་	
དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།	327

1) མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་ཚུལ།	327
2) དེ་བར་དོ་ལོངས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ནལ་འབྱོར་དུ་བཤད་པ།	328
3) སྐྱེ་བ་སྐྱལ་སྐྱེ་འབྱེད་བའི་ལམ་འབྱེད་དང་སེམས་དཔའ་ གསུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་བཤད་པ།	330
1) དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐྱལ་སྐྱེ་དོར་སེམས་སུ་བསྐྱར་བའི་ཚུལ། ...	330
2) དེའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པའི་ཚུལ།	332
1 ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ཚུལ།	332
2 བརྟན་བ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་ཚུལ།	334
3) སྒོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ།	335
1 སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	336
༡ སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	336
༢ གསུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	338
༣ ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	339
2 སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	341
4) སེམས་དཔའ་གསུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་བཤད་པ།	341
4) སྐྱེ་གསུམ་སྐྱར་དུ་འབྱུང་བའི་ཐབས་རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་བཤད་པ།	344
1) རིག་མ་རི་ལྟར་འདུ་བའི་ཚུལ།	344
2) དེ་ལ་སྒྲུམས་པར་ཞུགས་ནས་མཆོད་པ་དང་། རྗེས་ཆགས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ།	345
2) དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ།	347
1) དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དོས།	347

2) དེ་ལ་དོགས་བ་དབྱད་པ། 349

1) ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་ལ་དོགས་བ་དབྱད་པ། 349

2) ལྷ་འི་ཞལ་གངས་སོགས་ལ་དོགས་བ་དབྱད་པ། 350

3) ལྷ་གངས་ལ་དོགས་བ་དབྱད་པ། 350

1 དེ་ལྷར་དོགས་བས་བསྒྲུབ་པ། 350

2 བྱང་གིས་བསྒྲུབ་པ། 350

3] ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་བཤད་པ། 351

1) སྨྱན་དངོས་གཞི། 351

1) ག་མེའི་རྣལ་འབྱོར། 351

2) བརྒྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར། 353

1 ལྷ་འི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བརྒྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་དོ་རྩེའི་བརྒྱས་པ། 353

2 རག་གི་བརྒྱས་པ། 354

3) ལྷ་བ་སྒྲུས་བསྒྲུལ་པའི་རོ་ཕོར་བཞེངས་པ་ལ་དེ་བསྟོན་ནས་
མཆོད་ཅིང་བདུད་ཅི་ལྷང་པའི་ཚུལ། 355

༤) ཉེ་བར་བསྐྱུས་པ། 359

མ་པ། ཉེ་བར་བསྐྱུས་པ་ནི། སྒྲུབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ། 359

2) དེ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣལ་འབྱོར། 359

7) བར་བྱང་སློན་ཆོག་..... 361

༡༡། །རྩེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབྲམ་ཐོར་བྱ་བ་
ལས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
རྩོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་
བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས་
སོ། །

ལེའུ་དང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༡༢། མཚན་བརྗོད་དང་། བརྒྱུ་པར་དམ་བཅའ།

རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྩོམ་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་
ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ། དམ་པ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱག་
འཆལ་ལོ། །གང་བྱགས་མི་འགྱུར་མཚན་གྱི་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ཉི་མ་སྤྲོད་གི་འོད་
ཟེར་ནི། །རྣམ་མཐོང་ཆོས་དབྱིངས་ནས་མཁའ་མཐོང་མཐོང་མ་སྤྲོད་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལྡན་འཆིང་བ་
ལས་གྲོལ་བར། །རབ་རྒྱ་འགྲོགས་པའི་ཅེ་དགའ་ལྷུང་ལེན་ཡེ་ཤེས་ལུས་ཅན་རྣམ་བཅས་
དགའ་མར་ཡང་དག་སྤྲོད། །བདེན་དོན་ཉི་མ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་དཔལ་ལྡན་དེ་ནི་འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་པར་འདུད། །དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་གཞལ་མེད་མཛོན་དགར་

ཡོངས་དག་འཁོར་དང་ལྷ་དང་གྲུབ་པའི་ཆོགས་ཀྱན་གྱི། །དེ་མེད་རལ་པའི་ནགས་སྒྲིང་
གཙང་མར་ཞབས་སེན་འཆར་ཀའི་མེ་ཏོག་གོས་ཀྱིས་འགོངས་པ་བཞིན། །ས་སྤངས་ཅན་
གྱི་བ་བས་འཁྱུད་པའི་སྒྲ་བརྒྱ་པ་ལྟར་གང་གསུང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་པས། །རྒྱད་ནམས་ཀྱན་
གསུངས་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྲིད་གསུམ་སྒྲ་མ་ལྟར་སེང་གེར་བྲག་བཞུའོ། །གསང་བ་
ཀྱན་སྤྱད་(ཨན)དཔལ་ལྷན་གསང་བའི་བདག །རིགས་ལྷན་གཉིས་དང་གྲུབ་ཆེན་དཔེ་
མེད་འཆོ། །སྤྱང་པོའི་དོན་སྟོན་ཉི་མ་དཔལ་ཡེ་ཤེས། །རྒྱད་དོན་འགྲེལ་མཛད་ནམས་
ལ་བྲག་འཆལ་ལོ། །གསུང་རབ་ཀྱན་དང་ཁྱད་པར་རྒྱད་སྡེ་ཡི། །ལམ་གྱི་གནད་ལ་འཁྱལ་
བ་གཏན་སྤངས་པ། །རྒྱལ་བ་ཀྱན་དངོས་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །སྤྱང་དང་བཅས་
ལ་སྤྱང་ནས་གྲུས་བྲག་འཆལ། །སྟོ་ཆེན་རྒྱལ་སྤྱང་ནམས་ཀྱིའང་དཔག་དཀའ་བ། །གཉིས་
མེད་རྒྱད་ནམས་ཀྱན་གྱི་སྤྱི་བོ་ནི། །མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟློད་པའི་དགོངས་པའི་དོན། །རྩོ་
རྩེ་འཆང་དབང་གསང་ཆེན་ལམ་གྱི་གནད། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་པ་སྟོར་གསུམ་
གྱིས། །རི་ལྟར་བཀལ་བའི་ལྷགས་བཞིན་འདྲིར་བཤད་བྲ། །གཏིང་མཐའ་བལ་བའི་རྣལ་
འབྱོར་ཆུ་གཏེར་ལས། །ལེགས་འོངས་ལྷང་རིག་འོད་ཆགས་སྤྱི་ཉིག་གི། །དོ་ཤལ་ཕྱོགས་གྱི་
བྱ་མའི་མགོན་པ་ལ། །འཁྱུད་པའི་ཅེ་དགའ་འོས་པ་འདི་ཉིད་དོ། །

འདྲིར་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རིམ་པ་ལ་
སྟོས་ནས་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་ཐེག་པ་གཉིས་ལས་བཅམས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་རི་སྟེད་
ཅིག་བཀའ་སྤེལ་པ་དག་ལས་གཙོ་བོ་དང་མཆོག་དང་རབ་ནི་གཉིས་སྤྱི་མེད་པའི་རྒྱད་སྡེ་
(ཨབ)དག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་ཡང་སྤྱང་པོ་ལས་ཀྱང་སྤྱང་པོ་དང་། གཙོ་བོ་ལས་ཀྱང་
གཙོ་བོར་གྱུར་པ་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟློད་པ་མཆོག་ཏུ་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བ་དོན་
དམ་པ་སྤྱང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་
པ་ནི་གང་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

༡༥ སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ།

འདི་འཆད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། ཅ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་
སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མདོ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་དང་།
མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པའོ། །

1) ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་སྤྱིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མདོ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་དོགས་ཡིན་པ་
དང་། དེ་ལ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་། ཐེག་ཆེན་ལའང་སྤྲགས་དང་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
དབྱེ་བས་ཐེག་པ་གཉིས་དང་། སྤྲགས་ལའང་རྒྱད་སྤྱིའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་དང་། གཉིས་
སྤྱིའི་པའི་རྒྱད་ལ་ཡང་པ་མའི་རྒྱད་གཉིས་སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱད་སྤྱིའི་བཞི་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡང་སྤྱིར་བར་བྱེད་པ་དབང་གི་རྣམ་གཞག །དབང་ཐོབ་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྤྱོད་པ་རྩི་ལྟར་
བསྐྱུང་བ། དེ་ལ་གནས་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ། བསྐྱོམས་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་
ཐུག་གི་འབྲས་བྱའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་སོགས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ནའང་། རྩི་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སྤྱིའི་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་དུའང་འཆད་
པར་འགྱུར་བས་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སྤྱིའི་བྱས་ལ། འདིར་ནི་ཉེ་བར་མཁོ་བ་གཉིས་སྤྱིའི་
པའི་རྒྱད་ཀྱི་དོན། སྤྱིའི་རྒྱད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དག་གིས་བཀྲལ་བ་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་པ་སྐོར་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བཀྲལ་བའི་ལུགས་རི་
ལྟར་ཡིན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་དང་ལྟན་པའི་མཚན་

དཔེས་(༣༥)སྤྱི་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱོ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོ་དང་། སྐྱོ་དང་ཐུགས་བྱུང་བ་
དེ་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་བྱུང་འབྱུག་གི་གོ་འཕང་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གཏན་
ལ་འབབས་པར་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རོ་གཅིག་པའི་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་
ཕྱིར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་བྱུང་འབྱུག་གི་གོ་འཕང་དེ་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
གོ་འཕང་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཤ་སྟག་གོ།

དེ་ཡང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུང་གཞིའི་གཙོ་
བོར་གྱུར་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་དང་། གཉུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡིན་
ཞིང་། སྐྱུང་གཞིའི་གཙོ་བོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ན་ཕུང་སོགས་རང་དབང་མེད་པར་ཐེམ་སྟེ་གཞིའི་
འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བ་དེ་ཉིད་མངོན་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་འཆི་བ་ཞེས་ཐ་སྟོན་བྱས་པ་
དང་། དེ་ལས་ཚུ་ལས་ཉ་ལྡང་བའི་ཚུལ་ཏུ་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་ལས་དངོས་གནས་ལ་བཞིན་ལག་
གི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་ལུས་བྱུང་པ་ལ། བར་དོའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། དེ་འདྲའི་བར་དོ་སྐྱེ་
སྤིང་ཏུ་ཉིང་མཆོམས་སྐྱུར་བའི་ཆ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བཏགས་པས་ཏེ། དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཆ་
གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་དོ་ཅམ་ཏུ་སྐྱུར་ཞིང་། ཡིད་དོའི་
སྐྱོ་གསུམ་ཏུ་བསྐྱུར་བའི་དོས་ནས་རྒྱུད་སྤྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་། རྟོགས་རིམ་ཀྱི་ལམ་རྣམས་
ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་སྤྱོད་ཞིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ལམ་ཀྱིས་ཡར་ལྡན་ཏུ་བྱས་ཏེ་འབྲས་བུ་
ཆོས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱའི་ཉིང་ལེན་ཏུ་བྱས་པའི་སྟོན་སྐྱོ་གསུམ་མངོན་ཏུ་འབྱུང་བར་བྱེད་ལ།
དེའི་གནད་ཀྱིས་བསྐྱེད་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱང་(༣༦)རྒྱུད་སྤྱི་ལོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ལྟའི་རྣལ་
འབྱོར་དང་། མཆོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབ་ཚུལ་སོགས་དང་མི་འདྲ་བར། བར་སྐྱུང་གཞི་
སྐྱེ་ཤིའི་རིམ་པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡར་འབྲས་བུ་ཆོས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱོ་

དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་ད་ལྟ་ནས་བསྐྱེད་དེ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་སྤང་གཞི་ལམ་
འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལའང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མི་གསལ་བར་སྤྲས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་དང་། མ་སྤྲས་པར་གསལ་བར་འཆད་པའོ། །

1} མི་གསལ་བར་སྤྲས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་དང་།

དང་པོ་ནི། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ། གྱི་དོ་རྗེ། བདེ་མཆོག་བསྐྱུས་རྒྱུད་སོགས་ཏེ།
འདི་དག་གིས་རང་རང་གི་བཟོད་བྱའི་སྤྱིང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པའི་ལམ་དེ་ཉིད།
བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲས་ནས་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་འཆད་པས་དེ་དག་ལ་སྤྲས་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དག་གི་སྤྲས་དོན་འབྱེན་པར་
བྱེད་པ་ལ་ཡང་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཅ་བའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རང་གི་བཤད་
པའི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བའི་དོན་འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱོད་ཡབ་སྤྲས་ལ་སོགས་པ་འཕགས་
ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་བྱུང་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བའི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ལུང་སྟོན་དང་། རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བ་སོགས་བཤད་
རྒྱུད་དུག་གིས་བཤད་པའི་དོན་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་རིམ་པ་ལྟར་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་གསལ་
དུ་གསུངས་པ་དང་། རྗེ་གསལ་རིམ་ཉིད་ལའང་ངག་དབེན་སོགས་རིམ་པ་ལྟར་བྱེ་བ་སོགས་
འཕགས་པ་ཡབ་སྤྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་དང་། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་དོན་གྱུར་དང་སྤྱ་
ཁ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དུག་དང་། བྱུང་ཆེན་བེམ་པས་ཀྱི་རྗེ་རྗེའི་
(༤ན)རྗེ་གསལ་རིམ་དབང་གསུམ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པ་ལ་ད་ལྟ་ལམ་འབྲས་
སུ་བྱགས་པ་དང་། བདེ་མཆོག་ཉུང་དུའི་དགོངས་པ་མངོན་བཟོད་དང་། སྟོན་འབྱུང་སོགས་

བཤད་རྒྱུ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དོན། ལྷ་ནག་བྲིལ་གསུམ་གྱི་གཞུང་དུ་བཀྲལ་བའི་བསྐྱེད་
རིམ་སོ་སོ་དང་། རྫོགས་རིམ་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། དབྱིད་ཐིག་། རིམ་ལྔ་སོགས་སུ་རྫི་ལྟར་
བཀྲལ་བ་སོགས་སོ། །

2} མ་སྤྲས་པར་གསལ་བར་འཆད་པ།

གཉིས་པ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་
ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་ཚུལ་ནི། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྫོང་རྫིང་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་
བ་དང་། འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་དོན་བྲག་རྫོང་རྫིང་འགྲེལ་གྱིས་བཤད་པ་དང་། འདུས་པ་བྱི་
མའི་དོན་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་ཆེན་པོས་བཤད་པ་སོགས་ཏེ། དེ་དག་ཏུ་
ནི་སྤྱང་གཞི་བྱི་ནང་གི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པ་དང་། སྤྱིང་བྱེད་ཡན་ལག་
དྲུག་སོགས་ཀྱང་དུས་འཁོར་ནས་འབྱུང་བ་རྫིང་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱས་པར་ནི་
དེ་དག་ཉིད་ལས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་རྫོང་རྫིང་འགྲེལ་ལས། བདེ་མཆོག་
དང་བདེན་གཞིའི་ངེས་དོན་འབྲུམ་ལྔ་ཀྱི་རྫོང་ལས་ཤེས་དགོས་པ་དང་། བདེ་དབྱེས་ཀྱི་
ཉུང་དུའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ངེས་དོན་གཤན་གཞི་ལས་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ངེས་དོན་བདེ་མཆོག་མདོན་བརྫོད་འབྲུམ་པ་དང་། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས་ཤེས་དགོས་
པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། གྱི་རྫོང་ཡིས་ནི་བདེ་མཆོག་འཁོར་ལོ་དང་ནི་གཤན་གཞི་ཤེས་པར་བྱ།
གྱི་རྫོང་དང་ནི་བདེ་མཆོག་ཉུང་དུ་འདི་ནི་བདེན་གཞིས་ཤེས་པར་བྱ། མཆོག་གི་དང་པོའི་
སངས་རྒྱས་ཆོག་དང་བདེ་མཆོག་ཆེན་པོས་ངེས་དོན་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་
ལྟར་ན་གསང་བདེ་དབྱེས་རྫོང་སོགས་སྤྱད་འདི་དག་གི་དོན་ལའང་། འཕགས་ལྷལ་གྱི་
(༤བ)གྲུབ་ཆེན་དག་གིས་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པའི་ཚུལ་

གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་སྟེ་དང་། བྱུང་བར་དུ་
ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་བ་དེ་ཉིད་མ་སྤྱོད་པར་གསལ་བར་འཆད་པ་ནི། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་
རྒྱུད་འགྲེལ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ལའི་མདོར་བསྐྱེད་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྩོམ་
ཐོག་པ་འདིར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྩོམ་
ཆོག་ཏུ་སྤྱོད་ཏེ། བཞི་བ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བཞི་བ་ནི་གསུམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་དེ་ཉིད་བཞི་བར་འགྱུར་
རོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་རྩོམ་ཆོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རྩོམ་ཆོག་ཏུ་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱོད་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ནི་རྒྱུད་གཞན་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྤྱོད་རྒྱུད་རྣམས་སུ་ངེས་དོན་གྱི་རྩོམ་ལ་འཁོར་སྤྱོད་
པར་བཤད་ནས། དུས་འཁོར་དུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་། འགྲེལ་ཆེན་
ལས་དེའི་མཚུགས་ཉིད་དུ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་འདི་ལ་རྩོམ་ཆོག་དེ་དག་རབ་ཏུ་གསལ་བར་
བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། རབ་ཏུ་བཤད་པ་དག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་
གསལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ཉིད་སྐྱབ་པ་ལ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ་བསྐྱོམ་པ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་
མཚན་མའི་ལམ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་མཛད་དེ། ལྷོང་པར་ཅེ་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ་ཉི་མ་
གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག་ཅེས་པས་སོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་མཚོག་གི་
དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་རྩོམ་ཆོག་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་(༥ན)དུ་བ་ལ་སོགས་
པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་གྱི་སྤྱོད་པའི་རིམ་པས་འོངས་པ་མིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བཀའ་བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྤྱགས་སྤྱོད་གཞིར་བྱས་ལའང་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་

སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་བྱུ་བ་ཆེན་ཆམས་ཀྱིས་བཀའ་བ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་རྗེ་
རྗེ་སྒྲིང་འབྲེལ་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་བ་དང་། དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱིས་རི་ལྷ་ར་བསྟན་པ་
ལྷ་ར་གྱི་ལམ་གྱི་སྒོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་གནས་ལ་དང་པོ་དག་གི་ལུགས་ལ་གཙོ་བོར་རྫོགས་
རིམ་གྱི་ལམ་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་གཞི་སྤྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་སྤྱད་གཞི་དེ་དག་དང་རྣམ་པ་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཐུན་པ་ཞིག་བསྐྱེད་ལ། དེར་མ་ཟད་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་དང་ཡང་
རྣམ་པ་ཞིན་དུ་མཐུན་པ་ཞིག་འབྱུང་ཞིང་། དེ་འདྲའི་རྒྱུད་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་རིམ་སྐྱེ་གསུམ་
ལམ་ཁྲིར་གྱི་གནད་ཆོད་བཞིག་ངེས་པར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། དེའི་གནད་ཀྱིས་རྒྱུད་དང་བྱུ་བ་
ཆེན་གྱི་གཞུང་དག་དུ་གཞིའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་
པ་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཡང་གཞིའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། ལས་ལ་འབྲས་བུ་དང་།
འབྲས་བུ་ལ་ལམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པའང་ཞིན་དུ་མང་ངོ་། །སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་
བསྐྱེད་གཞིའང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་དེའི་གཞོན་པའི་སྒོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་
བཟུང་དུ་བྱེད་དགོས་པར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཞིན་དུ་སྤྱ་བ་དེ་ཉིད་
རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་འགོག་པའི་ཐབས་ལས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་
ཅིང་། དེས་སྒྲོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་རིགས་འདྲ་རེ་བཟང་དུ་གྱུར་པ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཆོས་
སྐྱེ་སྐྱེ་བ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་ཞིན་དུ་སྤྱ་བ་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་གཞིར་བྱས་པ་
ལས་དངོས་གནས་ལ་བྱུ་བ་པའི་དག་མ་དག་(༥བ)གི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁ་སྐྱོར་ཡན་
ལག་བདུན་ལྟན་གྱི་ལོངས་སྐྱེ་སྐྱེ་བར་བཞེད་ལ། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ལ་ཡང་།
སྒྲོས་བཅས་དང་སྒྲོས་མེད་དང་ཞིན་དུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཐོགས་འབྱེན་
པ་དང་། འབྲས་བུ་འབྱུ་བ་པའི་ཚུལ་ལའང་རབ་སྤྱགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོ་དེ་ཉིད་དང་།
འབྲིང་བར་དོ་དང་། ཐ་མ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་གསུམ་དུ་གསུངས་སོ། །དུས་
འཁོར་ཅ་འབྲེལ་སོགས་བྱི་མ་དག་གི་ལུགས་ལ་ནི། ཅིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་

མར་སྤང་གཞི་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་གཞན་དག་ལས་ཆེས་ཞིབ་པ་ཞིག་གཏན་ལ་པབ་སྟེ། དེ་
ནས་རི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དེ་བཞིན་ནང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནང་གི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཕྱི་
རོལ་གྱི་ཆོས་རེ་རེ་བཞིན་དང་ཆོས་མཐུན་སྤྱར་བའི་སྟོན་ནས་གཞན་ལས་ཆེས་ཆེར་ཞིབ་པ་
ཞིག་ངེས་པར་བྱས་ནས། ནང་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཤེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་
གཞི་དེ་དག་སྤྱོད་བྱེད་ཐོག་མར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་བསྟོམ་ཞིང་། དེ་ལས་སྤང་གཞི་སྤྱི་ཤི་
གཉིས་སྤངས་པས་བར་དོ་ཡང་སྤྱོད་བྱས་པར་བཞེད་པ་དང་། རྟོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་
དག་མ་དག་གི་སྤྱི་མའི་སྤྱི་སྤྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་མཛད་པས། འཆི་བ་སྤྱོད་བྱེད་དང་
སྤྱི་བ་སྤྱོད་བྱེད་ལས་ལོགས་སུ་བར་དོ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟོམ་པ་མེད་ཅིང་། སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཉིར་
ལེན་ཡང་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱངས་པའི་ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་བདེ་
བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱངས་ཏེ། དེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྲག་བརྒྱས་
ལུས་རྟེན་པ་འདིའི་བཅའ་པོའི་ཆ་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྲག་བརྒྱ་དངུལ་ཚུས་སྤྱགས་ལ་ཟ་བ་བཞིན་
ཟད་པར་བྱེད་ཅིང་། འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལས་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་འགག་པར་བྱེད་ལ། འཕོ་
བའི་བག་ཆགས་སྤྲ་མོ་ཡང་བྱངས་(༤ན)བྱང་སྟེ་སྤྱགས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་འགྱུར་པར་བྱེད་དགོས་
པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྤྱིའི་ཉིར་ལེན་ཀྱང་སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་
སྤྱིའི་སྤང་བ་བསྐྱབས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པ་བྱས་པ་ལས་སྟོག་འཛིན་
གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་རེ་བཟང་དུ་གྱུར་ཏེ། རེས་བྲན་གྱི་སྐབས་སུ་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་
རྒྱའི་ནང་དུ་དངོས་གནས་ལ་བཞེངས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྱི་མཚན་དཔེས་སྤྱས་པ་དེ་
ཉིད་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་རེ་བཟང་དུ་བྱས་ཏེ། དེའི་ཉིར་ལེན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཟུགས་སྤྱི་སྤྱབ་པར་བཞེད་དོ། །

སྐབས་འདི་དག་ཏུ་དོགས་པའི་གནས་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིར་དུས་འཁོར་

བའི་ལུགས་ཀྱི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ། ལྷ་མེད་གཞན་དག་ལ་བྲགས་པའི་ལྷན་
སྐྱེས་ལས་གོང་དུ་བྱུང་ཞུགས་པའམ། འོན་ཏེ་བྱད་པར་མེད་པ་གང་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན་ནི་
ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་ཐོབ་ཀྱང་། དེ་ཙམ་
ཀྱིས་མི་ཆོག་པར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་འབྲེལ་ཅི་
ཡོད། ལྷ་མ་ལྟར་འདོད་ན་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་
དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གཉིས་བྱུང་
ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཉར་ལེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་གཉིས་ལའང་མཆོག་དམན་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པར་འགྲུར་བས་སངས་རྒྱས་ནང་པན་ཚུན་ཀྱི་
ཆོས་སྐྱེ་ལ་བཟང་ངན་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་མཐར་
ངེས་པར་སྐྱགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་དགོས་པ་བཞིན་དུ་ལྷ་མེད་སྐྱེ་འགྲེའི་ལམ་ཀྱི་བགྲོད་པ་
རྟོགས་ནས་ཀྱང་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་ཆེན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལམ་དུ་འཇུག་
(༦བ)དགོས་པར་འགྲུར་རོ། །ཡང་ན་ལྷ་མེད་པ་གཞན་དག་གི་ལུགས་ཀྱི་དང་པོའི་ལྷན་
སྐྱེས་དང་། མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་བྱད་ཆེ་ཡང་ལམ་ཀྱི་སྐྱབས་འདི་ཙམ་ཞིག་ནས་བྱད་པར་
མེད་དོ་ཞེས་བརྟན་རྒྱ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྗེས་བྲན་ཀྱི་སྐྱབས་
ནས་དངོས་གནས་ལ་བཞེངས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་ཡན་ལག་
གི་སྐྱབས་ཀྱི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ་གཉིས་པོ་དེ་དང་། ལྷ་མེད་པ་གཞན་དག་ལ་བྲགས་པའི་
རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། ལྷ་པའི་སྐྱེ་ལུས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་སྟོང་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་དེ་དག་ཀྱང་འོད་གསལ་ཀྱི་བཞོན་པའི་སྟོག་འཛིན་ཀྱི་རྒྱང་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་
དགོས་ན། དེ་ལྟར་དུ་ཆད་ལྷན་གང་གིས་ཀྱང་གསལ་བར་མ་བཤད་ཅིང་། བྱད་པར་འདི་
པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེའི་བསྐྱབ་གཞི་ནི། སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རྟོགས་བརྩམས་མཐར་རེ་
ཁ་ནག་པོའི་དབུས་སུ་དུས་འཁོར་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཤར་བ་དེ་ལ། བསམ་གཏན་ཀྱི་ཡན་

ལག་གི་སྐབས་སུ་ང་རྒྱལ་བཞག་སྟེ་དེ་བཟང་དུ་གྱུར་བ་ལས་བསྐྱབ་པར་གསུངས་པས། ཡང་
ན་སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་དེ་ཉིད་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་
ལས་བསྐྱབས་པ་འཇམ། ཡང་ན་དང་པོ་བསྐྱབས་པ་མིན་ཡང་ལམ་གྱི་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་
ནས་བསྐྱབས་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་གསལ་ལ་ལུང་རིག་གི་ཤེས་བྱེད་
དང་བཅས་པ་སྟོན་དགོས་སོ། །

ཁྱད་པར་ཡོད་ན་ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་པོ་དེས་ཉེར་ལེན་སོ་སོར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བའི་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལའང་མཆོག་དམན་ཡོད་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱའི་ཉེར་ལེན་འོད་གསལ་གྱི་བཞེན་པའི་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་
བསྐྱབ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་ངས་པར་སྐྱབ་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་ངེ་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་
རྣམས་ངེ་ཉྩར་ཁས་སྒྲང་བར་(ཤན)བྱ། གཞན་ཡང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་
གཞི་གཞི་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་བསྐྱབ་གཞིར་བྱས་པ་ལས། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་
ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སྐྱབ་དགོས་པར་བཞེད་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་འཁོར་བའི་ལུགས་
ལ་སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་བྱུང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ལ་གཞོད་ང་རྒྱལ་
བཞག་པའི་སྟོན་སྟེན་གཟུགས་སྐྱའི་ཉེར་ལེན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ་སྟུམ་དུ་དོགས་པ་བསྐྱངས་
ན། དེང་སང་བདག་ནི་སལ་ཆེར་ཅི་གསུང་གཏོལ་མེད་པར་གོ་སྟེ། ཁོ་བོས་ནི་རྒྱལ་བ་ཙོང་
ཁ་པ་ཡབ་སྤས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འདི་ཉྩར་ཁས་སྒྲང་དགོས་ཞེས་མཐའ་དག་པར་སྐྱ་བར་བྱས་
ནའང་རེ་ཞིག་དོགས་པ་བསྐྱངས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱས་སོ། །གཞན་ཡང་དུས་འཁོར་བའི་ལུགས་
ལ་རྗེ་གས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་བཅས་སྟོན་མེད་ཤིན་ཏུ་སྟོན་མེད་དེ་སྟོད་པ་གསུམ་གྱི་སྟོ་
ནས་བོགས་འབྲེན་ཚུལ་ཡང་མ་གསུངས་ལ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་ལའང་། རབ་
དུས་འཁོར་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེ་དེ་ཉིད་དང་། ཐ་མ་སྟེ་བ་བརྒྱུད་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་རྣམ་
གཞག་མ་གཏོགས་འབྲིང་བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་བྱེད་དེ། ཆེ་དེར་རྗེས་

བློ་སྐྱེ་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཐོབ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་
འབྲེན་ཅུས་པ་ཐོབ་ན་ནི་ངེས་པར་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་འཆང་རྒྱ་ཞིང་། དེ་མ་ཐོབ་ན་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་
ནས་འཆང་རྒྱ་བ་མ་གཏོགས་བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱས་པར་
ནི་རྣམ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་
རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

2) མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་
པ་ལ་བཞི། མཆོན་བརྟེན་གྱི་བརྟེན་བྱའི་སྤྱིང་པོ་ངོས་བཟུང་། དེ་འཆད་(༡)བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་
པའི་གངས་དང་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་བཟུལ་བའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བརྟེན་པ། མཆོན་བརྟེན་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་
འགྲེལ་པའི་ཚུལ་བརྟེན་པའོ། །

1) མཆོན་བརྟེན་གྱི་བརྟེན་བྱའི་སྤྱིང་པོ་ངོས་བཟུང་།

དང་པོ་ནི། རྒྱད་འདི་ཉིད་ཀྱི་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་བླ་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་འཇམ་
དཔལ་ལེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ཉིད་དང་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་ཡིན་ལ། འདི་
ལའང་གཉིས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་དུ་བཟུལ་བའི་ལུགས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྲ་མེད་དུ་བཟུལ་
བའི་ལུགས་སོ། །དང་པོའི་ལུགས་ཀྱི་ངེས་དོན་གྱི་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་འདི།

སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔལ་སྐྱེག་པའི་རྫོང་མེའི་
སྒྲགས་དོན་རྣམས་གཟིགས་ལས། འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ་
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དང་དོན་གྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་འདི། དེ་ཉིད་གཤུ་
བུའི་དོན་དུ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་དག་ཏུ་ཤར་བའོ། །སྤྱི་མེད་དུ་བཟུལ་བའི་ཚུལ་
ལའང་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་འགྲོ་ལྟར་དང་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ལའང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་གཙོ་བོར་འབྲས་
བུའི་ཨེ་ཨྱི་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྫོང་མེའི་འགྲེལ་པ་ལས། དབང་
པོ་རབ་དང་ཡང་རབ་ཏུ་གྱུར་བ་ལ་ཨེ་ཨྱི་མ་ཡ་ཤུ་ཉ་ས་མ་ཡ་ཨེ་ཀ་ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྟོང་པོ་ལ་འགྲོ་བ་བཙོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་འདི་
འབྲས་བུ་ཨེ་ཨྱི་གྱི་དོན་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ཨེ་ཨྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་
དང་། དེ་འདྲེན་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྱི་དང་། གཞིའི་(༡༣)ཨེ་ཨྱི་གྱི་དོན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད་
པ་ལ་དབང་པོ་མཚན་ཏུ་གྱུར་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྣམས་བཙོན་པར་འགྱུར་
བར་གསུངས་ཤིང་། ཨེ་ཨྱི་གྱི་སྒྲགས་སྤྱི་མེད་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཐབས་ཤེས་ཐམས་
ཅད་མཚོན་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། །ཚོས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱུད་ཁྱི་དང་། །བཞི་སྟོང་གིས་ནི་གངས་སྟེད་ཀྱི། །ཀྱུན་གྱི་གཞི་དང་པ་མ་
ནི། །ཡི་གེ་གཉིས་སུ་ཡང་དག་བསྟན། །ཡི་གེ་ཨེ་ནི་མར་གྱུར་ལ། །ཤ་ནི་པ་ཞེས་བྱ་བར་
གྲགས། །ཐིག་ལེ་དེ་གཉིས་སྦྱོར་བས་ཏེ། །སྦྱོར་དེ་ཤིན་ཏུ་མད་བྱང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །ཞེས་སོགས་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྷའི་དབང་པོས་ཁྱེས་པའི་ཁྱད་དང་བཅས་
ཏེ་གསུངས་སོ། །འབྲས་བུའི་ཨེ་ཨྱི་ཀྱང་སྐྱེས་པ་སྟེ་ཐབས་དང་། བུད་མེད་དེ་ཤེས་རབ་སྟེ་
ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བ་མ་ཡིན་པར་མ་ནིང་སྟེ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་

ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བས་ན་སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་གཉིས་སྦྱར་བ་ནི་མ་ནིང་སྟེ་
ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་འཇུག་པའི་བྱད་པར་གཅིག་བྱ་བ། ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་བྲག་ཆུ་ཆེན་པོ་བཟོད་པ་ནི་ངེས་པ་སྟེ། ཞེས་འབྲས་བུའི་ཨེ་ཨི་
དེའི་དོན་འཇུག་པའི་བྱད་པར་གཅིག་བྱ་བས་ཏེ་གཅིག་ནི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཨེ་ཨི་མཐའ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་། དེའི་ལྷན་བྲངས་པའི་
ཅིག་ཤོས་ནི། སྐྱེ་མཆན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ཁ་སྦྱར་ཡན་ལག་བདུན་ལྷན་ཀྱི་ལོངས་སྐྱེ་དང་།
བྲག་ས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་གཉིས་པོ་གཅིག་པའི་བདེན་གཉིས་བྱང་འཇུག་གི་ཨེ་
ཨི་མཐའ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་གསུངས་སོ། །དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་
སྐྱོར་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བྲོགས་སུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་(༡བ)
སེམས་དཔའ་ནི། རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྩ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། དེ་དང་སྐྱེ་དང་བྲག་ས་སུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐྱེ་མཆན་དཔེས་སྤྲས་པ། བྲག་ཆུ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ། མདོར་ན་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་རམ་
ངེས་དོན་ཀྱི་དབང་བཞི་པ་དེ་ཉིད་དེ། འཇིག་རྟེན་དབང་བྲག་གི་མཆན་བཟོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
བྱེ་མེད་འོད་ལས། ཡང་བཟོད་པར་བྱ་བ་ནི་དང་པོའི་སངས་རྒྱུ་རིས་མེད་པའོ། །རྫོད་པར་
བྱེད་པ་ཡང་དེ་སྐད་བཟོད་པའོ། །ཡང་བཟོད་པར་བྱ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ། རྫོད་པར་བྱེད་པ་
ནི་དེའི་ཆོག་གི་ཆོག་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞིབ་ཏུ་ཆོག་དོན་བཤད་པ་ལས་
རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

2} དེ་འཆད་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་གངས་དང་དེ་དག་གིས་རྗེ་ལྷར་ བཀའ་བའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ། རྣམ་འབྱོར་རྒྱད་དུ་བཀའ་བ་
དང་། ལྷ་མེད་དུ་བཀའ་བ་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་
པས་མཛད་པའི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར། སྒྲིག་དོར་གྱིས་མཛད་
པའི་སྤྲུགས་དོན་རྣམ་གཅིགས་སྤྱི་ཉིའི་རང་འགྲུར་ཤེས་རབ་བརྟེན་གྱིས་བཙུང་བ། ལྷ་བའི་
དབང་པོ་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲུར། སློབ་དཔོན་བློ་
མེད་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་དོན་གསལ་སློབ་མ་གཉག་རྒྱ་ནིའི་འགྲུར། སྤྱི་ཉིས་མཛད་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ། གཉིས་མེད་རྗོད་མཛད་པའི་ཉེ་བར་རྟོག་གི་བསོད་ནམས་རྒྱ་
ཀྱི་འགྲུར། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྲུར།
ཨ་ཕ་རྒྱ་ཉི་ཤམ་མཛད་པའི་འགར་ཆོས་བཟང་གི་འགྲུར། སློབ་དཔོན་གཉིས་མེད་སྤྲུལ་པས་
མཛད་པ་སྤྱིར་པོའི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྤྱི་ཉིའི་འགྲུར། ཡེ་(༤༦)ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་
པའི་འགྲེལ་ཆུང་། སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་གྲགས་པས་མཛད་པའི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་མན་ངག་
གི་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྷ་མེད་དང་མཐུན་པར་བཀའ་བ་ལའང་། ལྷ་མེད་སྤྱི་འགྲོ་དང་མཐུན་པར་
བཀའ་བ་དང་། དུས་འཁོར་སེམས་འགྲེལ་སྒྲོར་གསུམ་དང་མཐུན་པར་བཀའ་བའི་ཕྱོགས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་བེ་མ་ལ་མི་དུས་མཛད་པ་དང་། དགའ་རབ་རྗོད་མཛད་
པ་དང་། དཔལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྗོད་མཛད་པ། ཤེས་རབ་ལྷ་མས་མཛད་པ། སློབ་
དཔོན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྗོད་མཛད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་

སྐོར་གསུམ་དང་མཐུན་པར་བཀའ་བ་ལ། མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པས་མཛད་པ་དོན་རྒྱལ་པོས་
བསྐྱར་བ། དེའི་པན་ཡོན་གྱི་འགྲེལ་བ་སྤྲུགས་དོན་སྙིང་པོ་བསྐྱུས་པ་དུས་ཞབས་པས་མཛད་པ་
དོན་རྒྱལ་པོས་བསྐྱར་བ་སྟེ། འདི་གཉིས་པོ་ཐེ་ཆོས་གྱི་གཞིར་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
གསུང་ངོ་། །བསྐྱེད་ཀྱང་པོས་མཛད་པ་བྱི་མ་མེད་པའི་འོད་ན་ལེ་རྒྱར་དཔལ་བསོད་སྟོམས་པ་
ཆེན་པོས་བསྐྱར་བ་འདི་བྱ་སྟོན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་དཀར་ཆག་ཏུ་མ་ཆུད་ཀྱང་། དཔལ་ཅེས་
ཐང་དང་རི་པོ་སྡེ་ཆེན་གྱི་བསྟན་འགྱུར་ན་བཞུགས་སོ། །སློབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་མཛད་
པའི་བདུན་ཅིའི་ཐེགས་པ་སྐྱོལ་མ་གསལ་བ་རྩ་སྤྲུལ་གྱི་དང་དོན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར་བ།
སློབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་བདུན་ཅིའི་ཐེགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ནི་བྱ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཆུད་པ་དང་། མ་ཆུད་ཀྱང་ཆད་ལྡན་གྱི་འགྲེལ་པ་འཕྲོངས་རྒྱས་
རི་པོ་སྡེ་ཆེན་གྱི་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ན་བཞུགས་པའི་འགྲེལ་པ་ཤ་སྟག་སྟོས་པ་ཅམ་ཡོན་
ལ། མཆོན་བཛྲུད་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱུ་ཐབས་དང་། ལས་ཁ་ཆར་སོགས་(༤བ)གྱི་ཆོས་ཆོན་
ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །འོ་ན་འགྲེལ་པ་དེ་དག་གིས་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཛྲུད་པའི་དོན་
རྒྱུ་འགྲེལ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་དུ་བཀའ་བའི་འགྲེལ་པ་དག་གིས་ནི། གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་སྟོ་
ཆོགས་སུ་ཤར་བའི་ངེས་དོན་དང་བྱང་དོན་གྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་དང་། དེ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོན་བཅས་དང་མཆོན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་མཆོན་བཛྲུད་
གྱིས་བསྟན་པར་བྱས་ནས་འགྲེལ་ལ། ལྷ་མེད་སྤྱི་འགོ་ལྟར་བཀའ་བ་དག་གིས་ནི། བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་དང་། དེ་ཐོབ་
པའི་ཐབས་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་ཏེ། ཞེས་འགྲེལ་ཞིང་། དུས་འཁོར་དང་
མཐུན་པར་བཀའ་བ་དག་གིས་ནི། ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་རྒྱལ་འབྱོར་
དང་། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་བྱུག་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པར་བྱས་

ནས་འགྲེལ་ལོ། །འོ་ན་མཚན་བཟོད་ཀྱི་དོན་དེའི་ཆོག་དོན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བའི་སློ་མི་འདྲ་བ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་དོན་དེའི་ཆོག་གི་དགོངས་པར་གནས་པའམ། ཡང་ན་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་དག་ལས་
འདི་ནི་མཚན་བཟོད་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་ལ། འདི་ནི་མི་གནས་སོ་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་བྱེད་
པ་གང་འབད་སྟམ་ན། མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་ངོ་བོ་ནི་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། དེའི་
ནང་ནས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པར་གནས་ཀྱང་། འདུས་
པའི་ཅ་རྒྱུད་ལྟ་བུའི་ཡང་དོན་དེའི་ཆོག་རེ་རེ་ལའང་དོན་མི་འདྲ་བ་དེ་སྟེད་ཅིག་སྟོན་པ་དང་།
བཤད་པའི་རྣམ་གངས་ཀྱང་དུག་དུག་ཙམ་འབྲུག་པ་ཡོད་པ་ལྟར། ཚད་ལྡན་ཀྱི་འགྲེལ་བ་
དག་གིས་དེ་ལྟར་བཀའ་བའི་སློ་མི་འདྲ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། མཚན་(༡༠ན)ཡང་དག་པར་
བཟོད་པའི་དོན་དེའི་ཆོག་དོན་དུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

3} མཚན་བཟོད་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པར་ འགྲེལ་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད།

གསུམ་པ་མཚན་བཟོད་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་བསྟན་
པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མཚན་བཟོད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སློ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་
ཀྱང་། མཐར་ཐུག་པ་ནི་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་སྒྲོར་གསུམ་དང་མཐུན་པ་
ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་སྒྲོར་གསུམ་དང་བཅས་
པའི་བཟོད་བྱའི་སྟངས་ལོ་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དེའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཉིད། མཚན་བཟོད་
ཀྱི་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། དོན་དེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པས་
འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་མངོན་པར་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དོན་དེ་

འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་པ་སྟོང་གཟུགས་དོན་རྗེ་འཛིན་པ་ཡབ་ཡུམ་ཀྱི་སྐྱེ་མི་འགྲུར་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་དེ་ཡིན་ལ། དོན་དེ་མཆོན་བཞིན་གྱིས་མངོན་དུ་གྱུར་
བས་ཏེ་གསལ་བར་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་
བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མཆོན་ཡང་དག་པར་བཞིན་པའི་བཞིན་བྱའི་
གཙོ་བོ་དེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡང་བཞིན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲུད་པ་ཞེས་
གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་རྗེ་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ན། མཆོན་བཞིན་གྱི་སྤྱང་པོའི་དོན་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་མི་རུས་པ་དང་། དེ་
མ་ཤེས་ན་གོང་དུ་བཤད་པའི་དོན་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་མི་རུས་
པ་དང་། དེ་མ་ཤེས་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྤྱང་པོ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་དང་། དེ་མ་
ཤེས་ན་(༡༠བ)དོན་རྗེ་འཛིན་པའི་ལམ་དང་བྲལ་བས་འཁོར་བའི་བག་ཆགས་སྤྲོ་མོ་སྤྱང་མི་
རུས་ཤིང་། དེ་སྤངས་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གོ་འཕང་འཕྲོ་བ་མི་རུས་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ།
ཁམས་ལའི་མདོར་བསྐྱུས་དུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་གིས་ཕྱིར་མཆོག་གི་དང་པོའི་
སངས་རྒྱས་མི་ཤེས་པ་དེས་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཞིན་པ་མི་ཤེས་སོ། །གང་གིས་མཆོན་
ཡང་དག་པར་བཞིན་པ་མི་ཤེས་པ་དེས་དོན་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་ཤེས་སོ། །གང་
གིས་དོན་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་ཤེས་པ་དེས་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མི་ཤེས་སོ། །གང་
གིས་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མི་ཤེས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་འཁོར་བ་བ་སྟེ་བཙོམ་ལྡན་འདས་དོ་
རྗེ་འཛིན་པའི་ལམ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་རྒྱ་མཆོན་དེའི་ཕྱིར་དང་པོའི་སངས་
རྒྱས་ལ་འདུག་དགོས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བས་ན་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ནི་སྤྲོ་མ་དམ་པ་
ནམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་། ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྟོབ་མ་ནམས་ཀྱིས་མཉན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མཆོན་བཞིན་དུས་འཁོར་དང་མཐུན་པར་འཆད་དགོས་པར་
བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

4) དེ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་བཟོད་པ་ལ་གསུམ།

བཞི་པ་དེ་དང་མཐུན་པར་རི་ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། མཚན་བཟོད་ཀྱི་རྒྱད་འདི་
གནས་གང་དུ་གསུངས་པ་སོགས་བཤད་པའི་སྒྲེང་སྒྲུང་བ། བཤད་བྱའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་
བཟོད་པ། ཆེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་ལུས་རྣམས་པར་གཞག་པ་བཤད་པའོ། །

1) མཚན་བཟོད་ཀྱི་རྒྱད་འདི་གནས་གང་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ བཤད་པའི་སྒྲེང་སྒྲུང་བ།

དང་པོ་ནི། འདིར་མཚན་ཡང་དག་པ་བཟོད་པའི་རྒྱད་འཆད་ན། དེ་སྟོན་པ་གང་གིས་
གནས་གང་དུ་འཁོར་རི་ལྟ་བུ་ལ་དུས་རྣམས་ཀྱི་ཆེ། ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་གསུངས་ཤེས། སྟོན་པ་རྩོ་
རྩོ་ཅན་ཤྲུའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། རྩོ་རྩོ་གདན་དུ་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས།
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་སྤྱི་དང་། བྱ་ཆོད་ཕྱང་པོའི་རིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་(༡༡ན)ནས། གནས་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་དང་ཉེ་བ་ན་དཔལ་ལྡན་
འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་མཚོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། དེར་འོག་དུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་
སྤྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། སྤྲེང་དུ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྟོས་ཏེ། བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་གནས་རྩོ་རྩོ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོར་རྩོ་སང་གའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པ།
སྟོན་པ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཤྲུའི་སང་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བདག་པོའི་རྣམ་པར་གནས་པས།
འཁོར་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་རྒྱད་ཉན་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ། དུས་དབྱིད་འབྲིང་
ནག་པའི་ཉ་ལ་ཐོག་མར་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་ཏེ།

ཆོས་སྤྱན་སྐྱེས་ཆོགས་པ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པ་དང་། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སོགས་ལྔ་
མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་མ་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདིར་དཔལ་ལྡན་
འབྲས་སྤྱངས་རྒྱལ་བའི་མཚན་རྟེན་ཆེན་པོར་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་དཔལ་ལྡན་གྱི་སང་
གེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱུད་སྐྱོལ་ཆོགས་ཉན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དབྱིད་ཆོ་
འབྲིང་པོའི་ཉི་མ་དཔལ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་སྐྱེལ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་
རྒྱ་སྐར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤྲོས་ནས། དེར་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་ནས། རྒྱས་པ་དང་བསྐྱེས་པའི་དབྱེ་བས་
གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དཔལ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལས། སྟོན་
པས་བྱ་རྟེན་ཕྱུང་པོ་རུ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་བཞིན། །དེ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་
སྤྱངས་སུ། །ཆོས་བསྟན་གསང་སྔགས་ཚུལ་རབ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཚན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པ་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བ་དོན་དམ་པའི་སྤྱིང་པོའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་(༡༡བ)ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་འདི་ཡང་དེ་ཉིད་
དུའོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་མཚན་
རྟེན་དུ། །སྐྱོལ་ཆོགས་རྒྱུད་དོན་གཉེར་བ་ཡི། །འཛིག་རྟེན་དང་ནི་འཛིག་རྟེན་འདས། །ནག་པའི་
བཙུན་ལ་འདུས་སོ། །དེ་དུས་སྟོན་པས་འགྲོ་དོན་དུ། །ཆོས་དབྱིངས་ངག་གི་དབང་སྐྱེལ་གི་
།དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོས་པ་འབྲས་སྤྱངས་ཡིན། །དེ་ཡི་ཕྱི་དང་ནང་དག་ཏུ། །དཔལ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་
དཀྱིལ་འཁོར་ཆེ། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲོས། །ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
ལ། །དབང་བསྐྱར་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱུད་སྤྲེ་བཞི། །སྤྱིང་པོའི་རྒྱུད་དང་ལྔ་པོ་དག །རྩི་རྩེ་འཆང་གིས་
རྒྱས་པར་གསུངས། །སྤྱིང་པོའི་སྤྱིང་པོ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གནས་དེར་བཙུག་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་རྒྱུད་སྤྲེ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། སྤྱིང་པོའི་སྤྱིང་པོ་མཚན་ཡང་དག་པ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་
གསུངས་པར་ཡང་བཤད་དོ། །

དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་སུ་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གསུངས་པ་ནི། དུས་འཁོར་
ཙ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་འང་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་
སྤངས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་སྟོབས་བཅུ་པ་ཡིས་སངས་རྒྱལ་པ་ཡི་རྒྱུད་རྣམས་མཐའ་དག་
བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་རྒྱུད་འདིའི་སྤྱད་
པ་སོ་གང་སྟུང་ན། སྤྱིར་གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་པ་སོ་དཔལ་ཕྱག་ན་
དོ་རྩེ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱད་པར་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁྱེད་པོ་
དང་སྤྱད་པ་སོ་ནི། ཕྱག་ན་དོ་རྩེའི་སྤྱལ་པ་རྒྱལ་སོ་རྒྱལ་བ་བཟང་སོ་ཡིན་ཏེ། མཚན་བཟོད་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་དེ་མེད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ཤམ་རྩ་ལའི་ཡུལ་ཀ་ལྷ་པའི་གྲོང་དུ་སྤྱ་མོ་ཉི་མའི་འོད་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱག་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་རྒྱལ་བ་
བཟང་སོ་ཞེས་བྱའོ། །(༡༩ན)ཞེས་དང་། དཔེ་མེད་འཆོས་དེའི་དོན། ཟབ་ཅིང་གཏིང་དཔག་
དཀའ་བ་ནི། །སྤུས་ཀྱང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །རྒྱལ་བ་བཟང་སོས་དེ་མེད་བཤད། །ཅེས་འབྱུང་
བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

2། བཤད་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཟོད་པ།

གཉིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་མདོ་ཙམ་དུ་བཟོད་པ་ནི་མཚན་ཡང་དག་པར་
མཚོད་པའི་རྒྱུད་འདི་ནི། གསང་སྟགས་ཀྱི་རྩལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་
འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་ཆེ་བར་གསུངས་པ་དང་། གང་གིས་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པ་མི་ཤེས་པ་དེས་
དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱུ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས། གང་གིས་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱུ་མི་ཤེས་པ་དེས་སྟགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། དེར་

མ་ཟད་སྐྱོན་མེད་པའི་ཐེག་པའི་སྙིང་པོ་མཐར་ཐུག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འབྲེལ་པ་སྐྱོར་གསུམ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་སུ། ལམ་གྱི་སྙིང་པོ་མཐའ་དག་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ངེས་པས་གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། སྐྱེས་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་འབྲེལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་དག་གི་གཞུང་རྣམས་སུའང་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཁུངས་བྲངས་པ་དང་། མཚན་བརྗོད་ལ་བསྐྱགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཛད་པ་མང་ལ། འདི་ཉིད་རང་ལས་ཀྱང་། རྒྱུད་ཀྱན་གྱི་ནི་བདག་པོ་མཆོག་ཅེས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གསུངས་ཤིང་། འདི་ཉིད་རང་གི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐྱབས་ལས་ཀྱང་བསྐྱགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་ལ། གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། རྒྱུད་སྡེ་བཞི། སྙིང་པོའི་རྒྱུད་དང་ལྷ་པོ་དག །རྩི་རྩེ་འཆང་གིས་རྒྱས་པར་གསུངས། །སྙིང་པོའི་སྙིང་པོ་འདི་ཡིན་ནོ། །བསྐྱུས་ཏེ་མཁའ་འགོ་མ་རྣམས་ཀྱིས། །རང་རང་གནས་སུ་རྒྱས་བཅུབ་པོ། །སྙིང་པོའི་སྙིང་པོ་འདི་དེ་ནི། །འགོ་བའི་(༡༩བ) རོན་དུ་འཛམ་བུའི་སྤིང་། །བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱར་བསྐྱགས་གྲུབ་ཏུ། །རབ་ཏུ་གྲགས་སོ་ཞེས་དང་། སྐྱོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་བསྐྱགས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །དེའི་བྱིར་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་སྤགས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་མཆོག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་མཐར་ཐུག་པ་རྩི་རྩེ་འཆང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་གསལ་བར་བྱེད་པས། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩི་རྩེའི་ཆོག་གི་དབང་དུ་གྱུར་པ། ཆོ་གཅིག་ལ་རྩི་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་བདེ་སྤག་ཏུ་སྦྱར་བའི་ཐབ་ལམ་མཐར་ཐུག་གསལ་བར་སྦྱོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་རིན་ཅེན་ཟེ་མ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུད་ནི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་མར་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། རྒྱུད་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་འཇུག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་སྐུལ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་ཆེད་དུ་གདམས་སོ། །

3] ཆེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་ལུས་རྣམ་པར་ གཞག་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཆེ་བ་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུས་དོན་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་བཤད་
པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་
མདོ་བཤད་པའི་ཐབས་སུ། མདོ་དོན་སྤྱོད་བར་འདོད་རྣམས་ལ། །ངས་ནི་མན་ངག་སྤྱིན་པར་
བྱ། །དགོས་པ་བསྐྱུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །ཆོག་དོན་བཅས་དང་འཆ་མས་སྤྱར་
བཅས། །བརྒྱལ་ལན་བཅས་ཏེ་བསྐྱུད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུད་འཆད་པ་ལ་ཡང་
འབྲ་བས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་འཇམ་ཡང་ན་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་
ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རྒྱུད་བཤད་པའི་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་རྒྱན་བརྟན་བཤད་པ་དེ་དང་འབྲ་
བའི་སྒོ་ནས་འཆད་ཀྱང་བྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོག་མ་ནི་དུ་བསྐྱུས་(༡༣ན)དོན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞུང་
གི་ཁོག་ནི་བར་བསྐྱུས་པའི་ཆེང་ས་དང་དོན་རགས་པ་ཅམ་བསྐྱུས་ནས། དེ་ནས་ཆོག་གི་དོན་
ལ་འཇུག་པ་ནི། འཆད་པ་ཐོ་འཆད་སྤྱོད་ཞིང་ཉན་པ་ཐོས་བརྒྱུང་བདེ་བའི་ཐབས་ཆེན་ཐོ་ཡིན་
ཏེ། དབལ་ལྡན་ཆོས་བས་སྒོལ་མ་གསལ་བར་ཡང་། དེམ་པ་ལྟ་ཡི་བསྐྱུས་པའི་དོན། །ཤེས་
ནས་མཐའ་དུག་ལ་འཇུག་གོ། །ཞེས་ཐོག་མར་རྒྱུད་དོན་མཐའ་དག་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་རིམ་
པ་ལྟ་ལ་བསྐྱུས་ནས་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་ཤིང་། ལུ་སོ་སོའི་བསྐྱུས་དོན་གྱི་བྲག་
ཏུ་བཤད་པ་ཡང་མཛད་པ། དེ་བཞིན་དུ་དོ་རྗེ་སྟོང་འབྲེལ་ཡང་། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་ནི་ལུ་ཉི་
ལྷ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སོ་ཞེས་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་
གཉིས་ཀའི་བསྐྱུས་དོན་མཛད་ལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱུས་རྒྱུད་འབྲེལ་ཆེན་དང་བཅས་པ་
ལས་ཀྱང་། དགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་བྱ་དོན་དང་། རྗོད་བྱེད་ཆོག་གི་ལུ་ལྟར་

ཡོད་པ་དང་། ཞིབ་ཏུ་སྤྲོད་པ་འཛིན་ཏེ་ཁམས་ལེ་ལ། ཡུལ་ཉེར་བཞིའམ་བྲིས་བཅུ་གཉིས་
དང་། ཉེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཉེ་ཉེར་བཞི་རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་བ་མཆོན་པས་གནས་པ་
ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ནང་ལེ་ལ་ལུས་ཀྱི་མཛོད་དྲུག ། ཙུ་ཆེན་དྲུག ། ཙུ་འཁོར་དྲུག་རྣམས་དག་པར་
བྱ་བ་མཆོན་པའི་གནས་པ་བཅོ་བརྒྱད། དབང་ལེ་ལ། དབང་གོང་མ་གཉིས་སུ་སྤྲོད་པ་དག་
བྱེད་ཀྱི་དབང་བཅུ་གཉིས་མཆོན་པའི་གནས་པ་བཅུ་གཉིས། སྐྱབ་ལེ་ལ། སྤྲོད་པ་བཅུ་
བྱེད་དང་། རང་གི་སྤྲོད་པ་ཆེད་བཅུ་རྣམ་པར་དག་པ་སྐྱབ་པ་བྱེད་པ་མཆོན་པའི་གནས་པ་
བཅུ་ན། ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་མཛོད་པར་བྱང་ཆུབ་པ་མཆོན་པའི་གནས་པ་ཉི་
ཤུ་སྟེ། གང་བརྒྱན་པར་བྱ་བའི་སྐྱེ་གཅིག་དང་། དེ་ལ་རྒྱན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་
མཆོན་པའི་གནས་པ་བརྒྱད་ཅུ་ཙུ་གཅིག་ཏུ་སྤྲོད་པ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱུས་(༡༩བ)དོན་མཛད་ཅིང་།
དེས་མཆོན་པའི་མཆོན་བཛོད་ལ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལེ་མཆོག་མི་འགྱུར་ཀྱི་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱི་
འབྲེལ་ཆེན་ནམ་དོན་མཆོན་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་དང་། ཆོགས་བཅད་བརྒྱ་རེ་གཉིས་སུ་སྤྲོད་པའི་
བསྐྱུས་དོན་བསྐྱུས་བཛོད་དང་བཅས་པ་མཛད་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་རྒྱ་བོད་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་ལྷོ་ཁྱ་
བྱེད་པ་པལ་མོ་ཆེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མཛད་ལ། བྱད་པར་མཆོན་བཛོད་རང་གི་རྣལ་འབྱོར་
རྒྱད་དང་མཐུན་པར་བཀའ་བ་དང་། ལྷ་མེད་སྤྱི་འབྲེལ་ལྷ་ར་བཀའ་བ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དང་མཐུན་པར་བཀའ་བའི་འབྲེལ་བ་ཤས་ཆེར་དུ་བསྐྱུས་དོན་རེ་འབྱུང་བས། འདིར་དེ་དག་
ལས་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པས་མཛད་པར་གྲགས་པ་དང་། འཛིན་ཏེན་དབང་ལྷག་གིས་
མཛད་པའི་བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་གཉིས་དང་། དཔེ་མེད་འཆོས་མཛད་པའི་བདུད་ཅིའི་ཐིགས་
པ་སྒྲོན་མ་གསལ་བ་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལྷ་ར་བཤད་ན། འདི་ལ་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་
པས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལ་ནི། མཆོན་ཡང་དག་པར་བཛོད་པའི་རྒྱད་དོན་ཆོན་བཅོ་ལྷ་ར་
བསྐྱུས་ནས་གསུངས་ཏེ། འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཛོད་པའི་དོན་
མ་ལུས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མིའི་དབང་པོ་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་དོན་གསལ་བར་

བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། གཞི་དང་དེ་རྒྱུན་ཤེས་བྱ་དང་། །དྲུག་གི་རིགས་ལ་གཟིགས་པ་
དང་། །སྤྱི་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་བྱང་ཆུབ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དང་། །ཆོས་དབྱིངས་
མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཀུན་རྟོག་མཉམ་ཉིད་བྱ་བ་བྱུབ། །བསྟུས་པའི་རིགས་ལྔ་བསྟོད་པན་
ཡོན། །སྤྲལས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། །ལྔ་བདག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ནི། །གཞུང་དོན་
རྟོགས་པར་སྦྲ་བ་དང་། །སྒོ་ཡི་སྟོད་ཡུལ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །བསྟུས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་མེད་འོད་དུ་ནི། །ལུས་པའི་ལེན། (༡༩ན)སྤྲལ་གསུངས་
པའི་ལེན། །སྤྱི་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལེན། །རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་ལེན། །ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་ལེན། །རིགས་ལྔ་ལ་བསྟོད་པའི་ལེན། །སྤྲལས་གྱི་ལེན། །པན་ཡོན་
གྱི་ལེན། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ལེན་སྟེ་བཅུ་བཞིར་གསུངས་སོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་ནི་བཅུ་
གསུམ་དུ་བཤད་དེ། །བདུད་རྩིའི་ཐིགས་པའི་སྟོན་མ་གསལ་བ་ལས། །འདི་ལ་བཅུ་བཞིར་
གསུངས་པ་ཡང་། །བཅུ་གསུམ་དོན་ལྡན་སྒྲི་ཡི་དབྱིངས། །གཅིག་ནི་ཀུན་གྱིས་བསྤྲལས་
པའོ། །དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་འདིར་མི་འཆད། །བཤད་པར་བྱ་བ་བཅུ་གསུམ་ནི། །ལུས་དང་
གསུངས་དང་གཟིགས་པ་དང་། །སྤྱི་འབྲུལ་བྱ་བ་རྡོ་རྗེའི་དབྱིངས། །ཆོས་དབྱིངས་མེ་ལོང་
སོ་སོར་རྟོག །མཉམ་ཉིད་བྱ་བ་བྱུབ་བསྟུས་པ། །སྤྲལས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །བཅུ་
གསུམ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་གཞན་དེ་མེད་འོད་རི་ལྔ་བ་ལ། །པན་ཡོན་གྱི་
ལེན་མ་བཟངས་པར་བཅུ་གསུམ་དུ་གསུངས་ཤིང་། །དེ་ལྟར་མཛད་པའང་བཅུ་གསུམ་རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པའི་ས་ཞེས་འབྱུང་བས་ས་བཅུ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བཞེད་པའོ། །དེ་བཞིན་
དུ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པར་བྲགས་པ་ལས་བཙེ་ལྔར་གསུངས་པ་ཡང་། །ལུས་པ་དང་།
སྤྲལ་གསུངས་པ་གཉིས་ལ། །གཞི་ཡང་ལས་བཅུ་མས་ཏེ་ལུས་པ། །རྒྱུན་གང་གིས་ལུས་པ།
ཤེས་བྱ་གང་ལུས་པ་སྟེ་གསུམ་དུ་སྤྱི་ཞིང་གཞན་དེ་མེད་འོད་རི་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་སྤྲང་ལ།
སྟོབ་དཔོན་ནི་མ་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པར། །ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ལེན་པའི་གངས་མ་སྟོས་ཀྱང་གཞུང་

གི་གཅོད་མཆམས་ལ་དཔགས་ན་བྱི་མེད་འོད་བཞིན་དུ་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །

དེས་ན་འདིར་ནི་བྱི་མེད་འོད་དང་བདུད་རྩིའི་ཐེགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་པོ་དེ་གཞིར་བཞག་ལ། བན་ཡོན་གྱི་ལེའུ་(༡༩བ)མཆན་བརྗོད་ཤོད་འགྱུར་དུ་བྱུང་ཡང་ད་ལྟ་འདོན་པའི་ཡོངས་གྲགས་འདི་ལ་མི་སྣང་ཞིང་། ཆོག་རིགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གོ་སླ་བར་མཐོང་སྟེ། གངས་དཔེ་མེད་འཆོ་ལྟར་བཙུགས་པའི་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་ནས་འཆད་པ་ལ། ལེའུ་བཙུགས་པའི་གཞུང་མཆམས་ནི་བྱི་མེད་འོད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་ན། དེ་ཡང་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རིས་མེད་པ་དང་། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུད་འདི་ལ་ལེའུ་གསུམ་དུ་གནས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྩི་རྩི་འཆང་། །ཞེས་པ་ནས། ལུས་བཏུད་ནས་ནི་སྦྱར་སྒྲར་འདུག །ཅེས་པའི་བར་ཁྲུས་པའི་ལེའུ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཙུ་བྱུག །དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་ཤྲུག་ལྟུག །ཅེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྷན་དེ་ནི་ལེགས་ཞེས་གསལ། །ཞེས་པའི་བར་སྐར་གསུངས་པའམ་ལན་གྱི་ལེའུ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བྱུག །དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་ཤྲུག་ལྟུག །ཅེས་པ་ནས། རིན་ཅེན་གཙུག་ཏྱར་ཆེར་གཟེགས་ནས། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རིགས་བྱུག་ལ་གཟེགས་པའི་ལེའུ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས། ཆོག་གི་བདག་པོས་ཆོགས་སུ་བཅད། །ཅེས་བྱ་བ་ནས། ཨ་ར་པ་ཅ་རྒྱ་ཡ་ཏེ་རྒྱ་མ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་འབྱུང་བ་སེམས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས། །ཞེས་པ་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱི་མཆོག །ཅེས་པའི་བར་རྩི་རྩི་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་བསྟོད་པའི་ལེའུ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཙུ་བཞི། སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེ། །ཞེས་པ་ནས། རྩི་རྩི་ལྷགས་ཀྱི་ཞགས་པ་ཆེ། །ཞེས་པའི་བར་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་རྒྱང་པ་གཅིག་གིས་ཆོག་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉེར་(༡༥ན)ལྟ། རྩི་རྩི་འཛིགས་བྱེད་འཛིགས་

པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ནས། སྤྱི་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་། ཅེས་པའི་བར་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་རྒྱུ་པ་གཅིག་གིས་ལྟག་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ། ཡང་དག་བདག་མེད་དེ་
བཞིན་ཉིད། །ཅེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་མེ་ལྷེ་འོད་རབ་གསལ། །ཞེས་པའི་བར་སོར་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་ཅ་གཉིས། འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་དམ་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས།
རོར་བྱ་ཆེན་པོ་རིན་ཅེན་ཏོག་། ཅེས་པའི་བར་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉེར་
བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་བ། །ཞེས་པ་ནས། འཇམ་དཔལ་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་
མཆོག་། ཅེས་པའི་བར་བྱ་བ་ནན་ཏན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅོ་ལྔ། མཆོག་སྤྱིན་
རྗེ་མཆོག་ཁྱིད་འདུད། །ཅེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་སྤྱི་ཉིད་ཁྱིད་ལ་འདུད། །ཅེས་པའི་བར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་ལེའུ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྟ་སྟེ་
འདི་ཡན་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་དང་བྱུ་ཅ་ཅ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་
གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་བྱུ་བརྒྱས། ཅ་ཆེན་བྱུ་དང་བཅས་པའི་
འཁོར་ལོ་བྱུ་གི་ཅ་བརྒྱ་བྱུ་ཅ་ཅ་གཉིས་ལ་རྒྱ་བའི་ལས་རྒྱ་བའི་རྒྱ་བ་མཐའ་དག་འགོག་
པའི་རྣམ་གཞག་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་མེད་འོད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་
པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔལ། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པོར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་བརྒྱ་བྱུ་ཅ་ཅ་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་ལ། ཞེས་བསྟན་དོན་འགོད་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་
དུ་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་། འདིར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེ་རྗེ་
འཆང་གིས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་(༡༥བ)དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྟོང་པོར་གྱུར་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་གསུངས་བ། དེགས་
བྱུ་གི་ཅ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོ་བྱུ་ལ་གནས་པའི་ཅ་བརྒྱ་བྱུ་ཅ་ཅ་གཉིས་འགོག་པའི་
རྣམ་པར་དག་པས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་བྱུ་ཅ་ཅ་གཉིས་དང་། ལྟག་མ་པན་ཡོན་ལ་

སོགས་པའོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ། བློ་མེད་འོད་དུ་སྐྱབས་འདིར་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་བཏོན་ནས་བསྐྱུས་པ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིང་པོར་གྱུར་པ་དང་། བཟོད་བྱའི་བྱུང་པར་དང་། བྱེད་
ལས་ཀྱི་བྱུང་པར་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུས་པ་མང་པོ་དང་ཙམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལེའུ་ལས།
དུ་བ་ལ་སོགས་སྒྲོམ་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ནས། རྩོམ་པ་མཁས་དཔལ་རང་ཉིད་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་
བྱངས་ནས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་གསུངས་སོ། །

དེ་ནས་ཨོ་སར་རྩྭ་ཞེས་པ་ནས་རྩྭ་ལ་གྲུ་ལྷུ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐྱགས་ཀྱི་ལེའུ་
དང་། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྩོམ་པ་ཞེས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱན་གྱིས་
བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་རྩོམ་སུ་ཡི་རང་བའི་ལེའུ་འོ། །ལེའུ་རེ་རེས་དོན་རྩི་ལྷ་བྱ་སྒྲོན་
པ་རགས་པ་ནི། ལེའུ་སོ་སོའི་མཆན་གྱིས་ཤེས་ལ། ཞིབ་ཏུ་ནི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་ལས་
རྩོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ལེའུ་འི་གཅོད་མཆམས་རྣམས་བློ་མེད་འོད་གསལ་
བས་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ལ། བློ་མེད་འོད་དུ་བྱི་ནང་གཞན་གསུམ་ཀའི་རྣམ་གཞག་མདོར་
མཆོན་དང་། བསྐྱེད་རྩོགས་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡང་འཆད་པར་སྤངས་ལ། འོན་ཀྱང་
གཞུང་གི་ཆོག་འབྱུང་གཉེར་བ་ཏུ་ཅང་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱུང་ཞིང་སྒྲོ་བ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོ་དང་ཉི་མ་
དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པར་གཙོ་བོར་རྩོགས་པའི་རིམ་པ་ཉིད་འཆད་པ་མ་གཏོགས། སྤྱི་ཅི་བཞིན་
པའི་དོན་ལ་བཤད་པ་མཛད་པ་(༡༩)ཆེར་མ་བྱུང་ལ། མའི་དབང་པོ་གྲགས་པས་མཛད་
པར་གྲགས་པ་ནི་དེས་གསུངས་པའི་བཟོད་བྱུང་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ལྷ་བྱུང་འདོད་ན་མ་
གཏོགས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲུར་བསྐྱེད་ནས་མཛད་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་མཛོན་ཏེ། མཆོད་
བཟོད་ཀྱི་འོག་བསྐྱུས་དོན་འགོད་པའི་མཆམས་སྤྱར་དུ། དེ་ལ་མཆན་ཡང་དག་པར་བཟོད་
པའི་དོན་མ་ལུས་པར་རྩོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། མའི་དབང་པོ་གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་དོན་
གསལ་བར་བསྐྱུས་པའི་བྱིར་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྩོམ་པ་མཁས་དཔལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་པའང་ཏེ་

ཅང་ཆེ་རྒྱ་མི་འདུག་ཅིང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བྱ་སྟོན་ཁ་ཆེས་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་མཛད་
འདུག་པས། འཇམ་དཔལ་གྱི་གསུང་ཡིན་མིན་བརྟག་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་ཆོག་དོན་འཆད་
པ་བསྐྱར་དཀར་པོས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་འོད་དང་། དཔེ་མེད་འཆོའི་འགྲེལ་པ། ཉི་མ་དཔལ་
གྱི་བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་རྣམས་སྐབས་སུ་གང་བབ་དང་འཆད་གང་བདེ་བའི་ཕྱོགས་གཞིར་
གཞག་ལེགས་ཆ་རྣམས་གྲུང་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ནས་འཆད་ལ། མིའི་དབང་པོ་གྲགས་
པས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལའང་ལེགས་ཆ་མང་པོ་འདུག་པས་ལེན་པ་དང་། དུས་འཁོར་
རྒྱད་འགྲེལ་དང་། རྗེ་རྗེ་སྟོང་འགྲེལ་དང་ཕྱག་རྗོར་སྟོང་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་ལེགས་པར་བཤད་
པས་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྒྱན་ཏེ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྤྲས་པ། རྗེ་རྗེ་ཅན་གྱི་ཆུ་འཛིན་ལས་
འོངས་གཉིས་མེད་རྒྱུད་ལྟེན་ཡིད་བཞིན་མཆོ། །ཟབ་མོའི་དོན་གྱི་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་རྣམ་
མང་བཤད་པའི་དཔལ་སྒྲོང་ཅན། །མཁས་རྣམས་ཀྱི་བས་བརྒྱལ་བར་དཀའ་བ་དངོས་གྲུབ་རིན་
ཅེན་འབྱུང་གནས་དེར། །འདོད་རྒྱུར་འཇུག་པའི་རྣམ་དཔྱད་བྱ་ཆེན་བདག་ཉིད་གཅིག་ལུས་
བཟུང་བ་ལྟ། །སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མདོ་ཅམ་ཞིག་བརྗོད་ཟེན་ཏོ། །

ཉི་གཞོན་དལ་གྱིས་ཞུགས་པའི་མི་ཁྲིའི་མཆོར། །འབྲོག་(༡༩བ)ལྡན་སྤོན་མའི་འཁྲི་
ཤིང་གར་བྱེད་པ། །ཕྱོགས་ཀྱན་མཛེས་སྤྱག་མ་ལུས་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །འཇམ་དཔལ་
ཞལ་གྱི་བརྒྱུར་མིག་བཀོད་ནས། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཆེ། །རྣམ་ཀྱན་མཆོག་
ལྡན་སྤྱུ་དང་རོ་གཅིག་པ། །རི་བཞིན་གསལ་བྱེད་པད་དཀར་འཛིན་པའི་དཔལ། །ཕྱོགས་
འདིར་འོངས་བཞིན་བདག་གིས་གསལ་བར་བྱ། །གཉིས་པ་རྩ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས་
ལ་འཇུག་པ་ལ་གསུམ། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རྒྱུད་འདིའི་མཚན་འོང་འགྱུར་དུ། མཐུ་བྱི་རྒྱ་ན་སྟུ་བ་ར་ལྷ་རྒྱ་ལ་སྤོ་གི་ཉི་ཞེས་པ་
ལེགས་སྤྱར་གྱི་སྐད་དང་། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་
དོན་དམ་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་།

འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ཡི། །མིང་ནི་ཡང་དག་བཟླ་བའི་མཆོག་། ཅེས་འགྲུང་
བ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་ནའང་ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་ལ་ལོ་ཆེན་འགྲུང་འདི་གྲགས་ཆེ་བར་སྒྲུབ་
བས་འདིའི་སྟངས་ལ་འདད་ན། ལེགས་སྒྲུབ་གི་སྐད་དུ། ལྷ་མཚན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱི་ཉི། ཞེས་
དང་། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུབ་ན། ལྷ་མཚན་འཕགས་པ། མཚན་གྱི་འཇམ་དཔལ་། རྣམ་པ་སྤྱི་
ཉི་ནི་མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟླ་བའོ། །

དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་མི་འགྲུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཐུགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
སྐྱེ་མཆོན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྐྱེ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རྩི་རྩེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱེ་ནི་འཇམ་དཔལ་དང་། དེ་བཟླ་བའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པས་འཇམ་དཔལ་གྱི་
མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་ངེ་མ་མེད་པའི་འོད་ལས་བཟླ་བའི་
ཆོས་བསྟན་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལུས་ཅན་(༡༥)འཇམ་དཔལ་གྱི། །མིང་བཟླ་བ་ནི་དོན་ཆེ་
བ། །དག་པར་བྱེད་ཅིང་སྤྲིག་སེལ་བ། །ཞེས་པ་གོང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ལུས་པའོ། །དེ་ལྟ་
བྱའི་ལུས་ནི་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྐྱེའོ། །མིང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པས་
ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༩༩ རྩ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས།

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྲུང་པ་ལ་བྱལ་འཆལ་ལོ་ཞེས་
ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའོ། །

1) རྒྱ་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཁྲི་ སྟོན་མདོར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཁྲི་
ལན་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མདོར་བསྟན་པ། ཁྲི་ལྷན་ལན་གནང་བའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་
པར་བཤད་པོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྲི་པའི་ལེན་དང་། ལན་གྱི་ལེན་པོ། །

1} ཁྲི་པའི་ལེན།

དང་པོ་ལ་བདུན། གང་གིས་ཁྲི་པ་སྟེང་བ་པོའི་བྱང་པར། སྟེང་བ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ས་
ཀྱི་བྱང་པར། རི་ལྷན་ཁྲི་པའི་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་ཁྲི་པའི་བྱང་
པར། གང་ལ་ཁྲི་པ་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར། གང་ཁྲི་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར། གཞུང་བར་ཁས་
ལྷངས་པའི་བྱང་པར་རོ། །

1] གང་གིས་ཁྲི་པ་སྟེང་བ་པོའི་བྱང་པར།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟེང་དོན་དང་ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །

༡) སྤྱིའི་དོན།

དང་པོ་ནི། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེང་གཞིའི་ཆོག་ནི་སྐྱ་མེད་ཀྱི་
རྒྱད་དོན་མཐའ་དག་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་དང་། རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། འདི་ནི་ཡི་གེ་གཉིས་པོ་
ནི། །རྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་མེད་མི་འདོད། །ཅེས་སྐྱ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཀུན་ཀྱི་དང་པོར་ཡི་གེ་གཉིས་
སྟོས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ན། འདི་རྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ལ།
འདིར་དེ་འབྲ་བའི་སྐྱེང་གཞི་མི་འབྱུང་བ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་སྐྱ་འབྲུལ་བ་བ་ཆེན་པོ་ཁྱི་
བྱུག་སྟོང་བ་ལས་ཁོལ་བྱུང་བྱུང་བ་ཡིན་པས། འདི་ཉིད་རང་གི་ཐོག་མར་འདི་སྐད་བདག་
གིས་ཐོས་པ་ཞེས་སོགས་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་། དེའི་དོན་ནི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་
དེ། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་འཆང་། །ཞེས་པའི་སྐད་དོད། ཨ་ཐ་སྤྱི་བཟོ་རྒྱ་ར་ཞེས་པ་རྒྱ་དཔེ་
ལ་ཡོད་ལ། དེའི་ཨ་ཐ་སྤྱི་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་པོ་དེས་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་
པའི་འདི་སྐད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཨེ་མི་གཉིས་པོ་དེས་རྗེ་ལྟར་མཆོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
ཅན་མཆོན་ནས། ཡི་གེ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཨེ་མི་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཡང་ཨས་ནི་ཨེ་མཆོན་པའི་ཤེས་རབ་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཐམ་ནི་ཐ་ཡིག་གིས་
མཆོན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱིས་ནི་དེ་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་
ཅན་དུ་རོ་གཅིག་པའི་སྐད་ཀོར་ཀྱི་དོན་མཆོན་ལ། དེར་མ་ཟད་ཨས་ནི་ཨེ་ཡིག་གིས་མཆོན་
པའི་དོན་ཤེས་རབ་སྟོང་གཟུགས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། ཐམ་ནི་ཐ་ཡིག་གིས་མཆོན་པའི་
ཐབས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་། སྤྱིས་ནི་ཐེག་ལེས་
མཆོན་པའི་དོན་དེ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་བྱུང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་
དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། འདིར་ཡི་གེ་ཨས་བདག་མེད་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་

པ་ཐམས་ཅད་པའི་མཚོག་དང་ལྷན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡི་གེ་ཐས་ནི་མི་བསྐྱོད་པའི་རང་
བཞིན་མཚོན་པའི་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟོང་རྗེ་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་གྲང་དགེས་པ་དོ་རྗེའི་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་དད་པའི་ཁ་སྐྱོར་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་
དག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བྱེད་ཅོར་བྱའི་ཅེ་མའི་མཐར་གནས་པའི་ཁུ་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་
དགའ་བ་ཨེ་མི་གྱི་སྐྱས་བརྗོད་བྱ་ལ་ཨ་ཐ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
བདུད་ཅིའི་ཐིགས་པ་སྐྱོན་མ་རབ་གསལ་ལས། རྩ་ལན་རྩ་རའི་ཐ་ཡིག་ལས། །ཁྱུ་པོ་ཏྲི་ཤ་
ཀྱར་ནེ་ཡི། །ཨ་ཡིག་རྒྱན་པས་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་། །ཨེ་མི་མ་ཡ་ཞེས་བཤད་པ། །དེ་ཉིད་དོ་
རྗེ་བཙུན་མོ་ཡི། །རྩ་ག་ལར་ཁྱགས་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་དག་གྲང་སྟོན་པ་
(༡༩ན)གང་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པའི་རྟེན། རྒྱུད་ལ་ལར་གསང་བ་ཞེས་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་མཁའ་དབྱིངས་དང་། རྩ་ག་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་། བསྐྱེད་དང་། སེང་གའི་
གདན་སོགས་ཨེས་མཚོན་པའི་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱས་མཚོན་པའི་དོན། དོ་རྗེ་ཅན། དོ་
རྗེ་སེམས་དཔལ། དོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད། དོ་རྗེ་དབང་ལྷག་ཉེ་ཅུ་ཀ་ཀྱས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། དང་
པོའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་ཉེ་མདོར་ན། ཨེ་ནི་གསང་བ་མཁའ་དབྱིངས་དང་། །རྩ་ག་
ཆོས་འབྱུང་བསྐྱེད་ལ། །རྣལ་འབྱོར་སེང་གའི་གདན་ལ་བཞུགས། །མཚོག་ཏུ་མད་བྱུང་སྟོན་
པར་མཛད། །དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་མི་དོ་རྗེ། །དོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་དབང་ལྷག་དང་། །ཉེ་ཅུ་
ཀ་དཔལ་ཀྱས་འཁོར་ལོ། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་མཚན། །ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་
དུ་འདིར་ཡང་ཨ་ཡིག་གིས་ནི་ཨས་མཚོན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་གང་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོས་
སྟོན་པའི་རྟེན་དང་། ཐས་ནི་ཕྱས་མཚོན་པའི་དེ་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་པ་
དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཉེ་གཙོ་བོར་འབྲས་བྱའི་ཨེ་མི་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །

འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གིས་དེ་མ་མེད་པའི་འོད་དུ་ནི་རོ་མཚར་པའི་བཤད་ཚུལ་འདི་
ལྟར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ལྷར་བཤད་པ་ལྟར་ཨ་ཐ་ལྷེ་ཞེས་པ་ཨེ་མི་གྱི་དོན་དུ་མཛད་ནས།

ཐོག་མར་དགེ་བ་རྒྱ། བར་དུ་དགེ་བ་ལས། ཐ་མར་དགེ་བ་འབྲས་བུ་སྟེ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་དེ་དེ་ཡང་ཐོག་མར་དགེ་བ་རྒྱུའམ་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་ན། ཨས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མའི་ལུས་དང་། ཐས་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་པའི་ལུས་དང་། སྤྱི་ལ་ཤ་དང་ར་དང་ཁྱི་སྟེ་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལ་ངེས་ཆོག་བསྒྲུབ་ཏེ། ཤ་ཤུ་གཉི་སྦྱས་པའི་ཁྱ་བ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ངེས་ཆོག་བསྒྲུབ་ཏེ། རྟའི་སྦྱས་པའི་ཁྱ་བ་དང་། ཤུ་ཤུར་འགོ་རྒྱ་ཨི་ཞེས་པ། བེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ངེས་ཆོག་བསྒྲུབ་སྟེ། བ་ནི་བ་ཡུ་ཞེས་པ་(༡༩བ)རྒྱུང་སྟེ། ཤིན་རུ་ཐ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་། དེའི་གཞོན་པའི་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་པ་མའི་ཁྱ་ཁྱ་གི་དབུས་སུ་ཞུགས་པ་ལས་མའི་ལུས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང་། གྲུབ་ནས་ཀྱང་བཟླ་གྱི་དོན་མི་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྒྱུང་སེམས་ཐ་མོ་དེ་གཉིས་ལུས་ལ་ནམ་འཛོའི་བར་དུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་གནས་ཤིང་། རྟ་ར་ནི་འཛིན་པའམ་འཆང་བའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་སྦྱའི་བསྐྱབ་གཞི་དོ་པོ་ཡིན་པས། དེ་འཆང་བའམ་འཛིན་པའི་མངལ་སྦྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་གྱི་མའི་དབང་པོ་ནི་ཆོ་གཅིག་ལ་འཆང་རྒྱ་བའི་རྟེན་ནམ་གཞི་ཞེས་བྱའོ། །དོན་འདི་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཨ་ཐ་སྤྱི་བཟླ་རྟ་ར་ཞེས་པས་རྒྱ་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུ་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལ་ཨ་ཐའི་ཨ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མའི་ལུས་སོ། །ཐ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་པའི་ལུས། སྤྱི་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་འགོ་སྟེ། ཤ་ཤུ་གཉི་སྦྱས་པའི་ཁྱ་བའོ། །རྟའི་སྦྱས་པའི་ཁྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཤུ་ཤུ་ཁྱི་ཡིན་པས་ཁྱི་ཞེས་པ་མི་ཡིན་ནོ། །བ་ནི་བ་ཡུ་ཡིན་པས་རྒྱུང་ཡིན། ཤུན་གཞིའི་ནམ་ཤེས་དང་བཅས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོགས་པའི་སྤྱིའི་སྐད་དུ་དཔལ་ཡིན་ཏེ། མའི་ལུས་གྲུབ་པས་སོ། །བཟླ་ནི་དོ་མེ་ཡིན་ཏེ། མའི་ལུས་ལ་གནས་ནས་ནམ་འཛོའི་བར་དུ་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་རྟོ་རྟོའོ། །རྟ་ར་ནི་འཛིན་པའམ་ཡང་ན་འཆང་བ་ལ་འགོ་བས། ཁམས་དུག་དང་ལྡན་པའི་མའི་ལུས་ནི་འཆང་རྒྱ་བའི་རྒྱའི་ལུས་སེམས་སུ་གྲུབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཞིའི་སྐབས་ན་ཨེ་མེ་མམ་ཨ་

ཐ་གྲིས་མཚོན་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ། གཞིའི་ལམ་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་དམར་གཉིས་དེར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་རྒྱང་སེམས་གཉིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་མའི་ལུས་ནས་མ་ཤིའི་བར་དུ་ལུས་ལ་གནས་པའི་(༡༩ན)རྒྱང་སེམས་གཉིས་རྣམས་སོ། །

བར་དུ་དགེ་བ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་ནི། ཡས་ནི་སྟོག་ཚུལ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སྐབས་ནས་རོ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱར་བཀག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་གི་གཏུམ་མོ་བྱང་པར་ཅན་འབར་བ་མཚོན་ཞིང་། ཐབས་ནི་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོ་བའི་ཁམས་དཀར་པོ་ལྷུ་བ་དང་། གྲིས་ནི་དེ་འདྲའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལྷུ་ནས་རྒྱ་རྒྱའི་ལམ་ནས་བྱང་བ་ལས་ཡས་བབས་དང་། མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་འདྲེན་པ་དང་། བརྩ་གྲིས་ནི་དེ་འདྲའི་ལྷུ་བའི་བྱང་པར་ཅན་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྦྱར་བར་མཚོན་ཞིང་། རྩ་རས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཁམས་ནོར་བུའི་ཅེ་ནས་བྱི་རོལ་ཏུ་འཕོ་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་མཚོན་ནོ། །ཡང་ན་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་འཛིན་པ་ལ་བཤད་དོ། །འདི་ཉིད་ཀྱང་འགྲེལ་པ་ལས། བར་དུ་དགེ་བའི་ལམ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཨ་ནི་གཏུམ་མོའི་ལྟེ་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འབར་བའོ། །ཐ་ནི་སྦྱོ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་འཇག་པའོ། །གྲི་ནི་དཔལ་ཏེ་བདེ་བ་རིམ་གྱིས་སྦྱེས་པའོ། །བརྩ་ནི་མི་བྱེད་པས་བདེ་བ་དང་སྟོང་པའོ། །རྩ་ར་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་ཨེ་ཨྲི་མམ་ཨ་ཐ་གྲིས་མཚོན་པའི་དོན། འདྲེན་བྱེད་ཏུགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི་ནང་གི་ཅེ་འཁོར་ཁ་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་དང་། སྦྱོ་བའི་ཁམས་དཀར་པོ་གཉིས་དང་། དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་ལུགས་འབྱུང་ལྟོག་པའི་ལྟན་སྦྱེས་དང་། དེའི་ལུས་སྟོང་ཉིད་གཉིས་དང་། སྦྱབ་པ་པོ་ཡབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་དང་། ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་གཉིས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ལུམ་གྱི་སྦྱུ་དང་། དེའི་རྡོ་རྗེ་དང་། བསྐྱེད་གཉིས་དང་། (༡༩བ)དེ་ལ་བརྟེན་ནས་

བྲངས་པའི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་ཉིད་དང་རྩོམ་གཅིག་པའི་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་
བ་ཉིད་དེ། ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་རི་སྟེང་བ་ཞིག་གོ། ཐ་མར་དག་པ་འབྲས་
བྱའི་སྐབས་ལ་སྦྱར་ན་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉི་མེ་ཆེན་སྟོང་བྱག་
བརྒྱས་ལུས་ཀྱི་བཅའ་པོའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱས་ཤིང་། འཕོ་ཆེན་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་
ལས་རྒྱུང་མཐའ་དག་འགགས་པའི་ས་བརྩ་གཉིས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་མཚོན་བ་སྟེ།
དེ་ཡང་ཨ་ས་ནི་རྣམ་ཐར་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་མཐར་
བྱག་པ་དང་། ཐས་ནི་དེ་དང་རྩོམ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྩི་མི་འགྲུར་
བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཐར་བྱག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ལྡོག་པས་བྱེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྡར་ཡོད་པ་
དང་། སྒྲི་ནི་དཔལ་ཏེ་རང་དོན་མཐར་བྱག་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་དང་། ཚས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་
དང་། གཞན་དོན་མཐར་བྱག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ལོངས་སྐྱེ་དང་། སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་ཉི་སྐྱེ་
བཞི་ཐོབ་པ་དང་། བརྩ་གྱིས་ནི་དེ་འབྲུ་བའི་སྐྱེ་བཞི་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། རྩ་རས་ནི་
མཚོག་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་འཛིན་པའམ་འཆང་བ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཐ་མར་དགེ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བརྩ་གཉིས་པ་སྟེ། ཨ་ནི་རྣམ་
པར་ཐར་པ་བཞིའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཚས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པའོ། ཤ་ནི་སྟོང་རྩི་མཐར་
བྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ལྡར་དང་ལྡན་པའོ། ཤྒྲི་ནི་དཔལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་
སྐྱེ་བཞི་ཐོབ་པའོ། བརྩ་ནི་སྐྱེ་བཞི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའོ། རྩ་ར་ནི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་འཆང་བས་ན་དོ་རྩི་འཆང་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བྱའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་རི་སྟེང་བ་དག་མཚོན་པར་གསུངས་ལ། བདོར་བསྟན་
ལམ་ཉམས་སྤྲུལ་ན་(༣༠ན)པའི་གཞིའམ་རྟེན་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བྱག་
ལྡན་ཞིག་གིས་ལམ་བུ་མོང་བས་རྒྱད་སྦྱངས་ཏེ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་
བསྐྱེད་རིམ་དང་། རྟོགས་རིམ་ལན་ལག་བྱག་ལ་བསྐྱབས་པས་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འཆང་རྒྱ་བའི་

གཞི་ལས་འབྲས་བུའི་ཐབས་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཨ་ཐ་གླི་བཟླ་ར་ཞེས་པ་དང་། བྱད་པར་ཨ་
ཐ་གླིས་མཚན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གི་གསུང་གི་ངེས་པས་གསལ་བར་
མཛད་པ་ལྟར་ན། མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་མཐའ་དག་། དེ་ནས་དཔལ་
ལྷན་རྗེ་རྗེ་འཆང་། །ཞེས་པའི་རྒྱུད་པ་དང་པོའི་དོན་དུ་འདུ་བ་དང་། དེ་ཡང་ཨ་ཐ་གླིའི་ཡི་གེ་
གསུམ་དུ་འདུ་བར་གསལ་ཏེ་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་བྱུངས་ཤིག །

༡) ཡན་ལག་གི་དོན།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ཀྱང་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་
འཆང་ཞེས་སོགས་ལ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྤྲུགས་དོན་རྣམ་གཟིགས་ལས། འཕགས་པ་
སྤྱུ་འབྲུལ་བྱ་བ་ཁྲི་བྱག་སྟོང་པ་རྣམས་འཁྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བྱ་བའི་
ལེན་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤྱུག་ཐུབ་པས་གསུངས་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཇམ་དཔལ་ཡེ་
ཤེས་སེམས་དཔའི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དབང་
པོ་རྒྱལ་པོའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་སྤྱད་
པ་པོ་འོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དུ་དེ་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། བྱི་མེད་འོད་དུ་
ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ན། དེ་ནས་ཞེས་སྤར་བཤད་ནས་ཞེས་གསུངས་པས། སྤྱི་རི་བཞིན་
པ་ནི་ཨ་ཐ་ཞེས་པ། བཟླ་ཤིས་པ་དང་། དབང་དུ་བྱ་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལས། རྒྱུད་འདི་
སྤྱུ་འབྲུལ་བྱ་བའི་དུམ་བུ་གཅིག་ལོགས་སུ་བཀོལ་བར་གསུངས་པས་འདིར་ནི་དེ་མ་ཐག་
པའི་དོན་ཏེ། སྤར་བཤད་པའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་ནས་(༡༠བ)ཞེས་སྤྱུ་འབྲུལ་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འཕྲོ་སྤྲུམ་སུ་སྟོན་པ་སྟེ་དཔེར་ན། དེ་ནས་གཞན་ཡང་བཤད་བྱ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །གཙོ་
པོའི་དོན་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་འོ། །རྗེ་རྗེ་འཆང་ནི་སྤྱད་པ་པོ་སྤྲུག་ན་རྗེ་རྗེ་ཡིན་ལ།

དེ་ཡང་བརྗེས་པ་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་བ་ཉིད་རོ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་གཉིས་སྤང་གི་ཀྱན་རྟོག་དང་། བདུད་བཞིས་མི་བྱེད་པས་རྟོ་རྟེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རང་གི་རོ་བོར་འཆང་ཞིང་བྱི་རོལ་ཏུ་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྟོ་རྟེ་ཅེ་ལྷ་པ་ཕྱག་མཚན་ཏུ་འཆང་བའི་གསང་བའི་བདག་པོ་ནི་རྒྱུད་འདིའི་སྤྱད་པ་པོ་འོ། །དེ་ཡང་གསང་བའི་བདག་པོ་ནི། སྤྱིར་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་པ་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྤྱར་བརྟེན་ཅིང་། དེའི་དོན་གྱི་ལ་སྤྱར་ན་གསང་བའི་སྤྲུག་གཞིད་སྤྱན་རྒྱལས་ཏེ་དེའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་གསང་བའི་བདག་པོ་དང་། བྱང་ལ་སྤྱར་ན་སངས་བུ་ལ་སྤྱར་མཐའ་དག་གསོད་པས་རི་དྲགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཞེས་བརྟེན་པ་ལྟར། ལས་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཚན་པ་བཅུ་ནི་གསང་བའམ་གཞིད་སྤྱན་གྱི་སྤྲུག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་པས་ཀྱིས་དེ་རྒྱལས་བཀག་པའི་ས་བཅུ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱན་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་གཟུང་བའི་དོན་ཏུ་འཛིན་ཏེ་དབང་སྤྲུག་གིས་དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་དང་འདིའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་དེ་ནས་ཞེས་པ་འདི་སྤྱད་ཀྱི་དོན་དང་། རྟོ་རྟེ་འཆང་བདག་གིས་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དཔལ་ལྷན་ནི་ཐོས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཏུ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བཤད་དོ། །གཉིས་སྤྱོད་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་ནོ། །འོ་ན་སྤྱད་པ་པོ་ཕྱག་ན་རྟོ་རྟེ་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱན་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱོགས་ནི་དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་གཟུང་སྟེ། སྤྱད་པ་པོ་(༡༡ན)ཕྱག་ན་རྟོ་རྟེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱན་པ་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། ཚོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཤྱད་ཅིག་ཉིད་ལ་འཛིན་པར་རི་ལྷར་བྱས། ཏེ་བརྗེས་ལས། འཆད་པ་པོ་ང་ཚོས་ཀྱང་ང་། །རང་གི་ཚོགས་ལྷན་ཉན་པོ་འང་ང་། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ན་ཐ་དད་པ་ལྷ་བྱར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱན་པ་ཉིད་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་ཏུ་མེད་ཀྱང་ཁྱེ་བ་པོ་དང་སྤྱད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྫོས་གར་ནི་ལས་

དང་པོ་པའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུའོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་ངོ་། །འོ་ན་སྤྱད་
པ་པོ་དེ་བྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། གཏུལ་དཀའ་འདུལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་
སོགས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གནོད་སྐྱོན་རྣམས་དང་། ཉན་དུ་ལས་རྒྱུ་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྱག་བརྒྱ་
ནི་གཏུལ་དཀའ་བ་ཡིན་ལ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་དེ་རྣམས་འདུལ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མི་བརྗེ་ཞིང་། གཏུལ་བར་རུས་
བ་ཉིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྒྲའི་འཛིག་ཉེན་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་
བ་དང་། ཉན་དུ་འཛིག་ཉེན་གསུམ་སྟེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། དེ་ནས་རྒྱལ་བས་ཏེ་དེ་
གསུམ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ཀྱི་ངོ་པོར་རོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པར་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་
དུ་རྗོ་རྗེ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། དེ་འབྲེས་པའི་
ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཉན་རང་དང་པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་བྱང་སེམས་དང་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་དང་།
རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡང་དངོས་གནས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་
འབྲེན་མི་རུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་ཉོགས་པར་དཀའ་བས་གསང་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འདོད་རྒྱུར་ལོངས་སྟོན་པ་ནི་དབང་སྒྱུར་བས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

འདི་དག་ཀྱང་ནི་མེད་འོད་དང་། དཔེ་(༡༡བ)མེད་འཆོ་དང་། ཉི་མ་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་
བཤད་པ་གྲུང་བསྐྱིགས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་མི་འབྲེས་པའི་བྱད་པར་སྟོབ་
དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་ཀྱིས་ནི། རྗོ་རྗེ་དབང་ལྷག་གསང་བའི་རྒྱལ། །ཞེས་པའི་དོན། རྗོ་རྗེའི་ཅེ་
མོའི་ནང་དུ་ཁམས་དཀའ་པོ་ཕྱིར་མི་འཕོ་བར་གནས་པ་ནི་དབང་ལྷག་གི་དོན་དང་། དེའི་
གནས་སྐབས་སུ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་པོར་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བའི་
རྒྱལ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྗོ་རྗེ་དབང་ལྷག་ནི་རྗོ་རྗེའི་ཅེ་མོའི་ནང་དུ་
གནས་པ་དབང་ལྷག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །རྗོ་རྗེའི་ཐེག་པ་སྒྲ་མཐམ་ལུས་ངག་སེམས་ཡེ་ཤེས་
གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པའོ། །དེར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གཟུགས་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བས་ན་གསང་བའི་

རྒྱལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་སྟེ་མང་དུ་དོགས་པས་
མ་གྲིས་སོ། །བསྐྱོད་དཀར་པོ་རྒྱས་འབྲེལ་སྤྱོད། །ཞེས་སོགས་ལ་སྟོན་དཔེ་མེད་འཆོས་
བསྐྱོད་ཅུ་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་དང་། དཀར་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱན་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱས་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུ་
ནང་ནས་ཁམས་དཀར་པོ་བབས་པ་དང་། སྤྱན་ནི་གསལ་བར་སྤང་བའི་དོན་དུ་བཤད་ལ། ཉི་
མ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་དེ་དང་ཁོག་གཅིག་པའི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་དང་། བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་
གཞན་ཡང་བཀོད་མོད་ཀྱང་འཛིན་ཉེན་དབང་བྱུག་གིས་ངེ་མེད་དུ་བཤད་པ་ཉིད་བཀོད་ན།
དེ་ཡང་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་འབྲེལ་གསང་བའི་བདག་པོ་དེ་བསྐྱེད་འདབ་མ་
ལྟར་སྤྱན་དང་ཞལ་གྱི་མདངས་བཟང་བས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་།
ནང་ལ་སྤྱར་ན། བསྐྱོད་དཀར་པོ་དང་། བསྐྱོད་ནི་ཨེ་ཡིག་གིས་མཆོན་པའི་དོན་དང་། སྤྱན་དང་
ཞལ་ནི་ཨེ་ཡིག་གིས་མཆོན་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱོད་དཀར་པོ་རྒྱས་པས་མཆོན་པའི་རྣམ་
མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་(༡༩ན)དང་། དེ་བཞིན་
དུ་བསྐྱོད་རབ་དུ་རྒྱས་པ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཆུ་སྐྱེས་ལ་མཆོག་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་
བཞུགས་པའི་དོན་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། ནང་དུ་ནི་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཉིད་ལ་རྟག་དུ་
གནས་པས་ཏེ། འདིར་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ། ཨེ་དང་བསྐྱོད་ནས་མཁའ་དབྱིངས། །རྟ་
ག་ཆོས་འབྱུང་ཆུ་སྐྱེས་ཀྱི། །སང་གའི་གདན་བཞུགས་རྩི་རྩེ་འཆང་། །རྒྱུད་གཞན་དུ་ནི་ང་
ཡིས་བཤད། །ཅེས་པའོ་ཞེས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་ལ། དོན་འདི་ཉིད་
ཀྱང་རྩི་རྩེ་སྟོང་འགྲེལ་ལས། རྒྱུད་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱི་
དོན་སེམས་འགྲེལ་རྣམས་སུ་འཆད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བདེ་
བ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྩི་རྩེ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྟེ་འདི་ཉིད་སྟོན་པའོ། །ཐོས་པ་ནི་རྟོགས་
པས་ཏེ་དེ་ཉིད་བདག་གི་སྟེང་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལུང་། །བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ཕུང་པོ་ལྷ་རྣམས་བསྐྱུས་པའོ། །དེ་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྫོང་ཆེ་བཅུན་མོའི་རྣལ་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ནི་ལུས་ངག་སེམས་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །རྫོང་ཆེ་བཅུན་མོ་
ནི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་སོ། །རྣལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་རྣམས་གྱི་
ཁམས་སོ། །བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོག་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་དབྱེ་བ་གཅིག་དང་གཉིས་
དང་གསུམ་དང་བཞི་དང་ལྔ་དང་དྲུག་པའི་དབྱེ་བའི་དབྱེ་བས། སྤྱི་བོ་དང་། མགིན་བ་དང་།
སྤྱིང་ག་དང་། ལྷོ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། རྣལ་དང་། གསང་བའི་རྫོང་དང་། བསྐྱེད་ལྷོ་བ་
དང་། རྫོང་མོར་བྱ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱིས་གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་ཞུགས་པ་སྟེ་ལུགས་སུ་(༩༥བ)འབྱུང་བའོ། །ལུགས་ལས་ལྷོག་པ་ནི་དེ་ལས་ལྷོག་
པས་ཉེ་བྱིར་ལྷོག་པས་རྫོང་ལྷོ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཟད་པར་བྱེད་དོ། །གསང་གནས་གྱི་
ཡུལ་རྣམས་ཟད་པར་བྱས་ནས། ལྷོ་བ་དང་། སྤྱིང་ག་དང་། མགིན་བ་དང་། དཔལ་བ་དང་།
སྤྱི་བོ་རྣམས་སུ་དེ་ལྟར་རྒྱ་བ་ལས། རྒྱ་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ལས་ཕུང་པོ་
དང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་བ་བཅད་པར་བྱས་པ་དེས་རྫོགས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་ཉེ་དཔེ་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སྐྱེ་འབྱུང་བ་དང་། འདུས་པ་དང་དབྱེས་རྫོར་
སོགས་སུ་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཨེ་ཡིག་གིས་
མཚོན་པའི་དོན་ནི། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་གང་ལ་བཞུགས་པའི་རྟེན་རྣམ་བཅས་དང་རྣམ་
མེད་གྱི་སྤྱིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཨྲི་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་དོན་བདེ་བ་ནི། དེ་ལ་བཞུགས་པའི་
མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྫོང་ཆེ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་ངས་དོན་
གྱི་རྒྱད་གྱི་སྟོན་པའོ། །བདག་གིས་ཞེས་པ་ནི་ཉིད་གྱི་དོན་དང་། ཐོས་པ་ནི་རྟོགས་པ་དང་།
དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཟླ་ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་མངོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པས་ཉེ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལུའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་

ཆེན་དེ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་གསུང་
ཐུགས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་བྱ་བ་འབྲུག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ནམ་
མཁའ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་ནི་དོ་རྩེ་བཅུན་མོ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཟླ་ག་རྣམས་ནི་
གཙུག་ཏྱར་སོགས་འཁོར་ལོ་བྱུག་གི་ཅའི་བསྐྱེད་རྣམས་དང་དེའི་བཞུགས་པ་ནི་འགྲོ་བ་དང་
ཁོང་བའི་དབྱེ་བས་རིམ་པ་བཞིན། ཡོན་ཏན་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་དང་
ལྔའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྤྱོད་པའི་གཙུག་ཏྱར་དང་དབྱེ་བ་དང་། མགྱུན་པ་དང་། སྤྱིང་ག་དང་།
ལྷོ་བའི་(༡༣ན)བསྐྱེད་ཟླ་ག་རྣམས་སུ་དང་། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ཀྱང་ལྷོ་བ་དང་
གསང་བ་དང་ཁོར་བུའི་བསྐྱེད་ཟླ་ག་རྣམས་སུ་དགའ་བ་དང་མཆོག་དགའ་ལ་སོགས་པའི་
དབྱེ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུགས་པ་ནི་ལུགས་འབྲུང་ཡིན་ལ། ལུགས་ལས་ལྷོ་ག་པ་
ནི་སྤར་བྱོན་པའི་རིམ་པ་ལས་ལྷོ་ག་པས། ཡོན་ཏན་ཟད་པས་དོ་རྩེ་ཁོར་བུ་དང་གསང་བར་
དང་། ཡུལ་ཟད་པས་ལྷོ་བ་ནས་གཙུག་ཏྱར་གྱི་བར་གྱི་བསྐྱེད་ཟླ་ག་རྣམས་སུ་རྒྱ་མཐུན་ལ་
སོགས་པའི་རིམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུགས་ཤིང་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པས་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་བ་བ་མེད་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། འི་མེད་འོད་དུ་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁུངས་བྱངས་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་མདོ་
ཅམ་ཞིག་ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

འདི་དག་རྒྱས་པར་ནི་དཔལ་རྒྱ་རོ་བ་ཆེན་པོའི་གྱི་དོ་རྩེའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རྒྱུད་མང་པོའི་
ཁུངས་དང་སྤྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་། ཁུད་པར་དེ་ཉིད་ལས། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པ་ཅན་གཞོན་དུ་མེད་ པའོ། །ཞེས་དོ་
རྩེ་གསང་བའི་རྒྱུད་བྱངས་ཏེ་གསུངས་པས། མི་ཡིག་གིས་མཆོན་པའི་དོན་ལའང་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་ཆེན་དང་སྤྱིང་གཟུགས་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་
སྟེ། རང་གི་ལག་གི་དོ་རྩེ་མཆོག་ཀྱིས་རྒྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། རང་གི་ལག་གིས་ཏེ་སྤྱད་

པ་སོ་བདག་ཉིད་ཀྱི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་ཉིད་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་རྗེ་མཚོག་སྟེ་དེ་
ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྒྲུང་གི་རྣམ་ཏོག་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
གཙོད་པའི་བྱིར། གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་གསོར་བར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཡིད་ཀྱང་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་དོན་རྗེ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའོ། །དཔེ་མེད་འཆོས། རང་གི་ལག་ནི་
རོ་རྒྱུད་གཉིས། །དོན་རྗེའི་མཚོག་ནི་གཉིས་(༡༣བ)མེད་མ། །རྣམ་གྲངས་མང་ལ་བརྟེན་ནས་
ནི། །ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱ་བའི་བྱིར། །གསོར་བར་བཙོན་འགྲུས་གཉིན་སོ་ཡིས། །ཡང་དང་
ཡང་དུ་བྱེད་ཅེས་པ། །ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་རང་གི་ལག་རོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་
དོན་རྗེ་དབྱེ་མ་དང་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱུར་འགོག་པའི་ཐབས་མང་དུ་བྱས་པ་ལས། མི་འགྲུར་
བའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་
བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་གིས་ཁྱེས་པ་སྤྱད་པ་སོའི་བྱེད་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །

2། སྤྱད་པ་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱི་བྱེད་པར།

གཉིས་པ་སྤྱད་སོའི་གྲོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ་ནི། །ཁོ་གཉེར་རིམ་པར་ལྡན་ལ་
སོགས་ཞེས་པ་ནས། སྤྱན་སྤར་འདུག་སྟེ་འདི་སྤྱད་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་ཏེ། སྤྱི་རིམ་བཞིན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱད་པ་སོ་བྱུག་ན་དོན་རྗེ་དེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་རྒྱུད་འདི་ཉིད་ཁྱེ་བའི་
ཆེ་གྲོགས་རིམ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པར་ཁྱེས་ཤེ། །ཁོ་གཉེར་རིམ་པར་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལག་
ན་དོན་རྗེ་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཁྱེས་སོ། །ཚུལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཁྱེས་ན་སྟོན་པ་ལ་མཚོག་
ཏུ་གྱུས་པས་ལུས་བརྟུང་ནས་བྱུང་བདག་བདག་ལ་སྤྱན་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་
བ་བྱུང་སྟེ་ཁྱེས་སོ། །འོ་ན་སྤྱད་པ་སོ་དེ་དག་གི་བྱེད་པར་རིམ་ལྟ་བུ་སྤྱན་ན། དཔའ་སོ་
གཏུལ་དཀའ་འདུལ་བ་སོ་ནས། སངས་རྒྱུས་འཕྲིན་ལས་བྱེད་པའི་མགོན། །ཞེས་པའི་བར་

དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་དུ་སྦྱར་ཏེ་གོ་སློའོ། །སྤྱིར་བཏིང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། ཁྱོ་གཉེར་དཔལ་བའི་དབྱིངས་སུ་སྦྱད་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཁྱོ་གཉེར་ཏེ་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དཔལ་བའི་དབྱིངས་སྤྱོད་མཆོམས་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་ཉིད་རིམ་བར་ལྡན་པའི་ཁྱེ་བ་ལས་བརྒྱབས་ཏེ་གཡོ་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་འགྱུར་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཐབས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བར་བྱས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་བྲངས་ཏེ། དེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོག་པས་བྱེན་(༡༩༩)ཡེ་ཤེས་ལྡར་ཡོད་པ་ནི་རྟོ་རྟོ་དང་། དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱས་པས་རང་གི་ལག་གི་རྟོ་རྟོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་མཐའ་ལས་པ་སྟེ་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེས་གདུལ་བར་དཀའ་བ་གཉིས་སྤང་གི་ནམ་རྟོག་ལས་རྒྱུད་གི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་འདུལ་བ་སོར་གྱུར་པས་དཔའ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་དག་ནི་དཔེ་མེད་འཆོ་དང་ཉི་མ་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་བ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་མི་འབྲ་བའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཁྱོ་གཉེར་རིམ་བར་ལྡན་པའི་རྒྱབས་ཞེས་བཏོན་ནས། འབྲུ་གཉེར་བ་ཉི་མ་དཔལ་ནི་སྤར་ཁོན་ལྟར་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས། ཁྱོ་གཉེར་བརྒྱའི་ཐིག་ལེ་ལ། །རིམ་བར་ལྡན་སོགས་བཅུ་དྲུག་བྱེད། །ཉམས་སུ་སྟོང་བས་ཡེ་ཤེས་འཕེལ། །ལག་ན་རྟོ་རྟོ་བསྟེན་ཡེ་ཤེས། །ཐབས་ཆེན་མཐའ་ལས་རྟེན་པ་ཡིས། །ཉོན་མོངས་ནམ་དག་གདུལ་དཀའ་འདུལ། །དེ་འདུལ་དཔའ་བོ་ནམས་ཀྱིས་ནི། །འཕྲིན་ལས་གཅིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཛིགས་སུ་རུང་དང་དཔའ་བྱད་ཅན། །ཞེས་སོགས་ལ་བྲི་མེད་འོད་དུ། འཛིགས་སུ་རུང་བ་ནི་གར་གྱི་ཉམས་དབྱུང་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔའ་བྱད་ཅན་ཞེས་བསྟན་ནས་དེ་རིམ་སུ་སྟུང་ན། ཁྱོ་བོའི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡང་བྲག་པོས་གདུལ་བར་བྱ་བ་ནམས་འདུལ་བའི་སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་བྱེད་པའི་མགོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། དེ་ནམས་ཀྱི་སྤྱག་མཆོན་རྟོ་རྟོ་རྟོ་མོ་རབ་ཏུ་འོད་འཕྲོ་བ་རང་གི་ལག་གིས་གསོར་

བར་བྱེད་པའོ་ཞེས་འཆད་དེ། གཙོ་བོར་སྤྲེའི་བཞིན་པའི་དོན་དུ་སྤངས་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས་
འདི་ལྟར་འཆད་དེ། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་རྣམས་སྤྲུག་
བར་བྱེད་པས་འདིགས་སུ་རུང་ཞིང་། བྱི་ནང་གི་གཏུལ་བར་དགའ་བ་འཛོམས་པས་དཔའ་
བྱང་ཅན། རྩོམ་ཅི་རང་གི་(༡༤བ)ལུས་དང་། ཅེ་མོ་ནི་སྤྱི་བོའི་རྟ་ཡིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟེ་བའི་
ཨ་མུང་འབར་བའི་ཁྱེན་ས་རབ་ཏུ་འཕྱོ་བས་ཏེ། ལུགས་འབྱུང་ལྟོག་ཏུ་དགའ་བ་བཞི་འབྲེན་
ཞིང་རང་གི་ལག་པ་ནི་སོར་སྤྱད་སོགས་ཡན་ལག་དུག་དང་། དེ་ལ་གོམས་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་སྤེལ་བ་ནི་གསོར་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྤྱིང་རྩེ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་སྤྱིང་རྩེ་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཞེས་རབ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་
རོ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཞེས་སམ་ཡང་ན་དམན་པ་ལས་དང་འབྲིང་ཡེ་ཞེས་དང་མཆོག་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་མོ་རྣམས་ཡིན་ལ། སོར་སྤྱད་དང་སྒོག་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་ནང་དོ་རྩེའི་ལུས་ལ་གནད་
དུ་བསྐྱུན་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་དང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་
སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཞེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི་ཐབས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པའི་
མཆོག་དང་། སེམས་བདེ་ཆེན་གྱི་རོ་བོར་བསྐྱེད་པས་དགའ་བ་དང་དེས་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ལམ་གྱིས་སྐྱིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤང་བ་འབྲེན་པས་མགྲུ་བ་དང་། དེ་འབྲེན་བའི་དགའ་
བ་དང་མགྲུ་བས་ལུས་སེམས་ཆོས་པ་ཐོབ་པས་མཆོག་ཏུ་རངས་པའི་བསམ་པ་ཅན་དང་།
ཞི་བའི་མཐའ་འགོག་པ་ལ་དཔའ་བའི་སྤྱིང་གཟུགས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་ནི་ཁྱོ་བོའི་ལུས་
དང་། སྤྱིང་མཐའ་འགོག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཞེས་ཀྱི་གཟུགས་དང་ལྷན་པ་སྤྱི་ཡེ་ཞེས་
ཀྱི་ལུས་སམ་བདག་ཉིད་ཅན་སངས་རྒྱས་ཏེ་མཆོག་གི་བདེ་བ་དང་། དེ་འབྲེན་བའི་བདེ་བ་
སྤྱོ་བར་བྱེད་པ་ཁོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱིབ་པའི་འཕྲིན་ལས་བྱེད་པའི་མགོན་པོ་རྣམ་
འགྲོར་གྱི་དབང་ཕྱག་བདེ་བ་ཆེན་པོར་ལུས་བརྟུད་པས་ཏེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལྷན་ཅིག་
སྤྱོ་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །

ཉི་མ་དཔལ་ཡང་འཆད་ཚུལ་པལ་ཆར་འབྲེལ། འོན་ཀྱང་དགའ་མགུ་རངས་པའི་བསམ་
བ་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་། དེ་
དང་རྗེས་སུ་(༡༥ན)འབྲེལ་བའི་བདེ་བས་མགུ་བ་དང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་རོ་བོར་རོ་གཅིག་པའི་ལུས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པས་རངས་བ་དང་།
ཁོ་བོ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་དགའ་བྲལ་གྱི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེས་ཆགས་བ་
དང་བྲལ་བས་ཉེ་དེའི་གཟུགས་སམ་རང་བཞིན་ཅན་ནོ་ཞེས་འཆད་དེ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའི་
བྱད་པར་རོ། །

3༽ རི་ལྷར་ཁྱེ་བའི་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར།

གསུམ་བ་རི་ལྷར་ཁྱེ་བའི་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་ནི། མགོན་པོ་བཙུག་པའི་བཞིན་གཤེགས་
ཞེས་སོགས་ཉེ། སྤྱི་རི་བཞིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཛེས་བ་དང་། གང་བ་དང་། ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་གཤེགས་པའམ། ཡང་ན་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་རི་ལྷ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་
ཤེས་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། བདུད་བཞི་བཙུག་ཞིང་དབང་བྱུག་སོགས་སྐལ་
བ་བྱུག་དང་ལྟན་པས་བཙུག་ལྟན། སྤང་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་ལ། ཁྱེ་བ་པོ་བྱུག་ན་རྟོ་རྟེ་གོགས་དང་བཅས་བ་རྣམས་ཀྱིས་
བྱུག་འཆལ་ཉེ་ཐལ་མོ་སྤྱར་སྤྱན་སྤར་འདུག་སྟེ་འོག་ནས་འབྱུང་བ་འདི་སྤྱད་ཅེས་གསོལ་
རྟོ། །ཞེས་བ་སྟེ་བེ་མེད་འོད་རི་ལྷ་བ་བཞིན་བཤད་པའོ། །སྟོང་པོའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།
སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་འདི་ལྷར་འཆད་དེ། མགོན་པོ་ནི་ཀུན་ལྷ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕྱི་
རོལ་དུ་མ་འཕོས་པ་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉེ་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་བཙུག་
ལྟན་འདས་ནི་དཔལ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་དང་། ལྷེ་བའི་རྩ་འཁོར་

ལ་གནས་པའི་ཁམས་དམར་པོ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབར་འཛམ་ལ་བརྟེན་ནས་
འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བའི་རོ་བོར་བསྐྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་
དང་། བྱང་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་ལྷོ་བར་འོངས་ཏེ་ལུགས་འབྱུང་གི་ལྷན་(༡༥)སྐྱེས་
བངས་ཤིང་། སྤྱར་སྤར་འོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནོར་བུའི་ལྷོ་བ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་འཁོར་ལོར་
གཤེགས་ཏེ་ལུགས་ལྗོག་གི་ལྷན་སྐྱེས་བངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། ལུག་འཆལ་
ནས་ཏེ་བདེ་ཆེན་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཐལ་མོ་སྤྱར་བ་སྤྲེ་སྲོག་ཅོལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲོག་
ཐུང་གཉིས་བསྐྱེས་པའི་དོན་དང་། སྤྱན་སྤར་འདུག་པས་ཏེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་
རྗེས་སུ་འགོ་བས་གསོལ་བ་སྤྲེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའོ། །ཞེས་འཆད་
ལ། འོན་ཀྱང་འགྲེལ་པ་དེར་དཔྱལ་བའི་འཁོར་ལོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་གནས་སུ་བཤད་
པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལེན་པའི་བརྒྱ་ཉི་ལྷ་བའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱ་དཔེ་ཐུགས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་ཤིན་ཏུ་
གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཐིག་ལའི་ཞེས་པ་དཔྱལ་བར་སྐྱའི་ཐིག་
ལའི་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཆ་ཞེས་པ་ནི་མགྱིན་པར་གསུང་གི་ཐིག་
ལའི་མི་ལམ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ནི་ལྷོ་བར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་བཞི་བའི་
གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་ལའི་གནས་
གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་སེམས་སོ། །

དཔེ་མེད་འཆོས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་ཡས་བྱོན་པ། །བདེ་བ་རྟོགས་པ་འཛོམས་
པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མས་ལོག་པ། །དེ་ཉིད་གནས་སུ་གཤེགས་པའོ། །རྫོགས་པ་
དུང་ཁང་རྫོགས་པ་ལ། །སངས་རྒྱས་སྤང་བྱ་སྤངས་ཐོབ་པའོ། །ལུག་འཆལ་ཞེས་པ་དེ་ལ་
འདུད། །ཐལ་མོ་རྩ་དང་རྒྱང་གཉིས་ལ། །སྤྱར་བྱས་ཐིག་ལའི་འབོར་མི་སྟེར། །སྤྱན་སྤར་རྩོ་རྩོ་
བྱས་པའི་ནང་། །འདུག་སྟེ་འོད་འཕྲོ་ཐིག་ལའི་ལ། །འདི་སྐད་གསོལ་ནི་ལྷ་ཞིང་ལྷེམ། །ཞེས་
འཆད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོན་རྩོ་རྩོ་སྤྱོད་འགྲེལ་ལས། ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་

པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་དེ་བཞིན་ཉིད་གཤེགས་ཤིང་། །སྤར་
(༣༤ན)ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ན། །འདིས་ནི་ཤེས་རབ་རིག་པ་ཡིས། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིག་པ་ཡིས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། སྤོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤོང་བ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་བཅས་པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་
གསང་བའི་བསྐྱེད་ཀྱི་རྩལ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་མི་གནས་པའི་སྤྱི་དན་ལས་འདས་
པའི་ས་ལའོ། །སྤྱི་གཙུག་དང་། དཔལ་བ་དང་། མགིན་བ་དང་། སྤོང་ག་དང་། ལྟ་བ་དང་།
གསང་བའི་བསྐྱེད་ཀྱིས་དང་། རྒྱུ་དང་། མེ་དང་། རྩ་དང་། ས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་པའི་རྩོམ་པོ་བཅུ་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་ལ་བཞུགས་སོ་ཞེས་བྱའོ། །དཔལ་ལྷན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩོམ་པོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་གཤེགས་ཤིང་སྤར་ཡང་གཤེགས་པས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི། རི་ལྟར་འོག་གི་ཆར་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྩོམ་པོ་བཅུ་ལྟ་བུའི་གསང་བའི་
བསྐྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ལྟ་བ་དང་། སྤོང་ག་དང་། མགིན་བ་དང་། དཔལ་བ་དང་། སྤྱི་
གཙུག་གི་སྤོང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཤེགས་པའོ། །དེ་ལྟར་རི་ལྟར་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་
ཐོན། །བྱུང་པས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགགས། །བཅུ་གཉིས་ས་ནི་རབ་དུ་ཐོབ། །རི་ལྟར་
འཛིག་ཉེན་ཀུན་རྩོབ་ཀྱི། །དགའ་དང་མཚོག་དགའ་དགའ་བྲལ་དང་། །ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་དགའ་
དབྱེ་བས་གཤེགས། །དེ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་འོག་ནས་ཐོན་ནས་རྒྱ་མཐུན་དང་། རྩལ་བ་སྤྱིན་པ་
དང་། སྤྱིས་བྱ་བྱེད་པ་དང་། རི་མ་མེད་པ་དག་དུ་གསང་བ་ནས་དཔལ་བར་ཐོན་པའོ། །དེ་
ལྟར་ཡང་། ལྟ་བ་རྒྱ་མཐུན་ཞེས་བྱར་བཤད། །རྩལ་སྤྱིན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ། །སྤྱིས་བྱ་
བྱེད་པ་ལོངས་སྤྱོད་ལ། །རི་མ་མེད་པ་བདེ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་ངེས་པར་གསུངས་སོ། །འོག་
ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་རི་ལྟར་བཞིན་དུ་ཆོས་གཅིག་ལ་སོགས་པ་
དུས་བཙུན་ལྟེ་བས་(༣༤བ)སྤྱི་གཙུག་ནས་གསང་བའི་བསྐྱེད་ཆོས་བཙུན་ཆའི་རང་
བཞིན་དུ་གཤེགས་པས་ཏེ། ཀུན་རྩོབ་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སེམས་ནི་ཁུ་བའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩོམ་

ནོར་བུར་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསང་བའི་བསྐྱེད་སྤངས་བྱེད། ལུགས་ལས་ལྡོག་
པ་ཆེས་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཆེས་བཙེ་ལཱའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་སྟེང་གི་དབྱེ་བའི་བསྐྱེད་དང་། སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་ཆ་དང་ལྡན་པའི་རང་
བཞིན་གྱིས་གཤེགས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་པ་ལ་རྣལ་ཀྱིས་ཁམས་ནག་པོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་
དབྱེ་བས་གསང་བ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་འགྲོ་བ་གནས་སྟོང་གི་མཐར་བཅུ་དྲུག་གི་ཆ་འཛོམས་
པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་ལས་ལྡོག་པས་ཏེ། སྤྱི་གཙུག་
ནས་ནག་པོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་གནས་སྟོང་གི་མཐར་བཅུ་དྲུག་ཆ་དང་
ལྡན་པའི་སྐྱེ་བའི་ཆ་འཛོམས་པའི་དབྱེ་བས་གསང་བའི་བསྐྱེད་གཤེགས་སོ། །ཞེས། ལུས་
ཅན་རྣམས་ནི་འཆི་བ་ན། །ཞེས་སོགས་དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲངས་དང་བཅས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་དོན་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་ཏེ། ལྷོ་བའི་ཅ་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྩྭ་རྒྱུད་
ནང་དུ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས། རང་
གི་ལུས་ལ་གནས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་དང་། ས་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལཱའི་རང་བཞིན་
གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ཞུ་བ་དབྱེ་བ་ནས་མགྱེན་པར་སྟེབས་པས་དགའ་བ། དེ་
ནས་སྟོང་གར་མཆོག་དགའ། དེ་ནས་ལྷོ་བར་དགའ་བྲལ་གྱི་དགའ་བ། དེ་ནས་གསང་བ་
དང་ནོར་བུའི་ཅེར་ལྡན་སྟེས་བྱངས་ཏེ། བྱང་སེམས་གཙུག་ཏྱར་ནས་དོ་རྩེ་ནོར་བུའི་ཅེར་
བར་བབས་པའི་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆའི་མཐར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་
འཕེལ་བ་ནས། གཙུག་ཏྱར་དུ་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་འཕེལ་བའི་བར་ཁམས་དཀར་(༡༥ན)པོའི་
ཐེག་ལེ་ཉི་མེ་ཆེན་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ལྔ་འོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་
ཁམས་དམར་པོའི་ཐེག་ལེ་ཉི་མེ་ཆེན་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་གཙུག་ཏྱར་ནས་ནོར་བུའི་ཅེར་བར་
གཤེགས་ཏེ་གནས་གཞན་དུ་མི་འཕོ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས། ཆ་བཅུ་དྲུག་པའི་གནས་

སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མི་ཆིག་སྟོང་བྲག་བརྒྱ་
རྫོགས་པ་ལས་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་། འཕྲོ་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་
ཀྱི་ལས་རྒྱ་འགགས་པ་ལས་ས་བརྒྱ་གཉིས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ངེས་དོན་གྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱད་ལ། དབང་བྲག་
དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །གྲགས་དང་དཔལ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །བཙོན་འགྲུས་ལུན་
སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། །དུག་ལྡན་རྩ་ག་ཞེས་པར་བཤད། །སུམ་ཙ་རྩ་དུག་ཁམས་དག་པས།
།ས་སོགས་དོ་རྩེ་བཙུན་མོ་རྣམས། །དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་དབང་བྲག་སོགས། །དུག་པོ་དེ་རྣམས་
རྩ་གར་བསྐྱགས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དོ་རྩེ་སྟོང་འགྲེལ་ལས་ནི། འཕྲོ་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་
ཀྱི་ལས་རྒྱ་མ་ལུས་པར་བཅོམ་ཞིང་འགགས་པའི་ལྷོག་པས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་
གསུངས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། རྟན་ཅིང་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འགགས་
པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་འཇུག་པ་མིན་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྐལ་
པ་དུག་ལྡན་དང་བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་གསུངས་སོ། །

རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་ནི། །སྐབས་འདི་དག་ཏུ་སད་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་
པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་སོང་བའི་རྣམ་བཅས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། རྣམ་མེད་ཟབ་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་པ་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱད་ལས། སད་པའི་སྐབས་སོང་སངས་རྒྱས་
ཏེ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བསྐྱགས་(༡༡བ)པར། །ཐམས་ཅད་རིག་ཅིང་དེས་གྲོལ་
བ། །སུན་པའི་སྐབས་སོང་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་དེའི་དོན་དོ་རྩེ་སྟོང་འགྲེལ་ལས།
རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནི་རྟོགས་པས་བརྟན་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནི་ངེས་པའོ། །བདེ་བ་
བདེན་པ་དེ་ཉིད་དང་། །དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཉིད་ནི་སྟོང་
པ་ཉིད་དང་། བཙོན་པ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པའི་
རྣམ་པར་ཐར་པ་བཞིའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། སྟོང་རྩེ་དང་། བྱམས་པ་དང་།

དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཐབས་དག་ཤེས་
རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བཟོད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ། རྒྱ་
ལབས། བྱ་བྱེད་དེ་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་རྣམ་ཐར་བཞི་
ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བའི་ཐབས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་
ཉིད་ལ་གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་སྒྲིབ་པ་དག་པར་བྱེད་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞིར་བྱེ་བ་ནི།
སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆངས་གནས་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཐབས་ཤེས་
གཉིས་མཐར་བྱིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སུ་འཛོགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །འདི་དག་ནི་
ཆོག་དོན་གྱི་སྐབས་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཅུང་ཟད་སྟོས་པ་སྟེ་འོག་མ་རྣམས་
སུའང་བྲན་པར་བྱའོ། །

4] དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་བྱེད་པར།

བཞི་པ་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་བྱེད་པར་ནི། བྱེད་བདག་བདག་ལ་ཞེས་སོགས་
ཏེ། སྒྲ་རི་བཞིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པ་དང་
ཐུགས་རྗེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པའི་ཆུད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་
བོས་ནས། བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ་
ཞེས་བྱ་བར་འགྲེལ་ལོ། །དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་ཞེ་ན། བདག་ལ་(༡༩)སྟོན་པ་དང་
ཞེས་པ་ནི། རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་དང་། བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གཞན་དོན་གྱི་
དགོས་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་ཞེ་ན། བདག་ལ་སྟོན་པའམ་པན་པའི་དོན་དེ་ཡང་རི་ལྟ་
བྱ་ཞེ་ན། རྒྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་རྟོགས་པའི་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་འཆད་པ་དང་།
གཞན་དོན་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པས་ནི་སེམས་དགུགས་ཤིང་། ཞེས་པ་སོ་

ལོ་ལ་གཅིག་གིས་འཆད་དེ་དེ་དག་ཀྱང་བྱི་མེད་འོད་བཞིན་དུ་བཤད་པའོ། །སྤྱད་པ་པོ་ཕྱག་
ན་རྩེ་རྩེ་དངོས་གནས་ལ་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་
བཟུང་ནས་རང་དོན་དོན་གཉེར་ཡོད་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་པོའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་བཤད་ན། བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་བདག་ཉིད་མི་འགྱུར་
པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་ལ་
སྟན་པ་སྟེ་པན་པ་དང་། བདག་དོན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་ཆེན་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་
པ་དང་། ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་འབྲའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་གཞན་གྱི་རྒྱད་དུ་གཏོགས་པའི་
བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བྱངས་བྱང་ནས། དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་སྟོབ་བལ་དུ་
གྱུར་པའི་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཅི་ནས་ཀྱང་བདག་གིས་ཐོབ་པར་མཛོད་ཅིག་
པའོ། །དཔེ་མེད་འཆོ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། བྱབ་བདག་ནི་སྤྱི་པོའི་ཁམས་དཀར་པོ་དང་། དེ་
སྤྱི་པོ་ནས་རྒྱ་ཁྲིའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཤིང་བབས་པ་ལས་མཆོག་གི་བདེ་ཆེན་འདེན་པ་ནི་བདག་
ལ་སྟན་པ་དང་། ཀུན་ད་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་བ་རྒྱལ་གྱིས་ཟད་པར་མི་བྱེད་
པའི་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ལ་གནས་པ་ལས་ལུས་
(༣༤བ)ལ་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ནི་བདག་དོན་དང་། གཞན་དོན་དུ་བདེ་ཆེན་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་
པའི་ཉེན་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མ་འཕྲོས་ཤིང་མ་ཉམས་པར་གནས་པ་ནི་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་
བ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་འབྱུལ་བྱ་བས་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་ནི་སྤར་བཞིན་འཆད་དེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་ལས། བྱབ་བདག་འཕེལ་དུག་ཐིག་ལེ་ལ། །བདག་ལ་སྟན་པས་མཆོག་བདེ་དང་། །དཀར་
པོའི་ཕྱོགས་ལ་ལུས་བདེའོ། །གཞན་དོན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ། །རྗེས་སུ་སྟོབ་པར་འདོད་པའི་
ཉེན། །ཐུགས་བརྩེ་བ་ནི་རང་ལུས་ཀྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་མ་འཕྲོས་པར། །ཉག་ཏུ་མ་
ཉམས་ལྟན་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེ་འབྱུལ་བྱ་བས་དགའ་བཅུ་དྲུག་། མངོན་རྫོགས་དགའ་བ་རྣམས་ཐིམ་

པའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཉོན་མོངས་པས་ནི་སེམས་དགྲུགས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
དེ་མེད་འོད་ལྟར་བཤད་ན། ཉོན་མོངས་པ་ནི་དུག་ལྡ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་
དགྲུགས་པ་ལས། ཐེག་ལེ་རིགས་བཞིའི་སྟངས་སྐྱབ་བཞིའི་རིགས་འབྲའི་རྒྱ་དེ་མ་དང་བྲལ་
ན་སྐྱབ་བཞི་དངོས་སུ་འགྱུར་རུང་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་
དུ་མ་གྱུར་བས། མི་ཤེས་པའི་འདམ་དུ་བྱིང་པ་ཡི་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲན་པ་
སྟེ་པན་པའི་ཐབས་རྩེ་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་ནས་རྣལ་འབྱོར་བཞིས་ཐེག་ལེ་བཞིའི་སྟངས་གི་
དེ་མ་མཐའ་དག་སྦྱངས་ཤིང་། སྐྱབ་བཞིའི་རིགས་འབྲའི་རྒྱ་ལམ་ཀྱིས་ཐར་ལྡན་དུ་བྲས་ནས་
ཆོས་དང་ལོངས་སྟོན་རྗེ་གསུམ་པ་དང་སྤྱལ་པ་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་སྟེ། ལྷ་ན་མེད་པའི་སྐྱ་
བཞིའི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་
སྦྱར་ནས་འཆད་དེ། བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་སངས་
རྒྱས་ཆེན་པོ་འདི་ག་ཉེན་ཁམས་ན་གཞན་ཅིང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། འབྲེལ་ཆེན་ལས་
ཀྱང་། འདིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟངས་ལ་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

དེ་ཡང་གཞོམ་དུ་མེད་(༡༩ན)པའི་སྐྱ་སྟེ་རྟག་ཏུ་རྒྱ་དཔེ་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར་འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། མི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་རང་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་བཞིའི་
ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། གནས་སྐྱབས་རིགས་བཞིའི་སྟངས་
སྦྱར་སྐྱབ་བཞིའི་རིགས་འབྲའི་རྒྱ་དང་། ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་བྲ་པ་
པ་ལྟ་བུའི་སྟངས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱང་བ་ཅན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱའི་བསྐྱབ་གཞི་
ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་ལ། དེ་ཉིད་ལམ་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ནི་
འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དཔེ་མེད་འཆོ་དང་ཉི་མ་དཔལ་ནི་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། ཉོན་
མོངས་པ་ནི་ཁམས་ཕྱིར་འཕོ་བའི་འཛུགས་བདེ་ལ་ཆགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་པ་ཡིན་ལ།
དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་དུག་གི་འཁོར་བར་སྐྱབ་བསྐྱུས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲོལ་གསུམ་པས་

སེམས་དཀྱུགས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་མ་རིག་པ་བག་ཆགས་སྤ་
མོའི་འདམ་དུ་བྱིང་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྲོད་པའི་ཐབས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་ལས་
རྒྱུ་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་དྲུངས་སྤྱུང་སྟེ། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལྟན་ཅིག་སྤྲེས་པ་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གི་སྐད་ཅིག་
མའི་བདེ་བ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་འཆད་
དེ། འགྲེལ་པའི་ཆོག་རིགས་ནི་མ་བྲངས་སོ། །

འདི་དག་སྤྱི་ཐོབ་པའི་དོན་རྗེས་འདུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱར་ན། རྩོམ་སྟོན་དཔོན་
ལ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་རྒྱུད་བཤད་པ་སོགས་གྱི་དོན་དུ་རྩོམ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བྲུག་
འཆལ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཉིད་སྟོན་ཏེ། དཔལ་རྒྱ་རོ་པའི་གྱི་རྩོམ་སྟོན་
འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་སྟོན་མ་གྲུས་ཤིང་མཉེས་གཤེན་པས། །སྤྱི་མཐུན་ཞབས་ལ་བྲུག་འཆལ་
ཏེ། །དབང་བསྐྱར་དོན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ། །ཡིད་ནི་ཅེ་གཅིག་(༡༩བ)གྱུར་པ་ཡིས། །ཐལ་
མོ་སྦྱར་བར་བྲས་ནས་ནི། །ལུས་བརྟུང་ནས་ནི་སྤྲོད་སྤྱོད་འདུག །བྲུག་བདག་བདག་ལ་སྤྲོད་
པ་དང་། །ཞེས་སོགས་བྲངས་ཏེ་སྤྱི་མཐུན་ལ་དབང་གི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསམ་པའི་བྱུང་བར་རི་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི། རྩོམ་སྟོན་
དཔོན་གྱིས་རྩོམ་མ་རྣམས་ལ་གདམས་ངག་སོགས་སྟོན་པ་ན། སྟོན་བརྟགས་ནས་
སྟོན་དགོས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཚན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པའི་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་པ་བཙུ་བ་ལས་གསུངས་པ། ཉོན་
མོངས་མ་ལུས་བསལ་བ་དང་། །མི་ཤེས་མ་ལུས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །བསམ་པའི་བྱུང་བར་
རི་བཞིན་དུ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཤད་པར་འཆལ། །ཞེས་པའོ། །བཙུ་བ་ལྟར་འདས་
གྱི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྟོན་མ་རྣམས་ལ་རྩོམ་སྟོན་དཔོན་གྱིས་ངེས་
པ་སྤྲོད་པར་བྲ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

5] གང་ལ་ཁྱེས་པ་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར།

ལྷ་པ་གང་ལ་ཁྱེས་པ་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་
འདས། །ཞེས་སོགས་ལོ་ལོ་ཀ་གཅིག་སྟེ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱ་པ་དང་
པོའི་དོན་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ལ། འགྲོ་བ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་པོའི་སྤྱི་མ་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་
རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་གཉིས་མངོན་དུ་མཛད་དེ། དོན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བས་ན་
དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་ཞིང་། གདུལ་བྱའི་དབང་པོ་དང་བསམ་
པ་རིམ་ལྟར་བཞིན་མཐུན་པའི་མཆོག་གིས་བཤད་དུ་གསོལ་ལོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིང་པོའི་
དོན་ནི། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྤྲད་ཅིག་མ་རྣམས་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སངས་རྒྱས། ཡེ་ཤེས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་འདི་དང་རོ་གཅིག་པའི་ཐུགས་
དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་པའི་བཙུངས་ལྷན་འདས། སྟོན་པ་ནི་སྤྱི་པོའི་རྩ་
འཁོར་ལ་གནས་པའི་(༣༠ན)བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་། འགྲོ་བ་ནི་རྩ་
བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་མ་སྟེ་ཐབས་ཀྱི་མཆོག་རྒྱུད་རྣམས་འདུས་
པ་ལས་གཏུམ་མོ་སྤར་ཏེ། སྤྱི་པོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེ་བ་རྒྱ་ཉིདའི་ལམ་ནས་བབས་པས་
དགའ་བ་གཞི་བཟླས་པར་བྱས་པའི་མཐར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་ཡང་དམ་ཆོག་ནི་ཐིག་ལེ་རིགས་བཞི་དང་། དེའི་དབྱེ་བས་
དགའ་བ་བཙུ་བྱ་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་ཉིད་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་། དབང་པོ་དང་བསམ་པ་སྟེ་གཞུང་འཛིན་ཐམས་ཅད་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བའི་རང་དུ་རོ་གཅིག་པ་མཐུན་པའི་མཆོག་གིས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་བཤད་
དུ་གསོལ་ཞེས་སྤར་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོ་དང་ཉི་མ་དཔལ་གྱི་བཤད་པ་གྲུང་བསྐྱོགས་པའོ། །

6] གང་ལྟས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར།

ལྷག་པ་གང་ལྟས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རི་མེད་འོད་ཀྱི་ལྷགས་
དང་། འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ཀྱི་ལྷགས་སོ། །

༡) རི་མེད་འོད་ཀྱི་ལྷགས།

དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་བར་བྱ་བའི་
ཆོས་ཀྱི་ངོ་མོ་བསྟན་ནས། དོན་ཟབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དེའི་བྱད་པར་སྟོན་ཏེ་རིམ་བཤུར་
བཤད་ན། བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲངས། གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཆོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆོག་གི་བདག་
པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་བརྒྱ་ཉེར་གཉིས་པ་ལས། སྐད་ནི་ཀུན་ནས་འཆད་པ་མེད་
ཅིང་དུ་མའི་སྐད་གཞན་དག་གིས་གཞན་ཀྱི་སྟོང་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཁམས་ལའི་
མདོར་བསྐྱུས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོན་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་
དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། མི་འཛིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ལྷག་
གི་ཡོན་ཏན་སུན་སུམ་ཆོགས་པས་(༣༠བ)སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི། སྟོང་གསུམ་
ཀྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྐྱེ་མ་སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་སྐྱས་པ་དང་བྲལ་བ་
མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་
ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ན། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ལ་རབ་དུ་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་གསུང་གིས་འཛིག་ཉེན་དང་

འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་དུ་མ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། །ཆོས་གང་གསུངས་ན། འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ཡི། །མིང་ནི་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་མཚན་དེའོ། །དེ་ཡང་རི་ལྷ་བྱ་
སྒྲུལ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་དེ་རྣམས་གྱི་སྟོང་
གཟུགས་རྫོང་རྫོང་འཛིན་པའི་སྐྱེ་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདག་ཉིད་གྱི་སྐྱེ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་དབྱེད་གཙུག་ཏྱར་ཆེན་པོ་ལྟར་བསྟགས་པར་བྱ་བའམ།
ཡང་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏྱར་བལྟར་མི་གཡོ་བ་ལྟར་མཚན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་
ཞིང་གནས་ཚུལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཆོག་གིས་བརྗོད་པར་དཀའ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལ་ནི་ཡེ་ཤེས་
གྱི་སྐྱེ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་དེ། མཉམ་གཞག་རང་རིག་པ་མཚན་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་ཡེ་ཤེས་
གྱི་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། རྣལ་ལྷན་རབ་ལས་གྲུབ་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་བྱུང་བའི་དོན་ནི། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རིས་མེད་པ་ཞེས་འོག་
ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེ་ཆོག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་སྐྱེད་ཅིག་མ་
དེ་ལ། ལུས་གྱི་བཅོམ་པོའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་ལས་རྒྱང་མ་ལུས་པར་འགགས་པའི་
སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྟོར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། འཕྲོ་བའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་
ཟད་པའི་ཤེས་རབ་ལྡན་(༣༡)ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས། ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བ་
དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེན་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འབྲལ་མི་རུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཐོག་མར་སངས་
རྒྱས་པ་དེ་ནི་རིགས་ཐམས་ཅད་གྱི་སྟོབ་པོ་དང་བསྐྱེད་པ་པོར་གྱུར་པས་རང་བྱུང་བ་དང་། དང་
པོའི་སངས་རྒྱས་རིས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དུས་འཁོར་ཅ་བའི་རྒྱད་ལས་
ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་ཐབས་གྱི་ཚུལ་གྱིས་མིན། །ཤེས་རབ་གཅིག་ལུས་ཀྱང་མ་ཡིན། །ཐབས་
དང་ཤེས་རབ་སྟོམས་འཇུག་པའི། །རྣལ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འོ་ན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལའི་མཚན་བརྗོད་པ་དེའི་བྱེད་པར་རི་

ལྷ་བྱ་སྐྱམ་ན། མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་ཟབ་པ་དང་། ལྷོང་གཟུགས་
ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བས་དོན་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྱང་པོར་གྱུར་པ་དང་། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་ཆེན་མཚུངས་
མེད་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པས་རབ་
ཏུ་ཞི་བ་དང་། རོག་མར་རྒྱ་དང་། བར་དུ་ལམ་དང་། ཐ་མར་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་
དགེ་བའི་བྱད་པར་དང་། མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་དང་། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ནི་
འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། མ་འོངས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུང་བར་འགྲུར་ལ། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་རྗོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུང་བ་གང་ཡིན་པའི་བྱད་པར་དང་ཡང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ།
དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་རི་ལྟར་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་འདས་པ་དང་མ་
འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་། གསུང་
བར་འགྲུར་བ་དང་། གསུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་རོ། །(༣༡)དང་པོའི་
སྐྱམ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་དོན་ཏོ། །ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་སུ་ཐོག་མ་མེད་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་དང་། སྟོན་པར་འགྲུར་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་
མཛད་དང་ཤྲུག་ཐུབ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་མིན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་
ན་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ནས་ཤྲུག་ཐུབ་པའི་
བར་གང་གིས་ཀྱང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མ་གསུངས་པར་བཤད་པ་དང་རི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རིགས་བཞིའི་སྐྱེ་བོ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཤས་
ཆེན་པོ་ཅན་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་
མ་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་དེའི་བར་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ན། དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོན་པར་

མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གསུངས་ཀྱང་དུས་གཞན་དང་ཡུལ་གཞན་དུ་དང་།
གཏུལ་བྱ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྤྱི་དང་། བྱད་པར་དུ་མཚན་
བརྗོད་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། འདྲིར་
འདུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ནས་ཤུག་ཐུབ་པའི་བར་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་
ཆེ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་པ་སྟེ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་དུས་ན་རིགས་བཞི་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་དང་ལྡན་ཞིང་སྐལ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་འཕགས་
པའི་ཡུལ་གྱི་འཁོར་རྣམས་ལ་མ་བསྟན་པ་སྟེ། དུས་གཞན་དུ་ཡུལ་གཞན་གྱི་འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་འཁོར་ལ་མ་བསྟན་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་(༣༡ན)པའི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཐེག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
ཏེ། དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་
དབང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་གསུམ་སྟོན་པ་པོ་དང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་དུ་
གྱུར་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པས་འཁྱུད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་པ་འདི་
ལས་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡུམ་གྱི་ལྷམས་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ་ཡང་སྐལ་བ་དང་ལྡན་
པའི་ལྷའི་འཁོར་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་མི་བསྐྱོར་བར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་ཅིང་། བྱད་པར་དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་ཆོས་མི་གསུང་བར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་
བར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ལས་གཞན་བརྟག་ཏུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། བྱད་པར་གཞན་ཡང་། དེས་དོན་གྱི་དོ་

ཇི་རང་གི་རོ་བོར་འཆང་བ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་མ་དམ་པའི་ལུགས་དང་བྲལ་ན་བརྟག་པ་དང་བྲལ་བའི་གསང་སྤྲལ་འཆད་པ་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པས་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བའི་རྒྱད་ཆེན་པོ་ལས་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་དགའ་བཞིན་དུ་སྤྱར་སྤངས་པ་གང་ལགས་པ་འདི་བྱད་པར་དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པའོ། །

༡) གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས།

གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས་ནི། གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཞེས་སོགས་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་མཐར་ཕྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་དང་། དེ་ཉོགས་པའམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་བོད་པའི་དོན་དང་། གཞན་སྤར་བཞིན་འཆད་དོ། །(༣༩བ)གཙུག་ཏྲར་ནི་དཔྲལ་བའི་འཁོར་ལོ་ལ་གནས་པའི་རྟ་ཡིག་དང་། ཆེན་པོ་ནི་འཁོར་ལོ་དེ་ཉིད་ཨེ་བྱ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཆོག་ནི་ཐིག་ལེ་ཡིག་དྲུག་དང་། དེའི་བདག་པོ་སྟེ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ངེས་དོན་གྱི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཨོ་གྱི་རྣམ་པར་བཞུགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གཙུག་ཏྲར་དུ་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྤྲོ་མའི་མན་ངག་གིས་རང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་གི་ཕྱི་རོལ་ནས་བཅའ་དུ་མེད་པས་རང་བྱུང་བའི་དོན་ཏེ། གྱི་རྩི་རྩི་ལས། ལྟན་སྐྱེས་སུས་ཀྱང་སྐྱེན་མིན་ཞིང་། །གང་ནས་ཀྱང་ནི་མ་འོངས་ལ། །སྤྲོ་མའི་དུས་ཐབས་བསྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་བསོད་ནམས་ལས་ཤེས་བྱ། །ཞེས་དང་། དུ་རི་ཀ་བས། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི། །རྒྱལ་མེད་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ། །ལུས་གནས་བདེ་བས་རྒྱས་པ་ལ། །དུ་རི་ཀ་བས་ད་ལྟ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཇམ་དཔལ་ནི་

ལོར་བྱའི་དབུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་། དེ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དང་།
སེམས་དཔའ་ནི་བདེ་བས་བརྒྱལ་བ་ལ་ལིང་ག་རྒྱས་པ་དང་། མིང་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
ལ། བརྗོད་པ་ནི་སླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལས་ལམ་གྱི་སྤྱང་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དང་།
གཏིང་དཔག་པར་དགའ་བས་དོན་ཟབ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་
པས་དོན་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ། དུག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་དབང་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་དོན་ཆེན་མཚུངས་པ་མེད་
པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་དུ་རོ་གཅིག་པས་རབ་ཞི་བ། དང་པོར་དགའ་བ། བར་དུ་མཆོག་དགའ།
མཐར་དགའ་བཤམ། དགོ་བ་སྟེ་ལྷན་སྐྱེས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའོ། །འདས་
པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཏེ། སླ་མའི་ཞལ་ལས་བདེ་ཆེན་དེ་ཉིད་དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱིས་
རྟོགས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་(༣ ན)གསུང་བར་འགྱུར་བས་ཏེ་མཐར་སྐྱད་ཅིག་མ་
རྣམས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུང་
བ་གང་སྟེ་བར་དུ་ལམ་བསྐོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བདེ་ཆེན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ། རྒྱུད་ནི་བདེ་བ་རྒྱུ་
ཆགས་པ་ལས་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལས་སྐྱར་སྒྲངས་གང་ལགས་པ་སྟེ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱའི་བདག་ཉིད་དོན་རྟེན་འཆང་། ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
བདེ་ཆེན་གྱི་གསང་སྤྲུགས་འཆང་བ་ཆེན་པོ། དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེ་ལམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་
དུག་བརྒྱས་དགའ་བཞིན་དུ་སྟེ་འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་བཀག་པ་ལས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱིས་མངོན་དུ་
བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོ་དང་ཉི་མ་དཔལ་གཉིས་ཀའི་བཤད་པ་གྲུང་བསྐྱེགས་པའོ། །མང་
དུ་དོགས་པས་འགྲེལ་པའི་ཆོག་ཐམས་ཅད་མི་འདྲེན་ལ། འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་
མིང་བརྗོད་པའི་ངེས་དོན་ནི། བདུད་ཅི་ཐིགས་པའི་སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། འཇམ་དཔལ་ནོར་
ཅིའི་ཐིག་ལེ་ལ། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་མེད་བདེ་བའི་རྟེན། །སེམས་དཔའ་ལིང་ག་རྒྱས་པའོ། །མིང་
ནི་བདེ་ཆེན་ལྷན་སྐྱེས་ཏེ། །ཡང་དག་བརྗོད་པ་རྒྱུད་མང་ལས། །མཆོག་གི་བསྐྱབ་བྱ་དམ་པར་
གསུངས། །ཞེས་བཤད་དོ། །

7། གཟུང་བར་ཁས་སྦངས་པའི་བྱད་པར།

བདུན་པ་གཟུང་བར་ཁས་སྦངས་པ་ནི། མགོན་པོ་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གྲི། །ཞེས་
སོགས་ཤོ་ལོ་ག་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ནི་ཤེས་པར་སྤྲོ་ལ། སྤྱིང་པའི་དོན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་པོ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསང་བ་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་འཛིན་པའམ། ཡང་ན་གསང་བ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཐབས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐེག་ལེ་གནས་གཞན་དུ་འཕོ་བ་མེད་པར་ཅི་ནས་ཀྱང་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་བདག་
གིས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོར་ཇི་སྟོན་འཕོ་(༣༣བ)ཆེན་བཙུ་གཉིས་
འགགས་པ་ལས་ས་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་གི་བར་དུ་བདག་གི་བསམ་
པ་བརྟན་པོས་ཏེ་ཁམས་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བར་བདག་གིས་གཟུང་ངོ་། །

དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་ན། འཇག་བདེ་ལ་སྟེད་པའི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་བསལ་བ་
དང་། བདེན་འཛིན་དང་། འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་
མེན་གྱི་མི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་
བསམ་པའི་བྱད་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱས་པ་ལས་སྦང་
ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་གོང་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་
སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ལ་བཤད་པར་འཆལ་བའོ། །དེ་ཡང་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་
ལས། འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ལྟ་བུའི་སྟོན་ཁམས་གསུམ་ན་ནི་གཞན་མེད་པས། །དེ་བས་
འདོད་ལ་ནན་ཏན་དུ། །བྱ་ཁྲིད་ཀྱིས་ནི་ཏག་ཏུ་ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གསང་
དབང་སྟེ་ཨེས་མཚོན་པའི་མོར་བུའི་དབུས་ལག་སྟེ་དེའི་རྒྱ་རྒྱའི་ནང་དུ། རོ་རྩེ་སྟེ་མི་ཀྱིས་
མཚོན་པའི་མི་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱགས་པ་སྤང་འོངས་པ་དེ་བཞིན་

དུ་གྲུག་དུ་གཤེགས་པ་ལས་སེམས་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་གསོལ་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། དེ་སྤྱི་བ་བྲལ་གྱི་སྟེ་གཟུགས་དང་ཐལ་མོ་སྟེ་ཐབས་
ཤེས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྩོགས་པར་ལུས་
བདུད་ནས་སྦྱན་སྒྲར་འདུག་པས་ཉེ་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ཇི་སྟེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་
དུ་དུས་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཨ་ཤ་རྩུ་ཏྲེ་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པ་མཚོན་པའི་
ཕྱིར་ལེའུ་དང་པོ་འདི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ཏེ། བདུད་ཅི་ཐེགས་པའི་སྟོན་མ་རབ་གསལ་
ལས། དེ་ལྟར་རྩུ་ཏྲེ་ལ་བརྟེན་(༣༩ན)ནས། །དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་རྣམ་དག་པས། །ཆོགས་
སུ་བཅད་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། ཨ་ཤ་རྩུ་ཏྲེ་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་
བ་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་
ཕྱིར་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་དྲུག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྟོན་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་
གིས་ལེའུ་འདིའི་མཚམས་སྒྲར་དུ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་དོ་ཇི་འཆང་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་བོལ་གྱིས་མཚོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བ་དེ་གཉིས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོང་པོའི་དོན་ཤེས་ཆེར་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉིད་ཡང་ཡང་ལྡན་ནས་འཆད་པ་ལྟར་གནང་ཡང་བཤད་བྱའི་གཞི་དང་།
ཇི་ལྟར་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་། དགོས་པ་མི་འབྲ་བ་དང་། རྒྱས་བསྐྱས་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་
བྲག་གིས་སྒྲོས་པའི་ཉེས་པ་མི་འགྱུར་བ་ཞིབ་མོའི་སྒྲོས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཉིད་ལས་
ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འོག་མ་རྣམས་སུའང་དེ་བཞིན་ནོ། །གཞུང་ཇི་ལྟར་འཆད་པའང་ཕྱི་
ནང་གཞན་གསུམ་སྒྲར་བ་དང་། སྤྱི་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་དང་། སྟོང་པོའི་དོན་ནི། བྲང་ངེས་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཆད་པ་སྐབས་སུ་གང་བབ་པའི་དབང་ལས་ཅི་རིགས་པར་བཤད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱ་བར་རིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་དཔལ་རྣ་རོ་པའི་

འགྲེལ་ཆེན་ལས། དཔལ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ཡང་། སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོ་གཙོ་བོ་
སྟེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་འཆང་བའི་མཆོག་། བཟོད་ཆེན་འཆང་བ་བརྟན་པ་པོ། །བཙོན་འགྲུས་
ཆེན་པོ་པ་རོལ་གཞོན། །བསམ་གཏན་ཆེན་པོའི་ཉིང་འཛིན་གནས། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་
འཆང་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ངེས་དོན་ནི། དཔལ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྤྱ་ཡང་།
ནོར་ལྷམས་སྤངས་(༣༤བ)པ་སྦྱིན་པ་ཡིན་ཏེ་བྱད་མེད་དང་ནི་ལུས་ཀྱང་སེམས་མི་འཛག་པ་
ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །ཞེས་སོགས་བྱངས་ནས་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོ་གཙོ་བོ་སྟེ་ཞེས་སོགས་བྱང་
ངེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པར་གསུངས་པ་སོགས་ལས་ཤེས་སོ། །

འདིར་སྐྱས་པ། ཡན་ལག་བྲུག་གི་སྦྱིད་ཆལ་ཉམས་དགའ་བར། །རྣམ་ཀུན་བྲུག་རྒྱ་
མཛེས་མས་བྱས་བཏབ་སྟེ། །ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་བྲུག་བརྒྱ་རོལ་པ་ལས། །བརྒྱ་བྲུག་དགའ་བས་
འཆོ་རྣམས་སྐྱལ་བ་བཟང་། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ནི་རྗེའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྲུ་བ་ལས་ལེའུ་དང་པོ་ཞུས་པའི་
ལེའུ་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

ལེའུ་གཉིས་པའི་རྣམ་བཤད་པ།

༥ རྒྱུད་གཅིག་བཞིན་དུ་ཐ་དད་ལྟར། །སྟོན་པའི་རོལ་མོ་སྣ་ཆོག་པས་མཁན། །རྩི་ཆེ་ཅན་
དང་འཇམ་པའི་དཔལ། །རྩི་ཆེ་འཇིན་ལ་བྱུག་འཆའ་ནས། །ཕྱོགས་ཀྱིས་གསེར་འོད་འགྲེམས་
པ་བཞིན། །སྲིད་གསུམ་སྟོག་གིས་འགོབས་པ་བཞིན། །སྲིན་གྱི་དབྱངས་བཞིན་བཀའ་སྤྲུལ་
བའི། །སྤར་གསུངས་དོན་དེ་བསྒྲག་པར་བྱ། །

༡༥ གཉིས་པ་ལན་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་ལྟ།

གཉིས་པ་ལན་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་ལྟ། །སྟོན་པ་དང་སྐྱའི་ཆོ་འབྲུལ་བྱན་སུམ་ཆོག་པས་
པ་དང་། གསུང་གི་ཆོ་འབྲུལ་བྱན་སུམ་ཆོག་པས་པ། །སྤྱད་པ་པོ་ལ་ལེགས་སོ་རྩི་ལྟར་གནང་
བའི་ཚུལ། །ཆོས་སྟོན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་མཉན་པར་གདམས་པ། །སྤྱད་པ་པོས་གྲུས་
པས་ཉན་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༦ སྟོན་པ་དང་སྐྱའི་ཆོ་འབྲུལ་བྱན་སུམ་ཆོག་པས་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་ཤྱུ་བྱལ། །ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཏེ་སྤྲི་རི་བཞིན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། །སྤྱད་པ་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རྩིས་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། །རིགས་བྱན་སུམ་ཆོག་པས་པ་ཤྱུའི་རིགས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་སྟོགས་སུམ་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་བསྐྱམས་པའི་བྱབ་པ་ནི་ཉན་རང་སོགས་ཡིན་ལ། །དེ་ཐམས་ཅད་གྱི་

(༣༥ན)དབང་པོ་ཡིན་པའས་ཡང་ན་སྐྱོ་གསུང་ཐུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་
རོ་མཉམ་པ་ལ་སྐབ་པར་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རི་མེད་
འོད་ལས། ཐུབ་པ་སྐྱོ་གསུང་ཐུགས་ཐུབ་པས་མཉམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ཆོ་འབྲུལ་ལོ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུ་ཆའ་གཉིས་རྒྱུ་ཆའ་མང་རྒྱུ་ཆའ་མེད་དེ་འགྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་བས་མཆོག་དམ་པ་ནི་སྟོན་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །དེས་
འཁོར་གྲུས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེའི་ཆོ་འབྲུལ་རི་ལྟར་མཛད་ན། ཟབ་མའི་ཆོས་སྟོན་པའི་རྟགས་
སུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས་ལྷགས་བཟང་བ་སྐྱེ་མཆོམས་སུ་སྒྲེབ་པས་རིང་ཞིང་ཞལ་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཁེབས་པའི་ཡངས་པ་བརྒྱུངས་པར་མཛད་དེ། ཞལ་ཀྱི་སྒོ་ལས་སྒྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་སྤང་བར་བྱེད་ཅིང་བདུད་བཞིའི་སྐྱ་ནམས་འདུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་
དང་མི་ནམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ངན་འགྲོའི་རྒྱུད་དང་ངན་སོང་གསུམ་ནམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱོད་བར་
བྱེད་པའི་ཞལ་འཇུག་པ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ནས་རྒྱུད་འདི་གསུངས་པའོ། །

སྤྱང་པའི་དོན་དབང་དུ་བྱས་ན། བདུད་ཅིའི་ཐིགས་པ་གཉིས་སུ་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། དེ་
ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་རྗེས་དེ་ནས་ཤྲུག་ཐུབ་པ་ནི་ནམ་པར་སྤང་མཛད་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་
པོ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ཡང་རི་གི་ཨ་ར་ལའི་རྒྱུད་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཟས་གཙང་མ། །ཨ་ར་
ལའི་ནི་ཡང་དག་བཤད། །དེར་ནི་རི་གི་སྐྱེ་མ་ཆེ། །དོན་གྲུབ་ཡང་ནི་དོ་རྗེ་སེམས། །མཆོག་ཏུ་
དགའ་བ་བདེ་བ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེས་དོན་ཀྱི་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་མཆོག་ཏུ་དགའ་
བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ནོ། །བཙམ་ལྷན་འདས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་
གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇེན་པའི་རྟེན་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ཡིན་(༣༥བ)ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱངས་
པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདུད་བཞི་དང་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
འཛོམས་པས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཏེ། དཔལ་གྱི་དོ་རྗེ་ལས། ཉོན་མོངས་ལ་སོགས་བདུད་བཙམ་
ཕྱིར། །འཛོམས་པས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཙམ་ཉོན་མོངས་ཏེ། །དེ་

ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་ཞེས་རབ་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །རྫོགས་པ་ནི་གཙུག་ཏྲར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
རྫོགས་ཤིང་བརྟན་པར་བྱས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་དུག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཏྲོགས་པས་སངས་རྒྱས་
སོ། །རྟེན་གཉིས་མཆོག་ལ་འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་རབ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་གཉིས་མཛད་པའི་དང་
པོ་ནི། གུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཏྲོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རྟེན་གཉིས་ཡིན་ལ་
དེ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་མཆོག་གོ། །

དེ་གཉིས་རིམ་གྱི་ཡིན་པ་ཡང་དཔལ་རྒྱ་རོ་པས་དབང་མདོར་བསྟན་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས།
འདྲིར་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཤེས་བྱ་སྟོང་པ་དེ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཟབ་
པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཟབ་པའོ། །འདས་པ་དང་
མ་འོངས་པ་མཐོང་བ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །ཞེས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་ཏྲོགས་
པའི་རྣམ་པ་མཐོང་བའི་སྟོང་གཟུགས་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོང་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཟབ་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་དེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་
བྲེ་བའི་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་གུན་རྫོབ་དང་། ཟབ་མོ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་སྟོང་གཟུགས་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་
གུན་རྫོབ་དང་། སྟོང་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཟབ་པ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་
ཏྲོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། རྟེན་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ནི་ཁམས་དཀར་པོ་རྩི་རྩེ་ལོ་རྒྱུ་ནས་
གཙུག་ཏྲར་ཀྱི་བར་དུ་བྱངས་ཏེ་བརྟན་པར་བྱས་པ་དང་། (༣༦)ཅིག་ཤོས་ནི་དམར་པོ་གཙུག་
ཏྲར་ནས་ལོ་རྒྱུ་ཆེ་བའི་བར་དུ་མར་བྱངས་ཤིང་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་
སྐད་ཅིག་མ་རྫོགས་པ་མཆོག་གི་དོན་ཏེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཞབས་གཅིག་རྩི་རྩེ་ལོ་རྒྱུ་
བྱར་རྩལ་དང་ཉི་མ་དང་། སྤྱི་གཙུག་ཁུ་བ་རི་བོང་ཅན་ནི་གཉིས་པའོ། །རྟེན་ཏུ་བཀོད་པ་མི་ཆོད་
མི་བྲེད་འདོད་བདག་པོ། །འདིག་ཉེན་གསུམ་གྱིས་མཆོད་ལ་སྤྱི་བོས་བྱག་འཆལ་ནས། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྐྱེ་ཏྲོགས་པའི་གཟུགས་ལ་ལྟགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་ལ་ཨ་ཨ་

རྒྱ་ཁྲི་དང་། དེ་འཛིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་བཟང་བའི་ཡས་
སྤར་སོར་སྤྱད་ཀྱི་དམིགས་པ་གཏད་ནས་བསྐྱེམས་པ་ལས་ཉིན་མཚན་གྱི་རྟགས་རྣམས་ལེགས་
པར་རྫོགས་པའི་མཐར། རེ་ཁ་ནག་པོ་སྤྱི་ཅེ་མོའི་ཁྱོན་ཅམ་པའི་དབུས་སུ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་འདྲ་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོ་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོའི་སངས་
རྒྱས་ལས། །དུ་བ་སྒྲིག་རྒྱ་མེ་བྱེད་དང་། །སྤྱོན་མ་འབར་བ་ལྷ་ཉི་མ། །ཐུན་པ་ཅན་དུས་ཐེག་ལེ་
ཆེ། །སྤྱ་ཆོགས་གཟུགས་ཅན་འོད་གསལ་བ། །ཞེས་དང་། བྱག་དོར་བསྟོད་འགྲེལ་ལས། རང་
དུ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་སྟོང་བ་ལ་མ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ནི་སྤྱ་
པལ་པའི་མེ་ལོང་ལ་གཞིན་ཏུ་མས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལས་སོ་སོར་སྤྱད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བརྫོད་དོ། །ཞེས་སྤྱིན་མེད་པའི་
ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་གི་ཡུལ་སྤྱང་ཅན། གཏུག་མ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེའི་བདག་
ཉིད་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་ཀྱི་རྣམ་དང་བྲལ་བ། རྫོས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པར་དུ་བ་ལ་སོགས་
པའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་རང་བྱགས་ཀྱིས་འཆར་བར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་(༣༩བ)རི་རྒྱན་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སོར་སྤྱད་སྐྱོམ་པའི་ཆེ་རྒྱ་ཁྲིའི་ཡར་སྤྱོད་སྤྱབས་
སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་བསྐྱེམ་པ་ཡིན་གྱི། བོད་གང་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་
ནམ་མཁའ་ལ་སེམས་མི་རྟོག་པར་འཛོག་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱབས་
སུ་རྒྱ་ཁྲིའི་ཡས་སྤར་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྐྱོམ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པས་རྒྱང་
བཅུ་ཨ་ཤ་རྒྱ་ཁྲིར་ཆུད་དེ་དུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་རྣམས་འཆར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རི་གི་ཨ་ར་ལའི་རྒྱད་ལས། མིག་ནི་མ་སྤྱེ་མ་བཅུ་མ་པར། །སྤྱིན་མའི་དབུས་
སུ་བསམས་བྲས་ན། །ཐུན་པ་མ་ཟད་པ་ཡི་གཟུགས། །དང་པོར་རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་སྐྱབ་ལའི་བརྒྱུད་ཅུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བངས་པ་ལས་
ཀྱང་། སོ་སོར་སྤྱད་པ་བྱག་རྒྱ་ཆེ། །ནམ་མཁའ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྤྱ་དེ་ཡི་ནི་ཕྱོགས་

སུ་ཡང་། །གང་ཞིག་ཁོ་ནར་ཡིད་བཀོད་པ། །མཚན་མའི་མཐར་ནི་རེ་ག་གང་། །དེ་ལ་སྣ་
ཆོག་ས་རྒྱ་མི་རྒྱ། །མ་ལུས་སྒྲིམ་པར་བྱེད་དེ་ལ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྣ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་
ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། གུང་ཅན་ལ་ནི་བྲག་རྒྱ་ཆེ། །དེ་ནི་གཏུམ་མོར་རབ་ཏུ་བཟོད། །ཉེ་བའི་སྒྲིང་
དུ་གཡུང་མོ་གང་། །ཨ་ཕ་རྒྱ་ཁྱི་མི་ཡི་སྣ། །ཞེས་རྒྱ་ཁྱི་ལ་སྐབས་འདིར་སྣའི་མིང་གིས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅ་བའི་རྟགས་ཕྱི་མ་བྲུབ་སྟེ། ཅ་རྒྱད་མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་མདོར་བསྟུས་སུ་
བངས་པ་ལས། གུ་བ་ལ་སོགས་རྣམས་བསྒྲུམས་ཤིང་། །སེམས་ནི་གཡོ་བ་མེད་བྱ་སྟེ། །དབུ་
མ་སྦྱང་བར་བྲས་ནས་སུ། །ཞེས་སོར་སྦྱད་དབུ་མ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡེ་
ལའི་བརྒྱ་ཉིད་གཅིག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ད་ནི་སློག་དབུ་མར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
འབྱོར་ཉེ་བར་བསྟུ་བ་གསུངས་ཏེ། འདིར་དང་སོར་རྣམ་འབྱོར་པས་སློག་ནི་དབུ་མར་རབ་ཏུ་
གཞུག་པར་བྱ་སྟེ་གང་གིས་མཚན་(༣༧ན)མ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ཨ་ཕ་རྒྱ་ཁྱིར་རོ། །ཞེས་
སོར་སྦྱད་གྱི་སྐབས་སུ་སློག་དབུ་མར་བརྟུག་པ་ལས་མཚན་མ་རྣམས་མཐོང་བར་གསུངས་
པ་དང་། དཔལ་རི་ཁྲོད་པའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། མི་གཡོ་བ་ནི་སུམ་ལྡན་གྱིས། །རྒྱང་བཅུ་དབུ་
མར་ཆུད་པ་ལས། །ཕྱི་ནང་རྟོག་འགགས་རྟགས་འབྱུང་བ། །སོ་སོར་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་
གོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལས་དང་སོ་བས་རྒྱ་ཁྱིར་དམིགས་པ་མ་གཏང་པར་བྱེད་བཅེངས་དང་བཅས་ཉེ་མཐུན་གྱི་
ནམ་མཁའ་ལ་སེམས་བཟུང་བས་རྒྱང་དབུ་མར་ཆུད་དེ་ཉིན་མཚན་གྱི་རྟགས་འབྱུང་བར་འདོད་
པ་ཁྲེད་ཅག་གི་ལྟར་ན། བྱེད་བཅེངས་དང་བཅས་པའི་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་
པ་བསྒྲུམས་པས་ཀྱང་སློག་དབུ་མར་ཆུད་པའི་རྟོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདྲེན་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་
པར་བྱའོ། །དཀྱུས་མ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་དབུ་མར་ཞུགས་
པའི་དབང་ལས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་རིང་ཞིང་རྟགས་བཅུ་ཐོབ་པས་སྒྲོ་ཡངས་པ་
ཉིན་མཚན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས་རབ་ཏུ་བརྒྱང་བར་མཛད་དེ། འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་ལས། གང་

ཆོ་གོམས་པ་བརྟན་གྱུར་པ། །གསལ་སྤང་དངོས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར། །ལྷ་ཅེར་བྱིན་པའི་
སྦྱར་བ་ཡིས། །རི་སྒྲིབ་འདོད་པ་དེ་སྤྲོད་དུ། །ལྷ་འཕེལ་བར་ནི་འགྱུར་བ་ཡིས། །དེ་ཆོ་ཁམས་
གསུམ་པོ་ཡང་དག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་སྟེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་
དང་། སྤང་བར་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་གི་ཅ་ཆེན་གསུམ་ཡིན་ལ། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་འགོག་པ་ནི་
སྤང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་སྤང་བྱེད་ཅིང་ཞེས་པའི་དོན་སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་
དཔལ་གྱིས། འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་སྤང་བྱེད་ཅིང་སྤང་བ་དང་སྤང་བ་མཆེད་པ་དང་། སྤང་བ་
ཐོབ་པ་སྤང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ། ཞེས་འཆད་(༣༧)བ་ནི་
འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་སེམས་འགྲེལ་སྟོར་གསུམ་
གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །བདུད་བཞི་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལུང་པོ་དང་།
འཆེ་བདག་དང་། ལྷའི་བྱའི་བདུད་རྣམས་ཡིན་ལ། དག་དེ་རྣམས་འདུལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཐེག་
ལེ་འཕོ་མེད་དུ་བཅིངས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ལས་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་འགོག་ཅིང་།
ཁམས་སོགས་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུལ་བ་ཡིན་ལ། དོན་འདི་ཉིད་ཀྱང་རྩི་རྩེ་
སྤྲོང་འགྲེལ་ལས། འཁོར་བ་པའི་གནས་སྐབས་རྣམ་བཞི་ནི་བདུད་ཡིན་ལ། བདུད་བཞི་པོ་དེ་
དག་ནི་སྦྱལ་བར་ལུང་པོའི་བདུད་དང་། སྤྲོང་གར་འཆེ་བདག་དང་། མགྱིན་པར་ཉོན་མོངས་
པ་དང་། སྤྱི་པོར་ལྷའི་བྱའི་བདུད་དེ་ཆེ་བའི་ཆ་བྱུག་པ་ལས་ནི་ཆ་བཞི་བཞི་གསོད་ལ། སྟོག་
གི་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱའི་ནང་ནས་སྟོག་ལྷ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་བསད་པས་ཁྲག་འཐུངས་པ་
ཡིན་ཞིང་། དངོས་དང་དངོས་མིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཅོམ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཁོར་བའི་
གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་ཐེག་ལེའི་སྟོང་གི་སྤྱི་བ་རྣམ་པ་བཞི་བདུད་དང་། དེ་རྣམས་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱ་ལས་ལྷ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་རྩོགས་པ་ལས་
རིམ་པས་བཅོམ་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རྩོགས་ཏེ། ཆ་བཅུ་བྱུག་པའི་
གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པ་ན། ལྷེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐེག་

ལེ་བཞི་ག་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བྱས་པ་དང་། ལས་རྒྱུ་གི་རྒྱ་བ་མཐའ་དག་བཅོམ་པ་དང་། བདུད་
བཞི་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པ་དང་། །བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཏྲོག་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བྱངས་
ལྷུང་བ་དང་། རྒྱ་བཞི་མངོན་དུ་བྱས་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཏོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འོག་གི་
ལམ་གསུམ་ནི་རན་སོང་གསུམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་ཁུ་བ་ཕྱིར་འཕོས་པ་ལ་འཛིན་པ་དེ་ལ་
སྟེང་(༣༩)པའི་ཉོན་མོངས་རྒྱས་པས་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་དུ་ལྷུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
ཁམས་འཛིན་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ལས་སྟོན་སྟེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པས་དེ་སྟོང་བར་བྱེད་པ་
དང་། འཇུག་བསྟན་ནས་ཞེས་པ་ནི་དགའ་བ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་གྲུབ་ཆེན་དཔེ་
མེད་གསུང་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་པའོ། །

༣༩ གསུང་གི་ཆོ་འཕྲུལ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་རི་བཞིན་པར་བཤད་ན། ཆངས་པའི་གསུང་ཞེས་པ་འཛིན་ཏེན་གྱི་
སྟོ་ཆངས་པ་གདོང་བཞི་ནས་རིག་བྱེད་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་གྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གསུང་ནི་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བས་སྟན་པ་ཡིས་འདོད་པ་
དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འཛིན་ཏེན་གསུམ་པོ་ཀུན་གསུང་གཅིག་གིས་བཀང་
སྟེ་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བ་ནི་གསུང་གི་ཆོ་འཕྲུལ་ལོ། །སྟོང་པའི་དོན་བཤད་ན། ཆངས་
པ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་དང་། གསུང་ནི་སྟོང་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། སྟན་པ་ནི་བདེ་བ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱུ་གི་སིལ་སྒྲ་འབྱུང་བ་དང་། འཛིན་ཏེན་གསུམ་སྟོ་གསུམ་བཀང་བ་ནི་དགའ་བ་བཅུ་
དྲུག་གིས་བྲལ་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་འཇུག་པའི་དོན་ནི་གཏུམ་མའི་འོད་འབར་བ་
དང་། ཆངས་པ་རང་བྱུང་གཞོམ་དུ་མེད་པའི་གསུང་དང་། སྟན་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་ཏེན་གསུམ་བཀང་བ་སྟེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྲལ་པའི་དོན་ཡིན་པར་
འཆད་དོ། །

༣༽ སྤྱད་པ་པོ་ལ་ལེགས་སོ་ཇི་ལྟར་གནང་བའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་བཤད་ན། དེས་དོན་དང་བྱང་དོན་གྱི་དོ་ཇི་འཛིན་པའི་
ལག་ན་དོ་ཇི་བདུད་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པས་སྟོབས་པོ་ཆེ། སྤྱད་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྱད་པ་པོར་གྱུར་པས་གསང་བའི་དབང་པོ་ལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤར་ལན་
གསུངས་པ་ནི། ཀུན་སྤོང་བཅེ་བ་སྟོང་ཇི་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པས་དགོས་པ་འགྲོ་བ་ལ་
ཕན་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ལུས་ཅན་འཇམ་དཔལ་གྱི་མིང་ཡེ་ཤེས་(༣༩བ)ཀྱི་སྐྱ་
བརྗོད་པས་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་པས་དོན་ཆེ་བ། སྤངས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འདྲན་
པས་དག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཉོགས་པ་ཕུན་ཆོགས་འདྲན་པས་སྤྲིག་པ་སེལ་བ་ང་ལས་ཉན་པར་
བཅོན་པ་ནི་ལེགས་སོ་ཞེས་ལེགས་སོ་སྟེན་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་དོ་ཇི་འཆང་ཞེས་སོས་ནས།
ལག་ན་དོ་ཇི་ཁྱོད་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་ཀྱང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བཅོན་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་ལེགས་
སོ་གཉིས་པ་སྐྱལ་བས་ཉེ་དྲི་མེད་འོད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་དོ། །སྟོང་པའི་དོན་ནི། ལག་ན་དོ་
ཇི་ནི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེས་ནམ་ཉོག་གི་བཞོན་པའི་རྒྱང་མཐའ་དག་སྤང་བ་མེད་
པར་བྱེད་པས་སྟོབས་པོ་ཆེ། གསང་དབང་ནི་དོ་ཇི་ཇི་ལོ་དཔུས་དང་། སྤར་གསུངས་
པ་ནི་བྱང་སེམས་སྤར་སྐྱི་གཙུག་གི་འཁོར་ལོ་ལ་གཤེགས་པའི་དོན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་
དཔལ་གསང་དབང་ནི་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་། སྤར་གསུངས་པ་ནི་སོ་སོར་ཉམས་སུ་
སྤོང་བའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། །དེས་དོན་གྱི་སྟོང་ཇི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་
གྱུར་པས་འགྲོ་བ་ནམ་ཉོག་གི་བཞོན་པའི་རྒྱང་ལ་ཕན་པའི་དོན་དུ་སྟེ་འགོག་པའི་དོན་དུ་ཁྱོད་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ནི་དོ་ཇི་ཇི་ལུས་ཡིན་ལ། འཇམ་དཔལ་ནི་བདེ་བའི་ཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐིག་
ལེ་ཡིན་ཞིང་། མིང་བརྗོད་པ་ནི་དེ་ལ་བཞེན་པའི་དགའ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དོན་ཆེན་པོ་

ཀུན་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་སྒྲིམ་བྲལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པས་སྒྲིབ་པ་
གཉིས་དག་པར་བྱེད་ཅིང་། བཅིངས་གྲོལ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རྩ་གཅིག་པར་མཐོང་
བས་སྒྲིག་པ་སེལ་བས་ཉེ་སྒྲིག་པས་གོས་པར་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཉེ། ཉེ་ལོ་བས། རི་རབ་
གསེར་གྱི་ལོགས་ལ་གང་གནས་པ། །གང་གི་རང་བཞིན་བོར་ནས་གསེར་དུ་སྒྲུང་། །དེ་
བཞིན་སྦྱེ་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས། །དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བོར་ནས་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེ། །ཞེས་(༣༤ན)གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ང་ལས་ནི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་།
ཉན་པར་བཙུན་པ་ནི་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དཔལ་དང་ལྡན་
ཞིང་དེ་དང་སྦྲེང་བ་ཉིད་རྩ་གཅིག་པའི་རྩི་རང་གི་རོ་བོར་འཆང་བ་ལེགས་སོ་ཉེ་ཉོན་མོངས་
པའི་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འཆང་བ་དང་། ལག་ན་རྩི་རྩེ་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བྲག་དཔེ་ཐབས་
སྤྱ་བསྐྱོམ་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེ་མེད་འཆོའི་ལུགས་སོ། །

༤༽ ཆོས་སྦྱོན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་མཉན་པར་གདམས་པ།

བཞི་བ་ནི། དང་པོར་སྦྱང་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་འབྲེལ་
ཆགས་སུ་བཤད་ན། དེ་བཞིན་དུ་གསང་བ་མོར་བྱའི་དབྱས་ཡིན་ལ། བདག་པོ་སྟེ་དཔེ་སྟེ་
བར་ཁམས་འཛོ་མེད་དུ་བརྒྱང་བ་ལས་ལྟན་སྦྱེས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་དཔེ་ཕྱིར་དཔེ་ཐབས་
ཁྱད་པར་ཅན་བྱེད་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཁྱོད་ནི་ཀུན་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་བདེ་བ་ཆེན་
པོ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཡིད་གྱིས་ཉོན་ཉེ་སྐྱོམ་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །སྦྱ་རི་བཞིན་པ་ནི། གསང་
བའི་བདག་པོ་ཞེས་ཕྱག་ན་རྩི་རྩེ་ལ་བོས་ནས། །ཁྱོད་ཉན་པར་འདོད་པ་དང་བཙུན་འབྲུས་
ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དཔེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་ལེགས་པར་བསྟན་པར་བྱ་ཡིས། །ཁྱོད་ནི་
མ་ཡེངས་པར་ཅེ་གཅིག་པའི་ཡིད་གྱིས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། ཕྱག་ན་རྩི་རྩེ་ཐུགས་ཡེངས་
པ་དང་བྲལ་ཡང་གྱིས་འབྱུང་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གདམས་པའོ། །

༥༽ སྤྱད་པ་པོས་གྲུས་པས་ཉན་པར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ།

ལྷ་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པོས་ནས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་སྟོན་པར་
མཛད་པ་དེ་ནི་ལེགས་སོ་ཞེས་ལེགས་སོ་ཕྱལ་ཏེ་གྲུས་པས་འཛིན་པས་གསོལ་བའོ། །སྤྱིང་པོའི་
དོན་ནི་བཅོམ་ལྡན་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ལྷ་ག་དེ་ནི་སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་ལེགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་རིམ་
གྲིས་བསྐྱེད་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་བར་དུ་གཤེགས་པ་ནི་གསོལ་བའི་དོན་ཏེ། (༣༤བ)བདུད་
ཅི་ཐེགས་པའི་སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་ལྷ་ག་བཙུན་མོའི་གནས། །དེ་ནི་སྟོན་
བྱུང་པས་ལེགས་ཞེས། །གྲེན་ལ་གཤེགས་པས་གསོལ་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་
ལྟར་ན་རྩ་ཆེན་དུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་དུག་གི་ལྷེ་བར་བདེ་ཆེན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་
དག་མཚོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ལེའུ་གཉིས་པ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་དུག་ཡིན་ཏེ། སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས།
གཙུག་ཏྲར་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི། །འཁོར་ལོ་དུག་རྩེ་རྣམ་དག་ལ། །སྤར་གསུངས་ཤོ་ལོ་
ཀ་དུག་དག །ཅེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྲིས་ཀྱང་། སྤྱི་གཙུག་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་དུག་
གི་ལྷེ་བར་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དུག་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་དོ། །སྤྱིས་ལ། རྩ་ཆེན་དུག་ལ་རྒྱ་བའི་ལས་ཀྱི་རྒྱུང་། །འཁོར་
ལོ་དུག་གི་ལྷེ་བར་རབ་བཀུག་ལྷེ། །ཡན་ལག་དུག་གི་མཚོན་ཆས་བཅོམ་པ་ལས། །རྒྱལ་
བ་དུག་གི་གནས་ལ་འདོད་རྒྱུར་སྤྱོད། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་
རྣེ་ཅིའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་
གཉིས་པའི་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ གཟི་འབར་གདོང་ལྗེའི་ཁྱིལ་ཞབས་སེན་ནི། །ལྷ་བརྒྱའི་ཅོད་པཎ་གཡོ་བས་དགོད་པ་
བཞིན། །རྣམ་ཀུན་མངོས་སྤྱད་འཛོལ་གླེན་རྒྱུ་གར་མཁན། །བདག་གི་སྤྱང་ལ་རྟག་ཏུ་རོལ་
ཅིག་དང་། །དེ་ལ་ཁྱུས་ཤིང་གང་གིས་ལན་སྦྱལ་བའི། །དོན་གྱི་རང་བཞིན་མཚོག་ཏུ་རྟོགས་
དགའ་བ། །རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས། །ཀེ་ལ་ཤ་ཡི་དུམ་བུ་བཞིན་དུ་བྲ། །

༡༥ གཉིས་པ་ཁྱུས་ཤིང་ལན་སྦྱལ་བའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཁྱུས་ཤིང་ལན་སྦྱལ་བའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི།
བརྗོད་བྱའི་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ། ཡན་ལག་གི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་
བཤད་པའི་མཐུག་བསྟུ་བ། དེ་ལ་སྤྱད་པ་པོ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༡༦ བརྗོད་བྱའི་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ།

དང་(༧༠ན)པོ་ལ་གཉིས། དེགས་བྲུག་ལ་གཟིགས་པའི་ལེའུ་བཤད་པ་དང་། ལུས་
རྣམ་པར་གཞག་པའི་དངོས་གཞི་སྤྱུ་འབྱུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལེའུ་བཤད་
པའོ། །

1) རིགས་བྱུག་ལ་གཟིགས་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་དེ་མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས་དང་། འགྲེལ་མཛད་གཞན་གྱི་ལུགས་སོ། །

1) དང་པོ་ལ་དེ་མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས།

དང་པོ་ནི། ལེའུ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་ཚན་བཅུར་བསྐྱུས་ནས་འཆད་པ་
ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། ད་ནི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ལ་གང་
གིས་གཟིགས་པ་དང་། རིགས་གཅིག་དང་། གཉིས་དང་། གསུམ་དང་། ལྔ་དང་། སྟག་དང་།
སུམ་ཅུ་དང་། སུམ་བརྒྱ་ཅུ་དང་། སྟོང་བརྒྱད་ཅུར་བྱེ་བས་གསལ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་རིམ་བས་བཤད་ན། བོད་དུ་གསུངས་པའི་རིགས་དེ་རྣམས་ལས་གང་ལ་
གང་གིས་གཟིགས་ཤེ་ན། ལན་གྱི་ལེའུའི་རྗེས། དེ་རྣམས་བཅོམ་ལྷན་ཤྲུབ་ཅེས་པ་ནས།
ཆེར་གཟིགས་ཏེ་ཞེས་པས་འགྲེལ་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་རིགས་དེ་རྣམས་ལས་རིགས་
བྱུག་པ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གཟིགས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་རིགས་བྱུག་
པ་ཉིད་ཡིན་ན་རིགས་གཅིག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། གསང་སྟགས་
རིགས་ཆེན་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་ཡང་སྟགས་ཀྱི་སྐད་དོད་མཐུ་ཞེས་པ་ལ་ངེས་ཆོག་བསྟན་
ཏེ། མཐུ་ཡར་བྱས་པའི་མ་ན་ནི་ཡིད་དང་ཡ་ལ་ནི་སྟོབ་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཡིད་སྟོབ་པའི་
རིགས་ཏེ། སྟགས་ཀྱི་བདག་པོའི་རིགས་ནི་རིགས་གཅིག་པའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རིགས་གཉིས་པ་ནི། གསང་སྟགས་རིགས་སྟགས་འཆང་བའི་རིགས་
ཞེས་པ་སྟེ། གསང་སྟགས་འཆང་བ་ཐབས་ཀྱི་རིགས་དང་། རིག་སྟགས་འཆང་བ་ཤེས་རབ་

ཀྱི་རིགས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བ་དང་། རིགས་གསུམ་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་པ་ནི་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་
ཀྱི་དབྱེ་བས་རིགས་གསུམ་ཡིན་(༤༠བ)ལ། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཏེ་རྒྱས་འདེབས་པའི་རིགས་
ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྟ་དང་། མཆོག་གི་རིགས་ནི་དུག་པ་དོ་རྩེ་འཆང་སྟེ་
དེ་དང་བཅས་པའི་རིགས་དུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་རིགས་ཞེས་པས་
རིགས་དུག་པོ་རེ་རེར་ཡང་ལྟ་ལྟར་སྤྱེ་བས་སུམ་ཅུ་ལ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་རིགས་ཞེས་བྲ་ལ།
སུམ་ཅུ་པོ་དེ་རྣམས་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཉིས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ནས་དུག་ཅུར་བྲས་པ་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རིགས་དང་། འཛིག་རྟེན་སྤྲང་བྱེད་རིགས་ཆེན་ནི། དུག་ཅུ་པོ་
དེ་རྣམས་ལ་པ་ལས་ཐོབ་པའི་རིགས་གསུམ་དང་མ་ལས་ཐོབ་པའི་རིགས་གསུམ་སྟེ་དུག་
གིས་སྤྱེ་བས་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུའོ། །

རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་ནི། རིགས་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ལ་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
རིགས་སྟོང་བརྒྱད་ཅུར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་ཡང་རིགས་དུག་པ་ཉིད་
རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་ཏྱར་ཆེན་པོར་གཟིགས་སོ་ཞེས་བྲ་བའི་དོན་ནོ། །དུས་འཁོར་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། ད་ནི་སྤྱགས་དུག་གི་རིགས་རྣམས་གསུངས་པ་
ཞེས་པ་ནས། སྟེ་པའི་རིགས་ངེས་པའོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟེ་པ་དུག་གི་སྤྱགས་ཀྱི་རིགས་
དུག་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་སྤྲང་ཡང་སྟེ་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐའ་དག་རྒྱས་པ་མཆོག་གི་
དབྱེ་ཞེས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་མཆོག་གི་རྒྱལ་བའི་རིགས་ནི་རྣམ་པ་ལྟ་ཡིས་ཀ་ལ་
སོགས་པའི་སྟེ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱེ་ཞེས་པ་སྟེ། དོ་རྩེ་དང་རལ་གྱི་དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་
བརྒྱ་དང་འཁོར་ལོའི་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི་ངེས་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟེ་པ་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་འང་ས་ཅུ་མེ་རྒྱུད་ནས་
མཁའ་སྟེ་སྤྱད་པའི་རིམ་པའམ། རྣམ་མཁའ་རྒྱུད་མེ་ཅུ་ས་སྟེ་སྟེ་བའི་རིམ་པས་ཀྱང་བྱུང་སྟེ།
འབྱུང་བ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལྟ་ལྟར་སྤྱེ་བས་རིགས་ལྟ་དང་། ད་ནི་(༤༡ན)གཙུག་ཏྱར་

གྱི་རིགས་རྣམས་གསུངས་པ་གཙུག་ཏྲར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདིར་གཙུག་ཏྲར་ཆེན་
པོའི་རིགས་ཆེན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ལྷན་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ལེའུར་བརྗོད་ཟིན་
ཏོ། །ཞེས་པས་རིགས་བྱུག་པ་གཙུག་ཏྲར་གྱི་རིགས་དེ་ཉིད་སྟོང་ཆེན་ཡི་གེ་ལྷའི་རིགས་
དང་། དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ལེར་བཤད་ཟིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རིགས་གསུམ་གྱི་
སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་ཨོ་ལུ་མྱོ་ཞེས་པས་རིགས་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དང་། ཨ་ལ་
སོགས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཨ་ཨི་རི་ལུ་ལི་ཏེ་ལྷའི་ཆོགས་རྒྱས་གདབ་པའི་སྒྲ་དུ་བྱུག་རྒྱའི་རིགས་
མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་འོ། །ཞེས་པས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཏེ་རྒྱས་འདེབས་པའི་རིགས་ལྷར་
གསུངས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་སྒྲ་བྱེད་རིགས་ཆེན་དང་ཞེས་པ་ནི། ཏ་ཡ་ར་མ་ལ་ཁྲ་དང་ལྷན་
པའི་ཞེས་པ་ནས། བྱུག་རྒྱ་སྒྲ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཛིག་རྟེན་
འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་རིགས་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་སུམ་རྩ་དང་བྱུག་རྩར་དབྱེ་བ་དང་།
དེ་ནས་ཀ་ལ་སོགས་པ་དབྱངས་དང་བཅས་པ་སུམ་བརྒྱ་བྱུག་རྩ་དང་། སྒྲར་ཡང་ཡོན་ཏན་
དང་འཕེལ་བ་དང་ཡ་ཤར་བསྐྱར་བ་ལྟར་བརྒྱད་རྩ་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་རིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རིགས་
ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་དང་གསལ་བྱེད་བཅེགས་པ་ནི་རིག་སྒྲགས་འཆང་གི་དབང་པོར་གྱུར་ཏེ་
ཞེས་པ་ནས། ཞེས་པའི་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསང་སྒྲགས་རིག་སྒྲགས་འཆང་བའི་རིགས་
གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱད་དང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་རིགས་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་སྟེ་
པ་བྱུག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུངས་ཤིང་། དེར་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་
ཀྱི་ཆོས་པལ་ཆེ་བས་སྒྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང་ཕྱིའི་ཆོས་གང་
གི་(༤༡བ)སྒྲགས་དེ་ཉིད་ཕྱིའི་ཆོས་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་རྒྱུའི་ནང་གི་ཆོས་དེའི་སྒྲགས་དང་།
དེ་སྟོང་བྱེད་དུ་སྒྲར་རྒྱུའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལྷ་དེ་དང་དེ་བསྐྱེད་པའི་ས་པོན་དང་། སྒྲར་གཞི་ཕྱི་
ནང་གི་ཆོས་དེ་དག་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་དེ་དང་དེའི་ཡང་སྒྲགས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་དེ་

བཞིན་གཤེགས་པས་བརྟམ་མཛད་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་གཅིག་གིས་བྱེད་ཆ་གཅིག་ནང་གི་ཆ་
གཅིག་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་ཆ་གཅིག་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ཆ་གཅིག་འབྲས་བུའི་ཆ་གཅིག་རྣམས་ཐུན་
མོང་དུ་མཆོད་པས་བསྟན་པ་ན། བྱིན་གྱི་ཆ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། དེ་གཉིས་
བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་པོ་དེས་སྦྱང་བ་དང་དེ་ལྟར་སྦྱངས་པའི་བྱེད་པ་ལས་འབྲས་བུའི་
སྐབས་ཀྱི་ཆ་དེ་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་
འགྲེལ་བཤད་ཆེན་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

2} འགྲེལ་མཛད་གཞན་གྱི་ལུགས།

གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས་ནི། ཀླང་པ་དང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་
གྱིས་ངེས་དོན་གྱི་བཤད་པ་མ་མཛད་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་བདེ་བ་
ལ། །ཤུ་སྟངས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད། །བྱབ་པ་ལོར་བུ་མི་འདའ་བའི། །ཞེས་གསུངས་པས། །ཁམས་
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལོར་བུའི་དབྱས་ཀྱི་རྩུ་ཀྱིར་འཕོ་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་
བས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གཟིགས་
སོ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་ངོ་། །གང་གིས་གཟིགས་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་ཉིད་གྱིས་གཟིགས། གང་ལ་གཟིགས་ན་ངེས་དོན་གྱི་རིགས་དབྱེ་ལ་གཟིགས། རི་ལྟར་
གཟིགས་ན་འཁོར་ལོ་དབྱེ་གི་ལྟེ་བར་སངས་རྒྱས་དབྱེ་གཟིགས། དེ་ཡང་རྣམ་པ་རི་ལྟ་བུར་
གཟིགས་ན་ཡིད་སློབ་པས་གསང་སྤྲུགས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཅན་འཁོར་
ལོ་དབྱེ་གི་ལྟེ་བའི་རྩུ་ཀྱིའི་ནང་དུ་གནས་པའི་(༤༩ན)ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་རོ་གཅིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱི་ངོ་བོར་སྦྱེས་པ། རང་གི་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་དངོས་པོ་

གཅིག་ཏུ་སྐྱོར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུར་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། གསང་སྤྲུག་སྤྲུག་སྤྲུག་ཆེན་ཐམས་ཅད་ནི། །འཁོར་ལོ་དྲུག་ལྟར་བྱུང་བ་ཡི། །འོད་གསལ་བ་ཡི་བྱང་ཆུབ་སེམས། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་ལྟ་བུར་བྱེད་དོས་པོ་ཐམས་ཅད་རོ་མཉམ་པར་གྱུར་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རང་རིག་པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་ལྟ་བུར་རིགས་དྲུག་ཏུ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ནོར་བུའི་ཙ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་གསང་སྤྲུག་སྤྲུག་སྤྲུག་འཆང་བའི་རིགས་ཏེ་ཁམས་སྤྱིར་མ་འཕོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྤོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་མཐའ་ལས་བ་སྐྱོ་བས་རིག་སྤྲུག་སྤྲུག་འཆང་བའི་རིགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་བུའི་ཙ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ནི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་གི་ས་བོན་གྱི་ཐིག་ལེ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། རིགས་གསུམ་ནི་རྩལ་ལྷན་སྐྱེད་སྐྱོབས་གསུམ་མཐ་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གཟིགས་པ་ནི་ལྟ་བུར་སྐྱེའི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་བ་སོགས་རིམ་པར་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་དོན་ནོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། ནོར་བུའི་ཁ་ནས་མི་འཕོ་ལ། །མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེ་ལྷན་སྐྱེས་དགའ་ཞེས་དང་། ལྟ་བུའི་འཁོར་ལོ་རྩེ་ན་རྩེ་ག། རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ཆེན་པོའོ། །རིགས་གསུམ་རྩལ་ལྷན་སྐྱེད་སྐྱོབས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་བཤད་དོ། །འཛིག་རྟེན་པའི་སྐྱེས་བསྐྱན་པ་ལུས་སེམས་ལས་ཡིན་ལ། འཛིག་(༤༩བ)རྟེན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྟ་བུར་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གནས་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། འོད་དཔག་མེད་པ་ཨ་རོ་ལི་ག། འཛིག་རྟེན་ལྟ་བུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ། །འཛིག་རྟེན་འདས་པ་སྤྱང་ག་ཉིད། །ཅེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེས་ལུས་ངག་སེམས་ལ་བརྩོད་དོ། །དེ་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ་

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཉླེ་བའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་ཏེ་བདེ་
བའི་རྟེན་གྱི་ཐིག་ལེ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བའི་ཕྱང་པོའི་རང་བཞིན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་ནི་སྤང་བར་བྱེད་པའི་རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། མགྲིན་པའི་
འཁོར་ལོ་རིན་འབྱུང་ཉིད། །རྩ་རྒྱུ་ཉླེ་གསལ་བར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །དཔལ་བའི་རྩ་འཁོར་
གྱི་དབུས་སུ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རིགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་འདུ་བྱེད་གྱི་རང་བཞིན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། རིགས་ཆེན་
དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་སྒྲ། །ཉི་ལས་འབབ་པའི་འཕྲིན་ལས་བྱེད། །ཅེས་སོ། །

གཤམ་ཏྲེར་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཉླེ་བར་རིགས་ཆེན་པོ་ཐིག་ལེ་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ་རྒྱལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཁམས་དཀར་པོ་བྱད་པར་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་རྫོང་མེ་མེས་དཔའི་
རིགས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་ནི་གཤམ་ཏྲེར་ཆེར་གཟིགས་
པའི་དོན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོང་མེ་མེས། །རིགས་མཆོག་རིགས་བསྐྱུས་
བདེ་ཆེན་གྲོལ། །ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་རྫོགས་པ། །བཙེ་ལྷའི་མཐའ་ཅན་རྣམ་པར་དག། །དེ་
ཉིད་གཤམ་ཏྲེར་ཆེན་པོ་དང་། ཞེས་སོ། །དེ་དག་ནི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཆར་ཆོག་བརྗོད་ཞིང་
འབྲེལ་སྒྲིག་དཀའ་བར་སྤང་ནའང་ཁོག་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་(༤༣)ཏེ་དབྱིས་བྱིན་པ་
ཞིག་བཤད་དོ། །དོན་འདི་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་བྱི་མ་ལས། གསང་བ་འབབ་
པའི་ཡུ་བ་རྫོང་ཡང་ནི་དེ་འཛིན་པས་ན་ངས་པར་རྫོང་འཛིན། །ལུས་ཀྱི་ས་བོན་ཁུ་བ་ཡབ་
གཅིག་ཉླེ་བའི་འཁོར་ལོ་བདེ་བ་གང་ལས་རྫོང་ན་རྫོང་། །མཆོན་ཆ་དེ་ནི་མཆོན་བཞིན་སྟོང་
གར་མཆོག་གི་བདེ་བ་མགོན་པོ་ཨ་རོ་ལི་ག་ཉིད་དེ། །རིག་བྱེད་དེ་ནི་གང་གི་མགྲིན་པར་
མི་གཡོ་བདེ་བཟུང་རིག་པ་པོ་དེ་རྩ་རྒྱུ་། །གང་གིས་དཔལ་བར་དེར་ནི་ཁུ་བ་བྲི་བྲལ་བདེ་
བ་འདི་ཉིད་བཟུང་བ་བརྩ་རྒྱུ་། །གཤམ་ཏྲེར་ཆངས་པའི་བྱ་གར་མི་འགྱུར་མཆོག་གི་བདེ་བ་
དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་རྫོགས་པ་ནི། །ཤེས་རབ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉི་ལེ་མཐའ་ལི་

མཆོག་གི་སྒྲ་བའི་ཆ་བཅུ་བྱལ། །མཐའ་ཡས་དེ་ནི་གང་གི་རིག་མ་སྤྱི་བོའི་དོ་རྩེ་དེ་ནི་བྱལ་
བ་དོ་རྩེ་སེམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་སྟེར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་
ལྟར་ན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རིགས་བྱལ་ཏུ་བྱེ་
བ་དོན་དམ་པ་དང་། དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ལྟའི་རྣམ་པ་
ཅན་གྱི་རིགས་བྱལ་ཏུ་བྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། བདེན་པ་གཉིས་སམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དག་
པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བདག་ཉིད་ཀྱི། །ཤོ་
ལོ་ཀ་གཉིས་དག་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། རིགས་བྱལ་པོ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་དག་པས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་བྱལ་ཏུ་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྱིས་པ། གང་གི་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཆེ། །རིགས་བྱལ་ལྟ་ཡི་འཁོར་ལོ་སྤྱི་
ཆོགས་པར། །ཆོན་བརྒྱ་ཉི་བའི་ནོར་བུ་ཚུ་ཤེལ་བཞིན། །ཅིར་ཡང་འཆར་བའི་སྒྲོས་གར་
ཞེ་མ་ཉོ་མཆར། །(༤༣བ)མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དོ་རྩེའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་གསུམ་པའི་
བཤད་པའོ། །།

ལེའུ་བཞི་པའི་རྣམ་བཤད་པ།

༥ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་མ་གཏོས་བཞིན། །ཤངས་མེད་སྐྱེ་པའི་སྤྱིན་འཛོ་བ། །སྐྱེ་འབྱུང་བ་
བས་བྱང་ཆུབ་པའི། །རྒྱལ་བ་དེ་ལ་བྱུག་བཅའ་ནས། །རྣམ་མང་ཤེས་བྱའི་ངང་ཚུལ་ཀྱན། །བཟ་
བར་འགོད་བྱེད་སྐྱེ་མ་མཁན། །དེ་ཡིས་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བ་ཡི། །རོལ་ཅེད་སྐྱེ་མ་འདི་སྐྱེ་ལོ། །

༦ ། གཉིས་པ་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བས་མངོན་པར་ བྱང་ཆུབ་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཅི་མེད་
འོད་ཀྱི་ལུགས་དང་། འགེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས་ལོ། །

༧ ། ཅི་མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས།

དང་པོ་ལ་གཉིས། གསུང་བ་པོ་གང་གིས་དངོས་པོ་གང་གསུངས་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
དང་སྒྲགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། །

1) གསུང་བ་པོ་གང་གིས་དངོས་པོ་གང་གསུངས་པ།

དང་པོ་ལ་སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །

1) སྤྱིའི་དོན།

དང་པོ་ནི་སྤྱིར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་དེ་ལ་ནམ་པ་བཞིར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ནམ་པ་ལྷས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ། ནམ་པ་ཉི་ཤུས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ། སྐུ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་ནམས་སོ། །དེ་དག་གྲང་རིམ་པ་ལྟར་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེད་ཆེན་མོ་དྲུག་བརྒྱའི་སྐད་ཅིག་མ་རྫོགས་པ་དང་། འཕོ་བའི་བག་ཆགས་སྤྲོ་མོ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཁམས་ལྷ་དང་ཕྱང་པོ་ལྷའི་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་ཅིང་དགྲིལ་འཁོར་ལྷའི་ལས་རྒྱུང་མཐའ་དག་འགགས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ནམ་པ་ལྷས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ལ། དབང་པོ་ལྷ་དང་ཡུལ་ལྷ་དང་ལས་དབང་ལྷ་དང་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་ལྷ་སྟེ་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ཉིད་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་ཏེ་(༤༤ན)མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལས་ལྷོག་པའི་སྟོན་པ་ཉི་ཤུར་བྱེ་བས་ནི་ནམ་པ་ཉི་ཤུས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐུ་མ་ལྟ་བུའི་སྐུ་ལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ལས་པ་སྟོན་པའི་ཆུལ་གྱིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལས་སྐུ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་གྲང་རྩི་རྩི་བཞི་དང་རིམ་པར་སྒྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་རྩི་རྩི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཐུགས་རྩི་རྩི་ནམ་པ་ལྷས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། གསུང་རྩི་རྩི་ནམ་པ་ཉི་ཤུས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། སྐུ་རྩི་རྩི་སྐུ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། །

དེ་ལྟར་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མངོན་པར་རྫོགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་བ་རྩི་རྩི་

བཞི་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། རྣམ་
པ་ལྔས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། རྣམ་པ་ཉི་ལུས་མངོན་པར་རྫོགས་པ་
བྱང་ཆུབ་པ་དང་། སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་འདི་རྣམས་ཀྱི་
ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་མངལ་སྦྱེས་བསྦྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་། ཏུ་བ་ལ་སོགས་གཞུགས་རྫོགས་
པ་རྫོགས་པའི་རིམ་པས་སོ། །དེ་ལྟར་མངོན་པར་རྫོགས་པ་བཞིས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་
ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། ལེའུ་འདི་ལེའུ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པར་འདོད་
པར་བྱ་སྟེ། ལུས་པའི་ལེའུར། སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་རྫོགས་པའི། །བྱང་ཆུབ་ཅི་ནས་བདག་
ཐོབ་མཛོད། །ཅེས་བྱང་ཆུབ་པ་བཞིའི་ནང་ནས་སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་ཉིད་ལུས་ཤིང་། ཅི་མེད་འོད་དུའང་དབྱངས་བཅུ་གཉིས་འཆད་པ་ན། གོང་(༤༤བ)
དུ་དོན་ཟབ་དོན་ནི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཞེས་ལུས་པའི་ལན་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་བཟོད་བྱའི་དོན་མཐའ་
དག་ཆང་བར་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིགས་དུག་ལ་གཞིགས་པའི་
ལེའུས་ཀྱང་རིགས་དུག་པོ་སྟེ་ལེ་རྣམ་གཞག་དང་། དུག་པ་མཆོག་ཏུ་བསྟན་ནས་རིགས་དུག་
གི་ལེའུ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པའི་བྱིར། ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཁོངས་
ཉིད་དུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

2} ཡན་ལག་གི་དོན།

གཉིས་པ་ནི་གསུང་བ་པོ་ཆོག་གི་བདག་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཟོ་
དེའུ་ལ་སོགས་པའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དུག་དང་ལྷན་པ་གསུངས་སོ། །འདིར་གསང་

སྐྱུག་སྤྱུག་བསྟན་པ་ནི་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་དང་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རྒྱ་ནམ་མཁའ་
རྒྱུང་མེ་ཆུ་ས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཆོན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་
ཁམས་སྤྱུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མི་མ་གཏོགས་པའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་སྦྱབ་པ་
ཡང་མཆོན་ལ། ནང་ལ་ནི་མངལ་སྦྱེས་ཁམས་སྤྱུག་ལྡན་མིའི་ལུས་ཁོ་ན་དང་སྦྱར་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ཏེ། རི་མེད་འོད་ལས། ནང་དུ་ནི་མིའི་ལུས་ཁོ་ན་སྟེ་ཞེས་འབྲུང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་སྦྱར་
བ་ཡང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཆེ་གཅིག་ལ་འཆང་རྒྱ་བའི་རྟེན་ནི་མངལ་སྦྱེས་ཁམས་སྤྱུག་ལྡན་
ཀྱི་མིའི་ལུས་ཁོ་ནར་ངས་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་ཁམས་སྤྱུག་ཕྱང་སོ་སྤྱུག་དབང་སོ་
སྤྱུག་ཡུལ་སྤྱུག་ལས་དབང་སྤྱུག་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་སྤྱུག་ནམས་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་
ལ་སྦྱར་ན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤྱུག་ལྡན་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་སྟེ་སྦྱིབ་པ་སྤྱུག་། དེ་སྦྱོང་བར་བྱེད་
པའི་གཉེན་སོ་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་རིམ་ལ་རིགས་སྤྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྤྱུག་དབྱིབས་ལྟ་སྤྱུག་གསང་སྤྱུགས་(༢༥)སྤྱུག་ནམས། རྫོགས་རིམ་ལ་གང་ལ་གནད་
དུ་བསྟུན་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྒྱུད་སྤྱུག་ཅ་སྤྱུག་འཁོར་ལོ་སྤྱུག་ཁམས་སྤྱུག་ནམས་དང་། དེ་ལ་
གནད་དུ་བསྟུན་པར་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་སྤྱུག་ནམས་སོ། །འབྲས་བུ་རྒྱལ་བ་རིགས་སྤྱུག་སྟེ།
དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྤྱུག་ཆོན་དེ་ནམས་སྤྱུགས་ཆོན་སྤྱུག་གིས་མཆོན་
ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

2) དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་སོ་དང་སྤྱུགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། སྤྱུགས་དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །

1} མཆོན་པ་སྐྱར་བ།

དང་པོ་ནི། གཉིས་སྐྱེ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་འབྱུང་བ་ནི་གཞི་
ལ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཉིད་དེ། ལམ་ལ་
དེ་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་རོ་ཐོར་སྐྱེས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སྐྱེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། སྐྱེ་མ་ཆེན་མོ་
གྲགས་ཆེན་མོ། །འབྱུང་བ་མེད་རྣམས་སྤྱད་བྱེད་མ། །རང་ཉིད་བྱེད་ཅིང་རང་ཉིད་འཕྲོས། །རང་
ཉིད་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་གཙོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་གདགས་གཞི་
ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་
མཆོན་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཆོག་འདི་རྣམས་གསུངས་བ། ཞེས་མཆོན་པ་སྐྱར་རོ། །

2} སྐྱགས་དངོས་ཀྱི་དོན།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱགས་ཀྱི་རོ་ཐོར་ནི་མ་ནིང་བཞི་དོར་བའི་དབྱངས་བཅུ་གཉིས་དང་། སྐྱེ་
ཏོ་ཏི་དེ་སོགས་སོ། །ད་ནི་ཐོག་མར་སྐྱགས་རྣམས་ཀྱི་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོག་
མའི་ཨ་ནི་བརྟེན་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བརྟེན་དང་། བག་གི་བརྗོད་པའི་བརྟེན། །དང་
པོ་ནི་ཨ་དེ་སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་མི་འགྱུར་
བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་གི་བདག་ཉིད་སྒྲ་ཆོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་དང་
རོ་གཅིག་པའི་དམ་པའི་བདག་ཉིད་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་དང་སྐྱོས་
(༤༥)མེད་བདག་ཅས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །བག་ཏུ་བརྗོད་པའི་

བད་ནི་བྱེད་པ་སྟེ་ཀན་ལས་རྒྱུད་བའི་སྤྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་མཆོན་པའོ། །ཨ་ལ་སོགས་པའི་
སྒྲགས་འདི་རྣམས་བདའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་འདི་དག་གིས་བྱི་ནང་གཞན་གསུམ་
པོ་རྣམས་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་རི་ལྟར་
མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཨ་ལྷས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་
པའི་རྟེན་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེ་མཆོན། ཨི་ལྷས་ནི་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་གི་རྩལ་སྤྲ་མོ་འདུས་པ་
ལས་རྒྱུད་གི་དགྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་མཆོན། ལྷ་ལྷས་ནི་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུད་སྤྲ་མོ་འདུས་པ་
ལས་རྒྱུད་དགྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་མཆོན། ཨི་ལྷས་ནི་མའི་རྩལ་སྤྲ་མོ་འདུས་པ་ལས་རྒྱུད་
གི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་མཆོན། ཨོ་ལྷས་ནི་རྒྱུད་དགྱིལ་
འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་སའི་རྩལ་སྤྲ་མོ་འདུས་པ་ལས་སའི་དགྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་མཆོན། ཨི་
ལྷས་ནི་དེའི་དབྱས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་རི་རབ་དང་རི་གཞན་རྣམས་ཆགས་པ་མཆོན་
པ་སྟེ། མདོར་ན་དབྱངས་ཡིག་གཉིས་ཆོད་དུག་པོ་དེས་དཔག་ཆོད་འབྲུམ་སྤྲག་བཞི་པའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ཉིད་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་དབྱངས་བརྒྱ་ཚེན་གཉིས་ཀྱིས་ས་དུམ་བུ་བརྒྱ་གཉིས་དང་། མཁ་མཁའ་ལ་ལུག་
ལ་སོགས་པའི་བྱིམ་བརྒྱ་གཉིས་ཉི་ལྔ་རྒྱ་སྐར་གྱིས་བརྒྱན་པ་མཆོན་ལ། མདོར་ན་དེ་དག་
གིས་ནི་སྤང་གཞིའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་དབྱངས་ཡིག་རྣམས་གྱིས་མཆོན་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྲལས་སྤྲལ་མ་རྣམས་གྱིས་ནི་ནང་གི་རྣམ་གཞག་མཆོན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱི་
ཏོ་ནི་སྤྱད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ན། ཅི་དེ་ནི་སྤྱང་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཅན། རྒྱ་ན་ལུ་ཉི་ནི་གདོད་
མ་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ལེས་ཀྱི་ས་སོན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ། ར་ཉི་
ནི་བདག་ཉིད་དམ་པ། བུ་རྫོ་བུ་རྫོ་ལྷོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཅན། བྱད་རྫོ་(༤༦ན)མཆོ་
ལྷོ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་དང་མ་བྲལ་མ་གནས་པ། བཟོ་
རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲལས་བྲལ་གིས་ནི་རིགས་བྲལ་གི་སེམས་ཅན་མཆོན་ཏེ། མདོར་ན་

ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་
སེམས་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྣོད་པོ་ཅན་གྱི་རིགས་བྲག་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་
མཆོན་ཏེ་ནང་བཅུད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་འབྲས་རྣམས་ཀྱང་
མཆོན་ཏེ། དབྱངས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་ས་ཆོགས་སྦྱོར་གཉིས་དང་། ཕྱི་མ་
བཅུས་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་དང་། བུ་རྫོ་བུ་རྫོ་ཞེས་པས་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་དང་།
ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་མཆོན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་གོང་དུ་ཕྱི་
ནང་གཉིས་མཆོན་ཚུལ་བཤད་པ་ལས། རྩལ་སྤྲ་མོ་འདུས་པ་ལས་སྦོད་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་དང་།
དེ་ལ་བཏེན་ནས་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཆགས་ཤིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་
དང་བྲལ་བའི་སྣོད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་སྟེ་བསྐྱོམ་པ་དང་། མི་དགོ་བཅུ་སྤངས་ཤིང་འདོད་ཡོན་
ལ་ཆགས་ཞེན་དང་བྲལ་བས་བྱང་ཆུབ་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ཐུན་མོང་
པའི་ལམ་འབྲས་དང་། ཡང་དབྱངས་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཏེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་མཆོན་པས།
མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད་ནས། སྦྱེ་བའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁ་ཤིང་བར་འབྱུང་བ་དང་། མ་རིག་
པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་ནས། སྦྱེ་བ་འགགས་པས་ཁ་ཤིང་འགགས་པའི་བར་
ཏེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལྷགས་འབྱུང་སྟོག་ཏུ་བསྐྱོམས་པ་ལས་འབྲས་བྱ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱང་མཆོན་ལ། དེ་འབྲེེ་
ཐེག་པ་ཐུན་མོང་པའི་ལམ་འབྲས་མཆོན་ནས་བསྐྱུ་བ་ནི། རྒྱུད་འདིའི་(༤༦)ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱས་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུ་བ་ཤེས་དགོས་
པས་དེའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ལ་སྦྱར་ན་སྦྱར་བྱ་སྟོ་བྱར་གྱི་འི་མ་བྲག་ནི། ཨ་ཨྱུམ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེ་སྤང་།
ཨི་ཨྱིས་རྒྱུ་གི་ཁམས་ཐག་དོག ། ཨྱུ་ཨྱུས་རྒྱུའི་ཁམས་འདོད་ཆགས། ཨི་ཨྱིས་ནི་ལྷས་རྒྱུང་
ཡིན་ཡང་བསམ་པ་མེད་ཁམས་ང་རྒྱལ། ཨི་ཨྱོས་ནི་ལྷས་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་བསམ་པ་མེད་ཁམས་

གཉི་ཟུག་། ཨི་ཨུས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཉོན་མོངས་པ་ཆ་མཉམ་པ་ནམས་མཚོན་ནོ། །

དེའི་གཉིན་པོ་དཀྱིལ་འཁོར་དུག་ནི། ཨ་ཨུས་ནི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་མི་བསྐྱེད་
བའི་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཨེ་ཨུས་ནི་བྱ་བ་བྱུབ་པ་དོན་ཡོད་བྱུབ་བའི་ལྟ་དང་དཀྱིལ་འཁོར།
ཨུ་ཨུས་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ལྟ་དང་དཀྱིལ་འཁོར། ཨེ་ཨུས་
ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་ཀྱི་ལྟ་དང་དཀྱིལ་འཁོར། ཨོ་ཨོས་ནི་ཆོས་
དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་ལྟ་དང་དཀྱིལ་འཁོར། ཨི་ཨུས་ནི་ཡེ་ཤེས་ལྟའི་
ངོ་བོ་ཉིད་རྟོ་རྟེན་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་རྟོ་རྟེན་འཆང་གི་ལྟའི་སྐྱེའོ། ། སྤྱི་ཉི་མེད་ནི་ལྟ་
དེ་ནམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀའོ། །རྩྱ་ལྟ་ལྟའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའོ། །ར་ཉི་ངའོ་ཞེས་པའི་དོན་
དང་། བུརྩྱ་བུརྩྱ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་། ཅུང་རྩ་མཆོད་ཀྱི་ནི་དུས་གསུམ་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། བརྩྱ་བུརྩྱ་ནི་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་རྟོ་རྟེན་པོ་དང་། དུ་ཁུ་རྩྱ་ད་
ནི་མི་བསྐྱེད་པའི་ཐུགས་ཀར་ཐུག་བཟུལ་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། བརྩྱ་རྩྱ་ནི་ནམ་པར་སྣང་མཛད་
ཀྱི་ཐུགས་ཀར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་། རྩྱ་ལྟ་ལྟའི་དོན་བྱུབ་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སྐྱ་
ཅན་དང་། རྩྱ་གྱི་ཤར་ནི་རིན་འབྱུང་གི་ཐུགས་ཀར་དག་གི་དབང་ཐུག་དང་། ཨ་ར་པ་ཅ་
རྩྱ་ནི་རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔའི་ཐུགས་ཀར་(༤༡)ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པས་ཏེ། ཐུགས་
འདི་ནམས་བརྟེན་ཡིན་པས་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་ཀྱི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་མཚོན་ལ། དེར་མ་
ཟད་ལྟ་ནམས་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐོ་ནས་ལྟ་བསྐྱེད་པ་དང་སྐོ་ག་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
པས་སྐོང་པོར་བསྐྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པས་ལྟ་ནམས་ཀྱི་སྐོང་གར་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ།
གཞན་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་རིགས་དུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབྱིངས་ཀྱི་
ནམ་འབྱོར་རོ། །

དེ་ནི་ཐུགས་ཀྱི་ནམ་འབྱོར་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་ལ་རྩ་འདབ་དུག་
རྩ་རྩ་བཞི་ནི། རྩ་འཁོར་ཀྱི་ལྟེ་བ་ལས་དང་པོར་རྩ་འདབ་བཞི་ཀྱེས། བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་གཉིས་

གཉིས་སུ་སྤྱེ་བས་བརྒྱད། བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་གཉིས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བས་བརྒྱ་བྲག་། བརྒྱ་བྲག་
པོ་དེའི་མཆོམས་བཞིའི་རྩ་མ་གཏོགས་པའི་རྩ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་ལྷར་གྲེས་པས་བྲག་
ཅུ་དང་། མཆོམས་བཞིའི་རེ་རེ་དང་བཅས་པས་བྲག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡིན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས།
སྟེ་བའི་འཁོར་ལོའི་སྟོང་པོར་འདབ་མ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེའི་སྤྱི་རྩལ་ཏུ་འདབ་མ་བརྒྱད་
ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ། །དེའི་སྤྱི་རྩལ་ཏུ་འདབ་མ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་བརྒྱད་
ལས་གྲེས་པ་ལ་བརྒྱ་བྲག་ཡོད་ཀྱང་། བརྒྱ་གཉིས་ཞེས་པ་ལ་སྟོང་པའི་རྩ་བཞི་མ་བཟངས་
པ་ནི་འཕོ་བའི་རྩ་བརྒྱ་གཉིས་ངོས་གཟུང་བའི་སྤྱིར་ཡིན་པས། ཁྱིམ་མམ་དུས་སྟོར་གྱི་རྩ་
ནི་སྟེ་བའི་རྩ་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་ཉིན་ཞག་སྤྲགས་གཅིག་གི་ནང་དུ་འཕོ་བ་བརྒྱ་གཉིས།
གངས་ཉི་མེ་ཆེག་སྟོང་བྲག་བརྒྱ། དབྱུག་གུ་བྲག་ཅུ་ཐམ་པ་རྒྱ་བ་ལས། ཨ་ནི་གཡས་གྱི་རྩ་
ནས་ནམ་མཁའ་རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྒྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཨྲ་ནི་གཡོན་ནས་ནམ་མཁའ་
རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་། ཨི་ཨྲི་ནི་གཡས་དང་གཡོན་ནས་རྒྱ་གི་རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་
རེ་དང་། (༤༧)ཨྲ་ཨྲི་ནི་གཡས་དང་གཡོན་ནས་རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་དང་། ཨི་
ཨྲི་ནི་རྩ་གཡས་དང་གཡོན་ནས་མའི་རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་དང་། ཨྲ་ཨྲི་ནི་གཡས་དང་
གཡོན་ནས་སའི་རྒྱ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་དང་། ཨྲི་ཨྲུ་ནི་གཡས་དང་གཡོན་གྱི་རྒྱ་བ་གོང་
གི་འཕོ་བ་རེ་རེའི་སྟོང་ནས་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྒྱ་དང་བྲག་རྒྱ་བཅས་རེ་རེ་དབུ་མའི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་
རྣམས་མཆོན་ནོ། །སྤྱི་རྩལ་གནས་ཡིན་པས་རྩ་དབུ་མའི་ནང་དང་། ཅི་དེ་ནི་སྟོང་པོ་ཡིན་
པས་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཡིན་ལ། རྒྱ་ན་སྤྱི་རྩལ་དེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་གྱི་རྒྱ་སྤྱེད་པ་དང་། བརྒྱ་བརྒྱ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་
ཡིན་ལ། ཅུད་རྩ་ཐམས་ཅད་ནི་རྩ་དབུ་མར་འཕོ་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་བསྟོམ་པ་
དང་། བརྒྱ་རྒྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་དེར་མ་ཟད་འཁོར་ལོ་བྲག་ཀའི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་བ་སྟོང་
པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་བྲག་གོ། །དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་

ལ་འཁོར་ལོ་བྱུག་ནི། ཨ་ཨ་ནི་སྤྱི་བོ་ནམ་མཁའ་འཁོར་ལོ། ཨུ་ཨུ་ནི་དཔལ་བ་ཚུའི་འཁོར་ལོ། ཨི་ཨི་ནི་མགོན་པ་མའི་འཁོར་ལོ། ཨི་ཨི་ནི་སྤྱི་བོ་ག་རྒྱུད་གི་འཁོར་ལོ། ཨི་ཨི་ནི་ལྷ་བ་སའི་འཁོར་ལོ། །ཨི་ཨི་ནི་གསང་གནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་སོ། །ཅ་ཅེན་བྱུག་ནི་ཨ་ཨ་སྤྱི་དབུ་མ། ཨི་ཨི་སྤྱི་གཡས་ཀྱི་ཅ་རོ་མ། ཨི་ཨི་སྤྱི་གཡོན་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་མ་སྤྱི་སྤྱི་བོ་ཅ་ཅེན་གསུམ་དང་། འོག་གི་ཅ་ཅེན་གསུམ་ནི། ཨི་ཨི་ནི་གཡས་བཤའ་བ་འབབ་བ། ཨུ་ཨུ་ནི་གཡོན་བྱི་ཅུ་འབབ་བ། ཨི་ཨི་སྤྱི་དུང་ཅན་མ་བྱང་ཅུབ་ཀྱི་སེམས་འབབ་བ་རྣམས་སོ། །ཁམས་བྱུག་ནི་ས་དང་ཅུ་དང་མེ་དང་རྒྱུད་དང་ནམ་མཁའ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་རྒྱུད་སྤྱི་བོ་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ནས་འབབ་བ་འཁོར་ལོ་བྱུག་གི་ལྷ་བར་འཕྲོ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱུས་ཏེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བྱུག་(༢༩)རྣམས་སོ། །

དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ནི་སྤྱིར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་ལ་སྦྱར་ན། ཨི་ཨི་སྤྱིར་སྤྱད། ཨ་ཨ་ལས་མ་གཏན། ཨི་ཨི་ས་སོག་རྩེ་ལ། ཨི་ཨི་ས་འཛིན་བ། ཨུ་ཨུ་ས་རྩེ་བྲན། ཨི་ཨི་ས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་མཆོན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་བྱུགས་ཤོ་རྩེ་རབ་རུ་བཞག་ནས་བསྟེན་པའི་དུས་ཀྱི་ཐོག་མར་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པས། རྒྱ་ཏྲའི་ཡས་སྤྱིའི་ནམ་མཁའ་སེམས་ཅེ་གཅིག་རུ་འཛིན་པའི་སོར་སྤྱད་སོགས་ཡན་ལག་བྱུག་ལ་བསྐྱབས་པས་ས་བཅུ་གཉིས་བཞེད་པའི་བཅར་དབྱངས་བཅུ་གཉིས་བཤད་དོ། །

ཡན་ལག་བྱུག་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟགས་སམ་མཆོན་མ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དང་པོའི་མཆོན་མ་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་བཅུ་མཐོང་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྩེ་བྲན་ཀྱི་སྤྱི་མཆོན་ཉིད་པ་བྱུབ་ཀྱི་བར་དང་། བར་པའི་མཆོན་མ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱེད་ཅིག་དང་པོ་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། སྤྱིར་བཏུ་བཏུ་རྩེ་གསུམ་པ་ལས་དེ་སྟེད་ཀྱི་གངས་ཀྱི་ལས་རྒྱུད་འགགས་པ་ལས་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྷན་སྦྲུལ་མ་མཐོང་བ་

བའི་དོན་སྤྱི་ཚོགས་པ་མཐོང་བ་དང་། ཐ་མའི་མཚན་མ་འཁོར་ལོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱང་སྤྱི་ཚོང་
དྲུག་བརྒྱ་རེ་འགགས་ཤིང་ས་གཉིས་གཉིས་ཐོབ་སྟེ། ལས་རྒྱང་མ་ལུས་པར་འགགས་ཤིང་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱའི་སྐད་ཅིག་མ་རྫོགས་པ་ལས་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་དངོས་གྲུབ་ཅེས་བྲལ། །དེ་དག་ནི་དེ་མ་མེད་
པའི་འོད་དུ་བཤད་པ་ཉིད་རིམ་ལྔ་བར་ལེགས་པར་བཤད་དོ། །

༡༽ འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས།

གཉིས་པ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱི་ལུགས་ནི། ཉི་མ་དབལ་གྱིས་ཆོག་དང་པོ་གཉིས་
(༡༤བ)ལ་ངས་དོན་གྱི་བཤད་པ་མ་མཛད་པས། དཔེ་མེད་འཆོའི་འགྲེལ་པ་ལྟར་བཤད་
ན། ཆོག་གི་བདག་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུག་པ་ལྟར་འདས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ནི་ལུས་ལ་
གནས་པའི་ཅའི་བྱ་བ་རིམ་ལྔ་དྲུག་དང་འདྲུ་བའི་གཞི་འཁོར་ལོ་དྲུག་མཚན་པའི་བརྗོད་ཉི་ལྔ་
སོགས་གསང་སྤྱགས་རྒྱལ་པོ་དྲུག་དང་ལྟན་ཞིང་། གཉིས་ནི་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་
གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ་ཀྱན་དར་མ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེདས་དང་
རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་བར་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལ་མི་
སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། དེ་འདྲའི་བདེ་སྟོང་གི་མཉམ་གཞན་ཉིག་གའི་སྒྲོས་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་
ཡུལ་དུ་བྱ་བ་མི་རྣམས་སྤྱོད་པས་མ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ནི་འདི་གསུངས་པ་ཞེས་བྲལ་བའི་
དོན་ཏེ། །ཨ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེདས་བཅུ་གཉིས་ནི་ས་བཅུ་གཉིས་ཉི་བར་མཚན་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གནས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་ན། ཨའི་རྣམ་པ་ནི་གནས།
ཨྱའི་རྣམ་པ་ནི་བའི་གནས། ཨའི་རྣམ་པ་ནི་ཞིང་། ཨྱའི་རྣམ་པ་ནི་བའི་ཞིང་། ཨྱའི་རྣམ་པ་
ནི་ཆུ་ཏེ། ཨྱའི་རྣམ་པ་ནི་བའི་ཆུ་ཏེ། ཨའི་རྣམ་པ་འདུ་བ། ཨྱའི་རྣམ་པ་ནི་བའི་འདུ་བ།

ཨོའི་རྣམ་པ་དྲར་ཁོད། ཨོའི་རྣམ་པ་ཉེ་བའི་དྲར་ཁོད། ཨི་གི་རྣམ་པ་འཕྱང་གཅོད། ཨུའི་
རྣམ་པ་ཉེ་བའི་འཕྱང་གཅོད་དེ། དེ་ཡང་གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་དྲུག་ཏུ་འཁོར་
ལོ་རེ་རེ་ལས་རྒྱང་སྐྱམ་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རེ་འགགས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཟུང་རེ་ཐོབ་པའི་མཆོན་བྱེད་དུ་དབྱངས་ཡིག་ཟུང་དྲུག་བསྟེན་པ་དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ནི་ས་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཏུ་མཆོན་པར་བྱེད་དོ། །ས་བརྩ་གཉིས་ཀྱང་དཔེ་
མེད་འཆོས། ཀུན་ཏུ་འོད་དང་བདུད་ཅིའི་འོད། །ནམ་མཁའའི་འོད་དང་རྩྭ་མེད་འོད། །རིན་ཆེན་
འོད་དང་བསྐྱེད་འོད། །མི་(༤༩)ཉོག་འོད་དང་དཔེ་མེད་འོད། །སྒྲ་མེད་འོད་དང་ཤེས་རབ་
འོད། །ཀུན་མཁྱེན་དང་ནི་སོ་སོར་རིག་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཉེ་མ་དཔལ་གྱིས་གཞན་འདྲ་
བ་ལས། བདུན་པ་ལ་ལས་ཀྱི་འོད་དང་། དགུ་པ་ལ་དཔེ་བྲལ་ཞེས་བཤད་དོ། །རྩྭ་མེད་སྟོང་
འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། གྱི་བཙེམ་ལྡན་འདས་འདུ་བའི་གནས་སུ་ལགས་ཞེས་རྩྭ་མེད་སྟོང་པོ་ལ་
སོགས་པས་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཁྱུས་པའོ། །བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་
པ། གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་དང་ནི། །ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་ཉིད་དང་། །ཆོན་རྩྭ་ཉེ་བའི་ཆོན་
རྩྭ་དང་། །མདུན་པ་ཉེ་བའི་མདུན་པ་དང་། །ཁྲོང་ཁྱེར་ཉེ་བའི་ཁྲོང་ཁྱེར་དང་། །དྲར་ཁོད་ཉེ་
བའི་དྲར་ཁོད་དང་། །འདི་རྣམས་ས་ནི་བརྩ་གཉིས་ཕྱིར། །ས་བརྩའི་དབང་ཕྱག་མགོན་པོ་
ཉིད། །དེ་ཕྱིར་གཞན་དུ་བཅའ་མི་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ། །ཁ་སྤྱོད། བརྩ་གཉིས། བདེ་མཆོག་། །རི་གི་ཨ་ར་ལི།
རྩྭ་མེད་མཁའ་འགོ། །ཕྱག་ཆེན་ཐེག་ལེ། །ཡེ་ཤེས་ཐེག་ལེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས། གནས་
དང་ཉེ་བའི་གནས་དང་། །ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་དག་ལ་
ཡང་ཞིབ་དུ་བྱེ་བས་གནས་ཉེར་བཞི་དང་། །སོ་གཉིས་དང་། །སོ་ལྔ་དང་། །ཉེར་བརྒྱད་དང་།
སོ་དྲུག་དང་། །བཞི་བརྩ་རྩ་བརྒྱད་སོགས་ཇི་སྟེད་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ལ། དེ་
དག་ཀྱང་གཞུག་བྱའི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྔ་ལས། དབང་པོ་རྩལ་པོ་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་

པར་མི་རྒྱས་པ་རྣམས་ལ་རང་ཡུལ་གྱི་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་གནས་ལ་སོགས་
པ་དང་། དབང་པོ་འབྲིང་གི་དོན་དུ་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་རྩིབས་རྣམས་ལ་གནས་
ལ་སོགས་པར་བཞག་པ་དང་། དབང་པོ་རྣམས་པོ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་ཆུང་དུ་
ལ་སྦྱོ་བོ་ལ་སོགས་པ་(༤༥བ)ལུས་གྱི་གནས་རྣམས་ལ་དེ་དག་ཏུ་གཞག་པ་དང་། འབྲིང་
ལ་རྫོགས་རིམ་པས་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་བལྟས་པར་སྦྱོ་བོ་སོགས་གནས་སོགས་དང་།
ཅ་རྣམས་ལྟ་མོར་མོས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་རྫོགས་རིམ་ལ་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རབ་དགའ་སོགས་ལ་
གནས་ལ་སོགས་པར་བཞག་པ་སྟེ། རྣམ་པ་ལྗེའི་ཐ་མ་ངེས་དོན་དང་། དང་པོ་བཞི་ཐ་མ་
ལ་བལྟས་པའི་བྱང་དོན་དང་། རབ་དགའ་སོགས་གནས་ལ་སོགས་པར་གཞག་པའི་ས་དེ་
དང་དེར་མོས་པ་ལས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་རྣམས་གསལ་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་
གྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་དུ་དགོངས་པའོ་ཞེས་མན་སྟེ་ལས་བཤད་དོ། །

ཡང་དབྱངས་ཡིག་རྣམས་སུམ་ཚན་དུ་བཅད་པས་དགའ་བ་བཞི་མཚོན་ཏེ། ཨ་ཨི་ཨུ་
གསུམ་གྱིས་སྒོ་གསུམ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དགའ་བ། ཨུ་ཨྱི་ཨུ་
གསུམ་གྱིས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱི་མཚོག་དགའ་དང་། ཨེ་ཨོ་ཨི་གསུམ་གྱིས་དབྱངས་གཉིས་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དོ་རྗེ་གསུམ་དགའ་བལ། ཨི་ཨོ་ཨུ་གསུམ་གྱིས་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་
བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུ་ཅིག་སྟེས་པའི་དགའ་བ་མཚོན་ནོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། དང་པོ་
ཐུང་གསུམ་སྒོ་གསུམ་དགའ། །དང་པོ་རིང་གསུམ་མཚོག་ཏུ་དགའ། །གཉིས་པ་ཐུང་གསུམ་
དགའ་བལ་ལ། །རིང་གསུམ་ལྟ་བུ་ཅིག་སྟེས་དགའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲུགས་ལྟག་མ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི། སྤྱི་ཏོ་མི་དེ་ནས་བྱུང་ན་ཐུ་ཐུ་ཀྱི་བར་ཉི་མ་དཔལ་གྱི་བཤད་པ་མ་བྱུང་
ལ། དཔེ་མེད་འཆོའི་ལུགས་ལྟར་བཤད་ན། སྤྱི་ཏོ་མི་དེ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟེན་གྱི་ཐིག་ལེ་
དང་། རྒྱ་ན་སྤྱི་ཏོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བདེ་ཆེན་དང་། ར་ཏོ་བྱུ་རྒྱ་ཏོ་བདེ་ཆེན་དེས་

སྤང་ཉོགས་(༥༠ན)སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པ་འབྲེན་པ་དང་། བུརླ་ནི་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་གནས་
ཨ་མ་རྒྱ་ཏྲི་དང་། འུད་རྩ་མཆི་རྩོ་ནི་རྒྱང་ལྡང་འདུག་གནས་གསུམ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་
སྤྱ་ཤར་བའི་རྩོ་རྩེ་བརྒྱས་པ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཏེ། སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། སྤྱི་ཏྲི་ནི་དེ་ཐེག་
ལེ་ལ། །རྒྱ་ན་སྤྱི་བདེ་བ་ཆེ། །ར་ཏྲི་བུརླ་སྤང་ཉོགས་ལྡན། །བུརླ་རྩོ་ནི་རྒྱ་ཏྲི་ལོ། །འུད་རྩ་
མཆི་རྒྱང་སྒྲོམ། །ཞེས་པའོ། །བརྩ་ཏྲི་ལྟ་ནི་རྩོ་རྩེ་ལོ་སྤྱི་ཏྲི་དབྱུག་སྤྱི་རྩོ་རྩེ་མི་བསྐྱེད་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྟན་སྤྱིས་དང་། དེས་རྣམ་ཉོག་གི་བཞོན་པའི་རྒྱང་མཐའ་དག་གཅོད་པས་
ནོན་པོ་སྤྱི། དེ་ཉིད་ལས། བརྩ་ཏྲི་ལྟ་ཞེས་པ་ནི། ལོར་བྱ་མི་བསྐྱེད་རྒྱང་གཅོད་པའོ། །ཞེས་
སོ། །དུམ་བཙལ་དེ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཅོད་པས་ཏེ། ལྟ་བུར་རྣམ་སྤང་གི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཅོད་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དུམ་སྤྱི་
པ་རྩོ་དེ་ནི། །ལྟ་བུར་ནང་གནས་རྣམ་སྤང་མཛད། །ཅེས་སོ། །བརྩ་རྒྱ་ན་སྤྱི་ཡེ་ཞེས་པ་ནི་
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་སྤྱི་སྤྱི་གར་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བདེ་ཆེན་གྱི་སྤྱི་སྤྱི།
བརྩ་ཤེས་རབ་འོད་དཔག་མེད། །རྒྱ་ན་སྤྱི་ཡེ་སྤྱི་དག་ཞེས་སོ། །རྒྱ་ན་ཀླ་ཡ་ནི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་
སྤྱི་དབྱུག་བར་དོན་འོད་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐེག་ལེ་དང་བདེ་ཆེན་གྱི་སྤྱི་སྤྱི། དེ་ཉིད་ལས།
རྒྱ་ན་ཀླ་ཡ་དོན་གྲུབ་སྤྱི། །དབྱུག་བར་གནས་པའི་ཐེག་ལེའི་ཁམས། །ཞེས་སོ། །སྤྱི་གླི་ཤ་
ར་ནི་དག་གི་དབང་སྤྱག་སྤྱི་དབྱུག་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞོན་དུ་མེད་པ་སྤྱི་
གནས་མགྱིན་པར་རིན་འགྱུར་གི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གནས་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྱི་གླི་ཤ་ར་རིན་ཆེན་འགྱུར། །མགྱིན་པར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གནས། །ཞེས་
སོ། །ཨ་ར་པ་ཙ་རྩ་ཞེས་པ་ནི། (༥༠བ)ཨ་དང་ར་ནི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ། པ་ཙ་རྩ་གང་
གིས་གསལ་བའི་དོ་པོ་སྤྱི་གཙུག་ཏྲིར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་གནས་པའི་རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་རང་
བཞིན་མཐའ་སྤྱག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ཅིག་མའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བཙལ་ལྡན་འདས་དང་།
ཡ་ཏེ་ན་མཆོད་ལ་སྤྱག་འཆལ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཨ་ར་པ་ཙ་རྩོ་སེམས། །གཙུག་ཏྲིར་གནས་

པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཡ་ཏེ་ན་མ་དེ་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་ནི་འགྲེལ་བ་གཉིས་
གྲང་བསྐྱེགས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ལེའུ་འདི་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རྗེ་རྗེའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ངོ་བོར་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བ་མཚན་བྱེད་དུ་ལོ་ལོ་ཀ་གསུམ་སྟེ། དཔེ་མེད་འཚོས།
དེ་ལྟར་ཆོགས་བཅད་གསུམ་པོ་དེས། །ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རྣམ་དག་པའོ། །ཞེས་དང་།
ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་གཅིག་གི་ངོ་བོ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་སྤྱད་བྱེད་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་གྱིས་སྤར་བཤད་པའི་སྒྱུ་འབྲུལ་བླ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
རིམ་པ་མཚན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་སྤྲས་པ། ཆེ་འདིར་
མཚན་སྟེར་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ཀྱན། །དབྱངས་ཡིག་འདབ་འཕྲེང་གཡོ་བས་དགོད་པ་
ན། །འདོད་ལྡན་སྟོང་ལ་མཛེས་མའི་མིག་ཟུར་བཞིན། །བདག་ཡིད་དབྱིད་གྱི་དཔལ་མོ་
མངོན་དགར་གྱུར། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྗེ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་
གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྲ་བ་ལས་ལེའུ་བཞི་པའི་རྣམ་པར་
བཤད་པའོ། །

ལེའུ་ལྷ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ རྩོམ་གྱི་འཁོར་ལེན་གསུངས། རྩོམ་སྐབས་དབང་བདེ་བ་ཆེ། དང་པོའི་སངས་
རྒྱལ་དཔེ་མེད་པ། །ཐུབ་བདག་དེ་ལ་ཕྱག་འཇམ་ནས། དེ་ཡི་གོ་འཕང་ལྷ་ན་མེད། རྣམ་
པར་གཞོན་ལ་རིངས་པ་བཞིན། རྟོགས་ཀྱིན་མཁས་པའི་མགོ་བོ་ལ། དལ་གསོ་འོས་པ་
(༥༡ན)འདི་སྤྲུལ་ལོ། །

གཤིས་པ་ཡན་ལག་གི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རིགས་ལྷག་པ་རྫོ་རྫོ་
དབྱིངས་གྱི་དབྱིལ་ལའོར་གྱི་བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ། ཡེ་ཤེས་ལྷའི་ལེའུ་ལྷ་བཤད་པའོ། །

༡༥ རིགས་རྒྱག་པ་རྫོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

1) མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ལེན་འདིའི་དོན་ནི་མ་མེད་པའི་འོད་རིམ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་བརྗོད་ན། བོང་གི་བཤད་མ་ཐག་པའི་ལེན་ལས། དབྱིབས་དང་སྤྲུགས་དང་ཆོས་དང་དེ་བཞེན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་བཞི་དབྱངས་ཡིག་གིས་མཆོན་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལེན་འདིར་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བོང་དུ་དབྱངས་ཡིག་ལ་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། དེ་བཞེན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མདོར་བསྟན་པ་ལས། འདིར་རིམ་ལྟར་འབྱུང་སྟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། ཅ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། ཨེ་མི་ཀྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཆོན་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་རང་བཞེན་བོང་དུ་མདོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་འདི་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་སྤྱི་ནི་སྤང་རྟོགས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ལ་འབྱུག་ཅིང་། དེ་ཅ་མ་ཞེས་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་དག་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་གསུངས་ལྟར་ལྟ་བུ་པའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་རིགས་དྲུག་པ་རྣམས་འཆང་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་བྱུང་པར་ཡང་སྤྱར་ཏེ། དེ་འབྲུ་བའི་རྣམས་འཆང་ཆེན་པོ་ནི་ཨ་ཡིག་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། མི་འབྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་དང་སྤྱོད་པ་ཉིད་རོ་གཅིག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་བདག་ཉིད་ཨེས་མཆོན་(༥༡བ)པའི་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ལེན་འབྲེལ་ཆེན་ལས། མཆོག་ཏུ་མི་འབྱུར་པ་ཡང་ཨ་ཡིག་སྟེ་ཨ་ཡིག་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་

རྫོང་མེ་མེས་དཔལ་མ་ཉིང་གི་གོ་འཕང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཤེས་པ་དང་
ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ནས། དེའི་
ཤེས་བྱེད་དུ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཉིད་བྲངས་ཤིང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བྲི་མེད་འོད་
ལས་དེ་གང་ན་ཨ་ལས་བྱུང་ཞེས་པས་ཨའི་རྣམ་པ་ཆོས་འབྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཨ་
ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་། ཅེས་པའི་དོན་ཡང་། ཨ་སྟེ་སྟོང་ཆེན་ཡི་གེ་ལྷ་འདུས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཨི་ཡིག་གིས་ནི་མི་འགྱུར་པའི་བདེ་ཆེན་མཚོན་པས་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་ཡིན་
ལ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་མཚོན་པའི་དོན་ཆེན་སོ་དང་ལྷན་པའི་ཨེ་ཨི་ནི་ཡི་
གེ་དམ་པ་སྟེ་ཨ་ཀྲ་རའི་སྐྱེ་ལས་བྲངས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཨ་ནི་
ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་ཅེས་པ་ཨི་ཡིག་གོ། དོན་ཆེན་ཡི་གེ་དམ་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ཨ་ཀྲ་ར་
སྟེ་མི་འགྱུར་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཨ་ལས་བྱུང་། །ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་། ཅེས་
གསུངས་པ་དང་། སྟོང་ཆེན་ཡི་གེ་ལྷ་དང་ཐིག་ལེ་སྟོང་པ་ཡི་གེ་དུག་དང་དེ་དག་ལས་བྱུང་
བའི་ཨེ་ཨི་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་
གཞུང་འདི་ཉིད་བྲངས་མ་ཐག་པའི་མཐུག་ཐོགས་སུ། སྟོང་པ་ཆེན་སོ་འགྱུར་མེད་ལྷ། ཐིག་
ལེ་སྟོང་པ་འགྱུར་མེད་དུག་། ཅེས་པའང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་ཤིང་། ལེ་ལྷ་དང་སོའི་འགྲེལ་ཆེན་
དུ་ཨེ་ཨི་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པའི་(༥༩ན)སྐབས་སུ་ཡང་། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་
འདས་ཞེས་སོགས་བྲངས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཨེ་ཨི་གྱི་སྐྱེ་སྐྱུབ་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱུབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་
སྐབས་འདིར་བཤད་པས་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་ཁམས་སོ་དུག་སྟེ་ཆོན་ལྷར་
བསྐྱས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་བྲལ་དུ་གྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་གཞི་མ་བཤམ་གཞིག་དུ་མེད་པ་སྟེ། དེས་མཚོན་པའི་ཨ་སོགས་དབྱངས་ལྷའི་མཚན་མ་

སྤྱི་ཆེན་ཡི་གེ་ལྟ་དང་། སྤྱི་ཆེན་རྒྱལ་ཏུ་བྱས་པ་རྣམས་སྤྱི་བ་བྱལ་དུ་གྱུར་པའི་ཀ་སྤྱི་སོགས་
སྤྱི་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་པའི་མཆན་མ་རྒྱལ་ནི་ཐེག་ལེ་ཡི་གེ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲེལ་མཆན་མ་ལྟ་
དང་རྒྱལ་ནི་ཆོས་དེ་དག་མཆོན་བྱེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བརྟམ་མཛད་པ་མ་གཏོགས་
བྱམ་པས་ལྟོ་ལྟོར་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་ཆོས་དེ་དག་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་བྱན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་གོ་བྱེད་དུ་མེད་པས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཁམས་སོ་རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་ལྟར་
བསྐྱུ་བའི་ཆེན་ནམ་མཁའ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་དག་སྤྱི་བ་བྱལ་དུ་
གྱུར་པ་ལས་སྤྱི་བ་དང་སོ་དང་། གཞན་རྒྱལ་ཆེན་རེ་རེ་སྤྱི་བ་བྱལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྤྱི་བ་རེ་
རེར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་ཆེན་ཡི་གེ་ལྟ་འདུས་པ་ལས་མི་ཡིག་གི་གཞུགས་སྐྱབ་
པའི་ཚུལ་ནི། འབྲི་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱོད་པས་བཞིའི་མཆན་མའི་དབྱས་སུ་ཨའི་མིང་ཅན་གྱི་
གྲུག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱི་དུ་འདུ་བྱེད་རྒྱུ་གི་ཁམས་དབྱུག་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཡས་སུ་ཆོར་བ་མའི་ཁམས་ཆོག་བྲག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཡོན་དུ་འདུ་ཤེས་ཚུའི་
ཁམས་ཐེག་ལའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། འོག་ཏུ་གཞུགས་སའི་ཁམས་ཐོང་གཡོལ་གྱི་རྣམ་པ་
ལྟ་བུ་བྱིས་ཏེ། དབྱས་ཀྱི་གྱི་གྲུག་གི་རྣམ་པ་ལུས་དབྱུག་(༥༩བ)པའི་རྣམ་པ་རྟེན་པ། ཐོང་
གྲུག་གི་རྣམ་པ་མགོ། །གཡས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་གཉིས་ནར་མོར་བརྒྱངས་ཏེ་ལྷ་ཆོས། གཡོན་གྱི་
ཐེག་ལེ་ལྷ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དུ་བཞག་པས་རྒྱ་ཡིག་གི་མི་གྱི་གཞུགས་སུ་བྱལ་བ་ནི་དོ་རྩེ་སེམས་
དཔའ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་མཆོན་བྱེད་དོ། །

ཐེག་ལེ་ཡི་གེ་རྒྱལ་འདུས་པ་ལས་ཨའི་གཞུགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ལྟར་གྱི་མི་ཡིག་
སྐྱབ་པའི་མཆན་མ་ལྟའི་སྤྱི་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཀ་སྤྱི་
ནམ་མཁའི་ཁམས། ཤར་དུ་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཅ་སྤྱི་རྒྱུ་གི་ཁམས།
སྤྱི་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཏ་སྤྱི་མའི་ཁམས། བྱང་དུ་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་
པ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ས་སྤྱི་ཚུའི་ཁམས། དེའི་རྒྱལ་ཏུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མཆོན་པར་

བྱེད་པའི་ཉ་སྡེ་སའི་ཁམས། འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ས་
སྡེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ། དེ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཐིག་ལེ་བྱག་ཨྱི་ཡིག་
གི་མཆོན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་དག་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེལ་པ་ན། ཆོས་འབྱུང་གི་
རྣམ་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་ཨེ་བྱ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཀ་མཆོན་ནོ། །འདི་དག་གི་གཟུགས་
སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱ་སྐྱབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱད་འབྲེལ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་ནི་ཡེ་གོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་དོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཨེ་ཡིག་གིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྟེན་
ནས་མཁའི་ཁམས་དང་། ཨྱི་ཡིག་གིས་ནི་བརྟེན་པ་སྐྱ་ཉི་སྐྱ་གཅན་གསུམ་མཆོན་ལ། རང་
ལ་སྐྱར་ན་ཨེ་ཡིག་གིས་མའི་བསྐྱ། ཨྱི་ཡིག་གིས་ནི་པ་མའི་སྐྱ་ཐག་གི་ཐིག་ལེ་དང་། དེར་
ཉིད་མཆོམས་སྦྱོར་བ་རྣམས་མཆོན་ཞིང་། གཞན་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྐྱར་ན། (༥༣ན)ཨེ་ཡིག་
གིས་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་དང་། ཨྱི་ཡིག་གིས་བརྟེན་པ་སྐྱའི་ཆོགས་མཆོན་ལ།
རྫོགས་རིམ་ལ་ཨེས་རྟེན་བྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། ཨྱི་གྱིས་བརྟེན་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་
མཆོན་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་ཨེས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་དང་། ཨྱི་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མི་འགྱུར་
བའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་དག་བྱ་གནས་སྐྱབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་ལེ། དག་བྱེད་རྣམ་འབྱོར་བཞི།
དག་པ་མངོན་བྱང་བཞི། དག་འབྲས་མཁྱེན་པ་བཞི། དག་པའི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་ཐར་བཞི།
དག་པའི་རོ་ལོ་རྫོ་རྫོ་བཞི་རྣམས་ཀྱང་མཆོན་ལ། དེ་དག་གི་རི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ཡང་གཞི་
དུས་ཀྱི་བཞི་པའི་གནས་སྐྱབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་ལྟེ་བ་ན་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཇག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་བྲི་མ་མཐའ་དག་སྐྱུངས་ཤིང་། རིགས་འབྲེལ་ལས་
ཀྱི་ཡར་ལྡན་དུ་བྱས་ཏེ་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་ཆེན་དང་དངོས་སོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་འབྱོར་དང་། ལྷན་ཅིག་

སྤྱི་པའི་སྐྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་
ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་འབྱུག་གི་གནས་སྐབས་སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སྦྱིང་གར་ཡོད་
པ་དེ་ཉིད་མཚན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་པ་དང་མི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིབ་པའི་
ཆ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། མི་རྟོག་པའི་རིགས་འབྲེལ་ལམ་དུ་ཁྱེར་ཏེ་འབྲས་བུའི་གནས་
སྐབས་སུ་མཚན་མེད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའི་ཆ་དང་། དེས་དོན་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་རོ་
གཅིག་དུ་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱུགས་རྟོ་རྟེ་རྣམ་པ་ལྟས་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་དང་། མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་མཁྱེན་པར་གནས་པ་དེ་ཉིད་
སྦོན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་(༥ ན་བ)ཀྱིས་མི་ལམ་དང་བརྗོད་པ་ལས་འབྲུལ་བ་བསྐྱེད་
པའི་ཆ་རྣམས་སྦྱངས་ཏེ། བརྗོད་པའི་རིགས་འབྲེལ་གཞོམ་མེད་ཀྱི་སྤྱར་ཁྱེར་ཏེ་མཐར་ཐུག་
པའི་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་སྦོན་མེད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེས་དོན་ཀྱི་དགའ་བ་ཆད་མེད་
དང་རོ་གཅིག་པའི་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གསུང་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས་
སྤྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཡོངས་སྦྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་གསུང་རྟོ་རྟེ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུས་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སད་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་དབྱེལ་བར་གནས་
པ་དེ་ཉིད་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་དག་པའི་སྦྱོས་པ་སྣ་
ཆོགས་བསྐྱེད་པའི་ཆ་མ་ལུས་པར་སྦྱངས་ཏེ། སྤང་བ་སྣ་ཆོགས་སྦྱོ་བའི་རིགས་འབྲེལ་ཡར་
ལྷན་དུ་ཁྱེར་ཏེ་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་
པ་དེས་དོན་ཀྱི་བྱང་སྦྱོམས་ཆད་མེད་དང་རོ་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་མཚན་དཔེས་
སྤྱས་པའི་སྤྱལ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་སྦོན་པ་ནི་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྤྱལ་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་རྟོ་རྟེ་སྐྱེ་
འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་འོ། །

2) རྒྱལ་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ། ལྷ་གསུམ་
དང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ་ལོ། །

1) དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་འདིར་དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རིགས་དྲུག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་གཙོ་
བོར་བྱས་པའི་སྤྱི་འབྲུལ་བྲ་བ་རིམ་བཤགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་སྟོན་ལ། དེ་དག་གྲང་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་ལས། སྤྱི་བོར་འཁོར་ལོ་ཆུ་གཏེར་བྱང་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་ཡི་བདག་པོ་དཀྱིལ་འཁོར་
ལས་ནི་གསུམ་ཀྱི་ཆ། །ཕྱང་པོ་ཁམས་དང་སྤྱི་ཉིད་སྤྱི་ཡང་འཕར་མ་གཞན་ལ་སྤྱི་ཡི་རྣམས་
ལས་སོགས་བརྒྱད། །ཕྱི་རོལ་ཏུ་གནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ནི་ཕྱོགས་བཅུར་བཞུགས་ཉིད་ལ་
གནས་(༥༤)ཁོ་པོའི་ཆོག་སྤྱི་རྣམས་ཏེ། །དེར་ནི་རྩ་བའི་རྩིག་པ་དག་ལ་དུས་ལ་ཆུ་གཏེར་
ཀྱིས་བསྐྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་མཐའ་དག་རྣམས། །སྤྱི་འབྲུལ་བྲ་བ་དབྱིབས་ཀྱི་
ཞལ་གསུམ་རོ་ཡི་ཕྱག་ནི་ལྷ་ཡི་སྤྱི་ཡི་དབྱིབས་པ་ལས། །རྟོག་པ་ལ་སོགས་གང་ཡིན་མཐའ་
དག་སྟོན་པའི་སྤྱི་གི་དབང་གིས་ཞལ་ནས་སྤྱི་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིམ་བས་རྣམས་
རྣམས་དབྱིབས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྤྱི་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་ །ལས་རྒྱལ་མཆོག་གོ། །

དང་པོ་ནི། གནས་ཁང་གི་དོར་བྱས་ནས་གཉིད་སད་པ་དང་། རང་སྤྱི་མཆོམས་ཀྱི་
རྣམས་ཀྱི་འཆང་རྣམས་དང་བྱིལ་བུ་འཛིན་པར་བསམས། རྒྱལ་བྱས་སྤྱི་བཤད་པ་ལ་འདུག་

སྟེ། སྤྱི་བོར་ཨོ་དཀར་པོ། མགྲིན་པར་ལྷ་དམར་པོ། སྤྱིང་གར་རྒྱ་མཐིང་ཁ། ལྟེ་བར་རྟ་
 སེར་པོ། གསང་བར་ཁྲ་སྟོན་པོ། སྤྱི་བོར་རྟ་ལྷང་ཁྲ་རྣམས་བསམས་ལ། འཁོར་ལོ་རྩ་བའི་
 གངས་བཞིན་དུ་རྩོམ་ཁྲོད་དུ་གྲུར་ནས་བ་སྤྱིའི་བྲ་ག་རྣམས་ནས་འཛོན་ནས་གཞོད་
 པར་བྱེད་པ་རྣམས་སྤྱིར་དེད་དཔག་ཆད་མང་པོར་བསྐྱལ། དེ་ནས་རྩོམ་ཁྲོད་ར་བ་ས་གཞི་
 གྲུར་རྣམས་སྤྱི་གྲུར་ནས་འདུས་པ་ལས་བ་སྤྱིའི་བྲ་ག་རེ་རེར་གྲུར་པར་བསམ་པ་ནི། བསྐྱར་
 བ་དང་ལུས་དག་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ནས་ཨོ་སྐྱ་རྩ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱལ་ལན་གཅིག་
 གིས་དག་དང་། གསུམ་དུ་བརྗོད་པས་ཡིད་དག་པར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ཆོགས་ཤིང་མཆོད་
 པ་ནི། རང་གི་བྲགས་ཀའི་རྒྱ་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྐྱ་མ་དང་སྤྱི་བའི་སྤྱི་ཆོགས་མདུན་གྱི་ནམ་
 མཁར་སྤྱན་དངས་པ་ལ་ལྟ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་ཅིང་། སྤྱིག་པ་བཤགས་པ། ཡི་རང་བ།
 སྤྱི་བས་སྤྱི་འགྲོ་བ། བདག་དབུལ་བ། སེམས་བསྐྱེད། ལམ་ལ་བརྟེན། ཆད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་
 སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས། དེ་(༥༦)ནས་ཨོ་སྐྱ་རྩ་ནས། བརྩོ་ཅུ་ཨ་
 ལྷུ་འེ་བར་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། གཞིའི་འཆི་རིམ་དང་མཐུན་པར་རྣམ་ཐར་བཞི་སྐྱོམ་པ་ནི་འཆི་བ་
 ཆོས་སྤྱིར་འབྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པའོ། །གཉིས་པ་དཀྱིལ་
 འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ལ་གཉིས། ཨེས་མཆོན་པའི་དོན་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་
 བསྐྱོམ་པ། ཨི་གྱིས་མཆོན་པའི་དོན་བརྟེན་པ་ལྟ་བསྐྱོམ་པའོ། །

དང་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དབུས་སྤྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་དའི་
 རྒྱལ་གྱིས་གནས་པ་ལས། ཡི་རི་ཨི་ལི་ཆད་པ་རྣམས་ཡོངས་སྤྱི་གྲུར་པ་ལས་རྒྱུང་མེ་རྒྱ་
 སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཅེགས་པའི་སྤྱིང་འོག་དུ་སྤྱི་ཆོགས་རྩོམ་ཁྲོད་རེ་རེ་དང་།
 རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུང་གི་བ་དན་གཡུ་རུང་རིས་དམར་པོ། བསྐྱར་དཀར་པོ། རྩོམ་ཁྲོད་ལྟ་བུ་
 བཞི་རྣམས་ཀྱིས་མཆོན་པ། དེའི་སྤྱིང་དུ་མེ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མདོག་ཅན་གཅིག་ཆད་པ་ཡོངས་
 སྤྱི་གྲུར་པ་ལས། འར་ནག་ །སྤྱི་དམར་ །ཁུ་སེར་ །བྱང་ལྷང་། དབུས་མཐིང་བའི་རི་རབ་

ལྷན་པོ་དཔངས་སྤྱི་དཔག་ཆད་འབྲས་སྤག་གཅིག་འོག་གི་རྒྱ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྤག་བཅུ་
དྲུག་། སྟོང་གི་རྒྱ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྤག་ལྔ་བཅུ་པ། ལྷན་བཞིས་ཉི་པར་མངས་པ། དེའི་
སྟོང་དུ་ཁྲ་ཡིག་ཆད་པ་ཡོངས་སྤྱི་གྲུར་པ་ལས་སྤྱི་ཆོགས་བཞུ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྤག་ཉེར་ལྔ་
པ། དེའི་སྟོང་དུ་ཉི་དཀར་པོ་ཡོངས་སྤྱི་གྲུར་པ་ལས་སྤྱི་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཔག་ཆད་སྟོང་
སྤག་བྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་པ། དེའི་སྟོང་དུ་ཆོག་བྲག་དམར་པོ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་
དེ་ཉིད་དང་མཉམ་པ། དེའི་སྟོང་དུ་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ་ལས་སྤྱི་གཅན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པོ་
རྒྱ་དེ་དང་མཉམ་པ་གཅིག་བསྟོམ། དེ་ནས་ཨི་ཉི་ཡི་རི་བོ་ལི་བཟོ་ལྷ་ཀ་ཤ་ལྷ་ཡུ་ཉེ་རྩ་ལྷ་
ད་ཀ་ཐི་ཐི་བོ་བཟོ་ལྷ་པ་ཐུ་ལྷ་ཉི་བཟོ་ལྷ་ལ་ཉི་ཀུ་རུ་ཀུ་རུ་སྤྱད། ཞེས་བཟོད་པས་བཟན་
(༡༥ན)པར་བྱའོ། །དེའི་སྟོང་དུ་རྩྱ་ལས་རྩོ་རྩོ་རྩྱ་གྲུར། ས་གཞིར། རྩྱ་ལས་གཞུལ་ཡས་
ཁང་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་པ་སྟོ་ཉིས་བཅེགས་པ། ཉ་བབས་དང་སྤྱམ་བྱ་དང་བ་བྱེད་པ་དང་བེལ་
བྱ་དང་རྩ་ཡབ་དང་རྒྱལ་མཆན་དང་རི་དྲགས་ཀྱིས་མཆན་པ་དང་། གཞུལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱི་
རོལ་རྩོ་རྩོ་རི་བོའི་ཕྱི་རོལ་དུ་དྲར་ཁོད་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱི་ལ་ལྷ་
ཕྱི་རིམ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་པ། ནང་པོ་བྲང་དཀྱིལ་འཁོར་གྲུ་བཞི་ལ་ལེ་ཆེ་དགུ་པ། ཀ་བ་
བཅུ་དྲུག་པ་རྒྱན་དང་ལྷན་པ། སུམ་ཆ་ལ་གཙོ་བོའི་གདན། བཟོ་སྤྱི་ཉི་སྤྱི་གཅན་གྱི་སྟོང་དུ།
འདི་ལྷར་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས། །རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཨ་ལས་བྱང་། །ཨ་ནི་
ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་། དོན་ཆེན་ཡི་གེ་དམ་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་བྱང་པོ་ལྷ་དང་ཁམས་ལྷ་
དང་ཆ་མཉམ་པའི་དྲུག་པ་ཡང་ནམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་མངོན་བྱང་
ལྷ་ལས་བསྐྱེད་པ་ནི། གདན་དེ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་དུ་མཆན་སོ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་ལྷ་ཡི་བཅུ་དྲུག་
སྤག་གཉིས་ལས་སྤྱི་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུར་པ་མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དཔེ་བྱད་
བརྒྱད་ཅུའི་རོ་བོ་ཀྱི་ཡི་སྤག་གཉིས་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྲུར་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྩྱ་སྟོན་པོ་གཅིག་བསམ་པ་སོ་སོར་རྩོག་པའི་ཡེ་ཤེས་

དང་། སྤྱི་དེ་ལས་རྗོད་རྒྱུ་གིས་མཚན་པ་ལས་འོད་འཕྲོས་འདུས་ཏི་སྟོན་པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་
པ་ནི་བྱ་བ་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་འདུས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས་ཡབ་
ཡུམ་གྱི་སྐྱུར་རྫོགས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །དེ་
ཡང་བསྐྱེད་ཅི་མ་རྒྱུ་བ་དུས་མའི་སྤྱིང་དུ་བྱག་པོ་དང་འདོད་པའི་སྣ་མནན་པ། དང་པོའི་སངས་
རྒྱས་རྗོད་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སྐྱུ་མདོག་སྟོན་པོ་ཞལ་(༥༥བ)གསུམ་པ། ལྷག་དྲུག་པ། ཞལ་དབྱུང་
སྟོ། གཡས་དམར། གཡོན་དཀར། ལྷག་གཡས་པ་གསུམ་ན་རྗོད་རྒྱུ་གྲག་དག་སྟེ། གཡོན་
པ་གསུམ་ན་བིལ་བྱ་ཐོད་པ་ཆངས་མགོ་འདྲིན་པ། དབྱུ་ལ་རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་དང་། སྣ་
ཆོགས་རྗོད་རྒྱུ་བརྒྱན་པའི་སྤྱིང་ན་མི་བསྐྱོད་པ་བཞུགས་པ། དབྱུའི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་རྒྱ་བ་
བྱེད་པ་འཆང་བ། ཐོད་སྐྱམ་ལྟའི་དབྱུ་རྒྱན་དང་། ཐོད་པ་རྒྱུན་པའི་སེ་རལ་ཁས་བརྒྱན་པ། ལྷག་
གི་པགས་པའི་ཤམ་ཐབས་ཅན། གཡས་བརྒྱང་གིས་བཞུགས་པ་ལ། རང་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུམ་
ཆོས་དབྱིངས་དབང་ལྷག་མ་གཡོན་རྒྱང་གིས་བཞུགས་པས་འབྱུང་བ། ཡབ་ཀྱི་ལྷགས་ཀར་
ཨ་ར་པ་ཅ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཡེ་ཤེས་བསྐྱུས་པའི་ངོ་བོ་སྐྱུ་མདོག་སྟོན་པོ་རྗོད་རྒྱུ་འདྲིན་
པ། སེམས་དཔའི་སྐྱེལ་ཀྱང་གིས་བཞུགས་པའི་ལྷགས་ཀར་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བཅུ་
ལ་ཨ་ར་པ་ཅ་རྒྱ་ཡ་ཏེ་ན་མཆོག་པའི་ལྟེ་བ་ལ་ཨ་སྟོན་པོ། ཡབ་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་འཁོར་ལོ་དྲུག་
གི་ལྟེ་བར་ཏི་ཨོ་ལྷ་སྤྱི་ཏི་ལྷ་ལྷང་ཁུ་དཀར་པོ་དམར་པོ་ནག་པོ་སེར་པོ་སྟོན་པོ་རྣམས་རིམ་
པར་གནས་པ། ལྷགས་ཀའི་ཨ་ལས་འོད་འཕྲོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས་ཡབ་
ཀྱི་ཞལ་དུ་ཞུགས་པ་ཅ་དབྱུ་མ་ནས་ཡུམ་ཀྱི་པསྐྱུར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡེ་
ཤེས་སེམས་དཔའི་ལྷགས་ཀའི་ཨ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །ཨ་ལས་འོད་འཕྲོས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱུན་བྱངས་ཡབ་ཀྱི་ཞལ་དུ་ཞུགས། དབྱུ་མའི་ལམ་ནས་ཡུམ་ཀྱི་
པསྐྱུར་ཞུ་བའི་དེ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་ལྷགས་ཀའི་ཨ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །

དེ་ནས་འཁོར་སྐྱེད་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་རིམ་པས་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་

དག་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ནི། མཚོད་པ་ཆེན་པོ་ཞེ་སྤང་ཆེ། །ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་དགྲ་(༥༩)ཆེ་
བ། །ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་བྱུགས་ཀའི་ཨ་ལས་གཙོ་བོ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་
ན་བ་གཡས་པ་ནས་འཛོན་ཏེ་གཙོ་བོའི་རིགས་བདག་ལ་ཐེམ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་
གྱི་ལེ་ཆེ་བཞི་ལ་བསྒྲུབ་དང་ཉི་མའི་སྟེང་དུ་སྟོབ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་དག་པ་དོན་
ཡོད་བྱུབ་པ་ནི། མཚོད་པ་ཆེན་པོ་སྟོབ་པ་ཆེ། སྟོབ་པ་ཆེན་པོ་དགྲ་ཆེ་བ། །ཞེས་པ་ནི་ཨ་ལས་
ཨ་གཅིག་ན་བ་གཡས་པ་ནས་ཤར་གྱི་ལེ་ཆེའི་གདན་ཐོག་ཏུ་དོན་ཡོད་བྱུབ་པ་ནག་པོ་ཞལ་
གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པར་གྱུར་པ་དང་། ཚོར་ཕྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རིན་འབྱུང་། མཚོད་པ་ཆེན་
པོ་ཆགས་པ་ཆེ། །ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ཨ་ལས་རྩ་གཅིག་མིག་
གཡས་པ་ནས་འཛོན་ནས་སྟོའི་གདན་ལ་རིན་འབྱུང་དམར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པར་
གྱུར་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད། མཚོད་པ་ཆེན་པོ་འདོད་
ཆགས་ཆེ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་བྱེད། །ཅེས་པ་ཨ་ལས་ལྷ་གཅིག་ལྟེན་ལྷུང་
གཡས་ནས་འཛོན་ནས་བྱང་གི་ལེ་ཆེའི་གདན་ཐོག་ཏུ་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་དཀར་པོ་ཞལ་
གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པར་གྱུར་པ་དང་། གཟུགས་ཕྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྤང་། མཚོད་པ་
ཆེན་པོ་གཏི་ཕྱག་ཆེ། །གཏི་ཕྱག་སྟོ་སྟེ་གཏི་ཕྱག་སེལ། །ཞེས་པ་ཨ་ལས་ལི་གཅིག་བཤའ་
ལམ་གྱི་གཡས་ལྷུང་ནས་འཛོན་ནས་བྱུབ་ཀྱི་གདན་ལ་རྣམ་སྤང་སེར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་
དྲུག་པར་གྱུར་པ་དང་། རྣམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་དོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་
མ། ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་ །ཅེས་པ་ཨ་ལས་ཨ་གཅིག་ན་བ་གཡོན་པ་ནས་འཛོན་
ནས་མདུན་གྱི་རྣམ་མཁའ་ལ་དོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་འབྲ་བར་གྱུར་
ཏེ་རྩ་བའི་ཡུལ་ལ་ཐེམ་པར་བསམ་མོ། །

མཚམས་(༥༩)བཞིའི་ལེ་ཆེའི་སྟེང་དུ་བད་རྒྱའི་གདན་ལ་ཡུམ་རྣམས་བསྐྱའི་བཞུགས་
སྤངས་ཀྱིས་གནས་ཏེ། རྒྱང་གི་ཁམས་དག་པ་སྟོལ་མ་ནི། ཚིག་ཀུན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་

བྱེད། །ཅེས་པ་ཨ་ལས་ཨི་གཅིག་སྟེ་གཡོན་པ་ནས་འཛོན་ནས་མེ་མཚམས་ཀྱི་གདན་ཐོག་
 ཏུ་སྒྲོལ་མ་སྒྲུ་མདོག་སོགས་དོན་གྲུབ་རིམ་ལྡན་བར་གྱུར་བ་དང་། མེའི་ཁམས་དག་པ་གོས་
 དཀར་མོ་ནི། ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་སྤངས་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་ཨ་ལས་རི་གཅིག་མིག་གཡོན་
 ནས་འཛོན་ནས་བདེན་བཤད་ཏུ་གོས་དཀར་མོ་རིན་འབྱུང་རིམ་ལྡན་བར་གྱུར་བ་དང་། རྒྱའི་ཁམས་དག་
 པ་སྟེ་མ་གྱི། བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཚོག་། ཅེས་པ་ཨ་ལས། ལྷ་གཅིག་ལྟེ་ཐུར་ནས་འཛོན་
 ནས་དབང་ལྡན་གྱི་ཐུར་ཏུ་སྟེ་མ་གྱི་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་རིམ་ལྡན་བར་གྱུར་བ་དང་། སའི་ཁམས་
 དག་པ་སྒྲུན་མ། སོག་ཆེན་པོ་ནི་སྟེ་བ་མེད། །ཅེས་པ་ཨ་ལས་ཨི་གཅིག་བཤད་ལས་ནས་
 འཛོན་པ་རྒྱུད་མཚམས་སུ་སངས་རྒྱུས་སྒྲུན་མ་རྣམས་སྤང་རིམ་ལྡན་བར་གྱུར་བར་བསྐྱོམ་མོ། །དེ་
 རྣམས་ཐུང་པོ་དྲུག་དང་ཁམས་དྲུག་བསྐྱུས་པས་དབྱུས་ཀྱི་ལྷའི་པོ་བྱང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོའོ། །དེའི་བྱེ་རིམ་ཏུ་བྱུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སེམས་དཔའ་བཅུ་དྲུག་སྟོས་ཏེ། ཡང་ཨ་ལས་
 ཨ་བཞི་སྟེ་སྟོན་པ་ཤར་གྱི་སྟེ་སྟེ་ལ་རིམ་པས་སེམས་དཔའ་བཞིར་གྱུར་ཏེ། མཁས་པ་
 སྟེ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་འཆང་། །ཞེས་པ་དང་པོ་སྟོང་གའི་འཁོར་ལོ་དག་པ་རྒྱུད་གི་ཁམས་རྩོུ་རྩོ་
 ལས་སོ། །སྟེ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་དོན་གྲུབ་པ། །ཞེས་པ་དེའི་འོག་སྟེ་དབང་པོ་རྒྱུད་གི་ཁམས་
 དག་པ་རྩོུ་རྩོ་བསྐྱུང་བའོ། །སྟེ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་དགའ་བས་དགའ་ཞེས་པས། དེའི་འོག་རིག་བྱ་
 དག་པ་རྒྱུད་གི་ཁམས་རྩོུ་རྩོ་གཞོད་སྟོན་ནོ། །སྟེ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་མིག་འབྲུལ་ལྡན་ཞེས་པས།
 ཐ་མ་ལ་ལུལ་སྟེ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་དག་པ་རྩོུ་(༥ གན)རྩོུ་ཆུར་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་རིམ་ལྡན་བཞིན་ནོ། །

ཡང་ཨ་ལས་ཨར་བཞི་མིག་ནས་འཛོན་ནས་སྟོུ་སྟོགས་ཀྱི་གདན་ཐོག་ཏུ་སེམས་དཔའ་
 བཞིར་གྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཆེ་ལུས་ཀྱང་ཆེ་བ་སྟེ། །ཞེས་པས་མགྱིན་པ་མའི་འཁོར་ལོ་དག་
 པ་མེའི་ཁམས་རྩོུ་རྩོ་རིན་ཆེན་དང་། ཁ་དོག་ཆེ་ཞིང་ལུས་པོངས་ཆེ། །ཞེས་པས་དེའི་འོག་
 མིག་གི་དབང་པོ་དག་པ་མེའི་ཁམས་རྩོུ་རྩོ་ཉི་མ་དང་། མིང་ཡང་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ། །ཞེས་པས་

དེའི་འོག་རྩོད་མེད་ཁམས་དག་པ་རྩོལ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་ཡངས་པ་
ཡིན། །ཞེས་པས་ཐ་མ་ནམ་མཁའི་ཁམས་དག་པ་རྩོལ་བཞད་པ་རྣམས་རིན་འབྱུང་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དང་། ཡང་ཨ་ལས་ཨ་ལ་བཞི་ལྟ་ལས་འཛོན་པ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གདན་ཐོག་ཏུ་སྤྱོད་པས་
སེམས་དབའ་བཞིར་གྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་མཚོན་ཆ་འཆང་བ་སྟེ། །ཞེས་པས་དང་པོ་དབྱལ་
བ་ཚུའི་འཁོར་ལོ་དག་པ་རྩོལ་ཆོས་དང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་ལྷགས་ཀྱི་མཚོག་ །ཅེས་
པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཡུལ་གཟུགས་དག་པ་ཚུའི་ཁམས་རྩོལ་ཆོན་པོ་དང་། གྲགས་ཆེན་སྟན་
གྲགས་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཞེས་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ལྷུའི་དབང་པོ་དག་པ་རྩོལ་རྒྱ་དང་། སྤང་བ་
ཆེན་པོ་གསལ་བ་ཆེ། །ཞེས་པས་ཐ་མ་ཁུ་བ་དང་ཆོས་ཁམས་དག་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་རྩོ་
རྩོལ་བ་རྣམས་སྤང་མཐའ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དང་། ཡང་ཨ་ལས་ཨ་ལ་བཞི་བཞུང་བའི་སྒོ་ནས་
འཛོན་ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གདན་ཐོག་ཏུ་སེམས་དབའ་བཞིར་གྱུར་ཏེ། འདོད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་
དང་པོ་སའི་འཁོར་ལོ་དག་པ་རྩོལ་སེམས་དབའ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཡུལ་ཀྱི་དབང་པོ་དག་
པའི་ཁམས་རྩོལ་རྒྱལ་པོ་དང་། དགའ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ཡུལ་ཀྱི་སའི་ཁམས་དག་པ་རྩོལ་
ལེགས་པ་དང་། མགུ་བ་ཆེ་ཞེས་པ་ཐ་མ་རྣ་བའི་(༥༧)དབང་པོ་དག་པ་རྩོལ་ཆགས་པ་སྟེ།
དེ་དག་ཀྱང་རྣམས་སྤང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། སེམས་དབའ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བད་ཉིད་སྟང་
ཏུ་སེམས་དབའི་སྐྱེལ་གྱང་གིས་བཞུགས་པ་ལས་ཏེ་ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ། །

དེའི་སྒོའི་གཡས་གཡོན་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་སྒྲུལ་བྱ་ལ་མཚོད་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་
སྤྱོད་ཏེ། བཙུན་འབྲུས་ཆེན་པོ་བརྟུལ་བ་ཡིན། །ཞེས་པས་སྤྱ་གཡོན་ནས་ནི་གཅིག་འཕྲོས་
པས་ཤར་སྒོའི་གཡས་ཀྱི་གདན་ཐོག་ཏུ་བགས་པ་རྒྱང་གི་ཁམས་དག་པའི་གར་མ་སྟོན་མོ་
གར་བསྐྱར་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་འཆང་བའི་མཚོག་ །ཅེས་པས་མ་གཅིག་མིག་
གཡོན་ནས་འཛོན་པ་སྟོ་སྒོའི་གཡས་སུ་འཕྲོས་པ་ལས། བྲག་མེད་ཁམས་དག་པ་མ་ལེ་མ་
དམར་མོ་འབྲང་བ་འཛིན་པ་དང་། བཟོད་ཆེན་འཆང་བ་བརྟན་པ་པོ། །ཞེས་པས་གི་གཅིག་

ལྷེའི་བྱར་ནས་འཛོན་པ་བྱང་སྒྲིའི་གཡས་སུ་འཕྲོས་པས། རྩལ་ཚུའི་ཁམས་དག་པ་གི་རྟེ་མ་
དཀར་མོ་པེ་མི་བརྩུང་ཞིང་སྤྱུ་ལེན་པ། བྱམས་ཆེན་རང་བཞིན་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་པས་ལ་
གཅིག་བཤད་ལམ་གཡོན་བྱར་ནས་རྩལ་སྒྲིའི་གཡས་སུ་འཕྲོས་པས་རྩས་པ་སའི་ཁམས་
དག་པ་ལ་སོ་སེར་མོ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། སྒྲོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་སྟེ། །ཞེས་པས་ག་
གཅིག་སྤྱ་གཡོན་ནས་འཛོན་པ་ཤར་སྒྲིའི་གཡོན་དུ་འཕྲོས་པས་རྩུང་གི་ཁམས་དག་པ་བྲི་
མ་ནག་མོ་བྲི་ཐོགས་པ། ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ལུས་འཆང་བ། ཞེས་པ་བྱ་གཅིག་མིག་གཡོན་
ནས་འཕྲོས་པས་སྒྲོ་སྒྲིའི་གཡོན་དུ་ཚུ་སེར་མེ་ཁམས་དག་པའི་མེ་ཏོག་མ་དམར་མོ་མེ་ཏོག་
ཐོགས་པ། སྟོབས་པོ་ཆེ་ལ་ཐབས་ཆེ་བ། །ཞེས་པས་ལྷེ་བྱར་གཡོན་ནས་ཨ་གཅིག་འཕྲོས་
པས་བྱང་སྒྲིའི་གཡོན་དུ་སྤྱེ་བ་ཚུའི་ཁམས་དག་པ་མར་མེ་མ་མར་མེ་ཐོགས་པ། བསམ་
གཏན་ཆེན་པོ་ཏིང་འཛིན་གནས། །ཞེས་(༥༩)པས་བཤད་ལམ་གྱི་གཡོན་ནས་རྩུ་གཅིག་
འཕྲོས་པས་རྩལ་སྒྲིའི་གཡོན་དུ་རྩང་དག་པ་སའི་ཁམས་བདུག་སྒྲོས་མ་སེར་མོ་སྒྲོས་ཐོགས་
པ་སྟེ། ལྷ་མོ་བརྩུད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བད་རྩེའི་གདན་ལ་གནས་པ། དེ་དག་ནི་གསུང་གི་
འཁོར་ལོའོ། །

དེ་ནས་སྒྲིའི་འཁོར་ལོ་ཁོ་པོ་བཅུ་སྒྲོས་ཏེ། རྩུ་འབྱུལ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་དང་ལྡན། །ཞེས་
པས་ཨ་ལས་ལ་གཅིག་སྤྱ་གཡོན་ནས་འཛོན་ནས་ཤར་གྱི་ཅིབས་ལ་སྒྲོས་པས་དག་གི་
དབང་པོ་རྩུང་གི་ཁམས་དག་པ་བགེགས་མཐར་བྱེད་ནག་པོ། རྩུགས་ཆེན་མཆོགས་པ་
ཆེན་པོ་སྟེ། །ཞེས་པ་དེ་ལས་མིག་གཡོན་ནས་ར་གཅིག་འཕྲོས་པས། ལྷེའི་ཅིབས་ལ་ལག་
པའི་དབང་པོ་དང་མའི་ཁམས་དག་པ་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། རྩུ་འབྱུལ་ཆེན་པོ་ཆེར་གྲགས་
པ། །ཞེས་པས་ལྷེའི་བྱར་ནས་ཨ་གཅིག་འཛོན་པ་བྱང་ཅིབས་ལ་སྒྲོས་པས་རྩང་པའི་དབང་
པོའི་ཁམས་དག་པ་བརྩམ་མཐར་བྱེད། སྟོབས་ཆེན་པོ་རོལ་གཞོན་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་ལ་གཅིག་
བཤད་ལམ་ནས་འཕྲོས་པ་རྩལ་ཅིབས་ལ་བཤད་བའི་དབང་པོའི་ཁམས་དག་པ་གཤེན་རྩེ་

མཐར་བུད། སྲིད་པའི་རི་པོ་ཆེན་པོ་འཛོམས། །ཞེས་པས་ཨ་གཅིག་མིག་གཡམས་པ་ནས་
འཕྲོས་པ་མའི་ཕྱི་བས་ལ་རྒྱུད་གི་ཁམས་དག་པ་དབྱུག་སྟོན་ཅན། བཞེགས་ཤིང་རྩོམ་ཆེན་
པོ་འཆང་། །ཞེས་པས་ར་གཅིག་མིག་གཡམས་པ་ནས་འཕྲོས་ཏེ་བདེན་བྲལ་གྱི་ཕྱི་བས་ལ་
མའི་ཁམས་དག་པ་འདོད་རྒྱལ། དག་པོ་ཆེན་པོ་དག་ཤུལ་ཆེ། །ཞེས་པས་ཕ་གཅིག་ཚུའི་
ལམ་ནས་འཕྲོས་པ་རྒྱུད་ཕྱི་བས་ལ་བད་ཀན་སའི་ཁམས་དག་པ་སྟོབས་པོ་ཆེ་སྟེ་དེ་དག་གི་
ཞལ་བྱག་ཀྱང་ཤར་དང་ཤར་ལྟོ་བ་དོན་གྲུབ། ལྟོ་དང་ལྟོ་བྱུ་བ་པ་རིན་འབྱུང་། བྱང་དང་བྱང་
ཤར་བ་སྤང་མཐའ། ལྱུ་བ་དང་རྒྱུད་མཚམས་པ་ནམས་ནམ་སྤང་རི་ལྟོ་བ་བཞེན་ནོ། །(༥༩བ)
མགོན་པོ་རིགས་མཆོག་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཞེས་པས་ན་བ་གཡོན་པ་ནས་ཏ་གཅིག་འཕྲོས་པ་
སྟེང་གི་ཕྱི་བས་ལ་དབང་པོ་མཆོག་དང་ཡེ་ཤེས་དག་པ་གཙུག་ཏྱར་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་
གཙུག་པོ་རི་ལྟོ་བ་དང་། ལྷ་མ་གསང་སྤྲུགས་ཆེ་བའི་མཆོག་། ཅེས་པས་ན་བ་གཡམས་པ་ནས་
ཏ་གཅིག་འཕྲོས་པས་འོག་གི་ཕྱི་བས་ལ་གཅི་བའི་དབང་པོ་ནམ་མཁའི་ཁམས་དག་པ་ཁྲོ་བོ་
གཞོད་མཛེས་མི་བསྐྱེད་པ་རི་ལྟོ་བ་བཞེན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཡམས་བརྒྱུད་གིས་ཉི་མའི་
གདན་ལ་བཞུགས་པ། དེ་དག་ནི་སྐྱེའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། ཞེ་གསུམ་མའི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བའོ། །ཞེ་
ལྟོ་བའི་སྐྱེ་བའོ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ལ་གནས། །ཞེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྟེང་
དུ་རྩོམ་སེམས་དཔའ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱི་མཆོག་། ཅེས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་དབང་བྱུག་མ་གདན་པད་ལྷ་ལ་གནས་པ་སྟེ་ཞེ་ལྟོ་བའི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེ་དགུ་བའི་སྐྱེ་བའོ། །
དེའི་སྟེང་དུ་བྱམས་ཆེན་རང་བཞེན་དཔག་ཏུ་མེད། ཅེས་པས་ཨ་ལས་སྤྲོ་ནས་ཏ་གཅིག་ཤར་
སྟོར་འཕྲོས་པས་སྟོ་མ་བེལ་བྱ་མ། སྟོར་རྩོམ་པོ་སྟོ་ཡི་མཆོག་། ཅེས་པས་མི་གནས་པའི་
རྒྱ་གཅིག་འཕྲོས་པས་སྟོ་སྟོར་ཞགས་པ་མ། ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་སྟོ་ཆེན་ལྟན། །ཞེས་པས་སྟེ་
ལས་ཤིང་གཅིག་འཕྲོས་པས་བྱང་སྟོར་ལྷགས་སྟོག་མ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཐབས་ཆེ་བ། །ཞེས་
པས་ཨ་ལས་བཤུང་ལམ་ནས་རྩོམ་པོ་གཅིག་འཕྲོན་ནས་ལྟན་སྟོར་ལྷགས་ཀྱུ་མ་སྟེ་ཞེ་དགུ་བའི་

སྒྱུ་བའོ། །རིགས་ལྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཞིབ་པར་ནི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ལས་
ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། །གསུམ་པ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་དང་ཡེ་ཤེས་པ་དགྲུག་གཞུག །རིགས་
རྒྱལ་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ། དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་སོགས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་བྱི་
མ་མེད་པའི་འོད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

2) སྒྲགས་དང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྒྲགས་ཀྱི་རྣལ་(༥༩ན)འབྱོར་དང་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ནི། རྩི་རྩི་ཉི་མ་
སྤང་བ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྤྱོད་པ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་ལྟ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་ལས་
ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

3) དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ་ལ་ལྟ། དག་པ་རྣམ་ཐར་བཞི། དག་
བྱེད་ཡེ་ཤེས་ལྟ། འབྲས་བུ་སྐྱབ་ཞི། ལམ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བཅུ། སྐྱབ་བཞིའི་མཛད་པ་
བཤད་པའོ། །

1) དག་པ་རྣམ་ཐར་བཞི།

དང་པོ་ནི་དེ་ལ་མའི་ལུས་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་ལ་སྐྱབ་བཞིའི་རིགས་
འདྲའི་རྒྱ་གནས་ཀྱང་། སྐྱོ་བུར་གྱི་བྱི་མ་གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་སད་པ་དང་བཞི་པའི་གནས་
སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་བཞིའི་སྟེང་གི་བྱི་མས་གཡོགས་པ་དེ་ཉིད་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་

ནམ་ཐར་བཞི་རྟོགས་པའི་ནལ་འབྱོར་བཞིས་དེ་དག་གི་སྒྲིབ་གི་བྱི་མ་མཐའ་དག་སྦྱངས་
ཤིང་། སྐྱེ་བཞིའི་རིགས་འབྲེལ་ལས་གྲིས་ཡར་ལྗན་དུ་བྲས་ཏེ་སྐྱེ་བཞི་དངོས་སུ་འབྲུབ་པར་
བྱེད་པ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་དང་པོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་ནི། སློབ་ཆེན་པོ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད། །ཅེས་
པས་སྒྲོན་ཏེ། བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྲིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྲིས་གཅིག་
དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། ཞེས་རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་རང་མཆོན་གྲིས་གྲུབ་པ་
རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཅུའི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་བཅུག་པ་ནི་
སློབ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ་དེའི་ཐབས་ལས་གྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
དབྱིངས་དེ་དང་རོ་གཅིག་དུ་སྦྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་
ལེ་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བྲས་པ་ལས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པའོ། །

ནམ་ཐར་གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་མཆོན་མ་ཞེས་ཆོག་དུ་བརྗོད་པ་རང་
བཞིན་གྲིས་གྲུབ་པ་སྦྱངས་པའི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་བྲམས་པ་ཆད་མེད་ནི།
གཉིད་འབྲུག་གི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བྲས་(༥༩བ)པ་ལས་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་བྱེད་དོ། །

ནམ་ཐར་གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བྱའི་ཆོག་དུ་བརྗོད་པ་ཀྱན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཆོག་རང་བཞིན་གྲིས་
སྒྲོང་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་དགའ་བ། ཆད་མེད་ཀྱི་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་
ཐེག་ལེ་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བྲས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གསུང་ལོངས་སྐྱེ་བྱེད་བྱེད་དོ། །

ནམ་ཐར་བཞི་པ་ནི། རྒྱས་འབྲས་བྱ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཆོག་ཀྱན་
གྲིས་རབ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྲིས་སྒྲོང་པར་རྟོགས་པའི་ངེས་
དོན་གྱི་བྱང་སྟོམས་ཆད་མེད་ཀྱིས་སད་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་སྐྱབ་བྲལ་དུ་
བྲས་པ་ལས་སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་བྱེད་བྱེད་དོ། །སློབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི་འདི་ཡན་ཆད་ཀྱི་དོན།
ཕུང་ཁམས་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། །འདི་ལྟར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ། །སངས་རྒྱས་བཙུམ་

ལྡན་འདས་ཡིང་ག། རྟག་རྒྱས་བདེ་བ་ཀུན་ཏུ་བཟང་། རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནོར་རྒྱས་
པའོ། །ཨ་ལས་བྱང་བའི་ཤེས་རབ་བྱིན། འོད་གསལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ། གཟུགས་བརྟན་
སྤང་བ་སྤྲ་མ་གྱི། ཨ་ཡིག་ཡིག་འབྱུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་མ་ནིང་རྗོད་བསྐྱེས་པ་ཡིན། རྒྱུང་འགོག་
བསྐྱེས་པ་མཆོག་སྒྲོལ་མ། རྗོད་ཆེན་ཡི་གེ་རྗོད་ལྡན་ལ། དམ་པ་ཐམས་ཅད་སྦྲེར་བར་བྱེད།
ཁོང་ནས་བྱང་བ་གཏུམ་མོའི་མེ། སྒོག་ཆེན་རྗོགས་བྱེད་གོས་དཀར་མོ། ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་
ཉམས་པའི་མཐའ། སྤངས་པ་བདེ་ཆེན་བརྟན་སྤྱན་མ། བརྗོད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཆོག་ལ་བདེ་
སྦྲེང་དབྱེར་མེད་ཡེ་ཤེས་སོ། ཆོག་ཀུན་ཅ་རྒྱུང་ཡི་གེའི་གཟུགས། གཏུམ་མོ་བཟླགས་པས་
བདེ་སྦྲེང་གསལ། ཞེས་འཆད་དོ། གྲི་མེད་འོད་གྱིས་བཤད་ཚུལ་དེ་ནི། དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་
ལས། སེམས་དང་ངག་དང་ལུས་དབྱེ་བས། གཉིད་ལོག་ཆེ་ལམ་སད་པ་དང་། བཞི་པའི་
དེ་ཉིད་ཅེས་(༤༠ན)སྤྱ་གྲགས། རྗོད་པ་སྤྲ་མའི་དཀར་ཡིས་ནི། སེམས་དང་ལུས་ངག་
ཡང་དག་འབྲུག་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱ་བ་ཤོར། ཞེས་གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་
ལའི་སྦྲེང་གི་དྲི་མའི་ཆོགས་དང་། བྱད་པར་འཛག་བདེ་ལ་སྤྱེད་པའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འབྱུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཆགས་སེམས་དྲི་མ་ཅན་
གྱི་སེམས། འཛགས་པས་འཁོར་བར་བྱེད་པ་སྤྱི། རྟེན་ཡི་རྣམ་དག་སྦྱོར་བ་ཡིས། དག་པའི་
རང་བཞིན་དྲི་མ་མེད། ཅེས་འཁོར་བར་འབྱུངས་པའི་རྒྱ་འཛག་པའི་དྲི་མ་དེ་ཉིད་རྣམ་ཐར་
བཞི་རྟོགས་པའི་གོང་དུ་བཤད་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྤངས་པས་རྣམ་པར་དག་ནས་སྤྱ་བཞི་
མངོན་དུ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །

2] དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

གཉིས་པ་དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ལྟ་ནི། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་འདོད་ཆགས་ཆེ། ཞེས་སོགས་

ཏེ། འདི་དག་གིས་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་རང་བཞིན་མདོར་བསྟན་ནས། ལེའུ་འོག་མ་ལྔས་རྒྱས་པར་
འཆད་དེ། ཇི་མེད་འོད་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལ་
འཆིང་བ་ཀུན་ལྟན་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདོད་ཆགས་
ཆེ་བས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་ལམ་དུ་བྱས་ཏེ། ཐ་མལ་བའི་ཆགས་པ་བྱངས་བྱང་བའི་
སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྤང་རྣམས་པར་དག་པ་ནི་
མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། ཐ་མལ་བའི་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཞེ་སྤང་ཆེ་བས་ཏེ་
མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་གྱི་དབྱ་ཆེན་པོ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཡིན་འོ། །གཏི་ཐུག་རྣམས་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་ནི་གཏི་ཐུག་ཆེན་པོ་སྟེ་དེ་ལ་གནས་
པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་གཏི་ཐུག་གི་སྒོ་(༤༠བ)སྟེ་དེས་གཏི་ཐུག་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་བྱངས་འབྱེན་པ་ནི་སེམས་བའི་དོན་དང་། དེ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆོད་
པ་ཆེན་པོ་འོ། །སྤག་དོག་རྣམས་པར་དག་པ་བྱ་བ་བྱུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤག་དོག་འཛམས་པས་
ཁོ་བ་ཆེ་བ་དང་། དེ་འབྲུ་བའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉོན་མོངས་པ་སྤག་དོག་
གི་དབྱ་ཆེ་བ་དང་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཡིན་འོ། །སེར་སྟེ་རྣམས་པར་དག་པ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ་དེས་སེར་སྟེའི་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་
བར་བྱེད་པས་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་འོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་
དུག་ལྗེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། འདོད་
ཆགས་ཆེ་བས་ཏེ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེས་སེམས་ཅན་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཐམས་
ཅད་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ནི་གོང་བཞིན་ལ་ཞེ་སྤང་ཆེ་བ་ནི་ལས་རྒྱང་
མཐའ་དག་རྒྱ་ཁྲིར་འགོག་པ་དང་། དེས་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་དེ་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་གྱི་
དབྱ་ཆེ་བ་ནི་དེས་དོན་གྱི་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་འོ། །ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ལས་རྒྱང་རྣམས་ཀྱི་དབྱ་

ཆེ་བ་ལ་བཤད་དོ། །གཏི་ཐུག་ཆེན་པོ་ནི་སྔག་ཚོལ་གྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་བཀག་པ་དང་། གཏི་
ཐུག་གི་སྒོས་ཏེ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཏི་ཐུག་སེལ་བའི་ངེས་དོན་
གྱི་རྣམ་སྤྲང་རོ། །ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། གཏི་ཐུག་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པའི་སྤྱིར་གཏི་ཐུག་
ཆེན་པོ་འོ། །ཞེས་བཤད་ལ། གཏི་ཐུག་གྲུང་ཁུ་བ་འཕོ་བ་ལས་བཤད་དོ། །ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་རྒྱག་པར་བྱེད་པས་སྔོ་བ་ཆེ་བ་དགའ་བྲལ་འགོག་པའི་སྔོ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་སྐྱེས་
ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དག་ཆེ་བའོ། །

དེ་ཡང་དཔེ་མེད་འཆོས། སྔོ་བ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །བྲག་པོ་ཆེན་པོ་དོན་གྲུབ་
པའོ། །ཞེས་འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། དག་ཆེ་བ་ལུས་(༤༡ན)དག་སེམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་
རྣམས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་དོ། །འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ལས་
འདས་པས་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ལ། འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནི་ཞེས་ཉི་མ་དཔལ་འཆད་ཅིང་། དཔེ་མེད་འཆོས། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ཆེ། །བདེ་
བས་སེམས་བསྐྱུས་མི་རྟོག་རྒྱས། །དེ་ཡིས་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད། །སེལ་བར་བྱེད་སྤྱིར་
རིན་པོ་ཆེ། །ཆགས་པ་ཉིད་ན་ཆགས་པ་མེད། །འདོད་སོགས་ལྷ་པོ་དབྱེར་མེད་པ། །བྲག་
པ་རྡོར་འཆང་དུས་འཁོར་ལོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

3] འབྲས་བུ་སྐྱ་བཞི།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་སྐྱ་བཞི་ནི་འདོད་པ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། ཁམས་
སྤྱིར་མི་འཕོ་བས་བདེ་བ་ཆེ་བ་ཁམས་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་མེད་དུ་བཅིངས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་
ཡེ་ཤེས་ནི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་མགྲུ་བ་ཆེ་བ་ལྷན་ཅིག་

སྐྱེས་པའི་སྐྱེའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི། ཤེས་རབ་མཆོན་ཆེན་འཆང་བ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་
པས་གོང་དུ་སྒྲངས་ནས་བཤད་ན། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཆེན་པོ་རང་གི་ངོ་བོར་འཆང་བ་སྟེ་འཆང་ཞིང་། ཤེས་རབ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲུང་པོ་ཆེ་
འདུལ་བའི་ལྷགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཆོག་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་མ་གཡོས་ཀྱང་གྲགས་ཆེན་སྟོན་
གྲགས་ཆེན་པོས་འཛིན་ཉེན་སྒྲིབ་པ་དང་། སྤྲོ་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུང་བ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཛོན་སྤྲུམ་དུ་གསལ་བའི་མཁུན་པ་ཆེན་པོ་བརྟེན་པའོ། །

ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ནི། གཟུགས་ཆེ་ལུས་ཀྱང་ཆེ་བ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སྟོན་ཏེ། །ཁམས་དུག་རྣམ་པར་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་བདག་(༤༡བ)ཉིད་ས་ལ་གནས་པའི་
བྱང་སེམས་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མཛོན་སྤྲུམ་ཀྱི་སྟོན་ལུས་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པས་གཟུགས་
ཆེ་བ། ལས་ཉོན་ཀྱི་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པས་ལུས་ཀྱང་ཆེ་བ་སྟེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་
ཅིར་ཡང་འཆར་བས་ཁ་དོག་ཆེ་ཞིང་། སྐྱེའི་དབྱིབས་ཆེ་བས་ལུས་བོངས་ཆེ་བ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་མཆོན་དང་ལྡན་པས་མིང་ཡང་ཆེ་ཞིང་། རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིབ་པས་རྒྱ་
ཆེ་བ། རིགས་དུག་པ་དང་ཉི་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་ཡངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་ལོངས་སྟོན་ཤོ། །དེ་ནས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འདི་དག་ལ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་པའི་གསུང་ལ་ལོངས་སྐྱུར་མཛད་པ་མང་ཡང་། མཆོན་དཔེས་སྤྲུམ་པའི་ལོངས་
སྐྱེ་ཡང་བཞེད་པ་ནི། ཇི་མེད་འོད་ལས། །ཁམས་རྣམས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་སྐྱེ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲུང་བར་འགྱུར་བ་ལོངས་སྐྱེ་ཡིན་པས་གཟུགས་ཆེ་བའོ་
ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་ཀྱང་གསལ་ལ། དེང་སང་བ་ཁ་ཅིག་སྤྲགས་སྤྲོ་མེད་ཀྱི་ལུགས་
ལ་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱེའི་ཁ་དོག་དཀར་པོར་ངེས་བཟུང་དུ་འདོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པས་ཁ་དོག་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་ཅིར་ཡང་འཆར་བ་ཞིག་ཏུ་གཟུང་བར་འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་མེད་འོད་

ལས་ཁ་དོག་ཆེ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །

བཞི་བ་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ནི། མཁས་པ་སྤྱུ་འབྱུལ་ཆེན་པོ་འཆང་། །ཞེས་སོགས་གྲིས་བསྟན་
ཏེ། གཤུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་གང་ལ་གང་འདུལ་དུ་སྤྲང་བའི་སྤྱུ་འབྱུལ་
ཆེན་པོ་འཆང་ཞིང་། སྤྱུ་འབྱུལ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྲུབ་པ། སྤྱུ་འབྱུལ་
ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་མཚན་ཏུ་དགའ་བས་དགའ་བཞིན་(༤༡ན)
དུ་འདུག་པ། སྤྱུ་འབྱུལ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་གཤུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མཁོ་
དགུ་སྒྲ་ཆོགས་པར་འཆར་བའི་མི་འབྱུལ་ཅན་ནི་སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ལོ། །བདུད་ཅི་ཐིགས་པ་རྣམ་
པ་གཉིས་སྤྱི་ནི། འདི་དག་སྤྱུ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་ལ་སྤྱར་ནས་བཤད་དེ།
དེ་ཡང་གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་ལའི་སྟེང་ན་འཛག་པའི་སྤྱི་བ་པ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་
སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཐྲོག་པ་ནས་དགའ་བ་བཞི་དང་། གཞི་དུས་གྱི་འཛག་པའི་དགའ་བ་
བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་ལུས་ངག་ཡིད་ཤེས་གྱི་དབྱེ་བས་བཞི་བཞིར་བྱེ་བའི་འཛག་དགའ་བཅུ་
དྲུག་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཐྲོག་པ་ནས་སྤྱུ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འཛག་
པའི་རྣམ་དག་ཉོན་བྱེད་དུ་འཆང་བ། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བྱི་མེད་འོད་ལས། སྤྱལ་པའི་སྤྱི་ཡི་
སྤྱུ་གསུང་ཐུགས། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་སྤྱིར་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་སོགས་བྲངས་ནས་དེ་དག་དང་
དོན་གཅིག་པར་བཤད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་གྱི་ཆོག་དེ་དག་གི་དོན་རིམ་ལྡན་ཡིན་པ་ནི་མཁས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྲང་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འགྲེལ་པ་གཉིས་གྱི་གཞུང་འཆད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འབྲས་པའི་བྱེད་པར་སྤྲང་ཞིང་། བྱེད་
པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་བཤད་ཚུལ་རྣམས་ལ་བྱེད་པས་སྤྱི་བྲངས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་
གྱི་ཆོག་དེ་དག་དང་མཐུན་མི་མཐུན་དབྱེད་དགོས་པ་འབྲས་འདུག་ནའང་མངས་སྤྱི་དོགས་
པས་རེ་ཞིག་དེ་ཅུ་མོ། །

4] ལམ་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོན་པ་བརྟུ།

བཞི་པ་ལམ་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོན་པ་བཤད་པ་ནི། སྤྱོན་བདག་ཆེན་པོའི་གཙོ་བོ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་གྱིས་འཆད་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་སྤྱོན་བདག་ཆེན་པོ་སྟེ་ཟང་ཟེང་མི་འཛིགས་ཆས་དང་བྱམས་པ་སྟེ་དེ་ཅམས་གྱི་སྤྱོན་པ་པོར་གྱུར་པ་ནི་བྱང་དོན་དང་། དེས་དོན་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ནོར་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་སྤངས་(༤༩བ)པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདིའི་དེས་དོན་འཆད་པ་ན། དུས་གྱི་འཁོར་ལའི་བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། ནོར་ཅམས་སྤངས་པ་སྤྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་ཀྱང་། སྤྱོན་བདག་ཆེན་པོ་སྤྱི་ནང་གཏོང་། །གཙོ་བོ་སྐྱེག་མོས་ལྷན་སྐྱེས་སྟེར། །ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ཚུལ་བྱིམས་ནི། བྱང་དོན་གྱི་ཚུལ་བྱིམས་ནི་སྤྱོན་མོང་བའི་སྟོང་བའི་སེམས་པ་དང་། དེས་པའི་དོན་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ་བྱིར་འཕོ་མེད་དུ་འཆང་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ཏེ། བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། བྱང་མེད་དང་ནི་འདུས་ཀྱང་སེམས་མི་འཛིག་པ་ཚུལ་བྱིམས་སོ། །ཞེས་དང་། དཔེ་མེད་འཆོས། ཚུལ་བྱིམས་ཆེན་པོ་བྱང་ཚུབ་སེམས། །འཆང་བ་མི་ཉམས་ནོར་བུ་ཡི། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་། བྱི་རོལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་འགྲོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་མི་འཕོ་བ་ཚུལ་བྱིམས་ཆེན་པོའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། ཕྱག་བསྐྱེལ་དང་ལེན་དང་། གཞོད་པས་ངེ་མི་སྐྱམ་པ་སོགས་བྱང་དོན་གྱི་བཟོད་པ་དང་། དེས་དོན་གྱི་ཡུལ་ལྔ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐིམ་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་འཆང་ཞིང་དེའི་སྟོབས་གྱིས་བརྟན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། སྤྱི་སོགས་ནམས་ལ་མི་འཇུག་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དཔེ་མེད་འཆོས། བཟོད་ཆེན་བདེ་བས་སེམས་བསྐྱུས་བསྐྱུས། །འཆད་པ་མི་འཕོ་བརྟན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་

དོན་དུ་དགོངས་པ་འབྲས་ལྷེ་རི་ལྷར་འཆད་པར་བྱའོ། །སྟོབས་པོ་ཆེ་(༤༣བ)སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་
བས་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ལ། སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི།
སྟོབས་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱུད་བྱུང་བ། །ཞེས་འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ་ལྷ་མ་ལྷར་འཆད་དོ། །ཐབས་
ཆེ་བས་ཉེ་ཉོན་མོངས་པ་ལྷ་རྣམ་པར་དག་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཏོ། །དཔེ་
མེད་འཆོས། །ཐབས་ཆེ་བ་ནི་བདེ་འཕེལ་བས། །ལུས་རྣམས་ཀྱན་ལ་བྱད་པར་བྱུག་ཅིས་
འཆད་ལ། །ཉི་མ་དཔལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །སྟོན་ལམ་རྒྱ་མཚོ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཐུགས་རྗེས་བྱུང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ནི་སྟེ་མེད་ཆོགས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཏིང་དཔག་པར་མི་རུས་པ་ཡིན་ལ། འདི་དག་གི་ངས་དོན་ཡུང་བསྐྱས་རྒྱུད་
ལས། དེ་ལས་སེམས་ཅན་དོན་དང་རྩ་འབྲུལ་སྲིད་འཛིན་པ་དང་སྟེ་མེད་ཐོབ་པ་གཞན་པ་
བཞི་རྣམས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་ངོ། །ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ནི། ཆོག་པས་བསྟོམས་
པའི་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པ་དང་། ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་
དངོས་འགྲུབ་མི་རུས་པ་དང་། དེ་འགྲུབ་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་རག་ལས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ།
བསམ་གཏན་ཆེན་པོ་ཉིང་འཛིན་གནས། ཞེས་སོགས་བྲངས་སོ། །

5༽ སྐྱེ་བཞིའི་མཛད་པ་བཤད་པ།

ལྷ་པ་སྐྱེ་བཞིའི་མཛད་པ་བཤད་པ་ནི། བྱམས་ཆེན་རང་བཞིན་དཔག་ཏུ་མེད། །དེ་ཡང་
ཐོག་མར་སྐྱེའི་མཛད་པ་ནི། སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་
དང་དེས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཉིས་ཀ་དཔག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱིས་
མནར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སྦྱང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི། སེམས་ཅན་སྐྱག་བསྐྱེལ་

བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་(༤༢)ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོའི་མཆོག་ཡིན་ལ།
 འབད་ཚེ་ལ་གྱི་རྣམ་ཉིག་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་དང་། དམིགས་མེད་གྱི་བྱམས་སྒྲིང་
 རྗེའི་སྒྲོ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོ་ནས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་པའི་སྤྱི་ནི་གདུལ་བྱ་གང་ལ་གང་
 འདུལ་གྱི་ཐབས་ཆེ་བའོ། །བདུད་ཅི་ཐིགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། དེས་དོན་
 གྱི་བྱམས་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་དེའི་དོ་བོར་བྱེད་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོས་
 པ་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས་སུ་རོ་གཅིག་པས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་རྗེས་སུ་ཆགས་
 པ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོར་བ་ལས་སྒྲོའི་མཆོག་བདེ་སྒྲོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉམས་སུ་སྒྲོང་བ་དང་། སྒྲོ་
 དེས་མཐའ་གཉིས་སུ་མི་དམིགས་པས་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་དགའ་བ་བཞིའི་
 རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་དང་མཁས་པ་ཆེན་པོ་འདོད་པའི་གནས་སྐབས་བཅུ་ཤེས་
 པ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། བསམ་པ་འདོད་པ་ཡན་ལག་ཆ་གདུང་མཆོག་གི་བྱད་
 བཞིན་བསྐྱས་ཞིང་གཞན་ཏུ་འཇུག། འདར་དང་སྒྲོ་བ་འཐིབས་སྒྲུགས་ཡིད་འཁྲུགས་པ་དང་
 མི་བཟང་རྒྱལ་བ་དག་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་། དེ་རྣམས་རྗེ་རྗེ་ཅན་གྱི་དུ་བ་ལ་སོགས་རྣམ་བཅུར་
 རབ་གསལ་སྒོག་ཆགས་གྱི་ལུས་ལ། །འདོད་པའི་གནས་སྐབས་འཛིག་ཉེན་ཏུ་ནི་དེས་པར་
 རབ་གསལ་རྒྱལ་བ་གང་ཞིག་འདོད་པ་གང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནང་ལ་སྒྱུར་ན་སོ་སོར་
 སྤྱད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་བཅུ་རྣམས་སོ། །ཐབས་ཆེ་བའི་དོན་ནི་ཉི་མ་
 དཔལ་གྱིས་མ་བཤད་ལ། སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཐབས་ཆེན་ལུལ་ནི་ཉི་ཤུ་བཞིར། །བདེ་
 བས་བྱུང་བ་དཔའ་བོའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

འོངས་སྒྲོའི་མཛད་པ་ནི། འོངས་སྒྲོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི་དེ་ནི་སྤྱིའི་ཆད་དང་ཁ་དོག་སོགས་
 ཅིར་ཡང་སྤང་བའི་རྩལ་སྤུལ་(༤༣)ཆེན་པོ་རྩལ་སྤུལ་སོ་གཅིག་གི་གོ་སར་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་
 གྱི་རྩལ་སྤེད་གྱི་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པར་སྒྲོན་པའི་སྒྲོ་བས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ལག་པ་བརྒྱངས་
 བསྐྱུས་གྱི་སྒྲོང་གསུམ་གངས་མེད་པར་སྤྲུལ་པའི་སྤྱི་གངས་མེད་པ་བཞུགས་པར་སྤང་བའི་

བདག་རྒྱུན་བྱེད་པས་ཤུགས་ཆེན་དང་། མཐོགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཞེས་བྱ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གསུང་གི་རྩ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཆེར་གྲགས་པ་སྟེ། ཆོས་སྟོན་པ་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པས་སྟོབས་ཆེན་པ་རོལ་གཞོན་པ་པོའོ། །

གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། དཀྱིལ་འཁོར་བཅུའི་རྒྱང་མཐའ་དག་རྒྱ་རྒྱུ་འཆུན་པས་རྩ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤུགས་ཆེན་པོས་ཏེ་བྱང་སེམས་མི་ཉམས་ཤིང་མཐོགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཅ་གནས་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་བ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོགས་གཉིས་ཀ་རྫོགས་པས་རྩ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་ཆེར་གྲགས་པ་སྟེ་མཆོག་ཏུ་འདོད་པར་བྱ་བ་དེས། མཆམས་མེད་ལྡ་སོགས་འཛོམས་པས་སྟོབས་ཆེན་དང་། ལས་སྒྲིབ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གོས་པས་པ་རོལ་གཞོན་པ་སྟེ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལས། རིགས་ངན་སྒྲིབ་མ་མཁན་ལ་སོགས། །གསོད་དོན་དོན་གཉེར་སེམས་པ་རྣམས། །ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་མེད་པ་ཡི། །ཐེག་མཆོག་འདི་ལ་འགྱུར་པར་འགྱུར། །སེམས་ཅན་མཆམས་མེད་ལ་སོགས་པའི། །སྒྲིབ་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང་། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་འགྱུར། །ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་མཛད་པ་ནི། སྤྱི་པའི་རི་བོ་ཆེན་པོ་མ་རིག་པ་ནས་ཆ་ཤིའི་བར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་འཛོམས་པར་མཛད་པ་དང་། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་མཆོན་འཛོན་གྱིས་མི་བྱེད་པས། མཐོགས་ཤིང་(༤༥)རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོ་འཆང་། །དག་པོ་ཆེན་པོ་ནི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ། དེ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པས་དྲག་ཤུལ་ཆེ་ཞིང་འཛིགས་ཆེན་ལས་ཉོན་ལག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛིག་པར་བྱེད་པས་ཏེ། སྤྱི་པའི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའོ། །བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ནི། སྤྱི་པའི་རི་བོ་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་ནི་གཞིག་པར་དཀའ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེས་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་

བདེ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཛོམས་པའོ། །མཁེགས་པ་ནི་ལྷོ་རྩ་གནས་ཡིན་ལ། རྩ་
རྩེ་ཆེན་པོ་སྟེ་དེར་བྱང་སེམས་བབས་པས་བདེ་བས་ལིང་ག་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱིར་འཕྲོ་མེད་དུ་
འཆང་བ་ལས་སྦྱེས་པའི་བྲག་པོ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེས་དུག་གསུམ་འཛོམས་པས་བྲག་
ལྷུ་ཆེ་ཞིང་། འཛིགས་ཆེན་ཏེ་རྟག་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་གཉིས་འཛིག་པར་བྱེད་པས་ཏེ་མ་
ལུས་པར་འཛོམས་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། རྩེ་ཆེན་པོ་འཆང་བའི་དོན་སྣང་བ་
དང་། སྣང་བ་མཆེད་པ་དང་། སྣང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྣང་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྩེ་ཆེན་
པོ་འཛིན་པ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ལ་ནི་གོང་དུ་དབྱེད་བྱེད་པོ། །

ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་སྦྱུའི་མཛད་པ་ནི། མགོན་པོ་སྟེ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདག་ཉིད་
ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་སྦྱུ་ནི་རིགས་བཞིའི་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱུ་བཞིའི་མཆོག་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེའི་
གོང་ན་མེད་པས་སྒྲ་མ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་མན་ཆད་ཀྱི་སྦྱོད་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་པས་གསང་སྟགས་
རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་པ་ཁོ་ནའི་སྦྱོད་ལུལ་ཡིན་པས་ཆེ་བའི་མཆོག་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
གྱི་སྦྱུ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་བའི་ཚུལ་ལ་གནས་པ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་
གྱུན་གྱི་མཆོག་རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པ་ལ་གནས་པའོ། །བདུད་(༤༥)ཙཱ་བློ་ཐེགས་པ་
རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ནི། མགོན་པོ་རིགས་མཆོག་སྟེ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ལམ་མེད་པས་ཆེན་པོ་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན་པའོ། །ཡང་ན་གཞན་ལ་
ཡང་བདེ་ཆེན་སྟོན་པས་སྒྲ་མ་གསང་སྟགས་ཆེ་བ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེས་མཆོག་ཁ་
ན་མ་ཐོབ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཞེས་ཉི་མ་དཔལ་འཆད་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས། གསང་སྟགས་
བདེ་བའི་དམ་ཆོག་བསྟུང་། །ཆེ་བའི་མཆོག་ནི་ཐབས་ཀྱི་མཆོག་། ཅེས་འཆད་དོ། །ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ཚུལ་ནི་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བྱང་སེམས་ནོར་
བུའི་དབུས་སུ་འཕྲོ་མེད་དུ་གནས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས། ཚུལ་དེ་
སྦྱབ་པའི་ལམ་མཆོག་ནི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའོ། །དཔེ་མེད་འཆོས།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ལ་གནས། །ཞེས་པ་ཐབས་འདིས་འདྲིལ་རྟེན་འདི། །འདིར་འདེགས་པ་
ན་ཚུལ་ལ་གནས། །དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡི། །ཚུལ་ནི་ཉེ་བྱ་བ་དག་མེད་མ། །མཆོག་ནི་རྟོ་
རྟེན་པ་སྒྲིལ། །ཞེས་འཆད་དོ། །དེས་ན་གཞུག་ཏྱིར་དང་དབྱལ་བ་དང་མགིན་པ་དང་སྒྲིང་ག་
དང་ལྷེ་བ་དང་གསང་གནས་དང་ཞོར་བུའི་ཆེ་མོ་སྟེ་གནས་བདུན་པོ་དེར་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་
གཞུག་ཏྱིར་གྱི་བར་དུ་རྒྱ་རྒྱུ་འཕྲུལ་ནས་གྲུག་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་བདུན་དང་། དམར་པོ་དེ་བཞིན་དུ་
ཞོར་བུའི་ཆེ་བར་དུ་འོང་བའི་ཆ་བདུན་ཉེ་བཅུ་བཞི་ལས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་
རྣམས་རྫོགས་པའི་རྣམ་དག་མཆོན་བྱེད་དུ་ལེན་འདི་ལ་སྟོ་ག་བཅུ་བཞི་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས།
གཞུག་ཏྱིར་དཔལ་བ་མགིན་པ་སྒྲིང་། །ལྷེ་བ་གསང་བ་ཞོར་བུའི་ཆེར། །འགྲོ་དང་བྱོན་པ་བཅུ་
བཞི་ཡིས། །ཆོགས་བཅད་བཅུ་བཞི་རྣམ་པར་དག། །རྟོ་རྟེན་ལུས་ནི་རྟོ་རྟེན་དབྱེད་སྤྱོད་ལ། །གནས་
བདུན་བྱོན་(༤༤ན)གཤེགས་བདེ་སྤྱོད་བ། །ལྷའི་དེས་ན་དཀྱིལ་འཁོར་དེ། །བརྒྱད་བརྒྱད་བཅུ་
གཉིས་བཞུགས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། །འདི་ནི་དཔལ་རྟོ་རྟེན་སེམས་དཔའི་སྟོ་
ནས་གཞུག་ཏྱིར་དང་དབྱལ་བ་དང་མགིན་པ་དང་སྒྲིང་ག་དང་ལྷེ་བ་དང་གསང་གནས་དང་ཞོར་
བུའི་ཆེ་མོར་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་བཞིས་བྱང་ཚུབ་
གྱི་སེམས་རྟོ་རྟེན་རྣམ་པར་དག་པ་བསྟན་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱིས་སོ། །

སྤྱིས་པ། །གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་སྟོན་ཆད་རྒྱུད་འདི་ལ། །སྟོག་པ་ལས་གཞན་དགོས་
པ་མ་གཟིགས་ཏེ། །ཚུལ་དེ་མ་བཟོད་པ་དང་དཀར་འཛིན་པའི་དཔལ། །འགྲེལ་བྱེད་ཚོལ་གྱིས་
སྟོགས་འདིར་འོངས་སམ་སྟུམ། །མཆོན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྟོ་རྟེན་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྲང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེན་པའི་རྣམ་
པར་བཤད་པའོ། །

ལེའུ་བླ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་བདེ་བ་ཆེ། །སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་དུ་ལ་བ་འཕྲོག་པ་བཞིན། །མངོས་
ལྷན་དཔལ་འོའི་གར་བསྐྱར་བ། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་བཏུད་ནས། །སྤྲིན་བྱེད་དབང་དང་
གྲོལ་བྱེད་ལམ། །གྲོལ་བ་འབྲས་བྱ་རི་ལྟ་བུ། །བལྟ་འདོད་ན་རྒྱུང་མངོས་མ་ལ། །ལེགས་
བཤད་མེ་ལོང་བདག་གིས་སྦྱིན། །

ག༽ ཡེ་ཤེས་ལྷན་ལེའུ་ལྷ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་ལྷ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ། རྩ་བ་བྱུ་བ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པའོ། །

༡༽ ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རི་ལྟ་བུ་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ། གཞུང་གི་ཆོག་
དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་(༤༤བ)པའོ། །

1) དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་རིགས་དྲུག་གི་དགྱིལ་འཁོར་དྲུག་གི་རིམ་གྱིས་བསྐྱོམ་པ་ལྟར་ན།
སྤར་རྩོུ་རྩོུ་དབྱིབས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྩོུ་རྩོུ་སེམས་དབའ་ས་
བྱས་པ་དེ་གཙོ་བོ་འཕོ་བས་ཏེ། འདིར་རྣམ་སྤང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་སྟོན་པ་
ན་མི་བསྐྱོད་པ་རྒྱལ་གྱི་ལེ་ཆེར་བཞུགས་རྩོུ་རྩོུ་དབྱིབས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་རྒྱུང་མཆོམས་ཀྱི་
ལེ་ཆེར་བཀོད། དབྱས་ཀྱི་ལྟེ་བར་རྣམ་སྤང་སེར་པོ་ཞལ་གསུམ་བྲག་དྲུག་པ། ཅ་ཞལ་སེར་
པོ། གཡས་ཞལ་དཀར་པོ། གཡོན་ཞལ་ནག་པོ། གཡས་པ་གསུམ་ན་འཁོར་ལོ་དབྲུག་པ་
རྩོུ་རྩོུ་གཡོན་པ་གསུམ་ན་མདུང་ལྷགས་རྒྱ་བྱིལ་བྱ་འཛིན་པ། རང་དང་འབྲ་བའི་སྤྱན་མས་
འཁྱུད་པ་བསྐྱེད། ཡབ་ཀྱི་བྱགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སེར་པོ་
ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ། གཡས་འཁོར་ལོ་དང་། གཡོན་རལ་གྱི་བསྐྱམས་པ། རྩོུ་རྩོུ་
སྤྱིལ་རྒྱང་གིས་བཞུགས་པ་དེའི་བྱགས་ཀར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བཅུ་ལ། ཡོ་བྲུ་རྒྱ་ན་ལྷ་
ཡེ་ན་མ། ཞེས་པ་བཀོད། ལྟེ་བར་ཨ་སེར་པོ། རྒྱལ་གྱི་འཁོར་སྤར་སེར་པོ་ཡིན་པ་ལ་མི་
བསྐྱོད་པ་ལྷང་ཁྱུང་བསྐྱུར་རོ། །རྩོུ་རྩོུ་སེམས་དབའ་ཡབ་ཡུམ་རིགས་སོ་སོ་ལ་ཐིམ་བར་
བསམས་པ་ཡིན་ལ། དགྱིལ་འཁོར་དྲུག་རང་སྐྱུ་བར་སྐྱོམ་ན་དང་པོ་གནས་བསྐྱུང་བ་ནས།
ཐ་མ་དབང་བསྐྱུར་བ་ཡན་ཆད་གོང་བཞིན་བསྐྱོམ་ལ། འོག་ཏུ་མཆོག་གི་དང་པོ་སྐྱུ་གསུམ་
འཆང་། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་དང་སྐྱུར་བར་བྱའོ། །

2) གཞུང་གི་ཆེག་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འབྲུག་པ།

གཉིས་པ་ལ་བྱུག །འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དག་པ་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད། གང་གིས་དབང་བསྐྱར་
བ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་པ་གསུམ་དང་དབང་བཞི་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ། འབྲས་
བྱ་སྐྱ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་(༤༧ན)དེ་ཐོབ་བྱེད་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་བཤད་པའོ། །

1) འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་ དག་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གི་རྣམ་གཞག་
དང་། དབང་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་བཤད་པའོ། །

1) འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གི་རྣམ་གཞག་

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྡེའི་ནང་ནས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་ནི་
སྤྱི་རིགས་ཏེ། འོག་མིན་དུ་ཞེ་གསུམ་མམ་ཞེ་ལྷ་འམ་ཞེ་དགྲའི་སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བའི་རོ་བོར་
བཞུགས་པ་སྦྱ་གསུང་བྱགས་བྱབ་པས་བྱབ་པ་ཆེན་པོ། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་ལྷ་དང་ལྷན་བྱབ་ཆེན་ལྷན་པའོ། །དེ་རྒྱ་གང་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་
ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་བཅུ་དང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཅན་

བཅུ་གཅིག་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བསྐྱར་བར་
བྱ་བའི་དབང་དེ་ལ་གངས་དུ་ཡོད། གོ་རིམ་རིམ་ལྔ་དུ་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བསྐྱར་བར་བྱ་
བའི་དབང་དེ་ལ་བཅུ་གཅིག་དུ་ཡོད་དེ། འདིའི་འགྲེལ་བ་བྲི་མེད་འོད་ལས། གསང་སྤྲུལ་
ཚུལ་ཆེན་ལས་བྱུང་བ་ནི་དབང་བཅུ་ལྟེ། ཚུ་དང་ཅོད་པཎ་དང་དར་དབྱངས་དང་རྩོམ་རྩིས་
བྱ་དང་བརྒྱལ་བྱུགས་དང་མིང་དང་རྗེས་གནང་དང་བདུན་སྟོབ་མའི་དབང་རོ། །ཞེས་སྟོབ་
མའི་དབང་ལ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཚུ་དང་ཅོད་པཎ་དང་དབྱངས་དང་། རྩོམ་རྩིས་
བྱ་བརྒྱལ་བྱུགས་ཆེ། །མིང་དང་རྗེས་གནང་ཡང་དག་ལྟོ། །དབང་བསྐྱར་རྣམ་བདུན་མི་ཡི་
བདག་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་དང་། ཡང་འགྲེལ་བ་དེ་
ཉིད་ལས། བརྒྱད་པ་བྱམ་པའི་དབང་སྟོབ་དཔོན་གྱི་འོ། །དགུ་པ་གསང་བའི་དབང་རོ། །བཅུ་
པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་རོ། །གསང་སྤྲུལ་ཚུལ་ཆེན་བདག་ཉིད་
ཅན་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཅུ་གཅིག་པ་བཞི་པ་ཞེས་(༤༧)བྱའོ། །ཞེས་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐུག་རྩོད་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྩོམ་གྱི་འཇུག་དུ་བཅོམ་
ལྟར་འདས་གྱིས་དབང་བསྐྱར་བ་གསུམ་པ་ལས་བཞི་པ་ཐ་དད་པར་གསུངས་པ། བྱམ་པའི་
དབང་ནི་དང་པོ་སྟེ། །གཉིས་པ་གསང་བའི་དབང་དུ་འདོད། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པ་
སྟེ། །དེ་ནི་རིམ་ལྔ་དེ་བཞིན་མིན། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ་ལས། ཚུ་ཡི་དབང་
ནི་དང་པོ་སྟེ། །ཅོད་པཎ་དབང་བསྐྱར་གཉིས་པའོ། །

གསུམ་པ་དར་དབྱངས་དབང་བསྐྱར་ཏེ། རྩོམ་རྩིས་བྱ་བཞི་པའོ། །ལྔ་པ་རང་གི་བདག་
པོ་ཉིད། །མིང་གི་དབང་ནི་དུག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྗེས་གནང་བདུན་པར་འདོད། །བརྒྱད་
པ་བྱམ་པའི་དབང་ཡིན་ཏེ། །གསང་བའི་དབང་ནི་དགུ་པ་ཡིན། །ཤེས་རབ་དབང་བསྐྱར་
བཅུ་པའོ། །དེ་ཉིད་རྩོམ་རྩིས་སྟོབ་ཀྱིས། །ཞེས་རྩོམ་གྱི་རྒྱུད་རྣམས་བྲངས་ཏེ་དེའི་
མཇུག་ཏུ། དེ་ཉིད་རྩོམ་རྩིས་སྟོབ་ཀྱིས། །ཞེས་པ་གཙོ་བོར་དབང་བཅུ་གཅིག་པ། བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཀྱིས་རབ་རྩ་གསལ་བའི་གསུང་ལས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བཞི་པའམ་
བཅུ་གཅིག་པ་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྐྱར་བར་བྱ་བའི་
དབང་དེ་ལ་བཅུ་གཅིག་རྩ་གངས་ངེས་པའང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དབང་སོགས་ཀྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་
པའི་དབང་བདུན། བྱམ་དབང་གསང་དབང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སྟེ་འཛིག་རྟེན་པའི་
དབང་གོང་མ་གསུམ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་དོན་དམ་པའི་དབང་
བཞི་པ་དང་བཅུ་གཅིག་རྩ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་རྟོ་རྟོ་སྟོ་བ་དཔོན་གྱི་དབང་
གིས་བསྐྱར་བར་བྱ་བའི་གང་ཟག་དེ་ལ་རེ་ཞིག་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་བྱུང་གི་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་
རིམ་ཅམ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དང་། མཚོག་གི་དངོས་བྱུང་ཁོ་ནའི་སྤང་དུ་བསྐྱེད་རིམ་དང་།
(༤༩)རྟོགས་རིམ་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོ་བ་པར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ཀྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་དང་། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབང་བཅུ་གཅིག་པོ་
ཐམས་ཅད་བཞག་པ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་རིགས་གཉིས་པོ་དེས་ལམ་སྟོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་
པའི་དབང་གི་གངས་གོང་དུ་བསྐྱར་པ་ལྟར་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་ཚོག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དབང་གོང་མ་བཞི་དང་གོང་མའི་གོང་མ་བཞི་སྟེ་བཙུན་བཤད་པ་རྟོ་
ལྟར་མི་འགལ་ཞེན་སྟོན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱམ་དབང་གཉིས་བྱམ་དབང་དུ་མཚུངས་
ཤིང་། གསང་དབང་གཉིས་གསང་དབང་དུ་མཚུངས་ལ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དེ་ཉིད་
དུ་མཚུངས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་བཞི་པར་བཤད་པ་དེ་དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་
ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་བཞི་པའི་མིང་གིས་བསྐྱར་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དབང་བཅུ་གཅིག་གི་གོ་རིམ་ཀྱང་རྒྱ་དབང་ནས་བཟུང་སྟེ་དབང་བཞི་པའི་བར་དུ་རིམ་
ཅན་ཁོ་ནར་བསྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀྱིས་པའི་དབང་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་ནི། རྟོ་རྟོ་སྟོ་
འགྲེལ་ལས། ཀྱིས་པ་སྟེས་ལ་མ་རྣམས་ཀྱིས། །རྒྱ་ཡིས་འབྲུ་བའི་དབང་བསྐྱར་བྱེད། །དེ་
ཡི་གཙུག་མུད་རབ་འཛོག་པ། །ཅོད་པན་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་བཏགས། །དེ་ཡི་རྣ་བ་འབྲུགས་པ་

སོགས། །དར་དབྱངས་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པར་བཤད། །བྱིས་པ་སྤྱད་དགོད་པ་ནི། །བྲིལ་
བྱ་དོ་རྩེ་དབང་བསྐྱར་རོ། །ལྷ་པ་ལོངས་སྤྱོད་བརྒྱལ་ཞུགས་ཡིན། །མིང་ནི་མིང་གི་དབང་
བསྐྱར་ཡིན། །སྒྲོག་པ་ལ་སོགས་རྩེས་གནང་ལ། །པ་དག་གིས་ནི་ཉག་ཏུ་སྟེར། །དེ་ལ་རྣམ་
པ་བདུན་གྱིས་ནི། །དབང་བསྐྱར་བདུན་དུ་རབ་ཏུ་བཤད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངེས་ཤིང་།
དབང་གོང་མ་བཞིའི་གོ་རིམ་ཀྱང་། དབང་དོན་(༤༩བ)རྣམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་
རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱིས་ངེས་པའི་བྱིར་རོ། །དབང་དེ་རྣམས་ལས་ངེས་དོན་གྱི་དབང་
བཞི་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་རྒྱ་རྣམས་སྤྱི་སྤྱི་ནས་འཕགས་ཡུལ་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བར་མ་
བསྟན་པ་དང་། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་མཆོན་བརྗོད་དང་བཅས་པ་ལས། །ཤལ་ལར་གནས་
པའི་སྤྱི་བོ་རྣམས་ལ་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། དབང་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་ཡང་བཏགས་པ་བ་
དང་། ཆ་མཐུན་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་པ་གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས་འདི་ཉིད་གྱི་འགྲེལ་པ་བྲི་མེད་
འོད་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་དབང་བཞི་པ་དུ་བལ་སོགས་པའི་དབང་ནི་
འཕགས་ཡུལ་ན་གནས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ནས་གསལ་བར་མ་མཛད་དོ། །དེ་ཅི་ཞེ་ན་སྟོན་
མིན་པ་ལ་ནོར་ལ་བལྟས་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དང་ནོར་མེད་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤངས་པ་རྣམས་
ལ་མི་སྟེར་བའི་བྱིར་དབང་གསལ་བར་མ་མཛད་དོ། །

དབང་གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་བཞི་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡི་གེ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པར་བྱེད་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་
གསུངས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་སྤྱི་བར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་བྱིར་འདིར་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱུག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་མཆོག་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་
བྱེད་པ་སྟེགས་བམ་དུ་བྲིས་ཏེ་ཆུ་བོ་སི་ཏའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྤྲུལ་པ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་མོས་པ་མཁྱེན་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བསྟན་པ་དང་བྱུག་ན་དོ་རྩེས་སྟེགས་
བམ་དུ་བྲིས་སོ། །མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ཆད་མར་བྱས་ཏེ་གང་གིས་སེམས་ཅན་

ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེས་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངེས་པའི་དོན་སྒྲགས་ཀྱི་
ཐེག་པ་ལས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་བྱག་ན་རྩོམ་ལ་བསྟན་
ཏོ། །དེས་ན་དབང་གི་གནས་སྐབས་གསུམ་སྟེ་(༤༩ན)བཏགས་པ་བ། ཆ་མཐུན་པ། མཚན་
ཉིད་པའོ། །ལས་དང་པོ་བ་སྐྱེས་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བཏགས་ཅམ་མོ། །ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་
བར་འཛིག་ཉེན་པའི་དབང་ཡིན་ཏེ་མཚན་ཉིད་པའོ། །ས་བཅུ་གཅིག་པ་ནི་འཛིག་ཉེན་ལས་
འདས་པའི་དབང་སྟེ། །དེས་ན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་དབང་བདུན་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་མིང་
ཅན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་བདུན་པར་ལུང་བསྟན་ལ་དགེ་བསྟེན་དུ་བརྗོད་དོ། །དགེ་
ཚུལ་དུ་བུམ་པའི་དབང་བསྐྱར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་གཞི་ན་ཁུ་ཞེས་བྱ་བས་བརྒྱད་པ་མི་
གཡོ་བར་ལུང་བསྟན་ནོ། །གསང་བའི་དབང་བསྐྱར་དགེ་སྤྱོད་དུ་གྱུར་ཏེ་རྒྱལ་ཆ་བ་གཞི་ན་
ཞེས་ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གོས་སུ་ལུང་བསྟན་པས་གནས་བཏན་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་རབ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བས་སྒོ་བ་མ་སྟུང་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་
དུ་ལུང་བསྟན་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལུང་ཁ་གསལ་
བས་འབྲུ་གཉེར་བ་ནི་མི་དགོས་པར་སྤང་ལ། སྤར་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་སྤོང་དང་
སྤྱིལ་ནས་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་མཆིས་ནའང་འདིར་མ་སྤྱོས་སོ། །ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
འདིའི་དོན་དཔེ་མེད་འཆོས། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དཀྱིལ་འཁོར་ནི། །སངས་རྒྱས་བདེ་
ཆེན་གསོལ་བར་མཛད། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་འོད་གསལ་ཆེ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་མི་ཉམས་
བདེ། །ཐུབ་ཆེན་ལྡན་པ་སྒོ་གསུམ་རྒྱས། །གསང་སྒྲགས་ཚུལ་ཆེན་བདེ་སྤོང་ལ། །དེ་ལས་
ལུང་བ་འདོད་ཡོན་ལམ། །གསང་སྒྲགས་ཚུལ་ཆེན་དབང་བཞི་པ། །རིག་པ་བཞི་ཡི་བདག་
ཉིད་ཅན། །ཞེས་བཤད་དོ། །

2] དབང་ནམས་ཀྱི་དག་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་བཅུ་འཛོན་དོན་བཤད་པ་དང་། དབང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཆོན་དོན་བཤད་པའོ། །

༡) འཛིག་རྟེན་པའི་དབང་བཅུ་འཛོན་དོན་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་ལྟ། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་བཤད་པ། (༤༤བ)ས་བཅུ་བཤད་པ། ཤེས་པ་བཅུ་བཤད་པ། སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ། ཡི་གེ་བཅུ་བཤད་པའོ། །

1) བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རིག་མ་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་དག་པའི་དབང་བཅུ་ཐོབ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རིག་མ་བཅུ་ནི། ཏུས་འཁོར་ཅ་རྒྱད་ལས། ཆ་མོ་དང་ནི་སྤང་མོ་དང་། །དེ་བཞིན་སྤང་མོའི་སྐྱེད་བྱེད་མ། །དེ་ལྟར་རྒྱང་མའི་སྐྱེད་བྱེད་མ། །མ་མོ་དེ་བཞིན་བྱད་མེད་ནམས། །པ་ཁུ་སྐྱེན་གྱི་རྒྱང་མ་དང་། །དེ་བཞིན་ཆ་མོ་སྐྱེད་བྱེད་མ། །རང་གི་མ་དང་ཆ་མོ་དང་། །རང་གི་རྒྱང་མ་མཆོག་གི་གཟུགས། །སྟོལ་མ་ལ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས། །རིག་མ་བཅུ་པོ་རང་རིག་སྐྱེས། །དབང་གི་ཏུས་སུ་རབ་ཏུ་བྱིན། །ཐར་པ་འདོད་པས་གཟུང་བར་བྱ། །ཞེས་རིག་མ་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆུའི་དབང་གིས་བྱིན་པའི་བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ནས་གཟུང་སྟེ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་

ཀྱི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པའི་བར་དབང་བཅུས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་བཅུ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེའི་དོན་གྱིས་དབང་བཅུ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་དག་པ་
དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུའི་ཚུལ་རྣམ་པར་དག་པའོ། །བདུད་ཅི་ཐིགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་
སྟེན། རྒྱ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་དུ་འབྲེ་བས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་སྟོན་པས་སྟོན་
པ་དང་། དུག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་ཡང་བྱང་སེམས་འཕོ་བ་མེད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས། ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པས་བཟོད་པ། དུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་གསལ་བའི་ངོ་བོར་བཙོན་པས་བཙོན་
འབྲས། བདེ་སྟོང་གི་ཉིང་འཛིན་མི་གཡོ་བས་བསམ་གཏན། ལྷ་མའི་ཞལ་གདམས་ལ་བརྟེན་
ནས་སྟོང་གཟུགས་དུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་རྟེན་པས་ཤེས་རབ། དུག་
རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་འཛིན་པའི་ཐབས་སུ། སྟོན་པ་(༥༠ན)རྒྱ་
མཚོ་ལས། ཀུན་ཏུ་བཅུམ་པ་ཀྱང་ཡི། །ན་གས་ཅི་དང་དན་དས་ཅི། །ཡང་དག་སྦྱང་དང་
སིད་ཅེས་སྟུ། །ཉིད་ཅིང་སྟེས་པ་ལྟར་བྱེད་པ། །བརྒྱུད་ལ་བརྒྱད་ཀྱིས་བྱེ་བ་ཡིས། །བྱེད་
པ་བླག་ཅུ་ཅ་བཞིར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀྱི་བདེ་བ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ཐབས་བདེ་ཆེན་དང་མི་འབྲལ་བ་སྟོན་ལས། བྱང་སེམས་བྱེན་དུ་
སྟོག་དཀའ་བ་སྟོབས། ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་མཚོག་ཡེ་ཤེས་ཏེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་དག་
པ་དང་། རྒྱང་སེམས་བྱང་སེམས་ཁྲག་རྒྱས་པ་རུས་པ་ཤ་དབང་པོ་པགས་པ་བཅུ་ལ་
བདེ་བས་ཁྲབ་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་ལ་གནས་པའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། །

2༽ ས་བཅུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི་དབང་བཅུ་ཐོབ་པའི་མགོན་པོ་ནི་སྤྱར་དུ་ས་བཅུ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་གནས་པའི་
ས་བཅུའི་དབང་སྤྱག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རུས་པ་ཁྲད་པར་ཅན་འཛིག་པའི་བྱིར། དབང་བཅུ་ནི་

རབ་དགའ་ལ་སོགས་ས་བཅུ་རྩ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། མགོན་པོ་
བདེ་ཆེན་ཉེ་རུ་ཀ། །ས་བཅུ་གནས་དང་ཉེ་གནས་སོགས། །དབང་ཕྱག་མི་འཛག་དགའ་ཡེ་
ཤེས། །ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །

3༽ ཤེས་པ་བཅུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རིག་མ་བཅུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་མི་
འཛག་པའི་བདེ་ཆེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྩ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཐོབ་པ་ནི། ཤེས་བཅུ་
རྩ་དག་འཆང་བའི་དོན་ནོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཤེས་བཅུ་རྩ་དག་བདག་ཉིད་
ཅན། །ཞེས་སོགས་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ཉགས་བཅུ་མཐོང་བ་ལ་བཤད་དོ། །

4༽ སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ།

བཞི་པ་ནི། སྟོབས་རྩ་པ་བཅུ་པོ་ཐོབ་པའི་དོན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་
ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་བྲུབ་བདག་ཡིན་པ་ལ་དབང་བཅུས་སྟོབས་
བཅུ་པོ་དེ་ཐོབ་པའི་བྱས་པ་བྲུད་པར་ཅན་འཛག་པའི་དོན་གྱིས་སྟོབས་བཅུ་རྩ་པར་དག་
པའོ། །སྟོབས་བཅུ་ནི་བྷི་(༡༠བ)མེད་འོད་ལས། བསམ་པའི་སྟོབས། ལྟ་བའི་སྟོབས། སྦྱར་
བའི་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། སྟོན་ལམ་ཀྱི་སྟོབས། ཐེག་པའི་སྟོབས། སྦྱོང་བའི་སྟོབས།
རྩ་པར་འབྱུང་བའི་སྟོབས། བྱང་ཚུབ་པའི་སྟོབས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་སྟོབས་
རྩ་པར་ལ་བཤད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོབས་བཅུ་ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དོན་ནི་མ་ལུས་
པ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། རྩ་པ་བཅུ་པོ་དོན་བཅུའི་
དོན། །ཞེས་པ་རྩ་བཅུ་ཡོངས་བརྟགས་ལ། །ཤ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱན་ལྔ་ཡིས། །ཡུལ་དང་

ཡུལ་ཅན་མཐོང་བའོ། །སྤྱབ་དབང་སྟོབས་བཅུ་ཞེས་པ་ནི། །ཁྱེན་སྤར་མེ་ཁྱབ་སྟོག་དང་
ནི། །སྤྱ་དང་རུས་ཅངས་ལོར་ལྷ་སྤྱན། །ཁྱབ་པའི་བདག་ཉིད་བདེ་སྟོང་རོ། །ཀྱན་གྱི་ཉི་མེ་
ཆེག་སྟོང་ལ། །དོན་ནི་འགོག་ཅིང་མ་ལུས་བྱེད། །ཅེས་བཤད་པར་མཛད་དོ། །

5 ཡི་གེ་བཅུ་བཤད་པ།

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །

༡ སྤྱིའི་དོན།

དང་པོ་ལ་གཉིས། རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་སྤྱགས་སྦྱབ་ཚུལ་བཤད་པ། བསྐྱབས་པའི་
སྤྱགས་གྱི་མཚོན་དོན་བཤད་པའོ། །

༡ རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་སྤྱགས་སྦྱབ་ཚུལ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཐེག་ལེ་སྟགས་བཅུ་པོ་དེ་ཉིད་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་གྱི་སྤྱགས་སྦྱེ་
བའི་གནས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། དེ་དག་ལས་རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་
ཐེག་ལེ་དང་རྣམ་བཅད་ལ་སྟགས་པའི་སྤྱགས་གྱི་ཡི་གེ་འདི་རྣམས་མས་རིམ་ནས། ཏྲཱ་མ་
ལི་ཡུ་རི་ཨི་ཨེ་ཨེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྲིས་ལ། དེ་ནས་ཨ་ཅ་དང་བྲལ་བའི་ཡི་གེ་པ་རོལ་གྱི་
ཡི་གེར་བྲང་རོ་ཞེས་སྦྱ་མདོ་ལས་འབྱུང་བས། ཨ་དང་ཅ་ཐོག་མཐར་ཡོད་པའི་བར་གྱི་ཡི་གེ་
ཨི་ཡུ་རི་ལི་ཨི་ཨི་ཨི་ཨི་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་གསལ་བྱེད་གྱི་ཡི་གེ་སྤྱ་མ་ནི་ཡི་གེ་བྲི་མའི་
སྟེང་དུ་བཅེགས་དགོས་པས། འདིར་ཡང་གསལ་བྱེད་སྟོག་མེད་པ་སྤྱ་མ་གསལ་བྱེད་བྲི་
མའི་སྟེང་དུ་འགྲོའོ། །ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཏྲཱ་མའི་སྟེང་དུ་བཅེགས་ལ།

དེ་ནས་ཨ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས། སྤྱི་མཐོང་ལས། (༡༡ན)ཨི་ག་ནི་ཨ་ཙ་ལ་ཡ་ཏོ་ཞེས་
འབྲུང་བས་ཡ་ཏར་བསྐྱར་རྟེ། ཨ་ཙའི་ཡི་གེ་དང་། ཨི་ཀའི་ཡི་གེ་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས། ལིས་
ཟུ་མཐོང་བ་ནི་ཨི་ཀའི་ཡི་གེས་རང་གི་པ་རོལ་དུ་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་ཨ་ཙའི་ཡི་
གེ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལོ་ཡིག་དེ་ཡ་ཏའི་ཡི་གེར་འབྲུར་རྟེ། གང་དུ་འབྲུར་ན་ལ་ཡིག་
དུ་འབྲུར་རོ། །དེས་མཆོན་ནས་ཟུ་རི་ཨི་རྣམས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་ལྟར་པ་ལྟར་ཟུ་མ་ཟུ་མ་དང་། རི་ར་
དང་ཨི་ཡ་ཡིག་དུ་བསྐྱར་རྟེ། ལ་མ་ར་ཡ་ཞེས་པར་བྲིས་ནས། གསལ་བྱེད་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་
སྤྱི་ལོ་ལྟར་ལྟོ་བར་བཤད་པ་ཉིད་འདིར་སྐྱར་རྟེ། ལ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་མ་ལ་སོགས་པ་
སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་ལོ་བཅེགས་རྟེ་སྤྱི་པ་དག་དབྱངས་མེད་པ་དབྱངས་དང་སྐྱར་རོ་ཞེས་འདོན་
པ་ལྟར། མཐའི་ཨ་ཡིག་དེ་ཡ་ལ་བཅུག་ནས་སོག་ལྟར་དུ་བྲས་པ་ལས་བཅེགས་པའི་ཡི་གེ་
ཐམས་ཅད་སོག་ལྟར་དུ་འབྲུར་ལ། དེའི་སྤྱི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཨ་ཡིག་གིས་
ཡང་དག་པར་སྦྱོར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་རྣམ་བཅད་སྤྱི་ལོ་ཆེས་སྤྱི་བྲས། ཨ་རུ་
རྟ་ར་ཞེས་པའི་མདོ་ལས་སྤྱི་ལོ་ཐིག་ལེ་རྒྱུ་པོར་བྱ་ཞིང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་ལྟར་ཅིག་སྤྱི་ལོ་པའི་
མི་འབྲུར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཅེ་མོར་བྲིས་རྟེ། དེ་ལྟར་བྲས་པ་ལས་རྟ་ལྟ་མ་ལ་
མ་ར་ཡ་ཞེས་པ་བྲུབ་པོ། །

༡] བསྐྱབས་པའི་སྤྱགས་གྱི་མཆོན་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཡི་གེ་བཅུ་པོ་འདིས། སྤྱི་གཞི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བཅུ་
དང་། རང་རྟོ་རྟོ་ལུས་གྱི་རྣམ་གཞག །གཞན་བསྐྱེད་རྟོགས་གཉིས། དེ་གཉིས་གྱིས་སྤྱི་
གཞི་སྤྱི་རང་གཉིས་སྤྱི་ལོ་པའི་འབྲས་བྱ་སྤྱི་བ་བྲས་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་མཆོན་རྟེ།
དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་སོག་དུ་ཞུགས་པའི་ཨིས་རྣམས་མཆོན་རྟེ། ཡ་ར་ལ་མ་གསུམ་གྱིས་

འོག་དང་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གནས་པའི་རྒྱུ་མེ་ཆུང་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་དང་། ལས་ས་དཀྱིལ་
དང་སྟེང་གི་སྣ་ཆོགས་བསྒྲ། མ་ཡིག་གིས་སྟུན་པོ་ཁམས་ལྔ་བ། གྲ་ཡིག་གིས་འདོད་(༡༡བ)
གཟུགས་ཀྱི་ལྟའི་གནས། ཏ་ཡིག་གིས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་གནས། རྣམ་བཅད་དང་ཐིག་ལེས་
ཕྱི་ཉི་ཉེ་རྒྱ་གཉིས་རྣམས་མཆོན་ལ། རྒྱ་དས་ནི་སྲིད་པ་བཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་
ཆུལ་གྱིས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབྱིབས་མཆོན་པར་བྱེད་དོ། །ནང་རྩོམ་ལྟུང་གྱི་
རྣམ་གཞག་རིམ་ལྔ་མཆོན་ན། ཡ་ར་ཕ་ལ་བཞིས་སྐྱབ་པ་པོའི་དབྱལ་མགྱིན་སྟེང་ག་ལྟེ་བའི་
འཁོར་ལོ་དང་། མ་ཡིག་གིས་སྟེ་བ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་བར་རམ། ཡང་ན་སྐལ་ཆོགས་
དང་། ཏ་ཡིག་རྒྱ་ཆོས་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཉི་སྐྱ་གཅན་གྱི་ཅ་གསུམ་དང་། གྲ་ཡིག་
གིས་ཅ་དེ་གསུམ་གྱི་མས་སྟེ་གང་དུ་འཛོམས་པའི་གསང་གནས་ཀྱི་བསྒྲ་དང་། རྒྱ་དས་གཞི་
དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་མཆོན་པར་བྱེད་དེ། མདོར་ན་རྩོགས་
རིམ་གྱི་དམིགས་པ་གང་དུ་གནད་དུ་བསྟུན་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་རྣམས་མཆོན་ནོ། །གཞན་
བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྐྱར་ན་སྟོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་དང་།
ཡ་ར་ཕ་ལ་བཞིས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་། མས་དེའི་སྟེང་གི་རི་ར་བ། གྲ་ས་རི་རབ་ཀྱི་
སྟེང་གི་བསྒྲ། ཏ་རྣམ་བཅད་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཉི་སྐྱ་གཅན་གྱི་གདན་དང་བཅས་པའི་
གཞལ་ཡས་ཁང་། རྒྱ་དས་གཙོ་བོ་རྩོམ་པའི་སྟེ་ཐམས་དབང་སྟོགས་ཞེ་གསུམ་དང་ཞེ་ལྔ་དང་ཞེ་
དབྱའི་སྐྱ་བའི་སྣ་ཆོགས་རྣམས་མཆོན་ནོ། །རྩོགས་རིམ་ལ་སྐྱར་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་
ཡི་གེ་བཞིས་མཆོན་པའི་ཅ་འཁོར་བཞི་དང་། གྲ་ས་མཆོན་པའི་གསང་བའི་བསྒྲར་གནད་
དུ་བསྟུན་ནས་བསྟོམས་པས་གསང་བའི་བསྒྲར་གནས་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ་སྤྱི་བོའི་བྱང་
སེམས་ཞུ་བ་གཏུམ་མོའི་མེ་དང་སྤྲད་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རོ་བོར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་འོག་ནས་གཏུམ་མོ་
འབར་བ་དང་། ཐིག་ལེ་སྟེང་(༡༩ན)ནས་ཁུ་བ་འབབ་པ་དང་། རྒྱ་དས་སེམས་བདེ་ཆེན་གྱི་

ངོ་པོར་སྐྱེས་པ་མཚོན་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་ནམ་བཅད་འོག་ཏུ་བྱས་པས་ཁམས་དམར་པོ་ཐུར་
དུ་བྲངས་ཏེ་བརྟན་པར་བྱས་པ་དང་། ཐིག་ལེ་སྟེང་དུ་བྱས་པས་དཀར་པོ་བྱེན་དུ་བྲངས་ཏེ་
བརྟན་པར་བྱས་པ་དང་། ལྷ་དཔལ་དེ་ལ་བརྟན་ནས་བྲངས་པའི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་ཆེན་དང་།
ལྷ་ས་ནང་གནད་དུ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་གསང་བའི་བསྒྲ་དང་། ཕྱི་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་མོའི་ཚུ་སྐྱེས་ཏེ་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པའི་རྟེན་རྣམས་མཚོན་ལ། སློག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཨས་
ནི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་མཚོན་པར་བྱེད་
དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༣༽ ཡན་ལག་གི་དོན།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ཡང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་
པ་ལྟར་ན། བཤད་མ་ཐག་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་པོ་དོན་གྱི་དོན་ཞེས་པ་དང་གཞུང་འདི་སྟེ་ལ་ནས་
བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐིག་ལེ་སློག་པས་སྟེ་ཡི་གེ་བརྩའི་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་
པ་ནི་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྟོབས་བརྩ་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཁྱབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་ནི་མ་ལུས་བྱེད་
པ་དང་། སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཆོས་རྣམ་པ་བརྩ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པས་ཆེ་བ་པོ་སྟེ་མཚོག་
ཏུ་གྱུར་པ་ཆེན་པོའོ། །དེའི་ཕྱིར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལའང་རྣམ་པ་བརྩ་བཅེགས་པའི་སྟེང་
དུ་དབང་བྱེད་པ་པོ་ཡེ་ཤེས་རྩི་རྩེ་དེ་མཚོན་པའི་ལྷ་དཔལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང་། འདི་ཉིད་གྱི་
འགྲེལ་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་པོ་དོན་གྱི་དོན་ཞེས་སློག་པས་སྟེ་བཤད་པ་དེ་བྲང་དོན་དུ་བྱའོ། །རྟེན་
པ་ཐ་མའི་དོན་འདི་ཉིད་གྱི་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། བཅེགས་པའི་ཡི་གེ་བརྩས་དབང་

བཅུ་མཚོན་(༡༩བ)ཞིང་། དེ་བསྐྱར་བས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལ་དབང་བ་
ནས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་བར་རྣམ་པ་བཅུའི་དབང་དང་ལྡན་པ་ཆེ་བ་པོ་སྟེ་མཚོག་ཐོབ་
པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཡང་ཡེ་ཤེས་ལེན་འབྱེད་ཆེན་དུ་རྣམ་འབྱོར་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་
བཅུ་དང་དབང་བཅུ་དང་ས་བཅུ་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་རྣམས་བཤད་ནས། པ་རོལ་བྱིན་
བཅུ་ཐོབ་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས་ཤེས་བཅུ་རྣམ་དག་འཆང་བ་པོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཚན་
བརྗོད་ཀྱི་ལུང་དང་སྐར་བ་མཛད་པ་དང་། འཆད་ཚུལ་ཁོག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞིང་། བཅུ་ཚན་
དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡི་གེ་བཅུ་མཚོན་པར་བཞེད་དོ། །

སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཚོས། རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་ཆེ་བ་པོ། །མེ་དང་ཉི་མ་རྩེ་བ་
དང་། །ཐིག་ལེ་ནག་པོ་ཐིག་ལེ་ཆེ། །སངས་རྒྱས་ལོངས་སྤྱོད་མཐོང་བའོ། །དེ་ཡང་དང་
པོའི་སངས་རྒྱས་ལས། །ཆེ་ལས་ཡོ་བྱད་སྟེ་དང་ཆོས། །རྩུ་འབྲུལ་མོས་སྟོན་སེམས་ཡེ་
ཤེས། །རྟགས་བཅུའི་གྲུབ་པ་དབང་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤེས་རབ་ཡི་གེ་བཅུ་ས་
མཚོན་དོན་རྟགས་བཅུ་དང་དེ་མཐར་བྱིན་པའི་གྲུབ་པ་འཕྲུལ་བྱ་དབང་བཅུར་བཤད་
དོ། །ཉི་མ་དཔལ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛོན་གྱིས་རྒྱུང་བཅུ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་ཐབས་དང་། ཤེས་
རབ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་འདྲའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་
གསུམ་ལ་བྱབ་པས་ཆེ་བ་པོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

༡) དབང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཚོན་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབང་བཅུ་གཅིག་པས་མཚོན་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི། དེས་དོན་གྱི་དབང་
བཞི་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་སྟེ། གདོད་མ་ནས་རྟག་ཆད་ཀྱི་སྟོས་པ་མེད་པའི་
བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཉིས་སྤང་ཕྲ་མོས་ཀྱང་

བར་མ་ཆོད་པར་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་ལྟར་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ལ་འཕོ་བའི་བག་
ཆགས་མ་ལུས་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐྱུ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་
ཏུ་སྦྱར་བ་ནི་བྱང་འཇུག་(༡༩ན)གོ། །གཉིས་སུ་མེད་དང་གཉིས་མེད་སྟོན། །ཞེས་པའི་
རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱང་འདིར་སྐྱར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་
རྣམ་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དབྱིངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་
རྟེན་ཏུ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་ལ་གནས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་སྟོན་པ་འམ། ཡང་
ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གཉིས་སུ་མེད་པར་གཟིགས་ནས་གཟིགས་པ་རིམ་བཞིན་དུ་
བདག་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་ཅེས་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
དང་། དག་པའི་བདག་ཅེས་པས་སྒོ་བྱར་རྣམ་དག་བསྟན་པར་ཡང་བྱའོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དཔེ་
མེད་འཆོས་ནི། ཐོག་མ་མེད་པས་དགའ་བ་ལ། །སྒྲོས་མེད་བདག་ནི་མཆོག་དགའ་འོ། །དག་
པའི་བདག་ནི་དགའ་བྲལ་ལོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས། །ཞེས་དང་། རྟེན་པ་ཐ་མ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡང་། དེས་ན་རྟེན་མེད་རྒྱུ་ལས་ནི། །འབྲས་བུ་རྟེན་མེད་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ། །ཡང་
དག་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ལོར་བྱ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི། །མི་འཇག་ཡེ་ཤེས་དགའ་བའི་
སེམས། །ཞེས་འཆད་ལ། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ནི། དང་པོ་ནས་མ་སྐྱེས་པས་ཐོག་མ་མེད་པ།
རྟེན་པ་སྤངས་པའི་བདག་ཉིད་དམིགས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་སེམས་མེད་པའི་སེམས་
ནི་སྒྲོས་མེད་བདག་སྟེ་དང་པོར་དགེ་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱང་
སེམས་ལོར་བྱའི་ཅེ་ནས་མི་འཕོ་ཞིང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་ཐ་མར་དགེ་བ། ཆགས་པ་ཆེན་
པོའི་མེས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སྐྱེ་བ་བྲལ་དུ་བྱས་པས་བར་དུ་དགེ་བའི་ཕྱིར་དག་པའི་བདག་
དང་། ཁུ་བ་དང་བདེ་བ་གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར་ནས་ཚུལ་དེ་གསལ་བར་སྟོན་པས་གཉིས་
སུ་མེད་པར་གསུངས་པ། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉམས་སུ་སྒྱུང་བའི་གནས་ཀྱི་མཐའ་ལོར་
བྱའི་ཅེ་མོར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་(༡༩བ)གནས་པ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །དིང་སང་

བ་ཁ་ཅིག །བདག་མེད་དག་པའི་བདག་ཐོབ་པས། །སངས་རྒྱས་དག་པའི་བདག་འགྲུང་
ཞེས། །མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་དག་པའི་བདག་གང་
གསུངས་བདེན་པར་སྤྲོ་ཞེས་པ། །སྤྱི་འབྲུལ་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས། །བདག་དང་བདག་
མེད་སྤྱོད་པ་དག །ཉེར་ཞིའི་དམ་པའི་བདག་ཏུ་འང་གསུངས། །ཞེས་མི་འགྲིག་པ་ཐམས་
ཅད་གྲུང་བསྐྱིགས་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་མཁས་པའི་བཞད་གང་གི་གནས་ཏེ། །འདིས་
ནི་ཀུན་རྗེ་བ་ཐམས་ཅད་ཁོ་རང་གིས་སྟོང་པར་ཁས་ལྗངས་ནས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་
པ་འདེབས་པའི་ཆད་ལྟ་རྒྱུ་འཕེན་དང་མཚུངས་པ་དང་། །གདོད་མ་ནས་གནས་པའི་ཤེས་
པ་རྟག་པ་དམ་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་པ་གངས་ཅན་གྱི་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱིས་བྱར་ཁས་
ལེན་པ་དང་མཚུངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་དམ་འཆའ་བར་བྱེད་དོ། །

2} གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། །བདེན་པར་སྤྲོ་ཞིང་ཆོག་
མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་གཉིས་འོག་འདིར་ལྗངས་ནས་འཆད་དེ། །སྟོད་གྱི་སྟོན་དང་བལ་
བས་གཡོ་སྤྱི་སྤངས་ཏེ་བདེན་པར་སྤྲོ་ཞིང་། །དམ་བཅས་པ་ལས་ཆོག་མི་འདའ་བས་ཆོག་
གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། །དབང་གིས་སྐབས་སུ་རྗེ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་
པའི་གནས་འདི་ལྟ་བུ་བསྐྱར་དགོས་སོ་ཞེས་པ་དང་། །ལམ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ལ་
སྟེད་ཅིག་ཅས་རི་སྐད་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྟོད་ཏུ་
བྱར་བ་རྗེ་རྗེ་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་དོ། །སློབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། །བདེན་པ་རང་བཞིན་
སྟོང་བཞིན་པ། །སྤྱི་ཞིང་རིགས་ལྡན་བུ་ལ་ནི། །ཆོག་མི་འགྱུར་ནི་དོན་རྟགས་དང་། །བདེ་
བ་ཆེ་ལ་སྦྱར་བའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

3} གང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་གང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་དོན་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
ལམ་གང་(༡༩ན)ལ་གནས་པའི་བྱད་པར། དོན་གང་གིས་བྱ་བའི་བྱད་པར་རོ། །

1} ལམ་གང་ལ་གནས་པའི་བྱད་པར།

དང་པོ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་སེང་
གའི་སྐྱ་སྐྱོག་པ་དང་ལྡན་པས་སྐྱ་སྐྱེགས་བྱེད་གྱི་རི་དྲགས་ངན་པ་འཛིགས་པར་བྱེད་པ་ཆོགས་
ལམ་དང་སྐྱར་ལམ་ལ་གནས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་མཐུ་བྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ། ས་དང་པོ་ནས་
བདུན་པའི་བར་ལ་གནས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སུ་ཡིད་
ལྟར་མགྲོགས་པ་སྟེ་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་གནས་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་ས་བརྒྱད་པ་དང་། རྒྱལ་
བ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབྱ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གནས་ཐོབ་པས་ས་བརྒྱ་པ་
བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤིང་ལ་མངའ་སྐྱར་པའི་འཁོར་ལོ་སྐྱར་བ་སྟོབས་པོ་
ཆེ་སྟེ་ས་བརྒྱ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་རྣམས་སོ། །དཔེ་
མེད་འཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་བཤད་ན། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སེང་གའི་སྐྱ་དང་ལྡན་པས་སྐྱ་སྐྱེགས་རི་དྲགས་ངན་པ་སྟེ་མི་ཤེས་པ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དོན་ཡོད་སྟོབས་
ཉེ་དེ་སྐྱབ་པར་བཅོན་པ་བྱང་སེམས་སྤར་འོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གྲེན་དུ་གཤེགས་པ་ལས་ཡིད་

ལྷར་མགྲོགས་པ་སྟེ་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བྲབ་པ་དང་། རྒྱལ་བ་འདོད་ཆགས་ལས་
རྒྱལ་བའི་དགའ་བ་ལས་རྒྱུད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཞིང་མ་རིག་པ་སོགས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དབྱེ་ལས་རྒྱལ་བའི་ལྷན་ཅིག་སྦྲེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཙུག་ཏྲར་ལ་
སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་དུག་ལ་སྦྱར་བས་ཏེ། ཐེག་ལེས་བྲབ་པ་སྟོབས་པོ་ཆེ་སྟེ་ཡན་ལག་དུག་
གི་སྟོབས་ལས་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་སྟོབས་(༥༤བ)པོ་ཆེའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

2] རོན་གང་གིས་བྱ་བའི་བྲད་པར།

གཉིས་པ་ནི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་མན་ཆད་ལ་གནས་པའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་
སྦྱར་ལམ་པ་དང་། ཆོགས་ཀྱི་རྗེ་སྦྱར་ལམ་པའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ་མཐོང་
ལམ་པ་འོས། དབང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་དང་ལྷན་པའི་མཐུ་ཆེན་ས་དང་པོ་བ་དེའི་སྟོབ་
དཔོན་ནི། དེ་གཅེས་པར་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ས་བརྒྱད་པ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ས་བརྒྱད་པ་
པའི་སྟོབ་དཔོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། དེའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་དེ། དེ་ནི་གཞན་
ཀྱིས་བྱིང་མི་འཛིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་སྟོབ་མ་
ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན། ཆོག་གི་རྗེ་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། ཆོག་གི་བདག་པོ་སྟེ་ཆོག་ལ་དབང་
བ་དང་། དོན་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་སྤྲུལ་ཁས་པ་དང་། དེས་ཆོག་ལ་དབང་ཐོབ་པས་ཆོག་
མཐའ་ཡས་ཏེ་གསུང་གཅིག་གིས་ཀྱང་དོན་དུ་མ་སྟོན་པ་ཆོག་བདེན་པས་གདུལ་བྱ་རང་
རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བ་དང་། བདེན་པར་སྤྲུབ་སྟེ་དོན་ངེས་པར་གོ་བས་ཅི་རིགས་པར་ཆོས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །

གང་ལ་དབང་བསྐྱར་བར་བྱ་བ་སྟོབ་མ་དང་། གང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་སྟོབ་དཔོན་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱད་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་

བྱའོ། །བདུད་ཅི་ཐིགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། ཅ་སྟོང་ཕྱག་དོན་གཉིས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོབ་དཔོན་ཏེ་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེ་བ་ལས་དགའ་བ་དང་
མཆོག་དགའ་དང་དགའ་བྲལ་གྱི་བདེ་བ་དང་། བྱང་སོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་
པའི་ཚུལ་ཉིད་བསྐྱེད་པས་ན་རྩེ་བོ་ཞེས་ཉི་མ་དཔལ་འཆད་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། ཆོགས་
ནི་སྐད་ཅིག་གསུམ་ཡིན་ཏེ། །རྩེ་ནི་ཆད་མེད་སྐད་ཅིག་ལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོགས་དེ་
སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་(༡༥ན)རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་སྟེ། རྩེ་བོ་ནི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དཔེ་མེད་འཆོས། ཆོགས་ནི་
ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། །བདག་པོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོག་ལྷག་མའི་
དོན་ཡང་བདུད་ཅི་རབ་གསལ་ལས། ཆོས་ཅན་བཙུག་དེ་དག་ལ། །དབང་དང་ལྷན་པས་
དབང་ལྷན་ནོ། །མཐུ་ཆེན་བདེ་ཆེན་གཅིས་པ་ལ། །ཏྲག་ཏུ་ཉམས་མེད་འཛིན་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་
ཚུལ་ཆེན་ཏྲགས་བཅུ་ཐོབ། །གཞན་བྲིང་མི་འཛིན་བཙུག་མ་མེད། །ཆོག་རྩེ་དག་གིས་མཆོག་
སྐྱེན་རུས། །ཆོག་ནི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །ཆོག་བདག་སྤྱི་མཐུན་ཤེས་པའི་པའི་ནི། །བྱུང་ཆེན་
བརྒྱད་སོགས་འཕྲིན་ལས་རྣམས། །ཆོག་གི་རུས་པས་ངེས་ཆོག་རིག །ཆོག་ལ་དབང་བས་
དོན་རིག་པའོ། །ཆོག་མཐའ་ལས་པ་ཤེས་རབ་རྒྱས། །སྟོབས་པ་སོ་སོར་རིག་པའོ། །ཆོག་
བདེན་ཀུན་རྩིབ་ལྟ་བུའི་ལོངས། །བདེན་པར་སྤྱོད་དོན་དཔ་སྟེ། །རྩིགས་རིམ་རྣམ་པ་བཞི་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁམས་བཙུག་ལ་བྱུང་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་སེམས་འཕོ་
མེད་དུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཏྲགས་བཅུ་དང་ལྷན་པའི་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ཡན་ལག་
སོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྐྱེད་དགོས་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་སོ་སོ་ཡང་
དག་རིག་པ་བཞིའི་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་བསྟན་པར་འཆད་དོ། །ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། རྒྱ་པ་
བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཀུན་རྩིབ་ཀྱི་བདེན་པ་འགོག་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱིར་ཆོག་བདེན་པས་ཏེ།
ཀུན་རྩིབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ལུས་ཏེ་གཞོན་དུ་མེད་པའི་སྤྱིའི་

ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་དག་པའི་རྒྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འོད་གསལ་ཞེས་བྲལོ། །

བདེན་པར་སྒྲིབ་སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་སྒྲིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་རབ་
ཏུ་སྒྲོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འདིར་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་(༧༥)ནམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
གཟུགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་། དེ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་བའི་སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་སྒྲིང་རྗེ་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེའི་ལྷན་བྲངས་པའི་དོན་དམ་དུ་མཛད་ལ། འདུས་པ་
སོགས་སུ་དག་མ་དག་གི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་
ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། འོགས་འདི་དག་ཏུ་འང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྒྲོང་གཟུགས་ལ་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་དང་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། དུག་རྗེར་སྒྲོད་འགྲེལ་
ལས། འདིར་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སོ་སོར་སྤྱད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་མཐོང་བའོ། །

མཚན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིན་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རབ་ཏུ་སྤང་བས་ཉེ་དེ་ཡང་
སྒྲོན་མའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་པོ་མཐོང་བའོ། །ཞེས་སྒྲོང་གཟུགས་ལ་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་
པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་ལ། དབང་མདོར་བསྟན་ཀྱི་འགྲེལ་
བར་དཔལ་རྣམས་ཀྱང་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་དང་བྱི་ཟེའི་ཁྱོད་ཁྱེད་དང་ཐ་བས་པ་ལ་སོགས་
པ་བཞིན་དུ་མ་བཟགས་པའི་ཕྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྒྲེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་མ་ལུས་པར་
མཐོང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་བས་ཉེ་རང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་ཡང་བརྗོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་བོད་ཁ་ཅིག །སྒྲོང་གཟུགས་སྒྲིབ་པ་རང་དབང་བའི་ཉག་
པར་འདོད་པ་ནི་མི་ཞེས་པའི་སྤྱན་སྒྲུལ་ཉེ། དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཁས་གྲུབ་སྤྱོད་པའི་
ཉི་མས་འགྲེལ་བཤད་ཆེན་མོར་གསུངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་མ་བསྐྱེད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྒྲོབ་
དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་
འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲོང་གཟུགས་འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱེད་པ་འབྲས་

བ་ཞིག་བཤད་སྒྲུང་བ་ནི། མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་
(མ་ཆེད)ཀྱིས་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རེ་བཟང་དུ་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་ན་མ་གཏོགས་
མི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་འོ། །

4} ཐེག་པ་གསུམ་དང་དབང་བཞི་སྤྱན་མོང་དུ་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་དབང་བཞི་སྤྱན་མོང་གི་དོན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། སྤྱན་མོང་བ་
ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དབང་བཞི་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་འོ། །

1} སྤྱན་མོང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། གཤམ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ནི་བསྟན་ནས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལས། ཐར་བ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་
ཕྱིར་མི་འོང་དང་། ཕྱིར་འོང་དང་། རྒྱན་ལུགས་དང་། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་མངོན་
དུ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཤམ་བྱ་རང་རྒྱལ་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་བསྟན་པ་
ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྟོང་དང་། བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་ཆོག་གས་སྒྲ་
ཆོག་གས་སུ་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདྲེན་པ་རང་རྒྱལ་ཏེ་ཆོག་གས་ན་སྟོང་པ་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་
བུའི་ཚུལ་ཅན་གྱི་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །གོ་འཕང་དེ་ཡང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
གཅིག་བྱ་སྟེ་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་གཅིག་བྱ་འཕེལ་ཁོ་ནས་གྲུབ་པ་འོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག་ནི་དགེ་སྟོང་སྟེ་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བདག་མེད་
གཉིས་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱི་སྐྱིབ་པའི་དག་བཅོམ་སྟེ། ཟག་པ་ཟད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སངས་

རྒྱས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དབང་པོ་བྱལ་ཞིང་། དམ་བའི་བདེ་བ་རྟེན་
པས་བདུད་བཞིའི་འཛིགས་པ་མེད་པ་ཐོབ་ལ། ཞེ་སྤང་སོགས་སྤངས་པས་བསིལ་བར་གྱུར་
པ་དང་། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་སློབ་བྱུང་གི་བྱི་འི་རྩོག་པ་མེད་པའོ། །

2] བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་དབང་བཞི་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

༡) མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་དོན་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་(༡༦)དོན་རྩེ་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་བདེན་པ་སྟེ་
མི་བསྐྱ་བའི་བྱམ་པ་གསང་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་བཞི་པ་དང་བཅས་པའི་དབང་བཞི་
བསྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

༢) རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བྱམ་དབང་། གསང་དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། དབང་
བཞི་པ་ངོས་གཟུང་བའོ། །

1) བྱམ་དབང་།

དང་པོ་ནི། དབང་བདུན་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱམ་པའི་དབང་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་དབང་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཐོབ་པས་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་རྣམས་པ་བྱད་པར་ཅན་འཛིག་པས་སོ། །གདུལ་

བྱའི་འདེན་པ་རང་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་གནས་ལ་སྤྱོད་པའི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་གཅིག་གིས་
ཀྱང་སློབ་མའི་ཆོག་གས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གྲོལ་བར་བྱེད་པས་བསེ་བྱའི་ཚུལ་དེ་དབང་གིས་
སྤོང་ལྡན་གྱི་སློབ་མ་རྩི་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

2༽ གསང་དབང་།

གཉིས་པ་ནི། དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་ཁམས་སྤྱོད་ཆོག་གས་ལྷ་
བ་ཅའི་ལམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་ལྗེའི་ངོ་བོ་དེ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤྱང་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སློབ་མའི་སྡེ་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས་
དབང་བསྐྱར་བ་ནི་གསང་དབང་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་གཅིག་ལུའོ། །

3༽ ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་།

གསུམ་པ་ནི། དོ་རྩེ་སློབ་མས་རང་ཉིད་ལ་སྒྲ་མས་གནང་བའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པས་བྱང་སེམས་ལྷ་བ་ཕྱིར་མི་འཕོ་བས་དགེ་སློང་ཁམས་དཀར་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཁམས་
ཀྱིས་ཟད་པར་མི་བྱེད་པས། དག་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་འཇག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་ཞིང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ངོ་གཅིག་པའི་ལྡན་སྦྱེས་ཀྱི་དབང་པོ་ནམས་སྤུལ་བར་བྱེད་པ་ནི་
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ངོ་། །

4༽ དབང་བཞི་པ་ངོས་གཟུང་བ།

བཞི་པ་ནི། མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་རྟེན་པས་འཇག་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པ་
ཐོབ་ཅིང་། བདེ་བ་དེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་སྤྲ་མོ་ཡང་

བཅོམ་པས་བསིལ་བར་གྱུར་པ་ས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་(༡༡ན)དེ་ཉིད་རྣམ་ཐུང་རབ་ཀྱི་
རྣལ་པ་མེད་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐྱེ་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་
བྱང་འཇུག་ནི་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི་གསང་
སྤྲུགས་ཚུལ་ཆེན་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པ་དབང་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དབང་གི་གཙོ་བོ་ཅམ་ཞིག་མདོར་བསྟན་ནས། དབང་
བཞི་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མ་བྱུང་བས་འདིར་དེ་དག་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ལ།
གཞུང་གི་འབྲུ་བསྟོན་ཚུལ་འཛིན་ཉིན་དབང་སྤྲུག་གི་དགོངས་པ་ཁོ་བོས་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་
བཤད་པ་ཡིན་པས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་ཇེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱོས་ཤིག །གཞུང་འདི་
དག་གི་དོན་སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། བདེན་པ་བཞི་སྤྲུག་བསྐལ་སོགས་ཡིན་ལ་དེ་
དག་འ་བ་བཞིར་སྟོན་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་རྒྱུད་བྱུ་བ། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཐེག་ལེ་བརྟན་
བ། འབྲེན་པ་བདེ་བ་འབྲེན་བ། རང་རྒྱལ་ཁམས་རྒྱས་བ། བསེ་རུ་ཨ་ཕ་རྒྱ་གྲི། ཚུལ་ཕྱ་ངན་
ལས་འདས་བ། ངེས་འབྱུང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་ལ། ཉི་མ་དཔལ་
ཀྱིས་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འཁོར་བར་མི་འབྱུངས་པ་དང་། རང་རྒྱལ་རྩ་མཐའ་
དག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཐོབ་པས་འབྲེན་པ་རང་རྒྱལ། ཁམས་ཕྱིར་མི་འཕོ་ཞིང་རྩ་
ཐམས་ཅད་དུ་འཕྲོ་བས་བསེ་རུ་ཨ་ཕ་བྱ་བེས་སོགས་སུ་འཆད་དེ་ཆང་བར་མ་བྲིས་སོ། །

5} འབྲས་བུ་སྐྱེ་བཞིའི་མཚན་ཉིད།

ལྷ་པ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མཇུག་བསྟུ་བའོ། །

༡ རྒྱས་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རི་མེད་འོད་དུ་གཞུང་འདི་དག་དཔྱགས་ནས་བཤད་དེ། བདག་གིར་མི་
འཛིན་ངར་མི་འཛིན། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གནས། །ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་ངེས་
གསལ་བ། །ཤེས་རབ་མཚོན་ཆས་རྣམས་(༡༢)འཛོམས་པ། །འཁོར་བའི་པ་རོལ་མཐར་
སོན་པ། །ཞེས་སྒྲུབ་ནས་སྐྱབ་ཞེས་རྒྱ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྐྱར་ནས་བཤད་དེ། རིམ་
བ་དེ་ལྟར་བཤད་ན། བདག་གི་བ་དང་བདག་གི་བའི་ཕུང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་
པར་མི་འཛིན་ཅིང་ངར་ངར་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་ཡང་མི་འཛིན་ལ། སྐྱར་བ་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུ་དང་། ལྟའི་སྐྱུ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གནས་པ་སྟེ། དེ་དག་ལས་མཉམ་
གཞག་གི་ཤེས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འབའ་ཞིག་ངེས་པར་གསལ་བ་སྟེ་མངོན་སུམ་
དུ་གསར་དུ་སྐྱར་བ་ནི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ས་དང་པོ་བ་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་མཚོན་ཆས་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་གྱི་ཆོགས་རྣམས་པར་འཛོམས་ཤིང་དེ་ནས་
རིམ་གྱིས་ས་གོང་མ་འོག་མར་བརྒྱུད་ནས་འཁོར་བའི་པ་རོལ་ཉེ་ས་བཅུ་བ་དང་དེའི་མཐར་
སོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་སོ། །

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་བསྐྱལ་བ་བྱངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་
ཆོགས་དངོས་སམ་དེའི་དོད་ཐུབ་པ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལས་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པའི་རྒྱ་པོའི་འདམ་རྩལ་བསྐྱམས་པའི་ས་བཅུ་གཉིས་པར་གནས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྐྱབ་ཞེས་གང་ལས་དབྱེ་བའི་གཞི་བཅུ་གཉིས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་
རྒྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་ལུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་སྐྱར་འདོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཤོད་
མ་ནས་སངས་རྒྱས་སྤྱབ་ཟེན་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཉགས་ཁས། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཁོར་བའི་(༧༩)སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་བཀའ་སྒོམ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་འབྱུང་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་
རང་བཙས་སྤྲུལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱས་སྤྱབ་ཟེན་པའང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གི་ཆད་
མས་མི་འབྱུབ་ཅིང་། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ཡང་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་དེའི་ཕྱིར་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ནས། རང་
ལུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཤོད་མ་ནས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་
དེའི་མཐུག་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་སྤྱི་
འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་འཁོར་བར་རྣམ་པར་གནས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འཁོར་བའི་པ་རོལ་མཐར་སོན་པ་ཞེས་
སོགས་བྲངས་ཤིང་། མཐུག་བསྐྱུ་བ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་སྐྱར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས། ད་ལྟ་
གང་དག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཤོད་མ་ནས་སངས་རྒྱས་སྤྱི་འདོད་པ་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་ཡོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི། འདི་དག་
དང་རྒྱབ་འགལ་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

སྐྱབ་བཞིའི་རོ་བོ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྤྱལ་པའི་སྐྱབ་ནི། རིག་པ་དང་ནི་རྟེན་པར་

ལྷན། །བདེ་གཤེགས་འཛིན་ཏེན་རིག་པའི་མཆོག་། ཅེས་པས་སྟོན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
(༡༩བ)བསྐྱབ་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་རིག་ཅིང་མཁས་པ་དང་ལྷན་པའི་སྐྱེའི་རྒྱུ་ཆ་བ་སྟེ་བྱད་
བར་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་
པ་ན་བཞུགས་པར་སྟོན་ཅིང་། དེ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་
རིགས་པའི་མཆོག་གི་སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས། རིག་པ་དང་ནི་གསུམ་སྐྱེས་སོ། །རྒྱུ་
བར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ལ། །ལྷན་པ་བཞི་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །བདེ་གཤེགས་ཐིག་ལེ་འཛིན་ཏེན་
རིག་ཏེན་མོངས་བྱ་ལམ་རྟོགས་པའི་མཆོག་། ཅེས་འཆད་དོ། །གསུང་རབ་གཞན་དག་ཏུ་ནི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ལ་རིག་པ་དང་རྒྱུ་ཆ་བར་ལྷན་པར་བཤད་པ་དང་། རྩལ་ལྷན་གྱི་
རྒྱུ་ཆ་བ་བཞི་དང་། རིག་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ལ་ད་ལྟར་བཤད་པ་སོགས་འབྱུང་ཡང་། བྱི་
མེད་འོད་དུ་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེ་དེ་སྐྱེ་བཞིའི་རྒྱུ་ཆ་བ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལོངས་སྟོང་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་ནི། དམ་ཆོས་ཆོས་རྒྱལ་གསལ་བར་ལྷན། །འཛིན་
ཏེན་སྣང་བར་བྱེད་པའི་མཆོག་། ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །ལེགས་པའི་ལམ་
ནི་སྟོན་པ་སོ། །ཞེས་རྒྱུ་ཆ་བ་བཞིས་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ལུང་གི་དམ་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་
ནམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ཞིང་སྟོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་
བྲལ་བར་དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་འགོག་བདེན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཆོས་དང་། འཛིན་
ཏེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་གཏོགས་པའི་མ་རིག་པའི་སྐྱེན་པ་ཐམས་ཅད་བསལ་ནས་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྣང་བར་བྱེད་པའི་མཆོག་ལམ་བདེན་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཆོས་ཏེ། མདོར་ན་ལུང་
རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཏུ་བྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་ལོངས་སྟོང་རྟོགས་
པའི་སྐྱེ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་དེས་འཁོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་འཕགས་པའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་
ལ་ལེགས་པའི་ལམ་ནི་ཉེ་(༡༩ན)བར་སྟོན་པ་དུས་རྒྱུ་མི་འཆད་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་
མེད་འཆོས་ཀྱང་། དམ་པ་སྐྱེ་མ་རྟོ་རྟེ་འཆང་། །ཆོས་ནི་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ལ། །ཆོས་ནི་

ཨེ་ཨྲི་ཆོས་ཀྱན་དང་། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་པ་མཛོ། །གསལ་བར་ཀླ་ལི་ལྷན་པ་ཨ། །དེ་
ལས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས། །འཛིག་རྟེན་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གོ། །སྤང་བར་ཞེས་པ་
དེ་ཉིད་མཐོང་། །མཚན་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏྱི་ལས་ནི། །རང་
བྱེད་བརྒྱབ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། །ལེགས་པའི་ལམ་ནི་ཆགས་བཅས་པ། །སྤྱོད་ལམ་མི་སྤྱོད་
སྟོན་པའོ། །ཞེས་འཆད་དེ། །རྟེན་པ་དང་པོའི་བཤད་པ་དེ་ནི། །མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཚོ་ལས།
ཨྲི་ལི་ཀླ་ལི་མ་རྟོགས་པར། །གལ་ཏེ་རྟོ་རྟེན་ཆོས་འདོད་པ། །འདིས་ནི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་
ཏེ། །ཕུབ་མ་རྟུང་བར་བྱེད་དང་མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོངས་པའོ། །

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི། །དོན་གྲུབ་བསམ་པ་གྲུབ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་སྟོ་ག་གཅིག་སྟེ། །སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་གྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པ་གྲུབ་པ་སྟེ། །ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་པ་
རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། །དེ་འདྲའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཀྱན་ཏུ་རྟོག་པ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
ཞེང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་དབྱིངས་མི་ཟད་པ་དང་། །རོ་གཅིག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་དམ་
པ་དེ་ནི་ཟད་མི་ཤེས་པ་དང་། །རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཡང་ཟད་མི་ཤེས་པས་ཏེ་བྱུང་བར་
གིས་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་མེད་པའོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། །མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་
གྲུབ་པས་དོན་གྲུབ་པ་ལས་རྒྱ་སྤངས་ཏེ་ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་(༧༩བ)ནས་བདེ་ཆེན་མཛོན་དུ་བྱེད་
པས་བསམ་པ་གྲུབ་པ། ཀྱན་ཏུ་རྟོག་པས་ཏེ་དབང་པོ་གཉིས་སྤྱོར་གྱི་མཛད་པ་དེ་སྤངས་པ།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྤྱོར་བ་ཡན་ལག་བྱག་། །དབྱིངས་མི་ཟད་པ་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཞེས་སོགས་
སྤྱ་འཆད་དོ། །ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་འབྱོར་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་
དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བསྐྱེམ་པ་མི་བྱའོ། །ཞེས་གོང་དུ་དེའི་ཕྱིར་འགྲུར་
བ་མེད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཐིག་ལེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་ཞེས་སོགས་

ནས། ཐམས་ཅད་མེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་འབའ་ཞིག་དོན་
དུ་གཉེར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་རིམ་དང་བྲལ་
བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོམ་པ་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པ་བསྒྲོམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། རྫོགས་རིམ་དང་
བྲལ་བའི་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པས་འཛིན་ཏེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཅན་མ་གཏོགས་མཆོག་བསྐྱབ་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་འདི་
དག་བྲངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་འདིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་
རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ང་རྒྱལ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་མི་
བྱའོ། །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྫོགས་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཆོག་སྐྱབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས། རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དང་། རྫོ་
རྩེ་སེམས་དཔའི་ང་རྒྱལ་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྤར་བཤད་ཟིན་པའི་རིག་པ་དང་ནི་
ཀྱང་པར་ལྡན་ཞེས་སོགས་བྲངས་ལ། འདི་དག་གི་དོན་རིམ་བཞིན་མ་གོ་ན་བསྐྱེད་རིམ་
མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་ས་ཡོད་པས་
སྒོ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོས་དབྱུང་དགོས་ཤིང་། ལོག་(༡༠ན)རྟོག་དེ་ནི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་སྤང་བར་བཀག་ཟིན་པས་འདིར་དགག་པ་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱི་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི། བསོད་ནམས་ལྡན་པ་བསོད་ནམས་ཆོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་
ཏེ། སྤར་ལེགས་པར་དབྱུང་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྡན་ཞིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་
བསྐྱེད་རིམ་དང་། མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཏེ་རྫོགས་པའི་རིམ་
པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཤེས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་དང་ལྡན་ཞིང་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་
ཆོགས་ནི་མ་ལུས་པར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐྱེ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་
སྐྱར་བ་ཡིན་ནོ། །སྒོ་བ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། བསོད་ནམས་ངེས་དོན་གྱི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་

དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཏེ་ཐེག་ལེ་མི་འཛག་པ་ལས་སྦྱེས་པ་དང་། ཆོགས་ནི་
བླག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཐབས་དང་། ཡེ་ཤེས་ནི་རོར་བུའི་དབུས་སུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་ལྡན་སྦྱེས་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སྦྱི་བོའི་རྟ་ཡིག་ཡིན་ལ། རང་ལ་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་ལྡན་པས་ཡོད་མེད་
ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཤེས་ཤིང་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་བསགས་པ་སྟེ་བདེ་སྟོང་
གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་བ་སྦྱུའི་བྱ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་ཀྱང་སྦྱལ་བ་སྦྱོས་ཏེ་འགྲོ་བའི་དོན་
རྒྱས་པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་འབྲེལ་ཆེན་དུ། རི་ལྷར་ལོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་སྒོམ་པ་གོམས་པའི་དབང་
གིས་རྒྱལ་པོར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དམན་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒོམ་པ་གོམས་པའི་དབང་གིས་(༡༠བ)བསྐྱལ་བ་དུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་ཉིད་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་བའི་ལས་མ་བསགས་པར་རྟོག་པས་ར་རྒྱལ་པོའོ་
སྟམ་དུ་བསྒོམས་པ་ཅམ་ཀྱིས་རྒྱལ་པོར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། རྗོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་སྟོན་
བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་གཞི་སྦྱང་བྱེད་ཀྱི་གནད་ཆང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་
དང་། རྗོགས་རིམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་དམན་པའི་འཛིག་རྟོན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཅམ་ཀྱི་
ཕྱིར་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཅམ་བསྐྱལ་པར་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་མཆོག་
མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ནས།
དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་གཞུང་འདི་དག་བྲངས་སོ། །

2། མཐུག་བསྟུ་བ།

གཉིས་པ་ནི། རྗོ་མེད་འོད་དུ་སངས་རྒྱས་སྦྱེ་ལྡེ་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་

ག་གཅིག ། ལྷར་སྐྱའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའི་མཛུགས་སྤྱད་དུ་འདི་སྒྲངས་ནས་བཤད་པས།
དེ་ལྟར་སྒྲངས་ནས་བཤད་ན་དེ་ཡང་རང་གི་ལྟ་བུའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། སངས་
རྒྱུ་ཤྲུ་མེད་གེ་ཡིས། །སེམས་ཅན་བསམ་པའི་དབང་དག་གིས། །སྐྱེ་ནི་གཅིག་གཉིས་
གསུམ་དང་ནི། །བཞི་དང་ལྔ་རྒྱ་གསུངས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་ནས། སྐྱ་གཅིག་ཏུ་རི་
ལྷར་གསུངས་པའི་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། སངས་རྒྱུ་ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད། །ཅེས་སོགས་དང་།
གཉིས་སྐྱ་གསུངས་པའི་ཚུལ་འཆད་པ་ལ། རི་ལྷར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་དང་ནི། །དེ་ལྟར་སངས་
རྒྱུ་ཆོས་སྐྱ་སྟེ། །སེམས་ཅན་བསམ་པའི་དབང་གིས་བྱིར། །བསྟན་བཅོས་སྐྱབས་གནས་
གསུམ་པོར་གསུངས། །ཞེས་དང་། གསུམ་དུ་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལ། ཟུགས་གསུང་སྐྱ་
ཡི་དབྱེ་བ་ཡིས། །སྐྱ་གསུམ་དུ་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱགས། །ཆོས་དང་ལོངས་སྟོན་སྐྱལ་བ་
རྣམས། །སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་(༡༡ན)ལ་མི་ཡིས་བསྐྱབས། །ཞེས་དང་། སྐྱ་བཞིར་གསུངས་
ཚུལ་ལ། རོ་བོ་ཉིད་ལོངས་སྟོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྐྱལ་བ་དང་། །ཆོས་
སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཟོད། །ཅེས་དང་། ལྷར་གསུངས་
པའི་ཚུལ། གཞུང་འདི་རྣམས་མཐར་ཆགས་སྐྱ་བྲངས་ནས་བཤད་དོ། །དེའི་བྱིར་འདིར་སྐྱ་
བཞི་བཤད་པའི་མཛུགས་སྤྱད་ལ་གཞུང་འདི་སྐྱར་བ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱ་
གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པར་རུང་བ་དང་། གཉིས་ནས་ལྷའི་བར་དུ་དབྱེར་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་
ཅིང་། མདོན་ཉོགས་རྒྱན་དང་རྒྱད་སྟེ་མ་སོགས་མདོ་སྟོགས་ཀྱི་གསུང་རབ་དུ་མ་ནས་རོ་
བོ་ཉིད་སྐྱ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐྱར་བཤད་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱའི་སྟོགས་
གཅིག་དང་། སེམས་འགྲེལ་སྟོར་གསུམ་དང་མཐུན་པའི་སྟོགས་འདི་དག་ལས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་
སྐྱ་ལ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱར་གསུངས་པ་ཡང་སྟོགས་གཅིག་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་
མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་སྐྱའི་མིང་གིས་དངོས་སྐྱ་བཟོད་པར་བྱད་པར་མེད་ལ།
དེ་ལྟར་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་འདུས་

མ་བྱས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱབ་ཆེན་དོ་རྩེ་བྱ་བས། འདི་ནི་རོ་
བོ་ཉིད་སྐྱུ་ཏེ། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེ་གཉིས་མེད་པ། །མ་ནིང་ཞེས་བྱར་བཞུགས་པ་སྟེ། ཁ་ཅིག་
བྱང་འཇུག་ཅེས་བྱར་བཞུགས། །ཅེས་དང་། མི་འཇུག་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཐབས་ཏེ་ཐུགས་
རྩེའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུར་གསུངས་པས།
ལུགས་འདིར་མ་ཟད་ཐུགས་དེ་དག་ཏུ་འང་འདུས་བྱས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ཁས་སྦྱང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུད་འདིར་སྐྱེའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ནི་འདི་ཉིད་ཁ་གསལ་(༡༡)
ཤོས་ཡིན་པས་མདོ་ཙམ་ཞིག་བཞུགས་ནོ། །གཞུང་གི་འབྲུ་གཉེར་བ་བཞུགས་པར་བྱ་སྟེ། སྐྱུ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོ་མཚོག་གི་སྐྱུ་ནི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱུ་དང་། ཆོས་ལོངས་སྐྱེ་ལ་
པའི་སྐྱུ་གསུམ་དང་། སྤྲ་མ་དང་བཅས་པའི་བཞི་འཆང་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་དོ་རྩེ་
འཆང་དེ་ནི་སྐྱུ་ལྟེ་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་འང་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱབ་བདག་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་ཡེ་
ཤེས་ལྟེ་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྟེ་ལ་བྱབ་པའི་བདག་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་མཚོན་པའི་ཕྱིར་རིགས་ལྟེ་ཅོད་པན་ཅན་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་སྐྱུ་ལྟེ་དང་ལྟན་ཏེ། ཤེས་སྐྱུ་ལྟེ་སྐྱུ་ལྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་ལྟེ་
ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་ལྟེ་དང་ལྟན་པས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་གཞིགས་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

ཀ། རྒྱག་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་རྒྱག་བཞག་པ།

རྒྱག་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་རྒྱག་བཞག་པ་ལ་གཉིས། འདིར་ཡན་ལག་རྒྱག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་རྣམས་གོང་འོག་དབྱགས་ནས་གསུངས་པར་བསྟན་པ། དེ་དག་འབྲུགས་སྐྱེབ་པའི་
སྟོན་ནས་ཡན་ལག་རྒྱག་གི་རྣམ་གཞག་བཞག་པའོ། །

༡༽ འདིར་ཡན་ལག་བྱུག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གོང་འོག་
དགྲུགས་ནས་གསུངས་པར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། རྩི་མེད་འོད་ལས། ད་ནི་སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་འབྱུང་བའི་རྟེན་དག་ཡན་ལག་བྱུག་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དང་། ཉགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེའི་
ངོ་བོ་འོ། །ཕྱག་ཏུ་ཆེན་མོའི་ལས་འདི་སྟོན་དང་མི་ལྡན་པ་སྐྱེ་མའི་བཀའ་དང་མི་ལྡན་པར་རང་
ཞུགས་སུ་སྟོན་པ་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དགྲུགས་ནས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་འདིར་གོང་འོག་འབྲུགས་སྟེན་ནས་འཆད་དགོས་སོ། །

༢༽ དེ་དག་འབྲུགས་སྟེན་པའི་སྟོན་པ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་
རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་དང་ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །

1) སྐྱེའི་དོན། 2) ཡན་ལག་གི་དོན།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་བྱུག་གི་གངས་དང་གོ་རིམ་བསྟན་པ། ཡན་ལག་གང་དང་
གང་གཞུང་གང་དང་གང་གིས་བཤད་པའི་གཞུང་སྐྱེའི་བསྐྱེད་བ་བཤད་པའོ། །(༡༩ན)

1) ཡན་ལག་བླག་གི་གངས་དང་གོ་རིམ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བླག་གི་རྣམ་གཞག་ནི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་
མཚན་བརྗོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་ཆེ་སྤྱིང་འགྲེལ་ལས།
རྫོགས་པའི་རིམ་པ་ཡན་ལག་བླག་པོ་དེ་དག་གྱང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ལེའུ་བཙུ་
བཟུད་པ་ལས་རི་སྐད་དུ། སོ་སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་དང་། །སྟོག་ཅོལ་དེ་བཞིན་འཛིན་
པ་དང་། །རྗེས་སུ་བྱན་དང་ཉིང་རེ་འཛིན། །སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བླག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་
ཏེ། དོན་འདི་ནི་མཚན་གི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ལས་རྒྱས་
པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེས་ན་ཡན་ལག་བླག་གི་ངོ་པོ་ནི་འདུས་
པ་སྤྱི་མའི་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་མེད་འོད་དང་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་འགྲེལ་བ་གཉིས་སུ་འང་བྱངས་
པས་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྦྱར་བ་ཡན་ལག་བླག་པོ་འདི་ཡང་བསྟན་ན། དང་པོར་དགེ་བ། བར་དུ་
དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་གསུམ་དང་། རྗེ་ཆེ་བཞི་དང་། རྣལ་འབྱོར་བཞི་དང་། བསྟན་སྐྱབ་
ཡན་ལག་བཞི་དང་། གཞུགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ །སྟོག་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ །བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་
ཡན་ལག་ །བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་འདུས་ཏེ། དེ་ཡང་སོར་བསམ་གཉིས་དང་
སོར་དགེ་བ། སྐྱེ་རྗེ། དབྱེབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། བསྟན་པ། གཞུགས་སྐྱབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ །སྟོག་
འཛིན་གཉིས་བར་དུ་དགེ་བ། གསུང་རྗེ་ཆེ། སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཉར་སྐྱབ་སྟོག་སྐྱབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཡིན་ལ། རྗེས་བྱན་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་གཉིས་ནི་ཐ་མར་དགེ་བའི་རྣལ་འབྱོར་དང་།
ཁྱད་པར་རྗེས་བྱན་ནི། སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ། ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྐྱབ་པ་དང་། བདེ་བ་སྐྱབ་(133)
པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་ལ། ཉིང་རེ་འཛིན་ནི། ཡེ་ཤེས་རྗེ་ཆེ། དག་པའི་རྣལ་འབྱོར། སྐྱབ་
པ་ཆེན་པོ་དང་། བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཡན་ལག་བླག་པོ་

དེའི་གངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་རི་ལྷ་བྱ་སྐྱེས་ན། དེ་ཡང་ཐུགས་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དང་། སྐྱེ་སྟོང་གཟུགས་མཆོན་
དཔེས་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་པ་གཉིས་སྐྱེ་དང་ཐུགས་སྐྱེ་རྩོམ་དབྱེར་མེད་པའི་བྱང་
འཇུག་གམ། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩོམ་རྒྱུ་འཕྱོར་རམ་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་པ་
ཞེས་བཤད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་གོ་འཕང་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་བསྟོས་ནས་ཡན་ལག་དྲུག་གི་གོ་
རིམ་དང་གངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པའི་ཉིད་རྒྱུར་ཉིད་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་
བསྐྱབ་སྟེ། དེ་ཐོབ་པ་ན་སྤར་མ་བསྐྱབས་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་གསར་པ་ལ་སྐྱོབ་མི་དགོས་
པ་ནི། རིམ་ལྡེ་ལས། བྱང་འཇུག་ཉིད་འཛིན་ལ་གནས་ནས། །སྤར་ཞིང་གང་ལའང་མི་སྐྱོབ་
པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་འདིར་ཉིད་འཛིན་ཡན་ལག་ལ་གནས་ནས། སྤར་ཞིང་གང་
ལའང་མི་སྐྱོབ་པོ། །ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་ལོ། །

ཉིད་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་ཐུག་རྒྱ་
གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་སྐྱེས་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་དང་སྟོང་གཟུགས་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དངོས་
གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་བྲན་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་སྟེ། རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྟོང་གཟུགས་
ཡབ་ཡུམ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་དེ་མ་བྱུང་ན་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་འབྲེན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཐུག་
རྩོད་སྟོན་འབྲེལ་ལས་ཡན་ལག་དྲུག་གི་གངས་དང་གོ་རིམ་ངེས་པར་འཆད་པ་ན། བདེ་བའི་
སྟོན་དུ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ་འདིར་བདེ་བའི་སྐྱས་ཉིད་ངེ་འཛིན་བརྗོད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་(༡༩ན)ལྟར་རོ། །ཐུག་རྒྱ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་
འཛིག་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ལས་བདེ་ཆེན་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་དང་། སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་
གནས་ལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་གི་སྟོན་དུ་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་སྟེ་བར་རྒྱུང་སེམས་
འདོད་དགུར་བཅིངས་ཏེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེའི་སྤང་བ་དེ་ལ་ཡང་འདོད་དགུར་དབང་བྱས་

པའི་སྒོ་ནས་རྩེ་བཟང་དུ་བྱེད་པའི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་སྔོན་དུ་འགོ་དགོས་ཏེ། དེ་སྔོན་དུ་
མ་སོང་བར་སྔར་བཤད་པའི་རྩེ་བཟང་གི་ཡན་ལག་དེ་མི་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་འདྲ་བའི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གི་སྔོན་དུ་ཡང་། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་འགོག་
པའི་སྔག་ཚལ་སྔོན་དུ་འགོ་དགོས་ཏེ། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་མ་བགག་ན་འཁོར་ལོ་བྱག་
གི་ཉེ་བའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་རྒྱུད་སེམས་ལ་འདོད་དགྲུར་བཅེངས་པའི་འཛིན་པ་འགྲུང་མི་མིད་
པའི་ཕྱིར། སྔག་ཚལ་གི་ཡན་ལག་གིས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་ཁྲིར་འགོག་པའི་སྔོན་དུ་རྒྱུད་
བཅུ་དབུ་མར་ཚུད་པ་ལས་དབུ་མ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་བཟང་གི་སྦྱ་མཚན་ཉིད་པ་
འགྲུབ་པ་ལ་རེ་ཁ་ནག་པོའི་དབུས་སུ་རྩོད་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྦྱ་མཚོར་བའི་སོར་སྤྱད་སྔོན་དུ་
འགོ་དགོས་ཤིང་། བསམ་གཏན་གྱིས་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་ནས་བརྟན་པར་བྱེད་པས་སོར་
བསམ་གཉིས་སྔོན་དུ་འགོ་དགོས་སོ། །འདི་དག་གིས་གོ་རིམ་ཡང་། བྱག་རྩོད་སྟོད་འགྲེལ་
ལས། དེའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་གྱི་སྔོན་དུ་སོར་སྤྱད་རིག་པར་བྱའོ། །སྤགས་བཞུས་པའི་སྔོན་
དུ་སྔག་ཚལ་རིག་པར་བྱའོ། །འདིར་སྤགས་བཞུས་པའི་སྤྱས་མ་ནིང་གི་བཞུས་པའམ། རོ་
རྩེའི་བཞུས་པས་ཏེ་སྔག་འཛིན་པར་རིག་པར་བཟོད་དོ། །བདེ་བའི་སྔོན་དུ་རྩེ་བཟང་རིག་
པར་བྱ་སྟེ་འདི་བདེ་བའི་སྤྱས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཟོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡན་
ལག་བྱག་པོ་འདི་རྣམས་(༤༣བ)ཀྱིས་རྣམ་འབྱོར་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་འགྲུབ་པར་འགྲུར་རོ་
ཞེས་གསུངས་པས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་དེ་སྦྱབ་པའི་རྩོགས་རིམ་གྱི་ལམ་
ལ་ཡན་ལག་བྱག་པོ་འདི་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། འདི་བས་མང་མི་དགོས་པས་གངས་ཀྱང་
ངེས་ལ། གོང་དུ་བཤད་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཡང་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡན་ལག་སོ་
སོའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོག་དོན་གྱི་སྤྱབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྲུར་རོ། །

2) ཡན་ལག་གང་དང་གང་གཞུང་གང་དང་གང་གིས་ བཤད་པའི་གཞུང་སྤྱིའི་བསྐྱབ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཆོན་ཉིད། དེས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་
ཡན་ལག་དྲུག་སོ་སོའི་ངེས་པ། བསྒྲོམས་པ་ལས་ཉམས་ཉགས་རིམ་ལྡར་འབྱུང་བ། འབྲས་
བྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་སྟེ་དོན་ཆོད་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་འཆད་དེ།

1] སྒྲོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཆོན་ཉིད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་པོ། །སངས་རྒྱས་སྤྲས་པོ་དམ་པའི་མཆོག་། ཅེས་
བ་རྟེན་པ་གཉིས་དང་། ཉག་པ་ཀུན་རྒྱལ་རྣལ་འབྱོར་ཅན། །ཞེས་པ་སྤྱིལ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་
འབྱུབ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་བཟུང་། དེ་འབྱུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་
དྲུག་ལས། གཙུག་ཉིད་ཆེན་པོ་མད་བྱུང་གཙུག་། སོ་སོ་རང་རིག་མི་གཡོ་བ། །ནམ་མཁའི་
བདག་པོ་སྣ་ཆོགས་སྟོན། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་གསུམ་གྱིས་སོ་སོར་སྤྱད་པའི་ཡན་ལག་གི་ངོ་
བོ། བསམ་གཏན་བསམ་བྱ་སྟོ་ཡི་མཆོག་། ཅེས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་། རིགས་
གསུམ་འཆང་བ་གསང་སྤྲགས་འཆད། །དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་གསང་སྤྲགས་འཛིན། །ཞེས་
བས་སྟོན་ཅོལ་གྱི་ཡན་ལག་། དོན་ཡོད་ཞགས་པ་རྣམ་པར་རྒྱལ། །འཛིན་པ་ཆེན་པོ་རྩི་
ཞགས། །རྩི་རྩི་ལྷགས་ཀྱི་ཞགས་པ་ཆེ། །ཞེས་སྤྱར་བས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་། གཙོ་བོ་དགོན་
ཅོག་གསུམ་འཛིན་པ། །ཐེག་པ་མཆོག་གསུམ་སྟོན་པ་པོ། །ཞེས་པས་རྩིས་བྲན་གྱི་ཡན་
ལག་། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྐྱ་ཡི་(༡༩ན)མཆོག་། འགྲོ་ཀུན་དགའ་བའི་མིག་དང་ལྷན། །སྤྲ་

ཆོག་གས་གཟུགས་ཅན་བསྐྱེད་པ་པོ། །མཚན་ཅིང་བརྗོད་པ་བྱང་སྤྱོད་ཆེ། །ཞེས་པས་ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སྟོན་ཅིང་། རྣམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། ཞེས་པ་ནས།
སྤྲུགས་མཚོག་མངའ་བདག་རིག་སྤྲུགས་རྒྱལ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སོར་སྤྱད་ལ་སོགས་
པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གསང་སྤྲུགས་རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་གྱིད། །ཅེས་
པས་ཁྱད་པར་དུ་རྟགས་བཅུའི་མཐར་ཤར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་རྣམས་འཆད་ལ།
ཤེས་པ་སྤྱིད་འབྱུང་སྤྱོད་གནས་མེད། །ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱེའི་ངོ་བོ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། འདིར་ཡང་གཞུང་གོང་འོག་དགུགས་ནས་དོན་གྱི་
རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་འཆད་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། ཤེས་བཅུ་རྣམ་དག་བདག་
ཉིད་ཅན། །ཞེས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་བྱུག་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དྲི་མེད་
འོད་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

2] དེས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་བྱུག་སོ་སོའི་ངེས་པ།

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་འབྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་
པ། དེ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡན་ལག་བྱུག་བཤད་པ། བསྐྱབས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེའི་ངོ་བོ་
བཤད་པའོ། །

༡) ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་འབྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མཁས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་དམ་ཆོག་
དང་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པའི་སྐྱབ་པ་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པོ་དང་པོ་བ་དང་། དམ་པས་

བརྒྱད་པ་དང་མཚོག་ས་བཅུ་པ་དང་། རྟག་པ་སྟེ་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བསྐྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་དབྱེ་བ་ཅན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡན་ལག་དུག་སྒྲིམ་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གི་དོན་སྒྲོམ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཚོས། རྟག་པ་མི་ཉམས་ཀུན་རྒྱལ་བ། །ཅ་སྟོང་(༡༩བ)ཐུག་ནི་བདུན་ཅུ་གཉིས། །བདེ་ཆེན་རང་བཞིན་རྒྱས་པ་སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་ནི་སྒྲོམ་གསུམ་དང་། །ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་པོ། །ཞེས་པ་སྐྱུལ་ལོངས་སོགས་མཐོང་ལ། ཉིན་མོའི་རྟགས་མཐོང་མངོན་ཤེས་དུག །སངས་རྒྱས་སྤྲས་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས། དམ་པའི་ཚོས་ནི་ངས་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའི་བཤད་པ་མཛད་དེ་རེ་ཞིག་མང་བས་འཛིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ། །

༡) དེ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་ཡན་ལག་དུག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་དུག་ལས། སོར་སྤྱད་གྱི་ཡན་ལག་ལ་གཉིས།

1) དང་པོ་སོར་སྤྱད་གྱི་ཡན་ལག

སོར་སྤྱད་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་རྟགས་ངེ་ལྷ་བྱ་འཆར་བའི་རྣམ་གཞག་གོ། །

༡) སོར་སྤྱད་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སོར་སྤྱད་གྱི་ཡན་ལག་སྒྲོམ་པའི་སྐྱུ་བ་པ་པོས་ཉིན་མཚན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་

བསྐྱེམ་པའི་ཆོ། གཞུག་ཏྱིར་གྱི་ལྟ་བས་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པས་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་སྤངས་
གཞུག་ཏུ་སྟེ་གཉན་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱའི་ཡས་སྤེལ་སྤྱབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའི་དབུས་སུ་བདག་ཉིད་
སྤྱབ་པ་པོའི་སེམས་བཟུང་སྟེ་བསྐྱེམས་པས་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་སྟེ་ཆོགས་སྟོན་པ་
སྟེ་འཆར་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱབ་ལའི་བརྒྱ་བཅུ་དགུ་བའི་འབྲེལ་ཆེན་ལས། འཁོར་ལོ་
ཅན་གྱི་ཞེས་པ་གཞུག་ཏྱིར་གྱི་ཁོ་བོའི་ལྟ་བས་ཞེས་པ་མིག་མི་འཇུག་པར་སྟོང་དུ་བལྟ་བས་
མཚན་མར་འགྱུར་ཏེ་མཚན་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་ཉིན་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
རྣམ་པ་བྱུག་སྟེ་དེ་ནས་གཞུགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་པའོ། །

དེ་ཡང་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི། དུལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་ལ་
རང་རིག་སྟེ་དུལ་ཅན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མི་གཡོ་བས་ཏེ་གཡོ་བ་
འགོག་ཅིང་ནང་དུ་བསྤྱད་བར་བྱེད་ལ། དབང་དུལ་གྱི་འབྲེལ་པ་སོ་སོར་སྟོང་བའམ་གཅོད་
པར་བྱེད་པས། སོར་སྤྱད། སོར་སྟོང་། སོར་(༡༥ན)གཅོད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཤེལ་མིག་
ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་ལྟ་སྟོང་གཞུགས་ཀྱི་དུལ་ལྟ་ལ་འཇུག་ཅིང་སོ་སོར་དུལ་
དུ་སྤྱད་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་སོར་སྤྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྤྱབ་ལའི་བརྒྱ་བཅུ་བྱུག་པའི་འབྲེལ་ཆེན་
ལས། ད་ནི་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ། སོ་སོར་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འདིར་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དུས་ལ་དུལ་དང་དུལ་ཅན་བཅུ་པོ་
རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མེད་པས་ཏེ་སྟོང་པའི་གཞུགས་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཞུགས་ཀྱི་དུལ་རྣམས་ལ་མིག་གཞན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྟ་བོ་རྣམས་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་དང་། དུག་རྗེར་སྟོང་འབྲེལ་ལས། འདིར་སོ་སོར་སྤྱད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་དུལ་རྣམས་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་
པོ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མི་འཇུག་པར་ནང་གི་དུལ་
རྣམས་སུ་ལྟའི་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཇུག་པ་སྟེ། ཉང་དུ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟོང་བ་
ལ་མ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ནི་བྲ་པབ་པའི་མེ་ལོང་ལ་གཞོན་ནུ་མས་
གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལ་སོ་
སོར་སྤྱད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཟོད་དོ། །ཞེས་བྲི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་འབྲེལ་བ་བཅད་
དེ་ནང་གི་ལྟའི་མིག་གི་ཤེས་པ་སོགས་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་འཇུག་ཅིང་དེ་རྣམས་
ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས་བསྟོམས་པས། སྟོས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པར་རང་ལྷགས་ཀྱིས་
སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བ་རྣམས་མེ་ལོང་ལ་བྲ་པབ་པ་ལྟར་འཆར་ཞིང་། བྲད་པར་(༡༥བ)
ཁམས་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ལ་སོར་སྤྱད་དུ་གསུངས་ལ།
དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་རོ་པས་མཇུག་པའི་གྱི་དོ་ཇེ་འབྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། འདིར་སོ་སོར་སྤྱད་པ་
ཞེས་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་ལྟའི་སྤྱན་
ལ་སོགས་པ་དང་ལྟའི་སྤྱན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ཡུལ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་སྟེ། ཉང་གི་བདག་ཉིད་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་
པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཏྲིག་པ་མེད་པར་སྟོང་བ་ལ་མཐོང་སྟེ་གཞོན་ནུ་མས་མེ་ལོང་ལ་
སོ་སོར་སྤང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

ཁམས་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་ནི་སོ་སོར་སྤྱད་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་བཟོད་དོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་
ཀྱང་། གཟུག་ཏྲར་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྤངས་ཀྱིས། །རེ་ཁ་ནག་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་། །དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་ཐོད་པ་ཅན། །མད་བྱང་གཟུག་ནི་དོ་ཇེ་འཆང་། །ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་མཆོག་ཐོབ་
པའོ། །ནམ་མཁའི་བདག་པོ་རྒྱ་ར་༩། །སྤྱོད་གས་སྟོན་པ་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ལ།
སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་ནི། གཟུག་ཏྲར་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་། བྲད་པར་

གཙུག་ཏྲར་ནས་འབྱུང་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་སྟེ་གཙུག་ཏྲར་ཆེན་པོ་མད་བྱང་གཙུག་དང་།
ནམ་མཁའ་ནི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་དེའི་བདག་པོ་དང་། ལྷ་ཆོག་མ་ནི་རང་གི་ནི་
གྲིས་བརྒྱབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ངོ་མོ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སྟོན་པ་ལ་འཆད་དོ། །

འགྲེལ་བ་དར་སོ་སོར་སྤྱད་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། ས་ར་ཉའི་གསུང་དག་བྲངས་པ་ལས་ཀྱང་།
(༡༩)མྱོངས་པ་ནམ་མཁའི་ཆད་མ་ནི། །གལ་ཏེ་ཤེས་ན་མྱོངས་པ་གཅོད། །དང་པོ་རྣམ་དག་ནམ་
མཁའ་ལ། །ལྷ་ཞིང་ལྷ་བས་མིག་ནི་འགག། །ཅེས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆད་ནི་འདི་ཅམ་མཆོག་། །མང་པོ་
སྤྲས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། །མིག་ནི་བྱེད་མིག་གེན་སྒྲོམ་ནས། །མིག་ནི་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས། །ཞེས་
དང་། ཡ་མཚན་ཅན་ཞིག་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་དུ་ཤར། །སྟོང་ཉིད་གཟུགས་མཛེས་སྟོས་དང་བྱ་
སྤྱ་ཀྱ །དཔེ་མེད་མེ་ཏྲག་ཤར་རོ་བྱ་སྤྱ་ཀྱ །རིན་ཅེན་རིན་ཐང་མེད་པའི་མེ་ཏྲག་ལོང་། །འདི་ནི་
མེ་ཏྲག་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོག་མ་ཅན། །དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་དགོན་པར་མེ་ཏྲག་རྒྱས། །ཞེས་བྲངས་ཏེ་སྤར་
གྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །

༡} དེ་ལས་རྟགས་ཇི་ལྟ་བུ་འཆར་བའི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཉམས་དང་རྟགས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། བྱེ་མེད་
འོད་དུ་ཡན་ལག་བྱས་ཀ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་བྲངས་ནས་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་རྟགས་བཅུ་
པོ་དེ་རྣམས་སོར་སྤྱད་རྒྱང་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཡན་ལག་བྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་འང་རྟགས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཛད་ལ། བྱས་དོར་སྟོང་འགྲེལ་དུ་འང་ཡན་ལག་བྱས་གི་ངོ་
མོ་བཤད་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་རྟགས་འདི་རྣམས་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ལུང་འདི་དག་བྲངས་ཏེ་བཤད་
དོ། །འདིར་ནི་ཁྱིད་རྣམས་ཀྱི་རིམ་བ་དང་མཐུན་པར་སྐབས་འདི་ཉིད་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།

3] བསྐྱེམས་པ་ལས་ཉམས་ཏྲགས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ།

གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཆན་མོ་དང་ཉིན་མོའི་རྣམ་འབྱོར་བསྐྱེམས་པས་ཉམས་ཏྲགས་
འཆར་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་སྣམ་ན། མཆན་མོའི་རྣམ་འབྱོར་བསྐྱེམས་པ་ལས་ནི་ཏྲགས་བཞི་འབྱུང་
བར་འབྱུང་ཏེ། དབང་མདོར་བསྟན་ལས། དུ་བ་སྤྲིག་རྒྱ་མེ་བྲིར་དང་། །མར་མེ་འབར་དང་
ཞེས་དང་། བསྐྱེམས་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྟོང་བ་ལས་ནི་དུ་བ་སྤྲིག་རྒྱ་རབ་གསལ་བྲི་མ་མེད་པའི་
མཁའ་(༤༦)སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། སྟོང་བ་
ལས་ནི་དུ་བ་སྤྲིག་རྒྱ་རབ་གསལ་བྲི་མ་མེད་པའི་མཁའ་སྣང་ཉིད་དང་མར་མེ་དང་། །ཞེས་བ་
ནི་མཆན་མོའི་རྣམ་འབྱོར་གིས་མཐོང་སྟེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་
ལས་ཀྱང་། །དུ་བ་ནི་མཆན་མ་དང་པོའོ། །སྤྲིག་རྒྱ་ནི་མཆན་མ་གཉིས་པའོ། །མཁའ་སྣང་ནི་
མཆན་མ་གསུམ་པའོ། །སྟོན་མ་ནི་མཆན་མ་བཞི་པའོ། །སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི་
མཆན་མ་ལྔ་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དུ་བ་ལྟ་བུ་ནས་གཟུང་སྟེ། སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའི་
བར་སྣང་བ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཉིན་ཏྲགས་ནི་སྤྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལས་
སྟོས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་འབྱུང་གིས་ཏྲགས་རྣམས་བྱུང་བས་རང་བྱུང་བ་
ཞེས་བྲ་ལ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་མོ་ཆེ་སྟེ་མེ་འབར་བ་ལྟར་སྣང་
བ་དང་། དཀར་འབྲིལ་ལེ་བའི་འོད་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་སྣང་བར་མཛད་པ་སྟེ་བྲེད་པ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྣང་བ་དཀར་ལམ་མེ་བ་ཆེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། འགྲོ་བའི་མར་མེ་སྟེ་ཉི་མ་ལྟར་སྣང་བ་
དང་། ཡེ་ཤེས་སྟོན་མ་སྟེ་སྒྲ་གཅན་ལྟར་སྣང་བ་དང་། གཟི་བུ་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་བ་
སྟེ་སྟོག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དང་། སྤར་གྱི་ཏྲགས་དེ་རྣམས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་
སྤགས་མཆོག་ཏྲགས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་མངའ་བདག་། རིག་སྤགས་ཀྱི་རྒྱལ་

སོ་སྟེ་ཐིག་ལེ་སྟོན་སོ་ལྟར་སྤང་བ་དང་། ཐིག་ལེ་སྟོན་སོ་དེའི་དབྱས་སྤྱ་གསང་སྤགས་རྒྱལ་
སོ་དོན་ཆེན་བྱེད་པ་སྟེ་འད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྡ་འཕྲོ་བའི་རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྤྱ་དང་། གཞན་ཡང་
ཁམས་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱམ་བ་དང་། སྤམ་བྱ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པའི་སྤང་བ་
མེ་ལོང་ལ་བྲ་པབ་པ་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། །དོན་འདི་ཉིད་ཀྱང་དུས་འཁོར་འགྲེལ་(༡༨ན)
ཆེན་ལས། དེ་ནས་སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟས་ཏེ་ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉིན་མོའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱིས། རྣམ་མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་བོ་ཆེ། །ཞེས་
པ་འབར་བ་མཐོང་སྟེ་སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ། འད་ཆེན་རྣམ་པར་སྤང་
བར་བྱེད། །ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་ལམ་མེ་བ་ནི་རྩྭ་བ་སྤང་བའོ། །འཕྲོ་བའི་མར་མེ་ནི་ཉི་མའོ། །ཡེ་
ཤེས་སྟོན་མ་ནི་རྩོ་རྩེ་སྤྱ་གཙན་ནོ། །གཟི་བརྗིད་ཆེན་སོ་འད་གསལ་བ་ནི་སྟོག་སྟེ་མཆོག་གི་
ཆའོ། །སྤགས་མཆོག་མངའ་བདག་རིག་སྤགས་རྒྱལ་ནི་ཐིག་ལེའོ། །དེ་སྟར་མཚན་མ་རྣམ་
པ་བཅུ་སྟེ། འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། མཚན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པ་ལས་ཉིན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་སོ། །

དེ་ནས། གསང་སྤགས་རྒྱལ་སོ་དོན་ཆེན་བྱེད། །ཅེས་པ་ནི་བྱམ་བ་དང་སྤམ་བྱ་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཞུགས་མཐོང་བའོ། །དེའི་དབྱས་སྤྱ་ཏེ་ཐིག་ལེའི་དབྱས་
སྤྱ་སངས་རྒྱལ་གྱི་གཞུགས་ནི་རྩམ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། བཏགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཡུལ་དང་
རྣམ་པར་བྲལ་ན་དུ་མ་ལོངས་སྟོད་རྩོགས་པའི་སྤྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་བྲག་
རྩོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རྒྱུད་རྣམས་སྤྱ་གཞན་འབར་བ་ལ་སོགས་པ་ཐིག་ལེའི་མཐར་
ཐུག་པ་མཚན་མ་རྣམ་པ་དྲག་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་སྤྱ་འབྲུལ་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱ་
བའི་ལེའུ་ལས་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་ཉིན་ཏགས་དྲག་མཚན་བརྗོད་ལས་འབར་བ་
ལྟར་སྤང་བ་ལ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་བོ་ཆེ་ཞེས་པའི་དགོངས་པའི་སྤྱད་གྱིས་བསྟན་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་གཞན་དག་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཞེས་འཆོམས་སྤྱར་ནས་བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་

དེ་དག་(༡༧)བྲངས་ཏེ་དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ན། དེ་ཉིད་ལས། སྤར་བཟོད་པའི་སྤྲོན་
མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བས་རང་བྱུང་བའོ། །འདིར་ཤེས་རབ་ཡེ་
ཤེས་མེ་ཐོ་ཆེ་ཞེས་པ་འབར་བ་ལྟར་སྤྲང་བའོ། །འོད་ཆེན་ནམ་པར་སྤྲང་བར་བྱེད་ཅེས་པ་སྐྱ་
བ་ལྟར་སྤྲང་བའོ། །དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སྤྲང་བ་ལམ་མེ་བ་ཞེས་པའོ། །འགྲོ་བའི་མར་མེ་ཞེས་པ་
ཉི་མ་ལྟར་སྤྲང་བའོ། །ཡེ་ཤེས་སྤྲོན་མེ་ཞེས་པ་སྐྱ་གཅན་ལྟར་སྤྲང་བའོ། །གཟི་བཟིང་ཆེན་
པོ་འོད་གསལ་བ་ཞེས་པ་སྤྲོག་ལྟར་སྤྲང་བའོ། །རིག་པའི་རྒྱལ་མཆོག་སྤྲགས་དབང་པོ་ཞེས་
པ་ཐིག་ལེ་ལྟར་སྤྲང་བ་སྟེ་ཁ་དོག་སྤྲོན་པོ་སྐྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནམ་པོ། །གསང་སྤྲགས་
རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་བྱེད། །ཅེས་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲང་བ་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་པ་སྐྱ་མ་དང་མི་ལམ་དང་བྲ་པ་བ་ལྟ་བུར་སོ་སོར་སྤྲང་བས་ཐིག་གི་དབང་པོའི་བྱེད་
པས་རྒྱལ་འབྱོར་པས་མཐོང་བར་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

ཉི་མ་དཔལ་ཡང་འཆད་ཚུལ་འདི་དང་མཐུན་ལ། བྱུང་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། ཉགས་
བྲལ་པོ་དེ་རིགས་བྲལ་དང་སྤྲང་ནས་བཤད་དེ། དེ་ཡིས་མཇོད་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། ནམ་
མཁའ་ལས་བྱུང་རང་བྱུང་བ། ཉགས་བརྒྱ་མཐོང་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་ཐོ་
ཆེ། །རང་སེམས་འབར་བའི་ནམ་པ་ཅན། །མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་ཆེ། །འོད་ཆེན་ནམ་པར་
སྤྲང་བར་བྱེད། །སྐྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནམ་སྤྲང་མཇོད། །ཡེ་ཤེས་སྤྲང་བ་ལམ་མེ་བ། །ཉི་མའི་
ཡེ་ཤེས་རིན་ཅེན་འབྱུང་། །འགྲོ་བའི་མར་མེ་ཡེ་ཤེས་སྤྲོན། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་དོན་ཡོད་
བྱུང། །གཟི་བཟིང་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་བ། །སྤྲོག་གི་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཉིད། །སྤྲགས་
བྲལ་མངའ་བདག་རིག་སྤྲགས་རྒྱལ། །ཐིག་ལེ་གནས་(༡༩)པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །དོ་རྩེ་སེམས་
དཔའ་བདག་ཉིད་དོ། །གསང་སྤྲགས་རྒྱལ་པོ་དོན་ཆེན་བྱེད། །སྐྱ་སྤྲང་བའི་ཡེ་ཤེས་
ནི། །ཉེ་རྒྱ་ཀ་དཔལ་ཉིད་འདོད། །ཅེས་འཆད་པར་མཇོད་དོ། །

2༥ གཉིས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག

གཉིས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ནི། །སོར་སྤྱད་གྱི་སྐབས་སུ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་གྱི་སྐྱ་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་སྟེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བསམ་གཏན་དེ་ལ་བསམ་པར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་སྟོང་གཟུགས་གྱི་སྐྱའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་རགས་པ་རྟོག་པ་དང་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་པ་དང་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སེམས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་། ལུས་ཤིན་མུངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཏེ་ཡན་ལག་བཞི་དག་སྟོ་ལྟ་ཏེ་སེམས་མཆོག་སྟེ་ཅེ་གཅིག་པ་སྟེ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྟན་ཞིང་། སྟོང་གཟུགས་གྱི་སྐྱ་དེ་ཡང་རང་གི་སེམས་ལ་དོན་གཞན་དུ་ཡིན་ཞིང་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་བཅོས་མིན་དུ་འཕོ་བྱུང་བ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གོ།

ཡན་ལག་ལྔ་པོ་འདི་དག་སྐྱབ་ལེའུ་བཅུ་བླག་པ་ལས། བསམ་གཏན་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་དགའ་དང་གཡོ་མེད་བདེ་བ་ཅེ་གཅིག་སེམས་པའོ། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་བུའོ། །རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་འཛིན་པའོ། །དཔྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་དོན་ངེས་པར་འབྱེད་པའོ། །དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་ཆགས་པའོ། །གཡོ་མེད་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་དང་སེམས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བྱག་རྩོར་སྟོང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་འདི་དང་མཐུན་པར་བཤད་ལ། བྱད་པར་འདུས་པ་སྤྱི་མ་ལས། གསང་བ་གསུམ་འབྱུང་རྟོག་པས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན། རྒྱ་རོ་པས་དབང་མདོར་(༡༡བ)བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གསང་བ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་བྱུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུས་གསུམ་ཁམས་གསུམ་ནི་གསང་བ་གསུམ་མོ། །ཞེས་པས་སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུས་གསུམ་དང་

ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་སྣང་བའི་སྟོང་གཟུགས་ནི་གསང་བ་གསུམ་ཏུ་བསྟན་ནས། དེ་
ལ་རགས་པའམ་རྩེད་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་འཇུག་པའི་སྟོན་ནས་དེ་ཡུལ་ཏུ་བྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་སྐབས་
འདིའི་རྟོག་པའི་དོན་ཏུ་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་རགས་པའི་རྣམ་པས་ཁམས་གསུམ་པར་
རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་ལན་གཅིག་སེམས་པ་ནི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་རྟོགས་ཞིང་
ཁོང་ཏུ་ཚུད་པ་ནི་གསང་བ་གསུམ་འབྱུང་བ་སྟེ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་སྟོན་
པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྟོགས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་རབ་སྒྱུར་དཔྱད་པ་སྟེ་བཟན་པ་
དང་གཡོ་བ་བྱམ་པ་དང་སྒྲིམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པར་ཀྱིས་དངོས་སོ་འཛིན་པ་ནི་དཔྱད་
པའོ། །ཞེས་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་གསུངས་
ཤིང་། དགའ་བ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགའ་བ་རབ་གསལ་ནི་དཔྱད་པའི་ཡུལ་དངོས་སོ་ཐམས་
ཅད་ལ་སེམས་གནས་པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་པའི་ཡིད་བདེ་བའོ། །ཞེས་དཔྱད་པས་ཞིབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་སེམས་
ཤིན་སྒྱུངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བཞད་ལ། བདེ་བ་བསྐྱུས་པ་ཞེས་པ་སེམས་གནས་པའི་དངོས་སོ་
ཐམས་ཅད་ལས་བདེ་བ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པའི་རྒྱ་ཅན་བདེ་བ་ནི་
བདེ་བ་བསྐྱུས་པའོ། །ཞེས་གོང་གི་གནས་ཆའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་ལུས་ཤིན་སྒྱུངས་ཀྱི་
བདེ་བ་ལ་བདེ་བར་གསུངས་ཤིང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་(༡༩ན)ཤེས་པ་བྱུག་ཅིས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་འབྱུང་བས་ཏེ་ཤེས་པ་
དང་ཤེས་བྱ་འབྱུང་བའོ། །

དེའི་ཟད་པ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་
ནི་རང་སེམས་ཞེས་བཞིན་དོ། །རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་སེམས་དེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཞི་བ་ཁམས་གསུམ་པར་

རབ་རྩ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་གཅིག་བྱའི་མཐར་ཐུག་པའོ། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་
རབ་རྩ་གནས་ཞེས་པ་ལ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་རང་ལས་དབྱེར་མེད་
པ་རབ་རྩ་གསལ་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་རྩ་གནས་པ་ནི་འདིར་གནས་པའོ། །ཞེས་པ་འདོད་པ་
ཐམས་ཅད་རབ་རྩ་གནས་སོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་བྱུག་ལ་ཤེས་པ་ཡུལ་ཅན་བྱུག་འབྱུང་བས་ཏེ།
འཇུག་པ་དེ་ཉིད་ཟད་པས་ཏེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཅད་དེ་སྟོང་གཟུགས་ལ་སེམས་ཅེ་
གཅིག་རྩ་འཛིན་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཟུང་བས་
རང་གི་སེམས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱད་པར་
རྟོག་སེམས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་དབྱེར་མེད་པའི་ང་རྒྱལ་བཙུག་མིན་དུ་འཕོ་བྱུང་བ་
ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་མཐར་ཁྱིན་པར་གསུངས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་
ནི། བསམ་གཏན་དགའ་བཞི་བསམ་བྱ་ནི། །ཅ་དང་རྒྱུད་རྣམས་བྲན་པའོ། །ཡང་ན་སྟོང་གར་
པསྒྲའི་གནས། །ཆ་མེད་བྲན་པ་སྟོ་ལྟན་མཚོག་ །ཅེས་འཆད་དོ། །

3༽ གསུམ་པ་སྟོག་ཚེལ་གྱི་ཡན་ལག

གསུམ་པ་སྟོག་ཚེལ་གྱི་ཡན་ལག་ནི། གཡོན་ན་གནས་པའི་ཅ་རྒྱུད་མཐའ་ལ་ལ་རྒྱ་ནི་
རྒྱ་བ་སྟེ་སྟའི་རིགས། གཡས་ན་གནས་པའི་རོ་མཐའ་ར་ས་རྒྱ་ནི་ཉི་མ་སྟེ་གསུང་གི་རིགས།
དབུས་ན་གནས་པའི་ཅ་ཨ་(༡༩བ)མ་རྒྱ་རྒྱ་ནི་སྟོ་གཅན་ཏེ་ཐུགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཅ་ཡིན་ཞིང་
དེ་འབྲེལ་བའི་རིགས་གསུམ་གྱི་ཅ་འཆང་བ་ནི་སྟོག་ཚེལ་བསྟོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་གཡས་
གཡོན་གྱི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བཀག་སྟེ་གསང་སྟགས་འཆང་བས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་
ལ་དམིགས་ཏེ་དེ་དང་གསང་སྟགས་ཨོ་ཨུ་ཨུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་གཅིག་རྩ་བྱུར་ནས། དེ་ལ་
སེམས་ཅེ་གཅིག་རྩ་འཛིན་པའི་སྟོན་རྒྱུད་ནང་དུ་འཇུག་པ་ཨོ་གྱི་གདངས། གནས་པ་རྩི་

གི་གདངས། ཕྱིར་འབྲུང་བ་ལྷ་མེད་གདངས་སུ་ཤར་བའི་དོ་རྩེའི་བཟའ་པ་དང་། སློག་ཐུར་གཉིས་ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྩེའི་ནང་དུ་ཁ་སྐྱོར་དུ་བྱས་ཏེ་བཟུང་བ་ལས་གནས་དེའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ་སྤྱི་བོའི་ཁམས་ཁྱེན་ནས་དགའ་བ་བཞི་འདྲེན་པའི་བྱམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་སློན་ནས་གཡམས་གཡོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུའི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྩེར་འགོག་ཅིང་། སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱའི་སྤང་བ་ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྩེའི་ནང་དུ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་སློག་རྩྱལ་བསྐྱོལ་པ་ལས་འདའ་བར་མི་བྱ་བས་དམ་ཆོག་ཆེན་པོའོ། །

དེ་ལྟར་སྐྱབ་ལེའི་བརྒྱ་ཉི་ལུ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སློག་རྩྱལ་གྱི་དག་པ་ཞེས་པ་ནི་འདིར་གང་གི་ཆེ་ཆུང་འཕྱོར་པ་ཉི་མ་དང་རི་བོང་ཅན་གྱི་ལམ་དང་བྲལ་ཏེ། ཉག་ཏུ་དབུ་མར་འབབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་སློག་རྩྱལ་གྱིས་དག་པར་གྱུར་པས་ན། ཞེས་རོ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྩེར་འགོག་པའི་ཐབས་གྱིས་ཉག་ཏུ་རྒྱུང་དབུ་མར་བབས་པས་ཏེ་དབུ་མར་ཚུད་པ་བྱལ་དུ་བྱུང་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་དངོས་པོ་གཅིག་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱ་ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྩེར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་དག་པར་བྱེད་པ་སློག་རྩྱལ་གྱི་རོ་བོར་གསུངས་ཤིང་། བདེ་མཆོག་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་སློག་རྩྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་ལ་རྒྱ་དང་ར་ས་རྒྱ་གཡོན་པ་དང་གཡམས་པའི་ལམ་འགགས་པ་ལས་དབུ་མ་ཨ་ཤ་རྒྱ་རྩེའི་ནང་དུ་སློག་གི་རྒྱུང་ཉག་ཏུ་འཇུག་པ་དགང་བ་དང་བྱམ་པ་ཅན་(༤༠ན)དང་དབྱུང་བའི་སྐྱོར་བས་ཨ་ཤ་རྒྱ་རྩེར་ཨོ་ཡིག་གིས་འཇུག་པ་དང་། རྩུ་ཡིག་གིས་འགོག་པ་དང་། ལྷ་ཡིག་གིས་འབྲུང་བ་དང་། རྩ་བ་སྐྱ་གཅན་དང་ཉི་མའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་འཕྱོར་པས་བསྐྱོལ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་ནས་ཞེས་པ་ནས་རབ་ཏུ་འཇུག་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་རོ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྩེར་འགོག་པའི་ཐབས་ལས་དབུ་མར་ཉག་ཏུ་འབབ་པ་དེ་སློག་རྩྱལ་གྱི་བྱེད་ལས་སུ་བསྟན་ནས། དེ་ཡང་ཐབས་རིམ་བྱ་བྱ་སྟམ་ན་ཨ་ཤ་རྒྱ་རྩེར་རྒྱུང་དགང་བ་དང་། བྱམ་པ་ཅན་དང་། དབྱུང་བའི་སྐྱོར་བའི་བྱའོ། །

དེའི་ཚུལ་རིམ་བྱ་སྟམ་ན། དབྱགས་ནང་དུ་འཇུག་པའི་རང་གདངས་རྩ་བ་སྐྱ་དོ་རྩེ་ཨོ་

ཡིག་གི་གདངས་སུ་ཤར་བ་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་འཇུག་པར་མོས་པ་དང་། དབྱུགས་ནང་དུ་གནས་
པའི་རང་གདངས་སྒྲ་གཅན་ཐུགས་དོ་རྩེ་ཕྱི་ཡིག་ཏུ་ཤར་བ་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་དུ་བུམ་པ་ཅན་དང་།
འགོག་པ་སྟེ་གནས་པར་མོས་པ་དང་། ཕྱིར་འབྱུང་བའི་རང་གདངས་ཉི་མ་གསུང་དོ་རྩེའི་
རང་བཞིན་ལྷུ་ཡིག་གི་གདངས་སུ་ཤར་བ་རྒྱ་ཁྲིའི་ནང་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བས་ཉེ་འབྱུང་བར་
མོས་པའི་དོ་རྩེའི་བསྐྱས་པ་རྣམས་འབྱོར་བས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །རྒྱ་རོ་འགྲེལ་ཆེན་
ལས་ཀྱང་། དེ་ནས་སྟོག་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་མ་དང་རོ་མ་གཡོན་པ་དང་གཡས་པའི་
ལམ་འགོག་པའི་དབྱས་མ་ཨ་མ་རྒྱ་ཁྲིའི་ལམ་དུ་སྟོག་གི་རྒྱུང་ཉག་ཏུ་འཇུག་པའོ། །དགང་བ་
དང་བུམ་པ་ཅན་དང་དབྱུང་བའི་སྒྲུར་བ་བྱེད་པ་ནི་སྟོག་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་དོ་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ཕྱག་དོར་སྟོད་འགྲེལ་བྱངས་མ་ཐག་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ་སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་
འཆོས་ནི། རིགས་གསུམ་གནས་དང་ཞིང་ཡེ་ཤེས། །འཆད་པ་དེ་ལ་བདེ་བ་ཡོད། །གསང་
སྒྲགས་འཆང་ནི་རྣམས་འབྱོར་བ། །ཐིག་ལེ་མི་ཉམས་གསང་སྒྲགས་འཛིན། །དམ་ཆོག་(༥༠བ)
ཆེན་པོ་ཉག་ཏུ་བདེ། །ཞེས་འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ་ནི། རིགས་གསུམ་ནི་ལྷུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་དང་འཆང་བ་ནི་བདེ་བའི་དོ་བོར་ཐིམ་བ། །གསང་སྒྲགས་འཆང་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆང་བ། དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་གསང་སྒྲགས་འཛིན་པ་ནི་བདེ་བ་དམ་པ་
མདོན་པར་རྩོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

4 ་ བཞི་བ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག

བཞི་བ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ནི། དོན་ཡོད་ཞགས་པ་རྣམས་པར་རྒྱལ། །ཞེས་སོགས་
ཏེ། དེ་ཡང་སྟོག་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པས་སྟོག་ཐུར་གཉིས་སྟེ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས་པའི་བུམ་པ་ཅན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཉག་ལས་རྣམས་ཐོབ་པའི་རྣམ་

འབྱོར་པས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོག་ཁྲ་གསུམ་ལ་བྱི་མེད་འོད་དུ་བྱི་དང་ནང་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་གཉིས་གཉིས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། བྱི་ལ་སྦྱར་ན་བགེགས་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཞགས་པ་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པས་ནག་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྟེའི་སྟོ་བ་དང་། དེ་ནང་ལ་སྦྱར་ན་མའི་རྒྱང་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ནི་བྱི་རུ་བྱང་གི་ལྷགས་སྟོག་འཛིན་པའི་སྟོ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ནང་དུ་རྒྱུའི་རྒྱང་དང་། རྩོམ་ཞགས་པ་ནི་བྱི་རོལ་དུ་རྩོམ་བྱེད་པའི་སྟོ་བ་དང་། ནང་དུ་རྒྱང་གི་རྒྱང་དང་། རྩོམ་ལྷགས་ཀྱི་ཞགས་པ་ཆེ་སྟེ་བྱི་རུ་ལྷགས་ཀྱི་འཛིན་པའི་སྟོ་བ་དང་། ནང་དུ་སའི་རྒྱང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱི་ལ་སྟོ་བ་བཞི་དང་སྦྱར་བས་དེ་ནམས་ཀྱི་དགྲ་ག་གཞུག་བཅིང་བ་དགེས་པ་ནམས་བྱེད་ཅིང་། ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱང་ནམས་འཁོར་ལོ་དུག་གས་ལྗེའི་ལྟེ་བར་ཐིག་ལེ་ལ་བཅུག་ནས་འགྲོ་འོང་མེད་པར་བུམ་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཟུང་བ་ལས། འཁོར་ལོ་དུག་པོ་གང་རུང་གི་ལྟེ་བའི་རྒྱ་རྒྱུའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་བཟན་(༤༡ན)པར་བུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་གཟུགས་དང་ངོ་པོ་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་སྟོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ཕྱག་རྩོད་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྟེ་བ་དང་སྟོང་ག་དང་མགིན་པ་དང་དཔལ་བ་དབང་ཆེན་དང་། རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྟོག་དུ་ཞུགས་པས་བྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཐིག་ལེ་ལ་སྟོག་གནས་པ་ཞེས་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དུ་བརྩོད་དོ། །ཞེས་དང་། ལྟེ་རོལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། དེ་ནས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོག་དང་རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནམས་ལ་ལྟེ་བ་དང་སྟོང་ག་དང་མགིན་པ་དང་དཔལ་བ་ནམས་སུ་རབ་དུ་ཞུགས་པས་བྱི་རོལ་དུ་མི་རྒྱ་ཞིང་། ཐིག་ལེ་ལ་སྟོག་ཐིམ་པ་ཞེས་པ་ནི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགོངས་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ནས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོག་དབང་ཆེན་དང་རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ག་དང་མགིན་པ་དང་དཔལ་བར་ཞུགས་པ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་འགོ་བ་མེད་པར་
ཐེག་ལེ་ལ་སློག་འབྲུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཅོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་
གསལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་འགྲེལ་བ་འདི་རྣམས་སུ་འཁོར་ལོ་བཞི་བཤད་པས་མཚན་པའི་
འཁོར་ལོ་བྱུག་ཀའི་ལྟེ་བར། ཅ་རྒྱུད་ལས། སློག་ནི་ཐེག་ལེར་གཞུག་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། དུས་
ཞབས་སྟན་བརྒྱུད་ལས། དུས་ནི་བདེ་བའི་རྒྱུད་ཉིད་དེ། །ཞེས་འབྲུང་བས་སློག་ཐུར་འདྲེས་པའི་
གོང་བུ་ལ་རང་གི་སེམས་ཞུགས་པར་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མ་ལྟེ་བ་དང་།
དེ་ནས་སྙིང་ག་མགིན་པ་དཔལ་བ་གཙུག་ཏྱར་གསང་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱོམ་ཞིང་། དེ་ལྟར་
བསྐྱོམས་པའི་འཛིན་པའི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཡང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱིས་འགོངས་པ་
ལས། རིམ་བས་རྒྱུད་(༩༡བ)རྣམས་མེད་པ་དང་ཐེག་ལེ་རྣམས་ལ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
ཐེག་ལེ་ལ་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པ་སློག་གི་རྒྱུད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པ་ནི་འཛིན་པའོ། །ཞེས་
འབྲུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །

དཔེ་མེད་འཚོས་ནི། རོན་ཡོད་ཐེག་ལེ་ཞགས་པ་ནི། །རྒྱུད་གི་འབྲིགས་པས་རྣམ་པར་
རྒྱལ། །འཛིན་པ་འཁོར་ལོ་བྱུག་ཏུ་ནི། །རྒྱུད་འགོག་ཆེན་པོ་དོ་རྩེ་ཞགས། །རྒྱུད་གིས་དེ་བླངས་
དོ་རྩེ་ཡི། །ལྷགས་ཀྱི་ཞགས་པ་ཆེ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་འཆད་ལ། ཉི་མ་དཔལ་ནི་རོན་ཡོད་ཞགས་
པ་ནི་ཡན་ལག་བྱུག་དང་། རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ནི་རྒྱུད་འགོག་པ། །འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཐེག་ལེ་
འཕོ་མེད་ཏུ་འཛིན་པ། དོ་རྩེ་ཞགས་པ་ནི་སློག་བཅིངས་པས་སེམས་ཀྱི་དོ་རྩེ་ཡང་བཅིངས་པ་
དང་། དོ་རྩེ་ལྷགས་ཀྱི་ནི་བདེ་བའི་ཉིང་འཛིན་འགྲུག་པ་དང་། ལྟེ་བའི་འོག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་
པར་གནས་པའི་ནོར་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་པ་རྩའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་རྒྱ་རྒྱའི་ལམ་ནས་ཆངས་བྱུག་ཏུ་
སོང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཀྲུག་པས་བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་
ཞགས་པ་ཆེ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

5༽ ལྷ་པ་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག

ལྷ་པ་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་ནི། གཙོ་བོ་དགོན་ཅོག་གསུམ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩ་འཁོར་སོ་སོར་འཛིན་ལུས་པ་ཐོབ་པ་ན་རྗེས་བྲན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྲང་དོན་ནི་དགོན་ཅོག་གསུམ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། དེས་དོན་ནི་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་གཉིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་གསུམ་ལས་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། དུག་རྒྱ་གཉིས་གང་རུང་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས། མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དམར་པོའི་ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྤང་བ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཤར་བའི་སྟོང་གཟུགས་རྣམས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་(༥༩ན)པ་རང་གི་ཉྩེ་བའི་རྩུ་ཉྩེ་ནང་གི་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་རྗེས་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྲན་ཞིང་། གཏུམ་མོ་འབར་བ་དེས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་ཞུ་བའི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་གསུམ་ཡིན་པ་ནི་གཙོ་བོ་དང་དགོན་པའི་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། ཐེག་པ་མཆོག་གསུམ་དང་ཡས་བབས་དང་མས་བརྟེན་གྱི་དགའ་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི་སྟོན་པ་པོའི་དོན་དང་། དེ་ཉིད་དངོས་གནས་ལས་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་དང་། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤྲ་མོ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེར་བ་ནི་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་གོ།

དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཏུམ་མོའི་སྤང་བ་གང་ཞིག་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་གྱུར་པ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་བྲན་པས་ཏེ་ཞེས་དང་། ཡང་སྐྱབ་ལའི་བརྒྱ་བརྒྱ་དགུ་པའི་

འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྗེས་སུ་བྲན་པ་ལ་སོགས་པར་དག་པ་ཞེས་པ་ལ་འདིར་རྗེས་སུ་བྲན་པ་
ཞེས་པ་ནི་གཞུགས་ལ་འབྱུང་པའི་སེམས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྲག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི་རང་གི་
འདོད་པའི་སྣ་མཐོང་བ་གཞུགས་བརྟན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བའོ། །དེ་ནས་འོད་ཟེར་དུ་མ་འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་འོད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་དེ་ལས་རྣམ་པ་
དུ་མ་འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་ཁམས་གསུམ་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། ལྷ་རོ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གྲང་། དེ་ནས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་། གཞུགས་བརྟན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་རང་གི་ཡི་དམ་གྱི་སྣ་མཐོང་
བའོ། །དེ་ནས་འོད་ཟེར་དཔག་(༤༩བ)ཏུ་མེད་པའི་གཞུགས་སམ་འོད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
འཕྲོས་ཏེ། དེ་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་
པ་ནི། རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། དབང་མདོར་
བརྟན་གྱི་འགྲེལ་བ་ལས་གྲང་གང་ཞིག་བསྐྱེམ་པར་བྲ་བ་ནི་སོ་སོར་སྤྱད་པ་དང་བསམ་
གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གིས་བརྟན་པར་བྲས་པ་ཁམས་གསུམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་བདག་
ཉིད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པས་ཏེ་རྗེས་སུ་བྲན་པས་དེའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་སྟོ། །དེའི་རྣམ་
པར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་ཏེ་ཡང་དག་སྟོ་ནི་ནམ་མཁའི་མཐིལ་མཐའ་དག་
ཁྲབ་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རྗེས་སུ་བྲན་པ་ཞེས་ཤེས་བྲ་དུས་གསུམ་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་
མཐའ་དག་མཐོང་བ་ནི་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོར་བསམ་གྱི་
སྐབས་ནས་བསྐྱབས་ཤིང་བརྟན་པར་བྲས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་ཉིད་ཀྱི་འོད་གྱིས་ཁམས་
གསུམ་པོ་སྤང་བར་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རང་དངོས་གནས་ལ་སྟོང་གཞུགས་
ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱར་བྱབ་པ་ཡང་རྗེས་སུ་བྲན་ཞིང་། དེ་ལས་སྟོང་གཞུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱ་
ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་བསྟོ་བ་ཡང་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་བྱམ་སྐྱམ་ལ་སོགས་

བ་སྐྱ་ཆོགས་པའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་གསུམ་པའི་སྟོང་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པ་མཐོང་
བ་ཡང་རྗེས་སུ་བྲན་པས་རྗེས་བྲན་ཞེས་གསུངས། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། གཙོ་
པོ་ཅ་གསུམ་དགོན་ཅོག་གསུམ། །འཛིན་པ་དེ་ནང་ཐེག་ལེ་འཛིན། །ཐེག་པ་མཆོག་གསུམ་
སྟོན་པ་སོགས། །ཞེས་པ་ལྟན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་བརྟན། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཉི་མ་དཔལ་
གྱིས། དགོན་མཆོག་གསུམ་ཆོས་ལོངས་སྤུལ་གསུམ། །འཛིན་པ་ལྟན་སྐྱེས་ངོ་པོར་འཛིན་
པ། །ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པས་གཙོ་པོ། དགའ་བ་བཞི་གསལ་བར་བྱེད་པས་(༥༣ན)ཐེག་
པ་མཆོག་གསུམ་སྟོན་པ་པོའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །

6༽ བྱག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག

བྱག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་རྗེས་བྲན་གྱི་སྐུ་གྲུབ་ནས་ལས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། ནང་གི་གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་དགའ་
བ་བཞི་འབྲན་པའི་རྗེས་བྲན་གྱི་ལམ་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པས། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་
བསྐྱེད་ཀྱས་ཀྱི་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱས་ཤིང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་རྗེས་ཆགས་གོམས་པར་བྱས་
པའི་མཐུས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་འབྲན་ཀྱས་པ་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་བསྟོམ་པར་
བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ནམ་ཀྱན་མཆོག་ལྡན་
གྱི་སྟོང་གཟུགས་དང་། ཤེས་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་
སྦྱར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྐུ་ཡིས་དངོས་པོ་
མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ས་བརྩུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་
ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་གི་མཐར་ཐུག་པར་སྤར་མ་མཐོང་བའི་
དོན་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་ནས། ས་བརྩུ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

གངས་མེད་པ་རྣམས་སུ་མཐོང་བའི་དོན་ཇི་སྟོན་ཅིག་མཐོང་གི་བར་ས་རེ་རེ་བཞིན་སྤར་
མ་མཐོང་བའི་དོན་ཇི་སྟོན་ཅིག་མཐོང་བའི་འགྲོ་ཀུན་དགའ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་
བཤམ། ཡང་ན་འགྲོ་ཀུན་དགའ་བའི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པ་
ཞེས་སྤྱར་རོ། །དཔེར་ན་གསེར་འགྱུར་གྱི་དདུལ་ཚུས་སྤྱགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་ནས་གསེར་
དུ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉོག་པས་བའི་ལམ་ཉི་མའི་ཆེན་སྟོང་བླག་
བརྒྱས་ལུས་ཀྱི་བེམ་པོའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྤྱིབ་བྲལ་གྱི་སྣ་ཆོག་པས་བའི་
གཟུགས་ཅན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱར་སྤྱེད་པ་(༥༣བ)པོ་དེ་སྤྱེད་པར་བྱེད་ལ། འཕོ་ཆེན་
བཙུ་གཉིས་ཀྱི་ལས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་འགགས་པ་ལས་ས་བཙུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བྱང་
སྟོང་ཆེན་པོ་དེ་ནི་ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བརྗོད་པ་སྟེ་བཀུར་བའི་གནས་སོ། །

དེས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་གཟུགས་
དང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དབྱེར་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་སྤྱིབ་
བྲལ་དུ་ཟ་བར་བྱེད་ཀྱས་པ་གསེར་འགྱུར་གྱི་ཅིའི་དདུལ་ཚུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། སྟོང་གཟུགས་
ལྷག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་སྟེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་
སྤྱུ་དང་དབྱེར་མེད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་
བྱ་སྟེ། སྤྱིབ་ལེའི་བརྒྱ་བཙུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་ནི་ཞེས་པ་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། འགྱུར་བ་མེད་པའི་
བདེ་བའི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་དང་། ལྷག་རྗོར་སྟོན་
འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལས་
གང་ཞིག་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པས་ཏེ། དེ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱར་པའི་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། ལྷ་རོ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། དེ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་མ་

ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་གང་ཞིག་ལས་མི་གཡོ་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་སེམས་
ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་
ལག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་སོ། །ཞེས་རང་ཉིད་སྟོང་གཟུགས་(༤༢ན)ལ་
ཡུལ་གྱི་སྐྱུར་བཞེངས་པ་སྟོམས་འདུག་བྱེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྗེས་ཆགས་བྱས་པ་ལས་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་འབྲས་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དེ་
ལ་འང་གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱེད་ན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེད་ཆེན་མོ་གྱི་སྟོང་དུག་བརྒྱ་དང་། དེ་ལ་འང་
སའི་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་བརྒྱ་བཅུ་བདུན་པའི་འབྲེལ་
ཆེན་ལས། དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་
ནི་ཆགས་དང་ཆགས་བྲལ་མཐའ་ཐོག་ལ་གནས་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ལ་ཆགས་པ་ཞེས་པ་
ནི་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ཏེ། དེའི་མཐར་གནས་པ་ནི་ཆ་བཅུ་དུག་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཆགས་
བྲལ་ནི་ནག་པོའོ། །

དེའི་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ནི་ནག་པོའི་ཕྱོགས་མ་ཞུགས་པ་ལས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དབྱུགས་ཀྱི་གངས་ཤེས་པ་ཉི་མེད་
ཆེན་མོ་དུག་བརྒྱའི་གངས་འཕེལ་ལོ། །གསང་བར་དོ་རྗེ་ཞོར་བུའི་ཅེ་མོ་ལས་སྐད་ཅིག་
མ་བརྒྱ་སྐག་སུམ་ཅུ་ཅ་དུག་གིས་འཕེལ་ཏེ་དེའི་གངས་ཀྱིས་སྟོག་རྣམས་བསད་ནས་གསང་
བའི་བརྒྱར་བྱིན་པ་དེས་ས་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་དང་སྟོང་ག་དང་མགིན་
པ་དང་དཔྲལ་བར་བཞི་དང་དུག་དང་བརྒྱད་དང་ས་བཅུ་རྣམས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། གཙུག་ཏོར་
དུ་སྟོག་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་ས་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཡང་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རྫོགས་པ་ལས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་བྱི་ལ་ཆེ་
བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་། བཅུ་དུག་པ་དངོས་གནས་ལ་མེད་ཀྱང་ནག་
ཆ་དང་པོ་མ་ཞུགས་པའི་གོང་དེར་ཆ་བཅུ་དུག་པ་གཅིག་སྟོན་(༤༢བ)བཅོས་ནས་བཞག་

པ་ལྟར་ནང་ལ་ཁམས་དཀར་པོ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཅུ་བྱལ་ཡོད་ཅིང་། ལམ་ལ་ནོར་བུའི་ཅེར་
ཁམས་དཀར་པོའི་ཐིག་ལེ་གཅིག་གཞན་དུ་གཡོ་མེད་དུ་བྱས་པ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་
སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་སྦྱེ་ཞིང་། དེས་ལུས་ཀྱི་བེམས་པོའི་ཆ་ཉི་མི་ཆིག་སྟོང་བྱལ་བརྒྱའི་གཅིག་
ཐོས་ཤིང་ལས་རྒྱང་གཅིག་འགག་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་རིམ་བས་ནོར་བུའི་
ཅེ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། དེ་ནས་ལྟེ་བ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་ག་དང་། དེ་ནས་
མགྲིན་པ་དང་། དེ་ནས་དཔལ་བ་དང་། དེ་ནས་གཙུག་ཏྲར་གྱི་བར་གྱི་གནས་བྱལ་པོ་དེ་རེ་
རེར་ཁམས་དཀར་པོའི་ཐིག་ལེ་སྤུས་སྟོང་བྱལ་བརྒྱ་རེ་གཡོ་མེད་དུ་རིམ་བར་བཅེགས་པ་
ལས། དེའི་གངས་སྟེང་གྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མས་གངས་དེ་སྟེང་གྱི་ལས་རྒྱང་
འགགས་པར་བྱས་ཤིང་ལུས་ཀྱི་བེམས་པོའི་ཆ་ཟད་པར་བྱས་ཏེ་ས་གཉིས་གཉིས་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ནི། །རྟགས་
རྣམས་སྣང་བ་དངོས་པོ་མཆོག་། དེ་འབྲམ་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། །ཀྱན་དགའ་ཆེན་པོའི་
མིག་དང་ལྗན། །ལྡན་ཆོས་ལྟ་སྣངས་བཞི་ཡིན་ཏེ། །སྣ་ཆོགས་གཟུགས་ཅན་མཆོན་རྟགས་
རྣམས། །སྦྱེད་པ་པོ་ནི་ཡན་ལག་བྱལ། །མཚོན་ཅིང་བརྗོད་པ་བསྟེན་སྦྱབ་བཞི། །བྲང་སྲོང་
ཆེན་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་འཆད་དོ། །

༣) བསྐྱབས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱུང་རོ་བོ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་པ་སྤྱི་འབྱུང་སྦྱེ་གནས་མེད། །ཅེས་སོགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་
བྱལ་ཉམས་སུ་སྒངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་
སྟེ་མཐར་ཐུག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སྤྱི་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་
ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྦྱེ་བ་དང་གནས་པ་མེད་པའི་(༤༥ན)བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ལས་འབྱུང་བ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ནི་སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲས་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཤུ་དེ་དང་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་དོ་རྗེའི་བདག་ཉིད་སྤྱིར་མཐེགས་པའི་རྣམ་ཀླན་མཆོག་ལྡན་ཀྱི་སྐུ་དེ་ནི་ཞི་བའི་མཐའ་སེལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་གཞན་དོན་ཀྱི་སྐུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཉི་མེད་ཆེན་མོ་དུག་བརྒྱུད་སྐྱེད་ཅིག་ཐ་མར་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་འགྲོ་བས་ཏེ་ས་བཙུག་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ནི་ཡན་ལག་དུག་ཉམས་སྲུ་སྒྲངས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ནོ། །

4] འབྲས་བྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུའི་ངོ་བོ།

དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་དུག་ཉམས་སྲུ་ལེན་པའི་རྟེན་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོའི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་རྣམས་རྒྱུད་དོན་མ་ནོར་བར་སྟོན་པའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་ལ་རག་ལས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞུང་གི་རིམ་པ་དཀྱུགས་ཏེ་གསུངས་པ་ཉིད། རྗེ་བཙུན་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ཀྱི་རིམ་པ་འབྲུགས་པ་ལེགས་པར་སྟེན་སྟེ། རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་འདི་གཏམ་དུ་བྲས་སོ། །ལེའུ་འདི་ལ་སྟོང་གའི་དབྱས་ཀྱི་རྩ་ཀྱི་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཉེར་བཞིའི་རྩ་རྣམས་པར་དག་པ་མཆོན་བྱེད་དུ་ཆོགས་སྲུ་བཅད་པ་རྟེན་པ་གཅིག་གིས་དམན་པའི་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། ལུས་ནི་ལྷལ་ཆེན་ཉི་ཤུ་བཞི། །དབྱལ་བ་ལ་སོགས་སྐྱར་བ་དང་། །སྟོང་དབྱས་སྒྲའི་འདབ་མར་ལྡན། །གནས་གཙོ་ཡིན་ཏེ་རྩ་ལྔ་ཡི། །ཆོགས་བཅད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་དག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྐུས་(༤༥)པ། དབང་བཞིའི་སྐྱབས་འཛིགས་སྐུ་བཞིའི་ནོར་བུས་གཏམས། །ཡན་

ལག་བྱག་གི་གཉིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་བ། །སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཆོ་
འདིར། །སྐལ་བཟང་ངང་མོ་དགའ་བའི་གར་བྱོས་ཤིག །མཆན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་
རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ནི་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལས་ལེའུ་བྱག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

ལེའུ་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་དག་པའི་ངོས། །ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱི་གསལ་བ་ཅན། །རྫོ་རྫོ་
རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ། །དངོས་པོ་ཀུན་གྱིས་ཐུག་བྱས་ནས། །དེ་ཉིད་བསྟོད་པའི་མེ་ཏྲག་གི།
འཕྲེང་བ་རིམ་པར་སྤེལ་བ་གང་། །སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་མོའི་རྣ་ལུང་ལ། །འཕྱུད་པར་རྩེ་བ་འདི་སྤྲུལ་ལོ། །

༡༽ གཉིས་པ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

གཉིས་པ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་
རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་དངོས་སོ། །

༢༽ དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། རང་སྐྱེ་བར་སྒྲོམ་ན་དང་པོ་གནས་བསྐྱེད་བ་ནས་དབང་བསྐྱེད་རྒྱས་གདབ་
ཡན་ཆད་རྫོགས་པར་བྱས་ལ། རིམ་གྱིས་བར་སྒྲོམ་པ་ལ་གཙོ་བོ་འཕྲོ་བ་ནི། སྤར་མི་བསྐྱོད་
བ་ཡབ་ཡུམ་རྒྱབ་དང་རྒྱང་མཆོམས་སུ་བཞུགས་པ་དབྱས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་གདན་ལ་བཞུགས་
པར་བྱ། རྣམ་སྤྱང་རྒྱབ་དང་། སངས་རྒྱས་སྤྱན་རྒྱང་མཆོམས་སུ་བཞུགས། གཙོ་བོའི་ཐུགས་
ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས་པ་སྐྱེ་མདོག་
ལྡང་བྱ་གཡོན་རྫོ་རྫོ་དང་། གཡས་རལ་གྱི་འཛིན་པ། རྫོ་རྫོའི་སྤྱིལ་གྱང་གིས་བཞུགས་པའི་
ཐུགས་ཀར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་ལ། ཚི་དུམ་ལྷོ་ད་ཡ་ཏེ་རྒྱ་མཚུངས་པའི་ལྷ་བར་ཨ་
ལྡང་བྱ་གནས་པའོ། །གཞན་(༤༦ན)རྫོ་རྫོའི་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རི་ལྟར་བ་བཞིན་ནོ། །

༡༽ གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་དངོས།

གཉིས་པ་ལ་ལྷ། སྐྱའི་སློ་ནས་བསྟོད་པ། གསུང་གི། ལྷགས་ཀྱི། འཕྱིན་ལས། ཡོན་
ཏན་གྱི་སློ་ནས་བསྟོད་པའོ། །

1) སྐྱའི་སློ་ནས་བསྟོད་པ།

དང་པོ་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྟོང་བ་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོ་རྗེ་ཅན་རྣམས་ལ་
འཛིགས་པར་བྱེད་པའི་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཛིགས་པར་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཁྱོ་བོའི་རྒྱལ་བོའི་རྣམ་པར་བསྟན་པའི་གདོང་དུག་སྟེ་ཕུང་པོ་དུག་སློབ་བྲལ་དུ་
གྱུར་པའི་རིགས་དུག་མཆོན་ཞིང་། ཞལ་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་སྤྱན་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱན་
དབུས་མ་དུག་ནི་མིག་དུག་སྟེ་དེས་དབང་པོ་དུག་སློབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་མཆོན་ལ། ལག་པ་
དུག་གིས་ཀྱང་ལས་དབང་དུག་དང་ལས་དབང་དུག་གིས་བྱ་བ་དུག་སློབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་
མཆོན་ཞིང་། སྟོབས་ཀྱི་སྤྱུས་ཁམས་དུག་སློབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་དུག་མཆོན་པའི་
སྐྱ་དང་ལྷན་པ་དང་། ཀེང་རུས་ནི་ལྟའི་ཞལ་རྣམ་པར་འགྱུར་པའི་མི་གདུག་པའི་རྣམ་པ་
ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱང་མཆེ་བ་གཅིགས་པ་པོ་སྟེ་དེའི་དོན་ནི། ཀློ་བདེ་བ་ལའོ་ཞེས་པའི་
བྱིངས་ལས། ཀེང་རུས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཆེ་བ་གཅིགས་པས་རྩ་ཉོན་དུག་གི་ཉོན་མོངས་པ་འཛོམས་པ་བའོ། ། ཁྱོ་བོ་ཏ་
ལ་ཏ་ལ་གདོང་བརྒྱབ་པའི་ཞལ་བརྒྱས་ནི་ཁམས་སོ་དུག་། སོ་སོར་གཉིས་ཐོད་པ་དུམ་བུ་བཅུ་
གཉིས། སེན་མོ་ཉི་ཤུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་བརྒྱར་དབྱེ་བ་མཆོན་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱི་

ནང་གི་གཤམ་ཆེད་པ་འདྲ་བོར་གྱུར་པ། ཕྱི་ནང་གི་བགེགས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱེས་ལོ་ལྟ་བུ་ལས་ལྷོད་པ་དེ་དག་གི་རྒྱལ་པོ། ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་དོན་དཔེ་མེད་པའི་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པས་བགེགས་ (༤༩བ)ཐམས་ཅད་འདིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། ནང་དུ་ངེས་དོན་གྱི་དོན་དཔེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འདིགས་པར་བྱེད་པའོ། །དོན་དཔེ་ གྲག་པོ་ཞེས་སོགས་ལ་བྱི་མེད་འོད་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱི་འགྲེལ་པས་ནི། དོན་དཔེ་གྲགས་པ་ དོན་དཔེ་སྤྱོད་། །ཞེས་བཏོན་ནས་འཆད་དོ། །

དེ་ཡང་དོན་དཔེ་ཞེས་ཐ་སྐྱོད་དུ་རྫས་ཀྱི་དོན་དཔེ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་ཡང་། སྤྱོད་པོ་ནི་བདེ་སྤྱོད་ དབྱེར་མེད་པའི་དོན་དཔེ་ཡིན་པོ་ཞེས་བྱི་མེད་འོད་ཀྱི་ཤུགས་སོ། །སྐྱེ་འབྱུང་དོན་དཔེ་གསུམ་པོ་ ཆེ། །ཞེས་སོགས་ལ་ལྟོ་བ་འབྱུང་བ་དང་མིའུ་ཐུང་གི་གཟུགས་སུ་ཡོད་པས་སྐྱེ་འབྱུང་དོན་ དཔེ་གསུམ་པོ་ཆེ་དང་། རལ་པ་ལན་བྱ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཐོར་ཚུགས་དང་ལྷན་པས་རལ་ པ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་། འཁོར་བ་ཉམ་ང་མེད་པའི་བདར་སྒྲང་ཆེན་གྱི་ཀོ་བ་ཆོན་ པ་གོས་སུ་གྱུན་པའོ། །ཞེས་པ་ཅམ་ལས་བྱི་མེད་འོད་དུ་མ་བྱུང་ལ། དེ་དག་གི་ངེས་དོན་ དཔེ་མེད་འཆོས། སྐྱེ་འབྱུང་མ་ཡེ་ཨེ་དང་མི། །དོན་དཔེ་ཡིང་ག་གསུམ་པོ་ཆེ། །རྒྱས་ཤིང་ཤིན་ ཏུ་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་དང་། མི་གཡོ་སྟོག་ཚོལ་གནས་པ་ལ། །རལ་པ་གཅིག་པ་རོ་གཅིག་ གོལ། །བསྐྱེད་པ་དེ་འབྲ་གང་ཡོད་པའོ། །སྒྲང་ཆེན་བདེ་བ་ཀོ་ཆོན་ནི། །ལུས་ཀྱི་ཁུ་བྱས་ བརྟེས་པར་བྱས། །དེ་ལྷན་པས་ན་གོས་སུ་གྱུན། །ཞེས་འཆད་དོ། །

2) གསུང་གི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།

གཉིས་པ་ནི་གྲགས་ཆེན་ཏེ་ཐུགས་རྒྱུད་བདེ་བས་གང་བ་ཏ་ཏ་ཞེས་དབྱེས་པའི་གད་ མོ་སྒྲོག་པར་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཏི་ཏི་ཞེས་སྒྲོག་པའི་གསུང་གི་སྒྲས་གཞན་ལ་བསྟོགས་

ལས་འཛིགས་པར་བྱེད་པ་ནི་དང་དོན་དང་། དེས་དོན་ནི་སློན་མ་རབ་གསལ་ལས། འཛིགས་
པར་བྱེད་པ་བདེ་བ་སྤྱོད་། །ཞེས་སོ། །ཉ་ཉ་ལ་སོགས་པའི་གད་མོ་ཆེན་པོ་སྟོང་(༤༧ན)
གསུམ་བྱུང་པའི་གད་རྒྱུད་ས་ཅན་དོ་རྩེ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་གད་མོ་ཆེས་ཆེར་སྟོག་པས་
ནི་ཁམས་གསུམ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་མེད་འོད་ཀྱི་ལྷགས་དང་། སྟོན་མ་རབ་གསལ་
ལས། གད་མོ་ཆེན་པོ་བདེ་ཆེན་ཐེག་། གད་རྒྱུད་ས་ཅན་ནི་བདུང་བའི་སྤྱ། །ཉ་བརྒྱད་བརྗོད་
པ་དོ་རྩེ་གད། །ཆེར་སྟོག་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །ནང་དུ་དོ་རྩེ་སྟེ་བདེ་སྟོང་
གིས་ཕྱོས་པ་ལས་རྩྱ་སྟེ་རྩྱ་ཞེས་སྟོག་ཅིང་། བདེ་བས་ཕྱོས་པའི་གད་རྒྱུད་ས་ཉ་ཉ་ཞེས་ཀྱང་
དེས་པར་སྟོག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་གཞུང་གོང་འོག་དགྲགས་ཏེ་འཆད་པ་ནི་དེ་མེད་འོད་
ཀྱི་ལྷགས་རི་ལྟ་བུར་བཞིན་ནོ། །

3) ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ།

གསུམ་པ་ནི། དོ་རྩེ་ལས་སྟེ་སྟོང་དོ་རྩེ་བདག་། དོ་རྩེ་སྟོང་པོ་མཁའ་འབྲུ་བ། དོ་རྩེ་སེམས་
དབང་སེམས་དབང་ཆེ། དོ་རྩེ་རྒྱལ་པོ་བདེ་བ་ཆེ། དོ་རྩེ་བྲག་པོ་དགའ་བ་ཆེ། །ཞེས་སྐར་
ནས་འཆད་དེ། མཚན་འཛིན་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བྱེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོ་རྩེ་ཡིན་ལ།
དེ་ལས་སྟེ་སྟོང་པ་སྟེ་བྱུང་ཞིང་དོ་རྩེ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་བདེ་སྟོང་གི་
ཡེ་ཤེས་ནི་དོ་རྩེ་དང་། དེའི་སྟོང་པོ་ནི་གཉིས་སྟངས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ནས་མཁའ་དང་
འབྲུ་བ་མཚན་མར་འཛིན་པས་མི་གཡོ་ཞིང་། དེ་འབྲུ་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེས་དོན་ཀྱི་
དོ་རྩེ་དེས་རང་གི་དོན་མཐར་ཐུག་པས་སེམས་དབང་གཞན་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པས་སེམས་
དབང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྲུ་ལ། ཐག་པ་མེད་པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེས་དོན་ཀྱི་དོ་རྩེ་རྒྱལ་
པོ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་མཚན་ཀྱི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་དང་། དེ་ལས་རྒྱུད་མཐའ་

དག་འཛུམས་པས་ན་དག་པོའོ། །བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་ལས་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་དགའ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་སུ་གྱུར་པས་དོན་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཚེ་
(༤༧)འི་ཡ་ན་དང་། རྩ་ལྷན་རའི་མིང་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུ་གཉིས་སུ་བདེ་ཆེན་སྤྱོད་པས་
བདག་པོ། བདེ་བ་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་དོན་རྒྱུ་ལོ། སྐྱེ་བ་བྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པས་མཁའ་འདྲ་བ། སྐྱོག་གཡོ་བ་མེད་པས་མི་གཡོ་བ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ལས་དཔལ། དོན་རྒྱུ་ལས་དཔལ་བདེ་ཆེན་མཛུགས་པས་དོན་རྒྱུ་ལོ། མི་གནས་
པའི་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པར་བསྐྱོད་པས་དོན་རྒྱུ་ལོ། ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་དོ། །

4) འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐྱོན་ནས་བསྟོད་པ།

བཞི་པ་ནི། མཚོན་དུ་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ལས་མཛུགས་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་འཛུམས་པར་མཛད་ཅིང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་རྒྱུ་ལས་གྲིས་སྤང་
བྱ་མ་ལུས་པར་གཅོད་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྡེའི་དོན་རྒྱུ་རང་གི་ངོ་བོར་འཆང་ཞིང་དེ་འདྲ་བའི་དོ་
ནི་ཅན་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྒྱུ་གཉིས་སུ་ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ངོ་ཐམས་ཅད་
སེལ་བར་བྱེད་པ། དོན་རྒྱུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འབར་བ་སྟེ་རྒྱས་པ་
ནི་ཡུལ་གང་བལྟ་བ་ལ་འདུག་པའི་ལྟ་བྱེད་ཆད་བཟུང་མི་རྣམས་པས་མིག་མི་བཟང་བ་ཞེས་
བྱ་ལ། སྐྱ་ཡང་ཞེས་པའི་ཡང་སྐྱས་དབྱེད་འབས་དང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་
མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་སྟག་མ་ཐམས་ཅད་འཛིན་ཏེ། དེ་ཡང་
བདེ་མཚོག་ཅ་རྒྱུད་ལས། གུན་ཏུ་ཕྱག་དང་ཞབས་ལྡན་པའི། གུན་ཏུ་སྐྱེད་དང་དབྱེད་དང་
ཞལ། གུན་ཏུ་སྐྱེད་ལྡན་འཛིན་ཏེན་ན། ཐམས་ཅད་གཡོགས་ཏེ་རྣམ་པར་བཞུགས། ཞེས་
སྐྱེའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་ཕྱག་གི་བྱ་བ་བྱེད་རྣམས་པའི་གུན་ཏུ་ཕྱག་དང་། དེ་

བཞིན་དུ་ཞབས་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱས་པས་ཞབས་ལྡན་ཞིང་། སྤྱན་དང་དབྱ་དང་ཞལ་གྱི་བྱ་བ་
བྱེད་ཀྱས་པས་ཀྱན་དུ་སྤྱན་དང་དབྱ་དང་ཞལ་དང་སྦྲན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་(༤༩ན)ཀྱས་པས་ཀྱན་
དུ་སྦྲན་ལྡན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྫོ་རྩེ་
འབར་བས་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་སྤྱི་ཆ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཡིན་
པས། དེ་འབྲའི་ཆ་ཤས་རེ་རེས་ཀྱང་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་བྱེད་ཀྱས་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་
གྱིས་ལྟ་བའི་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །

རྩེས་འབྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱར་ན། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་པ་སྤྱན་འབྲེན་
པའི་ལྟ་སྟངས་དང་། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྫོ་རྩེ་གཙུག་ཏྲར་གྱི་ལྟ་སྟངས་གྱི་ཡེ་ཤེས་
འབར་བར་འགྱུར་བས་མིག་མི་བཟང་བའོ། །རྫོ་རྩེ་སྟེ་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བྱེད་པའི་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོས་ཀྱང་བར་མ་ཆེད་བར་རོ་
མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་བབས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ལ་
ཡོངས་སུ་གཙུག་པའི་བྱ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འབབས་པས་འབབས་པ་ཆེན་
པོ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྫོ་རྩེ་མིག་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་རིགས་བརྒྱའི་དབྱེ་བ་དང་ལྡན་
པ་ཡུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཟིགས་པ་ཆེད་མེད་པ་ལ་འབྲུག་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་
མིག་ཅན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། རྫོ་རྩེ་ཨ་ཕ་རྒྱ་རྒྱ་འི་ཡིན་ལ་
གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱ་བ་དེར་འགོག་པ་མཆོན་དུ་མདའ་ཐོགས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་
རྟོག་གཙུག་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རལ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་གཙུག་
ཅིང་། རྒྱང་རྒྱ་རྒྱའི་མས་སྒྲུང་སྤྱད་པ་ནི་རྫོ་རྩེ་འཆང་བ་དང་ཅན་གྱི་དོན་དང་། རྫོ་རྩེ་གཙུག་
ལུ་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་བས་གཡུལ་སེལ་བ་རྫོ་རྩེ་གཏུམ་མོ་འབར་བ་དང་། མིག་མི་
བཟང་ནི་བྱག་རྒྱའི་ལྟ་སྟེ་མོ་དང་གཏུམ་མོའི་མེ་སྤྱི་(༤༩བ)པོར་སོན་པ་སྤྱི་ཡང་རྫོ་རྩེ་འབར་བ་
དང་། རྫོ་རྩེ་འབབས་པ་དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་། དགའ་བ་བཞི་འབབས་པ་ཆེན་པོ། མིག་བརྒྱ་

བ་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལ་མང་དུ་བརྟེན་པ། རྫོང་མེའི་མིག་ཤེད་སྤྱན་གྱིས་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་བ་
ཞེས་སོགས་སྟུང་ཆད་དོ། །

5) ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲོན་ས་བསྟོད་པ།

ལྷ་པ་ནི། རྫོང་མེའི་སྐྱེ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ལུས་ནི་རྫོང་མེའི་ལུས་དང་། རྫོང་མེའི་བ་
སྐྱེ་ཅན། རྫོང་མེའི་སྐྱེ་དང་། རྫོང་མེའི་སྐྱེ་ནི་གཅིག་ཕྱས་ལུས་བརྒྱན་པ་དང་། སེན་མོ་སྐྱེས་པ་
རྫོང་མེའི་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་དང་ལྡན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྫོང་མེའི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་བགས་པ་མཁྲེགས་
བའོ། །སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། རང་དུ་ཐིག་ལེ་ཁ་འབྱུང་། །དེ་ཉིད་རྫོང་མེའི་སྐྱེ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་
ཕྱ་ལུས་ནི་རྒྱན་ཆད་མེད། །སེན་མོ་དཀར་དམར་འབྲས་པ་ལས། །སྐྱེས་པ་བདེ་སྟོང་རྫོང་མེའི་
ཅེ། །མི་འཛིག་ཉག་དུ་དགའ་བའི་ཡིད། །རྫོང་མེའི་སྟོང་པོ་རྣམ་ཉོག་མེད། །བགས་པ་མཁྲེགས་
ནི་སྐྱེན་མི་ཚུགས། །ཞེས་སོ། །རྫོང་མེའི་འབྲེང་ཐོགས་དཔལ་དང་ལྡན། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་
གཉིས་ལ་བྱི་མེད་འོད་དུ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོང་མེའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་
བས་རྫོང་མེའི་འབྲེང་ཐོགས་དཔལ་དང་ལྡན་དང་། རྫོང་མེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་པ་ཅམ་
ལས་དངོས་བསྟན་ལ་མ་གྱུར་ཡང་། ལུས་ནི་རྫོང་མེའི་བ་སྐྱེ་ཅན་ཞེས་པ་ནས་འདི་ཡན་ཆད་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རྫོང་མེའི་འབར་བ་མིག་མི་བཟང་། །ཞེས་སོགས་སྟུང་ཆེ་སྐད་བཤད་པ་ལྟར།
དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ངེས་དོན་གྱི་རྫོང་མེའི་རང་བཞིན་དང་། དེ་
དག་རེ་རེས་ཀྱང་ལྷ་བ་དང་མཉན་པ་སོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་ཅུས་སྟུང་འཛིག་པ་ཡིན་
ནོ། །སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། རྫོང་མེའི་འབྲེང་འཛིན་ཡུལ་རྩ་བཞིར། །ཐིམ་དང་ལོངས་སྟོང་
འབྲུག་པ་གསུམ། །(༤༤ན)ཉིན་མཚན་དུས་འདས་དཔལ་དང་ལྡན། །དེ་འདྲའི་བྱེད་གསུམ་
རྫོང་མེའི་རྒྱན། །རྣལ་འབྱོར་ལུས་ལ་བརྒྱན་པ་སྟེ། །ཞེས་འཆད་དོ། །ཡི་གེ་བྲུག་སྟེ་གཙུག་

ཏྲ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་དུག་ཏུ་ཡི་གའི་སྐད་དོད་ཨ་ཁྲ་ར་ནི་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་
པས། བྱི་ནང་གི་སྤྱི་མཆེད་དུག་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་རྩོམ་རྩེའི་
སྤྱི་སྤྱོད་དེ་ལྟ་བུར་བྱས་པ་དང་། འཇམ་དབྱངས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་དེས་སྤྱི་ཆེ་
བས་ཏེ་ཡུལ་སྤང་ཐམས་ཅད་དེའི་ངོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་བརྟན་
གཡོའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་གཅིག་པ་སྤྱོད་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྣམ་རྟེན་ལྟ་བུར་འཆར་
བར་རྒྱས་འདེབས་ལ། ལྟན་ཅིག་སྤྱི་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ནམ་མཁའི་མཐའ་གྲས་པར་སྤྱི་
སྟོགས་པས་ཏེ་ཁྱབ་པའི་དོན་གྱིས་སྤྱི་དང་ལྟན་པ་སྤྱོད་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སྤྱི་མེད་གྱི་
ལམ་རྣམས་གྱི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་ལེའུ་འདི་ལ་སྤྱི་དགའི་སྟོག་འབབ་པའི་རྩ་བདུན་དང་། བཤད་པ་དང་། གཅི་བ་
དང་། ཁྱག་དང་། ཁུ་བ་འབབ་པའི་རྩ་བཞི་སྤྱོད་བཅུ་གཅིག་རྣམ་པར་དག་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་སྟོ་
ག་བཅུ་དང་ཀྱང་པ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཚོས། སྤྱི་དགའི་བྱི་ཡི་རྩ་བདུན་དང་། །འོག་
གི་རྩ་བཞི་རིམ་ཆེན་དང་། །རིམ་ཁྱུ་ཁྱག་དང་ཁུ་བ་འབབ། །བཅུ་གཅིག་དག་པ་སྟོ་ག། །བཅུ་དང་
ཆེག་ཀྱང་གཅིག་དག་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། འདི་ནི་སྤྱི་དགར་གནས་པའི་
སྟོག་འབབས་པའི་རྩ་བདུན་དང་། བཤད་པ་དང་། གཅི་བ་དང་། ཁུ་བ་དང་། ཁྱག་འབབ་
པའི་རྩ་བཞི་སྤྱི་བ་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་ཐམ་པ་
ཀྱང་པ་དང་བཅས་པས་གཟུགས་གྱི་ཕུང་པོ་(༤༤)རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་
གྱི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་བཤད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་
ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་གཟུགས་གྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་གྱི་ཞེས་པ་
འཐད་པར་མི་མཛོན་ཏེ། རིམ་མེད་འོད་དང་སྟོན་མ་རབ་གསལ་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་
ཏེ། རིམ་མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས་ནི་སྤྱི་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་ལ། སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས་
ཀྱང་། ལེའུ་འདིའི་རྩོགས་མཚན་སུ་རྩོམ་རྩེའི་རིགས་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བས་ཏེ་ལེའུ་བདུན་

བའི་ཞེས་འབྲུང་ལ། ལེའུ་བྱག་པའི་ཐོག་མར། སངས་རྒྱས་ལྷན་པར་སྤང་མཛད་ཆེ། །ཞེས་
འབྲུང་བས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

སྤྲུམ་པ། རོན་བཟང་ལུས་མཛེས་སྡེབས་ལེགས་ཆོག་གིས་སྤྲུམ། །ལེགས་བཤད་རི་
དྲགས་མིག་ཅན་འདི་མཐོང་ཆོ། །རིགས་ལྡན་རྣམས་ཀྱང་དཔལ་ལྡན་མ་ལ་ཡའི། །དགའ་
བའི་ཆལ་ལ་དགྲེས་པ་འགོག་གམ་སྤྲུམ། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
བ་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ལེའུ་
བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་བརྒྱད་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ གོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱན་ལ། །སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་། །རྣམ་བཟ་
དབང་པོའི་གཞུ་ལྟ་བུར། །སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ལ་བརྟུང་ནས། །རྣམ་དཀར་ལས་ཀྱིས་ཐོབ་
པ་ཡི། །རྣམ་དཔྱོད་ལང་ཆོ་ངོམས་པ་བཞིན། །རྣམ་མང་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཚུལ། །རྣམ་
པར་གསལ་བྱེད་དབྱངས་འདི་བསྐྱབས། །

༡༥ གསུམ་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

གསུམ་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་
འབྱོར་རི་ལྗར་བྱ་བའི་ཚུལ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པའོ། །

༡༦ དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རི་ལྗར་བྱ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། རང་སྤྱི་བར་བསྐྱོམ་ན་གནས་བསྐྱང་བ་ནས་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་འདེབས་
ཡན་(༡༠༠ན)ཆད་ཆད་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རིམ་གྱིས་བར་སྐྱོམ་ན་གཙོ་བོ་འཕོ་བ་སྟེ་སྤང་བྱེད་ཀྱི་
སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ལ་ལྷུང་བྱང་དང་དབང་ལྡན་ན་བཞུགས་པ་དབྱས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་གདན་
ལ་བཀོད། མི་བསྐྱོད་པ་བྱང་དང་། རྗེ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་དབང་ལྡན་ཀྱི་མཚམས་
སུ་བཞུགས། སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རྗོ་རྗོ་
རྗོ་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། གཡས་རལ་གྱི་དང་། གཡོན་བརྒྱ་བསྐྱམས་པ། རྗོ་རྗོ་

སྤྱིལ་ཤུང་གིས་བཞུགས་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ། ཡོ་བརྒྱ་ཉིལ་ཡ་
ཉེ་ལྷ་མ། ཞེས་པ་དང་། ལྷེ་བ་ལ་ཨ་དཀར་པོ་བསམ་པར་བྱའོ། །

༡༥ ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དངོས་ལ་འབྲུག་པ་ལ་གསུམ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དབང་བཞི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མདོར་བསྟན་པ། དོན་
དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ། རི་ལྷར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །

1) དབང་བཞི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། དབང་གི་རྣམ་གཞག་
བཤད་པ། སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །

1} ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་གཉིས་དང་ལྟན་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
གཉིས་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་
བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ནི་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་
ས་པོན་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་ལས་སྒྲོས་བཏགས་ནས་བསྐྱེད་པའི་རོ་པོར་མེད་ལ། དེ་མེད་པས་
དེ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ལ་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྒྲོས་བཅོས་པའི་ལྷའི་ཞལ་དང་ཕྱག་དང་སྐྱེ་མདོག་

སོགས་ཀྱང་མེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལྷ་ལི་ཀླ་ལི་སྟོམས་འབྲུག་དང་། །རྩྭ་པཌ་ཡི་གེ་
སོགས་(༡༠༠བ)སྤངས་ཀྱང་། །འགྱུར་བ་མེད་ལས་འབྲུངས་པའི་སྒྱ། །དུས་ཀྱི་འཁོར་ལ་
དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་སྟོས་བཅས་པའི་ས་བོན་ཡི་གེ་སོགས་
ལས་སྐྱེད་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་སྐྱེད་པའི་དོན་འདི་ཉིད་ཀྱང་། དུས་འཁོར་
ཙ་རྒྱད་ལས། མི་འཛུགས་པ་དང་མི་གཡོ་བ། །གཞན་གྱི་གནས་སུ་མི་འགོ་བས། །ཡི་གེ་སྒྲ་
ནི་དབྱངས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་རྟོ་རྟེ་སེམས་དབའ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དེས་དོན་གྱི་སྤྲུགས་ནི་སྟོས་
བཅས་པའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་མ་ཡིན་གྱི། ཡིད་སྦྱོབ་པའི་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་
ནི། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་མ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་
བྱའོ། །དེ་སྟོམས་པའི་མན་ངག་ལའང་ཉིན་མོ་དང་མཆོན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
ཡེ་ལའི་བརྒྱ་བཙོ་ལྷ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་ཐེག་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གོམས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་མཁའ་དང་སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལ་
རྣལ་འབྱོར་གོམས་པའོ། །ཞེས་དང་། བྱུག་རྟོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེའི་བྱིར་སོ་སོར་
སྐྱེད་པ་སྟོམས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོམས་པ་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཙུག་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །སྟོམས་པ་འདི་ནི་བཙུག་འདས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པར་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་སོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་
པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲས་སོ། །འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དེས་རི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ། རབ་འབྱོར་(༡༠༡ན)
གྱིས་སྒྲས་པ། གང་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ། །གང་སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དེས་ཤེས་རབ་

ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་སྐྱེས་པ་བྲ་སྐལ་པ་
དང་། སྐྱེས་དང་མཆོངས་པའི་སྤྱིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲང་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལས། རྣམ་མཁའ་དང་སྒྲ་གཤམ་མེད་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་
དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་དང་ཆ་འབྲ་བར་འདིར་ཡང་མཆོན་མོ་དང་ཉིན་མའི་རྣལ་
འབྱོར་གཉིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ཉིན་མཆོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་
ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་འོ། །

དེ་འབྲ་བའི་ཉིན་མཆོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྟགས་རྣམས་ལས། ཉིན་རྟགས་དྲུག་ནི་
ཤེའི་མིག་གིས་མཐོང་ལ་དེ་རྣམས་མཐར་བྱིན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་དངོས་ནི་ལྟའི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །ལོངས་སྐྱ་དེ་ཡང་རི་ལྷ་བུ་སྤྲུམ་ན།
གཟུགས་མེད་གཟུགས་བཟང་དམ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་སྐྱ་དེ་ཉིད་འཆད་བྱེད་དུ་
སྐབས་འདིར་བྲངས་ཏེ་བློ་མེད་འོད་དུ་བཤད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རྣམ་ཀུན་མཆོག་
ལྡན་གྱི་སྐྱ་དེ་ཡང་རྩལ་བྲ་རབ་འདུས་པའི་གཟུགས་སུ་མེད་ཅིང་འཇའ་ཆོན་ལྟར་སྤྲང་བའི་ཁ་
དོག་སྐྱ་ཆོགས་གཟུགས་བརྟན་མཆོན་དཔེས་སྤྲས་པས་གཟུགས་བཟང་པའི་སྐྱ་དམ་པ་སྟེ།
དེ་ཡང་ཡིད་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ་ཉིན་མཆོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་བྱང་ཞིང་ཡིད་མཆོག་དུ་
མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ། དེ་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་སྐྱད་ཅིག་
མ་ཐ་མའི་མཐར་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་(༡༠༡བ)མཆོན་དཔེས་སྤྲས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་
ནི་ལོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེས་སྤྲོས་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་མཆོན་དཔེས་
སྤྲས་པ་གྲངས་མེད་པ་རྣམས་རྩལ་བྲ་མོ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྩལ་སྟེད་ཀྱི་སྐྱ་
བཞུགས་པར་ཁམས་གསུམ་སོ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲང་བར་མཛད་པའི་དཔལ་ནི་དུ་མ་ལོངས་
སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ཞེས་བཤད་པ་རྩ་བའི་སྤྲུལ་སྐྱ་སྟེ། དུས་འཁོར་བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། ལུས་
ནི་དང་ཞིང་རྩལ་སྤྲན་ཉམས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཆོངས་མཆོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་

རྫོགས་འགྱུར། །སྤྱོད་གས་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཉིད་ནི་དང་ཞིང་སྤྱི་བ་པ་རྣམ་པར་བྲལ་བའི་
མི་ལམ་བཞིན་དུ་སྤང་། །ཞེས་དང་། སྤྱི་བ་ལའི་ཉིས་བརྒྱ་སོ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་
ཀྱང་། དེ་དག་ལས་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་ཉིད་སྤྱིར་བས་མཁའ་ལ་སྐྱར་མ་
བཞིན་དུ་འགྱུར་རྟེ་སྐྱར་མའི་ཚོགས་བཞིན་དུ་དུ་མ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱ། ཞེས་པ་ནི།
ཤལ་སོགས་པའི་མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་མིད་པ་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་གྱི་ལམ་དང་
སྤྱི་མ་དང་མཚུངས་པའི་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འགྲེལ་ཆེན་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་འདིར་ཁུངས་སུ་མ་འབྲེལ་རྟེ། དེ་ནི་སོར་སྤྱད་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོང་གཟུགས་མཐོང་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན། དེའི་འཕྲོ་
དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་རྟེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིར་ཡང་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱ་དངོས་དང་དེས་སྤྱོས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཅ་བའི་སྤྱལ་སྤྱ་དང་། དེ་དག་
(༡༠༩ན)གིས་སྤྱོས་པའི་ཡིད་བྱངས་མེད་པའི་སྤྱལ་བའི་སྤྱ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་
པར་འཆད་པའམ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ལོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྤྱ་དེ་དག་ནི་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྤྱ་བའི་བྱ་མཚོག་ཡིན་རྟེ། དེ་འདྲ་བའི་སྤྱ་མཐའ་ཡས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་མཐའ་ཡས་པ་མཐའ་
ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོ་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ན། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་གིས་ཟབ་པ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོད་པར་མཛད་པས་སོ། །

དེ་ལྟར་གསུང་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དྲུང་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་གཞིའི་དབྱངས་སྤྱ་པོ་ཆེ་དང་། མི་གནས་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་

ཐབས་སྟོན་པ་པོའི་ཕྱོགས་བཅུར་གྲགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བོ་ཆེ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསུང་
པ་ལ་མི་འདིགས་པ་བཞི་བརྟེན་པས་བདུད་དང་མུ་སྟེགས་སོགས་ཀྱིས་ཚུགས་པ་མེད་ཅིང་
ཆོགས་གཉིས་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་མཐུ་ལས་སྟོང་གསུམ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེ་བར་གྲགས་པ་དང་།
གསུང་དེ་ཁམས་གསུམ་ལ་དབང་སྐྱོར་བའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོར་གྱུར་པའོ། །ཁམས་ལའི་
མདོར་བསྐྱུས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་མི་འདིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཕྱག་གི་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྐྱུ་མ་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་བ་
པ་དང་བྲལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱད་མཐའ་
ཡས་པ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་(༡༠༩བ)ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོ་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་གསོལ་
བ་བཏབ་པ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱད་ལ་རབ་ཏུ་འབྱུག་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
གསུང་གིས་འདིག་རྟེན་དང་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ནི་དུ་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཕགས་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་
བ་སྟེ་གོང་ན་མེད་ལ་གནས་པའི་ཡོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱར་སྐྱང་བས་
དར་བ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉོག་དམ་པའོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས།
དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྩ་ཉིད་དང་། །ཡང་དག་བདག་མེད་གཡས་གཡོན་རྒྱུད་། །ཡང་དག་མཐའ་
སྟེ་རྒྱུད་བྱུ་བ། །ཡི་གེ་མེད་ནི་རྣམ་ཏོག་མེད། །སྟོང་ཉིད་མི་འདིག་གང་བའི་སེམས། །སྐྱ་
བ་ལྷ་ལི་ཀྲ་ལི་ལ། །རྒྱ་མཚོག་བདུད་རྣམས་འཛོམས་པ་སྟེ། །ཟབ་ཅིང་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་ཆེན་
སྐྱང་། །བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་སྐྱ་སྟོག་པ། །ཆོས་ཀྱི་དུང་སྟེ་ཆོས་འབྱུང་ན། །ཅ་ནི་བདེ་སྟེད་
དུང་ཅན་མ། །བདེ་བ་དཔག་མེད་སྐྱ་ཆེན་ལྡན། །ཆོས་ཀྱི་གཞི་མགྱེན་པར་གནས། །ཞེས་
སོགས་སུ་འཆད་དེ་མཐའ་དག་པར་མ་བྱངས་སོ། །

2) དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཐོབ་བྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱོབ་པ་དང་། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྒྲིམ་པའི་
སྡོན་དུ་དབང་འགྲོ་དགོས་པས་དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཟོད་ན། འཛིག་རྟེན་གསུམ་སྟེ་ལུས་
དག་ཡིད་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབང་བདུན་སྡོན་དུ་འགྲོ་བའི་བྱམ་པའི་དབང་གིས་རྩོམ་
སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་ཆབ་གཞོན་རྒྱ་ཞེས་པ་ས་བརྒྱད་ཐོབ་པའི་བཞག་པའི་སྡོན་ས་ལུས་གཅིག་
ལུ་དག་པར་བྱེད་ལ། གསང་དབང་གིས་གཞོན་རྒྱ་ལས་གོང་དུ་གྱུར་པས་གནས་བརྟན་ཆུང་
པོ་སྟེ་ས་དགུ་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་བཞག་པའི་སྡོན་ས་སྐྱེ་རྒྱའི་བདག་པོར་བྱེད་པའོ། ། ཅ་སུམ་
ཅུ་ཅ་གཉིས་ནས་མཚན་(༡༠༣ན)འཆང་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིམ་གྱིས་གསང་གནས་
སུ་བབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
ཡིད་དག་པར་བྱེད་ཅིང་ས་བཅུ་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་འཛིག་པ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་དབང་ངོ་། ། སྤྱག་གུ་སྟེ་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་སྦྱར་བའི་འཛིག་རྟེན་
གསུམ་ན་མངེས་པའི་སྐྱེ་དང་། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཐུགས་དངོས་པོ་གཅིག་དུ་སྦྱར་བའི་དབང་བཞི་པ་ནི་ས་བཅུ་གཅིག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་
འཛིག་བྱེད་ངོ། ། སྡོན་མ་རབ་གསལ་ལས་ནི། འཛིག་རྟེན་གསུམ་ནི་ལུས་དག་ཡིད། ། གཞོན་
རྒྱས་གཅིག་ནི་གསུམ་པའི་དུས། ། གནས་བརྟན་སྤུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ལ། ། ཆུན་པོ་ལྷན་སྐྱེས་
ཡེ་ཤེས་སོ། ། སྐྱེ་རྒྱའི་བདག་ནི་བྱག་དགུ་བསྐྱམས། ། དེ་ལ་སྐྱེས་ན་བདེ་བའོ། ། སུམ་ཅུ་ཅ་
གཉིས་མཚན་འཆང་བ། ། ཞེས་པ་འཕེལ་འགྲིབ་བཅུ་དྲུག་གོ། ། སྤྱག་གུ་གཏུམ་མོའི་ན་རྒྱང་
ལ། ། འཁོར་གསུམ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་ན་མངེས། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། གཞན་ནི་སྟོབ་དཔོན་
ཆེན་པོའི་གནས་སྡོན་པ་དང་སྟོན་པ་པོ་བྱེད་པའི་སྤྲད་དུངོ། ། ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསུངས་

བ་ལྟར་གདུལ་བྱའི་འཛིག་རྟེན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ལེགས་ལམ་སྟོན་པའི་དོ་ཇེ་སྟོབ་
དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་རྒྱད་སྟོན་བ་སོགས་
ལ་འཛིགས་པ་མེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་གདུལ་བྱའི་མགོན་དང་སྐྱབས་དང་འཛིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ཡིད་གཙུགས་པའི་མཛའ་བཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གནས་
སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་ཆེན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་བདེ་ལྷག་ཏུ་སྦལ་བའི་སྟོན་པ་
སྐབས་དང་སྟོབ་པ་ཆེན་ཉེ་གོང་ན་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དབང་གོང་མའི་ཡང་གོང་མ་བསྐྱར་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །(༡༠༣བ)སྟོན་པ་རབ་གསལ་ལས། འཛིག་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་
ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ་མ་གྲིས་སོ། །དབང་བཞི་ཐོབ་ནས་རི་ལྟར་བྱ་སྟམ་ན། བསྐྱེད་
རིམ་ལ་སྟོབ་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་ནམ་མཁའི་སྟེ་ཉིན་མོ་དང་མཆན་མའི་རྣལ་འབྱོར་
གཉིས་ལ་མཐའ་ལ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་ལོངས་སྟོན་པ་སྟེ་ཉམས་སུ་བླངས་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་རི་ལྟ་བུ་སྟམ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེའི་ནོར་བུ་
ནི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་སྟོང་འཛིན་ན་བྱ་
ཡོད་པ་སྟོང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་འོད་གསལ་ཀྱི་སེམས་རང་ཆས་སུ་
ཡོད་ཀྱང་། མ་རིག་པའི་སྟོང་འཛིན་སྐབས་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཆེ་མས་མཆན་མོ་དང་ཉིན་མའི་
རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱུར་བཀག་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་གཙུག་མའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་དེའི་སྟེང་གི་སྐྱིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་བྲི་མ་རྣམས་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཀྱིས་སྐྱུངས་ནས། སེམས་དེ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་དོ་བོར་སྐྱེས་པའི་རིགས་འདྲ་ཡར་ལྡན་དུ་བྱས་ཏེ་དེའི་ཉེར་ལེན་ལས་
ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེད་དང་། སེམས་དེའི་བདག་ཉིད་སྟོང་གཙུགས་ཀྱི་སྦྱང་བ་པ་པལ་བ་ལྟ་
བྱའི་ལམ་ཀྱིས་ཡར་ལྡན་དུ་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གཙུགས་

ཀྱི་སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁ་འབྲེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉུག་མའི་སེམས་དེ་ནི་རང་ཉིད་མངོན་
དུ་གྱུར་པའི་ཆོ། སྒྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྤང་ཅན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པའི་རུས་པ་དང་
ལྷན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་(༡༠༥ན)ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་
པ། འཆི་བའི་ཆོ་དང་རྒྱུད་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་དཔུ་མར་ཐིམ་པ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
སྟེ། འདི་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། རྟོ་རྟེ་
སྒྲིང་འབྲེལ་ལས། གཞོད་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་
པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་རྗེ་སྟེད་གཅིག་གསུངས་
ཤིང་། དེ་ཉིད་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱང་། འོད་གསལ་གྱི་སེམས། གཉུག་མའི་སེམས།
མི་ཤིགས་པའི་སེམས། རང་བཞིན་ལྷན་སྦྱེས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སེམས། གཞིའི་ཆོས་
སྐྱེ་སེམས་ཀྱི་རྟོ་རྟེ་ཞེས་སོགས་རྗེ་སྟེད་གཅིག་གསུངས་ལ། དེ་ལས་བསྐྱོམ་སྟོབས་ཀྱིས་
མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་། འབྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་འོད་གསལ་རྟོགས་པ་ཡིས།
བསྐྱོམ་པའི་ཐབས་རྣམས་གང་གིས་མི་མཐོང་སྟེ། །དེ་ཉིད་དུ་ན་རྒྱུད་མ་དག་དང་ནི། རོ་མ་
གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་འདི་དག་ལས་བརྩམས་ནས་
བཤད་པར་བྱ་བ་མང་ནའང་མང་དུ་དོགས་པས་མ་སྒྲོས་སོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་
ཀྱང་། ཡང་ན་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་ནི། །ཡོད་པར་མ་རྟོགས་སྒྲོ་ངའི་སྦྱབས། །འབྲེད་པ་སྒྲ་
མས་ཡེ་ཤེས་སྒྲོར། །འདི་དེ་ལས་མཆོག་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
ཉིན་མཚན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་གཉིས་ཀྱིས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུར་བཀག་པ་ལས་གཉུག་མའི་
སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྦྱེས་པ་དེས་སྤིད་པ་འཁོར་
བར་འཆིང་བར་བྱེད་པའི་བྲ་བ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཉོན་མོངས་
པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བར་བྱེད་ཅིང་། འཁོར་བའི་སྦྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་

མཆོ་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་བྱས་ཏེ། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་(༡༠༧)བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དབང་བསྐྱར་བས་ཅོད་པན་ཏེ་ཁམས་དཀར་པོ་གཙུག་ཏྲར་དུ་བྲངས་ཤིང་། དམར་པོ་ནོར་
བུའི་ཅེར་རྫོགས་པའི་བྱེད་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ཏྲག་ཏུ་ཉམས་པ་
མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ལྷོག་པས་བྱེ་བས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་རྒྱན་དུ་རྫོགས་པ་སྟེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
ཐོབ་པར་གྱུར་པའོ། །

3} སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། སྐུ་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །

1] ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེལ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞི་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུས་དུག་གསུམ་སེལ་ཞིང་
མཐའ་ཡས་པའི་ནམ་གྲོལ་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་པས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
བྱའི་སྐྱིབ་པ་ཀུན་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ལྟར་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དང་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་། ཅ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཀུན་ལས་འདས་པ་སྟེ་སྤངས་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པའི་མཉམ་
གཞག་གི་ངོར་དུས་གསུམ་གྱི་དུས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོག་པ་པོ་སྟེ་རྟོགས་ཤིང་། སེམས་
ཅན་ཀུན་གྱི་སྤྱུ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལ་དྲི་མེད་འོད་དུ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་སྟེ་ཞེས་བཏོན་

ནས། ཆོས་དང་ཐོབ་པས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྟེ་ཞེས་འཆད་ལ། རྒྱུ་མ་
རབ་གསལ་ལས། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྤང་བ་དང་། །སྤྱ་ཆེན་པོ་ནི་གཉིན་པོས་ཏེ། །གཉིན་
པོ་དགའ་བ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་འདོད་ཆགས་སོགས་འཛོམས་པའི་དོན་དུ་འཆད་
དོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཐོད་ཅན་ནི་བྱང་སེམས་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐོད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
བརྟེས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་ཉོན་(༡༠༥ན)མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཀུན་ལས་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁའི་ལམ་ལྟར་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱི་ལ་རབ་དུ་གནས་ཤིང་། ཤེས་སྤྱིབ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཐུགས་ཆོས་ཉིད་ལ་རོ་
གཅིག་དུ་ཞུགས་པའི་མི་རྟོག་པ་ལ་རྟག་དུ་གནས་ཀྱང་སྤྱི་དེས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་སྤྱལ་བ་
དང་འཆོས་པའི་དོན་འབད་མེད་ལྟར་གྱུབ་དུ་མཛད་པས། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་
འཆང་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱབ་བདག་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་
ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མ་རབ་གསལ་ལས། ཉོན་མོངས་ཀུན་ལ་ཤེས་པ་ནི། །སྤོང་དང་ཐར་པ་འདོད་
པའོ། །རྣམ་པར་གྲོལ་ནི་བདེ་ཆེན་རྟོགས། །རྩོལ་བ་མེད་པར་རང་གིས་གྲོལ། །ཤིང་བསེགས་
ཐལ་བའི་ཕྱང་པོ་བཞིན། །མཁའ་ལྟར་མཐའ་མེད་བདེར་གནས་པ། །དེ་ཉིད་ཡིད་བཞིན་ནོར་
བུ་ཆེ། །མི་འབྲལ་རྟག་དུ་འཆང་བའོ། །རིན་ཅེན་ཟག་མེད་བདེ་བ་སྟེ། །ཀུན་མཆོག་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ། །བྱབ་པའི་བདག་ནི་བརྟན་གཡོ་ལའོ། །ཞེས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །ཉི་
མ་དཔལ་ནི། གཟུགས་ཀུན་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་། །ཞེས་བཏོན་ནས། །ཤེས་སྤྱི་ཀྱིས་
མཐོང་བའི་སྤོང་གཟུགས་ནི་སེམས་ཅན་གྱིས་མི་མཐོང་བས་གཟུགས་ཀུན་ལས་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་ཞེས་སོགས་སྤྱི་འཆད་སྒྲུབས་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བཤད་པའོ། །ཡིད་བཞིན་གྱི་
ནོར་བུས་མཆོན་ནས་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་འདོད་རྒྱ་རྩོལ་བས་དཔག་བསམ་གྱི་ཕྱོད་ཤིང་ཆེན་
པོ་རྒྱས་པ་དང་། གཏེར་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བའི་བུམ་པ་བཟང་པོ་ཆེ་བའི་མཆོག་ལྟར་དུ་འབད་
མེད་ལྟར་གྱུབ་དུ་བྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་བྱེད་པའོ། །

2] སྐྱལ་སྐྱོལ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱོལ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ལས་(༡༠༥བ)གཞན་གྱི་
དོན་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཤིང་། དེས་བདག་ཆེན་བྱས་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་
སྐྱལ་བའི་སྐྱོལ་ཆོག་པ་འབྱུང་སྟེ། ཐུགས་མཉམ་གཤེན་པས་སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་
ཤིང་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་བཟང་ངན་དེ་ལྟ་བུ་དབྱེད་པས། སྐྱལ་བ་བཟང་
ངན་དེ་ལྟ་བུར་ཤིང་ཤིང་། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཤིང་ལ། འབ་
བདག་སྐྱལ་བའི་སྐྱོལ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་པའི་ཐུགས་དམ་བཅས་པའི་
ཚུལ་ཤིང་ཤིང་། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་དབང་པོ་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཤིང་ལ།
ཉན་རང་གཉིས་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་གྲོལ་གསུམ་ཐོབ་པའི་ལམ་རང་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་
གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པའོ། །བཟང་ངན་ཤིང་ཤིང་དུས་ཤིང་ལ། །ཞེས་པའི་དོན་
སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། །ཞེས་པ་སྤྱི་རོལ་དེ་བཞེན་ནང་། །སྤྱི་རོལ་རྟོག་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི། །སྤྱི་དང་ལས་དང་སྤྱོད་པ་ནང་དང་། །གཡོ་དང་རྒྱན་པོ་དོན་རྣམས་དང་། །ལྟས་དང་ཆེ་
ཆོད་ནད་རྣམས་དང་། །ཀྱན་གྱི་བྱ་བ་ཤིང་པར་འགྱུར། །ནད་དུ་གཡས་གཡོན་དཀྱིལ་འཁོར་
ལ། །སྤྱི་ནད་དོན་རྣམས་སྐྱབ་པའོ། །གཞན་ཡང་ཆུ་སྤོར་བྱས་པ་ཉ། །ཕྱག་དང་བྱ་མཆོག་མེ་མུ་
ན། །ཀ་ར་སེང་གེ་བྱ་མོ་སྤང་། །སྤྱི་ག་བ་གཞུ་འཛིན་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས། །དེ་ཡིས་རང་བྱུང་
ལ་སོགས་ཤིང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དམ་ཆོག་ལྡན་ཞེས་པའི་དོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་
འབྲེལ་བར་བྱག་རྩོད་སྟོད་འབྲེལ་ལས། །ཤིང་རབ་དང་འོ་བྱེད་པས་དགའ་བའི་སྐྱད་ཅིག་
མ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གོ། །བསྐྱར་རྩོད་མེ་བཅུ་གསུམ་མཆོག་
དགའི་སྐྱད་ཅིག་སྟེ་དག་གི་དམ་ཆོག་གོ། །བསྐྱར་རྩོད་མེ་བསྐྱོད་པས་བྱུང་བར་གྱི་དགའ་བའི་

སྐད་ཅིག་སྟེ་སེམས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གོ། །དྲི་རྩེ་ལོ་རྒྱུ་(༡༠༩)ལྷན་ལྷན་གྱི་སེམས་ལྷན་པས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམ་ཆོག་བཞི་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བྲངས་ཏེ་དོན་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

3] ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་དང་ཡོན་ཏན་ཤེས་པས་ཏེ་མཆན་དཔེ་དང་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་མངོན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་མངོན་དུ་རྩེ་ལྷན་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡང་། དང་པོར་དགེ་མི་དགའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་ཆོས་ཤེས་ཏེ་རྒྱ་མི་དགེ་བ་སྤངས་པ་ལ་བཟུང་གིས་པ་སྟེ་དན་འགྲོར་མི་ལྷུང་ཞིང་དེ་ལས་བཟུང་གིས་པ་ལྷན་མིའི་ལུས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། བཟུང་གིས་པ་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་མིའི་རྟེན་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུག་ལྡན་ཞིག་གིས་བཟུང་གིས་པ་སྟེ་དང་པོར་ཆོགས་ལམ་དང་། དེ་ནས་གྲགས་པའི་བཟུང་གིས་སྦྱར་ལམ་སྟེ་མདོར་ན་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྩེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་མཐར་ཕྱིན་པའི་བར་བསྐྱབས་ལ། མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟན་གྲགས་དགེ་བས་ཏེ་སྟན་གྲགས་ཀྱི་གཞིའོ། །དེ་ནས་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རྫོགས་ཤིང་ལས་རྒྱུང་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་འགགས་པ་ལས་དབུགས་འབྱེན་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཅིང་ཐག་མེད་ཀྱི་བདེ་བའི་དགའ་སྟོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་དང་བཅས་པའི་ལས་རྒྱུང་སྟུང་སྟོང་དུག་བརྒྱ་འགགས་པ་ལས་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་ལ། དེ་ནས་ཀྱང་ཐག་མེད་ཀྱི་དགའ་བ་ཆེན་པོའི་རོལ་མོ་ཆེན་པོ་སྟེ་དེས་ཐ་མལ་པའི་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལས་རྒྱུང་སྟུང་སྟོང་དུག་བརྒྱ་འགགས་པས་ས་བཞི་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་ནས་ཀྱང་ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བརྩོན་པ་གོང་འཕེལ་གྱིས་བཀྱར་སྟེ་རིམ་གྱི་

དང་། དེའི་མཐུན་ཀྱིན་ཕུན་(༡༠༩བ)སུམ་ཚོགས་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་དགའ་བའི་གྲགས་བདག་དཔལ་ཉེ་སྤྱོད་གར་གཉིད་འབྲུག་གི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལས་རྒྱུད་སུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་འགགས་པ་ལས་ས་དུག་བ་ཐོབ་ལ། དེ་ནས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་མཆོག་སྤྱོད་པའི་གཙུག་ལོ་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱིས་མགྱོག་པར་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་བྱེད་ཅིང་། ལས་རྒྱུད་སུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་འགགས་པ་ལས་ས་བརྒྱད་བ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབས་ཀྱི་དམ་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐབས་སུ་འོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱལ་བར་སད་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་བྱེད་ཅིང་། ལས་རྒྱུད་སུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་འགགས་པ་ལས་ས་བརྒྱ་བ་ཐོབ་ལ། དེ་ལྟར་ཐིག་ལེ་བཞིའི་སྟོང་གི་བྱི་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་དག་པར་བྱས་པ་ལས་ཆ་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བཞི་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱ་སྟེ་ཕྱི་ནང་གི་ཉེར་འཆོལ་བཅུ་དུག་སྤངས་པའི་རབ་ཀྱི་མཆོག་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་དེ་ནི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དབྱལ་བ་ནས་གཙུག་ཏྱར་གྱི་བར་དུ་ལས་རྒྱུད་སུམ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཡང་འགགས་པའི་ས་བརྒྱ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིགས་པ་མ་ལུས་པ་སེལ་བར་མཛད་པ་པོ་འོ། །

བདུད་ཅི་ཐིགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ནི། ཡོན་ཏན་རྒྱལ་ཕུན་སྤྱོད་སྟོབས་གསུམ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྡན་ཞིང་། ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་ཆོས་ཤེས་བཟ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་བདེ་ཞེས་སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས་བྱུང་ལ། ཉི་མ་དཔལ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཆོས་ཤེས་སོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཆོག་ལྷག་མའི་དོན་ནི། རབ་བཟ་ཤེས་(༡༠༩ན)ནི་བདག་ཉིད་འདས། །བཟ་ཤེས་ཀྱང་གྱི་བཟ་ཤེས་པ། །དགའ་བ་རྣམས་པ་བཅུ་དུག་གོ། །ཉམས་སུ་སྤྱོད་བས་གྲགས་པ་ཡིས། །བཟ་ཤེས་སྟན་གྲགས་དགེ་བ་ཐོབ། །ཆགས་སོགས་མ་སྤངས་དབྱགས་འབྱིན་ན། །ཆོས་པར་བྱེད་པ་དགའ་

སྟོན་ཆེ། །དགའ་ཆེན་ལྷན་སྐྱེས་རོལ་བ་ནི། །མིག་འབྲུལ་ལྷ་བྱའི་སྤང་བ་ལ། །ཆེན་པོ་དེ་རྒྱ་
བྲག་རྒྱ་ཆེ། །བཀྱར་སྟེ་ལུས་ལ་ཚེལ་བ་བྱེད། །རིམ་གྱོ་རྒྱུང་ལས་ལེགས་སྦྱར་བ། །ཕུན་
སུམ་ཆོགས་པ་ཡོན་ཏན་ཐོབ། །མཚོག་རྩ་དགའ་བ་འཛིག་རྟེན་ལ། །གྲགས་བདག་དཔལ་
ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །མཚོག་ལྷན་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པ་ལས། །མཚོག་སྐྱེན་བཞི་པའི་གཙུག་
སྟེ། །དེ་ཉིད་སྐྱབས་ཀྱི་དམ་པ་དང་། །གཉེན་པོར་ཆེ་བ་སྐྱབས་སུ་འོས། །འཛིག་རྟེན་དག་ནི་
དུག་གསུམ་སྟེ། །རབ་ཀྱི་མཚོག་ནི་བདེ་སྟོང་ངོ། །དེ་ཡིས་འཛིགས་པ་མ་ལུས་པ། །ཤིན་
རྩ་མེད་པས་སེལ་བའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །

2) རོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། །དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། ལྷའི་
རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

1) དབང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ལུས་པའི་དབང་བསྐྱར་བའི་ངེས་དོན་ནི། །གཙུག་ཕུད་དེ་དབང་བསྐྱར་བའི་
གནས་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ལ་ཕུད་བྱ་ལྷང་ལོ་ཅན་ཏེ་དེ་ཙམ་རྣམས་འདུས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་།
གནས་དེར་རལ་བ་ཐུན་ཇ་སྟེ་ཙམ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་ཅོད་པན་ཐོགས་ཏེ་རིགས་ལྷའི་ལུས་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་གཙུག་ཏྱར་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཙམ་འདབ་བཞི་དབུས་ཀྱི་རྩྭ་དང་ལྷ་པོ་དེ། དེ་དག་
རང་ལས་གྲེས་པའི་རྩའི་བས་བཅིངས་པ་དང་། །གདོང་ལྷ་སྟེ་འབྲུང་བ་ལྷའི་ཙམ་འདབ་ལ་
ལུས་ཕུད་ལྷ་སྟེ་འབྲུང་བ་ལྷའི་རྒྱུང་རྒྱ་བ་དང་། །ལུས་ཕུད་ལྷ་པ་མེ་ཏྱག་གི་ཐོད་དེ་རྒྱུང་ཉི་མའི་

ཆེག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱའི་ལྷག་མ་འགགས་ནས་དེ་གཙུག་ཏྱར་གྱི་འཁོར་ལོ་ནས་རྒྱ་བ་དེ་ལ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་(༡༠༧)ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་བྱམ་པའི་དབང་
ངོ། །གསང་དབང་གི་ངེས་དོན་ཡང་ས་བཙུ་བ་དེ་མགོ་རྒྱུ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྟོང་ཡིན་
ལ། བརྒྱལ་ཞུགས་ཆེན་པོ་ནི་གསང་དབང་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་སྟེ། ཅ་གཞན་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བརྒྱལ་ནས་དབྱ་མར་ཞུགས་པ་དང་། ཆངས་པར་སྟོད་པ་སྟེ་ཁམས་གནས་
གཞན་དུ་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ་དེ་ནི་བརྒྱལ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། དེ་འབྲེ་བའི་
དཀའ་ཐུབ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་དཀའ་ཐུབ་ཆེན་པོ་དང་། དེས་ཉོན་མོངས་པ་དག་པར་བྱས་པས་
གཙང་གནས་དམ་པ་དང་དེ་འབྲེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སློབ་གཉིས་སྤངས་པའི་མཆོན་གཞི་ནི་གོ་བྱ་
ཏེ་མ་སྟེ་སྟོན་པ་ཤུག་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྲལ་ཟེ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པས་མ་གོས་པས་
གཙང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ཆངས་པ་ཆངས་པ་
ཞེས་པ་དང་། མི་གནས་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ངེས་དོན་གྱི་དབང་བཞི་ལ་
མངོན་དུ་མཛད་པས་ཆངས་པ་ཐོབ་པ་དང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཅིང་སློབ་གཉིས་ཀྱི་
འཆིང་བ་ལས་ཐར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལུས་ཏེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་རྟེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲེ་
རྣམ་གྲོལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི་གཉིས་སྤང་གི་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་ཉིད་དོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། གཙུག་ཕྱད་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ལ། །ཕྱད་བྱ་དབང་
གིས་རབ་ཏུ་བཅིངས། །ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་དེ་ཆང་བར་མ་བྱངས་སོ། །

2} སྐྱའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱར་བཤད་པ་དང་། གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

1] སྤྱིར་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། ལྷ་པོ་འདས་ཤིང་ནི་སྤྱིར་མི་འོང་བ་དང་། ལྷ་པོ་འདས་ནི་ཉན་ཐོས་
དག་བཙུང་བ་དང་། ལེགས་པར་ལྷ་པོ་འདས་དང་ཉེ་བ་ནི་རང་རྒྱལ་དག་བཙུང་བ་ཡིན་
ལ། དེ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱུ་(༡༠༩ན)བཅས་སྤངས་པས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་ནི་བ་ལྷ་པོ་འདས་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་སེལ་བ་མཐར་ཐུག་
པར་གྱུར་བ་ནི་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། ཆགས་བྲལ་གྱི་ལུས་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལུས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད། །དཔེ་མེད་
འཆོས་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། ལྷ་པོ་ལས་འདས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་། ལྷ་པོ་ལས་འདས་
པ་གཉིས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐོབ་པར་ཉེ་བ་ནི་ལེགས་པར་ལྷ་པོ་ལས་
འདས་པ་དང་ཉེ་བ་དང་། དེའི་ཐབས་ནི་མཐའ་བྲལ་རྟོགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། དེ་ཡང་བདེ་བ་ནི་དགའ་བ་དང་མཆོག་དགའ་སྤྱག་པ་ནི་དགའ་བྲལ། མཐར་ཐུག་པ་
ནི་ལྷན་སྤྱོད། ཁམས་སྤྱིར་མི་འཕོ་བ་ལས་སྤྱོད་པའི་ལྷན་སྤྱོད་དེ་ནི་ཆགས་བྲལ་ལུས་དང་།
དེ་ནི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་པར་འཆད་དོ། །

2] གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། ཐོག་མར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་བཤད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དེ་ནི་གཞན་གྱིས་བརྗོད་
པར་མི་རུས་པས་སྐྱབ་པ་མེད་པ། གནས་རྩལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚན་པའི་དཔེ་མེད་པ། གཏིང་

མི་མངོན་པས་གཞུགས་སུ་མི་སྤང་བ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བས་གསལ་བར་བྱེད་
བ། གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ལས།
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་བྱེད་པར་ནི། རྒྱུན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཅན་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་པོའི་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་ཞིང་རྟོགས་
དཀའ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཟག་པ་མེད་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་སུ་རྒྱས་
ཀྱང་མ་བསྐྱེད་(༡༠༩བ)པས་ས་བོན་དང་བལ་ཞིང་། རང་གི་རང་བཞིན་རྒྱལ་མེད་པས་ངི་མ་
མ་ཞུགས་པའོ། །སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་བྱེད་པར་ནི། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་
པར་མ་བྱེད་སྟོ་བྱར་བའི་སྤང་བའི་རྒྱལ་དང་བལ་ཞིང་ངི་མ་མེད་པ། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་
སྤངས་ཤིང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་པའོ། །

རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་བྱེད་པར་ནི། སྤྱི་བ་པ་གཉིས་ཀྱི་གཉིད་ལས་ཤིན་ཏུ་སད་
པས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཡུལ་རི་ལྷ་བ་ཀུན་
ཤེས་ཤིང་རི་སྟོད་པའི་ཆོས་ཀུན་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པ་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཉིད་ལས་འདས་ཤིང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མཚོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་དབྱིངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་
འཆང་བས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའོ། །དུས་གསུམ་དུ་རྒྱན་མི་ཆད་
པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབྱུང་བའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའོ། །

དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་
པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྟོ་བྱར་གྱི་ངི་མ་རིམ་གྱིས་བསལ་
ནས་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་
དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོ། །ལས་རྒྱང་མ་ལུས་པར་འགགས་ཤིང་ལུས་ཀྱི་བེམས་པོའི་
ཆ་མ་ལུས་པར་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་སྟོང་གཞུགས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཐུགས་གོང་

དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་མི་
འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དེ་འབྲལ་མི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོག་
མར་སངས་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོ་བ་ཐོ་དང་། (༡༠༩ན)གང་དུ་
སྤྱད་པའི་ཅ་བར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་ཡང་
ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་ཀྱི་སྐུ་དང་། སྤིང་མཐའ་ལ་མི་གནས་
པའི་ཤེས་རབ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཐབས་ཤེས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཉིད་
ཡིན་གྱིས་ཐབས་ཤེས་སྟོགས་རེ་བའི་རིགས་སུ་ཆད་པ་མེད་ལ། རྒྱ་མེད་པས་ཐབས་ཤེས་
སྟོགས་རེ་བའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་མིག་གཅིག་སྟེ་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་དོ་
རྩེ་གཙུག་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་སྤངས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་དང་། རི་མ་མེད་པ་
བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོ་རྩེ་འདྲིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་
དངོས་སུ་གཟིགས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ལེའུ་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་འདིར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གཉིད་ལོག་པའི་སེམས་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་རི་སྟེད་གཅིག་གིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཀག་ནས། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ནི་རང་གི་རིག་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐུན་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་
དབང་པོ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་པའི་མཉམ་གཞག་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་སྐབས་བྱེད་དུ། ལྷ་ངན་འདས་ཞི་ལེགས་པར་ནི་ཞེས་པ་ནས།
ཀུན་ཤེས་ཀུན་རིག་དམ་པ་ཐོ་ཞེས་པའི་བར་(༡༠༩བ)བྲངས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཐོག་མ་ཐ་

མ་མེད། །ཅེས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས། སངས་རྒྱས་ཐོག་མ་ཐ་མ་
མེད། །ཅེས་པ་དེ་ནི་རྟོགས་པའི་དོན། །སངས་རྒྱས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །ཐོག་མ་མཁའ་འབྲས་སྤྱི་
བ་མེད། །མཁའ་དང་འབྲས་བ་བར་དུ་ཡང་། །གནས་དུས་ཉིད་ནས་མཁའ་དང་འབྲས། །དཔེར་
ན་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་བཞིན། །རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་རྣམ་དག་པས། །རེ་དོགས་ཀྱན་དང་
བྲལ་བའོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་འཐད་པ་ཡང་། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མེད་པ། །ཞེས་པ་
དུས་གསུམ་དག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཉམ་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
ཐོག་མ་དང་ཐ་མར་སྤྱི་བ་དང་འགག་པ་དགའ་བྲལ་གྱི་སྐད་ཅིག་འཛག་པའི་སྐད་ཅིག་མེད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་
རྣམས་དོན་དམ་པ་མེད་པ་ཨ་དགག་པའི་དོན་རྟོ། །དེས་ན་ཐོག་མ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཏེ། །སྐད་ཅིག་མ་རྣམ་པ་ལྷ་དང་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་སྟུ་འབྲུལ་བྲ་བས་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོག་མ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་
པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ལས་ལྷའི་རྣ་
བས་ཆོས་ཐོས་པར་བྱར་ཏེ། །དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་དང་
ལྷན་པས་ཆོག་གི་དབང་ལྷག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་སྦྱར་བས་སྦྱ་བ་ཆེན་པོ། །

སྦྱ་བའི་སྤྱིས་མཆོག་འགུན་ཆོ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྦྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། །ཆོས་སྦྱ་
བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་སྦྱ་བའི་དམ་པ་མཆོག་གི་གནས་ཏེ་ཆོ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པ་འདོམས་
པར་མཛད་པ། །སྦྱ་བའི་སངས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་(༡༡༠ན)དེ་ནི་བདུད་
དང་མུ་སྟེགས་བྱེད་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོགས་
པ་མེད་པ་སྟེ་བརྗེ་བ་མེད་པར་མི་འཛིགས་པ་བཞི་བརྟེན་པའི་སྟོན་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་
གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པའོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཆོག་གི་དབང་ལྷག་

རྒྱུང་གནས་པ། །སྤྱ་བ་ཆེ་ནི་གསུང་དོ་རྗེ། །སྤྱ་བའི་རྒྱུང་ལ་དབང་ཕྱུག་ཐིག། །སྤྱ་བའི་རྒྱལ་
པོ་རྩེ་མོན་པ། །སྤྱ་བའི་དམ་པ་གསུང་དོ་རྗེ། །མཆོག་གི་གསུང་ནི་གསུང་དག་པའོ། །རྒྱུང་
བྱུང་སྤྱ་བའི་སེང་གོ་ཉིད། །ཉོན་མོངས་རྣམ་དག་མཆུངས་པ་མེད། །ཅེས་འཆད་དོ། །

སྤྱལ་པའི་སྤྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་བསྟོད་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་བཏུ་བ་སྟེ་ཤེས་རབ་
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་བཏུ་བ་དང་སྟོང་
རྗེ་ཆེན་པོས་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་གཟིགས་ཤིང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ནི་དེ་གཉིས་ལ་མ་
ཆགས་པ་དང་། གཟི་བཞིན་འབྲེང་བ་སྟེ་སྤྱ་ལ་རྒྱན་སྒྲ་ཆོགས་པ་མངའ་བས་ལྟ་ན་སྤྱུག་པ་
དང་། སྤྱ་ལས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་འཕྲོ་བས་འོད་བཟང་འབར་བ་དཔལ་གྱི་བེའུས་
ཐུགས་ཀ་ན་བརྒྱན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ཐུགས་ཀ་ན་བཞུགས་པའི་ལག་
ན་སྟེ་ཐུག་ན་འོད་འབར་བ་སྤྲང་བ་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ནད་གསོ་བའི་སྤྲན་
པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་གཙོ་བོ་སྟེ་སྤྱུག་བསྐྱལ་གསུམ་གྱི་ཐུག་རྩུ་འབྲིན་པ་ལ་སྒྲ་ན་མེད་པར་
གྱུར་པའོ། །དེས་ན་ལོ་མ་དང་ཡལ་ག་དང་སྟོང་བྱ་དང་མེ་ཉོག་ལ་སོགས་པ་སྤྲན་རྣམས་མ་
ལུས་པ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་སྤྲན་གྱི་ལྡོན་པའི་ཤིང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉོན་
མོངས་པའི་ནད་དོ་ཅོག་འཛུམས་པས་དེ་དག་གིས་དག་ཆེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པས་འཛིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲན་པར་གྱུར་པས་སྤྱུག་གྲུ་(༡༡༠བ)སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
གནས་ཡིན་ལ། འཛིག་རྟེན་གསུམ་སྟེ་ཁམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པའོ། །བདུད་རྩི་ཐིགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གཟི་བཞིན་འབྲེང་བ་ནི་གཏུམ་མོའི་མེ་དང་།
ལྟ་ན་སྤྱུག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟན་སྤྱིས་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་དང་། ལྟན་སྤྱིས་ཀྱི་འོད་བཟང་པོ་
འབར་བ་དང་། དཔལ་གྱི་བེའུ་ནི་བཟ་ཤེས་པའི་མཆོན་མ་དགའ་བ་འབྲིལ་བ་དང་། ལག་
ན་འཛིན་པས་ཉེ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་འོད་འབར་བ་སྟེ་ཡལ་སྤྲང་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་
རོལ་པར་འཆར་བར་བྱེད་པ་སོགས་སུ་འཆད་དོ། །དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་གདུལ་

བྱའི་དོན་དུ་རི་ལྷར་སྤང་བའི་ཚུལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱེ་ལ་སྤར་ཏེ་བཤད་པ། བྱེ་ལ་སྤར་ཏེ་བཤད་པ། གཞན་ལ་སྤར་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱེ་རོལ་ཏུ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ལྷར་སྤང་སྟེ་དཔལ་ལྡན་ནི་རི་རབ་སྤྱིང་བཞི། རྒྱ་སྤར་ནི་ཐ་སྤར་སོགས་ཉིར་བདུན། དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ལུག་ལ་སོགས་པའི་བྲིམ་བཅུ་གཉིས། ལྷན་ནི་ཉི་མ་དང་ཆེ་བ་ནམས་སོ། །སྤྱོད་པ་བཅུ་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ་ཉི་ཆེ་སྤར་བྲིམ་དང་བཅས་པ་རིམ་པར་འཁོར་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ལེགས་པར་འཇུགས་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་བྱེད་པ་ལས་ཉིན་ལྷན་དང་། བམ་ཆེ་གང་བོ་དང་། ལྷན་དཀྱིད་སོགས་ཀྱི་འཆར་པ་སྟོན་པའི་སྟོན་ནས་དོན་བྱེད་པ་དང་། འགྲོ་ན་གདུགས་གཅིག་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་སྟེ་ཡངས་པ་ནི་ཀུན་ལ་བྱུང་བར་འཁོར་བའོ། །དེས་ན་འདི་ལ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་ལྷ་བྱུང་སྐྱུལ་ནས་དོན་མཛད་པ་དང་། དངོས་གནས་ལ་སྐྱུལ་པ་མ་ཡིན་ཡང་། དེ་ལྷ་བྱའི་ནམ་པ་ཅན་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དོ་རྗེ་འཆར་གིས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ངོ་མོར་རྩ་གཅིག་ཏུ་མཛད་པ་ལས། དེ་ཐམས་ཅད་(༡༡༡ན)ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རོལ་བར་ཤར་བ་དང་། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ། རི་ལྷར་བྱེ་རོལ་དེ་བཞིན་ནང་། ཞེས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་བྱེ་ནང་ལ་སྤར་བ་ལས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་སྤང་གཞི་རི་ལྷ་བྱུ་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་པའི་བྱེར་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ནམ་གཞག་མཛད་པ་དང་གསུམ་ཀྱི་ཆ་ལ་སྤྱོར་བ་ཤེས་དགོས་སོ། །

ནང་ལ་སྤར་ན། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་པོའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་སྤར་ཏེ་སྐྱ་བུག་གཡས་ནས་ཉི་མའི་རྩ་ལ་རྒྱུང་རྒྱུ་བ་དང་། ལྷ་བུག་གཡོན་ནས་ཆེ་བའི་རྩ་ལ་རྒྱུང་རྒྱུ་བའི་དོན་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ས་དང་རྩུ་དང་མེ་དང་རྒྱུང་དང་ནམ་མཁའ་སྟེ་རྒྱ་ལམ་གཉིས་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྡེའི་རྒྱུང་དང་། ཅན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུང་དབུ་མ་ནས་རྒྱུ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་བཅུ་སྟེ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱུ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུའི་

རྒྱུད་དང་། རྣམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ་ཅ་སོ་སོའི་ནང་ནས་བ་སྤྱིའི་མཐར་ཐུག་པར་རྒྱུད་རྒྱུ་
བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལེགས་པར་འཇུགས་པ་སྟེ་རྒྱུད་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཟུང་ནས་
གནས་དང་། འགྲོ་ན་གདུགས་གཅིག་ཡངས་པ་སྟེ། རྒྱུད་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་
དབྱ་མར་ཆུད་པ་ལས་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའོ། །

གཞན་ལ་སྤྱར་ན་སྤོན་བྱང་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གིས་རྒྱུད་འདི་ཉིད་གསུངས་
པའི་ཆེ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤངས་སུ་འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཐུག་གི་དཀྱིལ་
འཁོར་དང་། བར་དུ་རྩོམ་ཆེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། སྤེང་དུ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐར་ཀྱི་ཆུ་ཆོད་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཉི་ཤུའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ལྷ་
ཆོགས་ཅན་ཀྱི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནང་(༡༡༡བ)ན་མཚན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པའི་སྤྱི་རང་གྲགས་པས་ཕྱོགས་བཅུ་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་བྲབ་པས་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན་ལེགས་པར་འཇུགས་ཤིང་། འགྲོ་བ་རིགས་དུག་གི་ཁམས་ནས། གདུགས་
གཅིག་ཡངས་པ་སྟེ། གདུགས་ཀྱིས་ཆད་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་བཞིན་དུ་དེ་འབྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཆེན་པོ་སྤོས་པ་བསྟན་པ་གནས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་ཤིང་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་
སྤྱི་སྟོག་པ་དེས་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤུག་བསྐྱལ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་དོ། །རྗེས་འཇུག་གི་ཉམས་
ལེན་ལ་སྤྱར་ན། དེ་འབྲ་བའི་ལྷའི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྐྱོམ་པ་དང་ནང་ལ་སྤྱར་ཏེ་བཤད་
པའི་ཆུལ་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་པོས་རྩོམ་ཆེ་ཆེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟན་པ་ལས། སྤང་ཕྱོགས་དང་སྟོང་
ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་། དེ་དག་གི་བྱེད་པ་ལས་དཔལ་ལྡན་འབྲས་
སྤངས་སུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས་སྤྱལ་པ་རིམ་ལྟར་ལྷའི་འཁོར་ལོའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་སྐྱབ་པ་
པོ་རང་ཉིད་འཆང་རྒྱ་བའི་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་སྤྱར་ཏེ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

དཔེ་མེད་འཆོས། དཔལ་ལྡན་བདེ་ཆེན་ཁམས་ཡིན་ཏེ། །རྒྱ་སྐར་དཀྱིལ་འཁོར་ཅན་

ཞེས་པ། །རྒྱ་བ་རྩ་ལ་སྐར་མ་ཐེག་ །ལུས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་བསྐྱོར་བའོ། །དེ་ཡང་རྩ་ཐེག་
དུ་ཞེ་ན། །གཙུག་ཏྱར་བཞི་དང་དབུ་ལ་བཅུ་དྲུག་ །ཉི་ཤུ་བད་ཀན་མགིན་སོ་གཉིས། །སྒྲིང་
གར་བརྒྱད་དེ་བཞི་བཅུ་འོ། །མཁེས་པ་ལྟེ་བར་དུག་ཅུ་བཞི། །གསང་བར་བཅུ་དྲུག་བརྒྱད་
ཅུ་འོ། །རྒྱང་ཁམས་ཆ་མཉམ་ནོར་བུའི་བར། །བཅུ་དྲུག་རིགས་དྲུག་ཉི་ཤུ་གཉིས། །རྒྱང་
མཁེས་བད་ཀན་འདུས་པའོ། །རྩ་རེའི་ནང་ན་རྒྱང་བཅུ་སྟེ། །རྒྱང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ལེ་རེ། །དེ་
ལྟར་རྩ་རྒྱང་ཐེག་ལེ་ལ། །རྒྱང་གངས་སུ་སྒྲིང་དུག་བརྒྱ་དང་། །དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་ཡིན་པར་
འདོད། །དེ་ཉིད་དཔལ་ལོ་འོ་(༡༡༣ན)དཔལ་ལོ་ནི། །སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་རྣམ་པར་དང་། །སྟོགས་
བཅུ་ལུས་ཀྱི་ཉིང་ལག་ལ། །ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་རྒྱང་ལྗེའི་བར། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཡེ་
ཤེས་ཁམས། །རྒྱ་རྒྱ་རྒྱས་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །འགོ་ལ་རྩ་རྒྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས། །གདུགས་
བཞིན་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ལ། །བདེ་བ་སྐྱོབ་ཕྱིར་གདུགས་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་འཆད་པར་
མཛད་དེ་དེ་མེད་འོད་ཀྱི་ནང་ལ་སྐར་ཉེ་བཤད་པ་དང་གྲུང་བསྐྱེགས་ན་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་
ལ་ངེས་པ་བྱད་པར་ཅན་སྟེར་བར་བྱེད་དོ། །བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཅན་གྱི་དཔལ་ལྡན་ཉེ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ལྗེའི་འཁོར་ལོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། །དེ་འདམ་
ལས་སྐྱེས་པའི་བསྐྱེད་འདམ་གྱིས་མ་གོས་པ་ལྟར་འཁོར་བའི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པ་བཞིན་
དུ་སྒྲིང་རྗེས་བསྐྱོད་པའི་གར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཞིང་།
བྱབ་བདག་ཆེན་མོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་ནི་དམ་པའི་ཆོས་གདུགས་ནི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་པར་མཛད་པའོ། །གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས། །བྱམས་དང་སྒྲིང་རྗེ་ནི་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །དཔལ་ལྡན་རྟོ་རྗེ་དང་། །བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་དང་། །གར་གྱི་བདག་
འདོད་པའི་སྐྱེ་རྩ་ལ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་དུ་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་ལ་བཤད་དེ་ངེས་དོན་ནོ། །ལོངས་
སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་སྟེ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཟི་བརྗིད་ཆེ་བ་སྟེ། །ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་གཟི་འབར་བས་

ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་ཡོན་ཏན་འཆང་བ་ཞེས་བྲ་ཞིང་། དེའི་ཐུགས་གསང་བ་ཀྱན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆེ་བ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཅིག་པ་སྟེ་ཆོས་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་(༡༡༢བ)བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་གནད་དུ་འདུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པའོ། །

༣༽ རི་ལྷར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་མཁུག་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་མཁུག་བསྟུ་བ་ལ་གསུམ། དབང་གི་མཁུག་བསྟུ་བ། ལམ་གྱི་མཁུག་བསྟུ་བ། འབྲས་བུའི་མཁུག་བསྟུ་བའོ། །

1) དབང་གི་མཁུག་བསྟུ་བ།

དང་པོ་ནི། རྫོང་རིན་ཆེན་ནི་རྩ་ལ་སོགས་པའི་དབང་བདུན་དང་། དབང་བསྐྱར་དཔལ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་སྟེ་ས་བརྒྱད་པ་ཕྱིར་མི་སྟོག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་འཛིག་བྱེད་དོ། །རིན་པོ་ཆེ་ཀྱན་གྱི་བདག་སྟེ་གཙོ་བོ་སྤྲ་མ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་དང་། དབང་ཕྱུག་ནི་གསང་བའི་དབང་སྟེ་དེ་སྟོབ་མའི་སྟེ་ལ་བཞག་ནས་གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། འཛིག་ཉེན་དབང་ཕྱུག་ནི་ས་བརྒྱ་པ་ཡིན་ལ་ཀྱན་གྱི་བདག་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་དབང་དང་། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་པའི་རྫོང་རིན་ཆེན་འཆང་བ་ཀྱན་གྱི་བདག་པོ་ནི་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བཞི་པ་ཡིན་ལ། དབང་བཞི་པོ་དེ་དག་གིས་རྫོང་རིན་ཆེན་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཆེ་བ་སྟེ་བདག་པོའི་དབང་བཞི་པས་ཡེ་ཤེས་རྫོང་རིན་ཆེན་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་ལ། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གྱི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་

ལ་གནས་པ་སྟེ་བྱུགས་དོན་རྗེ་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་ཅིང་། ལུས་པའི་དབང་གིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེ་བ་སྟེ་སྐྱེ་དོན་རྗེ་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་ལ། གསང་བའི་དབང་གིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དོན་རྗེ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

2) ལམ་གྱི་མཐུག་བསྟུ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲགས་དང་། ཆོས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་
ནས་བཞད་པའོ། །

1) སྒྲགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཞད་པ།

དང་པོ་ནི། དབང་གི་སྐབས་སུ་ཆེ་མས་སྟོབ་མ་ལ་རིག་མ་མཆོད་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཏང་
བ་ལ། དོན་རྗེ་ཉི་མ་སྦྱང་བ་ཆེན་པོས་རབ་རིག་མ་དང་། དོན་རྗེ་ཆེ་བ་འི་མེད་འོད་ནི་ཐབས་སྦྱབ་
པ་པོ་ཡིན་ལ། ཆགས་(༡༡ ནུམ་)བྲལ་དང་པོ་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་
དགའ་བ་བཞིའི་ཡང་ལྟན་སྦྱེས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་དོན་དང་། ཁ་དོག་སྦྱ་ཆོགས་འབར་བའི་
འོད་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱང་བ། དོན་རྗེ་སྦྱེལ་ཀྱང་ནི་གསང་གནས་ན་ཅ་སུམ་ཅུ་ལྷགས་སྟོག་གིས་
བཅིངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱགས་སངས་རྒྱས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་
ཆེན། སངས་རྒྱས་ནི་ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་གསུང་གི་ཆོས་འཛིན་པ་སྟེ་
རྒྱང་རྣམས་རྒྱ་ཁྲིར་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་བྱིར་མི་འཕོ་བར་བཟུང་བ་ལས་སྦྱེས་
པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ནི་བདེ་སྦྱང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ་ཤེས་རབ་མའི་བསྟོན་ལས་སྦྱེས་པ་དང་།
དེ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་སྦྱེ་བའི་མཛོད་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། བདེ་ཆེན་དེ་ཡང་རང་སྦྱེད་པར་

བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་སྤྱི་འབྲུལ་སྤྱོད་ཆོག་པའི་
སྤྱིར་ཐབས་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྡོ་རྗེ་རྟོག་པོ་རལ་གྱི་ཆེ་སྟེ་བདེ་ཆེན་དེས་གཉིས་སྤྲང་
གི་རྣམ་རྟོག་གཙོད་པ་དང་། ཡི་གེ་ནི་ཨ་ཤཱ་རའི་སྤྱི་ལས་བྲངས་ན་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་
མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་བའི་ཐབས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

2} ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།

རང་ལུས་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ན། རྡོ་རྗེ་ཉི་མ་ནི་སྟེ་བའི་གཏུམ་མའི་མེ་དང་། དེ་
སྤང་བ་ཆེ་བས་ཉེ་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆ་བའི་རིག་བྱ་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་ཁྲི་ལས་ནས་འབར་
བ་ལས་རྡོ་རྗེ་རྩ་བ་སྟེ་སྤྱི་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འི་མ་མེད་པ་སྟེ། ཁ་དོག་དཀར་པོ་ལྷ་བ་
ལས་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་སྤྱི་མའི་མན་ངག་བཞིན་བསྟོམས་པས་ཆགས་བྲལ་དང་པོ་ཆགས་
པ་སྟེ་སྟན་ཅིག་སྤྱིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་བ་སྟེ། དེ་མན་ཆད་གོང་གི་རིགས་པ་སྦྱར་རོ། །

3} དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྦྱར་ན། རྡོ་རྗེ་ཉི་མ་སྟེ་ཁམས་དམར་པོ་གཙུག་
(༡༡༣བ)ཉོར་ནས་བྲངས་ཉེ་ལོར་བྱའི་ཅེར་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཤིང་། རྡོ་རྗེ་རྩ་བ་སྟེ་
ཁམས་དཀར་པོ་ལོར་བྱའི་ཅེ་ནས་གཙུག་ཉོར་བར་དུ་རིམ་བས་བྲངས་ཉེ་བརྟན་པར་བྱས་པ་
ལས་སྤང་བ་ཆེ་སྟེ་སེམས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོར་སྤྱིས་པའི་སྤྱད་ཅིག་མ་ཐམས་ཅད་
རྟོགས་ཤིང་། དེ་མེད་འོད་དེ་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་བྱི་ནང་གི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་འགྱུར་བས་རྡོ་རྗེ་ཉི་མ་སྤང་བ་ཆེ་དང་། བྱི་ནང་གི་རྩ་བའི་འཕེལ་ཟད་ཀྱི་ཆ་སྤྱི་བ་

བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་རྩི་རྒྱ་བ་བྱི་མེད་འོད་ཅེས་བྱའོ། །ཕྱག་རྩོམ་སྟོན་འགྲེལ་དུ། ཆགས་
བྲལ་དང་པོ་ཆགས་པ་ཆེ། ཞེས་སོགས་བྲངས་ནས་དེའི་དོན་འཆད་པ་ན། དེ་ཉིད་ལས།
འདིར་ཆགས་བྲལ་ནི་ནག་པོའི་ཕྱོགས་ཏེ་སྤར་བརྩོན་དོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་གང་ཞིག་ཆགས་
པ་ཆེན་པོ་སྟེ་དེ་ནི་ཆགས་བྲལ་དང་པོ་ཆགས་པ་ཆེ་ཞེས་པ་འབྱུང་མང་པོས་ངེས་པར་བསྟན་
པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེའི་ཆོས་མི་མཐུན་པས་བཅོ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན་དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ནི་
ཆགས་པའོ། །དེའི་མཐར་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆ་བཅུ་དྲུག་པ་ཞེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་ཆགས་བྲལ་ནག་ཕྱོགས་མ་ཞུགས་པས་དེའི་དང་པོ། ཆགས་པ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་
བཅོ་ལྔ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་དབྱས་བཅུ་དྲུག་པ་འབའ་ཞིག་གིས་གནས་སྐབས་ལ་གནས་
པའི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆགས་པ་ཆེན་པོའོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་དང་བདག་ཉིད་
གཅིག་པའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ནི་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་པ་འབར་བའི་འོད་ཅན་ནོ། །དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་རྩི་རྒྱ་ཁམས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གང་དུ་འོངས་ནས་གནས་པའི་གདན་ནི་
སྦྱིལ་གྱང་སྟེ་རྩི་རྒྱ་བ་བྱི་མེད་ནང་དུ་ཆུད་པའི་བསྐྱེད་ཡིན་ལ། གདན་དེ་ལ་གནས་པའི་རྟེན་བྱང་
ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིས་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་དང་། དེ་ཉིད་(༡༡༥ན)
འཇམ་པ་བཞིན་སྟེང་དུ་སོང་བ་དང་གཙུག་ཏྲར་དུ་རྩོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ས་
སྟེ། ཕྱག་རྩོམ་སྟོན་འགྲེལ་ལས། རྩི་རྒྱ་ཆོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་ལངས་པ་སྟེ་སྦྱིལ་གྱང་
ནི་གདན་ནོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྩི་རྒྱ་བ་བྱི་མེད་ཀྱི་རྩི་རྒྱ་ཆོགས་སངས་རྒྱས་ནི་
ནོར་བུའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་འགྱུར་བ་
མེད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཞོན་དུ་མེད་
པའི་བརྩོན་པའི་ཆོས་སྐྱོ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་བཞི་འཛིན་པའི་གསུང་རྣམས་པ་
ཐམས་ཅད་པ་ནི་གསུང་རྩི་རྒྱ་བ་བྱི་མེད་དང་། མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་དཔལ་རང་གི་དོ་བོར་ལྷན་པའི་
སངས་རྒྱས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་བསྐྱེད་ལས་སྦྱིས་པའི་ལྷན་ཅིག་སྦྱིས་པའི་སྦྱོལ་ཡེ་ཤེས་རྩི་རྒྱ་བ་བྱི་མེད་

དང་ཀུན་མཁྱེན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཛོད་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཐུགས་
རྟོ་རྟེན་དང་། བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་འདོད་རྒྱུར་དབང་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་
སྐྱེའི་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་པའི་སྦྱུ་འབྲུལ་སྣ་ཆོག་གས་འཆང་བ་སྦྱལ་བའི་སྐུ་ནི་སྐུ་རྟོ་རྟེན་
དང་བཅས་པའི་རྟོ་རྟེན་བཞིའོ། །ཆོག་ལྷག་མ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཞིའི་དོན་བསྐྱུ་བ་སྟེ། དེ་
ཡང་ཡིད་སྦྱོབ་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ཆེ་བ་སངས་རྒྱས་རིག་པུགས་རྒྱལ་ནི་གསུང་ལོངས་
སྐྱེའི་ཐུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། དབྱེབས་སྐུ་རྒྱུ་འབྲུལ་བཟོད་པ་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
གདུལ་བྱ་འདུལ་བ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྟོ་རྟེན་ལོ་སྦྱལ་བའི་སྐུ་དབྱེབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
དང་། གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་རྟོག་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཆོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཆོག་སྟེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་རྣམ་
པར་དག་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་སོ། །

གཞུང་འདི་དག་གི་སྦྱོར་བ་(༡༡༤བ)ཡན་ལག་དྲུག་བསྐྱེམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉིན་
ཉགས་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་སྣ་ཆོག་གས་འབར་བའི་འོད་ཅེས་པས་དང་པོ་མེ་
འབར་བ། རྟོ་རྟེན་ལྷ་བ་ནི་གཉིས་པ། རྟོ་རྟེན་ཉི་མ་ནི་གསུམ་པ། སྤང་བ་ཆེན་པོ་སྐུ་གཅན་ལྟ་བུ།
དེ་མེད་འོད་ནི་སྟོག་ལྟ་བུ། ཆགས་བྲལ་དང་པོ་ཆགས་པ་ནི་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ། རྟོ་རྟེན་སྐྱེལ་གྱུང་
རྟོ་རྟེན་གས་སངས་རྒྱས་ནི་ལོངས་སྦྱོད་རྟོ་རྟེན་པའི་སྐྱུར་སྤང་བའོ། །དཔེ་མེད་འཆོས། རྟོ་རྟེན་
མ་མཐའ་ཡས་ལ། རྟོ་རྟེན་ལྷ་བ་མི་བསྦྱོད་པ། ཡེ་ཤེས་འཕྲོ་འདུ་དེ་མེད་འོད། །བྱ་ཡི་ཕྱེ་ལ་
སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསང་དབང་དང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐྱུར་
ཚུལ་སོགས་ལ་སྦྱོར་ནས་འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ་རྟེན་པ་དང་པོ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་
གསུང་དང་། སྐུ་དང་ཐུགས་རྟོ་རྟེན་ཁ་དོག་སྣ་ཆོག་གས་ཏུ་མར་སྤང་ཞིང་རྟོག་པ་འཛོམས་
པའི་འོད་ཅན། རྒྱུང་གཉིས་དབྱུ་མར་ཆུད་པས་རྟོ་རྟེན་སྐྱེལ་གྱུང་། རྟོ་རྟེན་ཅེར་མི་འགྱུར་བར་
གནས་པས་རྟོ་རྟེན་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་དོ། །དེ་ནི་ཆོག་ལྷག་མའི་དོན་བརྗོད་

པར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་ཐེག་པ་ནི་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མི་འགྱུར་བའི་
ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཅ་བ་ལས་ཉོན་པག་ཆགས་དང་བཅས་
པ་འཛོམས་པས་མཆོན་ཆ་ཆེན་པོ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་དོ་རྩེ་ཆོས་དང་། དོ་རྩེ་སྟེ་
མཆོན་འཛིན་གྱིས་མི་བྱེད་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ནི་རྩེ་ན་རྩེ་ཀ་སྟེ་གཉིས་སྤྱང་གཙོ་བོ་ཅིང་དེ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། དེ་འབྲུ་བའི་དོ་རྩེའི་སྟོ་
གྲོས་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་རྩེ་ལྟ་བུ་དང་རྩེ་སྟེད་པ་མཐའ་དག་དོན་རྩེ་ལྟ་བུ་བཞེན་རིག་
པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེས་པ་རོལ་བྱིན་པ་ཀུན་རྫོགས་པ་དང་། ས་རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱན་དང་ལྡན་
པ་སྟེ་(༡༡༥ན)ས་ཀུན་རྫོགས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱལ་པར་དག་པའི་བདག་མེད་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་མ་མེད་
པའི་རྒྱ་བའི་འོད་ལྗང་བཟང་ཞིང་འོད་གསལ་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཙུན་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱབས་པས་
རྒྱ་འབྲུལ་བྱ་བས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་འདི་ནི་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་པོ་ཀུན་གྱི་བདག་པོའི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་ཡིན་
ལ། དོ་རྩེ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ་དེ་སྟེ་བའི་གདན་ནི་མ་ལུས་པར་ལྡན་པའོ། །དཔེ་
མེད་འཆོས་ནི། དོ་རྩེ་གདན་ནི་སྟེ་བ་ལ། །མ་ལུས་ལྡན་ནི་རིགས་དྲུག་ལ། །འཕོ་བ་ཆུ་ཆོད་
དབྱུག་ཀྱང་དང་། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་ལྟར་ལྡན་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་
དྲུག་གི་སྤྱི་ནི་མ་ལུས་པའི་བདག་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་གི་རོ་བོར་འཆང་
ཞིང་། བདེ་ཆེན་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྟེ་ཀུན་ཏུ་དགེ་བ་དང་། དྲུག་ལྟ་སྤངས་ནས་ཡེ་ཤེས་
ལྟའི་རོ་བོར་གྱུར་པས་སྟོ་གྲོས་བཟང་པོའོ། །སའི་སྟོང་པོ་སྟེ་ཁམས་ལྟའི་དྲངས་མ་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་འགོ་བ་སྟེ་བྱེད་པོ་ལྟ་འཕོ་བ་དང་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བར་འཛིན་པ་
སྟེ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྟོང་པོ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟེད་པར་བྱེད་པའོ། །

3) འབྲས་བུའི་མཐུག་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། གཤམ་བྱ་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམ་
པར་སྐལ་བའི་སྐྱའི་འཁོར་ལོ་སྣ་ཚོགས་པར་འཆང་བ་སྟེ་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
མཛད་པ་ནི་སྐལ་བའི་སྐྱའོ། །ལོངས་སྤྱད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་
རང་བཞིན་སྟོང་པའི་རང་ནས་མཚོག་ཏུ་མཛེས་པའི་ལྷའི་སྐྱར་ཡང་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་
ལུགས་རང་(༡༡༥བ)བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་པའི་སྣང་སྟོང་ཚོགས་པ་
སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་ཉིད་སྐྱ་མདོག་དང་ཞལ་
བྱག་སོགས་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་དུ་སྣང་བ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་གྱི་དོན་དམ་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོར་འཆང་བའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་
ནི། སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བཤམ་པའི་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆེན་
པོ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ་དུས་གཅིག་ལ་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཆོས་ཀུན་མདོན་སུམ་དུ་ཁོང་དུ་
རྒྱད་པ་འཆང་བས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཀུན་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་
མདོན་སུམ་ཁོ་ནར་རྟོགས་པ་འཆང་བ། དེས་སྤྱབ་པ་ཆེན་པོའི་སྣོ་མཚོག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་ནི་
འབྱུང་བའི་མཐའ་སྟེ་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་པའོ། །ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་མི་གཡོ་བ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྣོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་
མཐའ་དག་དང་བཤམ་པས་རབ་ཏུ་དང་བའི་བདག་ཉིད་ལམ་གྱི་བདེ་བ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉི་མེ་ཆེག་
སྟོང་བྱག་བརྒྱ་རྫོགས་པའི་སྐྱད་ཅིག་ལས་སངས་རྒྱས་ཤིང་མདོན་པར་བྱང་རྩལ་པ་འཆང་
ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱིས་མདོན་སུམ་དུ་བཤམ་པའི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་རྟོག་མཐའ་དག་
བསྟེན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ལྷེ་དེ་ནི་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་

ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་འོད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་ལེའུ་འདི་ལ་དཔེ་མེད་འཆོ་ལྟར་ན་གཙུག་ཏྲར་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ལོ་དུག་
ཁམས་ལྷ་ཕྱང་པོ་ལྷ་དབང་པོ་དུག་ཡུལ་དུག་ལས་དབང་དུག་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་དུག་ཞི་
གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཏེ། བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཉི་མ་དཔལ་
ལྟར་ན་ཁམས་དུག་དང་། ཕྱང་པོ་དུག་ཏུ་བྱས་ནས་(༡༡༤ན)དུག་ཚན་བདུན་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་
དག་པའི་རྣམ་དག་མཆོན་བྱེད་དུ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས།
གནས་པ་ལུས་ལ་འཁོར་ལོ་དུག །འབྱུང་བ་ཕྱང་པོ་རྣམ་པ་ལྷ། །ཡོན་ཏན་དུག་དང་མཐའ་
དུག་དང་། །ལས་ཀྱི་དབང་དུག་བྱེད་པ་དུག །ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་རྣམ་པ་གཉིས། །བཞི་
བཅུ་ཅུ་གཉིས་དག་པ་ཡིས། །ཆོགས་བཅད་བཞི་བཅུ་ཅུ་གཉིས་དག །ཅེས་དང་། ཉི་མ་
དཔལ་གྱིས། འདི་ནི་གཙུག་ཏྲར་ལ་སོགས་པ་ནས་ནོར་བུའི་ཅེ་མོའི་བར་གྱི་གནས་དུག་
ཏུ་ཕྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་བྱ་བ་སྟེ་དུག་པོའི་
རྣམ་པར་དག་པས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཞི་བཅུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤྲས་པ། རྣམ་དག་དབང་བཞིའི་སྟེན་ཆལ་ལས་འོངས་ཤིང་། །རྣལ་འབྱོར་རྣམ་བཞིའི་
འདབ་འཕྲེང་གཡོ་བ་ཅན། །ཕུན་ཆོགས་སྐྱེ་བཞིའི་སྤང་ཅིའི་བཅུད་ཆགས་པ། །བཅུ་ཕྲག་
རྣམ་བཞི་བརྗོད་འདི་ངོ་མཆར། །མཆན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྟོ་རྟེན་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་བཤད་པའི་
རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་དགུ་པའི་རྣམ་བཤད་པ།

༥ ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་རོལ་མཚོ་ཆེར། །ཆོས་ཀྱན་མཉམ་ཉིད་རོ་གཅིག་པ། །རིན་ཆེན་
རིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཙོ། །གཙུག་གི་ནོར་བུར་མཚོད་པ་ལས། །སེམས་ཅན་དོན་བསྐྱབ་
འཕྲིན་ལས་དང་། །ལམ་དང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་སོགས། །མཐའ་དག་གཏུལ་བྱའི་འཛིག་རྟེན་
ལ། །འོས་པ་འདོད་རྒྱའི་ཆར་འདི་བྱང་། །

ག༽ བཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།

བཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་
རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་(༡༡༤བ)འཇུག་པའོ། །

༡༽ དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། རིམ་གྱིས་བར་བསྐྱེམ་ན་གཙོ་བོར་འཕོ་བ་སྟེ། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྷན་ཡབ་
ཡུམ་དབུས་ཀྱི་ལེའུ་ཆེར་བཞུགས། མི་བསྐྱོད་པ་ཡབ་ཡུམ་སྟོན་དང་བདེན་བྲལ་དང་། སྤང་བ་
མཐའ་ལས་ཡབ་ཡུམ་བྱང་དང་དབང་ལྷན་དུ་བཀོད། རིན་འབྱུང་གི་ཐུགས་ཀར་ཉི་གདན་ལ་
ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ངག་གི་དབང་པོ་སྤྱོད་པ་དམར་པོ། གཡས་རལ་གྱི་དང་། གཡོན་
རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱམས་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་ལ་ཨོ་ལྷ་གྱི་ལྷ་ར་ཡ་ཉི་ན་
མཆད་དང་། ལྷེ་བ་ལ་ཨ་དམར་པོ་བསམ་པའོ། །

༩༥ གཞུང་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པ།

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རི་ལྟར་མཛད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ། ལམ་འབྲས་
བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། དེས་པར་འབྲུང་བ་སྦྱར་བསྟན་པ། སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་མཆོད་ཉིད་བསྟན་པའོ། །

1) སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རི་ལྟར་མཛད་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

1} མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། དོན་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པ་སྟེ་མཐར་ཕྱིན་པ་དམ་པ་སྟེ་གོང་
ན་མེད་པ་བརྟེན་པས་དན་སོང་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་རྒྱ་བཅས་རྣམ་པར་
སྦྱོང་བར་མཛད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྦྱོང་བྱེ་བྲག་དན་སོང་གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་སེམས་ཅན་
ཀུན་གྱི་སྦྱབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེས། དབང་པོ་མཆོག་དམན་འབྲིང་གསུམ་གྱི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་སྐྱལ་པ་དང་འཆོམ་པར་རབ་ཏུ་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་
པའི་དགྲ་སྟེ་འཛོམས་པའི་བྱིར་གཡུལ་ཏུ་འཇུག་པ་ལས་དཔའ་བ་གཅིག་ཏུ་པའམ། མཐའ་
གཅིག་ཏུ་དཔའ་བས་མི་ཤེས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དགྲའི་དྲིགས་པ་ཐམས་ཅད་
འཛོམས་པར་མཛད་པའོ། །བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། འདོད་

པའི་དོན་ནི་མཚན་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་(༡༡༧ན)དང་། དེ་རྗེས་པ་ནི་གྲུབ་པ་དང་།
དམ་པ་ནི་རྩོལ་བ་མེད་པ་ལ་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས་བཤད་ལ། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ནི། རྩོ་
རྩེ་དང་སྒྲུའི་ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཐིག་ལེ་གསུམ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་དམ་པ་སྟེའོ། །ཞེས་
འཆད་དོ། །འཁོར་བའི་བག་ཆགས་དང་ངན་སོང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱང་བྱེད་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་གཅིག་ལུ་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་ངན་སོང་གསུམ་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཆོས་བསྐྱུས་
པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་པོ་ཐམས་ཅད་ལྷན་སྦྲེས་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
སྦྱང་བའོ། །མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་ལམ་མཚན་ཏུ་གྱུར་པས་ན་
མགོན་པོ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷན་རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་པོར་རབ་ཏུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་དང་། འབྲུལ་
པའི་སྤང་བ་ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་རོ་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ལྷན་སྦྲེས་གཅིག་ལུས་འཛོམས་
པས་དཔལ་བ། མི་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་དགའི་དྲེགས་པ་འཛོམས་པ་ལ་དཔེ་མེད་འཆོས་
འཆད་ཅིང་། ཉི་མ་དཔལ། མི་ཤེས་པ་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་དག་སྟེ་འཕོ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་སྟེར་
བའི་བྱིར་རོ། །དེའི་དྲེགས་པ་བྱི་རོལ་ཏུ་རྣམ་པར་འཕྲོས་པའོ། །དེ་སྤང་བ་མེད་པར་བྱེད་
པའི་བྱིར་མི་ཤེས་དག་ཡི་དྲེགས་པ་འཛོམས་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །

2} རྒྱས་པར་བཤད་པ།

1] སྤྱལ་པའི་སྤྱས་གཞན་དོན་མཛད་ཚུལ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྤྱལ་པའི་སྤྱས་གཞན་དོན་མཛད་
ཚུལ་ནི། གདུལ་བྱའི་དོན་བསྐྱུབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྒོ་ཤེས་རབ་བྱེད་པར་ཅན་དང་
ལྷན་ཁིང་སྟེག་འཆང་སྟེ་རྒྱན་དང་ཆ་ལུགས་སྤྲ་ཆོགས་པ་འཆང་བ། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་

དང་ལྡན་པ་ཁོ་བོས་འདུལ་བའི་རྩལ་གྲུག་པས་གཡོ་བར་མི་རྒྱས་པའི་སྒོ་བརྟན་པོ་ཅན་གྱི་
ཤེན་རྒྱ་མི་སྤྱག་པའི་གཟུགས་འཆང་བ་ལག་པ་བརྒྱ་དང་ལྡན་པས་གང་གིས་ནམ་མཁའི་
(༡༡༥)ཁམས་ཁྲབ་པར་གར་བྱེད་པ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སའི་དགྱིལ་འཁོར་བཞི་ཡི་ཁྱོན་རྒྱ་
བ་ཡ་གཅིག་གི་མཐེལ་གྱིས་གཞོན་ལ། དེར་མ་ཟད་རྒྱ་དང་མཐེལ་མའི་སེན་མོ་གཅིག་གི་
ཁྱོན་གྱིས་ཀྱང་ཆངས་པའི་ཡུལ་ས་སྟོང་གཅིག་གི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཁྲབ་པར་གཞོན་པའི་
རྒྱ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའོ། །བྱུང་ཆེན་དཔེ་མེད་འཚོས་འདི་སྟར་
འཆད་དེ། སྒོ་ལྡན་ཏེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང་ལྡན་ཞིང་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས་སྐྱེག་འཆང་
གཙུག་ཏྲར་དུ་ཐིག་ལེ་བརྟན་པ་དེ་ལས་མི་སྤྱག་པ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་བདེ་བའི་གཟུགས་
འཆང་བ། ལག་པ་སྟེ་གཡམས་གཡོན་ལ་རྒྱ་བའི་རྒྱང་བརྒྱ་སྟེ་ཉི་མེ་ཆེན་སྟོང་བྱག་བརྒྱ་བསྐྱོད་
པ་སྟེ་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟ་བྱེད་པ་དེ་དག་རྒྱ་རྒྱུ་འདུག་པ་ནི་གོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གར་བྱེད་པ་
དང་། དཔལ་ལྡན་ནི་རྒྱ་རྒྱུ་དང་ལག་པ་རྩི་རྒྱ་གཉིས་ཡིན་ལ། གང་ལ་སྟེ་རྩི་རྒྱ་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་
རྒྱུ་བཀག་པ་ལས། རྒྱ་རྒྱུ་སྟོབས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ཁྲབ་པར་རྒྱང་དང་ཐིག་ལེ་གར་བྱེད་
པ་དང་། རྒྱ་བ་ཡ་གཅིག་མཐེལ་གྱིས་ནི་རྒྱང་དང་ཁྱོན་ནི་ཐམས་ཅད་པའི་དགྱིལ་འཁོར་
སྟོང་གའི་དབུས་སུ་གཞོན་པ་ནི་མི་ཤེས་པའི་ཐིག་ལེར་ཐེན་པ་དང་། མིང་གཟུགས་སྤང་
པོ་ཅན་ཞེས་གྲགས་པ། ཆངས་པས་ཏེ་སྒོ་བའི་འབྲས་བུའི་ཅ་འབྲས་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཅ་
མོས་ཏེ་འོག་རྒྱང་འཐེན་ཞིང་། རྒྱ་མཐེལ་གྱི་སེན་མོས་མནན་པས་གཏུམ་མོ་འབར་བ་ལས་
རྒྱ་རྒྱུ་འདུག་པས་ཁམས་བ་མོ་འཛིག་པ་ལས་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

2༽ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་དུ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་དུ་ཚུལ་ནི། དོན་གཅིག་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་

སྐྱེ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དམ་པའི་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་(༡༡༩ན)གནོད་པས་འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་། དེས་རྣམ་རིག་སྟེ་མོས་པ་དང་གཞུགས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་སུ་དོན་མ་ལུས་པར་བྱེད་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམས་ལ་དགའ་བ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་བདག་རྒྱེན་བྱེད་པའོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དགའ་བས་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་སྒོས་སྲིད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་སོགས་པས་བསྐྱས་པ་གཏི་ཐུག་སོགས་དུག་ལྡ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས་ནི། དོན་གཅིག་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གཉིས་མེད་གཞུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དོན་དང་དམ་པའི་དོན་ནི་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྐྱར་བར་འཆད་དོ། །

3] འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཚུལ།

གསུམ་པ་འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཚུལ་ནི། འོངས་སྟོད་རྫོགས་སྐྱེ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱོད་དཀར་དག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ངང་དུ་དཀར་བ་སྟེ་དག་ཅིང་དེའི་ངང་ལས་བྱུང་ལ། སྐྱེ་ལ་འོད་བཟང་པོ་སྟོན་ཀའི་རྩ་བའི་འོད་དང་ལྡན་ཞིང་འོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་ལྡན་པས་ཉི་མ་འཆར་ཀའི་དཀྱིལ་ལྟར་མཛེས་ལ་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སེན་མོའི་འོད་ནི་ཤས་ཆེར་དམར་ཞིང་ཅོད་པར་བཟང་པོ་མཐོན་ཀའི་ཅེ་སྟེ་གཙུག་ཏྱར་ལྟར་མི་མངོན་ལ་སྐྱ་མཆོག་འོར་བུ་མཐོན་ཀར་མཐོན་མཐིང་ཆེན་པོའི་མདོག་ཅན་ལ་ཅོད་

པན་གྱི་ཅེ་མོ་ནོར་བུ་ཆེན་པོའི་རྒྱན་གྱི་འོད་ཆགས་པས་སངས་རྒྱས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྐྱེ་དེ་ནི་སྤྱལ་པའི་རྒྱན་དང་ལྡན་པ་སྟེ་མཆོན་དཔེས་སྤྱས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་
ཀུན་ནས་བསྐྱོད་པར་མཛད་པ་སོགས་(༡༡༩བ)རྩེ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྩེ་
འབྲུལ་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའོ། །དེས་དོན་ལ་སྦྱར་ན་སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས་འདི་
ལྟར་འཆད་དེ། སྤིང་གསུམ་སྟོ་གསུམ་མི་འགྱུར་པའི་དགའ་བ་ཆེན་པོས་བྲུབ་ཅིང་། སྤྱིན་
དཀར་དག་པ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་སྟེ་དཀར་བས་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་
གཉིས་སུ་མེད་ལ། འོད་བཟང་བས་ཏེ་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་སྟོང་བའི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་།
སྟོན་ཀའི་རྩི་བའི་འོད་དེ་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་སྤྱི་བོར་གནས་པ་ཉི་མ་འཆར་ཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་
མཛེས་པས་ཏེ་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་སེམས་ཁྱུ་བ་སེན་མོའི་འོད་ནི་ཤས་ཆར་དམར་ཏེ་
ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་དང་། ཅོད་པན་བཟང་པོ་མཐོན་ཀའི་ཅེ་སྟེ་བྱང་སེམས་
གཙུག་ཏྱར་དུ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་སྐྱེ་མཆོག་མཐོན་ཀ་ཆེན་པོ་སྟེ་དཔལ་པའི་
འཁོར་ལོ་ལ་གནས་པའི་ཁམས་ཁྱུ་བ་ནོར་བུའི་ཅེར་སོན་པས་འོད་ཆགས་པ་ནི་བདེ་ཆེན་
རྒྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སྤྱལ་པའི་རྒྱན་དང་ལྡན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། མངལ་གྱི་སྤུ་མ་ཆོས་
གོས་ཏེ། །སྤྱི་བོར་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བྲུག་། གཅེར་བྱ་སྐྱོད་དང་ཁ་སྤྱོད་བྲེགས། །སྤྲལས་གྱི་བཟླས་
བ་ཨ་དང་ཉྱི། །རྩི་བོ་བཅུ་ནི་བྱིམས་གྱི་གནས། །པ་དང་མ་ནི་མཁན་སྟོབ་ཉིད། །རང་བྱུང་
སྤྱེས་པས་དགེ་སྟོང་ཉིད། །དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་འདུས་མ་བྲས། །སྤིང་པའི་ཆགས་པ་ནམ་
པར་དག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། འཇིག་རྟེན་ནི་སྟོ་གསུམ་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་
བསྐྱོད་པས་བདེ་བས་བྲུབ་པ་དང་། རྩེ་འབྲུལ་རྒྱུ་ལ་ནི་བྱི་ནང་གི་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་རྫོགས་
པར་ལེན་པ་དང་། སྟོབས་ཆེན་ལྡན་ནི་བདེ་ཆེན་རྒྱས་པའོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

2) ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ནི། རང་ཉིད་ནི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་ཡིན་ལ།
འན་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་རྟག་ཏུ་མི་འབྲས་པ་དང་འཆང་བ་སྟེ། (༡༡༤ན)རང་གི་ངོ་བོར་འཆང་བ་ཡིན་
ལ། འན་པ་བཞི་ནི་གཞི་དུས་ན་གཉིད་འཐུག་པོ་དང་། མི་ལམ་དང་། སད་པ་དང་། བཞི་པའི་
གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་གི་ཚྭངས་པ་དང་། བཅོད་པ་འབྲུལ་པ་དང་།
འབྲུལ་སྒྲུབ་སྒྲ་ཆོག་པ་འཆར་བ་དང་། ཁམས་བྱེད་མི་འཕོ་བའི་དྲི་མ་རྣམས་རིམ་བར་སྒྲུངས་
ཤིང་། མི་རྟོག་པ་ཅམ་དང་བཅོད་པ་ཅམ་དང་། སྒྲུབ་བ་སྒྲ་ཆོག་པ་འཆར་བའི་ཆ་དང་། བདེ་
བའི་ཆ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་འབྲུལ་ཡར་ལྡན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱབ་ཞི་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འན་པ་བཞི་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར་བཞིས། ཐིག་ལེ་རིགས་བཞིའི་སྟོང་
གི་ཁམས་གཡོ་བའི་རྒྱ་བཞི་ཡོད་པས་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་མི་གཡོ་བར་
བྱེད་ལ་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཡན་ལག་རྒྱུད་ནི་མི་ལམ་དང་། སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་
པའི་རྒྱ་དང་། མེ་རྟོག་ནི་ཁྲག་དང་སྟོས་ནི་ཁུ་བ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་ནི་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ཁུ་ཁྲག་གི་ཐིག་ལེ་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་བ་དང་བྲལ་
བར་བྱས་པ་ལས་ལས་རྒྱུད་རྣམས་རིམ་བར་སད་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་འབྲུལ་བར་བཅད་མི་ཤེས་པར་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དབྱེབས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་བརྟེན་
པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དཔའ་བོ་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་དང་། རྟགས་ཀྱི་རྣམ་
འབྱོར་ལ་རྟོ་རྟེ་བསྐྱས་པ་དང་བྱས་པ་ཅན་གཉིས་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་གཞན་ལུས་ལ་
བརྟེན་པ་དང་རང་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་ཉིན་མོ་དང་

མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བའི་ཚུལ་རིག་པའོ། །

ཡང་དག་པའི་(༡༡༩བ) སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རིག་པ་
སྟེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཤས་ཆེར་ཆགས་པ་སྟེ་དམིགས་
པ་མེད་པའི་སྟོང་ཇི་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། བདེ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་རོ་གཅིག་པས་གང་ལའང་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་བདེ་ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་མ་གཡོས་
བཞིན་དུ་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་སེམས་ཅན་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་ཀུན་གྱི་ཡིད་ལ་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་འདུག་པར་མཛད་ཅིང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ལྟར་མགྱོགས་པ་སྟེ་
གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ལས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་འདའ་ལ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དབང་པོ་
དང་ཁམས་དང་མེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་གྱི་དོན་རྣམས་ཤེས་པས་སྐལ་བ་དང་འཆམ་པར་
ལམ་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་བསྟན་པས་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་རང་དབང་མེད་
པར་འཕྲོག་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་གདུལ་བྱའི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་སྤང་སྟོ་ལྟའི་དོན་རྣམས་པར་དག་པ་ལས་དེ་དག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤང་སྟོ་ལྟ་རིགས་ལྟར་
ཤར་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་འཆང་བར་བྱེད་ཅིང་། དོན་མཛད་པ་སྟོ་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་
རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཁམས་དཀར་པོ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཟས་དང་། བད་མཁྲིས་དང་། ཤ་ཁྲག་དང་། རུས་པ་དང་། ལྷན་པ་དང་བཅས་
པའི་བདུན་དང་། མེ་ཏོག་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་དང་། ཁྲག་གཏུམ་མོ་ལ་བཤད་པ་སོགས་
མཛད་དེ་མཐའ་དག་པར་མ་བཞོད་དོ། །

3) རེས་པར་འབྲུང་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། རོན་(༡༩༠ན)བསྟུ་བའོ། །

1) མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། རེས་འབྲུང་ཀུན་གྱི་སྟེ་སྤྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། བྱད་པར་སྟགས་གྱི་ཐེག་པའི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐའ་ལ་སྟེ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་གནས་ཤིང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རེས་པར་འབྲུང་བ་ཀུན་གྱི་དོན་ལ་མཁས་ལ། འབྲས་བྱ་རེས་པར་འབྲུང་བ་གསུམ་པོ་ཀུན་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་སྟེ་མཁས་ཤིང་། རང་རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རེས་པར་འབྲུང་བ་གསུམ་པོ་ཀུན་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ཐབས་དང་བཅས་པ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། ། བྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས། རེས་འབྲུང་ཀུན་གྱི་བྱང་ཆུབ་གསུམ། །མཐའ་ལ་གནས་ནི་རྟོ་རྟེ་འཆང་། །རེས་འབྲུང་ཀུན་མཐའ་གོང་མ་ཉིད། །དེ་ལ་མཁས་པ་རྟོ་རྟེ་ཐེག་། རེས་འབྲུང་ཀུན་གྱི་ལམ་ལ་ནི། །རོ་བོར་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གནས། །རེས་པར་འབྲུང་བ་རྣམ་པ་ཀུན། །བཤད་ཅིང་སྟོན་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །

2) རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སྟོན་ཅ་བཏོན། །ཞེས་པ་རྒྱང་པ་གཉིས་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་

གྲིས་ཐོབ་བྱ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་
ཏུ་བསྐྱོམས་པ་ལས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ། བདེན་བཞིའི་ཚུལ་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་གྲིས་ཉན་ཐོས་
གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་ཏེ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྐྱོམས་པས་དེ་
དག་གསར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཤེས་བཞེད་བཅུ་དྲུག་དང་། རྟོགས་ཐེན་
གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྲིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་དང་། རྣམ་པ་(༡༩༠བ)ཉི་ཤུས་བྱང་ཆུབ་ཞེས་པ་ནས། སེམས་གྱི་སྐྱད་ཅིག་དོན་ཀྱང་རིག་
ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལམ་འབྲས་རྣམས་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་མཚོན་བྱེད་གྱི་དཔེ་ཕྱི་ལ་སྦྱར་བའོ། །དེ་དག་དཔེར་བྱས་ནས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། འདིར་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ནི་འཕྲོ་བའི་
བག་ཆགས་དང་། བདེན་འཛིན་ཏེ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
རིག་པའི་རྒྱུ་གྲིས་འདུ་བྱེད་ནས་ཀྱི་ཤིའི་བར་བྱང་བ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་འགགས་ལུགས་
ཀྱང་གང་གཡོ་བའི་ཆགས་པ་ཉམས་པ་དེ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་བས་
ཏེ། དེ་ཡང་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གྲིས་འཇུག་པ་དེ་ལ་ཆགས་
པ་དང་བྲལ་ཞིང་། བདེ་ཆེན་དེས་སེམས་བརྒྱལ་བའི་ཚུལ་པར་གྱུར་པའི་ཞེ་སྤང་ཆེན་པོས་
བདེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞེ་སྤང་འགོག་ལ། བདེ་ཆེན་དེས་གཏི་མུག་ཉམས་པར་བྱས་པ་ནི་གཏི་
མུག་ཆེན་པོ་སྟེ། མདོར་ན་དེ་འདྲ་བའི་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་མུག་ཆེན་པོ་དེས་
ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་རྩ་བ་ནས་བཏོན་པ་སྟེ་བྱངས་བྱང་བས།
ཀྱི་ཤིའི་བར་གྱི་སྤྱི་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འགགས་པ་ལས་རང་རང་གི་
ངོ་སྤྱུལ་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་གྲིས་དག་པའི་ས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་འཆང་བ་སྟེ་ཐོབ་པའོ། །དེ་ཡང་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་ཁམས་བཙུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་

ནས་བསྐྱེམས་པས་ནི་མ་རིག་པ་སོགས་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འགགས་པ་
སྟེ། དེ་རྗེ་སྟོང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་དམན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིན་
པོ་ཆེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་བས་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པར་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །མ་རིག་
པ་འགགས་པ་ཞེས་བྱ་(༡༩༡ན)བ་ཅ་བའི་རྒྱད་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ།
འགྱུར་བའི་མ་རིག་པ་འགགས་པས། འདྲ་བྱེད་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས། གྲ་
ཤིལ་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་བྱངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་རིག་པ་འགགས་པ་
ལས་གྲ་ཤིལ་བར་འགག་པ་དང་། དེ་ལྟར་ལུས་ནི་འགགས་པ་ཡིས། །སློག་ཀྱང་འགག་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་འགག་པར་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་འགགས་པ་
ཡིས། །འཕོ་བ་ཡང་ནི་འགག་པར་འགྱུར། །ཕྱི་རོལ་ལུས་ནི་ཐོན་པ་འགག། འཆི་འཕོའི་སྐྱད་
ཅིག་འགགས་པ་ཡིས། །རྣལ་འབྱོར་བས་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དེར་མ་
ཐད་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བེམས་པོའི་ཆ་ཐམས་
ཅད་དང་། སློག་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་། འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་དང་། རྒྱུ་
འཆིའི་ཆ་ཐམས་ཅད་འགགས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པས་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་
སོགས་ཅི་སྟེད་གཅིག་བྱངས་ཏེ་གསུངས་སོ། །

བདེན་བཞིའི་ཚུལ་གྱི་སྟེ་སྟེ་བཞིའི་རིགས་འདྲའི་རྣམ་པ་ཅན་སྐྱིབ་པ་དང་བཅས་པའི་
གནས་སྐབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་ལེ་སྐྱིབ་བྲལ་དུ་བྱས་པ་ལས་སྟེ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱེད་
པ་དབང་བཞི་དང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་པོ་རྟོགས་པ་འཆང་བ་སྟེ་དབང་བཞིའི་ལམ་
རྣལ་འབྱོར་བཞིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ། །དེས་ན་གཞི་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་སྟེད་པའི་
ཐིག་ལེ་བཞི་ལ་སྟེ་བཞིའི་ཐ་སྟོང་བྱེད་ཅིང་དེ་ནི་སྐྱིབ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་སྐྱིབ་
བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་ལོག་པ་བཞི་འབྲས་བུ་སྟེ་བཞིའོ། །བདེན་དོན་བརྩ་གཉིས་ནི་ཡན་ལག་
བརྩ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ལའང་གཉིས་ལས། གཞི་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ནི་མ་རིག་

(༡༣༡བ)པ་སོགས་བཅུ་གཉིས་དང་། རྒྱུད་གི་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བ་པ་དང་
བཅས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ལ། འབྲས་དུས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནི་མ་རིག་
པ་དང་། འཕོ་ཆེན་བཅུ་གཉིས་མ་ལུས་པར་འགགས་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བདེན་དོན་རྣམས་པ་
བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་རང་གི་ངོ་བོར་ལྡན་པའོ། །

བོད་ཁ་ཅིག་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་བདེན་དོན་བཅུ་གཉིས་ནི། མི་འགྱུར་བའི་བདེ་
བའི་མ་རིག་པ་ནས་དེའི་ཁ་ཞིའི་བར་དུ་སྒྱུར་ཞིང་། མ་མཁའ་པའི་མ་རིག་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་
བཅས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མ་རིག་པ་སོགས་སྐྱེ་བ་བྲལ་དུ་འདོད་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་
སྒྲིང་པོ་ཉག་བཟན་ཐེར་བྲག་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་དེའི་ཁ་ཞི་དང་སྒྲིབ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མ་རིག་པ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཤེས་པ་རྣམས་དུ་མི་གནས་པའི་
གཏམ་མོ། །འདིར་དེ་ཉིད་རྣམས་པ་བཅུ་བྲག་ནི་དགའ་བ་བཞི་རེ་རེ་ལའང་རྣམས་པ་བཞི་བཞིར་
བྱེ་བའི་དགའ་བ་བཅུ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞི་དུས་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཐེག་ལེ་བཞི་ལ་སྐྱེ་བཞིར་མ་སྒྲུབ་བྲས་ནས། དེ་དག་ལས་ཁམས་འཛག་པའི་གཞི་དུས་ཀྱི་
དགའ་བ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལའང་ཁམས་འབབ་པའི་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྐྱེའི་དགའ་བ། སྐྱེའི་
མཆོག་དགའ་སོགས་གཞིའི་མ་སྒྲུབ་དང་། དེ་བཞི་ལའང་རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེལ་
པའི་གསུང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྒྲུབ་དེ་དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བ་པ་དང་བཅས་པའི་དེ་ཉིད་
བཅུ་བྲག་ཡིན་ལ། གཞི་དུས་ཀྱི་འཛག་དགའ་བཅུ་བྲག་གི་དེ་མ་སྐྱངས་པའི་ལྷོག་པས་འབྲས་
དུས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྣམས་པ་བཅུ་བྲག་སྟེ་དགའ་བ་བཅུ་བྲག་རིག་པས་ཏེ་མངོན་སུམ་དུ་བྲས་པར་
འཛག་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲས་དུས་ཀྱི་དགའ་བ་བཅུ་བྲག་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐྱེལ་པའི་
སྐྱེད་དང་བཅས་པའི་(༡༣༣ན)གསུང་ལོངས་སྐྱེད་དང་། ཐུགས་ཆོས་སྐྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་སྟེ་བཞི་ཆོན་བཞིར་བྱེ་བའི་བཅུ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་དང་སྐྱར་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ངོ་བོར་བསྐྱེམ་པ་

ལ། ཇི་མེད་འོད་གཉིས་སུ། སྤྱལ་པའི་སྐྱ་ཡི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་
བསྟོམ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྒྱས་པར་འགྲེལ་བཤད་ཆེན་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
སྤང་བར་བྱེད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གནས་སྐྱབས་རིགས་བཞིའི་ཐིག་ལེ་ལ་བརྟེན་པའི་
གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་དགའ་བ་བཞི་ལ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འབྱེད་པ་ཡང་། དུག་རྟོག་སྟོད་འགྲེལ་དུ་རྟོ་རྟེ་བཞིའི་དམ་ཆོག་གི་རེས་དོན་
འཆང་པའི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་ཏེ། འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་རྣམ་པ་མེད། །བཅུ་དྲུག་བྱེད་
བྱེད་ཐིག་ལེ་འཆང་། །ཞེས་སོགས་སུ་མདོ་ཙམ་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དབང་པོ་ལྷ་ཡུལ་ལྷ་ལས་དབང་ལྷ་ལས་དབང་གི་བྱ་བ་ལྷ་སྟེ་ཉི་ཤུ་སྟེ་བྲལ་དུ་གྱུར་
པའི་ལྷོག་པས་བྱེ་བའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་པ་ནི་རྟོ་རྟེ་
བཞིའི་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རྟོ་རྟེ་སྟེ། ཇི་མེད་འོད་ལས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བྱང་
ཆུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་མདོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་གསུང་རྟོ་རྟེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་སྟེ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་ཀུན་
རིག་པའི་མཆོག་སྟེ་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་སྐྱ་རྟོ་རྟེ་སྟེ་འབྲུལ་བྲལ་མདོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་སྟེ། ཇི་མེད་འོད་ལས། དེ་ཉིད་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རིག་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྐྱ་འབྲུལ་བྲལ་
བ་སྤྱལ་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀུན་རིག་མཆོག་ཅེས་པ་(༡༩༩བ)
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱ་འབྲུལ་བྲལ་བར་གོའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྐྱ་འབྲུལ་བྲལ་
བས་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་མཚན་ནི། དགའ་བ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བྲལ་དུ་
གྱུར་པ་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་སྤྱལ་པའི་སྐྱ་བྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བྲལ་
འབྱེད་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་པས་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཕུང་པོ་ལྷ་དང་ཁམས་ལྷ་
སྟེ་བྲལ་དུ་གྱུར་ཅིང་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷའི་རྒྱང་འགགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐུགས་རྟོ་རྟེ་རྣམ་པ་ལྷས་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་

བ་ཡིན་ཏེ། རི་མེད་འོད་ལས། སྐད་ཅིག་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས། །ཞེས་པ་བྱང་པོ་ལྔ་
ཡེ་ཤེས་ལྔར་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་དགའ་བས་ན། རྣམ་པ་ལྔ་མངོན་པར་རྫོགས་
བ་སངས་རྒྱས་པ་ནི་ཐུགས་རྟོག་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལས་སོ། །ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་སྐད་ཅིག་གི་སེམས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀྱན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་རྟོག་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ། རི་མེད་འོད་
ལས། སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དོན་ཀྱན་རིག་ཅེས་པ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་པ་
ནི་ཡེ་ཤེས་རྟོག་སྟེ་དོན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས། ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་སྟོང་ཅ་བཏོན། །ཞེས་པ་རྟེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་དོན། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡེ་ཤེས་ཉིད། །རྟོགས་དང་སྟོང་བས་སྟོང་ཅ་བཏོན། །རི་
མེད་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། །རྣམ་པ་བརྩ་གཉིས་འཆང་ཞེས་པ། །རྟེན་འབྲེལ་དག་པས་གནས་
ལ་སོགས། །བརྩ་གཉིས་ཀྱན་ཏུ་སྟོང་པའོ། །ཞེས་འཆད་ལ། བདེན་དོན་བརྩ་གཉིས་(༡༩༣ན)
ཀྱང་། བྱེད་དབང་སྟོང་བ་རྣམ་པར་སྟོན། །འབྲས་བཞི་རེ་རེ་ཆེ་འབྲིང་གསུམ། །ལྷན་པ་རྩོ་
རྩེ་སྟུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་བརྩ་བྱུག་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཐེག་ལེ་ཆེན་པོ་ལ། །དག་པ་རྣམ་
པ་བརྩ་བྱུག་རིག །ཅེས་འཆད་དོ། །

3) དོན་བསྟུ་བ།

སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེས་སྤུན་མོང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་སྤུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་སྤགས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟེ། ཐེག་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པས་
རིགས་ཅན་གསུམ་ཀྱི་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་རྟོགས་པ་པོ་སྟེ་དེ་དག་རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་

པའི་ལམ་ལ་འབྲིད་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ངེས་འབྱུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་རང་རང་གི་སྐལ་
བ་དང་འཆམ་པར་འབྲིད་པར་མཛད་ལ། མཐར་ཐུག་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གཅིག་གི་སྟེ་
ལྷ་མེད་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་སྟོན་པ་འབྲས་བུ་དོན་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་བྱེད་པར་
གནས་པ་སྟེ་ངེས་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་ཅིང་འཆང་རྒྱ་བ་ངེས་པར་སྤྲུགས་
གྱི་ལམ་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །

དེས་ན་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་
པའི་ལམ་གྱི་གནད་དུ་འདུ་བས། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་རྒྱུད་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་
དང་། མདོ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅའ་ཏོག་ཡིན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ། མཚན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་བཤེས་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་དཔེ་མེད་འཆོས། ཐེག་
པ་སྣ་ཆོགས་ཐབས་ཚུལ་གྱི། ཞེས་པ་ཐེག་གསུམ་གནས་པ་ནི། སྦྱོར་བ་དགྲ་ཡི་ཚུལ་གྱི་
ནི། འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་སྣ་ཆོགས་པ། འོན་བྱེད་ཇི་ལྟར་འདུལ་དོན་དུ། སྟོན་པ་པོ་ནི་
ཆོས་དོན་ངེས། ཐེག་པ་གསུམ་ནི་དབང་གསུམ་གྱི། བཞི་པ་ཁོ་ནའི་ངེས་འབྱུང་ལ། བདེ་
ཆེན་ཐེག་པ་གཅིག་གི་འབྲས། ལྷ་མའི་དུས་ཐབས་ལྟ་བུར་གནས། །(༡༩༣བ)ཞེས་འཆང་
པར་མཛད་དོ། །

4) སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

བཞི་པ་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྤྱབ་པ་པོ་རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གང་དག་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དག་བྱའི་བྱི་
མ་དང་། དེས་དེ་དག་པར་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཀྱི་
ཁམས་ཏེ་ལམ་རྣམས་ཟད་པར་བྱེད་པ་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆིའི་ཆུ་པོའི་རྒྱན་ཏྲག་ཏུ་འབབ་པའི་སྤྲུག་

བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཀུན་ལས་བཞུལ་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་སྒྲུབ་བའི་སྒོ་ནས་འཁོར་བའི་
སྒྲོན་གྱིས་དབེན་བའི་དགོན་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེར་མ་ཟད་ཅ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བྱུག་དང་
ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་གཏན་སྤངས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་པའོ། །སྤང་
བྱ་དེ་དག་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱང་རྩེ་ཆེན་པོའི་ཐབས་དང་
བྱུང་བྱེད་འབྲེལ་བ་སྤྱང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ།
ངེས་དོན་ཡོད་པ་སྟེ་དོན་དང་ལྡན་པའི་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་
འདུ་ཤེས་ཀུན་གྱི་དོན་ཅ་བ་ནས་སྤངས་ཤིང་། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བྱུག་ལ་སྤང་བའི་གཉིས་
སྤང་འབྲེལ་བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དོན་ནི་སྤྱང་མི་སྤྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགགས་པར་
བྱེད་དེ། དེ་དག་གིས་ནི་སྤང་བྱའི་བྱི་མ་དང་། སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། རི་ལྟར་སྤོང་བ་
སོགས་བཤད་ལ། དེ་དག་སྤོང་བྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་དང་། དེའི་དོན་གྱིས་བྱི་མ་སྤོང་བ་རྣམས་སྤངས་པའི་འབྲས་
བྱ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་འཆད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་དང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་
ལ་ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་(༡༩༥ན)གནས་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚོན་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སེམས་ཅན་གྱི་
སེམས་དང་མཐུན་པར་ཉེ་སེམས་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཆོམ་པར་
བྱེད་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཟག་མེད་ཀྱི་དགའ་བའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་པ་
ལས། བྱུང་བ་མཐར་ཐྱིན་པའི་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན་གཉིས་སྤང་འབྲེལ་
བ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་ཉེ། མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ནོར་བ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་སྤངས་པས་རང་དང་གཞན་གཉིས་གཤེད་དོན་གསུམ་པོ་སྟེ་ཆོམ་མེད་པའི་
སྒོ་སྟེ་འབྲུབ་ངེས་སུ་ཉོགས་ཉེ། བདག་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཀུན་འབད་མེད་ལྡན་གྱུར་བྱེད་

པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཆོ་ཡོན་ཏན་གསུམ་སྟེ་རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་སྐྱེ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་མཐུ་ལས་སོ། ། གྲུབ་པ་
མཐར་ཕྱིན་ཞེས་པའི་གྲུབ་པ་ནི། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྲུ་ས་རྣམས་ལ་གྲུབ་པ་
ཞེས་བཤད་ལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་བརྟེན་ཏེ་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཐོབ་ཆུང་དུ་
བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་། འབྲིང་ས་བརྒྱད་པ་དང་། ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་
སྟགས་ཀྱི་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ནི། ཞེ་སོགས་བྱ་བའི་ཆོ་ག་དང་། །དེ་བཞིན་གྲུབ་པ་བརྒྱད་
རྣམས་དང་། །སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དངོས་གྲུབ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་
ལ་གྲུབ་པའི་མིང་གིས་གསུངས་པས། ཆུང་དུ་ནི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་དངོས་གྲུབ་ཅན་ཐོབ་པ་
གྲུབ་ཐོབ་ཆུང་དུ། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཐོབ་པ་གྲུབ་ཐོབ་འབྲིང་། མཆོག་ཐོབ་པ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་
པོར་འཛོག་རིགས་ཤིང་། འདིའི་གྲུབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དོན་ཡང་གྲུབ་པ་(༡༩༥བ)གསུམ་
ག་མཐར་ཕྱིན་པ་འབྲས་དུས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་པར་བྱའོ། །

5) ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱའི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ།

ལྷ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱི་དོན་དུས་གསུམ་སྟེ་རྒྱ་ལམ་འབྲས་གསུམ་དུ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་ཉིད་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ལམ་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉི་ཁྱི་ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་བྱེད་པས་ཏེ་རིམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་གཅིག་གིས་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱར་རང་གི་ངོ་བོར་འཆར་ལ། རྒྱལ་པོ་རབ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷས་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ལྷས་ཏེ་ལྷས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ལ། ལྷས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་ལུས་དེ་ནི་རྟོགས་པ་པོ་སྟེ་མངོན་དུ་མཛད་ཅིང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་
ལྷན་པའི་གཟུགས་རྣམས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་སྣ་ཆོག་པ་བ་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་
པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་ནོར་བུ་ཆེན་པོ་རིན་
ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་རྟོག་ཏུ་བྱས་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་
གཡོས་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་དང་འཕྲོ་ཆེན་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་ལས་རྒྱུ་
ཐམས་ཅད་འགགས་པ་ལས་ས་བརྩུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྣམ་དག་མཆོན་བྱེད་དུ་
ལེའུ་འདི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཛོམས། དགག་ཕྱོགས་མ་
རིག་ལ་སོགས་པ། །བརྩུ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས། །ས་བརྩུ་གཉིས་ནི་ཐོབ་པ་
ལས། །ཆོག་ས་བཅད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དག །ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་ཀྱང་།
འདི་ནི་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་འགགས་པ་(༡༩༥)དང་། ས་བརྩུ་གཉིས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པའི་
རྣམ་པར་དག་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲུལ་པ། ཕྱོགས་འདིར་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་དབྱེད་དཀའ་བའི། །ཟབ་མོའི་གནས་ལ་
འདོད་རྒྱུར་དབང་བྱེད་པ། །བྱེད་པོ་མཁས་ཀྱང་འདི་ཡི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས། །འགྲན་རྒྱ་འཛོལ་
བས་ངལ་བ་ཉིད་དུ་དོགས། །མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དོ་རྗེའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་དགུ་པའི་རྣམ་
པར་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་པ།

༥ བདེ་ཆེན་ཆོས་སྐྱའི་པོ་བྲང་ནས། །གཏུལ་བྱའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཀུན། །འབད་མེད་ལྷན་
བྱལ་ཡེ་ཤེས་ལ། །རྒྱན་མི་འཆད་དུ་བྲག་བྲས་ནས། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་བྲང་ཚུབ་ཏུ། །འགོ་
བྱེད་ལས་བཟང་འདོད་པ་འདོ། །རབ་འབྱམས་རྒྱལ་བའི་འཕྲིན་ལས་གྱི། །དགའ་སྟོན་མི་
ཟད་སྤེལ་བར་བྱ། །

༡༥ ལྷ་བ་བྱ་བ་བྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

ལྷ་བ་བྱ་བ་བྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱེབས་གྱི་རྣལ་འབྱེད་རི་
ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འཇུག་པའོ། །

༡༦ དབྱེབས་གྱི་རྣལ་འབྱེད་རི་ལྷར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་།

དང་པོ་ནི། རང་སྐྱེ་བར་བསྐྱེམ་ན་དང་པོ་གནས་བསྐྱེད་བ་ནས། དབང་བསྐྱེད་རྒྱས་གདབ་
ཡན་རྗེགས་པར་བསྐྱེམ། རིམ་གྱིས་བར་བསྐྱེམ་ན་གཙོ་པོ་འཕྲོ་སྟེ། དོན་བྱལ་ཡབ་ཡུམ་དབུས་
གྱི་གཙོ་པོའི་གདན་ལ་བཀོད། མི་བསྐྱེད་པ་ཡབ་ཡུམ་ཤར་དང་མེ་མཚམས་དང་། རིན་འབྱུང་
ཡབ་ཡུམ་སྟོ་དང་གདན་བལ་དུ་བཞུགས་པར་བསམས། དོན་ཡོད་བྱལ་བའི་སྤྲུགས་ཀར་ཡེ་
ཤེས་སེམས་དཔའ་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱེ་ཅན་སྐྱེ་མདོག་ནག་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ། གཡས་
རལ་གྱི་དང་། གཡོན་སྐྱ་ཆོགས་རྩི་འཛིན་པ། དེའི་སྤྲུགས་ཀར་འཁོར་ལོ་ཅིབས་(༡༣༥བ)

བརྒྱད་ལ་ཨོྫ་ན་ཀ་ཡུ་ཡ་ཏེ་ན་མཆོས་པ་དང་། དེའི་ལྷོ་བ་ལ་ཨ་ནག་པོ་བསམ་པའོ། །འད་
ཕྱོགས་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱེ་མདོག་དང་ཕྱག་མཚན་རིམ་ལྡན་བར་བསམ་མོ། །

༩༽ གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་འབྲུག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ། དེ་རོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བཤད་པ།
ལམ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ། །

1) རོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྟེ་མདོན་དུ་བྱས་
པའི་སྤང་གཞི་དང་། དེ་དག་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ནི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་
ལམ་ཉམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའོ། །བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་ནམ་པ་གཉིས་སུ་འདི་ལྟར་
འཆད་དེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྟེ་མདོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ནི་
ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་ལས། ཁྱོད་ལ་རག་ལས་མདོན་བྱང་
ཆུབ། ཁྱོད་ནི་ཐམས་ཅད་གཞིགས་པའི་ཡབ། ཁྱོད་ནི་བྱང་ཞིང་འབྱུང་གྱུར་པ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་རྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུས་དང་རག་དང་སེམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་སྐྱ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་པོ། །མདོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་བཞི་
པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །

2) དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བཤད་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་གསང་བ་དང་ཡིད་སྐྱོབ་པའི་མཚན་ཏུ་གྱུར་པས་སྔགས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཡི་གེ་མེད་པའི་རྡོ་རྗེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། སྔགས་(༡༩༩ན)གཞན་ལྟར་དབྱངས་གསལ་གྱི་འབྲེང་བ་ཅམ་ལས་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས། ཡི་གེ་མེད་ལས་གསང་སྔགས་འབྱུང་། །ཞེས་བ་བྱང་ཐུབ་ཡི་གེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཡང་གསང་སྔགས་ཆེན་པོའི་རིགས་གསུམ་པ་སྟེ་རྒྱུད་ལྡན་འདུག་གནས་གསུམ་ལ་རྡོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འགོག་པའི་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དཔེ་མེད་འཆོས། གསང་སྔགས་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། །རིགས་གསུམ་པ་ནི་འབྱུང་འདུག་གནས། །དེ་ནི་རྒྱུད་གི་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་འབྲེང་བའི་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གསང་སྔགས་ཀྱི་དོན་ཀྱན་ཏེ་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་མཚན་ཡིན་གྱི། རྒྱུད་བཟང་བ་ཅམ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་ཉན་ས་དང་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་པས་སོ། །

དཔེ་མེད་འཆོས། གསང་སྔགས་དོན་ཀྱན་བདེ་བ་སྟེ། །བདེ་མེད་རྒྱུད་ནི་ཉན་ཐོས་ཡོད། །དེས་ན་བདེ་བ་སྐྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ་ནི་ཡི་གེ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་རོ་གཅིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ་དོན་དམ་པ། །བདེ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡི་གེ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྟོང་བ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་ལྷ། ཐིག་ལེ་སྟོང་བ་ཡི་གེ་དུག །ཅེས་པ་ལས། །ཁམས་སོ་དུག་སྟེ་ཆོན་ལྡན་བྱས་པ་སྐྱིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་སྟོང་ཆེན་ཡི་གེ་ལྷ་འདུས་

བ་ལས་མི་ཡིག་གི་གཞུགས་བསྐྱབ་པ་དང་། རྟེན་ཆུག་ཏུ་བྱས་པ་སྤྱི་བ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་
ཐེག་ལེ་ཡི་གོ་བྱུག་འདུས་པ་ལས་ཨེ་ཡིག་གི་གཞུགས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་དེ་མེད་འོད་དུ།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཨ་ལས་བྱུང་། །ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་(༡༩༩བ)མཆོག་། ཅེས་པ་
དང་། འདིའི་ཐད་གཉིས་ཀར་མཇུག་ཅིང་། འདིའི་ཐད་དུ་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་འགྲེལ་བར་ཡང་
དེ་ལྟར་མཇུག་ཀྱང་། མདོ་ཙམ་ཞིག་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་ཅིང་མང་དུ་དོགས་པས་མ་གྲིས་ལ།
འདིར་ནི་སྟོང་ཆེན་ཡི་གོ་ལྷ་དང་ཐེག་ལེ་ཡི་གོ་བྱུག་ལས་བྱུང་བའི་ཨེ་མི་གྱི་ཡི་གོ་གཉིས་གྱི་
སྒྲ་སྒྲུབ་ཚུལ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དེ་མེད་འོད་ལས། དེ་ལྟར་
ན་འདི་རྣམས་བྱུང་དུ་དང་། རིང་པོ་དང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་དང་ཡ་ཤེད་ཀྱི་འགྱུར་ཤེས་
བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ལ་ཐོག་མར་མཁའ་གསང་གཉིས་མཆོན་
བྱེད་གྱི་ཨ་བྲི་ཞིང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཉི་མ་དང་རྒྱལ་མཆོན་བྱེད་གྱི་རྣམ་བཅད་དང་། དེའི་འོག་
ཏུ་སྒྲ་གཅན་དང་བདེ་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཨ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་བ་དང་ཁུ་
བ་མཆོན་བྱེད་གྱི་རྗེས་སུ་རྩོམ་པའི་ཐེག་ལེ་བྲིས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྲིས་པ་ལས་ཨེ་ཞེས་པར་འགྱུར་
ཞིང་། དེ་ནས་དབང་ལའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྐྱེད་རྗེ་རྒྱུ་བ་པའི་སྐྱབས་སུ། ཨ་ཡིག་ལས་
པ་རོལ་གྱི་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལྟ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཨ་ཡིག་གཉིས་
གྱི་བར་དུ་ཆུད་པའི་ཆོག་བྲག་ཨ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཙམ་པར་ས་དང་ས་རྩ་ས་
དག་གི་རུའོ། །ཞེས་ཆོག་མཐའི་ས་ཡིག་དང་། ས་སྟོན་མའི་ཡང་རྩ་ས་དག་གིས་ས་ཡིག་
རུ་ཡིག་ཏུ་བྱ་བར་གསུངས་པས། འདིའི་རྣམ་བཅད་ས་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་ས་ལས་བྱུང་
བའི་དོན་གྱིས་རུ་ཡིག་ཏུ་བྱ་ལ། མདོ་ལས། ལྟ་ཡིག་ནི་ཏ་ཤ་ལ་དང་ཨ་ཏ་ལ་ས་རུའི་ཞེས་
པ་རུ་མཆོན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ར་ལ་ཞུགས་པའི་ལྟ་ཕྱིས་ཏེ་ར་ཡིག་བཞག། ཏ་ཤ་ལ་དང་
ཨ་ཏ་ལ་ས་རུའི་ཞེས་གོང་གི་རི་ཏ་ལྟ་ཏ་ལ་ཞེས་པ་ལ་སྟོན་པས་ར་ཡིག་ལྟ་ཡིག་ཏུ་བྱ་བའི་
དོན་ཏེ། གོང་གི་ཨ་དང་། རང་གི་པ་རོལ་ཏུ་ཏ་ནས་ཤའི་བར་གྱི་ཡི་(༡༩༩ན)གོ་ཉི་བྱུང་།

ཨ་ཡིག་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱང་ཀྱང་བར་གྱི་ར་ལྷ་ཡིག་ཏུ་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་ཡང་ཨ་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་
བར་གྱི་ར་ལྷ་ཡིག་ཏུ་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་ཨ་ཡིག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚུད་པའི་རྣམ་བཅད་ལྷ་ཡིག་ཏུ་བྱས་ན་སྐྱ་པའི་ལྷགས་
ལ། ཨ་ལྷ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་བས། ལྷ་ཡིག་གི་གོང་གི་ཨ་མཐོང་བས་ཨོའི་ཡི་
གེར་མི་འགྱུར་རམ་སྟུམ་ན། སྤྱིར་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་གོང་གི་ཨ་
དེ་ཨི་ཡིག་བསྐྱབ་པའི་གཞིར་བཀོད་པ་ཡོན་པས་ཨོ་ཡིག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ལྷ་ཡིག་
དེ་གང་དུ་འགྱུར་ན་མདོ་ལས། ཨི་ཀའི་ཡ་ཏར་ཨ་ཅ་ལའོ་ཞེས་པ་ལྟར་བསྐྱར་བར་བྱ་སྟེ།
དེའི་ཚུལ་ཡང་། ཨི་རི་ལྷ་ལི་ཀ་ཞེས་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་བསྐྱས་ན་ཨི་ཀའི་ཡི་གེ་དང་། ཨ་ཨི་
རི་ལྷ་ལི་ཨོ་ཨོ་ཨོ་ཅ་རྣམས་ལ་ཨ་ཅའི་ཡི་གེ་དང་། ཡ་ར་ལ་ཕ་ཏ་ལ་ཡ་ཏའི་ཡི་གེ་ཞེས་
ཐ་སྐད་བྱས་ནས་ཀ་ཅ་ཏ་གསུམ་མ་གཏོགས་ཨི་ཀའི་ཡི་གེ་དགུ་པོ་དེ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་
རུང་བས་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་ཞིག་མཐོང་ན། ཨི་ཀའི་ཡི་གེ་བཞི་གང་རུང་དུ་འགྱུར་
འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཨིས་རང་གི་པ་རོལ་ཏུ་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཨ་ཅའི་ཡི་གེ་ཞིག་
མཐོང་ན་ཨི་དེ་ཡ་ཏའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡར་འགྱུར་ཞིང་། དེས་མཚོན་ནས་ལྷ་ཕ་
དང་། རི་ར་དང་། ལི་ལ་རུ་འགྱུར་བས། འདིར་ལྷས་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལྷ་ཅའི་
ཡི་གེ་རང་གི་གོང་གི་ཨ་དེ་མཐོང་བ་ཡོན་པས་ལྷ་དེ་ཕ་རུ་འགྱུར་ལ་དེ་ནས་དབྱངས་མེད་པ་
དབྱངས་དང་སྐར་བར་བྱ་བ་ཡོན་པས། ཨ་ཡིག་གྱི་མ་དེ་ཕ་ལ་བཅུག་སྟེ་སྟོག་དང་ལྡན་པར་
བྱས་ཤིང་། ཨ་དེའི་གལ་འོག་གི་རྗེས་སུ་ང་རོ་དེ་ཕ་ཡིག་གི་སྟེང་དུ་ཐིག་ལེར་བྱིན་པས་མི།
ཨི་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། དང་པོར་བཀོད་པའི་ཨ་ཡིག་དེ་ནི་ཨི་(༡༣༥)བསྐྱབ་པའི་གཞིར་
རྣམ་དབྱེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ནས་བདུན་པ་གནས་གཞིའི་ཆོག་དེ་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་ལ། བདུན་པའི་
རྣམ་དབྱེའི་ཨོས་སུ་པ་གསུམ་ལས་གཅིག་ཆོག་དེ་སྦྱིན་པར་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་
ཞུགས་པའི་ཨི་བྱང་ནས་བྱང་དུ་བཀོད་དེ་ང་རྟགས་ཀྱི་དོན་ཅམ་ཡོན་པས་འབྱེད། །

དེས་ན་སྐྱེམ་དོལ་ས། ཨ་ལས་ཨ་ཏེ་ཨེ་ངོ། །ཞེས་པས་གོང་དུ་ཨ་ཡིག་རིང་བྱང་གང་
བྱང་བྱང་ཞིང་། དེའི་པ་རོལ་ཏུ་ཨེ་ཨྱ་བྱང་ན་ཨེ་ནས་ངའི་བར་གང་བྱང་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཨ་དང་
ཨེ་ཨེ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་གོང་དུ་ཨ་བྱང་བའི་པ་རོལ་གྱི་ཨེ་དེ་ཨེར་འགྱུར་ལ།
དེའི་ཚུལ་ཡང་། ཨ་ཡིག་པ་རོལ་གྱི་ཨེ་ཡིག་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱར་ཞིང་ཨེ་ཡིག་གོང་གི་ཨ་ལ་
བཅུག་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཡི་གེ་ཨེ་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པས་ཨེ་ཨྱ་གྱི་ཡི་གེ་
གཉིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཨེ་ཨྱ་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་དོན་ངེ་
ལྟར་ཡིན་པ་ནི་བརྗོད་ཅིན་ཏོ། །ཆོག་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འབྲེན་བྱེད་ཉགས་ཀྱི་
ཨེ་ཨྱ་ནང་གི་ཅ་འཁོར་དུག་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པ་དང་། སྤེལ་ས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་རྒྱའི་
བརྒྱ་དང་། སྐྱབ་པ་པོ་ཡབ་ཀྱི་དོ་རྩེ་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་ལས་ཨེས་མཆོན་པའི་ཁྲག་ལ་བརྟེན་
པའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ། ཨྱ་གིས་མཆོན་པའི་ཁམས་དཀར་པོ་རྩུ་རྩེའི་ལམ་ནས་ཁྱ་བ་ལས་
ལྷགས་འབྱུང་ལྟོག་གི་དགའ་བཞི་བྲངས་ཏེ་བདེ་སྟོང་སྟོང་བ་དང་། ཁྱད་པར་སྟོང་གཟུགས་
ཡབ་ལུམ་གྱི་མཁའ་གསང་གཉིས་སྐྱར་ཏེ་སྟོམས་པར་ཁྲགས་པ་ལས་ཁྱ་བ་ནོར་བུའི་ཅེ་
ནས་གཙུག་ཏོར་དུ་སྟེང་དུ་བྲངས་ཤིང་། རུལ་གཙུག་ཏོར་ནས་ནོར་བུའི་ཅེའི་བར་ལ་སྐྱར་
དུ་བྲངས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་རྣམས་རྫོགས་པ་ལས་
སྐྱར་སོགས་སྟེ་ཆོན་ལྷར་བྲས་པ་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་སྐྱར་བ་མཆོན་པའི་(༡༩༩ན)མཆོན་མ་ལྷའི་
སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་ལྷ་དང་། ཁམས་སོ་དུག་སྟེ་ཆོན་དུག་ཏུ་བྲས་པ་རྣམས་སྤྱིབ་བྲལ་དུ་
སྐྱར་བ་མཆོན་པའི་མཆོན་མ་དུག་ནི་ཐིག་ལེ་སྟོང་པ་ཡི་གེ་དུག་གོ། །སྤྱིབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་
གྱིས་ཀྱང་འདི་བཞིན་དུ་བཤད་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། སྟོང་པ་ཡི་གེ་མེད་པ་ཉིད། །ཆེན་
པོ་འབྱུང་ལྷ་སྐྱར་པོ་ལ། ཡི་གེ་ལྷ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། །ཨྱོ་རྩྱུ་རྩྱུ་རྩྱུ་ཁྱི་ལྷ་དང་། །ལྷོ་མི་བི་ཏི་
པོ་རྣམས་སོ། །ཐིག་ལེ་ཅ་རྣམས་ཡི་གེར་གྱུར། །གྱུར་པ་བདེ་བ་སྐྱ་ཆོགས་བྱུང་། །རྐྱང་
གི་ཁམས་སུ་རྫོགས་པ་རྒྱས། །སྟོང་པ་རང་གི་དོ་བོས་སྟོང་། །བདེ་བསྐྱས་ཡི་གེ་དུག་པོ་

— 253 —

ཀྱི་དབྱིངས་ནི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་རྣམས་པ་
ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམས་པ་མེད་པ་ནི་རྒྱ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་
རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་རྣམས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་བཅས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་། གཞི་དུས་ཀྱི་
ལུས་ངག་ཡིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་བཞིའི་སྟེང་གི་འཛག་དགའ་བཞི་སྐྱབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་
དགའ་བ་བཞི་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཆ་བཅུ་དྲུག་གི་བྱེད་བརྒྱད་དང་། བརྒྱད་ཀྱི་བྱེད་བཞི་
ཡིན་པས་སྐྱེ་བཞིའི་དབྱེ་བས་རྣམས་པ་བཞི་བཞིར་བྱེ་བ་འཆང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་
ལས་སྐྱེས་པ་འབྲས་བྱ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་བ་བཅུ་དྲུག་བྱེད་བྱེད་ཐེག་ལེ་འཆང་
བ་སྟེ་(༡༩༥ན)དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །ཆ་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ནི་བརྒྱད་དོ། །དེའི་བྱེད་ནི་བཞི་པོ་རྣམས་ཏེ་སྐྱེ་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སང་པ་དང་། མི་ལས་དང་། ཤིན་ཏུ་གཉིད་
ལོག་པ་དང་། བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་རྣམས་འཛིན་པའི་བྱིར་བཅུ་
དྲུག་བྱེད་བྱེད་ཐེག་ལེ་འཆང་བ་སྟེ། ཞེས་དང་། དབང་གི་སྐབས་སུང་། བཅུ་དྲུག་བྱེད་བྱེད་
ཐེག་ལེ་འཆང་། །འབྲས་བྱ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཁུ་བའི་ཐེག་ལེ་བཞི་འཛིན་པའོ། །ཞེས་སང་
མིས་གཉིད་འབྲུག་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་འཛག་
དགའ་བཞི་སྐྱབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་དགའ་བ་བཞི་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་སྐྱེ་བཞིའི་དབྱེ་བས་
བཞི་བཞིར་བྱེ་བ་འཆང་བ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

ཡན་ལག་མེད་པའི་ཕྱིས་ལས་འདས། །ཞེས་པ་ནི། ཆ་མེད་ཆ་ལས་འདས་པ་སྟེ། །ཞེས་
པས་འཆད་དེ། དེ་འབྲའི་མི་འགྲུར་བའི་བདེ་ཆེན་དེ་ཡང་དཀར་པོའི་ཆ་བཙུ་ལྷ་རྩོགས་ནས་
མེད་ཅིང་ཆ་ལས་འདས་པ་སྟེ་ནག་པོའི་ཆ་མ་ཁུགས་པའི་ཆ་བཅུ་དྲུག་པའི་གནས་སྐབས་

འབའ་ཞིག་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ལས་བྱང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རྗེ་སེམས་དབའ་ཆགས་
པ་ཆེན་པོ་ནི་ཆ་མེད་ཅེས་པ་དཀར་པོའི་ཆ་བཙེ་ལྷ་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐར་གནས་
པ་དཀར་པོ་རྗོགས་པའི་མཐར་ཞེས་པའོ། །བགང་ལས་འདས་པ་ཞེས་པ་བགང་བ་ནག་པོའི་
ཆོས་གཅིག་སྟེ་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པ་བགང་བ་ལས་འདས་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཞེས་པའི་དོན་
ཏོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་གི་དོན་ནི་གོང་རྣམས་སྤངས་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

བསམ་གཏན་བཞི་ནི་དགའ་བ་བཞི་སྟེ་དང་པོ་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་(༡༢༤བ)མཚོག་དགའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན། གསུམ་པ་བྱད་པར་གྱི་དགའ་བའི་བདེ་
བའི་བསམ་གཏན། བཞི་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་ཏེ། དེ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆ་བཅུ་དྲུག་ལས། ཆ་ལྷ་ཡོངས་སུ་གང་བ་ལ་དང་པོ། བཅུ་
ཡོངས་སུ་གང་བ་ལ་གཉིས་པ། ཆ་བཙེ་ལྷ་ཡོངས་སུ་གང་བ་ལ་གསུམ་པ། ཆ་བཅུ་དྲུག་པ་
ལ་བཞི་པ་སྟེ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བསམ་གཏན་ལ་གནས་པ་དང་། ཅེ་མོ་འཆང་སྟེ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཆ་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པའི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་
གནས་པ་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་ཅེ་མོ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཐམས་ཅད་
རྗོགས་པར་འཆང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཅེ་མོ་འཆང་། །ཞེས་པ་འདྲིར་
དང་པོ་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། གཉིས་པ་མཚོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བའི་
བསམ་གཏན་དང་། གསུམ་པ་བྱད་པར་གྱི་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། བཞི་
པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་ཏེ། ལྷ་པ་དང་བཅུ་པ་དང་ཉ་དང་
ཉའི་མཐར་ཐིག་ལེ་ལ་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བསམ་གཏན་གནས་པའོ། །དེའི་ཅེ་མོ་མཐའི་
ཆ་བདེ་བ་རྗོགས་པ་ཉིད་བསམ་གཏན་གྱི་ཅེ་མོ་སྟེ། དེ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་བཞི་
པའི་ཅེ་མོ་འཆང་ཞེས་བཙེ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་བཤད་ལ། མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་བ་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱགས་པ་ཆེ་བར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རང་གི་ངོ་བོས་ནི་དབང་

པོ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བྱེ་བ་སྤྲལ་
སྟོང་གི་ཆར་ཡང་མི་ཤོད་དོ། །འདིར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ན་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དེ་ནི། གྲིས་པའི་རང་བཞིན་རྣམས་འབྱོར་བ་རྣམས་(༡༣༠ན)
གྲིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས། སྤྱི་མེད་པ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་
ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བྱེ་བ་སྤྲལ་སྟོང་གི་ཆ་ཅས་དུ་ཡང་མི་ཤོད་པར་གསུངས་
ཏེ། འདི་དག་དང་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དོགས་སྟོང་དང་སྤྱི་ལ་ན་དབྱེད་གཞི་ཆེ་བར་སྦྱང་
ངོ། །ཆོག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས།
དགའ་བདེ་གཉིས། ཉིང་འཛིན་རྣམས་ཀྱན་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་ཤིང་། ཉིང་
ངེ་འཛིན་རིག་བདག་སྟེ་མཆོན་བྱེད་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྒྱུད་རིག་
པ་སྟེ་མཆོན་བྱ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་ཆེན་མོ། །

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐིག་ལེ་བཞི་སྐྱེབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བཞི་
ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཅན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་དང་། ལུས་ཀྱི་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་།
ལོངས་སྟོང་རྟོགས་སྐྱེ་ཀྱན་གྱི་རྒྱལ་ཏེ་ལོངས་སྐྱེ་དང་། སྤྱི་ལ་པའི་སྐྱེ་སྟེ་སྐྱེ་ཡི་མཆོག་སྟེ་སྤྱི་ལ་
སྐྱེ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་པའི་སྐྱེའི་རྒྱུད་འཆང་བས་ཕྱོགས་བཅུར་སྤྱི་ལ་པ་སྦྱ་ཆོགས་པ་
འབྱེད་པས་གདུལ་བྱའི་སྤྱི་ལ་པ་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་འགྲོ་བའི་དོན་འབད་མེད་ལྟན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་དང་སྤྱི་དབང་སྤྱི་ཡི་སྤྱི་ཞེས་སོགས་ལ་ངེ་མེད་འོད་ལྟར་ན། ལྟ་
ནི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དང་སྤྱིའི་དབང་པོ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་སྤྱི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འང་སྤྱིར་གྱུར་པ་དང་། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་སྤྱི་མིན་
ཏེ་ཡུམ་བཞི་རྣམས་ཀྱི་འང་བདག་པོ་དང་། འཆི་མེད་དབང་པོ་ནི་སེམས་དཔའ་བཅུ་དྲུག་། ལྟ་
ཡི་སྤྱི་ནི་སྤྱི་མོ་བརྒྱད། སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་བདུད་དང་བར་
དུ་གཙོད་པ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་དབང་ལྷན་(༡༣༠བ)ཁོ་བོ་བཅུ། སྤྱི་པའི་

དགོན་པ་ལས་བཀྲལ་བ་ནི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷ་རྣམས་དང་།
སྟོན་པ་གཅིག་ཕུ་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་ནི་ལམ་འདིས་འཆང་རྒྱ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕྱོགས་བཅུར་
རབ་གྲགས་པ་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་ཕུ་གཟུགས་
སྐྱེ་འབྲུབ་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་དེས་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་བདག་ཆེ་
བ་པོ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པའི་གོ་ཆ་ཆས་པ་པོ་སྟེ་བགོས་
ཤིང་། སྦྱང་རྩེ་ཡི་ནི་ཡ་ལད་སྟེ་ཁབ་བགོས་པ་སྟེ་གྲོན་པའི་དོན་དང་། འདིས་དཀྱིལ་འཁོར་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པའི་སྟོན་དུ་ཆངས་གནས་བཞི་སྒྲོམ་པའང་མཚོན་ནོ། །

དེ་ཁོ་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་གས་པའི་ཤེས་རབ་མཚོན་པའི་རལ་གྱི་དང་། ཤེས་རབ་དེས་ཉོན་
མོངས་པ་འབྲིགས་པ་མཚོན་པའི་མདའ་གཞུ་སོགས་ཕྱག་མཚན་དུ་ཐོགས་ནས། ཉོན་
མོངས་པ་སྐྱེ་དང་མི་ཤེས་པའི་གཡུལ་ངོ་སེལ་ཞིང་། དེས་ན་དཔའ་བོ་དང་། བདུད་ཀྱི་དག་
དང་། བདུད་འདུལ་བ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཐུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། ལྷ་ནི་དབྱུ་མ་འདོད་
ཆགས་དག །ལྷ་ཆོགས་ཤེས་རབ་འོད་དཔག་མེད། །ལྷ་ནི་ཆངས་པ་ཁབ་འཇུག་ནི། །གཏི་
ཐུག་རྣམ་དག་རྣམ་སྤང་མཛད། །ལྷ་མིན་ཁབ་འཇུག་དབང་ཕྱག་དང་། །ཞེ་སྤང་རྣམ་དག་
མི་བསྐྱེད་པ། །སྦྱོར་པ་རྩི་ལ་བདག་པོ་ནི། །སེར་སྒྲ་རྣམ་དག་རིན་འབྱུང་ངོ་། །འཆི་མེད་
དབང་ཕྱག་དབང་ཕྱག་ནི། །ཐག་དོག་རྣམ་དག་དོན་ཡོད་གྲུབ། །ལྷ་མི་བགོགས་བདག་སྒྲ་
མ་ནི། །ང་རྒྱལ་རྣམ་དག་དོ་རྩེ་སེམས། །འཛོམས་བྱེད་རྒྱ་བ་ལྷ་བ་ལ། །རྣམ་པར་དག་བྱེད་
པག་མོ་ནིད། །འཛོམས་བྱེད་དབང་ཕྱག་ཉི་མ་ནི། །ཐེ་ཆོམ་ཀུན་སེལ་ཏེ་རུ་ཀ །རྩ་བའི་ཉོན་
མོངས་ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། །སྤིད་གསུམ་དབང་སྦྱར་འཛོམས་མཛད་པའི། །བདེ་ཆེན་ཁྱོད་ལ་
བདག་ཕྱག་(༡༣༡)འཆོལ། །སྤིད་པ་ཁམས་གསུམ་དགོན་པ་ནི། །བདེ་སྟོང་དགོན་པས་
དགོན་པའོ། །ལས་བཀྲལ་བ་ནི་དོ་རྩེ་སེམས། །སྟོན་པ་གཅིག་ཕུ་རྒྱ་རྩེའོ། །འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་
ཐིག་ལེ་ཁམས། །འཇིག་རྟེན་ཕྱོགས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ། །ཕྱོགས་བཅུར་རབ་གྲགས་བདེ་

རྒྱུ་ཁྱུ་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་བདག་གཏུམ་མོ་ཆེ། ཆེ་བ་པོ་ནི་འབར་བའོ། གྲེས་པ་དམ་ཆོག་
བཞི་བཞེན་པ། དེ་ཡང་སྤངས་སྤངས་སྤེལ་ལོ། སྤྱི་རྒྱུ་ཡིས་ནི་གཞན་དོན་སྤྱོད། ཡ་
ལད་བགོས་ནི་ཐབས་སྟེར་ལ། ཞེས་རབ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ། རལ་གྱི་དེ་ཡིས་རྟོག་ཀྱན་
བཅད། མདའ་གཞུ་གཏུམ་མོ་ཐོགས་པ་ནི། ཉི་གི་འབེན་ལ་བརྟེན་པའོ། ཉོན་མོངས་མི་
ཞེས་འཛིན་པ་རྣམས། རབ་ཏུ་སྤངས་པ་གཡུལ་ངོ་སེལ། དག་པོ་འདོད་ཡོན་མཛོན་ཞེན་
མཐའ། བདུད་དག་ཡེ་ཞེས་ཆེན་པོ་ཡིས། བདུད་འདུལ་བ་ནི་གོས་པ་མེད། ཅེས་འཆད་དེ།
བཤད་ཚུལ་སྤྲ་སྤྲ་རྒྱུ་བཞིན་པའི་དོན་དང་། འདི་ངེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

3) ལམ་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བཤད་པ།

ལམ་ཡན་ལག་དྲུག་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བཤད་པ་ནི།
འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་སྟེ་བར་བྱང་སེམས་དང་རྒྱུང་སེམས་འདོད་རྒྱུར་བཅེངས་པ་ལས། བདུད་
བཞིའི་འཛིགས་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་བདུད་བཞིའི་དབྱང་ཆོགས་རྣམས་པམ་བར་བྱེད་པ་
ནི་འཛིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། དཔེ་མེད་འཆོས་ནི། བདུད་བཞིའི་འཛིགས་པ་དགའ་བཞི་
ཡིས། འགལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སེལ་བར་བྱེད། བདུད་ཀྱི་དབྱང་རྣམས་སྤྲོ་ཆོགས་རྟོག་པམ་
བྱེད་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། ཞེས་འཆད་དོ། སྟོག་ཚུལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་རྒྱུ་རྒྱུར་བཤུ་བ་ལས་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོང་གཞུགས་ཀྱི་སྤངས་བཤུ་རྒྱུ་འཕར་ཏེ་འཛིག་རྟོན་འཕྲུག་པ་སྟེ་
དགའ་བ་བཞི་བྱངས་པ་ལས། སེམས་ཅན་ཀྱན་(༡༣༡བ)ཀྱིས་མཆོད་པར་འོས་པ་དང་
བསྟོད་པར་འོས་པ་དང་ཕྱག་གི་གནས་དང་། ཏྲག་ཏུ་རི་མོར་བྱ་བའི་འོས་དང་། བཀྱར་བར་
འོས་པ་དང་ཡོན་ཏན་བརྟོན་པས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་འོས་དང་། ཕྱག་བྱ་བར་འོས་པའི་སྤྱི་
མའི་རབ་སྟེ་མཆོག་ཐོབ་པ་ནི་སྟོག་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱའོ། སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། རྟོགས་

པ་ཐེག་ལེ་སངས་རྒྱས་བདེ། །འཛིག་རྟེན་འབྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ །མཚོད་འོས་བཟའ་
བའི་དམ་ཚིག་ཆེ། །བསྟོད་འོས་རིག་མའི་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱིས། །ཕྱག་གི་འོས་ནི་ཐལ་མོ་
སྟོར། །ཉག་ཏུ་ཞེན་པ་སྤངས་པ་དང་། །སྤང་དོར་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནི། །རིམ་གྲོར་བྱ་
འོས་བྱང་སེམས་སྤེལ། །མི་འཛིག་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །ཉན་ཐོས་སོགས་པས་བཀྱར་
འོས་བའོ། །པ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་བས། །ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་མཚོག་ །རྣལ་འབྱོར་
རྒྱད་སོགས་ཕྱག་བྱར་འོས། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཐུན་མོང་གི་ །རྒྱ་འབྱུལ་བྱ་བ་སྤྲ་མའི་
རབ། །ཅེས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །ཁམས་དཀར་དམར་རྒྱང་དང་བཅས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་རྒྱིར་
ལྷགས་པ་ལས་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྤང་བ་ལས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནམ་
མཁའ་གོམ་པ་གཅིག་གིས་བགྲོད་པ་སྟེ་བྱུང་བར་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བ་སྟོན་བར་རྗེས་སུ་
བྲན་ཞིང་། །ནམ་མཁའ་ལ་རྩི་ལྟ་བུ་ལྟར་མཐའ་མེད་པའི་བར་སྤང་དང་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་གཞོན་པ་སྟེ་བྱུང་བར་སྤང་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཡབ་ཡུམ་སོགས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྗེས་
བྲན་གྱི་མཐུ་ལས་སྤིད་པ་གསུམ་གྱི་དོན་མཐའ་དག་སྤྱི་བོགས་མེད་པར་རིག་པ་ནི་གཙང་
མ་དང་དག་པ་ཡིན་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་དང་། །བར་དོའི་སེམས་ཅན་ཡང་མཐོང་ལ། །སྟོན་
ན་བས་སྤྲ་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་ཉི་འོད་མེད་པར་(༡ ན་ཉན)ཐོས་པ་དང་། །གཞན་གྱི་སེམས་
ཤེས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་བྱུང་བར་མཐའ་དག་ཤེས་པ་དང་། །སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་
སུ་བྲན་པས་རིག་པ་དང་། །ཡུལ་དང་། །ཆོ་དང་། །རྒྱ་འབྱུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་སྟོན་ནས་
མེ་འབར་བ་དང་། །སྤང་ནས་རྒྱ་འབྱུལ་པ་སོགས་རྒྱ་འབྱུལ་དུ་མ་སྟོན་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་
པའི་ཐག་པ་ཤེས་པ་སྟེ་མངོན་ཤེས་བྱུག་དང་ལྡན་པ་ནི་རྗེས་བྲན་གྱི་འབྲས་བུའོ། །རྗེས་བྲན་
བྱུག་ནི་སོ་སོར་སྤྱད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བུ་སྟེ། །འགྲོ་བྱུག་རྗེས་སུ་བྲན་པས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ་རང་དོན་དང་། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྟེ་གཞན་དོན་དུ་བདེན་པའི་

ཆོག་གྲུབ་པས་ཞི་རྒྱས་དབང་བྲག་གི་ལས་རྣམས་སྟོན་པའི་ཆོག་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་
པའོ། །དཔེ་མེད་འཆོས། འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཙམ་གསུམ་ལ། །གོམ་གཅིག་བཟོད་པ་རྒྱང་
འཕོ་བ། །ལྷ་བཙུ་ཙམ་བཞི་ཆའོ། །རྒྱང་དེ་རྒྱ་དུས་ནམ་མཁའ་ལྟར། །རྟོག་པ་མཐའ་མེད་
རྣམ་པར་གཏོན། །གསུམ་རིག་རྒྱ་བ་གསུམ་པོ་ལ། །དབུ་མ་གཙང་མ་དག་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་
ཡོན་ཏན་མངོན་ཤེས་བྱུག། །ལྡན་ཞིང་རྗེས་བྲན་བྱུག་སོགས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། །རྩ་འབྲུལ་ཉེ་ས་བཙུ་བ་དང་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པའི་མཐའ་སྐྱད་ཅིག་མའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཐོབ་ལ། བདག་གི་
དོན་རིག་པ་དང་གཞན་གྱི་དོན་རིག་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་བྱིན་པ་ལས་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་
ལྷ་ན་མེད་པ་མཛད་པའི་གང་ཟག་མཆོག་དཔེར་བྱ་ཀུན་ལས་འདས་པ་ནི་རྟོ་རྟེ་འཛིན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་པ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐུགས་དང་ཤེས་
བྱའི་སྐྱིབ་བྲལ་(༡༣༣བ)ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྐུ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་པོ་
སྟེ་བདག་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ནོ། །

གཙོ་བོ་རྟོ་རྟེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བདག་སྟེ་གདུལ་བྱ་ལ་ལས་
དང་དམ་ཆོག་དང་ཆོས་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་དོན་སྟོན་པར་མཛད་པས་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཀའ་བའི་གནས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པ་
དང་། ཡང་ན་དེས་བསྟན་པའི་ལམ་དེ་ནི་ལྷ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྐུ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་
བསྟན་བཀའ་བའི་གནས་སྟེ་བསྟོམ་པར་བྱ་བའི་མཆོག་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཟོད་པའི་ངེས་འབྱུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་མཆོག་ནི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་
ཤེས་སེམས་དཔའ་རྟོ་རྟེ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་སྐྱིབ་གཉིས་ཀྱི་བློ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དཔལ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་གསུམ་ན་སྐལ་བཟང་ཆེ་བ་དང་། དོན་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་

དང་ལྡན་པས་འབྱོར་བ་ཀྱན་བྱེད་པ་ནི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་
མཚན་གྱི་དེས་འབྱུང་གསུམ་པོ་བཟོད་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་པའི་དེས་འབྱུང་གསུམ་ནི། དཔེ་
མེད་འཆོས་སྐྱེ་གསུམ་དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་མཁའ་ལ་སྦྱོད་པ་དང་། ས་ལ་སྦྱོད་པ་དང་།
ས་འོག་ལ་སྦྱོད་པའི་དངོས་གྲུབ་གསུམ་ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ལེན་འདི་ལ་སྦྱོབ་དཔོན་དཔེ་
མེད་འཆོ་ལྟར་ན། བསྟེན་པ་དང་། ཉེར་སྦྱབ་པ་དང་། གྲུབ་ཆེན་དང་། ལས་སྦྱར་ཏེ་ལྡན་དང་།
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་རྣམ་པར་དག་པ་མཚན་བྱེད་དུ་སྒྲོ་ཀ་བཅོ་ལྔ་དང་། ཉི་མ་དཔལ་ལྟར་
ན་ཁམས་དཀར་པོའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་བཅོ་ལྔ་སྦྱིབ་བྲལ་དུ་གྱུར་པ་མཚན་བྱེད་དུ་ཤོ་ལོ་ཀ་
བཅོ་ལྔ་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་འཆོས། །དེ་ལྟར་ཤོ་ལོ་བཅོ་ལྔ་པོ། །བསྟེན་པ་ཉི་བསྟེན་སྦྱབ་པ་
དང་། །སྦྱབ་བྱེད་ལས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། །པ་རོལ་(༡༣༣)བྱིན་བཅུ་རྣམ་དག་པའོ། །ཞེས་
དང་། ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། འདི་ནི་སྦྱིབ་པ་མེད་པའི་ཆ་བཅོ་ལྔའི་རྣམ་པར་དག་པས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་དུ་གྱུར་པ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་བྱ་བ་བྱབ་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཅོ་ལྔ་བཤད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སྐྱས་པ། འཇིགས་རུང་འཁོར་བའི་འབྲོག་དགོན་རབ་སྤངས་ནས། །ཆེ་འདིར་རྒྱལ་
བའི་ལམ་ལ་འཇོག་འདོད་པ། །འགའ་ཞིག་ཡོད་དམ་མཛོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །རྟོར་
བྱའི་ཐེམ་སྐྱས་སྤེལ་ལེགས་འདི་ལོང་ཞིག །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
པ་དོན་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེན་
བཅུ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡིས་བྱང་ཆུབ་པས། །རྒྱལ་བ་ལྷ་ལ་ཕྱག་བཙུང་ནས། །རིགས་ལྷའི་གོ་
འཕང་སྒྲ་ན་མེད། །རྒྱད་ལྷའི་འགྲོ་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ། །

༡༥ གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་འཇུག་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་འཇུག་བསྟུ་བ་ལ་གཉིས། རིགས་ལྷ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་སྒྲ་
ནས་བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱགས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལོ། །

༡༦ རིགས་ལྷ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པའི་ལེའུ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་ལྷ། མེ་མོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པ། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་
ནས་བསྟོད་པ། འུ་བྱུ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པ་ལོ། །

1) མེ་མོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་བསྟོད་པ།

དང་པོ་ནི། ལེའུ་འདི་གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཛོམས། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པར་འདུད་ཀྱི། །བརྗོད་
བྱ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྟན་པའི། །སངས་རྒྱས་ལྷ་ལ་བསྟོད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡེ་

ཤེས་ལྗེའི་སློན་ནས་རིགས་ལྔ་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ལ། ལེའུ་འདིའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་ལྔ་པོ་གང་གིས་ཡེ་ཤེས་ལྔ་པོ་གང་བཤད་པའི་རྩལ་ལ་འབྲེལ་བ་གསུམ་མི་མཐུན་ཏེ། རི་(༡༣༣བ) མེད་འོད་ཀྱི་ལུགས་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་བསྐྱུས་དོན་གྱི་རིམ་བུ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདུད་ཅི་ཐེགས་པའི་སློན་མ་རབ་གསལ་དུ་ནི། དང་པོར་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། དེ་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། བྱ་བྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སློན་ནས་བསྟོད་པ་དང་། དེ་དག་གྲང་རིམ་བུར་ཤོ་ལོ་ཀ་དང་པོས་ཡེ་ཤེས་གཙུག་ཏྲར་ལ་དགའ་བའི་དགའ་བ། དེའི་མཆོག་དགའ། དེའི་ལྷན་སྐྱེས། དེའི་དགའ་བྲལ་བཞིའི་སློན་ནས་བསྟོད་པ་དང་། གཉིས་པས་སྐྱབས་ལྡན་གཅོད་ལ་མཆོག་དགའི་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ་དང་། གསུམ་པས་རྩོམ་པོ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ་དང་། བཞི་པས་དག་གི་དབང་སྐྱབས་ལ་དགའ་བྲལ་གྱི་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ་དང་། ལྔ་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅན་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པར་འཆད་དེ། དེ་ཉིད་ལས་རིམ་བུར། དེ་ལྟའི་ཡེ་ཤེས་གཙུག་ཏྲར་ལ། །དང་པོ་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟའི་སྐྱབས་ལྡན་གཅོད་ལ། །མཆོག་དགའི་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟའི་དང་། དེ་ལྟའི་རྩོམ་པོ་ལ། །ལྷན་སྐྱེས་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ། །ཞེས་དང་། དེ་ལྟའི་དག་གི་དབང་སྐྱབས་ལ། །དགའ་བྲལ་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ། །ཞེས་དང་། དེ་འདྲའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཅན་ལ། །ཡེ་ཤེས་དགའ་བ་བཞིས་བསྟོད་པ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤང་པོ་ལྔ་དང་དབང་པོ་ལྔའི་སྤང་གི་གཉི་སྐྱབས་ལ་སོགས་པའི་རིམ་ལྔ་དབང་བཞི་དང་སྐྱབས་རྒྱ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་དག་པར་བྱས་པ་ལས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྔ་དང་། ས་སྤང་ལ་སོགས་པ་སེམས་དཔའི་མིང་ཅན་ལྔར་སྐྱར་པའི་བདག་ཉིད་(༡༣༤ན)ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལྔ་ལ་དགའ་བ་ལྔའི་སློན་ནས་བསྟོད་པར་བཞེད་པ་སྟེ། འབྲེལ་པའི་ཆོག་རིས་ཆང་བར་ནི་མ་བྱིས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས་རི་ལྟར་འཆད་པ་ནི། དེ་ཉིད་གྱིས་

མཛད་པའི་འབྲེལ་པ་ལས། དེ་ནི་མཚོག་སྤྱན་རྫོང་རྩེ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྟས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཁོ་ན་ཡེ་ཤེས་ལྡེ་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་མཚོག་སྤྱན་
རྫོང་རྩེ་ལ་སོགས་པས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཆགས་པ་ལ་
སོགས་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །སངས་རྒྱས་འཇུག་པ་ལ་སོགས་
པས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །མེད་པ་ལས་བྱུང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་བྱ་
བ་བྱུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །སྐྱེ་འབྱུང་བ་པ་ལ་སོགས་པས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་
དང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་དང་། འོད་དཔག་མེད་དང་། དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་དང་། མི་བསྟོད་པའི་
རང་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དང་སོས་རྒྱ་སྟེ་ལྷག་མས་ནི་
འབྲས་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡང་རྒྱུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། གནད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
དང་། སྒྲིམ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྒྱུ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །རྒྱུ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གནད་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །སྒྲིམ་པ་བྱ་བ་བྱུབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །རྒྱུ་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ལྟས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་མཚོན་པར་ཡང་
བཞེད་དོ། །དེ་ནི་ཆོག་གི་(༡༣༤)དོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཁྱོད་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་
བཞི་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་། གང་ལ་འདུད་ན་འབྲས་དུས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་ལྷོག་པས་བྱེན་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལའོ། །ཡེ་
ཤེས་དེ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། མཚོག་སྤྱན་མེད་པའི་གོ་འཕང་སྤྱན་པར་བྱེད་པ་
ནི་གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པའི་རྫོང་མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་དབྱིངས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རོ་
གཅིག་པར་གྱུར་པ་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ཁྱད་པར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་

བྱུང་བ་རྒྱུའི་བྱུང་པར་སངས་རྒྱས་བྱུང་ཆུབ་སྟེ་གཉིས་སྣང་གི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་
ངོ་བོའི་བྱུང་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་འཁོར་དུ་ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྟོང་པར་
དངོས་པོ་ཆོག་པ་པ་ནི། །བཏགས་པའི་གཟུགས་ནི་རྣམ་སྤངས་པ། །སྤ་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་
འགྱུར་ཏེ། །མེ་ལོང་གཞོན་ལུ་མ་ཡི་བཞིན། །ཞེས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྟོང་གཟུགས་
སྣང་བ་སྤ་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བཤད་དོ། །

2) ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།

གཉིས་པ་ནི། བྱིད་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་། གང་ལ་ན་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལའོ། །སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཆགས་པ་དང་། འདོད་ལྟ་སྟེ་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
ཆགས་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་སྤར་ཆགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེས་དགྲེས་པ་དང་། བདེ་
ཆེན་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་རོལ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོས་ཉིད་འདས། །ཡེ་ཤེས་དག་པ་རྟོག་པ་མེད། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་(༡༣༥ན)འོད་གསལ་
ཆོས། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་ཆུལ་རྟོགས་པ། །ཞེས་གསུངས། །

3) སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་པ།

གསུམ་པ་ནི། བྱིད་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་། གང་ལ་ན་སོ་སོར་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལའོ། །སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་བཞི་ནི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་
ནི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་དགྲེས་པས་བཞད་

བ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་གསུང་ལ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་
གཅིག་པས་བྱུགས་ལ་ཞེས་བྲལ། །ཅ་རྒྱད་ལས། ཡི་གེ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད། །ཡ་ཡིག་
ནམ་པའི་རིགས་ལས་བྱུང་། །ཡི་གེ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ། །འདུ་ཤེས་ཅན་མིན་འདུ་ཤེས་
མིན། །ཞེས་འདུ་ཤེས་ནམ་པར་དག་པ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་སོ། །

4) མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།

བཞི་པ་ནི། ཁྱོད་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་བཞི་བཤད་པའི་གཞིར་དང་། གང་ལ་ན་མཉམ་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལའོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་
དང་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རྫོགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་སུ་རང་བྱུང་བ། ནམ་
མཁའ་ལ་མ་བཏགས་པར་སྤ་པ་ལ་ལྷར་སྤང་བའི་སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལས་
བྱུང་བ། མཉམ་གཞག་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་བྱད་པར་ནམས་དང་ལྡན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱད་ལས་ཀྱང་། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་མཉམ་གྱུར་ནས། །གཅིག་གི་དངོས་སོར་
འགྱུར་མེད་གནས། །མི་འགྱུར་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བ། །ཆད་པ་མ་ཡིན་ཏུག་པ་མིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

5) བྱ་བྱབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ།

ལྔ་པ་ནི། ཁྱོད་ལ་འདུད་ཅེས་པ་བཞི་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་། གང་ལ་ན་བྱ་བྱབ་ཡེ་ཤེས་
ལའོ། །ཡེ་ཤེས་(༡༣༥བ)དེ་ཡང་སྐྱེ་འབྱུང་བ་བ་སྟེ་སྐྱེ་མ་སྐྱེ་བྱའི་སྐྱལ་བ་སྣ་ཚོ་གས་པའི་བྱ་
བ་འབྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་ནམ་པར་རོལ་བ་སྣ་ཚོ་གས་པ་སྟོན་པ་དང་།

བསྟོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱང་པར་ལྡན་པའོ། །ཅ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། མ་སྐྱེས་པ་
ཡི་ཚེས་རྣམས་དང་། །འདུ་བྱེད་དག་དང་བལ་རྣམས་སུ། །བྱང་ཆུབ་ཉིད་མིན་སངས་རྒྱས་
མིན། །སེམས་ཅན་ཉིད་མིན་འཆོ་བ་མིན། །ཞེས་པས་བྱ་བྱུབ་ཡེ་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉི་མ་དཔལ་གྱིས། །འདི་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བསྟོད་པ་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྷོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེའུ་འདི་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྷ་ཡིན་ལ། སྤར་
བཤད་པ་ཐམས་ཅད་བསྟོམས་ན་འདི་ཡན་ཆད་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སོ། །སྤྲས་
པ། །འདི་ན་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི། །ཅ་ཡི་བ་བ་རྣམ་དག་སྐྱེད་ཆལ་དུ། །མི་འགྱུར་བདེ་
ཆེན་སྤང་ཅིའི་རོས་གང་བའི། །བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་མེ་ཉོག་འབྱུངས། །མཚན་ཡང་
དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་
ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

༥ གཞོམ་མེད་ལྷ་ལི་ཀླ་ལིའི་གདངས། །སྤྱོད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ། །རྒྱལ་བའི་
གསུང་ལ་བྱུག་བཅའ་ནས། །སྤྲུགས་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱ། །

༡༥ སྤྲུགས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལེའུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཅ་སྤྲུགས་བཤད་པ། སྤྱན་ངང་བའི་
སྤྲུགས་བཤད་པ། འཕྲེང་སྤྲུགས་བཤད་པའོ། །

༡༦ ཅ་སྤྲུགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་སྤྲུགས་ལ་དོན་གྱི་སྤྲུགས། ཆོག་གི་སྤྲུགས། ཉགས་ཀྱི་སྤྲུགས་
ཉེ་གསུམ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་(༡༣༦)དག་གྲང་རིམ་པ་ལྟར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྲུགས་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ལྷ་ལི་ཀླ་ལིའི་འཕྲེང་བ་དང་། ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་འཕྲིན་ལས་རྣམས་སྤྱིར་
བ་ལ་འདོད་དེ། སྤྱོད་མ་རབ་གསལ་ལས། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི། །སྤྲུགས་ལ་དོན་
དང་ཆོག་དང་ནི། །ཉགས་ཀྱི་སྤྲུགས་དང་གསུམ་དུ་འདོད། །དང་པོ་སངས་རྒྱུས་སྤྲུགས་ཡིན་
ལ། །གཉིས་པ་ལྷ་ལི་ཀླ་ལིའོ། །གསུམ་པ་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །འཕྲིན་ལས་བཞི་ལ་སྤྱིར་བ་
ནི། །ཉགས་ཀྱི་སྤྲུགས་སུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྲུགས་འདི་དག་གྲང་ཉི་
མ་དཔལ་གྱིས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པས། ཤི་མེད་འོད་དང་བདུན་ཅི་ཐེགས་པའི་སྤྱོད་མ་རབ་གསལ་

ལྟར་བཤད་ན། དེ་ཡང་ཨོ་ནི་རྒྱད་དོ་རྗེ་ཅེ་མོ་ལས། ཨོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། །མཚོག་
དང་ནོར་སྟར་དཔལ་དང་གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། །དམ་བཅའ་བ་དང་
བཟ་ཤིས་དོན། །ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྒྲགས་སུ་བརྗོད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དམ་བཅའ་བ་
དང་། བཟ་ཤིས་པ་དང་། །ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྒྲགས་ཞེས་བྲ་ལ། །འདིར་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མཚོན་
པས་སྒྲགས་ཀྱི་འགོ་འདྲན་ཞིང་། །སྐྱ་རྒྱ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད། །ཨ་ལྷ་མ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་
སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པ། །སྐྱ་ལྷ་མ་ནི་རང་བཞིན། །ཐི་ཤུ་རྣམ་པར་དག་པ། །བཟོ་ཅ་ལྷ་ནི་དོ་རྗེ་འི་
མིག་། །ཨ་ལྷ་མ་ཨོ་ལྷ་མ་ནི་རྣམ་ཐར་བཞི་མཚོན་པ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རྣམ་ཐར་བཞིའི་དོན་སྒྲ་མའི་མན་ངག་གི་མིག་གིས་མཐོང་
བར་འབྱུང་བའོ། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། ཨོ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡིན་ལ། །སྐྱ་རྒྱ་འཁོར་
འདས་གཉིས། །དོ་བོས་(༡༣༤)སྟོང་པ་ཨ་ལྷ་མ། །དེ་ཉིད་སྒྲ་མའི་གདམས་པ་ཡིས། །སྟོང་
པར་སྟོང་བ་སྐྱ་ལྷ་མ། །དབྱེར་མེད་རྣམ་དག་ཐི་ཤུ། །བཟོ་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ། །ཨ་ལྷ་མ་
ལྷ་དགའ་བ་བཞི། །ཞེས་འཆད་དེ་སྐྱ་མ་བྱང་དོན་དང་བྱི་མ་ངས་དོན་བྱུ་བའོ། །

༡༩ སྟོན་བྱང་བའི་སྒྲགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། བྲ་གི་ཉི་ནི་ཞིང་གང་ལ་བཞུགས་པ། པ་རི་ཤུ་རྣམ་པའི་ཡོངས་སུ་དག་པ།
སྐྱ་རྒྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད། །ཡ་བྱ་ཏ་གཤེགས་ཤིག་། །སྐྱ་ཏ་སྐྱ་ག་ཏ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད། །རྒྱ་ན་ཀྲ་ཡ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ། །མཐུ་ཤི་ནི་འཇམ་དཔལ། པ་རི་ཤུ་རྣམ་པའི་
སུ་དག་པ། །སྐྱ་སྐྱ་ཏ་ཡ་ཉི་ནི་སྐྱར་བར་གཤེགས་ཤིག་པའི་དོན་ཏེ། །ཞིང་གང་ན་བཞུགས་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་
དབྱེངས་ནས་གཤེགས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། །བྱད་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་ཅན་འཇམ་དཔལ་དེ་

ཉིད་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་དབྱིངས་ནས་སྤྱར་དུ་གཤེགས་ཤིག་ཅེས་བསྐྱེལ་
བའི་དོན་ཏོ། །དེས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཨ་ལ་སོགས་པ་བཞིས་མཆོན་པའི་གཞི་ལམ་
འབྲས་བུའི་སྐྱབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་སློབ་བྲལ་དུ་སྤྱར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐེན་ཅིང་སྤང་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་
རྒྱས་ནི། ཐེག་ལའི་ཁམས་མི་འཛག་པ་སྟེ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཟད་པ་མེད་ཅིང་གནས་གཞན་དུ་གཡོ་
བ་མེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་
པ་དེ་ཉིད་གོང་ན་མེད་པའི་ལམ་དུ་སྟོན་པ་སྟེ། སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས། སྤྱི་ཉི་ནི་རྒྱ་ལམ་
འབྲས་བུའི་དུས། །བ་རི་ཤུག་སློབ་མེད་པ། །སར་རྒྱས་ཀྱན་མཐེན་པ། །ཡ་དུ་སྤང་སྟོང་
གཉིས་མེད་པའོ། །སར་ཏ་སྤྲ་ག་(༡༣༥)ཏ་ནི། །དུས་གསུམ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཉིད། །བདེ་ཆེན་རྣམ་པ་ལྡན་པ། །མཐུ་ཕྱི་ཐེག་ལའི་ཁམས། །བ་རི་ཤུག་མི་འཛག་པ། །དུ་
ཞེས་དེ་ལས་མཆོག་མེད་པའོ། །ཕྱ་སྤྱི་ནི་ཟག་པའོ། །ཡ་ཉི་ཨ་ནི་དེ་ལྟར་ན། །མི་འཛག་
དགའ་བ་ལམ་མཆོག་གོ། །ཞེས་སོ། །

༣༽ འབྲེང་སྤྲུགས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ཨ་ལཱ་ནི་སྟེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། སར་ཏ་སྤྲ་ག་ཏ་ནི་རིགས་
བསྐྱེལ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། ཉིད་ཡ་ནི་སྟོང་པོ། ཏ་ར་ཏ་ར་ནི་འབྱུང་བ་
འབྱུང་བ། ཨྱི་རྩྱི་ཉི་ནི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས། ཟ་ག་སྤོན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས། རྣམ་པའི་ཤེས།
ཕྱི་ཐམས་ཅད། རྣམ་པའི་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལྡན། །མདྲ་བ་ཙ་ནི་འཛམ་པ་ཆེན་པོ། སར་རྒྱས་
ཆོས་ཐམས་ཅད། ག་ག་ན་ནམ་མཁའ། ཨ་མ་ལ་ནི་ལྟ་བུ། སུ་བདེ་བ། བ་རི་ཤུག་ཡོངས་སུ་
དག་པ། རྣམ་རྣམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། རྣམ་པའི་ཤེས། གརྱ་སྟོང་པོ། ལྷ་ནི་སྟེ་བ་མེད་པ་སྟེ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་སུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱང་པོ་ནི་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་འབྱུང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ངག་གི་དབང་
སྐྱུག་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཆོས་
ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་རོ་གཅིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངང་ལས་བྱུང་བས་ན། ཡོངས་
སུ་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་པ་
དེ་ཉིད་སྦྱང་པོར་འཛིན་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །གྲུབ་ཆེན་དཔེ་མེད་འཆོས། འདི་
དག་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་སུག་མཚོན་བྱེད་དུ་བཤད་དེ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་(༡༣༧)ལས།
ཨ་ཨུཾ་ནི་སྐྱེ་ལས་སྐྱེའོ། །སཐ་ཏ་ཐ་ག་ཏུ་མི་ད་ཡ། །ཏ་ར་ཏ་ར་ཞེས་པ་ནི། །སོ་སོར་སྤྱད་
པའི་རྟགས་མཐར་ཕྱིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཀྱི་ཐུགས། །ཏ་ར་སོ་སོར་ཡོད་པས་
ཏེ། །ཏ་རས་བསྐྱས་པ་མཉམ་པ་ཉིད། །ཨོྭ་ཨྭ་ཨྭ་ནི་གནས་འབྱུང་འབྱུག །རྩ་ག་སྐྱ་ནི་ཉི་མེ་
དང་། །ཆིག་སྦྱང་བཅོམ་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས། །སྟོག་ཚལ་ཡན་ལག་ཡིན་པར་འདོད། །རྩྭ་
ན་ཐུ་ཉི་བསམ་གཏན་ཏེ། །རྗེས་ལ་སྐྱ་གྲོ་ཤར་ན། །མ་རྩ་མ་ཙ་འབྱུང་བའོ། །སཐ་རྩ་སྐྱ་ག་
ག་ན། །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། །ཨ་མ་ལ་སུ་བ་རི་ཤུག། །ཞེས་པ་འཛིན་པའི་ཡན་
ལག་གོ། །རྩམ་རྩུ་རྩུ་ན་གརྩ་ཨུ། །ཞེས་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་
ལྟར་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ལེའུ་འདི་ལ་ཁམས་གསུམ་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་ཤོ་ལོ་ག་
གསུམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྲུགས་ལ་སྦྱོར་ག་གསུམ་གྱིས། ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་དག་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆར་བཤད་པ་དོ་རྗེའི་རྣམ་
འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་བཙུ་གཉིས་པའི་
རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། །

ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

གླེ་གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ལེའུ་འོན་ཡང་བརྗོད་པ།

༥ གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ལེའུ་འོན་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་བཞིན་པའི་
དོན་ནི། དེ་ལྟར་ཁྱེས་པའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་རྗེས་དེ་
ནས་སྤྱད་པ་པོ་དཔལ་ལྷན་དོ་རྗེ་འཆང་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཐོས་པས་
དགའ་ཞིང་། དོན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་མགྲུ་ནས་ཐལ་མོ་སྤྱར་ཏེ། མགོན་པོ་བཙུང་ལྷན་འདས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཆལ་
(༡༣༤ན)ནས། ཁྱེས་པ་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་པོ་གསང་བའི་བདག་པོ་ལག་ན་
དོ་རྗེ་དེ་ནི་ཁྱོ་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཉན་པའི་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་ལྟ་ལ་སོགས་
པ་སྣ་ཆོགས་པའི་རྒྱུད་ཉན་པའི་འཁོར་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གསང་བ་སྟོན་ནས་ནི་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྷན་པའི་ཆོག་འདི་སྤྱད་ཅེས་གསལ་ཏོ། །མགོན་པོ། ཞེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་
པ་པོ་ལ་པོས་ནས་རྒྱུད་བསྟན་པས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འཁོར་བདག་ཅག་མཆོག་ཏུ་ཡི་རང་
ངོ་། །དེའི་དོན་གྱིས་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ལེགས་པར་གསུངས་ཞེས་ལེགས་སོ་དང་པོ་ནི་
རྒྱུད་ཉན་པ་པོ་རྣམས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་དང་། ལེགས་སོ་ཕྱི་མ་ནི་གཞན་སེམས་ཅན་དཔག་
ཏུ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྒྱུད་འདི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་པའོ། །

ལེགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཆལ་
བ་སྟེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡི་འགོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྣམས་དང་རྒྱུད་ཁྱེས་པ་པོ་བདག་ཅག་རྣམས་
ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྤྱར་དུ་ཐོབ་པའི་དོན་ཆེན་མཛད་པའོ། །དེས་ན་སྤྱི་འབྲམ་

བ་བའི་ཚུལ་གྱི་ཆོས་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་འདི་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཆེ་གཅིག་ལ་སྟེར་
བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལེགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་
བདེ་ཆེན་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པས་ཟབ་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་དབང་དང་བཅས་པ་ཆང་
བར་བསྟན་པས་ཡངས་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་མཐའ་དག་གྱང་བཟོད་བྱར་བསྟུས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པས་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེ་དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཆེ་གཅིག་ལ་སྟེར་
པའི་སྟོན་སྒྲུལ་བ་དང་ལྷན་པའི་འབྲེ་བའི་དོན་བྱེད་ལ། རྒྱུད་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་
པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཁོ་ནའི་(༡༣༤བ)ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་
རྒྱུད་འདི་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་གསུམ་དུ་བྱུང་བའི་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུལ་བ་དང་ལྷན་པའི་འཁོར་ལ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་བཤད་དོ། །སྤྱིར་བོའི་དོན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། མགོན་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པས་ཁམས་དམར་པོ་གཙུག་
ཏྲར་ནས་ནོར་བུའི་དུ་ཐུར་དུ་གཤེགས་ཤིང་། དཀར་པོ་ནོར་བུའི་ཅེ་ནས་སྤར་འོངས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་གཙུག་ཏྲར་དུ་གཤེགས་པ་ལ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རྫོགས་
པ་ལ་སངས་རྒྱས་པ་ན་ཡན་ལག་ལྷས་གཏུགས་པའི་བྲག་སྟེ་དུག་ལྷ་སྤངས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མགོན་པོ་དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་གསང་བའི་བདག་ཅས་པ་
ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ལ་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་མས་ལག་ན་དོ་རྩེ་སྟེ་བདེ་ཆེན་
འབྲེན་པའི་མན་ངག་ལག་ཏུ་གཏད་པ་ལས་ཁོ་བོའི་སྟེ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་སྤང་བྱ་ཉོན་
མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལས་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིང་། ལྷ་ཆོགས་ཏེ་རང་དང་འབྲ་
བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གཞན་ལའང་བསྟན་ལ། གཞན་ཏེ་བྲག་རྒྱ་རིགས་བཞི་སོགས་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་གསང་བའི་དོན་སྟོན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཀྱིས་བསྟོན་ནས་བདེ་ཆེན་གྱིས་རབ་ཏུ་
དགའ་ཞིང་མགྱ་བའི་ཆོག་འདི་སྐད་ངག་ཏུ་བཟོད་ཅིང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །མགོན་པོ་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བདག་ཅག་སྐྱབ་པ་པོས་ཐོབ་པས་ཡི་རང་ཞིང་གསང་སྟགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་

བས་ལེགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པས་ཀྱང་ལེགས་པ་དང་། རང་ཉིད་རི་ལྟར་སྤྱོད་
པ་ལྟར་སྤྱོད་ལྡན་གཞན་ལ་སྤོན་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲོལ་འབྲས་བུ་
ནི་སྐྱེ་གསུམ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་འཆལ་བ་སྟེ་འདོད་པའོ། །དེ་ཡང་(༡༣༤ན)འགྲོ་བ་མགོན་མེད་
པ་རྣམས་དང་། བདག་ཅག་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་རྣམས་རྩི་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ལ་
འགོད་པའི་དོན་ཆེན་པོ་མཛད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ལ། དོན་ཆེན་རི་ལྟར་མཛད་ན་རྣམ་བཅས་
དང་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་ངོ་མོ་གཅིག་པའི་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་འབྲས་
བྱ་བའི་ཚུལ་ཏེ་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་སྤོན་བྱེད་ཀྱི་མཆན་བརྗོད་ཀྱི་གསུང་རབ་འདིས་རྣམ་དག་
ལེགས་པའི་ལམ་ཟབ་མོ་ཤེས་རབ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐབས་དབྱེར་མེད་པའམ་དོན་ཆེན་ཏེ་རྒྱད་
ལྗེའི་འགྲོ་བ་ལ་དོན་བགྱིད་པས་ཏེ་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཆོས་པར་བསྟན་ནས་དོན་བྱེད་
པའོ། །དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མཆན་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པ་འདི་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་
བྱ་ལ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོམས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལོ། །

སྤྱས་པ། རྩི་རྩེ་འཆང་གི་སྤོན་ཆེ་འཁོར་རྣམས་ལ། །མཆོག་ཏུ་སྐལ་བ་ཟབ་སྤྱོད་པ་
ཟབ་མའི་ལམ། །སྤྱིད་མཐའི་བར་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་ལ་ནི། །རྒྱན་མི་ཆད་དུ་འབྲུག་པ་ཁོ་
པོས་བྱས། །མཆན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྩི་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་
བཤད་པའོ། ། །

ཁ། མཐུག་གི་རིམ་པ།

དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འདི་ནི་སྤྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྲེལ་པོ་དང་། དེ་ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སེམས་འགྲེལ་སྐྱོར་གསུམ་དང་ཕྱོགས་
མཐུན་པར་གནས་པ་ལ། གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་ཕྱོན་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་
གཅོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། སལ་མོ་ཆེ་(༡༣༤བ)ཞིག་གིས་ཐུགས་དམ་དུ་མཛད་པ་དང་།
ཐ་ན་བྲིས་པའི་ཆོགས་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་དོ་རྩེའི་ཆོག་ཁ་ཉོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྲེལ་མོས་པ་ཆེ་
བ་མང་བར་སྤང་ནའང་། སྤྲིར་དོ་རྩེའི་ཆོག་གི་དོན་རིམ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་དང་། བྱུང་པར་དུས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སེམས་འགྲེལ་སྐྱོར་གསུམ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ཤེས་པ་ད་ལྟ་མི་སྤྲོད་པ་
ལྟ་བུར་མཐོང་ནས། བྲི་མ་མེད་པའི་འོད་དང་། བདུད་ཅི་ཐེགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཏེ། འདི་
ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་གསུམ་གང་སྐབས་སུ་བབ་པ་གཞིར་བཞག །དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོས་སེམས་འགྲེལ་སྐྱོར་གསུམ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པས་རྣམ་
པར་བརྒྱན་ཏེ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་འདི། སྤན་ཆད་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་
དོ་རྩེའི་ཆོག་དོན་རྣམས་པར་དབྱེ་བར་འདོད་པ་དག་ལ་སྤྲོན་མེད་པའི་ལམ་ཀྱི་སྟོལ་བྱེ་བ་
ཉིད་དུ་སེམས་ལ། རང་བཟོ་དང་བྲལ་ཞིང་ལུང་རིག་གིས་གྲུབ་པའི་ཡིད་བརྟན་དུ་བྱུང་བ་
ཤིང་ལྟག་པར་བཀོད་པར་སྒྲིམ་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་འདུང་མཛད་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་ལྡན་
པ་དག་གིས་ཞིབ་མོའི་སྒྲོས་ཕྱོགས་སྤྱང་སྤངས་ཏེ་དབྱེད་པ་ན། ཆད་ལྡན་ཀྱི་གསུང་རབ་
དང་འགལ་བའོ། རིག་ལམ་དང་འགལ་བའི་གཞི་དཔེ་གཞི་མི་ཐ་བར་འབབ་པར་མཐོང་
ནས་སྤྱི་བར་རྗོ་ཐོགས་པ་མཆིས་ནའང་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག་དང་། ཁོ་པོ་དེ་དག་ལ་སྤྲོད་
ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བཞིན། །

དེས་ན་སྐྱོན་ཆད་སྐྱལ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་ནམ་བཤད་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱང་པོའི་
རྒྱུད་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཞུགས་ཏེ་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལ་སྤྱང་པོ་ལེན་
པ་དང་། མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང་རྗེ་མཆོག་གི་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་དེ་དོན་རྣམས་པར་འགྲེལ་
བའི་ཡི་གེ་རིས་སུ་འགོད་པ་དང་། (༡༩༠ན)རང་རང་གི་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་སྐྱལ་བ་
དང་ལྡན་པ་དག་ལ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འདོམས་པའི་སྒྲོན་པ་བསྟན་པའི་སྤྱང་པོ་འདི་ཉིད་དར་ཞིང་
རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ཐབས་ལ་དུས་ཉལ་ཏུ་བརྩོན་པ་ལ་ལྷུང་སྒྲང་བར་བྱའོ། །

འདིར་སྐྱུས་པ། བདུད་ཅིའི་ཟེར་གྱིས་རེག་པས་རྣམ་འཕེལ་གང་སྒོ་པ་མཐའ་བྲལ་བའི་
འཛིང་། །མདོ་དང་རྒྱུད་སྒྲུབ་པའི་བར་རིམ་རྣམས་བཟུང་མཆི་མེད་རི་བོ་ཞོར་རྒྱས་ཀྱི། །རྣམ་དཔྱོད་ལང་
ཆོས་གསལ་བར་འབྱུང་གང་བརྩོན་པའི་དབྱུང་གིས་བསྐྱབས་པ་ལས། །གསལ་བར་འོངས་
སོ་འོད་སྒྲོང་ལྡན་འདིས་ས་གསུམ་འགོ་བའི་སྤྱང་བྱེད་ཉིད། །གང་ཞིག་ཤར་ན་ལོག་སྐྱ་འབྱུང་
པའི་བྱ་རྣམས་ལོང་འགྱུར་ཐག་དོག་ཅན་རྣམས་སྟེག་པར་བྱེད། །དོན་གཉེར་རེ་བའི་འབྲས་
བྱ་སྟོན་བྱེད་སྐྱལ་བཟང་ལུས་སྐྱེས་སྟོན་ཤིང་གཡོ་བའི་གར་བྱེད་ལ། །གཟུར་གནས་མཁས་
རྣམས་མཆོག་ཏུ་རང་འགྱུར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་བསྒྲུབ་འདེབས་ལྟར་རྒྱས་པར་བྱེད། །ཐུབ་བསྟན་
ཞོར་འཛིན་དགའ་མའི་བཞིན་རས་ས་གསུམ་འགོ་ལ་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་སྤྱང་བར་བྱེད། །ཡིད་
ཆེས་ཁུངས་ཀྱི་གངས་རི་ལས་འོངས་ཤིང་། །རང་བཟོའི་རྩྭ་བྲལ་རིག་པའི་རྒྱབས་འཕྲེང་
ཅན། །རྣམ་མང་ལུང་གི་སྤྱ་བའི་འཛུམ་དཀར་མ། །དག་བྱེད་རྒྱན་གསུམ་ལྡན་པ་འདི་ཡིན་
ནོ། །མདོ་རྒྱུད་གསུང་རབ་དགོངས་དོན་པལ་མོ་ཆེ། །སྒོ་བཟང་རྒྱལ་བའི་ཉི་མས་གསལ་མཛད་
ནས། །མཆོག་ཏུ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་རྒྱུད་འདི་ཡི། །རྣམ་འགྲེལ་བབྱེད་པ་དག་ལ་བཞོ་
སྐྱལ་མཛད། །འདོད་རྒྱུའི་འབྱུང་གནས་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ནི། །དཔུས་ལོང་ལག་ཏུ་གྱི་ནར་
འབྲམས་པ་བཞིན། །གངས་རིའི་ཁོད་འདིར་སྤྱང་པོའི་རྒྱུད་འདི་ལ། (༡༩༠བ)ཁྱིམ་པའི་བསྐྱུག་
ཆོས་ཅམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ། །མ་བཟོད་བསྐྱལ་པར་གང་གི་མཆོན་ཅམ་ཡང་། །རྟེན་དཀའ་སེམས་

འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་བདུད་ཅིའི་ཚུས། །བྱི་དོར་མཆོག་ཏུ་བགྱིས་ཏེ་ཐུབ་བསྟན་གྱི། །གཞུལ་
མེད་མཛོན་དགའི་ཏོག་ཏུ་བདག་གིས་བཀོད། །སར་གནས་དཔའ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱོད་ལུལ་
ལ། །སློ་དམན་བདག་འདྲའི་བྱིས་པས་རྣམ་དབྱེད་པས། །ཁོངས་པར་གང་གྱུར་བསམ་པ་ཐག་
པ་ཡིས། །སྤྱིབ་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་རྣམས་ལ་འཆགས། །འདིར་འབད་ལས་བྱུང་རྣམ་དཀར་
ཆེ་ཤེས་ནི། །འགོ་ཀུན་ཡིད་ཀྱི་ཀུན་གསལ་མཛེས་མའི་ངོས། །སྤྱིད་དང་ཞི་བའི་ཐུན་པ་ཀུན་
འཛེམས་ཤིང་། །ཀུན་མཁུན་བདུད་ཅིའི་འོད་ཀྱིས་སྤང་བྱེད་ཤོག །བདག་ཀྱང་དེར་ནས་ཆེ་
རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ཟབ་ལམ་བདུད་ཅིའི་དགའ་སྟོན་འདིས་འཆོ་ཞིང་། །མི་རྒྱལ་བསྟན་པའི་
རྒྱལ་མཚན་བསྐྱེད་བཤུགས། །ཆོས་རྒྱལ་རིགས་ལྡན་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ཤོག །དབྱིག་གི་
སློ་གྲོས་མ་འདི་འཛིག་ཏེན་གྱི། །མངལ་ཁུར་འཛིན་པའི་བཙུན་པ་མི་འདོར་བ། །དེ་སྤྱིད་ལེགས་
བཤད་མཆོག་འདིས་འགོ་བཤུགས། །ལམ་བཟང་སྤང་བ་འདོད་རྒྱར་སྤྱིན་གྱུར་ཅིག །རྒྱུད་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་རྟོ་རྟེའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཉི་མ་ཆེན་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བག་དཀར་ནས་ནང་སོ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ཆོད་རྒྱལ་པོ་བའི་བགས་ལེགས་པར་བསྐྱེད་ཞིང་། བསྟན་
པའི་སྤྱིན་བདག་ནང་སོ་ཆོས་མཛད་ཆོས་རྒྱལ་བ་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཐུན་པའི་རྒྱུན་ལེགས་པར་སྤྱར་བཤུགས་བརྟེན་ནས།
མདོ་དང་རྒྱུད་སྤྱིའི་ཆོས་རྒྱལ་མཐའ་དག་ལ་འདོད་རྒྱར་སྤྱོད་པའི་སློ་གྲོས་ཀྱི་སྤང་(༡༧༩)བ་ཅན་ཤུགས་དགོ་སྤྱོད་དགོ་འདུན་
རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས། མཉམ་མེད་ཤུགས་རྒྱལ་པོ་འཁྱུངས་ནས་ལོ་ཉིས་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་དེ་གསུམ་འདས་
ཤིང་། མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་ལ་འདས་ལོ་དུག་ཅུ་སྟོར་བདུན་དང་། ལོ་ཉིག་མ་དུག་བསེས་པའི་ཁྱག་སྒྲུག་གི་རྒྱ་བའི་ཕྱོགས་དང་
པོའི་རྒྱལ་བ་གསུམ་པ་ལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཚན་ཅིའི་དཔེན་གནས་སྤྱོད་གསུམ་པར་སྤྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་རྣམ་དབྱེད་ཡངས་པའི་
མིག་ཅན་རི་པོ་བདེ་ཆེན་པ་འཇམ་དབྱངས་སློ་གྲོས་ཞེས་བྱ་བས་བགྱིས་པ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་
ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་ཀུས་པར་གྱུར་ཅིག། །།

ཡེ་ཆུ་ཉེ་ཏུ་པ་རྩ་བ་ཉེ་ཏུ་རྩེ་ལྷ་སྤྱོད་གཏོ་བད་ལ། །ཉེ་ལྷ་ཡོ་ནི་རོ་རྩ་ཨེ་ཕྱོ་དྲེ་
མཉུ་བྱ་མ་ཏེ། །མཉུ་ལོ། །།

༡༡། །དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རིམ་བ་དང་པོའི་ ལམ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་བཞུགས་སོ། །

ལྷ་མ་དང་ལྷ་ག་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཆིལ་ལོ། །འདིར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ལམ་
རིམ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ལ་བཞི། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད་
བ། ཅེ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ལོས་གཟུང་བ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱུང་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་
བརྗོད་བ། ལམ་རིམ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

དང་པོ། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད་བ།

དང་པོ་ནི། རྒྱུད་འདིའི་མཆོན་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་དོན་འདིར་འདུས་པར་གསུངས་
ཤིང་། དེར་མ་ཟད་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་གནད་མཐའ་དག་རྒྱུད་དོན་འདིར་འདུས་པ་
དང་། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་ལ་འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་ཞིང་།
རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བ་དང་། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་བསྤྱགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས།
ཨེ་མ་རྟོ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ། །བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་འདི་ཡིན། །རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱི་མའི་
ཕྱི་མར་གྱུར། །གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱའི་རྒྱུད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་
ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་དང་། །རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བ་དང་། རྒྱུད་ཐམས་(ཤན)ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་

པའི་དོན་གྱིས། །རྒྱད་དོན་ལ་སྐྱུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཡི་གེར་འབྲི་བ་དང་།
འབྲིར་འབྲུག་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། འཆད་པ་དང་། རྒྱད་འདི་སྐྱབ་པ་པོས་མཐོང་བ་དང་།
ཐོས་པ་དང་། དུན་ཅིང་རེག་པ་དང་། རྒྱད་དོན་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཙམ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ།
རྩི་རྩེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་བྱག་བྲ་བའི་ཡུལ་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱད་བྱི་མ་ལས། གང་གི་སྐྱུན་
བཞིའི་རྩི་རྩེ་དག་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཅིང་། །མི་སྤང་ལ་སོགས་སྤྲོ་ཆོགས་མཆོག་དང་སྐྱུན་སྐྱབ་
ཅིང་། །སྤྲ་མའི་བྲིན་ལས་འདི་ན་མ་ཞོར་ལམ་ཉོགས་པ། །བྲང་ཚུབ་རྩི་རྩེ་འབྲ་ལྟ་དེ་ལ་བྱག་
འཆལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྒྱད་འདི་ཉིད་ལས་བསྐྱུགས་པར་མ་ཟད། རྒྱད་གཞན་
ལས་ཀྱང་བསྐྱུགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཏེ། དམར་ནག་གི་རྒྱད་ལས། རྒྱད་ཀྱི་མཐར་སྐྱག་
འདུས་པ་སྟེ། །མ་བྱང་འབྱང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར། རྒྱད་རྣམས་ལས་
གསུངས་པ་དེར་མ་ཟད། བྱབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལས་ཀྱང་བསྐྱུགས་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དེ། འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་འདས་པའི་རྒྱད། །གསང་ཆེན་གསང་བ་ཆེས་
གསང་བ། །གོང་ན་(འབ)མེད་པའི་ལུང་ཆེན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། གཞན་
ཡང་བྱབ་ཆེན་པོས་བཟོ་ཞེས་དང་། མཆོན་གཞན་དཔལ་བདེ་བའི་མགོན་པོས། དཔལ་ལྷན་
འདུས་ལས་མཆོག་གཞན་མེད། །འཛིག་ཉེན་གསུམ་གྱི་རིན་ཅེན་གྱུར། །སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང་
སྙིང་པོའི་མཆོག་། རྒྱད་ཀུན་གྱི་ནི་སྤྲ་མའི་སྤྲ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་
རྒྱད་འདི་རྒྱད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅའ་ཉོག་ཏུ་བསྐྱུགས་
པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་སྟོན་གསལ་ལས། རི་སྤྱིད་ཡ་ར་ལ་ཉའི་བར། ཀ་ཁ་སྟ་མཐའ་ཁ་ཐའི་
མཐར། །ད་རྟའི་མཐའ་དང་མ་མཐར་བཅས། །དེ་དེའི་རྩ་བ་ཡི་གེ་གསུམ། །སྐབ་པ་ཆེན་པོས་
ཆོས་སྤྱང་པོ། །བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གསུངས་རྣམས་ཀྱི། །དཔལ་ལྷན་འདུས་འདི་སྟོན་ཡིན་
ཏེ། །དེ་བས་འདི་ནི་རྒྱད་ཀྱི་ཅེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱད་འདིའི་ཆེ་བ་
དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་རིམ་བྱ་སྟུང་ན། དེ་ཡང་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྩ་རྒྱད་

ལ་གཉིས་དང་། བཤད་རྒྱུ་ལ་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བ་
རྡོ་རྗེ་འཆང་རང་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་གསུངས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་སྟོ་ཀ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་
ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་བསྐྱུས་པ་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ། རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ངོས་གཞུང་བ།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་བྱུག་ཡོད་དེ། རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་
ཀུན་ལས་བདུས། ལྷ་མོ་བཞིས་ཁུས། ལྷའི་དབང་པོས་ཁུས་པ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདི་བྱུག་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ནམ་མིན་ཟེར་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ།
རྒྱུད་ཕྱི་མ་ནི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ཅིང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྔ་མ་རྣམས་འདིའི་བཤད་
རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་། འདིའི་རྒྱུད་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱུང་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་བ།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡང་(༣༣)འཕགས་ཡུལ་དུ་དགོངས་འགྲེལ་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ།
དང་པོར་རྒྱལ་བོ་ཨིན་ལྷ་ཉིས། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ལ་གནང་། དེས་མངའ་བདག་གི་སྲ་ཀ་
པ་ལ་གནང་ལ། དེས་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་ར་ཉ། དེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་
ལ་གནང་ནས། འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་དགོངས་པ་བཀའ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིག་དང་།
རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས། བྲམ་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་
ཞབས་ཡབ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་བཀའ་བ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་
དང་མི་མཐུན་པ་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོས་བཀའ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་དང་། འཁྱི་པས་བཀའ་བའི་

འགྲེལ་ཚུལ་ཞིག་རྣམས་ཡོད་དོ། །

འོ་ན་དེ་རྣམས་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་སྦྲུལ་ན། དེ་ཡང་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་རི་ལྗར་ཡོད་སྦྲུལ་ན། དེ་ལའང་གཉིས་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ལའང་བཞི་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་རིམ་གཙུག་པོ་སྟོན་པ། མདོར་བྱས་དང་། མདོ་བསྟེན་གཉིས། རྫོགས་རིམ་གཙུག་པོ་སྟོན་པ་རིམ་གྲ་ལེན་གཉིས་པར། ཕྱང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཞེས་པ། རྣམ་སྒྲུང་གི་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཆོག་པ་བཅད་གཅིག་གི་དོན་འགྲེལ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། དང་པོར་འཕགས་པ་ལྷན་མཛད་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཆ་གཙུག་པོ་སྟོན་པ་སྤྱོད་བསྐྱེད་སྟོན་མེད་དང་། བདག་གིས་བརྒྱུ་བའི་རིམ་པ་གཉིས། དེ་(༣༧)རྗེས་སྐྱེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གཙུག་པོ་སྟོན་ཅིང་རྫོགས་རིམ་ཅུང་ཟད་སྟོན་པ་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་དང་། དབང་གི་ཆ་གཙུག་པོ་སྟོན་པ་དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ་དང་། རྫོང་པ་བཞི་སྟོན་པ་ལས་མཐའ་རྣམས་འབྲེད་གསུམ། ལྷན་བཞེས་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྤྲ། དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ། འགྲེལ་པ་སྟོན་གསལ་དང་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་གཉིས། རྗེ་རྒྱ་རོ་བས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ། ལམ་རིམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

བཞི་པ་ལ། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་། རྫོགས་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །

༡༽ བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ།

དང་པོ་ལ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྡོན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་འགོ་དགོས་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་ལ་
སློབ་ཚུལ་ཉིད་བཤད་པའོ། །

༡༽ རྫོགས་རིམ་གྱི་སྡོན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་འགོ་དགོས་པ།

དང་པོ་ནི། རྩོམ་སྒྲིག་དག་ན་རེ། བྱམ་མོང་གི་དངོས་བྱུང་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་མཆོག་
གི་དངོས་བྱུང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གིས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་མ་བསྐྱེད་པར་རྫོགས་
རིམ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྐྱེད་པས་ཆོག་ལྟེ་བསྐྱེད་རིམ་ནི་བྱམ་མོང་བའི་དངོས་བྱུང་གི་
རྒྱ་ཚུལ་ཡིན་གྱིས། མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་སྐྱུང་བའི་ཐབས་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། རང་
ལུགས་ནི། རྫོགས་རིམ་ལ་སློབ་པ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་པ་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད་
རིམ་ནི་རྒྱད་སྟེན་གྱི་དང་། རྫོགས་རིམ་ནི་གོ་ལ་གྱི་ལམ་ཡིན་པ་གང་ཞེས། །བསྐྱེད་
རིམ་གྱིས་རྒྱད་སྟེན་པར་མ་བྱས་པར་རྫོགས་རིམ་གྱིས་གོ་ལ་བར་གྱི་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར།
རིམ་ལྟ་ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་ལ་ལེགས་གནས་ཤིང་། །རྫོགས་པའི་རིམ་ལ་འདོད་རྣམས་
ལ། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐྱེས་ཀྱི་རིམ་བུ་ལྟ་བུར་གསུངས། །ཞེས་

བ་དང་། སྤྱིད་བསྐྱུས་སྒྲོན་མེ་ལས། སེམས་ཅན་དང་པོའི་ལས་ཅན་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་ལ་(༧ན)འདུག་བྱའི་ཕྱིར། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐྱེས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འོ་ན་བསྐྱེད་རིམ་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་སྟུང་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བསྐྱེད་པས་ལྟག་པའི་ལྟས་རྒྱུད་ཀྱིན་ཀྱིས་སྒྲོབ་པ་དང་། ལས་སྐྱིབ་སོགས་དག་པར་འགྱུར་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་སྤྱིན་པར་བྱེད་ཚུལ་དུ་མ་གསུངས་ཤིང་གཙོ་བོར་ནི་སྤྱིར་གཞི་སྤྱི་ཡོ་བར་དོ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་རིམ་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་མཐུན་ཞིང་། འབྲས་བུ་སྤྱི་གསུམ་དང་ཡང་རྣམ་པ་རིམ་ལྟར་བ་བཞིན་མཐུན་པའི་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་གཞི་སྤྱི་ཡོ་བར་དོ་གསུམ་དངོས་གནས་ལ་སྤྱིར་ནས་འབྲས་བུ་སྤྱི་གསུམ་དངོས་གནས་ལ་འབྲས་བུ་ལ། སྤྱིར་གཞི་སྤྱི་ཡོ་བར་དོ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་རིམ་ལྟར་བ་བཞིན་མི་མཐུན་ཀྱང་ཡིད་དོ་ཅམ་དུ་མཐུན་ལ། འབྲས་བུ་སྤྱི་གསུམ་དང་ཡང་རྣམ་པ་རིམ་ལྟར་བ་བཞིན་མི་མཐུན་ཀྱང་ཡིད་དོ་ཅམ་དུ་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་གཞི་སྤྱི་ཡོ་བར་དོ་གསུམ་ཡིད་དོ་ཅམ་དུ་སྤྱིར་ནས། འབྲས་བུ་སྤྱི་གསུམ་ཡིད་དོ་ཅམ་དུ་བསྐྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་ལམ་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བསྐྱེད་རིམ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་ན་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱས་བསྐྱེད་རིམ་ལྟར་ཞིག་ལ་སྒྲོབ་སྟུང་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཕགས་ལུགས་ལ་རྒྱས་བསྐྱེད་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པར། བསྐྱེད་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་གསུངས་པའི་དོན། སྒྲོན་གསལ་ཀྱིས་སྒྲོན་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོམ་པ་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་བར་ཀྱི་དོ་རྩེ་བཞི་བསྐྱེད་སྒྲོམ་ཚུལ་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། ལེའུ་བཅུ་(༧)བཅུ་གཉིས་པ་ལས། ཡང་ན་དོ་རྩེ་བཞི་དག་གི་། བརྒྱལ་ཞུགས་བརྟན་པས་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྒྲོམ་པ་ནས་མཁའ་གསང་ལ་ཡི་གེ་འགོད་པའི་བར་དོ་རྩེ་བཞི་བསྐྱེད་སྒྲོམ་ཚུལ་བསྐྱེད་པ་

ཅིག་ནམས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའི། དེ་ལས་གཞན་པའི་སློབ་ཚུལ་
གཞན་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་སློབ་ཚུལ་གཞན་དུ་བྱས་ཀྱང་། རྩོགས་རིམ་གྱི་ལམ་
གྱི་རྒྱད་སྟེན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༡༽ བསྐྱེད་རིམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བསྐྱེད་རིམ་ཉིད་ལ་སློབ་ཚུལ་ལ་ཡང་། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་ཡན་ལག་
དང་། མངོན་རྟོགས་དངོས་ལ་སློབ་ཚུལ་གཉིས།

༡) མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་ཡན་ལག

དང་པོ་ལ། ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ། མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་ཅིང་
སྟོམ་བ་གཟུང་བ། འགལ་རྒྱུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་བསྐྱང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྟོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) ཐོག་མར་བྱ་བའི་རིམ་པ།

དང་པོ་ལ་སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མ་ངེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ། བདག་སྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱིན་
རྒྱལ་བའི་ཚུལ། རྩོམ་སྐུ་དཔའི་སྟོམ་བསྐྱས་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1] སྟོན་འགྲོ་གཏོར་མ་ངེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཆོག་གསུམ་བསྐྱེད་དམ། སྐད་ཅིག་དཀྱིངས་བསྐྱེད་བྱ། རང་ཉིད་

ཞེ་སྒང་རྩོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མཆོད་གཏོར་རྣམས་
ལ། ར་མལ་པའི་སྒང་ཞེན་དང་ལྷན་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པར་མི་རུས་ལ། དེ་ཡང་
རང་ཉིད་ཞེ་སྒང་རྩོམ་པའི་སྐྱེ་བྱེད་ལ་གནས་པ་ཅིག་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་རྩོམ་པའི་ཐབས་དང་། བྱིན་གྱི་མེས་རབ། ཅེས་སོགས་
གྱིས་རྩོམ་བྱིན་སྐྱབས་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོམ་བྱིན་ལ་ར་མལ་པའི་སྒང་ཞེན་
བསལ་ནས། འོག་ནས་རྩོམ་བྱིན་ལ་འཛིན་རེས་གྱིས། རྩོམ་བྱིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞུགས་
བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ནང་མཆོད་(༥)བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། རང་མཆོད་གཏོར་ནས་མཆོད་གཏོར་ལ་བགལ་བས་འཛིན་བྱ་བ་ཡིན་ལ།
བརྟུང་བ་ར་མལ་པས་བགལ་བས་འཛིན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་མཆོད་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་
པའི་ཚུལ་ལ་བཞི་བསང་བ། སྤྱང་བ། བསྐྱེད་བ། བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1} བསང་བ།

དང་པོ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དང་དེའི་ལས་ཐམས་ཅད་པའི་སྤྲལས་གྱིས་ནང་མཆོད་དང་།
མཆོད་གཏོར་སོགས་བསང་བར་བྱེད་པས། ཨོ་ཨུཾ་བི་ཤྭན་ཏྲ་ཀྲི་ཏྲ་ཧྱཱི་གིས་བསང་བར་བྱེད་པ་
ཡིན་ནོ། །དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། རང་གི་སྤྲལས་ཀ་ནས་བགལ་བ་མཐར་བྱེད་
གྱི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྲོས་ནས་གཏོར་མ་ལ་གནས་པའི་བགལ་བ་བསང་བ་ཡིན་ནོ། །

2} སྤྱང་བ།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ཏའི་སྤྲལས་དོན་བཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ནང་མཆོད་
དང་། མཆོད་གཏོར་རྣམས་ལ་ར་མལ་གྱི་སྒང་ཞེན་བསལ་ནས། རོ་བོ་བདེ་སྤོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
ཡེ་མེས་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་མཆོད་ཟུམ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

3} བསྐྱེད་པ།

གསུམ་པ་ནི། སྒོ་ཨ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པ་བྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་བའི་ནང་དུ། ཟླ་
མེད་གི་རྒྱུད་གཞན་དུ་ཤ་ལྷ་དང་བདུད་ཅི་ལ། གཤེགས་པ་ལྷ་དང་གཤེགས་མ་ལྷ་སྟོགས་
དང་སྟོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་པར་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་རིགས་ལྷའི་ས་བོན་ལས།
ཤ་ལྷ་དང་བདུད་ཅི་ལྷ་ཀ་གཤེགས་པ་ལྷའི་ངོ་བོར་སྟོགས་བཞི་དང་དབུས་སུ་བསྐྱེད་པར་
སྐབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

4} བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།

བཞི་པ་ནི། ཨོ་ཨྲུཾ་ཧྲི་ཨི་ཨོ་གསུམ་གྱིས་སྤྱངས་ཏོགས་སྤར་གསུམ་བྱས་པའི་སྒོ་
ནས་བྱིན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །མཆོད་གཏོར་བྱིན་སྐྱབས་བྱས་པའི་འོག་དུ། རང་གི་ཐུགས་
ཀའི་རྩི་སྟོན་པའི་འོད་ཟེར་ཐུགས་རྒྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་སྟོགས་སྦྱོང་བཅེ་ལྷ་འཁོར་(༥༧)
དང་བཅས་པ་བཀྱག་ནས་ས་སྟོགས་རྣམས་སུ་འཁོད་པ་སྐྱད་ཅིག་བདེ་སྦྱོང་དབྱེར་མེད་གི་
འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་ནས། འདུས་པའི་སྣ་ཤེས་རབ་མ་དང་བཅས་པའི་སྐར་བཞེངས་པའི་
མགོན་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་ཕྱུལ་ནས། མགྱིན་པས་བཅོལ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་
ནས་འབྱུང་བའི་སྐབ་ཐབས་བསྐྱོམ་པའི་བར་ཆད་ཞི་ཞིང་། བསྐྱབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

— 288 —

2} དེ་ཉིད་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཡུལ་གང་ལ་འབྱལ་བ།

གཉིས་པ་ནི། བདག་བསྐྱེད་གྱི་ཆོ་ག་རྫོགས་པའི་འོག །བསྐྱེད་པ་བྱས་མ་ཐག་པའི་
རྗེས་སུ་མི་བསྐྱེད་དོན་རྗེའི་སྣ་ཆོགས་ལ་དབྱལ་བ་ཡིན་ནོ། །

3} རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་བརྒྱས་བྱེད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ནི། རིམ་བ་དང་པོའི་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལ། རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒོམ་བརྒྱས་བྱས་
པ་(༤ན)ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་གོགས་སྒྲིབ་དམ་ཆོག་ཉམས་ཆགས་དང་བཅས་པ་
དག་ནས། རིམ་བ་དང་པོའི་ལམ་ཅི་འདོད་དུ་སྐྱེ་བར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུས་
ནམ་གྱི་ཆེ་སྒོམ་སྒྲུབ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་ཕྱིན་པའི་བར་རམ། སྒྲུབ་གྱི་འཇུག་རྫོགས་པའི་
མཐར་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་རིམ་ཉམས་སྒྲུབ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། བརྒྱ་
དཀར་པོ་དང་སྐྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱང་གྱི་སྐྱ་གཅིག་ཕྱ་
སྟེ། རིགས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་བདག་ཉིད། ཕྱག་མཆོན་
དུ་རྗེ་རྗེ་དང་བྲིལ་བུ་འཛིན་བ། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱུ་གྱིས་སྤྲས་པའི་རྒྱལ་བ་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་
སྐྱ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་ཡིག་བརྒྱ་བརྒྱ་བའོ། ཡང་ན་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་དག་གི་ཕྱག་
ལེན་བཞིན། རང་གི་སྐྱ་བོར་བརྒྱ་དང་ཞེས་སོགས་ལྟར་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱ་
ལ་དམིགས་ཏེ་བརྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོད་པོ་རྒྱལ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱང་གྱི་སྐྱ་གཅིག་ཕྱ། །བད་
དཀར་སྐྱ་བའི་དབྱས་གནས་ཤིང་། རྗེ་རྗེ་བྲིལ་བུ་རྒྱུ་སྤྲས་པའི། རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལེགས་
དམིགས་ཤིང་། །ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཆོ་ག་བཞིན། །ཉི་ཤུ་ཅེ་ནི་རེ་རེ་བརྒྱས། །ལྟར་སོགས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་སྤྱར་པས། །འཕེལ་བ་རུ་ནི་མི་འགྱུར་ཞེས། །བྱུང་བ་མཆོག་རྣམས་གྱིས་བཤད་

པ། །ཐུན་མཚམས་སུ་ནི་དབྱེད་པར་བྱ། །འབྲས་ཐག་གཅིག་ཏུ་བཞུས་གྱུར་ན། །ནམ་པར་
དག་པའི་བདག་ཉིད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེའི་སྒྲིམ་བཞུས་དེ་ལྟར་ཡིན། དེའི་
ཐུགས་དོན་རིམ་བུ་ཡིན་སྟེ་ནམ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་ནི་སྐྱོ་དོ་རྗེའི་ས་པོན་དང་། བཟླ་ནི་དོ་
རྗེ་དང་། སཏུ་ནི་སེམས་དཔལ། ས་མ་ཡ་ནི་དམ་ཆོག་། མ་བུ་སྤ་ལ་ཡ་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱོང་བ་ལ་
འཇུག་པས་ན། དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་(༤བ)དམ་ཆོག་རྗེས་སུ་སྐྱོང་བ་ཞེས་དང་། བཟླ་ནི་དོ་རྗེ་
དང་། སཏུ་ནི་སེམས་དཔལ། ཏཱ་ལོ་པ་ཏཱ་ལྷ་ཉི་བར་མཉོས་པ་དང་། མདོར་ན་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་
ཉི་བར་མཉོས་ཞེས་པ་དང་། ཏཱ་ལོ་ནི་བཏན་པ། མེ་ནི་བདག་། རྩ་མ་ནི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པས།
བདག་ལ་བཏན་པའི་དངོས་པོར་མཛོད། །ཅེས་པ་དང་། སུ་ཏོ་ཕྱོ་ཞེས་པ་ནི། དགྲེས་པ་ཞེས་
པ་དང་། མེ་རྩ་མ་ནི་བཤད་ཟིན་པས། བདག་ལ་དགྲེས་པའི་དངོས་པོ། ཨ་བུ་རྩ་ཏོ་ནི་ཆགས་
པ་ཞེས་དང་། མེ་རྩ་མ་ཞེས་པ་ཡང་། བདག་ལ་ཆགས་པའི་དངོས་པོ། སུ་པོ་ཕྱོ་ནི་རྒྱས་པ་མེ་
རྩ་མ་ཞེས་པ་ནི་བདག་ལ་དགྲེས་པའི་དངོས་པོ། སཏུ་ནི་ཐམས་ཅད། སི་རྩི་ནི་དངོས་གྲུབ། མེ་
ནི་བདག་། བྲ་ནི་རབ། ཡུལ་ནི་སྤོལ་ཞེས་པས། བདག་ལ་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་སྤོལ།
སཏུ་ནི་ཐམས་ཅད། ཀམ་ནི་ལས། སུ་ཅ་ནི་ཡང་། མེ་བདག་། ཅོ་ཏུ་ནི་སེམས། བྱི་ནི་དཔལ།
ཡི་ཀྱ་བུ་ནི་མཛོད་ལ་འཇུག་པས་ན། ལས་ཐམས་ཅད་བདག་གི་སེམས་ཀྱི་དཔལ་དུ་མཛོད་
ཅིག་། ཅེས་པ་དང་། རྩི་ནི་ཐུགས་དོ་རྗེ་དང་། ཏ་ཏ་ཏ་ཏ་ཏོ་དང་ལྟ་ནི། ཐུགས་དོ་རྗེ་ལ་ལྟོག་
པས་བྱེ་ན། ཡེ་ཤེས་ལྟ་མཚོན་པ་ཡིན། རྩ་ག་མ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་། སཏུ་ནི་ཐམས་
ཅད། ཏ་ཐུ་ག་ཏ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། བཟླ་དོ་རྗེ། མ་བདག་། རྩ་རྩ་ནི་འབྲལ་བ་མེད་པ་
ལ་འཇུག་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བདག་ལ་འབྲལ་
བ་མེད་པར་མཛོད་ཅེས་པའོ། །བཟླ་ནི་དོ་རྗེ། རྩ་མ་ནི་དངོས་པོ། མ་བུ་ནི་ཆོན་པོ། ས་མ་ཡ་ནི་
དམ་ཆོག་། སཏུ་ནི་སེམས་དཔལ། ཞེས་པས་དོ་རྗེ་ཅན་དངོས་པོ་དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ་ཆོན་
པོ། ཞེས་པ་དང་། ཨ་ནི་གསུང་དོ་རྗེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2) མཐུན་རྒྱུན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཆོགས་ཞིང་མཆོད་ཅིང་སྡོམ་བ་གཟུང་བ།

གཉིས་པ་ལ་ཆོགས་ལ་སྐྱུན་འདྲེན་བ་དང་། དེ་(༧ན)ལ་མཆོད་བ་འབྲུལ་བ་དང་། དེ་ལ་བྱག་འཆའ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སྡོམ་བ་གཟུང་བའོ། །

1] ཆོགས་ལ་སྐྱུན་འདྲེན་བ།

དང་པོ་ནི། མདོར་བྱས་དང་མདོ་བསྟེ་གཉིས་ལས། ཆོགས་ཞིག་ལ་མཆོད་བ་འབྲུལ་བ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། ཆོགས་ཞིང་མཆོད་བ་སོགས་བྱ་དགོས་ཏེ། རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། རྩི་རྩེ་སྐྱ་མའི་བྱིས་གནང་བ་ཐོབ་ནས། རང་གི་འདོད་བྱའི་ལྷའི་བྱང་དུ། ཨ་ཁྱི་བྱལ་ཏེ། ཞེས་ཆོགས་ཞིང་ལ་མཆོད་ཡོན་འབྲུལ་བ་དངོས་སུ་གསུངས་པས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོད་བ་གཞན་ནམས་ཀྱང་། མཆོན་རུས་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྡོམ་བ་གཟུང་བ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྡིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིམ་པས་བདག་དང་གཞན་ལ་པན་པར་བྱ་བའི་རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱུན་འདྲེན་པའི་ཚུལ་ནི། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་མི་བསྐྱོད་པར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱེད་དང་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་རྩྱ་སྡོན་པོའི་འོད་ཟེར་ཐུགས་ཀྱའི་ནམ་བུ་ཅན་གྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་ནས་སྐྱ་མ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མི་བསྐྱོད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་སྤྲོ་ཆོགས་སྐྱུན་བྱངས། འོད་ཟེར་རང་གི་སྡིང་གར་བསྐྱས་པར་མོས་པ་ཡིན་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ལྷ་བྱའི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་རིམ་སྤྱི་སྡོམ་ན། དེ་ཡང་དོས་བཟུང་དུ་

ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྤྱིར་མངོན་བརྗོད་ལས། རྩོན་གྲུབ་པ་དག་བསྐྱེད་ནས་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། དང་པོར་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་རང་ཉིད་གང་དུ་འཆང་བྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་རང་སྣང་
ལས་གྲུབ་པའི་གཞུག་ཡས་ཁང་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སུ་བྱས་པ་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སུ་བྱས་ནས་གཟུགས་(ཡ)བསྐྱེད་ནས་བར་སྤྱན་
འཛེན་པ་དང་། གནས་བྱེ་བྲག་པ་འོག་མིན་ནས་སྤྱན་འཛེན་པ་ལྟ་བུ་དུ་མ་གསུངས་ཀྱང་།
འདིར་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སུ་བྱས་ནས། དེའི་རང་
ནས་གཟུགས་སྐྱེའི་ནམ་བར་སྤྱན་འཛེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་རྗེས་འོད་ཟེར་རང་གི་སྤྱིང་
གར་བསྐྱེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་
ནམས་སྤྱིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱེས་ནས་ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་གྱི་རྫོགས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་སྤྱི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2] དེ་ལ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བ།

གཉིས་པ་ནི། བཞད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས་གསུངས་པའི། ཨོ་སྐྱ་ཏ་ལྷ་ག་ཏ་
ཨྲྀ་བྱ་ཇ་མེ་ལྷ་ས་སུ་བ་སྤྱ་ར་ཏ་ས་མ་ཡ་སྤྱི་ཨྲྀ་ཧྲྀ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲུལ་ཞིང་། དེའི་
ཆེ་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་ཞེས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རང་གི་
སྤྱགས་ཀ་ནས། མཆོད་རྗེས་སྤྱ་ཆོགས་ཐོགས་པའི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་ནམ་མཁའ་གང་བསྟོ་
བ་དང་། སྐྱ་ཞེས་སོགས་སྤྱགས་ལྷག་མ་ནམས་བརྗོད་པ་དང་། དུས་མཉམ་དུ་ཆོགས་ཞིང་
གི་ལྷ་ནམས་ལ་མཆོད་པས། དེས་སྤྱགས་རྒྱུད་བྲག་པ་མེད་པའི་བདེ་བས་ཆོམ་བར་མོས་པ་
དང་། ཧྲྀ་ཞེས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། སྤྱར་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་ནམས་རང་གི་སྤྱིང་གར་ཐིམ་
བར་མོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་སྤྱགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་གྱིས་སྤྱགས་ཀྱི་འགོ་འཛེན་

པར་བྱེད་པ་དང་། སཐའི་ཐམས་ཅད། ཉ་སྒ་ག་ཉ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཡྀུ་སོགས་
ནི་མཆོད་པ་རང་རང་གི་མིང་སྒྲགས་དང་། བྱ་རྩ་ནི་མཆོད་པ། མེ་སྒྲ་ནི་སྤྱིན་དང་། ས་སྒྲ་
བཞི་རྒྱ་མཆོད་དང་། སྒྲ་རྩ་འཕྲོ་བ། ས་མ་ཡ་ནི་དམ་ཆོག །སྤྱི་ཨ་ཞེས་ཤོག །ཅེས་པའི་
དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།

3། དེ་ལ་བྲུག་འཆལ་བ།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། །རྣམ་པར་
ཤེས་དང་སྐྱེ་(༡ན)མཆོད་བྲུག་དང་དབང་པོ་བྲུག །ཅེས་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་
རྩོགས་པ་ལ་བྲུག་འཆལ་བའི་ཚུལ་དེ་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཞིག་གཟུགས་དང་ཞེས་སོགས་
གྱིས་གཟུགས་ཕྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྤང་དང་། ཆོར་ཕྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རིན་འབྱུང་།
འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་འོད་དཔག་མེད། འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་དག་པ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ། རྣམ་
ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱོད་པ་སྟེ་རིགས་ལ། སྐྱེ་མཆོད་བྲུག་ཞེས་སོགས་གྱིས་གཟུགས་
གྱི་སྐྱེ་མཆོད་རྣམ་པར་དག་པ་གཟུགས་རྩོམ་མ་ནས། དེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆོད་རྣམ་པར་དག་པ་
རེག་བྱ་རྩོམ་སྟེ་ལ། ཆོས་གྱི་སྐྱེ་མཆོད་རྣམ་པར་དག་པ་ཀུན་བཟང་དང་བྲུག །དབང་པོ་
བྲུག་ཅེས་པས་མིག་དབང་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིང་། རྣ་བའི་དབང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་བྲུག་
རྩོད། སྦྱའི་དབང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་ནམ་སྦྱིང་། སྦྱའི་དབང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་འཇིག་རྟེན་
དབང་བྲུག །ལུས་གྱི་དབང་པོ་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྱིབ་སེལ། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་རྣམ་པར་དག་
པ་བྱམས་པ་སྟེ་བྲུག །ས་རྒྱ་མེ་དང་ཞེས་སོགས་གྱི་སའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྱན་མ།
རྒྱའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྒྲ་མ་གྱི། །མའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་གོས་དཀར་མོ། རྒྱང་
གི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྒྲོལ་མ་སྟེ་ཡུམ་བཞེ། རྣམ་མཁའི་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་འཇམ་
དཔལ་ཉེ་དེ་རྣམས་ལ་བྲུག་འཆལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཡོན་ཏྲན་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྷན་

བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྫོ་རྩེ་སྟེ་རྫོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་སྤང་རྟོགས་རྫོགས་པར་
འབྲེལ་བྱེད་། ཟབ་གསལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ་ལྟའི་འཁོར་ལོར་ཤར་བའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྐྱབས་འགུར། དུམས་པ་ཙ་རྒྱུས་དག་པ། གུན་བཟང་ཆོག་པས་
དག་པ། འཇམ་(༡བ)དཔལ་ཡིད་དག་པར་གསུངས་པ་དང་། བཤད་མ་ཐག་པ་དང་རིམ་རྒྱར་
མི་འགལ་སྟམ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ། དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལྷ་རེ་རེ་ལའང་དག་པ་མི་འབྲེལ་བ་དུ་མ་
སྤྱར་དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར། ཡང་གཉི་ཐུག་ཅེས་པ་ནི། གཉི་ཐུག་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྤྱང་གི་
རིགས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་གཤེན་རྩེ་གཤེད་དང་ཉེས་པ་ཞེས་པ་དང་རྒྱལ་རྣམ་པར་དག་པ་རིན་འབྱུང་
གི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། འདོད་ཆགས་ཞེས་པ་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་
དག་པ་འདོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་རྟ་མགིན་དང་། རྫོ་རྩེ་རང་ཞེས་པས། རོན་གྲུབ་
ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བགེགས་མཐར་བྱེད་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཕྱག་འཆའ་ཡུལ་
ཀྱི་ཁྲོ་བོ་རྣམས་ཡོན་ཏན་ཁྲུང་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རིག་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ། རང་སྤང་གི་རིག་
མ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་སྤྱར་བའི་ཐབས་ལས་བྱང་བའི་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་
དང་། དུས་རྟག་དུ་རབ་དུ་འབྲེལ་བས་ཆོས་ཅན་རྣམ་པ་སྤྱ་ཆོག་པས་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དགའ་བས་སྦྱོས་པའི་དངོས་པོར་རོ་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོན་ས། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་རྫོ་རྩེ་འཆང་དང་སྤང་རྟོགས་རྫོགས་པར་འབྲེལ་བྱེད་། ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྒྱ་ཆེ་བ་ལྟའི་འཁོར་ལོར་ཤར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཁྲོ་བོ་དེ་
རྣམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱག་བྱ་ཡུལ་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་དེ་རྣམས་ཡོན་ཏན་ཁྲུང་པར་ཅན་
དང་ལྷན་ཏེ་རྟགས་སྤྱ་མ་སྤྱར་བཞོད། སྤྱད་དང་ཞེས་པ་ཁྲོ་བོ་འདོད་རྒྱལ་དང་། དགའ་དང་
ཞེས་པ་ཁྲོ་བོར་དབྱུག་སྒྲོན་ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཞེས་པས་ཁྲོ་བོ་སྟོབས་པོ་ཆེ་དང་། དེ་བཞིན་
མི་འགྱུར་ཞེས་པས་མི་གཡོ་བ་དང་། རྒྱའི་རང་བཞིན་ཞེས་པས་གཞོད་མཛེས། འབྲས་བུའི་
རང་བཞིན་ཞེས་པས་གཙུག་ཏྲར་འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ། སྤྱང་འོག་གི་ཁྲོ་བོ་

གཉིས་ནི། རྣམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱེད་པའི་རིགས་(༥ན)ཡིན་པས་སེམས་སུ་
རྗེས་ཐོགས་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་མཆོམས་ཀྱི་ཁྱོ་བོ་བཞི་ནི་རིགས་གང་དུ་འདྲ་སྟེ་
ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། མི་གཡོ་བ་ནི་སྒོངས་པས་ཏེ། གཉི་ཐུག་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་
སྒྲུང་གི་རིགས་དང་། སྟེང་འོག་གི་ཁྱོ་བོ་གཉིས་ནི་ཞེ་སྒྲུང་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱེད་པའི་
རིགས་དང་། དབྱུག་སྟོན་ཅན་ནི་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་
དང་། འདོད་ཀྱལ་ནི་སྤྱི་བ་པ་སྟེ་ང་ཀྱལ་རྣམ་པར་དག་པ་རིན་འབྱུང་གི་རིགས་དང་། སྟོབས་
པོ་ཆེ་ནི་རྡོ་རྗེ་སྟེ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཡིན་གྱི། ཁྱོ་བོ་བཅུ་པོ་དེ་དག་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་
དང་ལྡན་ཏེ། རིག་པའི་སྦྱར་བ་སྟེ། རང་སྒྲུང་གི་རིག་མ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་
ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་ལྡན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་དང་དུས་ཉག་ཏུ་རབ་ཏུ་འབྲེལ་
བས་ཆོས་ཅན་རྣམ་པ་སྟེ་ཆོགས་པ་ལྡན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དགའ་བས་སྦྱོས་
པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་སྒང་
རྟོགས་རྟོགས་པར་འདྲ་བའི་བདེ་སྟོང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བ་ལྟའི་འཁོར་
ལོར་ཤར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

4] སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་གཟུང་བ།

བཞི་པ་ལ། སྤྱིག་པ་བཤགས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྟོམས་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་
དག་ཅ་སྟེ་མེད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། སྤྱིག་སྟེ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་།
སྤྱན་མོང་བའི་སྟོན་པ་བཟུང་ནས་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ་དང་། སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་
པ་བཟུང་བའི་ཚུལ་དང་བཞིའོ། །

1) སྡིག་པ་བཤགས་ཤིང་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བསྐྱོམས་པའི་སྒོ་ནས་
དགེ་ཅ་སྒྲ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བའི་ཆུལ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡིག་པ་བཤགས་པ་ནི། གང་ཞིག་ཐོག་མེད་སྲིད་པའི་
ཆུ་སྐྱང་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། དེའི་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། བཤགས་བྱའི་ཉེས་པ་གང་
ཞིག་དུས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གནས་སྲིད་པའི་ཆུ་སྐྱང་དུ་ཀུན་སྒྲོང་མ་རིག་པའི་ཀུན་རྟོག་
གིས་བསགས་ཤིང་། རོ་བོ་(ལའ་)ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་རྟོག་པ་རྣམས། བཤགས་ཡུལ་ཐུགས་
རྗེ་ཆེ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྤར། སྟོབས་བཞི་ཚང་བ་སོགས་རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་ཆོ་ག་
བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་བཤགས་པར་བསྐྱི་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བསྐྱོམས་པ་ནི། དེའི་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྫོགས་
སངས་རྒྱས་ཀུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པ་དང་། གཞན་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་དགེ་བ་གང་བསགས་པ། དེ་དག་ལ་ཡང་དག་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དབྱེ་བ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་དགེ་ཅ་སྒྲ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བ་ནི། དེའི་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་
དང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོམས་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྐྱོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2) སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཆུལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་། དགེ་འདུན་དགོན་ཅོག་ལ་སྐྱབས་
སུ་འགོ་བའི་ཆུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ཀྱི་རོལ་བ་དྲི་མེད་ཆེ་འདྲས་བསྐྱབས། །ཞེས་སོགས་

གྲིས་སྟོན་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རོལ་བ་སྟེ།
ནམ་འགྱུར་གཉིས་སྒྲུབ་གི་འབྲུལ་བ་དེ་མ་མེད་ཅིང་། ཡར་ངོའི་ཁླ་བ་དང་འབྲུབ་པ་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བས་བསྐྱབས་པའི་མཁུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྙིང་རྩེ་དམ་པ་དང་། མཐའ་
ཡས་པའི་ཐབས་མཐར་ཕྱིན་པའི་བདག་ཉིད་རང་གི་ཡིད་ལ་གནས་པར་གྱུར་པའི་བདེ་བར་
གཤེགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱབས་སུ་འཆི་བའམ། སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་མ་ལུས་པ་ལས་ངེས་གྲོལ་ཞིང་། །ཞེས་སོགས་གྲིས་སྟོན་ལ།
དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་དུས་སུ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མ་ལུས་
པ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་སྤང་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་འདྲན་པའི་གཞིར་གྱུར་(༡༠ན)པའི་ལམ་བདེན་དང་། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་དུ་རོ་
གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་དག་ལ་སྟོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་སྤངས་པས། བྱང་པར་དུ་
བྱས་པའི་འགོག་བདེན་གྲིས་བསྐྱུས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་དཀོན་ཅོག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའམ་
སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཆིང་བ་ནམས་ལས་ཡང་དག་གྲོལ་གྱུར་
ཅིང་། །ཞེས་སོགས་གྲིས་སྟོན་ལ། དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ས་རང་རང་གི་ངོ་
སྒྲུབ་ཀྱི་སྤང་བྱའི་འཆིང་བ་མ་ལུས་པ་ནམས་ལས་ཡང་དག་པར་གྲོལ་ཞིང་། སྙིང་རྩེ་མཆོག་
གིས་བསྐྱུན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ལ་སོགས་
པའི་ས་ལ་ཞུགས་ཤིང་། བརྒྱལ་ཞུགས་དབང་པོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་སོ་སྟེ་ནམས་ལས་
བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་རྒྱ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་ལ་
སྐྱབས་སུ་འགོ་བའམ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

3} ཐུན་མོང་བའི་སྡོམ་པ་བཟུང་ནས་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལ་ཐུན་མོང་བའི་སྡོམ་པ་བཟུང་བ་དང་། ལམ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བསམ་དང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་དག་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། དེའི་
ཚུལ་ཡང་། གཞན་དོན་དུ་ལྷག་པར་ཡང་དག་པར་མོས་པས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པའི་སེམས་
ནི་བྱང་ཆུབ་དམ་པར་བསྐྱེད་པར་བགྱི་བའི་བསམ་པ་སྟེ། སྡོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྣམ་
པར་སྤྲིན་པ་དག་གྱུར་པས་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་སྐྱབ་པ་ཀུན་མ་
ལུས་པའི་བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་འབྱེན་པར་རུས་པའི་འཇུག་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་
ལ་སྟོ་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཟོད་པ་
གཅིག་པའི་ལམ་གཅིག་བུ་སྟེ་སྤྲིན་སོགས་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བྱུག་དང་། དཀར་པོ་དགེ་བའི་
ལས་(༡༠བ)ལས་རྣམ་པ་བཅུའི་ཚུལ་ལ་གནས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཚུལ་རི་ལྟར་གནས་ན།
དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ད་ལྟ་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ལུས་པའི་རོ་བོ་བདག་ཉིད་ཡང་
དག་པར་མོས་པའི་སྟོས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

4} ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོམ་པ་བཟུང་བའི་ཚུལ།

བཞི་པ་ལ་གསུམ། སྡོམ་པ་གཟུང་བའི་སྡོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། སྡོམ་པ་བཟུང་བ་
དངོས། མཇུག་བསྐྱུས་ཏེ་དམ་བཅའ་བཏོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཀུན། །ཞེས་སྡོམ་པ་གཟུང་ལུལ་ལ་སྟོན་གསན་པའ་ནས་དགོས་པ་ཅི་བྱེད་སྟུང་ན། སྐབས་པ་

པོ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ། རི་སྤྱིད་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་
བར་དུ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲ་ན་མེད་པ་དམ་པ་བདག་གི་བསྐྱེད་པར་བགྱི་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་
གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱ་རོལ་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ངེས་པར་བྱས་པ་རི་ལྷ་བར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཡང་
རྣམ་སྤང་གི་དམ་ཆེག་དང་། སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ། མི་བསྐྱོད་པ། རིན་འབྱུང་། འོད་
དཔག་མེད། རོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆེག་དང་། སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། དཀོན་ཚུགས་གསུམ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བ་
ཐུན་དུག་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་བསྐྱབས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སྟོན། གཉིས་པ་ནི། རོ་རྩེ་དང་བེལ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་པ་དང་། རང་ཉིད་
སྐྱབས་གང་ཡིན་ཀྱི་ལྟའི་སྐྱ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྒྲོམ་པ་དང་། རོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་ལ་དངོས་
བྱུང་ཀྱང་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པ་རྣམས་ཐུན་དུག་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རོ་རྩེ་
རིགས་མཆོག་ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན།

གསུམ་པ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་སྤྱིན་པ་དང་། (༡༡ན)ཆོས་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་བྱམས་
པའི་སྤྱིན་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ཐུན་དུག་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རིན་ཆེན་རིགས་མཆོག་
ཆེན་པོ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། བཞི་པ་ནི། ཕྱི་ཁྱེ་སྤྱོད་གཉིས། གསང་བ་རྣམས་འཁྱོར་
རྒྱད་དང་། རྣམ་འཁྱོར་སྒྲ་མེད་རྒྱད་གཉིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་
པ། ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། བདོར་ན་རྒྱད་ཕྱེ་བཞི་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དམ་པའི་ཆོས་མ་ཁྱུས་པ་འཛིན་པར་མོས་པ་རྣམས་
ལ་ཐུན་དུག་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
སྟོན། ཕྱ་པ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་དང་སྒྲ་མ་རྣམས་ཕྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
མཆོད་པས་མཉེས་པར་མོས་པ་རྣམས་ལ་ཐུན་དུག་ཏུ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ལས་ཀྱི་རིགས་

མཆོག་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཐུག་སྤྱད་དང་། མཐུག་དམ་བཅའ་བཤོ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྒྲ་ན་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། གསུམ་པ་ནི། མ་བསྐྱལ་བ་རྣམས་བདག་གིས་བསྐྱལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། དེའི་ཆུལ་ཡང་ཡོད་དེ། མ་བསྐྱལ་བ་སྟེ་ཉོན་སྤྱི་བ་ལས་མ་བསྐྱལ་བའི་ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེ་ལས་སྒྲོལ་བ་དང་། མ་གྲོལ་བ་སྟེ་ཤེས་སྤྱི་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་ཉན་རང་རྣམས་དེ་ལས་དགྲོལ་བ་དང་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ངན་སོང་གི་སྤྱག་བསྐྱལ་ལས་དབྱུགས་མ་བྱིན་པ་རྣམས་དེའི་སྤྱག་བསྐྱལ་ལས་དབྱུགས་དབྱུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་མི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་འདྲིར་(༡༡བ)སྤྲགས་སྟོམ་བཟུང་བས་སྤྲགས་སྟོམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡི་ཡིན་ཞེན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི། རང་ཉིད་སྤྲགས་སྟོམ་ལེན་པའི་རྟེན་དུ་རུང་ཞིང་། སྟོམ་པ་ལེན་འདོད་བྲག་པོ་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་མཆོན་ཉིད་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། འདིའི་ཆོ་ག་ལན་གསུམ་གདབ་པ་སོགས་བྱུང་ཆོས་གསུམ་ལ་ངེས་པར་སྟོས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྤྲགས་སྟོམ་བཟུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ལ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་སྤྲགས་སྟོམ་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནང་། མི་ཉམས་ཤིང་བརྟན་པ་དང་། མཐར་ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

3) འགལ་རྒྱུན་འགོག་པའི་ཕྱིར་བསྐྱུང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྟོམ་པའི་ཆུལ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། རྟེན་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པ། བརྟེན་པ་ལྟ་བསྐྱེད་པ། བགེགས་ལ་ཕྱར་བྱ་གདབ་པ། ཁོར་ལུག་ར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུང་འཁོར་བསྟོམ་པའོ། །

1] ཉེན་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པ།

དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་
འབྲས་གསུམ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་བར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ངོ་བོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཉེན་བཟོན་
པའི་བསྐྱེད་འཁོར་ལོར་འཆར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་འཁོར་སྐྱོམ་པའི་ཆེ་ཉེན་
འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པ་གསལ་བར་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མ་གསུངས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་
ཨ་བླ་ཀ་རས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱོམ་དགོས་ཏེ། རྒྱུད་བྱི་མ་ལས། ཀུན་ནས་སེར་བའི་འཁོར་
ལོ་ནི། །ཅིབས་རྣམས་ལ་ནི་ཁྲོ་བོ་བཅུ། །ཡེ་ཤེས་བདག་ཉིད་བཅུ་ལས་བྱུང་། །འགོག་པའི་
རྩོལ་བསྐྱོམ་བྱ་ཞིང་། །མཆོག་ཏུ་བསམ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ། །རྩོལ་བར་བའི་སྤྲིན་སྤྲོས་
པས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་སྟོང་
པའི་རང་ནས། ལྷ་ཆོགས་པར་དང་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་(༡༣ན)ལ་གནས་པའི་འཁོར་ལོ་
སེར་པོ་ཅིབས་བཅུ་པ་གཡས་སྐྱོར་དུ་མཐུགས་པར་འཁོར་བ། རྩོལ་བར་བའི་སྤྲིན་གྱི་
འབྲེང་བ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ་བ་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་ནས་སེར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི་
ཅིབས་བཅུ་ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་དེ་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཅིབས་བཅུ་པ་ཅིག་བསམ་པ་དང་། རྩོལ་
བར་བའི་སྤྲིན་འཕྲོ་བ་ཞེས་པས། རྩོལ་བར་བའི་སྤྲིན་གྱི་འབྲེང་བ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ་
བ་ཅིག་བསམ་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་མཚུངས་པར་འཁོར། ཞེས་པས། ཁྲོ་བོ་རྣམས་མི་
གཡོ་ཞིང་འཁོར་ལོ་འཁོར་བར་བསྐྱོམ་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར།

2} བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གདན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ལྷ་དངོས་བསྐྱེད་པའི་
ཚུལ་ལོ། །

1} ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གདན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། འཁོར་ལོའི་ལྷ་བའི་སྤྱབས་སྟོང་གི་སྟེང་གི་སྟེང་འོག་གི་བར་སྤྱང་དང་།
ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་ཅིབས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ཁྲོ་བོ་རྣམས་ལ་
བད་ཉིའི་གདན་རེ་རེ་བསམ་བཤོ། །

2} ལྷ་དངོས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཙོ་བོ་རྩོལ་འཆང་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ཞེ་སྤང་རྩོལ་བསྐྱེད་
ནས་ཁྲོ་བོ་རྣམས་སྟོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་བའི་དབུས་ཀྱི་གདན་ལ། རང་ཉིད་རྩོལ་
འཆང་ཆེན་པོ་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ། རང་འབྲའི་རྩོལ་དབྱིངས་ཀྱི་
དབང་ཕྱག་མས་འབྱུང་བ་གནས་གསུམ་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་མཚན་ཞིང་། སེམས་དབའ་
གསུམ་བཅེགས་སུ་བསྒྲིམ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྩོལ་འཆང་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་བསྒྲིམ་པའི་
ཤེས་བྱེད་ཡོད་དེ། མདོ་བསྟེ་ལས། ལེའུ་བཅུ་ལྷ་པ་ལས། རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་འོད་འབྱ་
ཞིང་། རྩོལ་སེམས་དབའ་རྒྱལ་པོ་ཆེ། །སངས་རྒྱས་རྩོལ་འཆང་གསུམ་འཛིན་འགྲུང་། །ཞེས་

གསུངས་པ་བྲངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པར་བསྐྱོམ་དགོས་
ཏེ། འོག་(༡༣བ)ཏུ་འབྱུང་བའི་མི་བསྐྱོད་པ་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞི། སྤྱལ་སྤྱོད་དེ་རྩེ་སེམས་
དབའ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ལ་མི་བསྐྱོད་པ་རྩེ་སེམས་སུ་ཞུགས་པའི་སྐོན་སུ། ཞེ་སྤང་དེ་རྩེ་
སྤྱར་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དབྱུང་བའི་མི་བསྐྱོད་པ་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་
གཞི། དེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་སྤྱོད་མདོག་དཀར་པོ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ལ་རྩེ་སེམས་སུ་ཞུགས་
པའི་སྐོན་སུ་ཞེ་སྤང་དེ་རྩེ་སེམས་སུ་བསྐྱོད་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱད་དུ་ཡང་མདོ་བསྐྱེད་ལས།
ལེའུ་དང་པོ་ལས། ཡེ་ཤེས་སྐྱོན་མའི་ཉིང་རེ་འཛིན། །ཞེས་བྲུ་བ་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
མི་བསྐྱོད་པ་རྩེ་སེམས་སུ་ཞུགས་པའི་སྐོན་སུ་ཞེ་སྤང་དེ་རྩེ་སེམས་སུ་བསྐྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཡུམ་དེ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་དང་སྤྱོད་པའི་ཡུམ་བཅས་སུ་བསྐྱོམ་དགོས་ཏེ། སྐྱོན་
གསལ་ལས། སྤྱང་རོ་ཞེས་བྲུ་བ་ནི། སྐྱོམས་པར་འཇུག་པས་ཡང་དག་པར་འབྱེན་པས་ཏེ།
ཡབ་ཡུམ་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཁོ་བོ་རྣམས་ལ་མངལ་འབྱེན་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གནས་གསུམ་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སེམས་དབའ་གསུམ་བཅེགས་སུ་བསྐྱོམ་དགོས་
ཏེ། རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས། འོངས་སྤྱོད་བཞི་དང་ཡང་དག་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འོངས་སྤྱོད་
བཞི་ནི། དེ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ལ་བྱེད་པར་རྣ་རོ་བས་
རྒྱད་ཕྱི་མའི་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཞེ་སྤང་དེ་རྩེ་སྤྱར་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡབ་ཡུམ་སྐྱོམས་པར་
འཇུག་པའི་ཐུགས་ཀའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དབའི་འོད་ཟེར་གྱིས་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་ཁོ་བོ་
བཅུས་བསྐྱོར་བ་སྤྱན་བྲངས་པ་ཞལ་ནས་ཞུགས་ཐུགས་ཀར་འོད་དུ་ཞུ་བ་དེ་རྩེ་ལམ་ནས་
ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་པའི་ཐེག་ལེ་བཅུ་གཅིག་། དེ་ལས་རྩྱུ་རིང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། དེ་འོངས་
སུ་གྱུར་པ་ལས་ཁོ་བོ་བཅུ་དང་། མི་བསྐྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་མི་(༡༣ན)བསྐྱོད་པ་རང་གི་
ཐུགས་ཀར་བྲངས། བརྩ་རྩི་གིས་ཐུགས་ཀ་ནས་ཕྱིར་བྱུང་། སྤྱི་སྐོས་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད།

མི་བསྐྱོད་པ་ཡེ་ཤེས་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འབྲེས་པ་རང་གི་མདུན་ན་འདུག་པ། རང་ལ་
རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། དང་པོའི་དོ་རྗེ་འཆང་ཞི་བ་དཀར་པོ་ཞལ་གསུམ་
ཕྱག་དྲུག་པ་དེ་ཞེ་སྤང་དོ་རྗེ་དྲག་པོའི་ནམ་པ་ཅན། ཁྱོ་བོ་བཙུ་མངལ་དུ་ལྡན་པའི་ཡུམ་དོ་རྗེ་
དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་མ་དེ་ཁྱོ་བོ་བཙུ་མངལ་དུ་ལྡན་པའི་རེག་བྱ་དོ་རྗེ་མ་སྟོན་མོར་གྱུར་
པར་བསམ་པའི་ཕྱིར། དོ་རྗེ་འཆང་ཞི་བ་དེ་ཞེ་སྤང་དོ་རྗེ་དྲག་པོའི་སྐྱར་བསྐྱར་ནས་བསྐྱོལ་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་ཏུ་གཞོད་མཛེས་ལ་བཀའ་བསྐྱོ་བའི་སྟོན་སྐྱོད་ལས་ཞུགས་
འཁུངས་པ་དང་། བགོགས་ལ་སྤར་བྱས་གདབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་འཁོར་
ཀྱི་ཁྱོ་བོ་ནམས་སྟོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རེ་རེ་ནས་རང་གི་སྤྱགས་ཀར་བྱངས། ཡ་མཚུ་
ཀྱི་ཏ་སོགས་འབྲིན་སྤྱགས་ཀྱིས་སྤྱགས་ཀ་ནས་སྤྱང་སྟེ་རང་རང་གི་གདན་ལ་འཁོད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

3} བགོགས་ལ་སྤར་བྱ་གདབ་པ།

གསུམ་པ་ལ་གཞོད་མཛེས་ལ་བཀའ་བསྐྱོ་བའི་སྟོན་སྐྱོད་ལས་ཞུགས་དགུགས་པ་དང་།
བགོགས་བཀྱག་པ་ལ་སྤར་བྱས་བཏབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། དེའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་གཙོ་བོའི་དེ་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་སྟོན་སྐྱོད་ལས། བདག་
ཉིད་ཀྱིས་འོག་གི་གཞོད་མཛེས་ལ་བཏུས་པས། དེས་སྤྱལ་པའི་གཞོད་མཛེས་གཉིས་པ་
འོངས་ཏེ། བདག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་བཀའ་འོད་པ་ལ། ཞི་སྤྱི་ཟླ་ཞེས་སོགས་རྒྱ་བཞི་པའི་
སྤྱགས་བཙོན་པའི་སྟོན་སྐྱོད་ལས། བགོགས་བསྐྱད་ནས་སྤྱར་དུ་བཟུང་ལ་ཁྱག་ཅིག་ཅེས་བཀའ་
བསྐྱོ་བར་བསམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྤྱགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཞི་ཀྱི་ཨ་ཁུ་མ་གསུམ་
ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་སྤྱགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་མཚོན་པ་དང་། དེ་གསུམ་(༡༩བ)བསྟོམས་པས་ཞི་
ཡིག་ཏུ་གྱུར་པས་སྐྱེ་གསུང་སྤྱགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་པ་མཚོན་པ་དང་། སྤྱགས་

ཀྱི་གོ་འདེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་དོན་ཡིད་ལ་བླན་པའི་སློན་ནས་ངག་རྟེན་
བརྗོད་པས་བསོད་ནམས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། རྟོན་བྱ་ལེན་པའི་སྤྲུགས་ཞེས་བརྗོད་
དེ། རྟུན་དོན་རྩེ་ཅེ་མོ་ལས། ཨོ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པར་བརྗོད། མཆོག་དང་ཞོར་གཏེར་དཔལ་དང་
གཡང་། །སྐལ་བཟང་རྣམས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། །དམ་བཅའ་བ་དང་བཟ་ཤིས་དོན། །ཞོར་བྱ་
འཛིན་པའི་སྤྲུགས་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱི་རྣམས་པ་བགེགས་རྣམས་ངེས་པར་འདུལ་བ་དང་། བེ་སྤྱི་རྣམས་པ་མ་
ལུས་པར་ངེས་པར་འདུལ་བ་དང་། རྩྱི་གིས་དོན་དེ་གསལ་བ་དང་། སྤྱི་རྣམས་པ་བགེགས་རྣམས་
ཟུངས་ཤིག་ཅེས་པ་དང་། སྤྱི་རྣམས་པ་ཡ་ནི། འཁོར་རྣམས་འཛིན་དུ་ཆུག་ཅིག་པ་དང་། རྩྱི་ནི་
དོན་དེའི་ཕྱིར་བསྐྱལ་བ་དང་། ཨ་ན་ཡ་ཏོ་རྩ་ག་ལྷ་ན་ནི། ཀྱི་བཙུམ་ལྷན་འདས་བགེགས་
རྣམས་བཟུང་ལ་ཁྲག་ཅེས་དང་། བེའུ་རྩ་ལ་ནི། རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གཞོད་མཛེས་ལ་
དབུགས་དབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་། རྩྱི་པཌ་ནི་བགེགས་རྣམས་གསལ་པའི་ཕྱིར་བསྐྱལ་བར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞོད་མཛེས་ལ་བཀའ་བསློམ་ནས་བགེགས་རྣམས་འགྲུགས་པའི་
རྒྱལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོར་སྤྱལ་པའི་གཞོད་མཛེས་དེའི་ཕྱག་གཡས་ཀྱི་དང་པོའི་དོན་དེ་
དོན་རྩེ་སྤྲུགས་རྩེ་མེ་རབ་རྟེན་འབར་བར་གྱུར་ནས། བགེགས་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཕྱོགས་སྤྱིང་
བཅུའི་སྤྱིང་ག་ནས་ཕྱོགས་སྤྱིང་བཟུང་། མགྱིན་པ་ནས་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ་བཀྲུག་ལ་
ཁོ་བོ་བཅུ་ལ་གཏད་པས་ཁོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་རྩྱི་རིང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་
ཁོན་པ་འབྱུང་ཁུང་གི་རྣམས་པ་ཅན་དུ་བཅུག་པར་མོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྒྱལ་ཡང་(༡༩ན)ཡོད་དེ། བྱང་གི་བདུད་ཅི་འབྲིལ་པ་དེས་སྤྱལ་
པའི་བདུད་ཅི་འབྲིལ་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། སྤྱོད་ཁོ་བོ་བདུད་ཅི་འབྲིལ་
པ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ་ལ། སྤྱད་མདུང་ཅི་གཅིག་པའི་རྣམས་པ་ཅན་ཀྱི་ཕུར་བྱ་ཡེ་ཤེས་
རབ་རྟེན་འབར་བ་ཁོ་བོ་བཅུར་གྱུར་པ་བགེགས་རྣམས་ཀྱི་མགོར་ཐུག་པས། སྤར་གྱི་སྤྱལ་

པའི་གཞོན་མཛེས་ཀྱི་ཕྱག་གི་རྩི་ལྷགས་ཀྱི་དེ་རྩི་ཐོ་བ་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བར་གྱུར་ནས།
ཨོྫ་ལྷ་ཞེས་པའི་སྤྲུགས་བརྩེད་པའི་སྒོ་ནས་ཤར་ནས་བཅུམས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞི་དང་མེ་ནས་
བཅུམས་ཏེ་མཆོམས་བཞི་དང་། སྟེང་འོག་གི་ཕྱར་བྱ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ནས་བརྒྱུད་ས་པས།
བགེགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ནས་རྒྱ་མཐོང་གི་བར་དུ་བཅུགས་ནས། བགེགས་རྣམས་ཀྱི་
ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གཡོ་འགྲུལ་མེད་པར་བསྐྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་དེའི་དོན་
ཡང་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ཨོྫ་ནི་བཤད་ཟིན། ལྷ་ལྷ་ནི་གསེད་བྱེད་ལ་འབོད་པ་དང་། ལྷ་ཏ་ཡ་
ལྷ་ཏ་ཡ། སྐྱ་དུལྱི་ནི་མ་རུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་ཤིག་པ་དང་། ཀི་ལ་ཡ་ཀི་ལ་ཡ་ནི།
ཕྱར་བྱས་བཏབ་ལ་མི་འགྲུལ་བར་གྱིས་ཤིག་པ་དང་། སྐྱ་སྤྱ་པི་ནི་སྤྱིག་པའི་བསམ་པ་ཅན་
ཐམས་ཅད་བཀས་པར་གྱིས་ཤིག་པའི་དོན་དང་། བརྩ་ཀི་ལ་ཡ་ནི། རྩི་ལྷ་ཕྱར་བྱ་ལ་བྱ་བའི་
སྒོ་ནས་འབོད་པ་དང་། བརྩ་རྩ་ར་ཨ་རྩ་པ་ཡ་ཏི་ནི། རྩི་ལྷ་འཆང་གི་བཀའ་ཉོན་ཅིག་ཅེས་པ་
དང་། སྐྱ་བེ་སྐྱ་ཀ་ཡ་ལྷ་ཀ་ཅི་ལྷ་ཞེས་པ་ནི། བགེགས་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་
ཕྱར་བྱས་ཐོབ་ཅེས་དང་། བརྩ་ཀི་ལ་ཡ་རྩི་རྩི་པའ་པའ་ནི། སྐྱར་ཡང་ཕྱར་བྱས་གདབ་པའི་
ཕྱིར་བསྐྱལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤྲུགས་འདི་ལ་མིང་གི་བརྩ་འདོགས་ཚུལ་རྩི་ལྷ་
བྱ་ཞེན་སྤྱིར་ནི་འགོར་ཨོྫ་ཡོད་ཅིང་མཐུག་ཏུ་སྤྱ་སྤྱ་མེད་པའི་སྤྲུགས་ལ་མཐའ་མེད་དང་། དེ་
ལས་(༡༩བ)ཐོག་པ་མགོ་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་མེད་པ་བརྒྱས་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལ་
སྤྱལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། འདི་ནི་མཐའ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མགོར་ཨོྫ་ཡོད་ལ་འཐུག་ཏུ་
སྤྱ་སྤྱ་མེད་པའི་སྤྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་རྩི་ལྷ་ར་བསམ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁོ་
བོ་རྣམས་དང་ཕྱར་བྱ་ལས་རྩི་ལྷ་མེད་ཆ་བ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས་པས།
བགེགས་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ཆོག་ཅིང་པན་ཚུན་དུ་བྱོས་པར་བསམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

4) ཁོར་ལུག་ར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་འཁོར་བསྐྱོམ་པ།

བཞི་པ་ནི། ཁོ་ལོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་ལུགས་ཀྱི་དོ་རྩེའི་ར་བ་རྒྱུ་པོ། དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་
ཆུའི་ར་བ་དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་མའི་ར་བ་དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་རྒྱུ་གི་ར་བ། རྒྱུ་ལས་ལུགས་ཀྱི་ར་བའི་
སྤྱོད་ཏུ་དོ་རྩེའི་གྲར། གྲར་ཀྱི་འོག་ཏུ་དོ་རྩེའི་སྒྲ་བོ། དེའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་མདའི་བ་བ་མེ་རབ་ཏུ་
འབར་བ་འཕྱོ་བ་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། དོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། འདོད་པའི་རྒྱལ་
པོའི་སྤྱགས་བརྗོད་དེ། ཁོ་ལོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་ལུགས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རྒྱུ་རྣམས་
རིམ་བུ་བཞིན་ཏུ་བསམ་པའོ། །དེའི་སྤྱགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འགྲི་རྒྱུ་རྩེ་ཞེས་གསུངས་པའི་
སྤྱར། དེའི་འོག་ཏུ་གནས་གསུམ་ཏུ་ཡི་གེ་གསུམ་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གནས་
གསུམ་ཏུ་དོ་རྩེ་གསུམ་ཀྱི་གོ་ཆ་བཀོད་ནས་བགེགས་རྣམས་བསྐྱེད་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་སྤྱར། སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་ཐོག་མར་བསྐྱེད་འཁོར་བསྐྱོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་
ཏུ་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་གཞི་བསྐྱོམ་པ་ལ་སེམས་སྤྱོད་ལ་ཏུ་གཡེང་བ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་ནི་
བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱར།

༡) མངོན་རྟོགས་དངོས་ལ་སློབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་དངོས་ལ། མངོན་རྟོགས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་ཆེདས་པ་བཤད་པ་
དང་། མངོན་རྟོགས་བསྐྱོམ་ཚུལ་གཉིས།

1) མངོན་རྟོགས་ཉི་བར་བསྐྱ་བའི་ཆེངས་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས། རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཆེངས། ཉིང་
ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས། དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེངས་(༡༥ན)བཤད་པའོ། །

1] བསྐྱེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་ཆེངས།

དང་པོ་ནི། རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་
རྟག་ཏུ་བསྐྱུགས། བསྐྱེན་པའི་ཆོ་ག་དང་པོ་སྟེ། ཉི་བར་སྐྱབ་པ་གཉིས་པ་ཡིན། སྐྱབ་པ་
ཡང་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་བཞི་པའོ། ཞེས་གསུང་། དེའི་དོན་ལྷག་མོས་
འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་དེ་ལ་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་དངོས་
དང་། ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱོམ་པ་ནས། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱ་བའི་བར་ནི་དེའི་ཡན་ལག་གསུམ་
དེའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ལོ། གང་པོ་དེ་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བསྐྱེན་པའི་
ཡན་ལག་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དེས་ཡུལ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པའོ། བསྐྱེན་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར།
དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་ངང་ནས་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པ་ནས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་
པའི་བར་ནི་ཉིང་སྐྱབ་དང་། དེ་སྐྱལ་སྐྱེད་ཇི་ཇི་སེམས་དབར་བསྐྱར་ནས་ལུས་དགྱིལ་ལ་ལྷ་
བཀོད་པའི་བར་ནི་དེའི་ཡན་ལག་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ལོ། །

དང་པོ་དེ་ལ་ཉིང་སྐྱབ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ལ་ཉི་བའི་ཡུལ་རྒྱང་
སེམས་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་འབྱུང་པ་ལ་ཉི་བས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། རྟོ་

གསུམ་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་། །སེམས་དབང་གསུམ་བཅེགས་ཅན་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ནས།
རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་བར་ནི་སྐྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། རང་གི་སྒོ་གསུམ་རྩོ་
རྩོ་གསུམ་དང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། སེམས་དབང་གསུམ་བཅེགས་སུ་སྐྱབ་པས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་བར་ལ་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་
ཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་(༡༥བ)ཡོད་དེ། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པས་དེ་ལྟར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་
དང་། རྒྱ་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ན་ནལ་འབྱོར་དངོས་དང་། ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱོམ་པ་ནས་ལྷག་
མོས་ལུས་ལ་བསྐྱུ་བའི་བར་ནི་དེའི་ཡན་ལག་གསུམ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་ནལ་འབྱོར་དང་
ས་བོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། བྱག་མཆོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། སྐྱོ་རྩོགས་པ་ལས་བྱང་
ཚུབ་པ་ནས། དང་པོའི་མགོན་པོ་རྩོགས་པར་བསྐྱེད་པར་ནི་རྩོགས་སུ་ནལ་འབྱོར་དང་། དང་
པོའི་མགོན་པོ་སྐྱལ་སྐྱོ་རྩོ་རྩོ་སེམས་དབང་བསྐྱུར་བ་ནས། དེ་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འགོད་པའི་
བར་ནི་ཤིན་ཏུ་ནལ་འབྱོར་དང་། སྒོ་གསུམ་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ནས། རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་
བར་ནི་ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོའོ། །དེ་ནས་སྤྱང་དང་པོའི་སྒྲོར་བ་ཙམ་སྤྱད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་
ཏེ། རྒྱད་རྩོ་རྩོ་འབྲེང་བར། ནལ་འབྱོར་རྩོགས་སུ་ནལ་འབྱོར་དང་། །ཤིན་ཏུ་ནལ་འབྱོར་ནལ་
འབྱོར་ཆེ། །དང་པོའི་སྒྲོར་བ་མདོར་བསྐྱུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱོམ་པ་ནས། རིག་མ་འདུ་བྱ་བའི་བར་ནི། དང་པོའི་
སྒྲོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་ཉེན་དང་བཞེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོ་བ་དང་།
སྒྲོས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ལ་ཐེམ་པར་མོས་པའི་བར་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྤྱང་གི་སྒྲ་ཅེར་བྱག་མཆོན་པ་མོ་བཞེད་པ་ནས། དངོས་བྱུང་འབྲེང་
སྐྱབ་པའི་བར་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་དང་། དངོས་གཞི་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་སྤྱད་
པའི་ཆེངས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུ་ཡོད་དེ། མངོན་རྟོགས་སྟོན་འགྲོ་ལ་དེ་ཉིད་བྱུག་
དང་། དངོས་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྟེན་པའི་ཡན་ལག་བྱུག །ཉིར་སྒྲུབ་ལ་(༡༩ན)
བརྩ་གསུམ། སྒྲུབ་པ་ལ་བྱུག །སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་བཙུ་བརྩུད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལ་
བྱུག་ཡོད་དེ། གང་དུ་བསྐྱོམ་པ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ཆོག་མཁན་ཞིང་སྤྱན་འཛེན་པ་ནས་སྟོམ་པ་
བཟུང་བའི་བར་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། བསྐྱུང་འཁོར་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་
དེ་ཉིད། ཁོ་བོ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། བགཟུགས་ལ་ཕུར་བུ་བཏབ་པའི་དེ་ཉིད། རྩ་བ་ལ་
སོགས་པའི་བསྐྱུང་འཁོར་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

2] རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཆེངས།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་བྱུག་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། རྩེ་རིམ་བསྐྱེད་
པའི་དེ་ཉིད། རྟེན་གཞིལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་འགོད་
པའི་དེ་ཉིད། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད། ལྷག་མོས་དོན་དམ་པ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
འཇུག་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

3] ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཆེངས།

གསུམ་པ་ལ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་དེ། རོག་མར་ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་པས་ལྡང་བའི་དེ་
ཉིད། མཐར་ཁྲ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཉིད། ཁྲ་བ་ལ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་ཅན་ལ་སྟོམས་
པར་འཇུག་པའི་དེ་ཉིད། ས་བོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད། དུག་མཆོད་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་

དེ་ཉིད། སྐྱོར་གསུང་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་དེ་ཉིད། དང་སྲིད་མགོན་པོ་སྐུ་ལ་སྐྱོད་ར་སེམས་སུ་
བསྐྱར་བའི་དེ་ཉིད། ལུས་རྟེན་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། བྱང་སྲིད་གཤེགས་པར་
བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ཁམས་གཤེགས་མར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། གཟུགས་སོགས་སེམས་མར་
བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད། ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

4] དེ་ཉིད་ཞེ་དགའི་ཆེངས་བཤད་པ།

བཞི་བ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། སྐྱུ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། གསུང་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་
དེ་ཉིད། ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་(༡༩)བྱིས་
རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད། ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷ་བ་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དེ་ཉིད་བཙུག་པར་བྱུང་ཡོད་དེ། རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་སོགས་
གྱི་དེ་ཉིད། གཤེགས་པ་དབྱུང་བའི། སེམས་དཔའ་དབྱུང་བའི། སེམས་མ་དབྱུང་བའི། ཁྲོ་
བོ་དབྱུང་བའི། བྱག་མཚན་སྤྲོ་མོ་བསྐྱོམ་པའི། ཐེག་ལེ་སྤྲོ་མོ་བསྐྱོམ་པའི། ཡིད་གྱི་བརྒྱས་
པའི། དག་གི་བརྒྱས་པའི། གཙོ་བོ་དོན་དམ་པའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་ཁྱུགས་པའི་དེ་ཉིད། གཙོ་
བོ་དོན་དམ་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ལས་ལྷང་བའི་དེ་ཉིད། མཚན་བསྟོད་སོགས་གྱི། ཉེ་བར་བསྐྱུ་
བའི། ཁ་ཟས་གྱི་དེ་ཉིད། བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཉིད། ལུས་བརྟན་པ་ཅམ་གྱི། དངོས་བྱུང་ཆུང་
དུ་བསྐྱབ་པའི། འབྲིང་སྐྱབ་པའི་དེ་ཉིད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ཉིད་ཞེ་དགའ་
ཅི་ལུགས་སྤར་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་རྟེན་མ་དག་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་འདིར་བཞོད་
པ་ནི། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་དགོངས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་བདག་གི་སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་བཞེད་
དོ། །རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་བར་མ་རྣམས་ལས་དེ་ཉིད་ལྷ་བཅུ་དག་ཅིག་སོགས་གསུངས་པ་
ཡང་། དེ་ཉིད་ཞེ་དགའ་འདིར་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ས་བོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་དེ་ཉིད།

ཕྱག་མཆོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་དེ་ཉིད། སྤྱོད་གས་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི། གསུམ་ཀ་རྩེ་རྩེ་
འཆང་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས། གཅིག་ཏུ་བཅིས་པས་དེ་ཉིད་ཞེ་དགུའི་གངས་ལེགས་པར་
འགྲིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །མདོ་བསྐྱེད་
ལས། མཐར་ཁྲི་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྩེ་རྩེ་འཆང་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱགས་བརྩོན་པའི་སྒོ་
ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ལོང་། བྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་བ་དང་ཞེས་གསུངས། དེ་དང་
མཐུན་པར་རྒྱ་རོ་པའི་རྒྱུད་བྱི་མའི་འགྲེལ་པ་ནམས་སུ་(༡༨ན)བཤད་པའི་བྱིར་ཞེས། མཁས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གསུང་ངོ་། །

2) མདོན་རྟོགས་བསྐྱོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་མདོན་རྟོགས་དངོས་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལ་གསུམ། དང་པོ་སྦྱར་བའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་བཤད་པ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་
གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པའོ། །

1] དང་པོ་སྦྱར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་བཞི། འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར་ལྷག་མོས་བཤད་པ། བར་དོ་
ལོངས་སྐྱར་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར་མདོན་བྱང་ལྷ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།
སྤྱི་བ་སྤྱལ་སྤྱི་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྤྱི་རྩོར་སེམས་སུ་བསྐྱར་བའི་
ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོན་ཅིང་སྒོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དཔའ་
གསུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་བཤད་པ། སྤྱི་གསུམ་སྐྱར་དུ་འགྲུབ་པའི་ཐབས་རིག་མ་འདུ་བྱ་
བ་སོགས་བཤད་པའོ། །

1} འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་བའི་ལམ་ལ་འབྱེད་ལྷག་མོས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་དུ་འཆང་བྱ་བའི་རྟེན་གཞིལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ།
དེར་འཆང་བྱ་བའི་ཚུལ་བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ། རི་ལྷར་འཆང་བྱ་བའི་ཚུལ་ལྷག་
མོས་འོད་གསལ་དུ་འབྱེད་ཚུལ་བཤད་པ།

1} གང་དུ་འཆང་བྱ་བའི་རྟེན་གཞིལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷོད་སྤྲུལ་སྤྲོངས་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ས་བསྐྱེད་ཚུལ། ལྷོད་ཕྱི་མ་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྟེན་རྒྱུ་ས་བསྐྱེད་པའི་སྤོ་ནས་
གཞིལ་ཡས་ཁང་གཤམ་བཅས་བསྐྱེད་ཚུལ།

1 ལྷོད་སྤྲུལ་སྤྲོངས་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་མཐུན་ཡུལ་ལྷོད་སྤྲུལ་སྤྲོངས་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་དང་མཐུན་
པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྤོ་ནི་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །

༡ ཆོས་མཐུན་ཡུལ་ལྷོད་སྤྲུལ་སྤྲོངས་པའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོར་ལྷོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ནས་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྤྲོངས་པ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐོག་མར་དཔྱུལ་བ་སྤྲོངས་པ་

ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། འཇིག་རྟེན་འདིའི་དཔྱལ་བ་ནས་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་
ཅིང་། སྐྱེས་པ་རྣམས་(༡༥)ལེ་འཕོས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་གྱི་དཔྱལ་བར་
འཕོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྗེས་དུད་འགོ་བྱིངས་ན་གནས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཡི་དྲགས་དང་། དེ་
རྗེས་མི་དང་། མི་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་དུད་འགོ་རྣམས་མཉམ་དུ་སྟོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །མི་རྣམས་ཀྱང་དང་པོར་འཛམ་བྱ་གླིང་པ་རྣམས་སྟོངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི། འཛམ་
བྱ་གླིང་གི་མི་གཅིག་གིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་
ནས། གྱེ་མ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་ཞི་བ་དང་བདེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྒྲ་བསྒྲགས་པས། བསམ་ཅད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རྣམས་སྤུ་འཕོ། དེ་བཞིན་དུ་
བ་ལང་སྟོད་པ་དང་། ལུས་འཕགས་པོ་གཉིས་སྟོངས། སྒྲ་མི་སྟོན་པ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་གསེར་དུ་སྐྱེ་བ་རྟེན་དུ་མི་རྩང་བས། འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གང་རྩང་དུ་སྐྱེ། དེ་
ནས་ལྷར་ལྷར་སྟོངས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་བ་
གཅིག །བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན། གྱེ་མ་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་ཞི་བ་བདེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་བསྒྲགས་པས། བསམ་གཏན་དང་པོ་
བ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཉིས་བར་འཕོས་ནས་སྟོངས་པ་དང་། སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྟོངས་
ཚུལ་ཡང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འཇིག་རྟེན་ལ་མཁོ་བའི་
ཡོ་བྱད་ཀྱང་མི་འབྱུང་། དེ་ལྷར་མ་བྱུང་བས་ཆར་མི་འབབ། དེ་ལྷར་བྱུང་ནས་ཉི་མ་གཅིག་
གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆལ་རྣམས་ཆོག་པ་དང་། ཉི་མ་གཉིས་པས་
ཚུ་བྲན་རྣམས་བསྐྱམས་པ་དང་། ཉི་མ་གསུམ་པས་འབབ་ཚུ་དང་ལྷེང་ཀ་རྣམས་བསྐྱམས་
པ་དང་། བཞི་པས་མཆོ་མ་དྲོས་པ་བསྐྱམས་པ་དང་། ལྷ་བ་དང་དྲུག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་
(༡༩)གིས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཆོ་རྣམས་བསྐྱམས་པ་དང་། ཉི་མ་དྲུག་པའི་ཕྱེད་རྒྱ་དང་བདུན་པས་
རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་འཆོག །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་གནས་ནས་བཟུང་སྟེ་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཞལ་མེད་ཁང་གི་བར་ཆེན་ནས་མཐར་ཕྱུ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་
ནམ་མཁའ་སྟོང་བ་འདིའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོང་ཆམ་གྱིས་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དངོས་པོ་མེད་
པས་བསྐྱེམ་པ་མེད། །ཅེས་དོ་རྗེ་འཆང་གི་གསུངས་པའི་བྲང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆེགས་
བཅད་གཅིག་གིས་རྒྱད་དོན་འགྲེལ་ཚུལ། སྟོན་གསལ་ལས། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་མཛད་
པ་ལས། འདིར་ཡིག་དོན་དང་སྤྱི་དོན་གཉིས་འཆད་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཐོག་
མར་ཡིག་དོན་ནི། བརྟན་པ་དང་གཡོ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་རིག་
པས་དབྱེད་པ་ན་ཅུང་ཟད་མ་རྟེན་པ་དེ་གཏན་མེད་ཀྱི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་བསྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེམ་པར་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱེམ་བྱ་སྐྱེམ་བྱེད་མི་འཐད་པར་མཐོང་
ནས། བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་སྟམ་དུ་བསྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེམ་
པ་མིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་ལེ་ལས།
ལམ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ནི། །བསྐྱེམ་པ་ལ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་པར་བསྐྱེམ་བྱའི་དངོས་པོ་བརྟན་མེད་དང་། བསྐྱེམ་བྱའི་དངོས་པོ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་སྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་
མེད་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་སྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། (༡༩བ)དེ་འདྲ་མི་
སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རི་ལྟར་བསྐྱེམ་སྟམ་ན། དེའི་བསྐྱེམ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱེམ་པ་དང་
བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེམ་པ་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་དམིགས་སུ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
དུ་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡ དེ་དང་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྟོང་ཉིད་བསྐྱེམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་དོན་ནི། དངོས་པོ་མེད་པས་བསྐྱེམ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པས།
གཅིག་ཏུ་ཐལ་སོགས་ཀྱི་རིག་པས་བརྟན་གཡོའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་མེད། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་སྟེ་བསྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
བསྐྱེམ་པར་མེད་དེ། སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བའི་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་དེ་གསལ་མི་རུང་གི་ལྟ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོག་ཀླང་དང་པོ་དེས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོང་པ་ཉིད་བརྟན་
པ་དང་། བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་བསྐྱེམ་པ་མིན་ཞེས་པས། བསྐྱེམ་བྱའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཆོན་མ་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རུང་ཟད་ཡོད་སྟེ་བསྐྱེམ་པ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེམ་པ་མིན་
ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་མཆོན་མ་མེད་པ་སྟོན་པ་དང་། ཆོག་ཀླང་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་
པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོན་པ་མེད་པ་སྟོན་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ཅམ་དང་
སེམས་ལ་སྒྲུང་ཅམ་ལས། དོན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་པའི་འབྲས་བྱའི་དངོས་པོ་སྟེ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། ཇི་ལྟར་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་དང་། སྟོན་པ་པོའི་
གང་ཟག་དང་། སྟོན་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་དམིགས་སུ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱེམ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡིད་དོན་ཏུ་བཤད་
པའི་བསྐྱེམ་པ་དང་། བསྐྱེམ་བྱ་དང་། སྟོན་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་(༡༩ན)སྟོང་པའི་
སྟོང་ཉིད་དང་། སྤྱི་དོན་ཏུ་བཤད་པའི་བསྐྱེམ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བསྐྱེམ་བྱའི་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་

ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྒོན་པ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་
སྒྲོང་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྒོན་པ་མེད་པ་རྣམས་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་
འདིར་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་བཞག་ནས། རི་ལྷར་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲོང་རོར་
ཀུན་རྫོབ་པའི་སྒྲོང་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་ལོག་པ་དང་། དེས་རོར་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་སྒྲོངས་
ལས་མ་གཏོས་པར་ཡུལ་སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་
བདག་ཉིད་དེ་འདྲོ་སྒྲོམ་དུ་རྒྱལ་བའི་བྱགས་ཆོས་སྐྱུ་ལ་ང་རྒྱལ་བཞག་པའི་བྱེད་ཆོས་གསུམ་
དང་ལྷན་པར་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་བསྒྲོམ་ཚུལ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའི་སྒྲོང་
ཉིད་སྒྲོམ་ཚུལ་ཞེས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒོད་བཅུད་སྤྲ་མ་ཞིག་པའི་ནམ་མཁའ་
སྒོང་སང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། སྒོད་ཕྱི་མ་ཆགས་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོང་
ཉིད་དེ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤར་ཡོད་
བཟན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་རྫོགས་པ་དང་། སྒོད་བཅུད་རྣམས་བདེ་སྒོང་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་རྟེན་དུ་འཆར་བ་དང་། དོན་དམ་པའི་བསྐྱུང་འཁོར་དུ་འབྱུང་བ་
སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

2 སྒོད་ཕྱི་མ་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྫོང་མེད་ས་བསྐྱེད་པའི་ སྒོ་ནས་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་བསྐྱེད་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ། འོག་གཞི་འབྱུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྫོང་
མེད་ས་བསྐྱེད་ཚུལ། སྒྲོང་རི་སྤྱིང་སོགས་ཆགས་པ་དང་ཆོས་(༡༩བ)མཐུན་པར་གཞལ་
ཡས་ཁང་གདན་བཅས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་སོ་ལ་ཡང་། ཆོས་མཐུན་ཡུལ་འབྱུང་བཞིན་

དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ། དེ་དང་མཐུན་པར་རྫོང་མེ་ས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །ང་པོ་དེའི་ཚུལ་
ཡང་ཡོད་དེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་རྒྱ་
ཁྲོན་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཚུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
སྒྲིང་བཞིར་རེ་རེ་ལ་འང་མི་འདྲ་བ་དེ་དེའི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས།
མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་འབྱུང་བ་དེ་དག་གི་ནང་ན་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གིས་རྫོང་མེ་སྤྱི་མཐུན་མེ་རི་དང་བཅས་པའི་བསྐྱེད་པའི་
འཁོར་ལོར་བསྐྱེད་པར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བོད་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་
སུ་བསྐྱེད་པའི་འཁོར་ལོ་དེ་དག་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་དུ་སྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་པས།
དེ་དག་འདིར་མ་བསྒྲོམས་ནས་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་གཞི་སྒྲོམ་པའི་གནས་སུ་བགོགས་གྱི་བར་
ཆད་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་ཅ་རྒྱུད་ལེན་པས་པ་ལས།
ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་འབྲེལ་པ་ལ། སྟོན་
གསལ་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར། །ཞེས་པ་ནི། ཆོས་འབྱུང་བ་ལ་
གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཆོས་འབྱུང་གི་དབྱས་སུ་སྒྲ་ཆོགས་སྒྲའི་སྟེ་བར་རྫོང་
མེ་ས་བསྐྱེད་ནས་ཏེན་དང་བཏེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་
འབྱུང་གི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་པས། རྫོང་མེ་ས་འཆར་རང་གི་སྟོན་བཅུད་
རྣམས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་རིམ་དུ་འཆར་བའི་ཆད་དང་། སྟོན་བྱུང་ལ་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པས། རྫོང་མེ་ས་འཆར་མེའི་སྟེ་བའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་
གཞལ་ཡས་ཁང་(༡༠ན)གི་དབྱས་སུ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གསུངས་པས། སྟོན་བྱུང་སྟོན་པའི་
རྣམ་འབྲུལ་དང་མཐུན་པར་ཕྱིས་འབྱུང་གཏུལ་བྱས་ཀྱང་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་ཆད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་འབྱུང་དེ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་རི་ལྟ་བུ་སྟོན། དེས་མཆོན་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡོད་
སྟེ་ན། ཁ་དོག་དཀར་པོ་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་པ་འོག་ཏུ་སྤྲ་ཞིང་སྟོན་ཡངས་པ་ཁོང་སྟོང་རྫོང་རྫོང་

རྗེ་བཙུན་མའི་ཟླ་གའི་རྣམ་པ་ཅན་ལྟ་སྟོན་ཞིང་། དེའི་མཆོན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྗེ་བཙུན་མའི་ཟླ་གའི་དབྱིབས་ལྟ་བུས་ནི་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཆོན། ཁོང་སྟོང་གིས་ནི་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་མཆོན། བྱ་གསུམ་པས་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ལ་ལྟོག་ཆ་ནས་སྤྲེལ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་གསུམ་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་མཆོན་ནོ། །འོག་ཏུ་སྤྲེལ་ཞིང་སྟོང་ཡངས་པས་ནི། མོས་སྟོད་ཀྱིས་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་འོག་མ་འོག་མ་ལས་ས་གོང་མ་གོང་མ་ཡོན་ཏན་རྗེ་རྒྱས་སུ་སོང་བ་དེ་མཆོན་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་བྱ་གསུམ་པས་ནི་སྟོ་གསུང་ཐུགས་ཀྱང་མཆོན་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། རྟུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །བྱ་གསུམ་དུ་ནི་རྣམ་པར་བསྟོན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་འབྱུང་གི་དབུས་སུ་སྟོ་ཆོགས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྗེ་རྗེའི་ས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྟོད་སྤྲེལ་སྟོངས་ནས་སྟོད་ཕྱི་མ་ཆགས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་ནས། དེ་དག་སྟུན་སོགས་སྟོ་མོ་བཞིའི་རོ་བོར་མོས་ཤིང་། དེ་རྣམས་དབྱེར་མེད་དུ་འབྲས་པ་ལས་སྟོ་ཆོགས་རྗེ་རྗེ་བསམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་འོག་ནས་རིམ་བཤུངས་པ་བཞིན་དུ་ཡི་རྩི་ལོ་ལས་རྒྱུང་མེ་ཆུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་ནས། རྩྱི་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་རྗེ་རྗེ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོ་གསུམ་གཉིས་བརྒྱན་པར་བསམ་བ་ཡིན་ཏེ། (༡༠བ)མདོར་བྲས་ལས། རྩྱི་གཉིས་ས་བོན་མི་ལས་བྱུང་། །རྗེ་རྗེ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟ། །རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཀྱང་ནི། །དེ་ཡི་སྟེང་དུ་རྣམ་པར་བསམ། །རྩྱི་གཉིས་ས་བོན་རྩི་ལས་བྱུང་། །རྗེ་རྗེ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟ། །མེ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཀྱང་ནི། །དེ་ཡི་སྟེང་དུ་གནས་པར་བསམ། །རྩྱི་གཉིས་ས་བོན་རྩི་ལས་བྱུང་། །རྗེ་རྗེ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟ། །ཆུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཀྱང་ནི། །དེ་ཡི་སྟེང་དུ་གནས་པར་བསམ། །རྩྱི་གཉིས་ས་བོན་ཡི་ལས་བྱུང་། །རྗེ་རྗེ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟ། །ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉིད་ཀྱང་ནི། །དེ་ཡི་སྟེང་དུ་གནས་པར་བསམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟུན་སོགས་སྟོ་མོ་བཞིར་མོས་པ་ལས། དེ་རྣམས་

གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས། ལྷ་ཆོག་གས་རྩེ་རྩེ་བསམ་པ་ལ་ཡང་མཆོན་དོན་རང་དགོས་པ་
བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་དེ། འབྱུང་བཞིའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱིས་ནི་བྱབ་བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་མཉམ་
གནས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱང་བཞི་དང་། ལྷ་ཆོག་གས་ལྷ་མོ་བཞིས་ནི་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་
མཆོན། དེ་ལྷ་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི་ལྷ་ཆོག་གས་ལྷ་མོ་བཞི་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་ནས་
མོས་པ་ལས། ལྷ་ཆོག་གས་རྩེ་རྩེ་བསམ་པ་ནི། རང་གི་རྒྱང་བཞི་ལ་རྩེ་རྩེ་བསྐྱེས་པ་བྱེད་པ་
དང་། ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་ཐབས་ལས་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་
ཀྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དེ་མཆོན། དེ་ལྷ་བྱའི་ལྷ་ཆོག་གས་རྩེ་རྩེ་དབྱེས་སུ་རྟེན་
དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེས་པས་ནི། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་
ལས་ལུགས་འོག་ཏུ་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བྱབ་པ་དེ་
མཆོན། དེ་ལྷ་བྱའི་རྩེ་རྩེ་དེ་ལ་ཅེ་དང་ཁ་དོག་ལྷ་ཡོད་པས་ནི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་
གསལ་དེ་ལ་ལྷོག་པས་བྱ་བས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། དེ་འབྱུང་བའི་རྩེ་གས་རིམ་
ཀྱི་རྒྱུད་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །(༡༩)གཉིས་པ། ལྷ་ཆོག་གས་སོགས་
ཆགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་གཞུགས་པས་ཁང་གདན་བཅས་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། དེའི་ཚུལ་
ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་ཆོག་གས་རྩེ་རྩེ་ལྷེ་བར་རྒྱུ་དཀར་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་
བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། གཞུགས་པས་ཁང་གྱུ་བཞི་པ་སྒྲོ་བཞི་པ་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་རྩེ་གས་པ་གདན་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་ཐབས་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷ་བྱའི་གཞུགས་པས་ཁང་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
རྒྱུད་གཞི་སྒྲོད་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ཕྱང་པོ་ལྷའི་ནང་ནས་གཞུགས་ཕྱང་གིས་བསྐྱེས་པ་བཞིན་དུ་
སྒྱུར་བྱེད་གཞུགས་པས་ཁང་གི་ས་བོན་དེ་ཉིད་རྣམ་སྒྲུབ་གི་ས་བོན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་
རིགས་ལྷའི་ནང་ནས་གཞུགས་ཕྱང་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྒྲུབ་གི་ངོ་པོར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

2༽ དེར་འཆང་གྱུ་བའི་ཚུལ་བརྟེན་པ་ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ།

དེར་འཆང་གྱུ་བའི་བརྟེན་པ་ལྷ་བཤད་པ་ལ། །ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་ཚུལ་
དང་། ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་མཛད་པ་དང་། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བའོ། །

1 ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་ནམས་ལས་སྐད་ཅིག་གིས་དགོངས་བསྐྱེད་དང་། ཆོ་ག་གསུམ་
སྐྱེད། མངོན་བྱང་ལྷ་སྐྱེད་སོགས་ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྐད་ཅིག་གིས་
དགོངས་སྐྱེད་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མིའི་ལུས་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་
པར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་ལྷ་བྱའི་མི་དེ་ཡང་དབང་པོ་ཡན་ལག་ཉིང་ལག་ནམས་
དུས་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པའི་རྩལ་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལྷར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་
དེ། གདན་སོ་གཅིག་གི་སྟོང་དུ་ལྷ་སོ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་དགོངས་སྐྱེད་
བྱས་ནས། དེ་ནས་སྐྱ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་རྒྱུ་ཆ་ལུགས་སོགས་རིམ་གྱིས་ཡིད་དོར་གསལ་
འདེབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་རིགས་བྱག་པ་
རྫོ་རྩེ་(༡༡བ)འཆང་ལུས་རིག་བྱ་རྫོ་རྩེ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་དེ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན། མདོར་
བྱས་ལས། རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཀྱང་ནི། །རིག་བྱ་རྫོ་རྩེ་དང་གནས་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་མངོན་བྱང་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ལོངས་སྐྱ་དང་།
དེ་སྐྱལ་སྐྱ་རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔར་བསྐྱར་བའི་སྐྱལ་སྐྱ་ཡང་རིགས་བྱག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
ལོངས་སྐྱ་དང་སྐྱལ་སྐྱ་ཡིན་ལ། རྒྱུན་དང་འཕགས་པའི་གཞུང་གིས་རིགས་ལྷག་མ་ནམས་

ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་གཙོ་བོར་མི་འཆད་པར་རིགས་ཀྱི་པའི་སྐྱབ་ཐབས་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། རིགས་ཀྱི་པའི་སྐྱབ་ཐབས་འདིས་ནི་སྤྱད་གཞི་སྤྱི་ལི་བར་དོ་གསུམ་སྤྱིར་
བའི་ཉུས་པ་དང་། རྒྱལ་རིམ་ཐབ་མོའི་རྒྱུད་སྤྱིན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོད་ཅམ་རིགས་ལྷག་
མ་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་པའི་སྐྱབ་གསུམ་ལམ་འབྲེར་དང་། རིགས་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་གསུམ་ལམ་འབྲེར་ལ་བྱེད་ལེན་དུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་གཉིས་འཆི་བ་ཆོས་སྤྱིར་
འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་ལ་བྱེད་མེད་ཀྱང་། ཆོག་མཁན་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བར་དོ་ཡོངས་སྤྱིར་
འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་བར་དོ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷའི་
སྐྱབ་བསྐྱོམ་པ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་བ་སྐྱལ་སྤྱིར་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་བར་དོར་མའི་མངལ་དུ་
རགས་པའི་ལུས་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐྱལ་སྤྱི་དོར་སེམས་སུ་
བསྐྱུར་བ་ལྟ་བུ་བཞེན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷའི་སྐྱབ་བསྐྱོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

2 ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་མཛད་པ།

གཉིས་པ་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷའི་མཛད་པ་ནི། རྒྱུད་དང་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་གཞུང་
ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་། སྤྱོན་གསལ་ལས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལྷན་བསྐྱོམ་པ་
ཡིན་ཉེ། རང་དོན་རྒྱུ་འཆད་དུ་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་རྩི་སྤྱོན་པོའི་འོད་ཟེར་ལྷགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བཀྱག་པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་(༡༩ན)ནས་ར་
བ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཞུགས་པའི་དོན་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་འཇུག་པས་ཞུགས་པས།
ཡབ་ཡུམ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དབང་བསྐྱུར་བས།
བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་རྒྱུ་སེམས་དཔར་གྱུར་ཉེ། རང་རང་
གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པར་མོས་པ་སོགས་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞེན་

བསྐྱེམས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་
ཡོད་དེ། སློབ་མ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སློན་ནས་འཇུག་པ་དང་།
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟངས་ནས་ཐོག་བབས་སུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་འཇུག་པ་
དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོག་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་རྩོམ་ཞེ་ཞེ་ལྷགས་གྱི་འཇུག་
པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་ནས་ར་བ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་རྩོམ་ཞེ་ཞེ་
སེམས་དཔའི་འཇུག་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

3 ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བ།

གསུམ་པ་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བ་ནི། སྤར་ཡང་རང་གི་བྱགས་ཀའི་ས་ཐོན་ལས་
འོད་ཟེར་འཕྲོས། སྤར་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་པའི་ལྷ་རྣམས་རང་གི་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་རྣམས་སུ་བཀོད་ནས་རིམ་བ་ལྟར་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་དང་ཕྱང་སོགས་
དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྤར་ཡང་ཁ་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་
བྱས་ལས། སྤར་ཡང་རང་གི་སྤྱོད་བ་ཡིས། །རང་གི་ལུས་ལ་དེ་རྣམས་གཞུང་། །ལུས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་རྩོགས་སངས་རྒྱས། །རིམ་བ་རི་བཞིན་ཡང་དག་བསམ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བ་དང་། །ལྷག་མོས་ཀྱི་མཛད་པ་གཉིས། །འཕགས་པའི་
གཞུང་ལས་སྤང་གཞི་དང་སྤྱོད་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་སྤྱོན་མེད་དེ། ལྷག་མོས་ཀྱི་
མཛད་པ་ནི། སྤོན་བྱང་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤོན་པ་རྩོམ་ཞེ་ཞེ་འཆང་(༡༣བ)གི་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་
ལ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་རྒྱ་འབྲས་བྱ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་
ཚུལ་དུ་བསྐྱེམ་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྟུ་བ་ནི། །ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་
འཇུག་པའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། །

3༽ རི་ལྷར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་འབྱུག་ཚུལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རི་ལྷར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱེ་བ་ནི། ཅ་རྒྱད་ལས།
དམ་ཚིག་ཁྱུ་ལྔ་ཆོག་བཞིན། །འབྲས་བུ་འདོད་པས་བརྟུང་བར་བྱ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཚོགས་བསད་ན། །དངོས་གྲུབ་ནང་མཆོག་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྷན་
ཞིག་ཕྱང་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་འཆི་བའི་ཆོ། རགས་པ་ཉི་ཤུ་ལྷ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་སྟེ་
འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་སྤར་ལྷག་མོས་ལྷས་ལ་བསྐྱེ་བའི་
ཆོ་ལུས་ལ་བཀོད་པའི་ལྷ་རྣམས་འོག་ནས་འཆད་པའི་རིམ་བས། ཕྱང་སོགས་དང་འོ་མོ་
དབྱེར་མེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཤུ་ཅུ་ཉའི་སྤགས་དོན་བྲན་པའི་སྟོན་ས། རྒྱལ་བའི་སྤགས་ཆོས་སྐྱེ་
དེ་ངོ་སྤམ་དུ་ང་རྒྱལ་ཡུན་རིང་དུ་བཞག་པའི་སྟོན་ས་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྷ་བུའི་
སྟོམ་ཚུལ་ལ་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱར་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་
མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྷན་ཞིག་རགས་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྷ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་ནས་འཆི་བའི་རིམ་
པ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། སྐབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆི་བ་དེ་སྟོར། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་བསྐྱོམས་སྟོབས་གྱིས་རྒྱང་འཆི་རིམ་བཞིན་སྤྱང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་བསྐྱེས་ཏེ་
ཐེམ་པའི་དབེ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་རྩོགས་རིམ་ཐབ་
མོའི་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་གཉིས་སྤང་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་(༡༣ན)སྐྱེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་ད་
ལྷ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱོམས་པས། མཐར་དེ་ལྷ་བུའི་ཆོས་སྐྱེ་སྐྱར་
དུ་འགྱུབ་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། འོ་ན་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པ་ན། འཛམ་

བྱ་སྒྲིབ་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྟན་ཞིག་འཆི་བ་ན། རགས་བ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལ་རིམ་
གྱིས་ཐེམ་བ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་ན། དེའི་ཚུལ་རིམ་བྱ་སྐྱེས་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ།
དེ་ལྟ་བུའི་མི་དེ་འཆི་བའི་ཆོ། ཐོག་མར་ས་ཚུ་ལ་ཐེམ་པའི་ཆོ་གཟུགས་སྤང་། གཞི་དུས་ཀྱི་
མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ས་ཁམས། མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐེམ་
ཞིང་། དེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་དེ་རྣམས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བའི་གཟུགས་སྤང་
རྣམ་པར་དག་བ་རྣམ་སྤང་ནས་སྦྱར་མ། ས་སྒྲིབ་། གཟུགས་རྩོམ་མ། རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཀྱི་
ཁྲོ་བོ་གཞན་རྩོམ་གཞན་དང་། མི་གཡོ་བ་བྱམས་བ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་
པར་བསམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཤད་རྒྱུ་དོན་རྩིས་པ་ལས། གཟུགས་སྤང་རྩོག་དང་མེ་
ལོང་དང་། །ས་ཁམས་མིག་གི་དབང་པོ་དང་། །གཟུགས་དང་རྣམ་ལྟར་གྱུར་པས་ཏེ། ཁྲོ་བོ་
གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ཚུ་མེ་ལ་ཐེམ་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ། ཆོར་བའི་སྤང་བོ་གཞི་དུས་ཀྱི་མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས། ཚུའི་ཁམས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སྤྱི་སྤྱེ་མཆེད་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐེམ་བ་དང་
ཆོས་མཐུན་པར་སྦྱབ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོར་བའི་སྤང་བོ་སོགས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་
བའི་རིན་འབྱུང་། ལྷ་མ་གྱི། །བྱུག་རྩོམ། སྤྱོད་རྩོམ་མ། རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་གཞན་
གྱིས་མི་སྦྱབ་བ་དང་། འདོད་པའི་རྒྱལ་བོ་རྣམས་ཅིག་ཅར་ཐེམ་པར་བསམ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། ཆོར་སྤང་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཚུ་ཁམས་རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་། །སྤྱོད་དང་
(༡༣བ)རྣམ་ལྟར་གྱུར་པ་སྤྱེ། ཁྲོ་བོ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ། མེ་རྒྱུང་ལ་ཐེམ་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ། །གཞི་དུས་ཀྱི་
སོ་སོར་རྩོག་པའི་ཡེ་ཤེས། གྱིན་ཟ་མའི་ཁམས། སྤྱི་དབང་པོ་བྲིད་སྤྱེ་མཆེད་རྣམས་ཅིག་
ཅར་དུ་ཐེམ་བ་དེར་མཐུན་པར་སྦྱབ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ་སོགས་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་སྦྱར་བའི་འོད་དཔག་མེད། གོས་དཀར་མོ། རྣམ་མཁའི་སྒྲིབ་པོ། བྲི་རྩོམ་མ། འོད་

དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཁོ་བོ་རྟ་མགིན་དང་། དབྱུག་སྟོན་ཅན་གཉིས་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་
ཐིམ་པར་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་ཤེས་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། བྱིན་ཟ་
སྒྲ་ཡི་དབང་པོ་དང་། །བྱི་དང་རྣམ་ལྡར་གྱུར་བ་སྟེ། ཁོ་བོ་གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྷན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་རྒྱུད་རྣམ་ཤེས་ལ་ཐིམ་པ་དང་དུས་སྟམ་དུ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། གཞི་དུས་ཀྱི་
བྱ་བྱུབ་ཡེ་ཤེས། རྒྱུད་ཁམས། ལྷའི་དབང་པོ། རོའི་སྤྱེ་མཆེད། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ། རེག་བྱའི་
སྤྱེ་མཆེད་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐིམ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། སྒྲུབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་
ཕུང་པོ་སོགས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའི། རོན་གྲུབ། སྟོལ་མ། འཛིག་རྟེན་དབང་
ལྷན། །རོ་རྟོ་རྟོ་མ། གུན་བཟང་། རོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཁོ་བོ་བགོགས་མཐར་བྱེད་དང་
སྟོབས་པོ་ཆེ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐིམ་པར་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་བྱེད་
བྱ་བ་གྲུབ་པ་དང་། །རྒྱུད་ཁམས་སྟེ་ཡི་དབང་པོ་དང་། །རོ་དང་རྣམ་ལྡར་གྱུར་བ་སྟེ། ཁོ་བོ་
གཉིས་དང་ཡང་དག་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་གུན་རྟོག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་སྤང་བ་དང་།
སྤང་བ་མེད་པ། མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐིམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་
གུན་རྟོག་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཀྱི་ཡིད་དབང་གི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་འཇམ་(༡༩ན)དཔལ་
ཡང་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་སྟེང་འོག་གི་ཁོ་བོ་གཅུག་ཏེར་འཁོར་ལོས་
སྒྱུར་བ་དང་། གཞོད་མཛེས་ཀྱང་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་ཞིང་། ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་ལ་ཐིམ་
པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་གཙོ་བོ་ཡང་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་བཞུན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་
དུ། ཞི་ཤུ་བྱ་ཏའི་སྤྲུལ་རོན་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྟེང་འོག་ཁོ་བོ་ཤིན་
ཏུ་བཅས། །རང་བཞིན་ཀྱི་ནི་སྤང་བ་ཉིད། །རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོར་ཞུགས་པ་དེ། །རྣམ་ཤེས་
ཀྱང་ནི་འོད་གསལ་བ། །ལྷ་རན་འདས་བཅས་གུན་སྟོང་དང་། །ཆོས་ཀྱི་སྒྱུར་ཡང་བརྗོད་པ་

ཡིན། །ཞེས། རྩ་བུ་ཉའི་སྤྲུག་ས་བརྗོད་ནས་བརྟན་པར་བྱེད་པར་བཤད་པའི་བྱིར། སྤྲུག་ས་
དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨ་ནི་བཤད་ཟིན། རྩ་བུ་ཉ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད། རྩ་བུ་ནི་ཡེ་ཤེས། བརྗོད་མི་
བྱེད་པ། སྤྲུག་ས་མི་རང་བཞིན། ཨ་ལྷ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཉི་ནི་ངོ་ལ་འཇུག་པས། མདོར་
ན་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་ཞེས།
རྒྱལ་བའི་སྤྲུག་ས་ཆོས་སྤྲུལ་ང་རྒྱལ་འཛོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2} བར་དོ་ལོངས་སྤྱར་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་མདོན་བྱང་ལྔ་ལས་ དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བར་དོ་ལོངས་སྤྱར་འབྲེར་བའི་ནལ་འབྲེར་མདོན་བྱང་ལྔ་ལས་དང་པོའི་
མགོན་པོ་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོན་བྱང་ལྔ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་།
དེ་བར་དོ་ལོངས་སྤྱར་འབྲེར་བའི་ནལ་འབྲེར་དུ་བཤད་པའོ། །

1} མདོན་བྱང་ལྔ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། མདོན་བྱང་ལྔ་ལས་བསྐྱེད་རྒྱའི་མདོན་བྱང་ལྔ་ནི། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ལས་མི་
འབྲ་བ་དུ་མར་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་མདོན་བྱང་ལྔ་ནི། དེ་
བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་དང་། རྩ་བུ་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་དང་། ས་པོན་ལས་བྱང་རྒྱལ་
བ་དང་། སྤྲུག་མཆན་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་དང་། སྤྲུག་ས་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་ལ་འཛོགས་པ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་དང་པོ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་དང་། རྩ་བུ་ལས་བྱང་རྒྱལ་བ་ཡོད་དེ།
(༩༥བ)སྤྲུག་ས་མོས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་

གཞག་པ་དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངང་
ནས། གདན་དབུས་མའི་དཀྱིལ་དུ་སྒྲིཉི་པད་གསུམ་ལ་ཨོྭ་ཨུཾ་ཧྱཱི་གི་ཡི་གེ་གསུམ་བཀོད་ལ།
དེ་ནམས་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པས་སྒྲིབ་འི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བསམ་ཞིང་།
དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་སྒོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་སྒྲིབ་ལ་ཐེམ་པར་བསམས་
ནས། ཨོྭ་ཨུཾ་ཧྱཱི་ཧྱཱི་ཨུཾ་ཨུཾ་ཀོལ་ཏི་ཞེས་བརྗོད་པའི་བར་ནི་སྒྲིབ་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། དེའི་སྐགས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོྭ་ནི་བཤད་ཟེན། ཧྱུཾ་ནི་ཆོས། ཧྱུ་ཏུ་ནི་དབྱིངས་
སམ་ཅུ་བ། སྤ་བྱུ་ཨུ་ནི་རང་བཞིན། ཨུཾ་ཀ་ནི་བདག་ཉིད། ཨུ་ཏི་ནི་ངོ་ཞེས། མདོར་
ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅུ་བ་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་སྒྲིབ་ར་སྐྱང་བ་དེ་ངོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ལ་ང་རྒྱལ་
འཛིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོན་བྱང་བྱི་མ་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་པའི་དབུས་སུ་
ཚུ་ལས་ཚུ་བྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཨོྭ་ཨུཾ་ཧྱཱི་གི་ཡི་གེ་གསུམ་སྤྱིང་ནས་སྤྱིང་དུ་བཅེགས་པར་བསམ་
པ་ནི་ས་བོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རྩོུ་རྩོུ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་
བར་ཡི་གེ་གསུམ་བཀོད་ཅིང་། ཨོྭ་ཨུཾ་ཧྱཱི་བརྩོ་ཨུཾ་ཀོལ་ཏི་ཞེས་རྩོུ་རྩོུ་ལ་ང་རྒྱལ་འཛིག་པའི་
བར་ནི་བྱག་མཚན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དང་པོའི་
མགོན་པོ་སྐྱེད་པ་ནི་སྐྱེ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2༽ དེ་བར་དོ་ཡོངས་སྐྱར་འབྱེར་བའི་ནལ་འབྱེར་དུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། མདོན་བྱང་ལྟ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་བར་དོ་ཡོངས་
སྐྱར་འབྱེར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞི་དུས་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་བྱག་ལྟན་
ཞེག་འཆི་བ་འོད་གསལ་མདོན་དུ་བྱས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་ལས་
བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། སྐྱབ་པ་པོ་རང་གིས་བར་དོ་སྦྱོང་བར་བྱེད།

(༡༥ན)རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་གི་སྒྲུབ་མའི་
སྒྲུབ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་རང་རྒྱུད་
ལ་སྒྱུར་དུ་སྒྱེ་བའི་དགོ་ཅ་སྟོན་བྱེད་དུ་འགྱུར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡོངས་སྒྱུ་དང་ནམ་
པ་མཐུན་པར་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞི་དུས་གྱི་བར་
དོ་དང་ཆོས་མཐུན་སྒྱུར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱུས་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཆོས་མཐུན། ཟླ་ཉི་པད་གསུམ་ཡི་གེ་དང་
བཅས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྗོག་དུ་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་བཞོན་
པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་གྲུབ་པ་ཆོས་མཐུན། དེ་ནམས་དབྱེར་མེད་དུ་འབྲས། ཟླ་བའི་དགྱིལ་
འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་རྒྱུད་སེམས་དངོས་པོ་གཅིག་པ་ཆོས་མཐུན། དེ་ནམས་དབྱེར་
མེད་དུ་འབྲས་པ་ལས་ཟླ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བསམས་ཏེ། དེ་ལས་
འོད་ཟེར་འཕྲོས། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་ཟླ་བ་ལ་ཐིམ་པ་དང་རྒྱུད་སེམས་གཉིས་
པོ་དེ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་ཡིན་པ་ཆོས་མཐུན། དེའི་སྟེང་དུ་ཡི་གེ་གསུམ་
བསམ་པ་དང་བར་དོའི་དག་གཉིས་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། རིགས་ལྔ་འཁོར་
བཅས་སྒྱུན་བྱངས་དེ་ལ་ཐིམ་པ་དང་བར་དོའི་བྱ་བ་ཆོས་མཐུན། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
དོ་རྩེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྔ་པ་ལྟེ་བར་ཡི་གེ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ནི་བར་དོའི་ཡིད་དང་ཆོས་མཐུན།
དེ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་གྲུབ་པ་དང་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་
ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མདོན་བྱང་ལྔ་ལས། དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པ་ན། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཡོངས་
སྣོད་རྫོགས་སྒྱུ་དང་ཆོས་མཐུན་ཏེ། ཟླ་ཉི་པད་གསུམ་ཡི་གེ་དང་བཅས་པ་དང་མི་སློབ་པའི་
བྱང་འདུག་གི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་(༡༥བ)དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་འདུག་པའི་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་
གསུམ་ཆོས་མཐུན། དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་འབྲས་པ་ལས་ཟླ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པ་

དང་། མི་སྒྲོལ་བའི་བྱང་འཇུག་གི་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཆོས་མཐུན། དེའི་
སྟེང་དུ་ཡི་གེ་གསུམ་བསམ་བ་ལོངས་སྤྱིའི་གསུང་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་
རིགས་ལྡན་འཁོར་བཅས་སྤྱན་དངས་དེ་ལ་བསྟེན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱིའི་མཛད་པ་ཆོས་མཐུན་
དེ་ལོངས་སྤྱི་གྱུར་པ་ལས་རྩི་རྩེ་དཀར་པོ་ཅེ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་ལོངས་སྤྱིའི་ཐུགས་གཉིས་སྤྱི་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་མཐུན། མདོན་བྱང་ལྟ་ལས། དང་པོའི་མགོན་པོ་གྲུབ་པ་དང་ལོངས་
སྤྱི་དངོས་གྲུབ་པ་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

3) རྒྱེ་བ་སྤྲུལ་སྤྱི་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྲུལ་སྤྱི་
རྩོར་སེམས་སྤྱི་བསྐྱར་བའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་ཅིང་
སྒོ་གསུམ་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དཔའ་
གསུམ་བཅེགས་སྤྱི་བྱ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྒྱེ་བ་སྤྲུལ་སྤྱིར་འབྱིན་པའི་ལམ་འབྲེར་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྲུལ་སྤྱི་རྩོར་
སེམས་སྤྱི་བསྐྱར་བའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འཁོར་དགོད་ཅིང་སྒོ་གསུམ་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབ་
པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དཔའ་གསུམ་བཅེགས་སྤྱི་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྲུལ་
སྤྱི་རྩོར་སེམས་སྤྱི་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་དང་། དེའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པའི་ཚུལ། སྒོ་གསུམ་
བྱིན་བྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ། སེམས་དཔའ་གསུམ་བཅེགས་སྤྱི་བྱ་བ་བཤད་པ་དང་བཞི།

1) དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྲུལ་སྤྱི་རྩོར་སེམས་སྤྱི་བསྐྱར་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི་དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་དང་པོར། ཟེལ་གཞོན་རྩི་རྩེའི་ཉིང་འཛིན་

གསུངས་པ་དེ་ཉིད། སློན་གསལ་ལས། སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤར་བཤད་པ་
ལྟར་ལྟག་མོས་ཀྱི་མཛད་པ་དེ་སྟོན། སྤར་དོན་དུ་བཤད་ན། ཡིག་དོན་ཁ་བསྐངས་ཏེ་བཤད་
པ་དང་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྤྱོད་ར་སེམས་བསྐྱར་ཚུལ་གསལ་
བར་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་སྤྱར་བར་བྱེད་པ་མིན་པའི་བྱིར་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་
སྤྱོད་ར་སེམས་སུ་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་འདི་ལ་སྟེ་བ་སྤྱལ་སྤྱོད་འབྲེར་བའི་ལམ་འབྲེར་ཞེས་བྱ་
སྟེ། གཞི་དུས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་སྤར་བའི་རྒྱུ་སེམས་(༡༩)ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་ཚུ་བྱར་ཀྱི་མིག་
གི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་བའི་བར་དོ་དེ་ཉིད། ས་མའི་ཁུ་ཁག་གི་དབུས་སུ་ཉིང་མཆམས་སྤར་ཏེ་
རགས་པའི་ལུས་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། སྤྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་
བར་ཉིང་མཆམས་སྤར་ཏེ་སྟེ་བ་ལེན་པའི་སྟེ་བ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱེད། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་
སུ་དག་མ་དག་གི་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་ཏེ་ཉིད་སྤར་ཀྱི་བྱང་པོ་རྟེང་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རགས་པའི་སྤྱལ་
སྤྱོད་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་འབྲའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་དགོ་ཅ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་པར་ཅན་དུ་
འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཤིན་ཏུ་སྤར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་དེས་དངོས་སུ་སྤར་
བའི་སྟོན་པ་དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མི་རྒྱས་པས་འདོད་ཁམས་ལ་
སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་མ་དག་པ་ནམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་བྱིར་དུ་སྤར་རགས་པའི་སྤྱལ་
སྤྱོད་བཟུང་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པ། དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་
བྱེད་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྤྱོད་ར་སེམས་སུ་
བསྐྱར་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱིན་ན། དེ་སྤྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་
ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་གནས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡབ་ཡུམ་སེམས་ཅན་
འདུལ་བའི་བྱིར་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་ནི། གཞི་དུས་ཀྱི་པ་མ་གཉིས་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་གྲུབ་པའི་མི་བསྐྱོད་པས་ནམ་མཁའི་
ཁམས་ཐམས་ཅད་བྱིན་པར་བྱས་ཞེས་པ་ནི། དེ་གཉིས་དེ་ལྟར་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཅ་སྟོང་ཕྱག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱབ་ས་སྟོང་གི་ནམ་མཁའ་ཁོའི་ཁམས་རྣམས་བྱང་
སེམས་དཀར་དམར་གྱིས་གང་བ་དང་ཆོས་མཐུན། དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པས་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་སྟེ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཁམས་བདེ་བས་ཆོས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་(༡༩བ)
མི་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཞེས་པ་ནི། དེ་གཉིས་
ཀྱི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་གཉིས་པའི་མངལ་དུ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེ་
ལྟ་བུའི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་དང་པོའི་མགོན་པོ་བཅུག་སྟེ་སྤྱལ་སྤྱོད་རྩེ་སེམས་དབང་བསྐྱར་བ་
དང་། བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་མའི་མངལ་དུ་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁུ་ཁག་གི་དབྱས་སྤྱི་ཉིང་
མཆོམས་སྤྱར་ཏེ་རགས་པའི་ལུས་བཟུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

2༽ དེའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པའི་ཚུལ་ལ། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
དུ་སྒྲོམ་ཚུལ། བརྟེན་པ་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོམ་ཚུལ་གཉིས།

1 ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། སྤྱབ་ཐབས་མདོར་བྱས། མདོ་བསྟེ། རྩེ་རྩེ་སེམས་དབང་སྤྱབ་ཐབས། སྟོན་
གསལ་སོགས་ལས་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ངེས་
པར་བསྒྲོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱབ་དཔོན་སྤྱི་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས། དེ་ལ་ཐོག་
མར་སྤྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཆངས་པའི་ཐིག་ནས་ཡང་དག་བརྩམས། །ཟུར་

བཞི་བ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ། །གཞལ་ཡས་ཁང་ལྷར་སྤང་བ་ཡི། །སྐྱབ་པ་པོ་ཡི་ལུས་དཀྱིལ་
འཁོར། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་བཤད་རྒྱུ་དོན་རྗེ་འཕྲེང་བའི་དགོངས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་ན་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་
ཡང་ཡོད་དེ། བཤད་རྒྱུ་དོན་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། ལུས་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྒྲོམ། །སངས་
རྒྱུ་ཀུན་གྱིས་ཡང་དག་རྟེན། །ཞེས་པས་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒྲོམ་ཚུལ་མདོར་
བསྟན་ནས། ལུས་ཀྱི་ཆ་གང་དང་གང་དུ་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆ་གང་དག་གང་སྒྲོམ་སྒྲམ་ན།
ཟུར་བཞི་བ་ནི་མདུན་རྒྱབ་དང་། །གཡས་དང་གཡོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། སྤང་
པོ་ལྷ་དང་ཡང་དག་ལྷན། །རྣམ་སྤང་དག་པའི་ཁ་དོག་དཔེ། །དེ་དག་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་
སྒྲོམ། །དང་པོའི་སྟོན་པ་(༡༧)ཞེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དང་དེ་
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆ་དེ་དང་དེར་སྒྲོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པས། དེ་ཉིད་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་
ཐབས་སུ་དགོངས་པ་རི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྷར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྒྲོམ་ཚུལ་དེ་ལྷར་ཡིན་ན། སྤང་གྱི་ཕྱི་དཀྱིལ་
ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དེ་བསྐྱུས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒྲོམ་པ་ཡིན་
ནས། སྤང་གྱི་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲོམས་པ་དེའི་ནང་དུ། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་
ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་དེ་བཅུག་པའི་ཚུལ་དུ་བསྒྲོམ་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་
བསྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་གྱི་ཕྱི་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དེའི་སྤང་བ་ཡོད་དོར་མ་བསྐྱུས་
པའི་ངང་ནས། ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བརྩམས་པ་ནས་
བཟུང་སྟེ། སྤང་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རིགས་འདྲ་སྐད་ཅིག་སྤྲུམས་ཉེར་ལེན་དང་། ལུས་
ཀྱི་ཆ་དེ་དང་དེས་སྤྲུམ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤང་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དེའི་
རིགས་འདྲའི་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེ་དང་དེ་སྐྱབ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་དངོས་གནས་ལ་སྐྱབ་པར་མོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2 བརྟན་པ་ལྟེ་དགྲིལ་འཁོར་སྒོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། ལུས་ལ་ལྟ་བུ་ཤིང་པ་ཅམ་གྱིས་ལུས་དགྲིལ་མཆན་ཉིད་པར་འཛེག་པ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་དགྲིལ་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ནི། སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་རྣམས་བསྐྱབ་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ས་བོན་རྣམས་དང་
དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྟ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་ལུས་དགྲིལ་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ནི། ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞིར་བྱས་ལ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་
མཆོག་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་ལུས་དགྲིལ་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་
བཤད་པ་མེད་ཅིང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་(༡༧བ)པའི་ཕྱགས་ལ་ཕུང་སོགས་བརྟན་
པ་ལྟེ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་བསྒོམ་ཚུལ་ཡང་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། དེ་ནས་ཕུང་
པོ་ལ་སོགས་པའི། །དབྱེ་བ་ཤེས་པས་རྣམ་སྤངས་སོགས། །གཞོད་མཛེས་བར་དུ་ས་བོན་
ནི། །དགོད་པ་ཡང་དག་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཕུང་སོགས་བརྟན་
པའི་ལྟེ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྒོམ་ན། དེ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ།
མདོར་བྱས་ལས། རྣམ་པར་སྤངས་མཛད་ས་བོན་ནི། ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡི་གེ་ཨོ། །གཟུགས་
ཀྱི་ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་གྱི། །སྤྲལས་ཤེས་པས་ནི་སྤྱི་བོར་དགོད། །ཅེས་གཟུགས་ཕུང་གི་
ངོ་བོ་རྣམ་པར་སྤངས་མཛད་སྤྱི་བོར་དགོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་གཞོད་མཛེས་
རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱང་ནི། །རྟེན་པ་དག་ལ་བསམ་པར་བྱ། །ཞེས་གཞོད་མཛེས་རྒྱལ་པོ་རྟེན་པ་
གཉིས་ལ་འགོད་པའི་བར། །མདོན་རྟོགས་ནས་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་རྣམས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ།
ས་སྤྱང་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་མིག་དབང་གཉིས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་

ཡི་གེ་སྟོན་གཉིས་དང་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་སྟོང་གཉིས་མིག་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སུ་
མེ་ལོང་ནང་དུ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལྟར་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་དཀྱིལ་
བསྟོམ་པའི་སྐབས་འདིར་དོ་རྩེ་མ་ལྟ་བུ་བསྟོམ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་མདོར་བྱས་དང་། དོ་རྩེ་འབྲེང་
བ་ལས་གསལ་བར་མ་གསུངས་པས། དེ་དག་སྟོམ་མི་དགོས་སམ་སྟམ་ན། དེ་ཡང་ངེས་
པར་སྟོམ་དགོས་ཏེ། ལུས་དཀྱིལ་བསྟོམ་པའི་སྐབས་འདིར། ལུས་ལ་ལྟ་སོ་གཉིས་ངེས་
པར་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་སེམས་དཔར་བསྟོམ་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། གཟུགས་སོགས་སེམས་མར་བསྟོམ་པ་ཡང་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ལུས་དཀྱིལ་བསྟོམ་པའི་སྐབས་(༡༩ན)འདིར་ལུས་ལ་ལྟ་སོ་གཉིས་ངེས་པར་འགོད་དགོས་
ཏེ། འདུས་པ་མི་བསྐྱེད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟའི་གངས་དེ་སྐྱབ་ན། ལུས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
ལྟ་སོ་གཉིས་འགོད་པ་མཐུན་དཔེར་བཟུང་ནས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར།

3༥ སྟོན་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྟམ་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་སྟོན་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྟམ་པའི་ཚུལ་ནི། ལུས་དཀྱིལ་བསྟོམས་པའི་རྗེས་
སུ་སྟོན་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྟམ་པ་ལ་ངེས་པར་འཇུག་དགོས་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། སྐྱེ་
ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩོགས་ནས་ནི། །སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འདི་ལ་གཉིས། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་བྱིན་གྱིས་བརྟམ་པ་དང་། ཐུན་མོང་དུ་
བྱིན་གྱིས་བརྟམ་པའོ། །

1 སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལ་ཡང་། བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་ལ་
སྐྱེན་བྲངས་ཤིང་དེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་བརྟན་པར་བྱས་
ཏེ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་གཉིས།

༡ སྐྱེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེན་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་གི་སྤྱི་བོར་རྒྱ་བའི་
དགྲིལ་འཁོར་ཆ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དབྱུང་སྐྱེ་ཡི་གོ་ཨོ་ཡིག་དཀར་པོ་འོད་
ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོ་བ་ལས་སྐྱེན་མའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱོས་ཏེ།
ནམ་སྤང་གི་ལྷའི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྐྱེན་བྲངས་པའི་དབྱུང་སྐྱེ་བཞུགས་པའི་གཙོ་
བོ་ནམ་པར་སྤང་མཛད་རང་གི་བྱ་ག་རྒྱ་སྐྱེན་མ་དང་སྤྱོར་བའི་མདུན་ན་རང་ཉིད་གནས་པར་
མོས་པའི་བྱར། དེའི་འོག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དཔལ་ལྷན་སངས་
རྒྱས་སྐྱེ་འཆང་བ་ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ལས། དང་པོས་གཙོ་བོར་ནམ་པར་སྤང་
མཛད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་། གཉིས་པས་འཁོར་ནམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་
ཡིན་པའི་བྱར། ཆོགས་བཅད་དེ་དག་གི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔལ་ལྷན་ནི་བདེ་སྤྱོད་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོར་བའི་དཔལ་སྐྱེན་མ་རང་གི་བྱ་ག་རྒྱ་ལྷན་པས་དཔལ་(༡༩བ)ལྷན་དང་།
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དོན་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་འཆང་བའི་ནམ་པར་སྤང་
མཛད་ཐེད་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་རྣམས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྣམས་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་

སྐྱབ་པ་པོ་བདག་གི་ལུས་འདི་དང་སྟེ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རྟོ་རྟོ་སྐྱ་སྟེ་སྐྱ་རྟོ་རྟོ་འོ་པོ་རྣམ་པར་སྤང་
མཛད་ཁྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་རྟོ་རྟོ་རང་བཞིན་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོག་པ་བཅད་བྱི་མའི་དོན། ལྷོག་པ་བཅུར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་
རྣམས། །ཞེས་པས། འཁོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་།
ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་བཤད་བྱིན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱོས་པའི་སྐྱ་
མ་དང་། སྐྱ་བྱངས་པའི་རྣམ་སྤང་གི་ལྟའི་ཆོག་པ་རྣམ་མཁའ་གང་བ་རྣམས་པན་ཚུན་རྟོ་
སྐྱ་ཆགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྟོམས་པར་བཞུགས། མཆོག་དུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་ཐོབ།
འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་རོ་བོར་བཞུ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་སྤང་གི་སྐྱ་སྟེ། སྐྱ་པོ་ནས་ཞུགས།
ལུས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོད་པས་སྐྱ་རྟོ་རྟོ་
རང་བཞིན་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་པར་མོས་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གང་ཡིན་ཞེས་
སོགས་ཆོག་པ་བཅད་གཅིག་གིས་དེ་ཉིད་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་པ་བཅད་དེའི་
དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེས། སྤང་པོ་ལྟ་ཡིས་
རབ་བཀང་བས་ཏེ། རྣམ་སྤང་གི་ཆོག་པ་རྣམ་མཁའ་གང་བ་སྐྱལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྐྱབ་པ་པོ་
བདག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་རྟོ་རྟོ་འོ་པོ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཤོག་
ཅས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་དུ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཨོ་སཱ་ཏ་
ལྷ་ག་ཏ་ཀ་ཡ་བཟླ་སྐྱ་ལྷ་ཨ་ལྷ་ཀོལ་ཏི། ཞེས་པས་ང་རྒྱལ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྐགས་
དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་ནི་བཤད་བྱིན། སཱ་ནི་ཐམས་ཅད། ཏ་ལྷ་ག་ཏ་ནི་དེ་བཞིན་(༡༩ན)
གཤེགས་པ། ཀྲ་ཡ་ནི་སྐྱ། བཟླ་ནི་རྟོ་རྟོ། སྐྱ་ལྷ་ནི། རང་བཞིན། ཨ་ལྷ་ག་ནི་བདག་ཉིད།
ཨ་ཏི་ནི་ངོ་ཞེས་པ་དང་། མདོར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་རྟོ་རྟོ་རང་
བཞིན་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་ཞེས་པ་འོ། །

༡ གསུང་གྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་གསུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལ་ཡང་། སྤར་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་པ་པོ་སྤྱན་འཕྲེན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱབ་པ་པོ་རང་གི་སྤྱེ་དབུས་སུ་བརྒྱ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་སྤྱེ་བར། ཡི་གེ་ལྷན་དམར་པོ་འོད་ཟེར་ཁ་དྲིག་ལྷ་འཕྲོ་བ་ལས། གོས་དཀར་མོ་འི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱོས་པས། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱན་བྲངས་པའི་དབུས་ན་བཞུགས་པའི་གཙོ་བོ་འོད་དཔག་མེད། རང་གི་བྱག་རྒྱ་གོས་དཀར་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོར་བའི་མདུན་དུ་སྤྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་གནས་པར་མོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་འོག་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་གསུང་ལམ་དཔལ་ལྷན་པ། །ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་འདེབས་པའི་བྱིར། ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་ཞེས་དོ་རྗེ་ཆོས་ནི་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དང་། གསུང་གི་ཆོག་གི་ལམ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་དོ་རྗེའི་དོ་བོ་རང་གི་བདག་ཉིད་འཆང་བ་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེར་བའི་དཔལ་གོས་དཀར་མོ་རང་གི་བྱག་རྒྱར་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་དང་། སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མེད་པའི་དོ་རྗེ་འཆང་དུ་སྟོམ་པའི་སྤྱབ་པ་པོ་བདག་དེང་སྟེ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་དོ་རྗེ་གསུང་གི་སྟེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་དོ་རྗེའི་དོ་བོ་འོད་དཔག་མེད་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྤྱེའི་སྟོན་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་དག་གསུང་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་མཛོད་ཅིག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོགས་བཅད་ལྷག་མའི་དོན་ནི་ལྷན་དང་འབྲེལ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་དུ་བྱིན་(༡༩བ)ཀྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱོས་པའི་གོས་དཀར་མོ་དང་སྤྱན་བྲངས་པའི་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྤྱེའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྤྱན་དུ་སྟོབ་པ་སྟོམས་པར་

བྱུགས། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བའོ། །དོད་ཟེར་དམར་པོའི་ངོ་བོར་བཞུ་བ་བདག་ཉིད་གི་
 ལྷེ་ལ་བྱུགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་ལུས་ཐམས་ཅད་གང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གི་ཡེ་
 ལེས་ཐོབ། དག་གསུང་རྫོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པར་མོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དེའི་འོག་ཏུ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྫོ་རྗེ་ཆོས་གི་གསུང་གང་ཡིན། །ཞེས་སྟོ་
 ཀ་གཅིག་གིས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། རྫོ་
 རྗེའི་ཆོས་ཏེ་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་གི་གསུང་གང་ཡིན་པ། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
 པ་བཞི་མཐར་བྱིན་པའི་བདེ་བའི་ཆོག་ལུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་སྟེ་བདག་གི་དག་ཀྱང་ཆོས་འཛིན་
 པ་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་གི་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ང་
 རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཨོ་སྐྱ་ཏ་ལྷ་ག་ཏ་ལྷ་ཀ་བཟླ་སྤྲ་ལྷ་ལྷ་ཀོ་ཉ་ཏྲི།
 ཞེས་པའི་དོན་བསམ་པའི་སྟོ་ནས་འཛིན་པའི་བྱིར། དེའི་སྤྲལས་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། གཞན་
 སྤར་གི་རྣམས་དང་འབྲ་ཞིང་། ལྷ་ཀ་ནི་གསུང་སྟེ་མདོར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གི་གསུང་རྫོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ནས་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

༣ ཐུགས་གྲིན་གྲིས་བརྒྱབ་པ།

གསུམ་པ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། རྩོག་མར་བྱིན་གྱིས་རྒྱབ་བ་སྤྱན་བྲངས་ཤིང་། དེ་
ལ་གསལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱབ་བ་ལོ་བདག་གི་སྤྱིང་གར་རྩྱ་མཐིང་ཁ་
ལས་བྱུང་བའི་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དབྱས་སུ་ཡི་གེ་རྩྱ་
མཐིང་ག་ །འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོས་པས་སྤྲ་མ་གྱི་འཛོམས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྲོས་ཏེ།
མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱན་བྲངས་པའི་དབྱས་སུ་བཞུགས་པའི་གཙོ་
བོ་མི་བསྐྱོད་པ་རང་གི་བྲག་རྒྱ་སྤྲ་མ་གྱི་འཕམ། དེག་བྱ་དོ་རྩེ་མ་དང་ལྷན་(༣༠ན)ཅིག་སྤྱར་

བའི་མདུན་ན་རང་ཉིད་གནས་པར་མོས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་ཐུགས་འཁང་བ། །ཞེས་
 མོགས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོགས་
 བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེར་བའི་དཔལ་ལྷ་མ་གྱི་
 རང་གི་བྱག་རྒྱར་ལྷན་པས་དཔལ་ལྷན་དང་། མཆོན་འཛོལ་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བྱེད་པས་
 རྗེ་རྗེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་རྗེའི་རོ་མོ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཁང་བའི་མི་
 བསྐྱོད་པའི་དོན་དང་། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྗེ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་རྗེ་རྗེ་འཁང་དུ་
 རྟོལ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་བདག་ལ། དེར་སྟེ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རྗེ་རྗེ་ཐུགས་རྗེ་རྗེའི་རོ་མོ་མི་བསྐྱོད་པ་
 བྱིད་ཀྱིས་སྟེར་གནས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། ཡིད་ཐུགས་རྗེ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱིན་ཀྱིས་
 བརྒྱབ་པར་མཛོད་ཅིག་པའི་དོན་ནོ། །ཆོགས་བཅད་བྱི་མའི་དོན་སྒར་དང་འབྲ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ།
སྒྲོལ་པའི་ལྷ་མ་གྱི་དང་སྒྱུན་བྲངས་པའི་མི་བསྐྱོད་པའི་ལྷ་འདྲི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་རྗེས་
སྤྱ་ཆགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སྟོམས་པར་ཞུགས། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ལྟན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད། འོད་ཟེར་ནག་པོ་ལྷ་སྟོན་པའི་དོ་བོར་
བཞུ་བ། བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ག་ནས་ཞུགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལུས་ཐམས་ཅད་གང་།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སྟེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ། ཡིད་ཐུགས་རྩོད་རྩེའི་རང་བཞིན་དུ་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མོས་ཏེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཐུགས་གང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་
བརྟན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། གསང་བའི་བདག་པོ་ལྷ་
གསང་བའི་དབང་པོ་སྟེ། རེག་བྱ་རྩོད་རྩེ་མ་ཐུག་རྒྱར་ལྷན་པས་ན་སྟོང་ལྷན་པ་དང་། ཀུན་
ཏུ་བཟང་པོ་ལྷ་ཀུན་ནས་དགོ་བ་སྟེ། (༣༠བ)མི་བསྐྱོད་པའི་ཐུགས་གང་པ་དེ་བདག་གི་
ཡིད་ཀྱང་མི་བསྐྱོད་པའི་དེ་དང་འདྲ་བར་ཤོག་ཅེས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེའི་འོག་ཏུ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཞོ་སར་ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཅཱི་བརྩ་སྤྱ་ཐ་ཞུ་ཐ་ཞུ་ཐ་

ཀོུ་ཏྱ། ཞེས་པའི་དོན་བསམ་པའི་སློན་པོ་འཛིན་པའི་བྱིར། དེའི་སྤྲུག་དོན་ཡང་ཡོད་དེ།
ཅེ་ཏྱ་ཞེས་སེམས་སམ་བྱུགས་ཞེས་པའི་དོན་དང་། གཞན་རྣམས་བཤད་ཟིན་པས། མདོར་
ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུག་རྩོམ་རང་བཞིན་ནམ་བདག་ཉིད་དང་འོ་
ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

2 སྤྱི་གསུང་བྱུགས་སོ་སོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།

གཉིས་པ་སྤྱི་གསུང་བྱུགས་བྱུང་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ནི། ཨོ་སྐྱ་ཏ་སྐྱ་ག་ཏ་ཀུ་ཡ་
སྐྱ་ག་ཅེ་ཏྱ་བརྒྱ་ས་བླ་མ་ཨ་མ་ཀོུ་ཏྱ། ཞེས་པའི་སྤྲུག་བརྒྱུད་པའི་སློན་པོ་སྤྱི་གསུང་བཤད་པ་
ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རྩོམ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་
པའི་རྩོམ་འཆང་དུ་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། དེས་ན་རིགས་ནི་གསུམ་པོ་
ཡི། །སོ་སོ་དག་ཏུ་བྱིན་བརྒྱབས་ནས། །སློང་དང་ལྷན་པས་བསྤྲུགས་པ་འདི། །སྤྱི་ཡང་ཐམས་
ཅད་བདག་ཉིད་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུང་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱི་གསུང་བྱུགས་
ཀྱི་རྩོམ་གསུམ་ཀྱི་རིགས་གསུམ་པོ་སྤྱི་གསུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་བྱས་པ་དེའི་འོག་
ཏུ་སྤྱི་གསུང་བཤད་པས། ཨོ་སྐྱ་ཞེས་སོགས་གསང་སྤྲུག་འདི་བརྒྱུད་པའི་སློན་པོ་
སྤྱི་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་རྩོམ་གསུམ་དབྱེར་མི་
བྱེད་པའི་རྩོམ་འཆང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

4 སེམས་དཔལ་གསུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་བཤད་པ།

བཞི་པ་སེམས་དཔལ་གསུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ནི། རང་ཉིད་རྩོམ་སེམས་

དཔའ་སྐྱོ་མདོག་སྟོན་པོ་ཞལ་གསུམ་བྲག་བྲག་ཏུ་བསྐྱོམས་པའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་རྫོགས་
པར་བཀོད་ཅིང་སྐྱོ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་འདི་ལ་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དམ་ཚིག་གི་སྐད་དོད་ས་སྐྱ་ཡའམ་ས་མ་བདག་གི་(༣༡ན)ཉི་ཞེས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འགྲོ་ཞིང་འདུ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པས། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྐྱོ་
ཡི་དམ་གྱི་སྒྲིའི་འཁོར་ལོར་འགྲོ་ཞིང་འདུ་བའི་གནས་ཡིན་པས། དམ་ཚིག་དང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྐད་པའི་ཡུལ་ལ་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ཉིད་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་རྗེ་རྗེ་འཆང་བྱ་བསྐྱོམས་པའི་བྲག་ས་ཀར་
ཆེ་བའི་གདན་ལ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྐྱོ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྲག་གཉིས་པ་
རྗེ་རྗེ་དང་བྲིལ་བུ་འཛིན་པས་རང་འབྲའི་ཤེས་རབ་མ་དང་ཁ་སྐྱོར་བས་ལུས་རྒྱས་པ་ཞིག་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྲས་ལས། དེ་ཡི་སྙིང་ཁར་བྲ་བ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། དེའི་སྙིང་ཁར་ཆེ་
བའི་གདན་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་བྲག་གཉིས་པ་ཁ་དོག་དམར་པོ་རང་སྐྱང་གི་ཤེས་རབ་
དང་ཁ་སྐྱོར་བས་ལུས་རྒྱས་པ་ཞིག་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དེའི་བྲག་ས་
ཀར་ཆེ་བའི་གདན་ལ་རྗེ་རྗེ་སྟོན་པོ་ཅེ་ལྟ་པའི་ལྟོ་བར་རྩྱ་ཡིག་སྟོན་པོ་ཏྲག་ཏུ་འཆར་བ་མར་
མེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་འཛོམས་པའི་དོན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྲས་ལས། ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི། །ཡི་
གེ་རྩྱ་ནི་དེ་བུ་བསམ། །ཞེས་དང་། རྗེ་རྗེ་སེམས་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། དེའི་སྙིང་ཁར་ཉི་
མ་ལ་ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྱ་ཡིག་སྟོན་པོ་ཏྲག་ཏུ་འཆར་བ་མར་མེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་མི་
ཤེས་པ་ཐུན་པ་འཛོམས་པའི་དོན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་གསུམ་བཅེགས་སུ་བྲས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་རིགས་བདག་
གིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རང་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་བསྐྱོམ་(༣༡བ)པའི་

རལ་པའི་ཅོད་པཎ་རྩོམ་མཛད་གྲགས་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་རྩོམ་པའི་བྱ་
འཛིན་པས་རང་འབྲེལ་རྩོམ་གྱི་དབང་ཕྱག་མ་ལ་འབྲུད་པའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱི་
སྦྲུང་མཆོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདུད་ཅི་འཛགས་པའི་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་གྱིས་
དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ། ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔལ། སེམས་དཔལ་
གསུམ་ཀའང་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བས་ཆོམ་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
མདོ་བསྐྱེད་ལས། དབུ་རྒྱན་ལ་ནི་བདག་པོ་བསམ། །ཞེས་དང་། ཅ་རྒྱུད་ལས། དབུ་རྒྱན་རྩོམ་
རྩོམ་པའི་མཆོག་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲུབ་པས་འདིར་རིགས་བདག་གིས་
རྒྱས་འདེབས་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡན་ཆད་ཏུ་རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པ་ནི། ལྷ་
དེ་དང་དེའི་སྦྱེད་ཆོག་རྩོགས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཡན་ཆད་ཏུ་དང་པོའི་སྦྲུང་
བ་ལ་ལྷོས་པའི་གཙོ་བོའི་ལྷའི་སྦྱེད་ཆོག་མ་རྩོགས་ལ། སེམས་དཔལ་གསུམ་བཅེགས་བྱས་
རྩོམ་ནས་དང་པོའི་སྦྲུང་བ་ལ་ལྷོས་པའི་གཙོ་བོའི་སྦྱེད་ཆོག་རྩོགས་པར་བྱུབ་པའི་དེའི་དབང་
ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤུལ་སྦྱོར་སེམས་སུ་བསྦྱར་བ་ནས། རིགས་
བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་བར་འདི་སྦྱང་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྲུང་རམ་མི་སྦྲུང་སྦྲུང་ན་
དེའི་ཚུལ་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤུལ་སྦྱོར་སེམས་སུ་
བསྦྱར་བའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་དགོད་པ་ནི། གཞི་དུས་ཀྱི་བར་དོ་དེ་ཉིད་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱ་
ཁྱག་གི་དབུས་སུ་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་ཉ། དེ་ཡང་སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་།
སྦྱེ་མཆེད་དང་། ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་
དང་། སྦྱ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། དེ་ལྷ་བྱ་དེ་ལྷར་འཕེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ལུས་ཐམས་
ཅད་ཡོངས་སུ་(༣༡ན)རྩོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་། གསུང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་།
དེ་ལྷ་བྱའི་ལུས་ལ་ངག་གི་གནས་བརྒྱད་དང་ཁ་ནས་རྒྱ་བའི་རྒྱང་བྱུབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་

བ་དང་། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ནི། དེའི་སྤྲ་བ་གཉུག་མའི་ལུས་དེ་ལ་རྒྱུང་སེམས་གཉིས་
ལས། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་བྱུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་
སེམས་དབའ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་གྱི་བཞོན་པར་གྱུར་བའི་སྟོག་འཛིན་
གྱི་རྒྱུང་བྱུང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་ཞིང་། རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་
ལུས་མའི་མངལ་ནས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཅས་ཏེ་ཆུ་ལ་སྟོགས་པས་བཟུ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

4) སྐྱེ་གསུམ་སྤྱར་དུ་འབྱུང་བའི་ཐབས་རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་སྟོགས་བཤད་པ།

བཞི་པ་སྐྱེ་གསུམ་སྤྱར་དུ་འབྱུང་བའི་ཐབས་རིག་མ་འདུ་བྱ་བ་སྟོགས་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། རིག་མ་ངེ་ལྟར་འདུ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་མཆོད་པ་
དང་། རྗེས་ཆགས་གྱི་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །

1) རིག་མ་ངེ་ལྟར་འདུ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། རིག་མ་འདུ་བའི་ཚུལ་ཡང་རིགས་བདག་གིས་རྒྱས་འདེབས་ཡན་ཆད་
ལ་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས། ཅ་རྒྱུད་ལེན་དང་པོར།
འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱག་རྒྱ་འདུ་བྱས་ཏེ་སྟོམས་
པར་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་བྱས་ལས། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཆེ་བསྐྱེད་ནས། གོ་ཆའི་རིམ་པ་
འདི་ཡིས་ནི། །བྱག་རྒྱའི་སྐྱབ་པ་བཅའ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རིག་
མ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུ་བའི་ཚུལ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། མདོ་བསྟེ་ལས། མཆོན་དང་ལྡན་

བའི་གདོལ་བའི་བྱ་མོ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའམ། ཡང་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་གི་སྤྲོད་ཁ་
 ཅས་བྱུང་སྟེ་མདུན་དུ་བཞག་པར་མོས་ལ། ཞེས་པ་ལྟར། མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་དང་ལྡན་
 བའི་སྐྱབ་པ་ལོས་མཚན་དང་ལྡན་པའི་སྟེ་ཤ་ཅན་དེ་གདོལ་བའི་བྱ་མོ་ལེགས་པར་བྱུངས་
 བ་(༣༣བ)དངོས་སམ། ཡང་ན་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་གི་སྤྲོད་ཅས་བྱུང་སྟེ་མདུན་དུ་བཞག་པར་
 མོས་ལ། བསངས་བྱུང་སྟེ་པའི་རང་ལས་ཁམས་ནི་རྗེ་ཁྱིམ་གྱིས་མཚན་པ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་
 བ་ལས། དེག་བྱ་དོན་མར་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འགོད་ཅིང་མཁའ་གསང་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབ་པ་སོགས་བྱས་ཏེ། སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེའི་
 དུལ་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ལྟར་འགོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། མདོར་བྱས་ལས། སྤྱི་བོར་
 ཡོ་ནི་རབ་དུ་འགོད། །ཞེས་པ་ནས། ཀྱང་པ་གཉིས་སུ་ས་ཡི་ནི། །ས་འཛིན་ལྟ་མོ་གཞག་
 བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །བྲག་རྒྱ་མ་དངོས་ཡིན་ན། ཡབ་ཀྱི་ལུས་དཀྱིལ་ནི་ལྟ་
 བ་བཞིན་དང་། བསྟོམས་པའི་བྲག་རྒྱ་མ་ཡིན་ན། སྤྱི་བོར་ནམ་སྤྱང་འགོད་པ་ནས། ཀྱང་
 མཐེལ་གཉིས་སུ་ས་འཛིན་ལྟ་མོ་འགོད་པར་སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་ནི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
 བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2) དེ་ལ་སྟོམས་པར་བྱགས་ནས་མཆོད་པ་དང་།
རྗེས་ཆགས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་འཛིན་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོམས་པར་བྲགས་ནས་རྗེས་ཆགས་དང་། མཆོད་པའི་ར་རྒྱལ་
འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཁའ་
གསང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། རང་ཉིད་རྣམ་པ་རྟོ་རྟེ་འཆང་གི་དང་ནས་རིན་འབྱུང་དུ་ར་རྒྱལ་
འཕོས་ཏེ། ཨོ་སར་ཏ་སྒྲ་ག་ཏ་ཨ་ཏུ་རྒྱ་ག་ཏ་བཟླ་སྒྲ་ཕ་ཨ་ལྷ་ཀོལ་ཏྟི། ཞེས་བརྗོད་པའི་

སྒོ་ནས་རྗེས་ཆགས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་འཛིན་པ་དང་། རང་ཉིད་སྤང་བ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ངང་ནས་རྒྱ་
རྒྱུང་ཐངས་ཏེ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས། ངག་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ལུས་ཀྱི་པར་སྒྲུབ་པ་བྱེ། རོན་གྲུབ་ཏུ་ང་རྒྱལ་འཕོས་ནས། ཨོ་སྐྱ་ཏ་ལྷ་ག་ཏ་ལྷ་
ཇ་བཟླ་སྐྱ་ལྷ་མ་ཨ་ལྷ་ཀོལ་ཏྟ། ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཆོད་པའི་ང་རྒྱལ་འཛིན་པ་ཡིན།
སྐྱགས་ཀྱི་རོན་ཡང་ཡོད་དེ། གཞན་རྣམས་ནི་སྤར་བ་ཤད་ཟེན་ལ། ཨ་རུ་རྒྱ་ག་ནི་རྗེས་སུ་
ཆགས་པ་དང་། ལྷ་ཇ་ནི་མཆོད་པ་སྟེ། མདོར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་
སུ་ཆགས་པའི་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ནམ་(༣༣)བདག་ཉིད་དེ་ངོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པ་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ནམ་བདག་ཉིད་ངོ་ཞེས་པའི་རོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་འབྱུང་དང་རོན་གྲུབ་ཏུ་ང་རྒྱལ་འཕོས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱགས་གཉིས་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྟོན་བྱུང་ལ་སྟོན་པས་ཅ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ཆེ། སྐྱགས་གཉིས་པོ་
དེ་རིན་འབྱུང་དང་རོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པར་བཤད་ལ། དེ་རྗེས་མཇུག་གི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། རིན་འབྱུང་དང་རོན་གྲུབ་གཉིས་སུ་ང་རྒྱལ་འཕོས་ཏེ་སྐྱགས་གཉིས་
བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་ཆགས་དང་མཆོད་པའི་ང་རྒྱལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཅ་རྒྱུད་ལེན་དང་པོར། འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཉིང་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་
རིག་མ་འདུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་
ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་སྐྱ་གསུམ་སྐྱར་དུ་འབྱུབ་པ་དེ་ཡང་། རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་
བ་ལ་རག་ལུས་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རག་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་
ཟག་གིས་ཆེ་འདིར་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་དེ། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱ་
མའི་སྐྱ་སྐྱབ་པ་ལ་རག་ལུས། དེ་ཡང་སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་འབྲེན་པ་ལ་རག་ལུས་ཤིང་།
དེ་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་སྟོར་བ་ལ་ལ་རག་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་མ་འདུ་བའི་
ཚུལ་འདི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རོན་སྐྱ་གསུམ་

བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱལ་དེས་གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྐྱབ་པ་དེའི་ཆོ།
ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སློབ་ཏེ་
སྟོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྦྱང་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་ལས་བྱེད་དུ་བསྐྱོམ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2] དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤེས་པ།

གཉིས་པ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་(༣ ༣ བ)གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤེས་པ་ལ་དངོས་དང་།
དེ་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པའོ། །

1] དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དངོས།

དང་པོ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཆོ། སྒོ་བདུན་གྱི་སྒོ་
ནས་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། སྐར་བཤེས་པ་ལྟར་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་སྟེ་ཞུ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་པའ་བ་དེ་ཉིད་ཆ་གཉིས་སུ་གྱུར་པའི་ཆ་གཅིག་གཞལ་ཡས་ཁང་
གདན་བཅས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཆ་གཅིག་ཆ་སོ་གཉིས་སུ་གྱུར། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
ཨོ་ལྷ་ལྷོ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེལ་བའི་ས་བོན་སོ་གཉིས་སུ་གྱུར། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་
རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་མཆོན་སོ་གཉིས་སུ་གྱུར་བར་བསྐྱེད་པ་ནི་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་དང་། དེ་
རྣམས་རྡོ་རྗེའི་ལམ་ནས་རང་གི་སྐྱགས་ཀར་བྲངས་ཏེ། བརྗེ་ཀ་ཞེས་སོགས་འབྲིན་སྐྱགས་
ཀྱིས་སྐྱགས་ཀ་ནས་ཕྱིར་(༣ ༤ ན)དབྱུང་བའི་སྒོ་དང་། སྤྱལ་བས་ནམ་མཁའ་ཁམས་ཐམས་

ཅད་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏེ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་མཛད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཞེ་
སྤང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་སྤང་སྤྱོད་བར་མཛད་པ་སོགས་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་མཛད་པའི་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་
པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་ནི་བསྐྱུ་བའི་སྤྱོད་དང་། རང་གི་ཡེ་ཤེས་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་
པར་གྱུར་པ་ནི་འབྲེས་པའི་སྤྱོད་དང་། རང་གི་རིགས་བདག་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཀྱིས་དབང་བསྐྱུར་བ་ནི་དབང་བསྐྱུར་བའི་སྤྱོད་དང་། གཞུལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་གདན་ལ་
འཁོད་པ་ནི་གནས་པའི་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་
སྤྱོད་པའི་ཆེ་རང་ཉིད་སྤྱི་སྤྱོད་དེ་སེམས་དབང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་རང་ནས།
ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་ཆོ་ག་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ། རོག་མར་མི་བསྐྱོད་པ་
རང་གི་སྤྱགས་ཀར་བྲངས། མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་
དང་། མི་བསྐྱོད་པ་ཕྱིར་དབྱུང་བར་བྱའོ་སྤྱི་པའི་ཀྱན་སྤོང་དང་ལྷན་པས། བཟླ་ཆེ་ཀ་ཞེས་
པའི་བྱིན་སྤྱགས་ཀྱིས་མི་བསྐྱོད་པ་རང་གིས་སྤྱགས་ཀ་ནས་ཕྱིར་དབྱུང་སྟེ་མི་བསྐྱོད་པའི་
སྤྱི་པས་ནམ་མཁའ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་བྱས། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་སོགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
མཛད་པ་མཛད། སྤྱི་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར། རང་
གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབང་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འབྲེས་པ་ལ། རང་གི་རིགས་བདག་ཡབ་ཡུམ་
གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱུར། རང་གི་མདུན་དུ་འདུག་པ་ལ། རང་ཉིད་མི་བསྐྱོད་
པ་རའོ་སྤྱི་པའི་རྒྱལ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་སྤྱོད་དེ་སེམས་དབང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྤྱགས་
ཀར་སྤྱགས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས། སྤྱི་པ་ཀྱི་ཆོ་བ་ཉི་གདན་ལ་ཐེམ་པ་དེའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱི་སྤྱོད་དེ་
སེམས་དབང་ཡབ་ཡུམ་ཞི་བ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། ཞེ་སྤང་རྗེ་རྗེ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱག་
པོའི་སྤྱི་སྤྱོད་བར་གསལ་བའི་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་རང་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལྷག་མ་
རྣམས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། ཞེ་སྤང་རྗེ་རྗེ་ཉིང་འཛིན་གནས། །དཀྱིལ་
འཁོར་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

2} དེ་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ།

གཉིས་པ་དོགས་པ་དབྱད་པ་ལ། ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ་དང་། ལྷའི་ཞལ་
གངས་སོགས་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ་དང་། །ལྷ་གངས་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ་གསུམ།

1} ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ།

དང་པོ་ནི། རྣམ་གཞག་རིམ་བ་ལས། རྒྱུད་འདིར་ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་འཆིང་བ་མེད་ན། རི་
ལྷར་ན་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་རྒྱས་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་
པར་འགྱུར་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་དོན་མདོ་བསྟེ་ལས་ཀྱང་། ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་རྒྱས་
བཏབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཉིང་འཛིན་གཉིས་པའོ། །ཞེས་དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་(༣༧)རྒྱས་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་བཤད་
པ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུད་འདིར་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་རྒྱས་འདེབས་པའི་སྒོ་ནས་ལྷ་བསྐྱེད་
པའི་ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་འཆིང་བ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་སྒྲིན་མེད་དེ། རྒྱུད་འདིར་དེ་
ལྷར་ལག་གི་ཕྱག་རྒྱ་བཤད་ཀྱང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་
རྒྱས་འདེབས་ལེགས་པར་ཆང་བ་ཡིན་ཏེ། མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྐུ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲོམ་པ་ནི་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་རང་རང་གི་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་
སྐུ་གས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་གསུང་ཆོས་ཕྱག་རྒྱ་དང་རྩི་ལ་སོགས་པའི་ཕྱག་མཆོན་དཀྱིལ་
འཁོར་པའི་ལྷ་གངས་འགོད་པ་ལ། རྩི་ལྷོ་བ་དཔོན་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཅིག་གི་གཞུང་འཛིན་ཉེན་
ན་རབ་ཏུ་གསུངས་པའི་དབང་གིས། ཁ་ཅིག་གིས་ལྷ་བཙུ་གསུམ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ལྷ་བཙུ་
དགུ་དང་། ཁ་ཅིག་ལྷ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལྷ་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

2༽ ལྷ་འི་ཞལ་གྲངས་སོགས་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ།

3༽ ལྷ་གྲངས་ལ་དོགས་པ་དབྱད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་དང་། ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་གཉིས།

1 དེ་ལྟར་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་སོ་སོའི་སྤྱི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་མི་རྣམས་
ཤིང་། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཆད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ངས་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟ་
བུའི་ཆད་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆེགས་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་དགོས་
པས། དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཆེགས་ནི། འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་
སྐུའི་ལྷ་བྱུང་པའི་དགྲིལ་འཁོར་འདི་ལ་ཆོས་ཅན། ལྷ་སོ་གཉིས་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ལྷ་གྲངས་ཆང་བར་འགོད་པའི་རྟེན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞལ་
ཁས་ཁང་ཡིན་པའི་བྱུང་། དཔེར་ན་ལུས་དགྲིལ་འཁོར་ལྷ་འགོད་པའི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་
གཞལ་ཡས་ཁང་བཞིན་ཞེས་བཤོ། །

2 ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་ནི། བཤད་རྒྱུ་དོན་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། རྗེ་རྗེས་པ་དཔོན་ལུས་འདི་ལ། རྒྱལ་
པའི་སྐྱུ་(༣༥ན)ནི་རིམ་བཞིན་གནས། ཞེས་མཐུན་དཔེ་བསྐྱབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
རྣམས་བཤོ། །

3] ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་འཛིན་བཤད་པ་ལ། ཐུན་དངོས་གཞི་དང་། དེ་དང་
འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས།

1} ཐུན་དངོས་གཞི།

དང་པོ་ལ། སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། ཟུ་བ་སྤྱུས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་ཐོར་
བཞེངས་པ་ལ་དེ་བསྟོད་ནས་མཆོད་ཅིང་བདུད་ཅི་མུང་པའི་ཚུལ། ཉེ་བར་བསྐྱེད་པ་ལྟེ།

1} སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར།

དང་པོ་ནི། སྤྱི་བཤད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། འདིར་
བཤད་པའི་སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་གསུང་
ཐུགས་གྱི་མཛད་པ་རྣམས་པར་དག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟོམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྤྱོད་
གསུམ་བརྟེན་ཁའི་སངས་རྒྱལ་དེས་སྤྱོད་པ་མཛད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྤྱུལ་ཏེ་སེམས་ཅན་
རྣམས་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་འགོད་པ་དང་རྣམས་པ་མཐུན་པར་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཉིང་འཛིན་
དེ་སྟོམ་པར་བྱེད། དེའི་གསུང་གི་མཛད་པ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་བསྟན་ནས་སྤྱིན་གྲོལ་
ལ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་རྣམས་པ་མཐུན་པར་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་སྟོམ་པར་བྱེད། དེའི་
ཐུགས་གྱི་མཛད་པ་ནང་དུ་ཡང་དག་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་དང་རྣམས་པ་

མཐུན་པར་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་འཁྲུང་དེ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆེས་སུ་ནལ་འཁྲུང་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། ལྷ་ནི་སུམ་ཅུ་གཉིས་རང་བཞིན། །དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ནས་ནི། །འཁོར་ལོའི་དབྱས་སུ་གནས་བྱས་ཏེ། །དེ་ནས་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་འཁྲུང་བཅུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་མེད་ཀྱི་འཁྲུང་དེ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤྱིང་གི་སྤྱོད་ཅེར་ཕྱག་མཆོན་སྤྱོད་མེད་སེམས་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་དང་། འོག་གི་སྤྱོད་ཅེར་ཐེག་ལེ་སྤྱོད་མེད་(༣༥)ལ་སེམས་གཏད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱིང་གི་སྤྱོད་ཅེར་ཉི་གཏན་སྤྱོད་མེད་བྱེད་གཤགས་ཅམ་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཕྱག་མཆོན་དོ་རྩེ་ཅེ་ལྷ་བ་ཡུངས་དཀར་སྤྱོད་མེད་ཆད་ཅམ་བ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོ་བ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་དུ་བཞག་པའི་སྤྱོད་ནས་གནས་ཆ་བརྟན་པོ་རྟེན་ཅིང་རེག་མཐོང་གི་མཆོན་མ་མ་གྱུར་གི་བར་དུ་བསྐྱོམས་ལ། རེག་མཐོང་གི་མཆོན་མ་རྟེན་ནས་ཕྱག་མཆོན་གྱི་དོ་རྩེ་དེ་ཉིད་གཅིག་ལས་གཉིས་དང་། གཉིས་ལས་བཞི་དང་། དེ་ལས་བརྒྱ་སྤྱིང་སོགས་ནམ་མཁའ་ཁམས་གང་བར་སྤྱོས་ཏེ། མཐར་ཐུན་འཛིན་པ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཅ་བའི་ཕྱག་མཆོན་དོ་རྩེ་གཅིག་སུ་ཉིད་ལ་བསྐྱས་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིང་གི་སྤྱོད་ཅེར་ནས་ཨ་ཤ་རྒྱ་ཁྲིའི་ལམ་ནས་ཞུགས། སྤྱིང་གར་ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྭ་ཡིག་ལ་ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལོབས་པའི་མཐར་ཐུག་ཕྱག་མཆོན་དོ་རྩེ་དེ་ཉིད་ལྟེན་སྐྱུར་བསྐྱར་ཏེ། ཡང་ལྟེན་སྐྱུ་གཅིག་ལས་གཉིས་སོགས་ནམ་མཁའ་གང་བར་སྤྱོས་ལ་མཐར་ཐུན་འཛིན་པ་ན་ལྟེན་སྐྱུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅ་བའི་ལྟེན་སྐྱུ་གཅིག་སུ་ཉིད་ལ་བསྐྱས་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིང་གི་སྤྱོད་ཅེར་ནས་ཨ་ཤ་རྒྱ་ཁྲིའི་ལམ་ནས་ཞུགས་སྤྱིང་གར་ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྭ་ཡིག་ལ་ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་ཅེར་ཡང་ཅ་བའི་ཕྱག་མཆོན་གྱི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་བརྟན་ཞིང་རེག་མཐོང་གི་མཆོན་མ་རྟེན་ནས་བྱའི་དེ་མ་རྟེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་བརྟན་པར་གྱུར་ནས་སྤྱོ། །བརྟན་པར་མ་གྱུར་ཡོངས་མི་སྤྱོ། །ཞེས་གསུང་

ལ། སློན་གསལ་ལས། རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་རྟེན་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། འདིར་བསྐྱེད་རིམ་
པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་བསྐྱབ་པ་དེ་ཕྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱེད་ལ། ཐོག་མ་ནས་སློབ་སྦྱོར་སོགས་ལ་བསྐྱབས་ནས། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་
ཞི་གནས་འགྲུབ་བར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །(༣༤ན)གཉིས་པ་འོག་གི་སྣ་ཅེར་ཐིག་ལེ་ཕྱ་
མོ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་སློམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པའི་དོ་རྩེ་བྱག་པའི་
ནང་དུ། རོ་བོ་སྒྲག་པའི་སྣ་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐིག་ལེ་ཁ་དོག་སློན་པོ་ཆེ་ཆུང་ཡུངས་དཀར་
སློམ་པའི་ཆད་ཅམ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་འཕྲོ་བ་ལ་སེམས་གཏད་ནས། དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་
བརྟེན་པའི་སྣ་ཆད་བར་བཀོད་ཅིང་། དེ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པའི་སློན་ནས་བསློམ་
པ་སོགས་དང་། སློབ་སྦྱོར་རྣམས་སྤར་ཕྱག་མཆན་གྱི་སྐབས་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར་རོ། །

2༽ བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཡང་། ལྷའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ནི་དོ་རྩེའི་བསྐྱེད་པ་དང་། ངག་གི་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་ལ།

1 ལྷའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་དོ་རྩེའི་བསྐྱེད་པ།

དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བདུན་པ་ལས། སློང་མོ་ཟ་ཞིང་
མི་བསྐྱེད་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་ཉིད་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པའི་རང་ནས་འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ལྷའི་རང་བཞིན་ཤེས་ཤིང་ཅི་བདེར་ལོངས་སྟོན་བཞིན་པའི་རང་ནས། མཆུ་
དང་ལྷེ་མི་འགྲུལ་ཞིང་སྤྲ་སྤངས་པའི་སློན་ནས། ཚི་ལྷ་རྩྱུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་ཡོད་ཀྱི་བསྐྱེད་
པ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

2 ངག་གི་བསྐྱེས་པ།

གཉིས་པ་ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། དམ་ཆོག་གི་བསྐྱེས་པ་དང་། ཁྱོགས་ཀྱི་བསྐྱེས་པ་དང་། ཁྱོ་བོའི་བསྐྱེས་པ་དང་། གོང་བུའི་བསྐྱེས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དམ་ཆོག་གི་བསྐྱེས་པ་ཡང་སྟོང་པོ་དང་ཉེ་སྟོང་གི་བསྐྱེས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ལྷ་རང་རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་ས་བོན་ལ་སྤྱགས་འབྲེང་གིས་བསྐྱོར་བ་ལས་ལྷའི་ཆོགས་སྤྱོས་ཏེ། ལྷ་ཕྱིར་རྒྱ་བ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱ་བྱ་གཡས་པ་ནས་འཛོམ། ཁྱོགས་བཅུར་གཤེགས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་ཚུར་འདུས། སྤར་ཡང་རང་གི་སྤྱ་བྱ་གཡོན་ནས་ཁྱགས་ཏེ་སྟོང་གར་ཉིང་འཛིན་སེམས་དབང་ལ་ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་(༣༤བ)ནོ། །

དེ་ལ་དམ་ཆོག་གི་བསྐྱེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དམ་ཆོག་གི་སྤྱད་དངོས་སྤྱ་ལ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་སྟོང་པོ་དང་ཉེ་སྟོང་གི་སྤྱགས་དེ་དག་བསྐྱེས་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པོ་དང་ཉེ་སྟོང་ཡང་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། ཨོ་ཨྲུའྲུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི། ཨོ་ཨྲུའྲུ་ཆེ་ཀ་རྩྱུ་རྩྱུ་ཞེས་སོགས་ནི་སྟོང་པོ་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་དང་མ་སྦྱར་བའི་བརྗོད་ཆེ་ཀ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཆོན་སྤྱགས་ནམས་ནི་ཉེ་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཁྱོགས་ཀྱི་བསྐྱེས་པ་ནི། ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བཞི་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། རང་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པའི་རང་ནས། ཡུམ་བཞི་ཁྱོ་བོ་བཅུའི་འབྲེང་སྤྱགས་ནམས་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཐོག་མར་རང་གི་ཞལ་ནས་སྐྱའི་དབྱིབས་བརྒྱད་དོ་རྗེའི་ལམ་ནས་བྱིར་འཛོན་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་ཁྱགས་ཡུམ་གྱི་སྐྱའི་དབྱིབས་བརྒྱད་ཞལ་ནས་འཛོན་རང་གི་ཞལ་དུ་ཁྱགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཁོར་བ་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྐྱོམ་

པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ཁོ་བོའི་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁོ་བོ་བཅུའི་འབྲེང་སྒྲགས་ནམས་ལ་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲགས་འབྲེང་ནམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་དྲག་ཅིང་རྩལ་བ་ལ་འབར་ཞིང་འབྲིལ་བ་
དང་བཅས་པ་རང་གི་ཞལ་དུ་ཞུགས། དེ་ནས་ཡུམ་ཀྱི་ཞལ་དུ་ཞུགས་ཏེ་འཁོར་བ་ལ་དམིགས་
ནས་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲ་ནམས་དྲག་པོས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

བཞི་པ་གོང་བུའི་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་རང་རང་གི་སྒྲགས་ཀར་རྒྱ་གདན་དང་ཉི་
གདན་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་རང་གི་ས་བོན་ཀྱི་མཐར་སྒྲགས་འབྲེང་འོད་ཟེར་དང་བཅས་པའི་ཡི་
གོ་ནམས་བྱེན་དུ་འགོ་བ་ལ་དམིགས་ཏེ་སྒྲོ་བ་སྒྲོ་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྤངས་ཏེ་བསྐྱེད་པར་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།

3༽ ལྷ་བ་སྒྲུས་བསྐྱེད་པའི་འོར་བཞེངས་པ་ལ་དེ་བསྟོན་ནས་ མཆོད་ཅིང་བདུད་ཅི་སྤང་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་ལྷ་བ་སྒྲུས་བསྐྱེད་པའི་འོར་བཞེངས་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཡང་ལྷ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་
ནམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཞིང་དུ་གདུལ་(༣༧)ཀྱི་འགོ་དོན་རྒྱུགས་པར་མཛད་ནས་ཐུང་ན་
ལས་འདས་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་ནམས་པ་མཐུན་པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་འོད་
གསལ་དུ་འཇུག་པ་ལ་ལྷ་བའི་ཐ་སྟོན་བྱས་ནས། སྒྲུབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཡུམ་
ཡབ་ལ་ཐེམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མཐར་ན་དེ་ཡང་འོད་གསལ་ལ་ཐེམ་པའི་བར་བསྐྱོམས་ལ།
ཤུ་ཅུ་ཏའི་སྒྲགས་དོན་པོན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་དེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡི་
ཤེས་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་རྒྱལ་བའི་སྒྲགས་ཆོས་སྐྱེ་དེ་འཕྲོ་སྒྲུབ་དུང་རྒྱལ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་འོག་དུ་སྒྲུས་བསྐྱེད་དེ་འོད་གསལ་

ལས་ཇི་ལྟར་བཞེང་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱན་མ་དང་། གོས་དཀར་མོ་དང་། ལྷ་མ་གྱི་
དང་། དམ་ཆོག་སྒྲོལ་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་བཞི་གཙོ་བོ་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་བདེ་བ་ཉམས་
སུ་མྱོང་བར་འདོད་པས། གུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཁམས་གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་
ཁྱོད་ནི་རྩོམ་པའི་ཐུགས་ཁེས་སོགས་སྟོ་ག་བཞི་བྲུག་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་བྱངས་སྤྱན་པས་བསྐྱལ་བ་
ལ་བརྟེན་ནས། འོད་གསལ་གྱི་ངང་ན་སེམས་དཔལ་གསུམ་བཅེགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་
བཞེངས་པར་དགྱིལ་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་མོས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འོད་གསལ་ནས་བཞེང་བ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིས་སྤྱོད་བསྐྱལ་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་མོ་
བཞི་ཆད་མེད་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་འབྲས་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་སྐྱའི་ངང་ནས་
ཆད་མེད་བཞིས་གུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་གཟུགས་སྐྱའི་ངོ་བོར་བཞེངས་པ་རྣམས་མཐུན་ཞིང་།
སྤྱན་བྱང་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱན་པ་རྩོམ་པའི་འཆང་འོད་གསལ་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་ལྷ་མོ་བཞིས་དེ་ལྟ་བུའི་
སྤྱོད་བྱངས་ཀྱི་དངོས་སུ་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་ལས་བཞེང་(༣༧)པའི་རྣམ་
པ་བསྟན་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རྩིས་འབྲུག་གཏུལ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་ད་ལྟ་ནས་འབྲས་བུ་
ལས་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོར་འོད་གསལ་དུ་ཁྱེ་བ་དང་། དེ་
རྩིས་སྤྱོད་བྱངས་ཀྱི་འོད་གསལ་དེའི་ས་བཞེངས་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་འཆི་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ། དེ་འབྲའི་འོད་གསལ་སྟོང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
དཔེ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་བྱུང་བར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་དང་། ལུགས་ལྟོག་ཏུ་
དག་མ་དག་གི་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་འབྲུལ་བའི་དགེ་ཅ་སྟོན་བྱེད་བྱུང་བར་ཅན་དུ་འབྱུར་བའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་མོ་བཞིས་འོད་གསལ་ལས་བཞེང་པར་བསྐྱལ་བའི་ཆོགས་བཅད་
བཞི་པོ་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། གཙོ་བོ་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པའི་བདེ་བ་འདོད་པས་གུན་
ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཆོག་རྒྱུང་ལྷ་མ་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྩོམ་པའི་འཆང་ལ་རིགས་བཞི་དང་རྩིས་སུ་

མཐུན་པའི་བསྟོད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་བོས་ནས། ཚིག་རྒྱུ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་
འོད་གསལ་ལས་རྩི་རྩེའི་སྐྱར་བཞེངས་ཏེ། རྩི་རྩེ་སེམས་དཔས་ཆེ་སྟོག་སྦྱལ་བའི་སྟོན་ས་
བདག་ཅག་གསོན་པར་མཆིས་བཞེད་ན། བདག་ཅག་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་ལས་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱལ་ཅིག་ཅས་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་བསྟོད་ཅིང་མཆོད་ནས་བདུད་ཅི་ལྟར་བ་ནི། དེ་ཡང་ཐོག་མར་བསྟོད་པ་ནི།
མི་བསྟོད་རྩི་རྩེ་ཡེ་ཤེས་ཆེ། །ཞེས་སོགས་སྟོ་ཀ་ལྡས་གཙུག་པོ་རྩི་རྩེ་འཆང་ལ་རིགས་ལྡ་
དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྩོན་པའི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་མི་བསྟོད་
པའི་ཡོན་ཏན་བརྩོན་པའི་(༣༡ན)སྟོན་ས་བསྟོད་པ་སྟོ་ཀ་དང་པོས་སྟོན་ཅིང་། དེའི་དོན་
ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་མི་གཡོ་བས་ན་མི་བསྟོད་པ་དང་། མཆོན་འཛིན་གྱི་
རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྩི་རྩེ་དང་། དོན་དམ་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་
ནས་ཡེ་ཤེས་ཆེ་དང་། རྩི་རྩེ་ནི་རིགས་ལྡ་བདག་ཉིད་དང་། དབྱིངས་ཀྱི་སྐད་དོད་རྩ་ཏུ་ཞེས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྩ་རའི་རྒྱུ་སྐྱར་བས་འཛིན་པ་ལ་ཡང་འདུག་པས་ན། རིགས་ལྡའི་ངོ་བོ་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་དང་། མཁས་པ་ཆེན་པོ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ལ་
མཁས་པས་ན་དེ་ལྟར་རོ། །སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་གསུམ་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་རྩི་
རྩེ་གསུམ་མཆོག་དང་། དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར། སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་གཙུག་
པོ་ཡིན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ། དེ་ལྟ་བུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་དང་། གསང་བའི་དབྱངས་ཀྱི་སྟོན་ས་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོག་པར་བྱེད་པས་ན་གསང་བའི་
དབྱངས་དང་། ཐུག་འཆལ་ཞེས་པ་ནི་འདུད་པའི་དོན་ནོ། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་བརྩོན་པའི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ་ནི། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དག་པ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་སྟོ་ཀ་
གཙུག་གིས་སྟོན་ལ། ཚིགས་བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མེ་རབ་
ཏུ་འབར་བས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མ་ལུས་པར་གསལ་བར་མཛད་པས་རྣམ་པར་སྤང་

མཛད་དང་། སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་དྲི་མ་དག་པས་དག་པ་ཆེ་དང་། རྩོ་
རྩོ་ཞི་རིགས་ལྟའི་རོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞི་བ་ཞི་རིགས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་རིགས་
བྱུག་པ་ཡིན་པས་ཞི་བ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་དགའ་བ་བརྟེན་པས་དགའ་བ་ཆེ་དང་།
རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་དང་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་མཆོག་གི་དོན་སྟོན་པའི་
རྩོ་རྩོ་ཞེས་འབོད་པ་ནི། རང་བཞིན་འོད་གསལ་མཆོག་གི་མཆོག་། སྟོན་པ་རྩོ་རྩོ་ཞེས་པའི་
དོན་དང་བྱུག་འཆལ་ལོ་ཞེས་པ་(༣༡བ)ནི་འདུད་པའི་དོན་ནོ། །རིན་འབྱུང་གི་ཡོན་ཏན་
བརྩོན་པའི་སྟོན་ནས་བསྟོན་པ་ནི། རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ་རབ་རྒྱ་བབ། ཅེས་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་
གིས་སྟོན་ལ། ཆོག་ས་བཅད་དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ཡིན་པས་རིན་ཅེན་རྒྱལ་པོ་དང་། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པས་རབ་རྒྱ་ཐབ་པ་དང་།
དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མ་མཐའ་དང་འབྲ་བར་མཆོན་པ་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་
མེད་པས། རྩོ་རྩོ་མཁའ་འབྲའི་མ་མེད། །ཅེས་པའི་དོན་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་། སྟོ་བྱར་གྱི་དྲི་མས་གོས་པ་མེད་པའི་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་
ལྷན་པས། རང་བཞིན་དག་པས་གོས་པ་མེད། ཅེས་པའི་དོན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྷན་པའི་སྟོ་རྩོ་རྩོ་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ལ། བྱུག་འཆལ་ལོ་ནི་འདུད་པའོ། །འོད་དཔག་མེད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྩོན་པའི་སྟོན་ནས་བསྟོན་པ་ནི། རྩོ་རྩོ་དཔག་མེད་རྒྱལ་པོ་ཆེ། །ཞེས་སོགས་
ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྟོན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་གསུང་རྩོ་རྩོ་ཞེས་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པས་རྩོ་རྩོ་དཔག་མེད་རྒྱལ་པོ་ཆེ། ཞེས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གིས་མི་བསྟོན་པའི་དོན་
དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྩོ་རྩོ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྩོ་རྩོ་ཞེས་རོ་བོ་རང་གི་བདག་ཉིད་
བྱུ་འཛིན་པས་ན། མི་རྟོག་ནས་མཁའ་རྩོ་རྩོ་འཛིན། །ཞེས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་མ་ལུས་
པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱས་ཀྱི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པའི་གསུང་རྩོ་རྩོ་འབོད་པ་
ནི། འདོད་ཆགས་པ་རོལ་བྱིན་པ་བརྟེན། རྩོ་རྩོ་གསུང་ལ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། བྱུག་འཆལ་

ལོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི།
དོན་ཡོད་རྩི་རྩེ་སོགས་སྟོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྟོན་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་རིགས་
སྤྱ་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། དོན་ཡོད་རྩི་རྩེ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེ་
ཐམས་ཅད་(༣༥)ཀྱིས་འདུད་པའི་གནས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་རྩོགས་སངས་རྒྱས་དང་།
ཞེས་སོགས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་དེས་འབྲུབ་པར་བྱེད་པས། བསམ་པ་ཐམས་
ཅད་རྩོགས་མཛད་པ་ཞེས་དང་། དོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དག་པ་རོ་མོ་ཉིད་
ཅེས་པ་དང་དེ་ལས་བྱུང་འཇུག་གི་སྐྱར་གྲུབ་པ་ན། ལས་བྱུང་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་
རྩི་རྩེ་སེམས་དབའ་ལ་བོས་ནས། དུག་འཆའ་ཞེས་པ་ནི་འདུད་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་རྩེས་སྤྱ་
མཆོད་ཅིང་བདུད་ཅི་བྱང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་མཆོད་པ་
ནམས་ཀྱིས་མཆོད་པ། རང་མཆོད་དང་གསང་བ་སྟོམས་འཇུག་གི་མཆོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་དེ་བདུད་ཅི་བྱང་བ་སོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

༥༥ ཉེ་བར་བསྐྱུས་པ།

ལྟ་བུ་ཉེ་བར་བསྐྱུས་པ་ནི། སྐྱབ་ཐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

2} དེ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་སྐྱུན་འཆམས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་ནི། ལུས་ཏྲས་པར་བྱེད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་དང་། ཁ་ཐས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ལུས་ཏྲས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
ནི། མདོར་བྱས་ལས། ཅུ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་ལྟར། ལྷེ་རྒྱུང་བའི་བདུད་ཅི་དབབ་པ་སོགས་

ཡིན་ལ། ཁ་ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ནི། རང་ཉིད་མི་བསྐྱོད་པར་གསལ་བའི་རང་ནས་ཁ་ཟས་
ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། རང་གི་མགིན་པ་བརས་དུང་དམར་པོའི་དབྱིབས་
ལྷ་བུའི་ནང་དུ། བསྐྱེད་མར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པའི་ལྷེ་བར་དོ་རྩེ་བྱེད་པ་སྟོན་དུ་ཅེ་ལྷ་པའི་
རྩ་དབུས་མའི་ལྷེ་བར་ཚོ་ཡིག་དཀར་པོ་འོད་ཟེར་སྒྲ་ཆོགས་པ་འཕྲོ་བར་བསམ། དེས་རང་
གི་མགིན་པ་སྦྱངས། དེའི་འོད་ཟེར་ཟས་ལ་སོག་པས་ཁ་ཟས་ཀྱང་སྦྱངས་ལ། རང་གི་སྤྱིང་
གར་ལྷ་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་གསལ་བཏབ་ལ། ལག་པ་གཉིས་
དགར་གཟར་སྒྲག་གཟར་དང་ཁ་ཐབ་ཁྱང་དང་། ཁ་ཟས་སྟེག་རྩལ་སྤྱོད་ཏེ། སྤྱིང་གའི་
(༣༥བ)ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལ་སྤྱིན་སྟེག་གི་ཚུལ་དུ་བུལ་བས་མཉེས་ཤིང་ཆོམ་ནས།
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འབར་བར་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཟས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དད་ཟས་དང་དཀོར་ཟས་སོགས་ཀྱི་ཁ་ཟས་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པས་
མི་གོས་ཤིང་ཆོགས་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ས་ལོངས་སྤྱད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཆོགས་
གཉིས་སྐྱབས་པོ་ཆེ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྩོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ནི། སྤྱིགས་
དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ལྷ་བརྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་
པོའི་ཞལ་སྤྱོད་ནས་ཀྱི་གསུང་ངག་རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ། དགེ་སྟོང་རྩ་བ་རྣམས་ཟེན་བྲིས་སུ་བཀོད་དེ་ཞུས་དག་པར་བུལ་བའི་
གནས་ནི། སྤྱིགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་ཆོས་བྲུ་ཆེན་པོར་སྦྱར་བ་དགེ་ལེགས་
འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིག །མཛྲ་ལྟོ། །

བར་བྱང་སྒྲོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་གྲུང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྒྲོང་ཐག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱུར་ཤོག །

ཅེས་བ་འདི་ཡང་དེར་དུས་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུམས་པའི་མྱ་སྒྲོའི་སྤྲིག་སྒྲོལ་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་
ཆོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྤང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཅམ་དུ་ཉམས་ཉེས་
བར་བྱས། རྩོགས་དང་ཕྱོགས་ན་དུལ་ཐུན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོད་འཆོ་བྱ་བུའི་སྒྲོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་
དར་བ་སོགས་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བདོའི་རྒྱུད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་
ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྐྱུན་པའི་མེ་རྩ་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདྲིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་
དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། ནམ་འཛེན་
ཤུག་སེལ་འདྲི་འཕགས་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕམས་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བར་བསྐྱེད་
གྲུབ་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྤར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྐྱེད་སྒྲོན་ཆོག་
ཏུ་ཤུག་འདི་དགེ་སྒྲོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྒྲོ་བཟང་བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤར་བཤོ། །དགེའོ། །

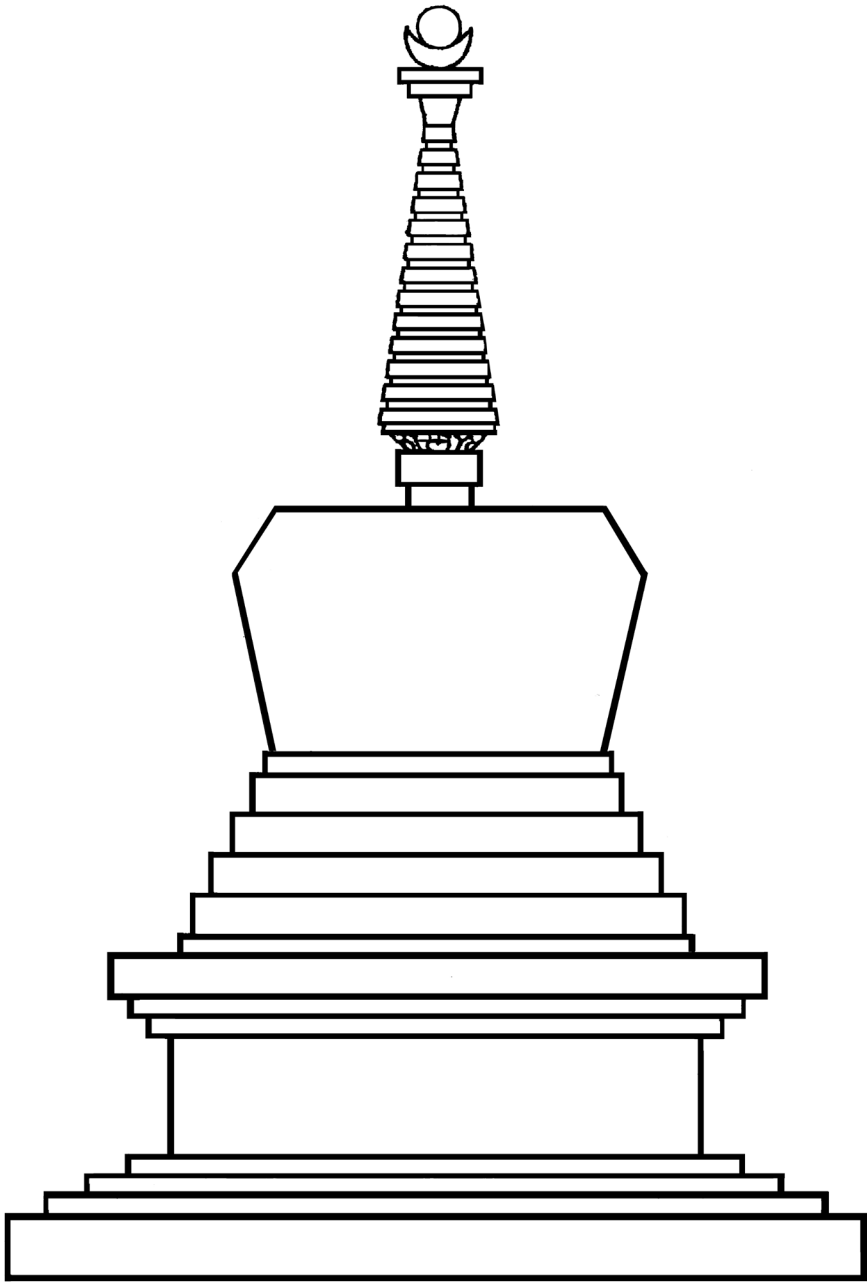
ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འཇམ་མཁའ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ། ཐོད་ཀ་པའི་སྒྲིབ་ཆ།

མཛད་པ་པོ། ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།

སྤྱི་འཇམ་ཐོད་ཀ་པའི་སྒྲིབ་ཆ།

དཔེ་སྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།	རྒྱ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ། ས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
དཔེ་སྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།	རྒྱ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ། ས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
ཡིག་འབྲུག་དང་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།	རྒྱ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ། ས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
མཛད་པ་པོ་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།	རྒྱ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ།

པར་གཞི།	ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
པར་ཐངས།	ཕྱི་ལོ་ 2014 ལོར་པར་ཐངས་དང་པོ་བསྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
པར་གྲངས།	པར་ཐངས་དང་པོར་པར་གྲངས། 300 བསྤྱི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
དཔེ་ཆ།	7x9.5 ཡིག་གཞི་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།
དཔེ་ཨང་།	ISBN 978-93-83091-27-0 ཡིག་ཨང་། 16
དཔར་འབྲུག་ལྷ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ།	རྒྱ་ཁྱེད་དབང་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་སྐྱེད་འབྲུམ།

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་། མངོན་མཆོད་བྱང་ཆུབ་མཆོད་པའི་རྟེན། །

